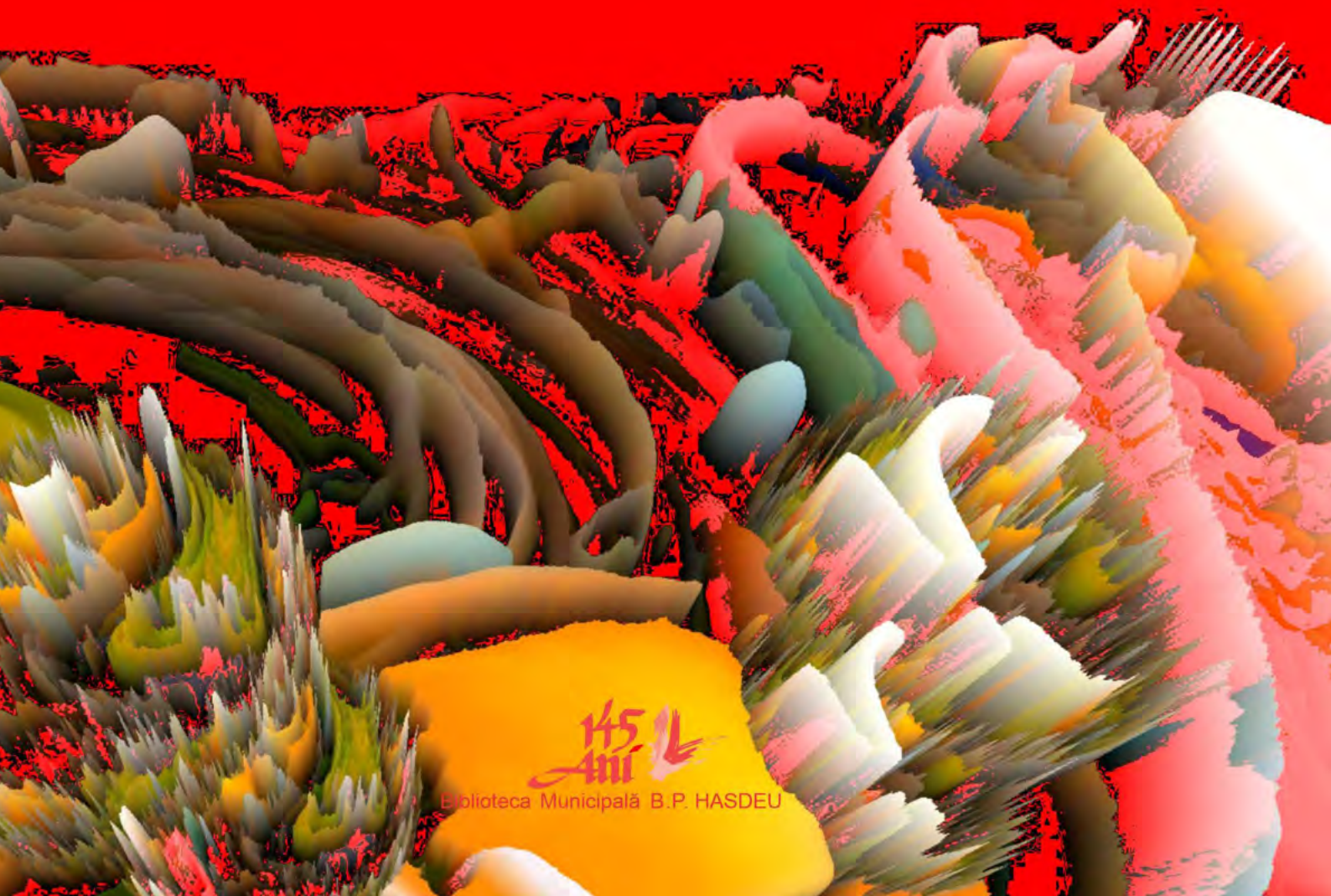

PUTEREA INOVATIEI

CP

Volum omagial prin care vorbesc oamenii
BM Hasdeu, despre pasiuni și realizări,
despre trecut, prezent și viitor – e povestea
lor de dragoste către aniversarea de 145 de
ani ai Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”

De la angajații bibliotecii cu sprijinul
Lidiei Kulikovski și Marianei Harjevschi

145
Anii
Biblioteca Municipală B.P. HASDEU

PUTEREA INOVAȚIEI

Colecția *Professional*

Colecția *Professional* a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” este instituită în scopul oferirii unor lecturi profesionale esențiale, bazate pe studii și cercetări biblioteconomice și alte discipline socioumane, pe traduceri ale unor lucrări de referință semnate de autori notorii ai domeniului, realizate de cercetători ai bibliotecii.

Colecția va include: enciclopedii, dicționare, glosare, monografii, manuale, ghiduri, cataloage, sinteze ale rezultatelor cercetărilor, materiale ale conferințelor, rezumate ale comunicărilor științifice, suporturi de curs, culegeri de practici de calitate.

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a lansat și alte colecții care, la fel, oferă lecturi esențiale pentru bibliotecari precum: *Bibliographica*, *Chișinăuiana*, *BiblioEseu*, *Exegeze literare*, *Antologii*.

Biblioteca Municipală **B.P. HASDEU**

PUTEREA INOVAȚIEI

Chișinău 2022

CZU

Volum omagial creat de angajații BM, lucrare prin care vorbesc oamenii BM „B.P. Hasdeu”, despre pasiunea lor, despre realizările lor, despre trecut, prezent și viitor care conturează un altfel de portret, unul viu – e povestea lor de dragoste către aniversarea de 145 de ani ai BM.

Aprobat de Consiliul științific și editorial al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, proces-verbal nr. 3 din 14.09.2022.

Echipa de creație:

Idee: Lidia Kulikovski

Concept: Lidia Kulikovski, Mariana Harjevschi

Conținut: Angajații BM

Responsabil de ediție: Mariana Harjevschi

Redactor de specialitate: Lidia Kulikovski

Redactare și stilizare în română: Maria Pilchin

Redactare și stilizare în rusă: Ivan Pilchin

FotoCredit: Campusul Competențelor, (selecție) Elena Cebotari

Coperta: Valeriu Herța

Tehnoredactor: Ion Vîrlan

Editor: Ivan Pilchin

Portrete grafice Mariana Harjevschi și Lidia Kukovski: Glebus Sainciuc

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII DIN REPUBLICA MOLDOVA

Puterea inovației / Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu” ; idee: Lidia Kulikovski ; concept: Lidia Kulikovski, Mariana Harjevschi. – Chișinău : Garomont-Studio, 2022. – 395 p. : fot. – (Colecția „Professional”, ISBN 978-9975-134-31-6).

100 ex.

ISBN 978-9975-162-34-0.

CZU 027.52(478-25)

P 99

Prezenta lucrare este pusă la dispoziție prin Licența Atribuire – Necomercial – Distribuie în Condiții Identice 4.0 Internațional (CC BY-NC-SA 4.0) [Http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ro](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ro)

© Lidia Kulikovski

©Mariana Harjevschi

© Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”

ABREVIERI

ABRM – Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova

AȘM – Academia de Științe a Moldovei

BCU – Biblioteca Centrală Universitară

BJ – Biblioteca Județeană

BM – Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”

BNRM – Biblioteca Națională a Republicii Moldova

BPD – Biblioteca Publică de Drept

CAIE – Centrul Academic Internațional Eminescu

CC – Campusul Competențelor

CES – Sprijin pentru copiii cu nevoi educaționale speciale

CID – Centrul de Informare și Documentare

CNEPB - Centrul Național de Excelență Profesională pentru Bibliotecari

CNH – Centrul Național de Hasdeologie

CZU – Clasificarea Zecimală Universală

DIB ULIM – Departamentul Informațional Biblioteconomic, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

IFLA - International Federation of Library Associations and Institutions (Federația Internațională a Asociațiilor și Instituțiilor Bibliotecare)

MC – Memoria Chișinăului

ONU – Organizația Națiunilor Unite

OPAC – Online Public Acces Catalog

SCB – Sistemul Centralizat de Biblioteci

SCI – Săptămâna Creativității și Inovației

SIGA – Sistem Integrat de Gestiune a Activității Bibliotecii

SNB – Sistemul Național de Biblioteci

STAS – standard cu aplicare obligatorie, aprobat de guvern

STEAM – Science, Technology, Engineering and Mathematics

TRM – Compania TeleRadio-Moldova

UAP – Uniunea Artiștilor Plastici

UPS – Universitatea Pedagogică *Ion Creangă*

URSS – Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste

USM – Universitatea de Stat din Moldova

UST – Universitate de Stat din Tiraspol

ZEN – Zilele Educației Nonformale

CUPRINS

Notă asupra ediției	7
Sensul transformațional al bibliotecarilor și al bibliotecii	10
CAPITOLUL I. PUTEREA ECHIPEI	12
1.1. Conectarea cu biblioteca. Poveștile bibliotecarilor.....	12
1.2. Sentimente și acțiuni de echipă	109
CAPITOLUL II. CULTURA SERVICIILOR	130
2.1. Conectarea cu utilizatorul	130
2.1.1. Puterea relației utilizator – bibliotecă.....	150
2.1.2. Retroacțiunea relației utilizator – bibliotecar, bibliotecă Biblioteca în creația cititorilor, scriitorilor, bibliotecarilor	160
2.2. Modelul BM – Servicii de excelență	181
2.3. Colaborare, parteneriate, voluntariat	254
CAPITOLUL III. MAREA TRANSFORMARE	276
3.1. Cercetarea, formarea de capacitate	276
3.1.1. Cercetarea	276
3.1.2. Formare Capacitate	300
3.2. Creativitate, inovație, schimbare	307
3.3. Marea Transformare	334
3.3.1. Brand	334
3.3.2. Memoria instituțională și transformarea	341
3.3.3. Transformarea digitală	368
INDEX	398

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” are o vârstă venerabilă, putem spune și așa despre o instituție care a trecut prin cinci epoci istorice: stăpânirea rusă, perioada interbelică, epoca socialistă sau sub stăpânire URSS, perestroika (când nu știam sub care stăpânire suntem, eram mai liberi în vasalitatea noastră comunistă), independența, două războaie mondiale (primul și al doilea) și acum alături de al treilea.

O bibliotecă cu momentele ei de glorie și decădere, de restructurare (în funcție de vasalitate) și de transformare. O bibliotecă care visează un viitor european. Se poate o bibliotecă să viseze? Da! Visează oamenii ei, utilizatorii ei, partenerii ei.

Aveți în față o dovadă, un volum neobișnuit. E o poveste scrisă de un mare număr de angajați ai BM. Impresionant e faptul că atâția bibliotecari din echipa BM au dorit să scrie, au ținut neapărat să fie prezenți în acest volum...

Cartea reprezintă o mulțime de povești individuale și, totodată, instituționale. Ordonarea lor nu respectă strict un subiect. Fiecare dintre ei au scris un text în care s-au prezentat așa cum s-au gândit ei că e mai bine, au evidențiat lucruri, evenimente, contribuții pe care le-au înregistrat pentru metropola Chișinăului. Bibliotecarii au vrut (unii) să cuprindă necuprinsul. Alții s-au achitat cu o poveste despre conectarea cu biblioteca. Unii, cu bună știință, au hotărât să scrie doar despre unele aspecte din activitatea lor, la alegere proprie. Alții au făcut broșuri cu un cuprins.

Am citit, recitit, răscitit și chiar recitat... până la amețeală ca să aleg din textele lor materiale pentru cele trei capitole pe care le-am proiectat împreună cu Mariana Harjevschi: *Puterea echipei BM; Cultura serviciilor, Marea transformare*. Am încercat să le grupăm, aproximativ, în aceste trei capitole. Lucru foarte dificil, luând în considerație faptul că echipa, serviciile și transformarea sunt atât de interconectate încât nu poți să le eviți, acestea se regăsesc în toate capitolele, în fiecare poveste, text, comentariu, indiferent de capitolul în care se află. E ca o *Carte de nisip!*

În schimb, nu am făcut nici un efort la ordonarea succesiunii materialelor, nu s-a respectat nicio regulă, pur și simplu, au fost intercalate după cum veneau. Considerăm

că, aranjat intuitiv, conținutul aduce beneficii volumului – e asemenea *Teatrului forum*. Cititorul, deschizându-l, aude multe voci, diferite, care spontan sar în scenă, fără să-i invite cineva, și-au strigat replica, au rostit povestea și pleacă, apoi revin iar în scenă. Își dau seama că mai au ceva de spus și se perindă de multe ori în toate cele trei acte ale spectacolului. Chiar e un *Teatru forum* care pledează pentru o cauză – biblioteca lor la aniversare. Partea bună e că cititorul nu va rămâne plictisit pentru că la fiecare câteva minute e alt actor în scenă, cu altă voce, cu alt ritm, cu altă pasiune, cu alt discurs.

Am putea compara volumul și cu un puzzle care se conturează, crește cu fiecare piesă adăugată de bibliotecarii noștri, devenind un peisaj multicolor, luminos, cu un arbore viguros în centru, BM. Și acest puzzle, dat fiind faptul că sunt bucăți de text aproape fără legătură sau continuitate unul lângă altul, formează parcă un labirint prin care cititorul călătorește și e nevoit să le pună cap la cap (în imaginația lui – doar nu există ieșire din labirint fără imaginație).

În capitolul unu *Puterea echipei Hasdeu* veți găsi povești despre cum au devenit bibliotecarii, cum au ajuns la bibliotecă și de ce au rămas, ce le place aici. Subcapitolele *Conectarea cu biblioteca și Puterea echipei Hasdeu* semnaleză sentimentul de apartenență instituțională a angajaților, echipa fiind valoarea supremă a lor.

Echipa BM nu este un bulgăre de oameni uniform conectați. Este formată dintr-un număr de grupuri diverse ca ierarhie, ca specific, limbă, cultură, pregătire profesională, credințe, experiență, pasiune și talent (iarăși un puzzle multicolor). Ne-am convins de nenumărate ori că produsele creative de succes cresc cel mai previzibil atunci când se alimentează din resursele unei rețele de oameni care nu se văd pe ei înșiși drept obișnuiți, ci mai degrabă uniți printr-o idee – *Oferim oportunități și provocări chișinăuienilor!* sau printr-un aspect comun, *unicitatea*, pe care ei îl consideră special, cum prea bine afirmă Larisa Staver – Suntem unici! Anume unicitatea și diversitatea scot în evidență capitolul unu prin vocile lor.

Capitolul doi *Cultura serviciilor* are mai multe subcapitole: *Conectarea cu utilizatorul; Puterea relației utilizator – bibliotecă; Retroacțiunea relației utilizator – bibliotecar, bibliotecă; Modelul BM Servicii de excelență; Colaborare, parteneriate, voluntariat.*

Cultura serviciilor BM constituită și educată în timp cu mult efort profesional a făcut lumină în conceptul serviciilor moderne ale BM, punând ca valoare existențială supremă – utilizatorul. Noi la BM elaborăm și lucrări teoretice, dar când e vorba de valori supreme instituționale, ni le asumăm prin educație practică, iar toate modelele, căile, standardele sau regulile le elaborăm împreună cu bibliotecarii, astfel ei asumându-și-le. Poate este cel mai frumos capitol al acestui volum în care bibliotecarii BM vorbesc despre *Conectarea cu utilizatorul*, despre puterea acestei conectări/ relații cu utilizatorii, precum și despre retroacțiunea relației utilizatorilor cu bibliotecarii, cu biblioteca. În acest capitol, auziți vocea bibliotecarului, a utilizatorului, a partenerului

și a voluntarului, sesizând foarte ușor că vocile devin mai empatică, mai emoționantă, mai grijulii, mai ludice, uneori și mai haioase/ umoristice. Tot în acest capitol, găsiți viziunea BM asupra modelului de servicii de excelență. Amintim că suntem unica bibliotecă din SNB cu un *Cod al serviciilor* care răspunde avangardist (echipa și strategia BM) la promisiunea proclamată – *Livrăm servicii de excelență!*

Ultima piesă a volumului omagial colectiv este Capitolul trei – *Marea transformare* include trei subcapitole: *Cercetare. Formare capacitate; Creativitate, Inovație, Schimbare și Transformare*. Titlurile subcapitolelor sunt și cuvintele-cheie ale capitolului. Bibliotecarilor li se alătură echipa managerială și strategică care vine cu multe intervenții și povești de succes, ilustrând schimbarea și transformarea la *Hasdeu*. Marea preocupare managerială la BM nu este aceea de a înțelege necesitatea schimbării, ci de a produce propriu-zis schimbarea. Echipa managerială educă schimbarea prin învățarea echipei să schimbe. Da, schimbarea poate fi îngrijorătoare, dar, în același timp, nu înseamnă că nu poate fi încântătoare, revigorantă și incredibil de înălțătoare. Indicatorul cel mai bun al succesului sau eșecului unei schimbări organizaționale este dat de capacitatea de schimbare, or, aceasta se formează prin învățare. Cheia de acces la conținutul personalizat este Indexul de autori care indică pagina sau paginile la care fiecare bibliotecar se va regăsi. Paginile evidențiate cu bold indică conținutul autorilor, cele fără bold indică intervențiile și comentariile în context.

Echipa noastră nu se teme de schimbare, ea a aflat secretul gestionării ei – trebuie să găsești modul optim sau chiar perfect (unde e posibil) prin care răspunzi schimbării ca instituție și ca individ deopotrivă.

Încă Epictet spunea că *nu ne putem alege împrejurările exterioare, dar putem întotdeauna să alegem cum să le răspundem*. Oscilațiile instituționale și turbulențele pe care le aduce cu sine schimbarea, BM le potolește prin soluții inovative, dezvoltând capacitatea inovațională, creativitatea echipei, implicând angajații direct în schimbare, educând adaptabilitatea.

Volumul *Puterea inovației Hasdeu*, despre aceste lucruri vorbește.

dr. Lidia Kulikovski,
director adjunct, Cercetare și inovare

SENSUL TRANSFORMAȚIONAL AL BIBLIOTECARILOR ȘI AL BIBLIOTECII

Motivul care ne-a determinat să scriem această carte a fost indiscutabil aniversarea celor 145 ani de la fondarea Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. Inovația a fost mereu motorul instituției noastre spre transformare, iar scrisul tocmai ne-a oferit prilejul de a ne exprima și a demonstra forța echipei creatoare și potențialul nostru instituțional de relaționare cu utilizatorii. A fost cea mai îndrăzneță încurajare lansată de dr. conf. Lidia Kulikovski pentru a reda împreună, prin propriile povești ale colegilor cum am devenit coechipieri, ce ne motivează cu adevărat să oferim servicii de înaltă calitate pentru cititori, cum convingem partenerii să se apropie de bibliotecă, de ce tehnologiile pot fi și chiar au devenit expresia unei biblioteci moderne la Chișinău. Percepem sensul pe care îl aduce fiecare bibliotecar pe paginile acestei cărți ca pe o ieșire din rigiditate. Fiecare poveste adusă de colegi făgăduiește performanță, fiecare emoție exprimată denotă multă dedicație și fiecare întâmplare este mărturia transformării spre o cultură a serviciilor superioare, dar și de schimbare a atitudinii față de utilizatori, precum și găsirea unor soluții ale existenței contemporane a bibliotecarului.

Această carte este declarația cea mai bine argumentată a dreptului nostru de a scrie ceea ce simțim. Reușim mereu să ne dezvăluim reușitele prin rapoarte, statistici, dar, oricât de grăitoare ar fi, uneori sunt ignorate sau chiar abandonate prin sertare. La fel se întâmplă ca unii colegi să nu fi avut niciodată curajul de a se dezvălui sau a scrie despre succesele obținute oricât de puternic ar simți nevoia să o facă. Însă această carte tocmai demonstrează intenția noastră prin modul în care i-am încurajat pe toți, hotărâți sau nehotărâți, să dea o șansă scrisului lor, să se facă auziți, pentru că Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” este a noastră, a tuturor.

Evident, nu a fost ușor să detectăm timpul și sensul real al transformării. Istoria instituției noastre relevă că sensul schimbării și puterea inovației s-a definit prin continua deschidere a bibliotecarilor și prin implicarea din ce în ce mai dedicată a

lor. Deși uneori am întâmpinat acute crize (ex. financiare, educaționale, demografice, sociale etc.), măcinat de insuficiente recunoașteri de fondatori, totuși am reușit să intrăm în competiție cu actorii comunitari, să devenim vizibili și recunoscuți în comunitate, să dezvoltăm modele de servicii, inclusiv să aplicăm noi tehnologii care să modernizeze și să aducă transformarea bibliotecii noastre.

Dacă e nevoie de motivație și surpriză, această carte este cea mai potrivită. Veți descoperi, că leadershipul transformațional, evident aproape în fiecare text, a stimulat în mod creativ echipele, atât în planul ideilor de servicii, cât și al relaționării cu utilizatorii, creând pe parcurs proiecte consacrate, chiar și obiceiuri creative care au inspirat și alți colegi de breaslă. Procesele, inițiativele, proiectele transformatoare ne-au ajutat să avem cel mai interactiv dialog cu utilizatorii, să concepem cele mai extraordinare proiecte, să transpunem în practică cele mai neordinare idei și să surprindem comunitatea prin cele mai moderne servicii bazate pe tehnologii.

Citiți această carte! Veți pătrunde după cortină. Veți afla mai multe despre potențialul inovativ al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” care a devenit mișcarea transformațională și sensul profund al schimbării. De la primele conexiuni ale bibliotecarilor cu biblioteca, la ulterioarele acțiuni creative în bibliotecă, toate acestea confirmă laborioasa, dar și fireasca evoluție a instituției. De la crearea colecțiilor de carte, la dezvoltarea conținuturilor digitale, de la programele obișnuite, la serviciile digitale, de la catalogul tradițional, la cel electronic, de la vechile formate, la robotică și aplicații inteligente, toate împreună semnifică demersul nostru pentru transformare. Bibliotecarii au reușit să depășească înțelegerea transformării prin formare, percepând-o ca pe o forță extraordinară, dar și ca o nevoie de adaptare a schimbării, de aplicare a tehnologiilor, ajungând la servicii de excelență și prestanță elevată în comunitate.

Dacă schimbarea, transformarea au devenit în mod hotărâtor valori pentru Dvs., atunci veți dori să citiți această carte din scoarță în scoarță. Sperăm să câștigăm inimile și mințile Dvs. E o carte extraordinară!

*Mariana Harjevschi, director general,
Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”*

CAPITOLUL I. PUTEREA ECHIPEI

1.1. CONECTAREA CU BIBLIOTECA. POVEȘTILE BIBLIOTECARILOR

Aliona Nosatî, șef, Filiala „Nicolae Titulescu”:

„Lumina” am văzut-o în calea mea întâmplător, cu vreo 19 ani în urmă, atunci când m-am pornit într-o zi de vară pe urmele fiicei mele.

Sunt sigură că așa au vrut stelele să o găsesc fericită în biblioteca din preajma blocului unde locuiam. Am intrat în acel „tunel al luminii” pentru câteva clipe, ca apoi să nu mai vreau să ies din el până în prezent. Și uite așa a început povestea mea grozavă la una din cele 27 de filiale ale BM „B.P. Hasdeu” – la biblioteca pentru copii „N. Titulescu” din sectorul Botanica. Zic grozavă, pentru că-mi este dragă! E o poveste autentică, e una WOW!

O poveste în care încap realizări și experiențe, urcușuri și coborâșuri, vise și năzuințe, personaje și fapte reale. Până acum îmi amintesc cu duioșie gestul unei Zâne bune, care mi-a marcat destinul meu profesional. Plângeam cu lacrimi de crocodil din cauza unei nereușite (sunt plângăreață din fire) și eram gata să scriu cerere de eliberare doar după vreo jumătate de an de activitate. Dar Zâna nu mi-a dat voie, m-a luat deoparte, m-a mângâiat pe cap și mi-a zis cu blândețe: „Rămâi, nu pleca! Dacă verși lacrimi pentru bibliotecă, înseamnă că-ți pasă de Ea și asta contează! Iar nouă ne pasă de tine.” În acel moment mi-am dat seama că am nimerit într-o instituție unde relațiile umane, empatia, grija față de cel de alături sunt pe primul loc și am luat o decizie corectă. Tot atunci am înțeles că, într-adevăr, îmi pasă de

biblioteca în care am început să lucrez și mi-am deschis inima, iar când aceasta cu adevărat este deschisă se întâmplă lucruri uimitoare. Am îmbrățișat schimbarea, ambiția, dorința, creativitatea și m-am pornit la drum, punând în desaga călătoare un pic de diversitate, de improvizare și de individualitate (să nu-mi fie urât).

Eram fascinată și atrasă de ideea ca această bibliotecă mică, ascunsă printre verdeață și case de locuit să fie cunoscută de o lume întreagă, să fie utilă comunității, să prospere și să înflorească. Cu mândrie pot să afirm că la moment e înflorită! (numai cât face Grădina Bibliotecii!). Nu a fost ușor, dar totul a făcut parte din călătoria mea spre labirintul devenirii.

Pe parcursul anilor, am construit cu dragoste, grijă și răbdare relațiile de colaborare cu instituțiile de învățământ, cu centrele de creație, cu scriitorii și partenerii noștri fideli. De exemplu, azi realizăm un contract de colaborare cu un director de școală, mâine cu un învățător, poimâine invităm o clasă la o întâlnire cu un scriitor ș.a. (cred, că nu există vreun scriitor pentru copii, care nu a călcat pragul bibliotecii noastre). Și tot așa în fiecare zi și în fiecare an. Proverbul din bătrâni „Bobiță cu bobită, se face rochiță” e chiar despre noi. Bobițele – cititori s-au adunat, s-au înmulțit, s-au mărit, au crescut și s-au transformat într-un adevărat strugure mare și rodnic.

De multe ori mă întreb – cum oare o bibliotecă atât de mică poate avea un impact atât de mare asupra comunității, asupra celor ce ne cunosc? Imediat descopăr secretul. Iată-l: fiecare gram de succes a depins de ceea ce am realizat: servicii, activități, programe, proiecte, decor, grădină...

Și încă cum le-am realizat? Răspund: cu Sufletul! Iar acest cuvânt devine profund dacă include: dăruire, profesionalism, originalitate, inovație, diversitate, încredere, generozitate. Important e să vii cu tot sufletul la serviciu. Asta e regula de aur în orice acțiune! E un lucru puternic și foarte, foarte real! Iar când vezi impactul benefic asta te ajută să mergi mai departe!

Mariana Harjevschi: Aliona are o măiestrie aparte de a conduce echipa. Cu mult curaj și responsabilitate profesională, dar nonconformistă de felul ei, reușește să-i inspire într-o manieră profundă și carismatică pe cei din echipă. Capacitatea ei de energizare modelează cititorii mici prin diverse activități pline de culoare, dar farmecul ei deosebit știe să atragă colegele de echipă, să îi ghideze atât de abil și să realizeze o concordanță între muncă și bucuria de a fi împreună.

Liliana Juc, șef, Filiala „Târgoviște”:

Mă gândisem că va fi ceva provizoriu până îmi voi găsi alt job, dar cum se spune, lucrurile provizorii sunt cele mai permanente.

Mă plimbam de-a lungul bulevardului Alba Iulia, eram în căutarea unui job. Am văzut o clădire cu două niveluri, pe care era scris *Maramureș*, mi s-a părut deosebită, frumoasă. Am intrat curioasă și am întrebat dacă nu aveau nevoie de bibliotecari. Nu știam nimic despre această meserie, dar din dorința de a reveni din concediul de maternitate, de a-mi găsi ceva de lucru, eram dispusă să învăț. Căutările mele, atunci, nu s-au soldat cu succes, mi-au spus că totul este completat, ar avea nevoie de garderobieră.

Peste un an, venise la studii o rudă și am condus-o la biblioteca descoperită de mine și iarăși am întrebat de vreun posibil post vacant. Norocul îmi surâse, aveau mare nevoie de bibliotecari, șefa filialei, Svetlana Javelea, mi-a spus că pot începe lucru chiar din luna următoare. În felul acesta, din data de 3 septembrie 2003, am fost primită în rândul angajaților Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”.

Mă gândisem că va fi ceva provizoriu până îmi voi găsi alt job, dar cum se spune, lucrurile provizorii sunt cele mai permanente. În 2009, prin transfer, vin în aceeași funcție de șef oficiu copii, la Filiala *Târgoviște*, iar în 2017 devin șeful acestei filiale.

Mariana Harjevschi. Era 2017, iar Biblioteca Municipală era în căutarea unui potențial manager creativ la Biblioteca Târgoviște! Ne doream idei inedite, servicii Wow în spațiul bibliotecii. Am știut că Liliana Juc era tocmai persoana potrivită! I-am oferit oportunitatea de a-și dezvolta propriile concepte și idei creative și să-și testeze abilitățile de leadership în cadrul unei biblioteci care deja era cu renume în comunitate. I-a reușit!

De la înălțimea anilor, aproape 20 în acest domeniu, pot să afirm, că mă aflu în locul pecetluit de libertatea explorării și buneii intenții, unde am posibilitatea de a-mi extinde capacitățile regizorale și artistice. Îmi place să transform simple activități în evenimente. Mă pregătesc cu mult freamăt de orice mi se încredințează. Aici, o perdea roz, de culoarea viselor romantice, a devenit cortină mov, păpușile confecționate de noi au prins viață, textele literar-artistice se lipesc de suflet

prin Teatrul de păpuși *Bibliopicii*; cei mari și cei mici ascultă *Povestea de seară pe Facebook*; *Micii europeni* descoperă Marea Familie Europeană; simple narațiuni devin pelicule cinematografice cu serviciul *Învățăm să creăm povești digitale*; lectura este consilier, iar cartea – o valoare de împărtășit prin serviciul *Ecolectură*.

Îmbogățindu-mi propria lume interioară, reușesc să colorez și lumea celor cu care interacționez. Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu” este locul unde creez, inovez, mă regăsesc, iar Filiala *Târgoviște* este templul sufletului meu.

Taisia Foiu, șef, Secția „Memoria Chișinăului”:

Mă simt fericită că mulți ani în urmă, am făcut o alegere corectă – am ales o meserie care astăzi îmi aduce satisfacție și un confort sufletesc.

Sunt bibliotecară. În ultimii 35 de ani, în carnetul meu de muncă am o singură înscrisoare - „ ... Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”...”. La fel, în ultimii 35 de ani, am același număr de telefon la birou... Mă întreb adesea, dacă munca, în constanta și permanența ei, la un singur loc, e de bine sau e de rău? Știu bine, de la colegi, prieteni, că fiecare job își are carențele sale - cineva nu e mulțumit de program, de șeful pretențios, altcuiva nu-i place rutina și colegii plictisitori sau leneși. Câte și mai câte, de genul ăsta!

Indiscutabil, sunt multe meserii, care pot aduce unui om tot ce-și dorește – câștig, siguranță, pasiune, etc. Eu, însă, sincer vorbind, astăzi, mă simt fericită căci mulți ani în urmă, am făcut o alegere corectă – am ales o meserie pe măsură, care astăzi îmi aduce satisfacție și un confort sufletesc.

Azi, pot zice ferm – atunci demult, mergând la studii, la Facultatea de Biblioteconomie a Universității din Chișinău, am ales bine, am ales meseria de BIBLIOTECAR! Nu știu, de unde mi se trage această pasiune pentru carte, cel mai probabil din copilărie, de la rafturile pline de cărți pe care le aveam acasă – pline cu enciclopedii, dicționare și multe-multe cărți de biologie de-ale mamei. În acele timpuri era o rușine să nu ai cărți acasă și să nu citești!

Inițial am vrut să devin învățătoare, dar la îndemnul mamei, am ales, totuși, meseria de bibliotecar. Și nu mi-a părut rău niciodată de alegerea făcută! Admiterea la Biblioteconomie nu a fost atât de ușoară pe cât mi se părea inițial, a fost bătălie mare la admitere – cinci persoane pentru un loc de student! Anii de studenție au trecut repede. Astăzi îmi amintesc cu mult dor și respect pentru profesorii mei

universitari, ei au fost cei care mi-au cizelat pasiunea pentru carte și mi-au arătat o direcție de mers în viață.

După universitate, începe o nouă pagină a vieții – activitatea, propriu-zisă, de bibliotecar. La momentul absolvirii universității, la Chișinău erau mai multe biblioteci mari și prestigioase. În vârful topului erau: Biblioteca Academiei de Științe, Biblioteca Universității de Stat, Biblioteca Tehnică Republicană. Biblioteca Municipală „A. Jdanov” (viitoarea „B.P. Hasdeu”) nu era pe-atunci atât de prestigioasă, dar oferea oportunități de angajare.

Așadar, venise ziua angajării – 1 august 1986. A fost un eveniment atât de serios și de emoționant din viața mea, încât, la angajare, am fost însoțită de mama mea. La venirea noastră la bibliotecă, am fost întâmpinați și invitați într-un mic birou, de o doamnă prezentabilă, țin bine minte – cu o coafură frumoasă, ochelari și o jachetă albă. Doamna s-a prezentat – era Directorul adjunct al bibliotecii, Liudmila Zaimova. După o discuție minuțioasă, am fost angajată și repartizată la cea mai mare filială a bibliotecii, cea a Sectorului Râșcani, pe post de bibliograf principal, cu birou personal! Acel birou personal, a fost primul și ultimul, adică singurul meu birou personal din toată cariera mea. De atunci, sunt aproape de echipă, chiar și din momentul când am fost numită șefa secției. Astfel, am fortificat spiritul de echipă și relațiile de colegialitate.

Îmi amintesc, cu nostalgie, de serviciul din zilele de duminică, când eram singură, în sala de lectură a bibliotecii, față în față cu 40-50 de cititori, fiecare din ei venind cu solicitări, care mai de care, iar eu, fără calculator și fără Google, trebuia să mă descurc și să le răspund la toate întrebările lor, mizând și bazându-mă doar pe propriile cunoștințe și intuiție, pe atunci neavând prea multă experiență. Îmi amintesc cât de obosită și epuizată eram seara, după o astfel de zi de muncă, dar tinerețea și pasiunea mea își făceau treaba – și toată oboseala dispărea fără urme...

La venirea mea la Biblioteca Centrală, după o discuție de două ore cu șefa Serviciului Bibliografic, dna Galina Gerașcenko, bibliograf de înaltă clasă, am început să înțeleg noile mele atribuții de bibliograf al Centralei, astfel dând start unei noi etape din cariera mea.

Recunosc, îmi place foarte mult cercetarea bibliografică, în special să muncesc la – Bibliografia Municipiului Chișinău (resurse informaționale și activități de promovare a patrimoniului local).

Îmi amintesc că atunci, la începuturi, această activitate reprezenta ceva absolut nou, atât pentru mine, cât și pentru colegii mei. Era ceva dificil, de neînțeles, dar în același timp – interesant și copleșitor! Primele încercări de elaborare a bibliografiilor datează cu anul 1989. Bibliografiile de referință elaborate atunci erau de o calitate poligrafică mediocră, cu un conținut selectiv. Cu multă stăruință și ambiție, avansam în ceea ce făceam și cred că îmi reușea.

În 1996, când Chișinăul celebra 560 de ani de la prima atestare documentară, a văzut lumina tiparului prima ediție a *Bibliografiei Municipiului Chișinău* – un proiect unic al bibliografiei orașului, care conține momentele-cheie ale istoriei urbei, cronică și „radiograma” pulsului vieții capitalei, prezentate prin prisma surselor bibliografice, în retrospectivă, care (sperăm) va continua atâta timp, cât va exista Biblioteca Municipală. Această bibliografie constituie un moment-cheie și în istoria BM.

Tot în acest an, la 29 noiembrie, Biblioteca Municipală înființează o subdiviziune specializată nouă – Centrul de Informare și Documentare „Chișinău” (din 2013 Secția „Memoria Chișinăului”), cu obiect distinct de activitate – cercetarea, identificarea, valorificarea, păstrarea și conservarea de surse, informații, evenimente, personalități.

Lidia Kulikovski: Anii '90 au fost anii profundelor transformări: mai întâi de toate, o nouă reorientare a activității spre apropierea de comunitate, prin reorganizare structurală capabilă să răspundă prompt și calitativ la necesitățile de informare a chișinăuienilor. Am reorganizat *Secția de activitate bibliografică* în *Centrul de Informare și Documentare Chișinău*, în componența căruia s-a deschis și secția *Informații comunitare* (șef Claudia Tricolici). *Memoria Chișinăului* a fost redenumit acest centru după o vizită în Polonia la Biblioteca Municipală din Varșovia. Departamentul care se ocupa de valorificarea Varșoviei se numea Varșoviana. Mi-a plăcut așa de mult încât am propus să numim Departamentul Chișinăuiana, dar colegile au optat pentru Memoria Chișinăului (au avut dreptate), iar colecția despre Chișinău a devenit Chișinăuiana.

Lilia Gamarța, șef, Filiala „Ștefan cel Mare”:

Am descoperind biblioteca ca suflet viu.

De când mă țin minte, gândurile mele s-au zbuțuit pentru cunoaștere, studii și integrarea mea socială, pentru descoperirea pasiunilor mele. După absolvirea studiilor universitare, am dat start unei etape importante din viața mea: angajarea tânărului specialist în câmpul de muncă. Indiferent cât de mult ai dori ca soarta să îți ofere drumuri line și provocări luminate, viața îți oferă ce știe ea mai bine. Prin experiența proprie am început să trăiesc povestea mea cu steluțe, flori și măcăciuni, cu clipe de dragoste și dezamăgire. Așadar, ciudățenia și curiozitatea au pornit la drum cu cel mai simplu decor posibil, iar ochii se îndreptau spre priveliști plăcute. Am deschis prima ușă, prima experiență în viață. Ușa de sticlă cu margini metalice care duceau spre o încăpere semiobscură, cu pereți sumbri de piatră, cu uși masive de lemn care emanau miros de nuc în floare. Covoare mari și strict ordonate pe cărăruia drumului meu, ce pășeau odată cu mine spre biroul directorului. M-am trezit în fața unui zâmbet fin în colțul buzelor. Am reușit să bâigui două cuvinte, după care a răspuns afirmativ că, da, este nevoie de un bibliotecar școlit. Bucuria, visurile și speranța le vedeam ca pe un tablou viu colorat în fața ochilor mei. Nu puteam să cred că am reușit să obțin primul job care nu are nimic cu specialitatea abia absolvită. Cu responsabilitate, „pipăiam” tot ce mă înconjura ca să pot fi de folos, iar șeful să nu regrete că m-a acceptat în rândurile bibliotecarilor. În prima zi doream să știu tot și credeam că totul e foarte simplu. A doua zi, s-a schimbat fața cărților de joc: apăruse în programul de școlarizare CZU-ul care mă tulbura cu combinațiile de cifre pe care trebuia să le rețin. A treia zi, am înțeles că acel *blestem* CZU este o un ghid de căpătâi al bibliotecarului. Iar doamna director încerca să îmi amintească că, în câteva zile, voi fi în fața cititorilor unde trebuie să fim perfecți. A patra zi, deja îmi tremurau mușchii că nu mă voi descurca cu slujba nou primită, deja vedeam un alt tablou, în care doamna director mă mustră și îmi zice că sunt o incompetentă. De necrezut, am ajuns la sfârșit de săptămână cu ochii licărind de bucurie că a fost bine și, în plus, mă așteaptă două zile de weekend. Gândul mă bucura că, după trei săptămâni, voi beneficia și de recompense: un salariu cu care o voi bucura pe mama că sunt la banul meu și nu va fi nevoită să mă întrețină. Visam frumos și cu final fericit.

Zilele libere au zburat, aproape nici nu le-am observat, dar nu am uitat să o anunț pe mama că am un loc de muncă. Mama nu prea era încântată de activitatea mea pentru că visa la o slujbă din domeniul studiilor absolvite. Eu o asiguram că e pe termen scurt, dar îmi doream o primă experiență într-o activitate cărțurărească.

O nebanuită experiență a început. Astfel, cu ambiție, mi-am început viața de bibliotecar: să cercetez, examinez, observ, studiez. Pentru că nu doream să-i dezamăgesc pe cei apropiați, pe director, precum și pe vizitatorii bibliotecii. Cititorii veneau însetați de cunoaștere și cu gândul de a-și rezolva problemele. Eu încercam să ajut, să organizez activitatea în așa fel, încât să acord cât mai mult timp utilizatorilor de bibliotecă. Îmi erau foarte dragi pentru că deja construisem o prietenie cu ei, ceea ce era fantastic. Colegii se raportau la această legătură cu multe suspiciune și gelozie. Mă încăpățânam să aștept lumina în fața unor uși închise definitiv. De neuitat cum accentua această vină și supremul șef care mă privea zilnic ca pe cel mai neisprăvit om. Uimitoare a fost întâmplarea când am observat că, în fața unei colege ale sale, îmi aducea laude. Azi îmi dau seama că acel șef a văzut, probabil, o licărire în mine sau a dorit să mă susțină profesional, pentru că peste un an și jumătate am fost numită șef de oficiu. Această responsabilitate a fost primită de mine cu fior. Știam că acest post de lucru va cere efort dublu. Așadar, priveam cu atenție activitatea șefului, care era modelul meu. Îmi amintesc cu o înaltă apreciere activitățile culturale organizate de dumneaei, de întâlnirile cu scriitorii, precum și cu personalitățile notorii din țară și de peste hotare. M-au impresionat discursurile și poveștile create în cadrul diverselor acțiuni, la care participa cu ardoare. Era un profesionist de o înaltă calificare pedagogică, apreciată și respectată de comunitatea chișinăuiană.

Cu toate aceste calități de manager experimentat, bine organizat și cu valoroase calități profesionale, în relația cu echipa noastră de 5-6 bibliotecari se transforma în omul dur și nemilos în orice situație. Analiza și reproșurile îmi străpungeau sufletul care vroia recunoaștere, o vorbă bună, dar îl simțeam stingher, dezgolit, neprotejat. Așadar, după doi ani, experiența mea într-o bibliotecă a luat sfârșit. Experiența nu a fost una ușoară și am acceptat să plec în baza unei cereri de concediere. Între timp, am devenit mamă, îmi creșteam odorul cu dragoste și bucurie dar gândul meu, rămăsese la bibliotecă. Se întâmplase o magie sau poate am fost „virusată” pe viață de bibliotecă. Îi duceam dorul să fiu acolo, doream să mă întorc înapoi.

M-am reîntors, am început un nou capitol în viața de bibliotecar, descoperind biblioteca, de data asta, ca pe un suflet viu. Totul părea mai ușor, eram mai conștientă de alegerea viitorului. Îmi doream clar să fiu bibliotecară, să trăiesc printre cărți și utilizatori. Am înțeles că aici mă simt bine. Astfel, am revenit pe același făgaș al cărților cu un nou director al împărăției bibliotecărești. Managerul a reușit să cuprindă un areal de activitate nemaivăzută până atunci. Angajarea în activitatea

bibliotecărească a decurs firesc, fără condiționări și priviri tăioase. În fiecare zi muncită, simțeam că îmi creșteau aripi, îmi revenea echilibrul de altădată. Dorința și dragostea de noi orizonturi s-au întors – un fenomen pe care nu îl credeam posibil, dar iată că îl simțeam.

Mariana Harjevschi: Liliana s-a atașat de lumea bibliotecilor, venind din alt domeniu. Învățare prin experimentare, ea a însușit într-un ritm alert în decursul următorilor ani ce e managementul de bibliotecă. Și o face cu brio și astăzi!

În 2016 s-a produs o schimbare neașteptată în viața profesională. Mi-a fost oferit postul de director, unei copile emotive și cu zero experiență în activitatea managerială. Azi recunosc că am plâns la schimbarea de atunci. Nu-l vedeam director decât pe fostul manager, nu mă puteam compara cu el pentru că, pentru mine, era cel mai bun. Astfel, cu zeci de gânduri și cu responsabilitate, a fost asumată activitatea. Atunci am zis că încerc să construiesc câteva ziduri și mai multe poduri de prietenie. Recunosc că au existat oameni care mi-au pătruns în suflet cu ușurință. Fiecare compartiment îl studiam cu atenție ca să ofer pârgii de creștere în activitatea cultural-educațională a bibliotecii.

Pentru noi, biblioteca a fost în copilărie locul în care puteam să găsim doar cărțile pe care nu le aveam acasă, pentru tinerii și copiii noștri biblioteca poate fi un loc WOW!, care oferă diverse experiențe. Iar eu mă simt cel mai bine în tumultul activităților din biblioteca „Ștefan cel Mare”, unde văd succesul utilizatorilor, participanți la serviciile bibliotecii cărora bibliotecarii le dau aripi să crească.

Elena Ungureanu, șef, Secția studii și cercetări:

lerarhiile o fi fiind ele bune, dar nu sunt pentru mine.

Eram proaspăt angajată la vârful celei mai prestigioase instituții academice, din care, în urma restructurărilor total neinspirate, rămăsese, ca să zic așa, doar vârful, adică doar administrația. Se întâmpla după o demisie din proprie dorință de la un institut unde am spus: Nu e bun soldatul care nu se visează general. Îndrăzneala m-a costat. În așa-zisul vârf academic nu mă simțeam deloc în apele

mele și nici în zona mea de confort profesional, în special din cauza că mi se dăduse de înțeles că s-a cam încheiat cariera mea științifică, deoarece la un asemenea nivel cadrele administreează, nu cercetează.

Ierarhiile o fi fiind ele bune, dar nu sunt pentru mine. Mie mi-a plăcut mereu principiul egalității. Când am înțeles definitiv în capul meu acest lucru, am lăsat în urmă fără regrete cele trei decenii de activitate în academie.

Întâmplarea face să fi ajuns la Biblioteca Municipală exact atunci când nu știam încotro s-o apuc. Colectivul îmi era parțial cunoscut, în special după o lansare de carte, carte pe care m-a împins păcatul să o scriu, dar care mi-a adus multe bucurii și din cauza căreia, de fapt, s-a și produs ruptura cu vechea instituție. Avusei aproape tupeul să o pun într-un dosar pentru premiile Academiei. Culmea e că am câștigat concursul, despre organizarea căruia s-ar putea scrie un întreg capitol de carte, dar nu e cazul. *Cuvinte și linkuri* era cartea prin care îmi făcusem intrarea cu adevărat în Biblioteca, și asta o spun cu siguranță.

Angajarea pe un post de (sub)conducere presupunea, bineînțeles, niște angajamente. Acestea mi-au fost prezentate de către fosta directoare a Bibliotecii, dna Lidia Kulikovski, în plin început de pandemie. Stăteam în fața dumneaei, bulversată de toate câte mi le tocuse timp de o oră: abia de reușeam să le schițez într-un carnet de note: structura (organigrama) instituției, rețeaua, responsabilii, planurile și rapoartele, publicațiile și cercetările care aveau să parcurgă drum lung până să se transforme în publicații... Când a ajuns la Trabajo (un fel de rețea electronică internă), mi s-a uscat limba și a rămas înfiptă în cerul gurii, de nu mai știam dacă trebuie să mai întreb ceva sau să-mi iau tălpășița... Ajunsă în fața computerului, unde lucrase până atunci Ivan Pilchin, încerc să deschid rețeaua asta intranet și rămân înmărmurită de la primul cuvânt: între paranteze stă scris negru pe albul suferindului monitor: trabajo (\ \ monstr) (Z:). *Trabajo* în spaniolă înseamnă muncă, se pare. Iar *monstru* – știți și Dvs.

Când am aterizat în Biblioteca Municipală, directorul adjunct pentru cercetare și inovație mi-a pus în mâini STAS-ul de descriere bibliografică, o *biblie*. Fac eforturi supranaturale asupra memoriei mele de scurtă și de lungă durată ca să poată reține măcar fragmente din ea, dar totul este în zadar. Pentru umila mea făptură, STAS-ul aprobat de înaltele instanțe bibliotecărești autohtone rămâne în continuare o cetate de necucerit. Ceva mă face să cred că modelul rusesc pe care l-a preluat (și care o fi fiind el bun în comparație cu cel românesc, cum se vehiculează pe interior) îl face abordabil (penetrabil?) doar de către un mic grup de scutieri, printre care Claudia, Ludmila, Taisia.

Mi se pare un adevărat supliciu acest exercițiu căruia mă supun în acest moment. Ca să nu-l simt ca pe o obligație de serviciu, scriu exact ceea ce cred, nu ceea ce, probabil, se așteaptă.

Apropo și foarte aproape de fila în care îmi culeg aici literele textului se află, nici mai mult, nici mai puțin, *Repere pentru elaborarea volumului „Puterea inovației la Hasdeu”* elaborate de Lidia Kulikovski. Un exemplu ideal de peritext!

Mariana Harjevschi: Lansările de carte sunt mereu o oportunitate unică de a se conecta cu cititorii, iar în 2018 s-a conturat o conexiune inedită. Lansarea unei cărți, a adus un eveniment elegant și rafinat, iar aici am descoperit marea pasiune a Elenei Ungureanu pentru linkuri, hiperlinkuri, ceea ce am considerat tocmai potrivit pentru a ne apropia. Bibliotecile conectează comunitățile, nu-i așa?!

„Proiectul pe care ni l-am propus e unul ambițios, dar e ceva caracteristic BM – noi am avut permanent ambiția de a fi cei mai buni, cei mai iuți în modernizare și inovare, cei dintâi și cei din frunte. Sunt convinsă că puterea noastră colectivă poate dezgropa toate lucrurile, evenimentele, interacțiunile care au fost cele mai... Puterea noastră colectivă e în stare (afirm în conștiință de cauză) că creeze un produs chiar mai bun decât *Power of WOW*.

Cuvântul WOW s-a încetățenit în vocabularul nostru instituțional încă în 2011-2012 – câte „năzdrăvăanii” frumoase s-au întâmplat de atunci la BM..., câte produse, inițiative, abordări profesionale erau căutate, vâdate pentru a le prelua – de la bibliotecile rurale, universitare, naționale până la Biblioteca Academiei!

Ludmila Dogotari, șef, Filiala „Codru”:

Visam să muncesc într-o bibliotecă frumoasă...

Oamenii au nevoie de vise pentru a fi realizați. În visele mele foarte des mă întorc la primul meu loc de muncă, Biblioteca pentru copii nr. 8, care era amplasată într-un subsol. Pe atunci aveam 23 de ani, Biblioteca era mică, cu o sală de lectură și împrumut, dar câtă forfotă era în ea. Dacă mă vor înțelege tinerii colegi, copiii stăteau în rând după cărți... Prin bibliotecă treceau toate țevile pentru încălzire, fiind vechi se deteriorau foarte des și inundau localul. În așa ritm au trecut 20 de ani. Visam să muncesc într-o bibliotecă frumoasă... Și visul s-a împlinit

– Biblioteca nr. 8 pentru copii a fost comasată cu Biblioteca nr. 18 pentru adulți, sub un nou nume – filiala „Codru” a BM „B.P. Hasdeu”. Suntem parte a echipei Hasdeu, o echipă mereu în dezvoltare.

Lidia Kulikovski: Biblioteca nr. 18 era cea mai modernă bibliotecă din sistemul bibliotecilor publice din Chișinău sub conducerea bibliotecarului devotat Nina Șumscaia, un model de manager de o bunătate proverbială, noi, tinerii bibliotecari ne miram cum să ai permanent zâmbetul pe față... Era în anii '80, când zâmbetul era considerat distracție (de câte ori am fost chemată la șef pentru că râdeam în hohote... sau cântam). Aveam birourile metodiștilor în două camere, iar a treia era pentru șefă, un foarte bun specialist, Ludmila Zaimov, dar severă, era secretarul organizației de partid (comunist) de la BM (să nu care cumva să considere cineva că nu se muncește, dar se distrează la BM). Eram tânăr specialist, veselă, îmi plăceau glumele... și mă apuca cântatul când ceva îmi reușea (eram metodist pe organizarea științifică a muncii). Ori de câte ori auzea hohotele mele de râs striga din biroul ei: Kulikovski, treci la mine ... morală, morală... dar am rămas invincibilă. Încheind această alunecare în trecut, afirm că Biblioteca nr. 18 a fost o bibliotecă model ca plasament, amenajament, mobilier... creată printr-un parteneriat germano-moldav. La dotarea și pavoazarea ei a contribuit o firmă germană, parteneră cu Fabrica de mobilă „Codru”. Mobila a fost special proiectată pentru bibliotecă, după modele germane... Chișinăul aducea toate delegațiile străine să vadă minunea... iar utilizatorii își lăsau încălțăminte la intrare... nu îndrăzneau să pășească încălțați pe minunea de parchet (unica, cu așa pardoseală).

Svetlana Gumeni, șef, Filiala „Adam Mickiewicz”:

Am înțeles că acesta ar trebui să fie cursul carierei mele, dacă vreau să mă simt împlinită și utilă.

Relația mea cu biblioteca începe mult mai devreme de a mă angaja în calitate de bibliotecară. Povestea mea prin biblioteci, începe din clasele primare, atunci când așteptam cu nerăbdare recreația mare pentru a coborî la etajul unde se afla biblioteca școlii. Bibliotecara, nu o scăpăm niciodată din vedere, când o întâlneam pe holurile școlii, pentru mine acea doamnă era modelul de eleganță, energie și inteligență, toate întruchipate într-o singură femeie.

În clasele mai mari, atunci când am descoperit și biblioteca sătească, care era mult prea departe de casa mea, am înțeles că aici se găsesc adevăratele comori. După ce împrumutam cărți de aici, încercam să-mi creez din ele propria bibliotecă, le țineam acasă atât cât puteam de mult și evitam să mă întâlnesc cu bibliotecara ca să nu-mi amintească că e timpul de întors cărțile. Îmi plăcea să știu că acasă am o bibliotecă a mea, chiar dacă nu-mi aparținea pe deplin, iar toate dorințele și visele mele, erau despre multe cărți, care să-mi aparțină doar mie, chiar și până astăzi nu-mi place să împrumut cărțile din biblioteca mea personală.

Povestea mea în echipa Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, începe acum 11 ani, când absolvisem o facultate de științe reale, o altă pasiunea de-a mea fiind biologia, și îmi dădusem seama că vreau să fac mai mult decât să fiu o simplă profesoară. Vreau să citesc cât vreau, unde vreau și ce vreau, îmi doresc să scriu, să mânuiesc tehnologiile, vreau să călătoresc, să pictez, să modelez, să cânt, să dansez, iar toate acestea le pot pune în aplicare doar într-o bibliotecă.

Lidia Kulikovski: Asta dorește de la noi și utilizatorul. Bibliotecarul trebuie să încalțe sabotii utilizatorului, ca să conștientizeze că necesitățile lor cu nimic nu se diferențiază de necesitățile omenești ale bibliotecarului. Dacă înțelegem asta, putem deveni buni bibliotecari.

Înainte de a-mi căuta un job, citisem un articol despre zecile de profesii pe care le cuprinde meseria de bibliotecar și atunci am înțeles că acesta ar trebui să fie cursul carierei mele, dacă vreau să mă simt împlinită și utilă la postul meu de muncă și să nu am regrete. Evident că momente de „coborâșuri”, au fost în cei 11 ani de activitate, nu a fost ușor să mă mențin aici, dar oamenii pe care i-am întâlnit în echipa Hasdeu, m-au motivat și mi-au vorbit mereu că aici mă aflu la locul potrivit și că ceea ce fac eu pentru bibliotecă este important.

Filiala poloneză în care activez și pe care o „îngrijesc” ca pe propriul meu copil, este mai mult decât un spațiu unde vin la lucru, aici cunosc, îngrijesc și iubesc fiecare ungher, fiecare raft, perete sau carte, iar activitatea de zi cu zi, mă ajută să cresc și să fiu cea mai bună variantă a mea, azi mai bună ca ieri, iar mâine mai bună ca azi.

Mariana Harjevschi: E uimitor, câtă creativitate are Svetlana. Aici la bibliotecă îi reușește să transforme spații, să inițieze noi servicii, să adune în jurul său noi membri de echipă. Și așa cum persoanelor creative le place să dobândească noi experiențe și sentimente, iar deschiderea lor este forța motrice de inspirație, Svetlana și-a extins partenerii de bibliotecă. Uneori, descopăr în Svetlana, persoana care mereu luptă pentru originalitatea serviciilor de bibliotecă ...

Ceea ce mi-a oferit Biblioteca Municipală în acești ani de activitate, a fost mai mult decât un job sau un salariu, aceasta mi-a oferit o echipă numeroasă de la care ai ce învăța, niște mentori care ne-au ținut pe „fir” și nu ne-au permis să stagnăm în dezvoltarea noastră profesională. Specialiștii din cadrul echipei ne-au tonificat mereu cu schimbarea și ne-au oferit acces la un proces continuu de învățare, ceea ce pentru mine este cel mai important.

Tot datorită Bibliotecii Municipale mi-am descoperit și o nouă pasiune, cea de a face excursii ghidate prin Chișinău. Atunci când biblioteca a inițiat frumosul proiect „BiblioTur”, am trăit o experiență minunată promovând patrimoniul local în calitate de ghid și am însoțit mii de persoane care au ReDescoperit capitala altfel și continuă și azi să o facă.

Când mai multe surse ne vorbesc despre faptul că omul ar trebui să-și schimbe jobul la fiecare 5 sau 7 ani, pentru a fi productiv și a aduce valoare instituției, mă întreb: „Cum rămâne atunci cu argumentul că profesionist devii odată cu experiența? Oare poți oferi în 5 ani ceea ce abia de ai reușit tu însuși să înveți?”. După ce îmi pun singură aceste întrebări retorice, rămân fidelă opiniei mele și bibliotecii, încercând să îmbunătățesc și să aduc schimbarea în comunitatea mea, încerc să învăț pe alții ceea ce am învățat eu și continui să mă dezvolt în direcțiile pe care le solicită comunitatea.

Îmi doresc să fiu utilă și de folos bibliotecii chiar și peste două sau trei decenii, să fiu în ritmul schimbării, a progresului și a nevoii utilizatorilor, care, cu siguranță, nu vor fi simple. Încerc zilnic să-mi motivez echipa cu care muncesc, astfel, depun tot efortul ca să-mi încurajez colegii să se simtă mândri de profesia lor și să avanseze până unde cred ei că le stă în puteri. E frumos să te simți util, să vezi schimbarea în utilizatori, să vezi cum cresc generații de copii sub ochii tăi și că aceștia ajung „cineva”, după ce tu i-ai îndrumat. E frumos să vezi cum seniorii vin la bibliotecă ca la biserică, iar bibliotecarul este duhovnicul lor de suflet.

E frumos să fii bibliotecar, mai ales, în echipa Hasdeu, care de 145 de ani ține pasul cu chișinăuienii. Sunt mândră de profesia și echipa mea, mândră că sunt bibliotecar!

Valentina Leahu, bibliotecar, Filiala „Transilvania”:

... Am realizat cu bună știință că sunt în domeniul meu profesional.

Într-o zi călduroasă de vară, la început de iunie în anul 2015, fiind în căutarea unui loc de muncă satisfăcător, am mers cu dorință în suflet și ambiție, desigur, la sediul central al BM „B.P. Hasdeu”, la secția cadre, care m-a redirectionat spre Biblioteca „Transilvania”. De ce am ales acest domeniu? Fiindcă am absolvit facultatea de Filologie, specialitatea Profesor de limba și literatura română, am realizat cu bună știință că sunt aproape de domeniul unde prevalează cartea. Doresc să-mi exprim recunoștința față de Biblioteca „Transilvania”, unde activez în prezent. Îmi declar stima și respectul față de dna Parascovia, care este un manager bun, și de asemenea colectivului bibliotecii, care este de asemenea unul amabil și prietenos. Sunt o adevărată fană a cărților. Îmi place profesia pe care o practic, cea de bibliotecar, în care mă implic activ și îndeplinesc toate obligațiile. Anul acesta, am fost moderatoarea serviciului „Turnirul amabilităților”, pe care l-am desfășurat împreună cu utilizatorii noștri din clasa a III-a „F” ai școlii primare nr. 83 „Grigore Vieru”. În urma celor 10 activități petrecute cu elevii, sunt satisfăcută de rezultatul final. Copiii mi-au adus o serie de mulțumiri, felicitări și au emanat emoții de nedescris. Aduc câteva dintre exemple: eleva Alexandra Ostavciuc: „Mulțumesc pentru tot ce ne-ați arătat și învățat; pentru întâlnirile geniale cu dvs., pentru lecțiile vesele și interesante petrecute aici, pentru jocurile și evenimentele care le cunoaștem, pentru

Mariana Harjevschi: Apreciez oamenii care nu ezită să o ia de la zero și să se reprofileze, să se orienteze spre domenii necunoscute, de bunăvoie și nesiliți de împrejurări. Valentina, e un dar pentru echipa Bibliotecii „Transilvania”. Într-o echipă atât de grozavă, Valentina s-a descătușat și inspiră utilizatorii prin cunoștințele și abilitățile ei de bună bibliotecară.

zâmbetele și veselia care ne-ați arătat, pentru îndemnurile și propunerile minunate și proverbele frumoase! Cea mai tare bibliotecă! Lecțiile dvs. sunt super! Vă iubim mult!"; Ana Pogor: „Mulțumim mult pentru toate lucrurile noi și interesante despre care am învățat împreună. Amabilitatea este un lucru important și bun. La lecție trebuie să fim: respectuoși, ascultători, responsabil, amabili, buni, cuminți, răbdători, voioși și binedispuși!"; Sofia Sârbu: „Dragă doamnă de la Biblioteca „Transilvania”! Vă mulțumim pentru calmul și răbdarea dvs. pe parcursul lecțiilor. Vă suntem recunoscători pentru lucrurile interesante și bune care ne-ați învățat pe parcurs. Vă mulțumim mult și sperăm să aveți sănătate și bucurie în continuare!”. Calea spre tărâmul cărților continuă pe unda dedicării mele profesionale.

Anastasia Moldovanu, șef, Filiala de arte „Tudor Arghezi”:

Angajarea la BM a fost începutul începuturilor destinului meu.

Încep să scriu aceste rânduri cu o puternică senzație de déjà-vu, că retrăiesc niște emoții pe care le-am mai avut, deși totuși, înțeleg că e o experiență nouă. Ca să nu mă pierd în labirint, o spun că atunci a fost cu 10 ani în urmă, tot la o aniversare, care atunci era marcată cu mare fast. Timpul nu întârzie, iar peste cinci ani se va produce o altă întorsătură spre ceva nou. Timpul nu depinde de noi, ci noi de el.

Vreau să spun încă odată, tranșant, căci atunci, în 2012 am spus-o mai timid – am fost un bob sositor aici, în echipa „Hasdeu”, și tot credeam că nu e pe mult timp. Și aveam de ce! Venisem din habitatul meu, care m-a cam scos din vârtoarea vieții sociale, a comunității – așezată, cu toatele acasă, neștiind că peste doar ceva timp, va trebui să mă transform în ceea ce se spune – opusul meu. Cel mai mare necaz era dacă o să izbutesc, dacă o să rezist, dacă voi face bine ori mai bine să plec. Zic asta pentru a materializa niște percepții pe care le-am avut – noul venit trebuie să

Mariana Harjevschi: Fii încrezătoare, căci poți mai mult! Încerc să o susțin pe Dna Moldovanu, care e uneori epuizată de multitudinea de evenimente. Însă mereu m-a fascinat deschiderea Dnei spre noi experiențe. Iar curiozitatea ei să exploreze noile tehnologii, capacitatea de a se adapta și dorința de a cunoaște lumea artei m-au impresionat. Îi place chiar să și viseze și aceasta este cheia succesului pentru Dna Moldovanu...

se bucură și de unele mici facilități din partea colegilor care să-i permită să perceapă fenomenul în lanț, altfel te deranjează tot – și lumina slabă, și pragurile, și observațiile. Un fel de scuze/acuze pentru că nu reușești, nu te încadrezi. Aici aș vrea să menționez că, pentru mine, a fost debutul unei noi activități din viața mea și nu-mi prea dădeam seama de acest lucru. Dar acum accentuez că a fost începutul începuturilor în partea asta a destinului meu și am fost oarecum supărată pe câte ceva din acele zile, îmi dau seama, că anume acele frământări și „chinuri” pe care le-am avut atunci m-au mișcat din loc. Să nu fi fost umorul pipărat, glumele uneori deochiate ale colegilor, aluziile atente dar și directe referitoare la competențele și abilitățile mele în această direcție, poate nu mă îndărătniceam, poate plecam. Mă consolam singură pe mine, apoi mă încăpățanam, apoi îmi spuneam că trebuie să demonstrez ceva cuiva și așa treceau zilele.

Maria Pilchin, redactor, Secția studii și cercetări:

Începuturile sunt mereu grele... apoi intervine plăcerea lucrului, inerția efortului și promisiunea unui rezultat final care te îndeamnă și încurajează.

Cine sunt eu pentru Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”?! Cred că s-a întrebat orice angajat al BM. A făcut-o din curiozitate, din egocentrism profesional sau măcar dintr-un primitiv egoism personal. Cine sunt eu în această instituție mare și încăpătoare? Profilul meu, portretul meu unde este pus în galeria de personaje care își primesc salariile la sfârșitul lunii? Răspunsul este diferit, diferite departamente pot furniza diferite răspunsuri. Diferite persoane din administrație pot vedea diferit activitatea unui angajat, cred că nici eu nu sunt o excepție. Și este mult mai ușor să prezici acele portretizări decât să faci o proprie prezentare a

unui EU profesional. Dar începuturile mereu au fost mai grele. Apoi intervine plăcerea lucrului, inerția efortului și promisiunea unui rezultat final care te îndeamnă și încurajează.

În 2004, când am absolvit Facultatea de Litere a Universității de Stat din Moldova, am constatat că vin într-o piață a muncii în care cartea este ignorată și foarte puțin apreciată. Una din ambițiile mele în calitate de filolog și tânără universitară era să ridic prestigiul cărții și al lecturii. În perioada 2004-2018 am predat literatura în instituții preuniversitare și la Universitatea de Stat din Moldova, având drept finalitate și acest fapt. În 2012, când am absolvit specialitatea Marketing și Logistică la Academia de Studii Economice din Moldova, știam că voi activa în domeniul marketingului cultural, în special în promovarea cărții. La moment, proiectele mele de activitate profesională, toate contribuie la aceasta.

La BM organizez evenimente cu scriitori și cărți. O știu toți. Și sunt mândră de acest fapt. Mi-o spun când mă văd, când mă întâlnesc în stradă, îmi scriu pe rețele: foști colegi, scriitori, jurnaliști, intelectuali. Voi la BM / tu la BM faceți / faci asta... Și eu îi ascult atent, cu modestia de care sunt capabilă, dar și cu multă mândrie și satisfacție. Da, noi la BM..!

Iată cum mă caracteriza într-o cronică literară, publicată în *Scriptor* la Iași, Maria Munteanu-Hadârcă: *Dezinvoltă în expresie și relații sociale, angajată în diverse și sistematice evenimente culturale (lansări de cărți, spectacole, expoziții, emisiuni radio și TV etc.)...*

Da, asta sunt... Da, asta îmi place să fac! Noi nu ne jucăm, noi ne documentăm...

Mulți cred și chiar mi-au mărturisit-o bonom că apreciază capacitatea mea de a improviza. Le zâmbesc și îi las să creadă în continuare că sunt bună la asta. În realitate, nu e chiar așa. E marele secret al actorilor – ca să poți improviza, trebuie să intri în acel rol din timp. Am însușit acest lucru la Universitatea de Stat din Moldova, unde timp de 13 ani am predat literatură universală. O lecție universitară e și ea un spectacol academic, trebuie să știi să îi captezi în show-ul tău pe studenți, altfel îi pierzi. Uneori îmi ia și o săptămână pentru a mă pregăti de un eveniment, o lansare, o prezentare de carte. Citesc volumul și cred că acesta este cel mai important moment, e momentul-cheie. Desconsider profund pe acei care vorbesc despre cărțile pe care nu le-au citit, mă uit de sus și cu mult orgoliu la acei care vin la lansare cu tema nefăcută. (Da, există un astfel de orgoliu și o astfel de aroganță a omului citit, o recunosc puțin, o practică cam toți). Sunt însă o ființă decentă (de cele mai multe ori), de aceea închid gura învățătoarei din mine și nu le spun nimic de la microfon. Arareori s-a întâmplat să fac vreo aluzie la acest subiect. Îi percep pe acei care nu au citit ca sunet de fundal și mă concentrez pe acei care au venit pregătiți. Atunci Sala Coloanelor îmi pare mai caldă, mai luminoasă. Mereu aștept să mă uimească, să mă încânte un vorbitor. Să verific prin ceea ce

spune el ceea ce am citit eu. Și acest lucru se întâmplă! Uneori printr-o frază, un enunț, un gând, alteori chiar un cuvânt fascinează și oferă sens întregii adunări umane.

Mariana Harjevschi: Prezența Mariei în echipa BM ne oferă o oportunitate-surpriză pentru instituția noastră. Creativitatea ei, dar și capacitatea de a explora alte domenii, precum biblioteconomia, ne ajută să ne putem concepe cu ușurință viitorul bibliotecii. E curios că alături de Maria ne putem imagina ce gândesc scriitorii, dar și cititorii. Posibilitatea de a experimenta alături de ea un alt punct de vedere ne-a permis deseori să extindem limitele de gândire creativă.

Spuneam mai sus despre intrarea în rol. Uneori o lansare e în capul meu cu o săptămână înainte. E ceva de scenariu, de regie în asta. Nu e exclusă nici improvizația, ea ține de o anumită doză de creativitate spontană la toate capitolele: vorbitori, ordinea lor etc. Ce faci dacă un invitat nu ajunge la eveniment?!

O săptămână întregă port în minte un monolog, un dialog interior cu mine: titlul, numele autorului, numele vorbitorilor. Îmi notez câte ceva: teze, idei din carte, ceva despre autor, despre vorbitori. Uneori mă trezesc noaptea și îmi vine un gând, mă scol și îl notez. E aventura cărților în viața mea. Am învățat de mult timp deja că a modera înseamnă a fi un artist al liantului și al absenței.

Svetlana Rotaru, șef sector, Filiala „Transilvania”:

E o slujbă de vis. Inovăm, explorăm, experimentăm, căutând moduri de a extinde serviciile într-o abordare creativă, antreprenorială.

La Biblioteca „Transilvania” n-am nimerit întâmplător. Fiind bibliotecar de specialitate, am urmărit această instituție de mai mulți ani. Am observat că angajații instituției sunt foarte amabili cu fiecare cititor în parte, indiferent de vârstă, rasă, religie și partid politic și am decis să încerc să mă angajez, deoarece nu am activat până acum la o bibliotecă publică.

Această bibliotecă pentru mine este un izvor de informare care ne trezește la realitate spiritul de creație. Am parte de un colectiv care m-a primit cu stimă și

respect. Mereu auzeam de la șefa Filialei „Transilvania”, dna Parascovia Onciu, că suntem o echipă și trebuie să ne ajutăm reciproc. Mai ales în perioada de pandemie, când era mai dificil să comunicăm cu utilizatorii, noi încercam să ne descurcăm și să deservim fiecare persoană calitativ și receptiv.

Mariana Harjevschi: Nu e deloc plictisitoare, ba din contra, jovială, optimistă, sociabilă. Aceste ingrediente propuse de Svetlana, au inspirat echipa Bibliotecii „Transilvania” să exceleze în serviciile oferite copiilor.

Secția pentru copii este cea mai solicitată, deoarece aici copiii își petrec timpul liber. Activitatea la Biblioteca „Transilvania” nu se limitează numai la deservirea utilizatorilor. Aici sunt organizate diferite servicii. Am norocul să dirijez serviciul „BiblioPicii”. Sunt adunați copiii de o vârstă fragedă și anume de 1-5 ani. Pe parcursul activității, copiii împreună cu părinții, bunicii lor au parte de diferite activități. Desenăm împreună cu mămicile lor personaje din povești, modelăm din plastilină diferite fructe și legume, în timpul sărbătorilor de Paști am încondeiat ouă, am împodobit arborii cu diferite floricele confecționate din hârtie colorată. Este un serviciu care are un viitor pentru toți doritorii și cu un impact puternic în sectorul Ciocana.

E o slujbă de vis. Inovăm, explorăm, experimentăm, căutăm moduri de a ne extinde brandul de servicii în lume, într-un mod sincer și antreprenorial.

Lina Iftodi, șef, Filiala „Liviu Rebreanu”:

Sunt sigură că profesia pe care am ales-o întâmplător va rămâne a mea pentru totdeauna.

Nu am visat niciodată să devin bibliotecar și dacă mi-ar fi spus cineva în anii de studenție că voi pleda pentru această profesie, m-aș fi amuzat. Proaspătă absolventă a Facultății de Biologie și Chimie a UST, aveam stringentă necesitate de a fi angajată într-un post temporar – până la începerea unui nou an școlar – pentru a activa în calitate de profesoară conform calificării din diplomă, deoarece una dintre ofertele precedente o ratasem. Așa s-a întâmplat că o rudă, cunoscându-mi situația și aflând că biblioteca din sectorul nostru angajează bibliotecari, mi-a sugerat să-mi încerc norocul. I-am urmat sfatul, am apelat persoana responsabilă și am mers la un interviu. Îmi amintesc că chiar prima întrebare care mi-a fost adresată

de managerul instituției era formulată așa direct.: „Dorești să lucrezi la bibliotecă?”. Răspunsul meu a fost o strângere de umeri. Nu știam nimic despre această ocupație, despre instituția în care venisem și nici chiar cititoarea acesteia nu eram. Aveam temeri că n-aș putea să mă afirm, dar... am repetat și ei zisa autorului anonim: „...încercarea vină n-are”.

Am fost acceptată mai întâi în calitate de bibliotecar, avansând ulterior până la funcția de șefă a filialei, și acum, la mai bine de douăzeci de ani, cu certitudine pot afirma că nimic nu este întâmplător, iar rețeaua Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” era spațiul predestinat mie și locul satisfacției pentru cele realizate. Gândul meu referitor la o activitate de scurtă durată într-un loc agreabil în preajma cărții, s-a preschimbat într-un altul ce mă stăpânea: numai biblioteca era locul meu, recunoscând faptul că activitatea aici este una mult aspectuală, având chiar tangențe și cu pedagogia. Până la urmă, postul temporar a devenit unul permanent! La început m-a speriat ritmul activității, suprasolicitarea bibliotecarului, la ușa bibliotecii creându-se imense „cozi” de cititori (anul 2002), dar și colecția mare de carte în care trebuia să te orientezi și să-i împaci pe toți utilizatorii, acordându-le sprijinul necesar în căutarea literaturii solicitate. De asemenea, în unele cazuri trebuia să faci recomandări de carte, să sugerezi cartea adecvată unei anumite categorii de vârstă etc., activitate care mă obosea și mă făcea să pierd ritmul... Dar, după câteva luni mă încercau anumite emoții de satisfacție, incitându-mi interesul și captivându-mă totalmente. Profesia de bibliotecar m-a atras și prin faptul că fiecare zi poți face cunoștință cu *noul* – oameni noi, personalități noi, cărți noi, numere proaspete ale ziarelor și revistelor – fapt ce a contribuit la autoperfecționarea și continua mea dezvoltare personală. Comunicarea cu mulți cititori în fiecare zi aducea ceva nou, pentru că aceștia deveneau sufletul, punctul nodal, integrat în organizarea activităților, evenimentelor culturale, educative și, desigur, aducea recunoștința din partea utilizatorilor. Am înțeles că munca mea este utilă și solicitată, aceasta fiind cel mai important lucru!

Pe parcursul anilor, tehnologiile informaționale au pătruns în toate domeniile, inclusiv în domeniul biblioteconomiei. Un bibliotecar modern este obligat să aibă noi tehnologii, să-și cultive abilități, să acumuleze cunoștințe, să poată căuta și găsi informațiile necesare prin utilizarea diverselor echipamente, programe, aplicații etc. Astfel, un bibliotecar, este o persoană care „nu stă pe loc”, își îmbogățește cunoștințele și acumulează noi experiențe.

M-am adaptat ușor schimbărilor, m-am străduit să fac față cerințelor, am făcut studii de master în acest domeniu, am legat prietenii și am fost apreciată și încurajată mereu (în special de dna Lidia Kulikovski). De-a lungul timpului, am căpătat încredere, iar toată dezvoltarea mea profesională în domeniul biblioteconomiei s-a produs aici. Am avansat, am învățat de la colegii cu experiență în domeniu, am

acceptat provocări, dar mai ales m-am afirmat în calitate de bibliotecar, inimaginabil serviciu pentru mine la începutul carierei. Ce să zic? E amuzant când mă gândesc că poate am fost destinată pentru această profesie atunci când nu o puteam admite nici măcar cu gândul....

Lidia Kulikovski: Am cunoscut-o, mai bine zis am descoperit-o, pe Lina la primul ei post de la Biblioteca „Târgu Mureș”. Era un eveniment aniversar cred... Fiica ei Ana a recitat o poezie cu atâta măiestrie încât am rămas cu toții uimiți... Am receptat acel moment ca pe un spectacol, iar pe declamatoarea micuță ca pe un actor talentat. Era aportul Linei. La „Târgul Mureș” s-a încadrat foarte repede în toate procesele de bibliotecă. M-a mirat faptul că încă fără mare experiență profesională se afla în echipa cercetătorilor care elaborau biobibliografii și bibliografii tematice. Apoi s-a manifestat creativ în cadrul cursurilor de educație nonformală, fiind deja șefă la „Liviu Rebreanu”. Creativitatea și-a manifestat-o aici nestingherit. Îmi plăcea și o admiram cum putea folosi mediul, spațiul ca un component important al fiecărui eveniment mare sau mic, indiferent de tematică. De fapt era ca o regizoare și designer, totodată.

Știu doar un singur lucru: nu m-aș fi aflat aici toți acești 20 de ani, dacă nu lucram într-o dezvoltare, dacă nu învățam muncind, dacă nu aș fi simțit sprijinul din partea superiorilor și dacă nu eram atașată de această muncă. Mi-am asumat responsabilitatea pentru orice tip de activitate din cadrul bibliotecii și nicicând nu am așteptat să fiu rugată să fac ceea ce de fapt devenea atractiv... Trebuie să recunosc că au fost și momente de supărări, descurajări, pentru că este unul dintre domeniile prost remunerate. Dar mereu m-am axat pe partea pozitivă a lucrurilor și am înțeles că gândirea pozitivă și creativitatea în acest domeniu îți transmit forțe noi, recunoașterea în plan profesional, încrederea în sine, totodată favorizând obținerea rezultatelor profesionale scontate care nu se lasă mult așteptate. Sunt sigură că profesia pe care am ales-o întâmplător va rămâne a mea pentru totdeauna.

Ana Ostașevschi-Ureche, șef sector, Filiala „Ovidius”:

Am cea mai nobilă profesie, pe care nici nu am intuit-o vreodată, mite să o visez, ori să o caut sau poate să o aștept.

Povestea profesiei mele e una inspirată dintr-o altă poveste. Am cea mai nobilă profesie, pe care nici nu am intuit-o vreodată, mite să o visez, ori să o caut sau poate să o aștept. Adevăratele profesii sunt menite să te găsească atunci când te aștepti mai puțin și să devină una cu tine, e combinația perfectă a timpului. Sunt bibliotecar și aceasta e o invitație la noblețe, deși mama, care avea grijă de mica mea bibliotecă, de la naștere vedea în mine un Profesor. Am studiat mult pentru a împlini pronosticul mamei și am devenit Profesor, având și Vocație, și Dorință, dar nu m-am regăsit. Eram într-o goană a perfecțiunii și așteptările îmi erau atât de mari, iar rezultatele prea mici să le sesizez. Era nevoie de timp, un timp pentru care nu am găsit suficientă așteptare, răbdare. În după amiezile lecțiilor încercam să găsesc nu doar literatură de specialitate, dar și o consolare la bibliotecile publice din apropiere, filiale ale BM „B.P. Hasdeu”. În rutina mea zilnică de profesor debutant, în bibliotecile respective am găsit informația necesară, dar nu am găsit acea socializare și comunicare mai mult amicală, decât oficială pe care după anii mei de studenție și voluntariat la Biblioteca „Ovidius” cu titlul bine înrădăcinat de „cititor fidel” și „voluntar activ” o căutam în toate bibliotecile. Aveam un dor neîmplinit de „Ovidius”, care era mult mai mult decât o bibliotecă...

Peste un timp, nu am rezistat sistemului de învățământ, eram într-o căutare de sine, pe care am găsit-o la „Ovidius”, aici aveam toată susținerea. Îmi aduc bine aminte ziua în care am revenit la bibliotecă după o jumătate de an. La-ntrebarea „Ce mai fac?”, m-au podidit lacrimile de dorul revederii. Era una din zilele în care am răspuns prompt la solicitarea Doamnei Director de-a deveni angajat al bibliotecii, fiind în acel moment de cumpănă o umbră pe acest pământ. Ulterior, am perceput tactica de angajare a cititorilor „fideli” de către Doamna Liuba Ciobanu. Avea un dar aparte de-a te citi pe interior, de aceea avem astăzi o echipă de milioane. Eu nu am întâlnit în viața mea un alt om, în afară de mama, care să-mi inspire atâta încredere în forțele proprii. Faptul că ne-a preluat în albia echipei ovidiene și ne-a insuflat încredere, trecându-ne subtil prin toată sfera biblioteconomică, de la Cititor la Voluntar, de la Voluntar la Bibliotecar (angajat). Cine altul dacă nu cititorul devenit angajat își cunoaște mai bine așteptările și știe de unde să înceapă schimbările?!

Când am revenit la bibliotecă găsisem în echipa acesteia un gol imens, lipsa unui Om de Aur, cronicarul Bibliotecii, Ion Borș, un om bun ca pâinea. Cât despre măiestria scrisului, acesta nu avea pereche. Scria despre toate evenimentele culturale, scrisese și despre noi, voluntarii. Peste ani, conștientizez că am ocupat aceeași postură, de-a promova imaginea bibliotecii.

Mama mea ezita să creadă că sunt Bibliotecar. Apoi, s-a resemnat, când a observat că la întrebarea: „Unde ești?” răspundeam: „La bibliotecă!” cu același entuziasm și căldură, de parcă răspundeam: „Acasă!” De buneii, ce să mai zic, într-una din zile, preocupați cu treburile casei, m-au auzit la o emisiune radio, difuzată de doamna Zina Izbaș, jurnalist, cititor fidel și prieten drag bibliotecii „Ovidius”. Vorbeam despre serviciile moderne de bibliotecă și programul de lectură „Chișinăul citește”. Nu pot reda în cuvinte bucuria și mândria bunelilor, doar la radio vorbea nepoata lor și o auzea nu doar un sat, dar o republică. Din acea zi, mă rugaseră să le zic când voi oferi alte interviuri, intuiesc că aceste emisiuni erau pentru ei un remediu în calea dorului.

A fi Bibliotecar e o vocație, iar faptul că această profesie mi-am însușit-o prin prisma profesorului e doar un punct forte în activitățile pe care le organizez cu publicul larg, în special copiii, care vin cu mare drag la serviciul „Să re-auzim povestea” care m-a crescut și pe care l-am crescut încă din anii de voluntariat la bibliotecă, ce-i drept cu un alt nume, unul atât de familiar „Ora poveștilor”. Aici rezultatele sunt vizibile, iar aprecierea, feedbackul îl primim zilnic.

Mariana Harjevschi: Ce este o știre corectă și cum o deosebim de una falsă? Cine sunt trolii și cum pot fi depistați aceștia în mediul online? Cu aceste frământări am descoperit-o pe Ana, când începea să creioneze primul proiect în cadrul IREX Europa. A reușit să adune în jurul ei copii, adolescenți, orientându-i pentru a se conecta la cele mai bune surse, să dezvolte abilități de a discerne știrile false, manipulative. Ne bucurăm de prezența ei și azi la BM!

Angela Vintilă, șef, Filiala „M. Ciachir”:

Aici în continuu te afli în proces de instruire, acumulând noi abilități.

De ce anume bibliotecar? *În viața mea niciunde nu am fost mai fericit decât într-o bibliotecă. Dacă aș aduna orele pe care le-am petrecut în biblioteci, cred că ar reprezenta un sfert din viață. Sunt fericit în biblioteci. (Neagu Juvara)*

Am prins o obișnuință, să încep o relatare cu un citat. Nu știu de ce o fac și de această dată? Probabil, îmi este mai ușor să-mi concentrez gândurile asupra unui subiect, mai ales dacă este rostit de persoana al cărei nume e cunoscut, evident tot din cărți. E o confirmare din partea persoanei care a avut un veac de existență.

Este un citat ce exprimă starea care ar trebui s-o simtă oricine dintre noi. Și totuși, sunt ipostaze diferite: bibliotecar vizavi cititor. De ce anume bibliotecar? Poate impresia rămasă de la prima vizită la bibliotecă: anturajul, atmosfera, atitudinea. În copilărie toate par mult mai frumoase. Desigur, anume aceste aspecte au contribuit la alegerea profesiei.

Lidia Kulikovski: Angela pentru mine întruchipează femeia lui Brâncuși *Cumințenia pământului*. Iubitoare de frumos, de oameni, de carte și bibliotecă, de taină. Înțeleaptă, de multe ori în discuții descopăr gânduri, sugestii, întrebări ale unui om inteligent care nu prea scoate în vileag capacitățile sale, dar le exprimă în activitatea bibliotecii. Pacifistă fiind, armonizează echipa și are satisfacție din ceea ce face. E un exemplu de manager care se bazează pe empatie, pe formare continuă, pe crearea stării pozitive atât în echipa sa, cât și în relația cu echipa mare a BM.

Este un domeniu pe cât de divers, pe atât de cognitiv. Luând în seamă multitudinea proceselor de lucru, nu te vei plictisi niciodată. Aici ești mereu în căutare a ceva nou, captivant, savuros. Evident, ca în orice alt domeniu, mai apar și niște imperfecțiuni, dar sunt stresante până le depășești, apoi o iei de la capăt ca pentru prima oară. Succesele te bucură în măsura în care reușești să realizezi ce ți-ai pus

drept scop. Și totuși, prima facultate absolvită e de domeniul pedagogiei, apropo, care m-a ajutat mult în activitatea cu publicul. Tot aici am aplicat deseori și unele trucuri ce țin de domeniul psihologie. Sunt atâtea lucruri frumoase într-o bibliotecă, încât nu-ți ajunge o viață de om ca să le cunoști. Aici sunt deschise o mulțime de căi, posibilități cu diverse varietăți. Aici în continuu te afli în proces de instruire cu scopul acumulării noilor abilități.

Și totuși, mai sunt atâtea de învățat...

Ludmila Ganganu-Mîndru, șef oficiu, Filiala „Transilvania”:

...Când tot ceea ce faci pentru utilizatorii care vin cu drag la bibliotecă devine o plăcere, atunci chiar nu mai are rost să ne gândim la ce altceva ai putea să faci.

De-a lungul drumului parcurs prin viață, la o altă răscruce de drumuri, m-am pomenit în mijlocul lumii, într-un spațiu gol, din care nu-i vedeam capătul... Decisă să merg mai departe, am ajuns, din întâmplare, la Biblioteca „Transilvania”, filială a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”.

Părea că un nou început e iată pe cale să îmi deschidă noi orizonturi, noi oportunități de creștere și chiar dezvoltare atât intelectuală, cât și morală. Evident că aici era o lume nouă. O lume a cărții, a fanteziei și chiar a tuturor evenimentelor năstrușnice care se pot întâmpla în viața unui copil. Totuși, așteptările mele n-au fost zadarnice – chiar din primele zile am întâlnit aici oameni cu suflet deschis, șefa instituției fiind binevoitoare și cu privirea ei blajină, exact așa ca și viitoarele mele colege, cele, care din primele momente, mi-au fost sprijin și îndrumători în basmul despre mine care urma să înceapă.

Eventualele provocări au urmat în zilele imediat următoare, chiar dacă de la bun început totul mi se păru ușor și extrem de simplu, în calitate de cititor, desigur. Doar că de această dată, nu mai eram cititor, ci bibliotecară, cea care avea alte responsabilități și cerințe de realizat. Încă în hol mi-am dat seama că biblioteca de altădată nu mai există, ci e o altă versiune, una complet nouă și plină de activități zilnice desfășurate atipic.

Zi după zi, încercare cu încercare, am prins ritmul ușor-ușor, ba chiar a început să-mi placă foarte mult ceea ce trebuia să fac, astfel încât zilele mele la bibliotecă fugeau atât de repede, că nici nu observam cum trece ziua. Și toate astea se întâmplau atât de firesc, că nici oboseala nu mai era motiv să mă opresc. Iar când tot ceea

ce faci pentru utilizatorii care vin cu drag la bibliotecă devine o plăcere, atunci chiar nu mai are rost să ne gândim la ce altceva ai putea să faci.

Așa cum nu pot sta locului nicidecum, tot implicându-mă în tot ceea ce mișca prin jurul meu la activitățile bibliotecii, văzând că fiecare colegă are câte un serviciu ce-l oferă utilizatorilor din sală, am hotărât să fiu și eu utilă, deoarece profesoara din mine este încă vie (având specialitatea de profesoară de limba română și limba engleză), astfel, am creat un nou serviciu dedicat copiilor cu vârsta de 7-8 anișori, pe care l-am numit „Vreau să știu engleza”. Emoțiile pozitive și dorința copiilor de a cunoaște o limbă străină mi-au dat curajul să fac tot posibilul de a-i atrage să fie prezenți și să participe cu mare plăcere la fiecare activitate. Școlile, centrele comunitare și cele de creație din preajmă ne-au fost parteneri de nădejde, alături de aceste echipe am realizat și continuăm să organizăm evenimente interactive și pline de efervescență, care au prezentat interes vădit ce putea fi citit pe fețele copiilor și nu doar.

Ei, dar dacă ziua bună trebuie să înceapă frumos de dimineață și cel mai frumos chip este cel care poartă frumos un zâmbet, eu sunt cea care încerc mereu să le ridic buna dispoziție colegelor mele, așa încât chiar și reparația de cărți e una din activitățile noastre interesante și vesele. Dar nici colegele mele nu se lasă așteptate prea mult, pentru că zâmbetul lor apare deodată, astfel încât nici frigul și nici vremea de afară nu poate să ni-l șteargă. Tot amalgamul ăsta de emoții, ne ajută să păstrăm tenacitatea deservirii utilizatorilor la cel mai înalt nivel, dovadă fiind numărul lor în creștere.

Lidia Kulikovski: Am cunoscut-o pe Ludmila în preajma deschiderii spațiului de joacă la „Transilvania”. Am sesizat calități de organizator bun, spirit întreprinzător. Apoi, la cursul *Formare formatori*, m-a impresionat prin realizarea foarte iute a sarcinilor, a exercițiilor, prin abordări creative și, totodată, realiste, prin abilitățile de vorbit în public și de scriere, competențe necesare fiecărui bibliotecar. Are potențial de rezolvare a problemelor și deci, de lider!

Apropo! Că tot veni vorba despre emoții din astea pozitive pe care le tot adunăm aici în căsuța asta a noastră plină cu peripeții și activități de tot felul, echipa administrativă a bibliotecii „B.P.Hasdeu” a decis să mai diversifice serviciile bibliotecilor și a creat niște spații destinate jocurilor pentru copii. De ce? Am să vă spun eu. Pentru că *Jocul* este activitatea de bază prin care un copil asimilează cel mai ușor tot ceea ce este nou, memorizează mai rapid și bineînțeles că nici nu observă cum a studiat fără să depună prea mari eforturi intelectuale sau chiar fizice.

În speranța că tot ceea ce se poate întâmpla aici la bibliotecă nu poate fi altceva decât bine spre foarte bine, vreau să-mi continui făgașul pozitiv, în lumea miraculoasă și neobișnuită a tot ceea ce înseamnă viața unui bibliotecar modern, deschis spre tot ceea ce este nou și neobișnuit.

Natalia Kravciuk, șef, Filiala „M. Costin”.

Я вытщила счастливый билет, став библиотекарем.

Вся моя жизнь тесно связана с книгой. В детстве я много читала. Каждая свободная минутка была заполнена чтением. Как сейчас помню: мне было 6 лет, и папа привел меня за ручку в библиотеку. Это было самое красивое здание в нашем поселке. Огромное количество красивых и интересных книг произвели на меня неизгладимое впечатление. Библиотекари казались мне волшебницами среди этого царства книг. Так я впервые познакомилась с библиотекой и не расстаюсь с ней по сегодняшний день. Я никогда не мечтала стать библиотекарем, хотя очень любила и люблю читать. Школьную библиотеку я совершенно не помню. Более того, оказавшись недавно в своей школе, вообще не смогла вспомнить, где она находилась. Но, как говорят, человек предполагает, а Бог располагает. Мечтала я совсем о другой профессии. После школы я поступила в Государственный университет на Факультет истории. Но не сложилось. И мне предложили Факультет библиотековедения и библиографии. Училась, но не впечатлило. В планах было продолжить учебу заочно по другой специальности. Но... У судьбы были на меня совсем другие планы. По окончании учебы, я пришла работать в читальный зал Центральной библиотеки им. А. Жданова. Я попала в чудесный коллектив. Познакомилась с настоящими профессионалами, людьми, которые любили и боготворили профессию библиотекаря. Мне крупно повезло – в жизни и работе встречались и были рядом хорошие, интересные и преданные люди. Я вытщила счастливый билет, став библиотекарем. В представлении обывателя, быть библиотекарем – это сидеть и бездельничать, пить чай с булками и выдавать книги редким посетителям. Все. И за это еще и деньги платят. Пусть не много, но и работка не пыльная. Так думала и я. Но это оказалось не так. Библиотекари, с которыми мне пришлось познакомиться и работать

после окончания университета, были настолько преданы своей профессии и любили ее, что заразили и меня. Это Алла Вайнштейн, Анна Кожевник, Елена Шендря, Любовь Московская, Ирина Спицына и др. Впервые я увидела библиотекаря, про которого говорят – ходячая энциклопедия. В коллективе царил теплая и дружеская атмосфера. Все помогали и поддерживали друг друга. Совместно проводили читательские конференции, выездные дни информации, дни библиографии и т.д. Представьте себе этот красивый зал с колоннами, до отказа заполненный читателями, которые *сами* приходили на встречи с писателями, музыкальные вечера, тематические конференции и т.д. Потом была не менее интересная работа библиографа в библиографическом отделе под руководством Анны Юльевны. Это был еще один шаг в познании профессии. Нас, молодых, еще не все азы профессии познавших, часто приглашали участвовать в различных профессиональных конкурсах. Раньше, в годы моей юности, часто проводили различные конкурсы среди библиотекарей, чтобы показать и обучить новичков азам профессии. Ну, а мы бросались, словно в омут с головой, соревнуясь с асами библиотечного дела, у которых за плечами были годы работы в библиотеке. Помню, в первый же год работы, принимала участие в конкурсе на лучший библиографический обзор. Страх не было, был азарт, желание доказать, что и ты что-то знаешь и готов сражаться за приз. Конечно, первые места были отданы профессионалам, ну а мне досталось почетное второе место. Эту грамоту я храню до сих пор. Она самая дорогая, так как первая в моей профессиональной биографии, которую не я выбирала, а она меня выбрала.

Так раскрывалась передо мной профессия. И это было интересно, увлекательно и профессионально. Благодаря дружному коллективу, профессионалам с большой буквы, я стала библиотекарем. Мне приходилось многому учиться, наставники были супер. Помню, как приходилось проводить перед сотрудниками политинформацию по ежедневным новым поступлениям прессы. Каждый день библиотекарю давалось 40 минут на знакомство с поступившими газетами и журналами, которых тогда было не менее 20-30 в день. Нужно было выбрать самое главное, интересное, познавательное и в течение 10-15 минут рассказать коллегам, чтобы они могли потом дать справку читателям по интересующим их вопросам. Читали мы много, изучали профессиональную литературу, делились информацией с коллегами. Вы спросите: для чего? Большинство читателей, посещавшие читальный зал, были интеллектуалы, интеллигенция, студенты и т. д. А библиотекари должны быть в курсе всего происходящего, чтобы ответить на любой вопрос посетителя.

Коллектив был настолько сплоченным и дружным – словно одна счастливая семья. Мы вместе праздновали дни рождения, проводили новогодние

шарады и розыгрыши, устраивали капустники и совместные выезды на природу, помогали друг другу в трудную минуту, шутили и радовались жизни. Не коллектив, а мечта. Такое вот счастье мне выпало на моем библиотечном пути. Мы много читали, но в основном по ночам, так как все новинки литературы днем спрашивались читателями. На некоторые толстые журналы была запись. К сожалению, сегодня многие библиотекари мало или совсем не читают. Было очень интересно работать с читателями, в зале трудно было найти свободное место. Работа затягивала, раскрывала передо мной все грани и прелести общения с разными людьми. Очень скоро я поняла, что люди за барьером, которые во время моей учебы так раздражали своей медлительностью и непонятливостью, стали моими друзьями, а почти бесконечные ряды стеллажей – моим вторым домом, моей работой, общением, развлечением. К сожалению, жизнь разбросала нас по всему свету, но я хорошо помню всех тех моих первых друзей-библиотекарей, которые показали мне, как прекрасна наша профессия.

Lidia Kulikovski: Zice ea că a tras lozul câștigător, alegând profesia de bibliotecar. Eu zic că lozul câștigător a fost al BM, pentru că o are în echipă sa. Natalia este bibliotecarul adevărat (în accepția lui Manguel), o colegă bună, profesionistă consacrată, loială cărții și bibliotecii. Cunoaște branșa biblioteconomică în profunzime, îi posedă toate secretele și tainele, identificându-se cu ea. Natalia merită medalie sau titlu de bibliotecar model!

Рассматривая фото, запечатлевшие нашу беззаботную и счастливую молодость, с грустью думаешь – как коротка жизнь, и как много значит, когда хорошие люди и друзья рядом. Я увидела, что библиотека – это место, которое объединяет! Объединяет разных людей, разные интересы и разные поколения. Осознав это, я поняла, что библиотека – это одна большая семья, и я являюсь ее маленькой частицей.

Потом было заведование Центральным читальным залом Библиотеки им. А. Жданова, заведование филиалом № 20. Попутно – работа секретарем комсомольской организации ЦБС, заведование филиалом № 27, сейчас – «М. Костин». Это целая профессиональная и человеческая жизнь, о которой в двух словах не скажешь и не напишешь. Всю свою библиотечную жизнь я развеивала миф о том, что библиотекарь сидит себе тихонько, выдает и читает книги. А на самом деле, «и швец, и жнец, и на дуде игрец» – это про нас! Оглядываясь назад, сама себе удивляюсь – неужели все это произошло со мной. Это большое счастье – чувствовать, что ты на своем месте, когда ключик подошел к замочку! На своем опыте убедилась, что найдя себе дело по душе, «ты не будешь работать ни дня в своей жизни»!

Segodnia biblioteka – это место встреч и общения, а не только получения информации. К сожалению, культура чтения утрачивается. И наша забота – привлечь Читателей в библиотеку. Обидно бывает, когда спрашивают: «А что, разве еще кто-то ходит в библиотеку, когда все можно прочесть в интернете?» И приятно видеть их удивление, когда им рассказываешь о современных возможностях библиотеки. Библиотекарь – это потрясающая профессия. А библиотекарем может стать... нет, не любой и не каждый, а совершенно разные люди, которые просто любят книги и хотят работать.

Elena Butucel, director adjunct, Direcția Lectură și dezvoltare servicii:

Sunt fericită că am ales această profesie și că i-am fost devotată până în prezent.

Când suntem copii, visăm să devenim cât mai rapid mari. Fiecare avem un vis sau mai multe și le purtăm cu noi oriunde ne duc pașii, iar pașii noștri vin din cărți și merg spre cărți. Așa e construită calea noastră, sinuoasă și spectaculoasă, cu multe urcușuri, căci ne vedem doar în ascensiune și, în mersul nostru înainte, fiecare urmăm visul său, fiecare ne scriem povestea, legenda personală în funcție de cum ne pricepem să pășim, cât de corect, creativ și profesionist acționăm.

Am îndrăgit de mică să merg la bibliotecă, am visat la cariera de bibliotecar și ar părea că visul meu e realizat. Îmi propun să fac și eu, vorba cronicarului, o ochire retrospectivă referitor la ce am dobândit de-a lungul anilor de activitate, ce am semănat, ce am crescut, ce am cules și ce am înțeles din munca pe care am depus-o cu multă dedicație și însuflețire.

Când am pornit pe calea biblioteconomiei și a bibliotecii, aveam un scop ambițios, căci nu există tânăr care să nu creadă în steaua sa norocoasă și să nu-și propună un vis înălțător, care să-l însoțească pe calea devenirii sale, cel puțin așa cred cu tărie până în prezent. La început timid, un pic neîncrezător, dar, pe zi ce trecea, pașii mă duceau tot mai sigur și cu mai mult avânt spre edificiul cărții cu numele de bibliotecă. Aici urma să fie implementată toată teoria însușită la facultate și cunoștințele acumulate în frumoșii ani de studenție.

Am pornit de la faptul că biblioteca și bibliotecarul facilitează contextul în care cititorul să-și formeze personalitatea, să performeze, să-și dezvolte gustul pentru lecturi, oferindu-i cunoștințe și resurse, programe și proiecte de lectură captivante

și motivaționale, servicii eficiente. Or, misiunea noastră e să ne cultivăm zi de zi, să ne autoinstruim, să ne diversificăm abilitățile precum meșterul care știe și poate să facă de toate. Și este bine ca la începuturile devenirii tale să ai pe lângă literatura necesară, profesori și îndrumători, care să te ghideze corect și să-ți insufle curaj, să te convingă că nu ești întâmplător în profesia pe care ți-ai ales-o, că poți accepta cursul inovativ al activității, ceea ce favorizează schimbarea spre bine a lucrurilor. Să știți că în această privință norocul mi-a surâs cu generozitate, cu toată puterea de influență a acestei expresii și toate accentele de referință. A fost emoționant și am simțit un amalgam impetuos de neliniști, dar pot spune cu lux de amănunte că la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” am acumulat multă experiență, iar dacă nu cunoșteam ceva, mi s-a oferit posibilitatea să învăț. Da, visul te poartă pe aripile sale și... având un vis, m-am expus unor încercări îndrăznețe. Uneori a trebuit să mă reinventez, să-mi abordez munca la fel ca pe o aventură, dar probabil că am procedat just, căci în acest mod am urcat treaptă cu treaptă în cariera profesională, am obținut noi funcții. Îmi amintesc concursurile de creație din primii ani de activitate, care aveau un generic deosebit: „Ni-i visul zbor de pasăre măiastră”. Priveam participanții, care erau elevi la diverse licee din capitală, savuram bucuria învingătorilor și probabil că atunci nici nu mă gândeam să merg spre vârful piramidei, să obțin pentru cariera mea funcții mai înalte, dar tocmai așa și s-a întâmplat. Și asta pentru că am învățat mereu la școala profesiei îndrăgite și am realizat cu multă responsabilitate toate sarcinile care îmi stăteau în cale.

Activitatea profesională am început-o de la simplu bibliotecar. Eram conștientă de faptul că, prin tot ce realizăm, suntem cei care semănăm și răspândim cultură, implantăm și educăm practica culturii, ne dedicăm unui obiectiv nobil, care constă în atragerea tinerei generații la lectură, dar și îmbunătățirea vieții sociale prin formare spirituală. Pe parcursul anilor, am fost promovată în aceeași instituție, doar că la diferite funcții, am participat la multe schimbări, reforme ale domeniului și țin mult la calitatea lucrărilor făcute și la profesionalismul manifestat.

Sunt fericită că am ales această profesie și că i-am fost devotată până în prezent. E o poveste lungă și colorată angajarea mea la Biblioteca Municipală. Ca a oricărui tânăr specialist, fără experiență, dar care se simte extrem de bine în spațiile unei biblioteci. Și aceasta a fost îndeajuns ca să încurajez cu plăcere oamenii care au fost în jurul meu. Astfel, cred eu, că poți atinge succesul la locul de muncă și pune în valoare biblioteca.

Să pornești cu dreptul la început de drum înseamnă mult. Este o senzație extraordinară să deduci că ai pășit corect pragul și ai urcat pe prima treaptă în această instituție a cărții. La BM am avut noroc de susținerea directorului, care și-a propus să aducă cât mai mulți tineri în bibliotecă. Sunt atașată sentimental de această Citadelă a Culturii, în care am avut posibilitatea de a învăța, interacționa și avansa.

Cuprind cu sufletul traseul pe care l-am parcurs muncind în sistemul biblioteconomic și îl văd luminos, în culori aprinse, ducând spre un munte, la poalele căruia și pe povârnișurile laterale cresc flori de basm și arbori cu fructe dulci.

Uneori mi se părea că sunt copleșită de un fel de uniformitate, care ducea într-o zonă a plictisului. Cum să te plictisești într-o bibliotecă?! Și când eram la gândul că e timpul să schimb ceva, să caut un alt loc de muncă, nu am fost niciodată decisă în ideea de a întrerupe această activitate, deoarece BM este instituția care mi-a oferit cele mai multe oportunități de dezvoltare profesională, de dezvoltare personală, de dezvoltare a competențelor manageriale. Și mi-am propus încă odată să schimb stilul de activitate, să introduc noi servicii de bibliotecă, să fiu în pas cu timpul și cu necesitățile chișinăuienilor. Noțiunea de timp este una foarte relativă. Nu se închide în limite concrete și nu îți permite să stai pe loc. Așa cum mișcarea înseamnă viață, așa și mersul nostru înainte în restructurarea muncii de bibliotecar era în permanentă schimbare. Câte beneficii, câtă bogăție spirituală am adunat din această activitate diversă, atractivă, creativă, antrenantă. Am fost motivată de mai multe ori să rămân în domeniu, or, mi s-au potrivit aspirațiile cu valorile instituționale. Din cavalcada activităților organizate și a eforturilor depuse întru a ridica ratingul bibliotecii din subordine am dedus faptul că cel mai important și mai grăitor în obținerea rezultatului scontat este să ai un mentor bun.

Din funcția de bibliotecar am avansat la doar jumătate de an la funcția de șef de filială. M-a impresionat mult încrederea acordată de managerul BM, pentru că eram doar un tânăr specialist, fără experiența unui lider de echipă. M-am lansat în funcția de conducere la o bibliotecă mică (acestea pe atunci erau diferențiate prin numere și eu eram la biblioteca pentru copii nr. 9, azi filiala „A. Donici”). Am găsit-o sumbră, dosită de ochii comunității. Mi-am dat seama că e mult de lucru, dar mi-a plăcut că aveam libertatea de gândire și de acțiune.

Firește că voiam să aplic în practică cunoștințele acumulate la facultate, secretele profesiei însușite de la mentor și să conectez toate ideile bune pentru a produce o schimbare în acea bibliotecă. Munceam, îmi respectam angajamentele, colegele mă susțineau, căci fără relaționare calitativă, empatică nu poți atinge obiectivul trasat. Pentru început am scanat comunitatea, am beneficiat de proximitate: liceele, unul dintre cele mai bune licee la Chișinău, IPLT „Ion Creangă”, cu care am avut o colaborare frumoasă în realizarea întâlnirilor cu scriitorii; instituții comunitare și ONG-uri din sector. Pentru mine activitatea cu publicul și comunicarea cu cititorii au fost cele mai frumoase și mai apreciate acțiuni care se puteau întâmpla într-o bibliotecă.

Fiind deja de timpuriu la o funcție de conducere, a trebuit să mă ocup și de alte activități manageriale. În acea perioadă, am reușit să transform biblioteca într-un centru atractiv pentru copii. Am muncit cu dăruire, pentru că îmi plăcea munca de

bibliotecar, pentru că îmi erau dragi copiii pasionați de lectură. Și mă simțeam importantă pentru că am reușit să le creez un confort în acel spațiu.

A fost frumos și atractiv să muncești pentru un vis și acesta nu s-a lăsat mult așteptat ca să se împlinească. Viața însă are planurile ei și te pune mereu la mare încercare. Chit că îți cunoaște elanul, îți vede posibilitățile și-ți apreciază capacitățile. După doi ani, doamna Lidia Kulikovski, director general al BM „B.P. Hasdeu” mi-a propus să trec la o filială, pe care abia trebuia să o organizăm în parteneriat cu Biblioteca Județeană din Constanța (România). Provocarea era pe cât de frumoasă și onorabilă, pe atât de responsabilă, însă puțina experiență pe care o aveam mi-a dat încrederea că pot și am acceptat funcția de șef de filială, fiind conștientă de faptul că lucrurile vor fi mult mai complexe, aria de responsabilități mult mai extinsă, efortul psiho-emoțional mai mare. Propunerea de a fi liderul unei echipe mai extinse și oportunitatea de a promova patrimoniul național era incitantă, cu o perspectivă de invidiat. Am acceptat.

Biblioteca „Ovidius”, pentru mine, privind retrospectiv anii de muncă acolo, a fost o bibliotecă plină de experiențe profesionale deosebite, de cunoaștere și implicare la maxim, unde am și trăit la maximă intensitate profesia de bibliotecar, participând în acei ani la mai multe reforme biblioteconomice. Promovarea valorilor naționale, a scrisului latin, a personalităților notorii ale neamului românesc, a istoriei meleagului nostru și a întregului spațiu românesc sunt un capitol aparte, de care pot fi mândră cu adevărat. În această ordine de idei, am livrat servicii de cea mai înaltă calitate prin personalitățile prezente la evenimente și activități. Serviciile oferite comunității de utilizatori, comunității chișinăuiene, în general, erau de mare succes și efect îndeosebi pentru tinerii care participau la ele. Așa ne-am menținut în topul bibliotecilor-filiale din cadrul BM. Și toate acestea mi-au reușit datorită echipei, care răspundea prompt la toate provocările, căci fiecare angajat își cunoștea ariile de responsabilitate, își aduce partea sa de contribuție pentru a da produse de calitate comunității, sporind imaginea bibliotecii.

Eram visători ca poeții, mă gândesc ce ar face omul dacă nu ar avea vise? Prea puține ar putea realiza, probabil. Legat de acestea, scopul primordial pe care mi l-am asumat era să creez o echipă de profesioniști, oameni care să perceapă rostul unei biblioteci și care să înțeleagă ce trebuie de schimbat pentru a spori atractivitatea filialei „Ovidius”. Muncă și iar muncă, proiecte, programe, campanii de lectură... Treptat am devenit o bibliotecă cunoscută de studenți, elevi, profesori, de întreaga comunitate, ceea ce consemna valoarea echipei, dar și a instituției. Dintre evenimentele cele mai populare erau întâlnirile cu personalitățile Chișinăului, lansările de carte, discuțiile colective, dialogurile comunitare și personalizate despre cărți și autori, despre colecția valoroasă, constituită în parteneriat cu colegii de la BJ Constanța. Ca lider de echipă, am petrecut mult timp cu colegii la realizarea

anumitor sarcini, alături de colegi eram implicată în diferite procese, pentru a ne cunoaște resursele. Eram foarte emoționată când aveam ocazia să invit personalități de vază și primeam răspuns afirmativ. Așa am reușit să cunosc multă lume bună, zi de zi, puțin câte puțin, spărgeam gheața.

Dar toate acestea încă nu înseamnă că am pus în valoare întregul arsenal de metode prin intermediul cărora să escaladăm Everestul succesului. O dimensiune importantă în reușita activității noastre a fost și este promovarea în mass media, deoarece pe atunci nu erau dezvoltate tehnologiile la bibliotecă. Primele interviuri la TV ori radio erau acordate cu mari emoții, nu eram obișnuită să vorbesc la microfon sau în fața camerei de luat vederi, dar, cu timpul, am cucerit și această redută și am mers înainte. În anii de studenție, nici nu mă gândeam că va trebui să-mi asum și această importantă responsabilitate – cea de promovare a instituției. M-am implicat, am scris, am relatat în presă despre ce s-a desfășurat în bibliotecă. De la articole informative am ajuns la relatări complexe. La locul meu de muncă dintotdeauna am aplicat managementul într-o formă mai democratică, cu multă încredere în colegi și cu o doză de libertate în acțiuni și idei. Mereu îi încurajam pe colegi să vadă altfel lucrurile, să privească prozaicul mai cu optimism, să aibă gânduri curate, să-și dea frâu liber creativității și imaginației, susținând că astfel vom reuși să respectăm valorile și principiile bibliotecii, dar și să anticipăm necesitățile comunității dornice de cultură, de lectură, de literatură.

La sfârșitul anului 2012 începe o nouă etapă în viața mea profesională. S-ar părea că povestea rămânea a fi aceeași, dar totuși una diferită ca grad de responsabilitate și ca set de preocupări. Cred că după o analiză minuțioasă a personalului angajat în rețeaua de biblioteci afiliate, doamna Lidia Kulikovski, director general al BM, mi-a solicitat câteva întâlniri în legătură cu propunerea unei noi funcții. Inițial m-am opus, nu eram hotărâtă... În cei aproape 20 de ani petrecuți la Biblioteca „Ovidius” îmi creasem un confort, îmi construisem o echipă bună de specialiști, aveam parteneri de încredere și multe alte lucruri bine aranjate. Dar până la urmă am acceptat provocarea. Conștient, asumat, gândindu-mă să încerc să fac pentru instituție și altceva decât am reușit până la momentul acela. Știți cum e când ajungi la clipa când deviezi de la confortul tău? Nici măcar nu eram sigură că îmi va plăcea noua postură de director adjunct al BM. Deși mergeam într-o echipă bine cunoscută, cu care interacționasem permanent, gândul că trebuie să plec de la Biblioteca „Ovidius” și că în continuare voi avea de rezolvat sarcini mult mai complexe în activitatea mea mă exaspera. Eram copleșită de emoții. În același timp, conștientizam că e aceeași instituție, că voi continua să conlucrez cu colegii mei, că voi învăța pe parcurs multe lucruri noi și aceasta mă încuraja. Am acceptat avansarea mea ca pe o provocare, și de la acea decizie au trecut zece ani de când sunt în funcția de director adjunct al Bibliotecii Municipale. Bineînțeles, activitatea mea a devenit cu totul diferită de cea

anterioară. Întâlnirile sunt de alt nivel, am cunoscut multă lume nouă, interacționez cu tot personalul de specialitate, cu oameni de cultură, cu funcționari publici... Am câștigat mai multă încredere în fața colegilor și sunt satisfăcută de faptul că, pot să le fiu de ajutor. Ieșirea din confortul meu psihologic s-a dovedit a fi un lucru bun pentru mine. Mereu pe verticală, susținând dezvoltarea și învățarea, mereu în căutare de soluții, aceasta e condiția pentru a înainta în profesia noastră.

Mariana Harjevschi: Bingo! O abordare utilă în realizarea viselor. În mod cert, am fost parte, din 2013 încoace, am fost coechipiere în procesul de transformare a unor visuri în realitate. Multiplele discuții, polemici cu privire la implementarea unor campanii de promovare a culturii lecturii, precum *Bătălia cărților*, *Vreau să-mi citești* etc. ne-au ajutat vizualizarea conceptelor, ceea ce ne-a oferit oportunități de a crea comunități de cititori.

Rolul meu e să gestionez sectorul de dezvoltare a culturii lecturii, a serviciilor de bibliotecă și pe cel de comunicare și promovare. Îmi place mult ceea ce fac, îmi place munca pe care o fac mai bine de 30 de ani. Acum abordez un nou nivel de gândire strategică. Împreună cu echipa Hasdeu venim cu multe provocări pentru comunitate, implementăm schimbarea pentru a consolida instituția și a ne menține ca o sursă veritabilă de informare și învățare pentru chișinăuieni.

Alina Bălănescu, șef, Filiala „V. Bielineschi”:

Dintr-o întâmplare fericită am devenit bibliotecar.

Când eram elevă, frecventam foarte des biblioteca școlară. Ca orice copil eram interesată de faptul cum se caută o carte la raft, cum se îndeplinește fișa cititorului, cum se dă cartea acasă și alte multe lucruri curioase. După absolvirea Colegiului Financiar Bancar, m-am angajat ca educator la o grădiniță din Chișinău. Mi sa propus un loc de muncă la Biblioteca Municipală, nu m-am gândit mult și am acceptat postul de bibliotecar la această instituție. În primăvara anului 2001, mi-am început activitatea în calitate de bibliotecar la BM „B.P. Hasdeu”, departamentul Organizarea Colecțiilor. Pe atunci aveam 26 de ani. Era o bibliotecă mare cu o sală de lectură arhiplină de utilizatori, stăteau minute în șir pentru a împrumuta cărțile

dorite, fiindcă cărți (exemplare) erau puține, iar utilizatori foarte mulți. Era foarte vesel și interesantă activitatea de atunci. Eu, având Colegiul Financiar Bancar, deloc nu se lega cu biblioteca și am fost nevoită după un an de activitate, în anul 2002, să fac studii la USM, Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării, specialitatea Biblioteconomie și Asistență Informațională, pe care am absolvit-o în 2007. În 2008 am fost promovată în funcția de șef oficiu, ocupând această funcție până în anul 2012. Pe parcursul acestor ani am acumulat diverse experiențe profesionale în domeniu și aceasta mi-a dat un impuls pentru a avansa și din 2012 dețin funcția de șef Filiala „Vissarion Bielinski”.

Era o bibliotecă mica, iar între timp a devenit o bibliotecă modernă cu un fond de carte bogat. Biblioteca „V. Bielinski”, fiind filială pentru copii, și-a croit drum către sufletul copiilor prin o mulțime de activități și servicii moderne pentru copii.

Deținând această funcție, am învățat să elaborez multe lucruri frumoase, să cunosc multă lume deșteaptă și competentă. Bibliotecarul de astăzi trebuie să cunoască tendințele actuale de dezvoltare, schimbările de infosferă, tehnologiile de informare și comunicare, să muncească permanent pentru a căpăta noi cunoștințe și competențe ca să poată face față noilor cerințe. Noi cei din echipa Hasdeu suntem o comunitate profesională mereu în dezvoltare, mereu creativi și inovativi.

Lidia Kulikovski: Dacă, dintr-o fericită întâmplare, Alina a devenit bibliotecar, atunci ea a fericit o bibliotecă – „V. Bielinski”. Ține biblioteca pe linia de plutire în aceste timpuri reticente culturii și bibliotecilor. E o temerară – niciodată nu rămâne în urmă de echipă, de gașcă (au bibliotecarii noștri grupuri mai mici care se susțin unii pe alții). Asta am sesizat din vizitele la bibliotecă, mai ales în prima ediție a *Provocării verii*, dar cel mai mult în cadrul campaniilor și evenimentelor de rețea – totdeauna participă. Și, dacă stați des de vorbă cu ea, descoperiți că are spirit de umor, în măsură ironie și, sarcasm (sub care își ascunde temerile, îndoielile, luându-le în derâdere), are gândire critică pe care o aplică, aici și acum, când ceva nu-i place.

Stela Russu, șef sector, Filiala „Transilvania”:

Aici am înțeles ce înseamnă munca în echipă. Dacă ar fi să aleg din nou, aș alege tot Biblioteca „Transilvania” cu aceeași componență a echipei.

La început am fost specializată în profesia de mamă cu studii superioare tehnice, pe perioada de creștere a copiilor. După a apărut necesitatea de angajare în câmpul muncii. Prioritate era: distanța minimă de casă. Au început căutările. Așa am ajuns la Filiala „Transilvania”. Biblioteca era după reparație capitală, anul 2011. Aici am înțeles ce înseamnă munca în echipă. Indiferent de vârstă sau funcție toți lucrăm cot la cot, pentru a ne redeschide pentru public. Lucrul era în toi. Am început de la zero, dar la momentul potrivit. Am învățat toate procesele de muncă într-o bibliotecă, începând de la aranjarea fondului, până la activități cu publicul și prestare de servicii. Curiozitatea, simțul de răspundere, dorința de schimbări, interesul comun alături de colegile mele au făcut să lansăm și să implementăm servicii interesante. Cel mai interesant și cu rezonanță în comunitate a fost Serviciul „Atenție la trafic” și proiectul intergenerațional „Vreau să-mi citești”, la care, în tandem cu colega Mila Șeremet, am prestat publicului acest serviciu. Vreau să menționez și serviciul „Povești animate”, care pentru mine a fost o provocare de a crea povești animate cu copiii, de la care am primit o satisfacție sufletească, colecționând ulterior rezultatele uimitoare ale acestora. Am creat împreună cu copiii mai mult de 50 de povești animate. La serviciul „Școala de coding” i-am învățat pe copii primii pași de programare, cum să folosească o tabletă, cum să creeze un cont... etc.

Mariana Harjevschi: Am observat o echipă inteligentă și experimentată, așa încât apreciez performanțele remarcabile în tot ce se producea la Biblioteca „Transilvania”. Desigur, am sesizat abilitățile individuale ale Stelei de a organiza cât mai creativ, atractiv, interactiv și neordinar serviciile la bibliotecă. Am apreciat în mod deosebit interacțiunea, dedicația cot la cot cu echipa și aceasta și generează să avem o bibliotecă dinamică și performantă.

Am avut norocul de o echipă prietenoasă în plinul sens al cuvântului, săritoare la nevoie și, nu în ultimul rând, profesionistă în tot ceea ce facem. Prin efortul meu și sprijinul colegilor, sunt specialist în domeniu cu grad de calificare. Dacă ar fi să aleg, aș alege tot Biblioteca „Transilvania”, cu aceeași componență a echipei.

Vitalie Răileanu, șef, Filiala „Onisifor Ghibu”:

Existăm, fiindcă perseverăm.

Povestea unei Biblioteci ca o realitate axiomatică... Iată că povestea Bibliotecii Municipale „Bogdan Petriceicu Hasdeu” este completată în mod aparte cu o frumoasă proză scurtă ce cuprinde 30 de ani ai unei Biblioteci fiice – „Onisifor Ghibu”, care-i ca o operă deschisă ce induce o bibliotecă deschisă.

Forța inepuizabilă a Bibliotecii „Onisifor Ghibu” constă în faptul că, pe parcursul acestor ani, rămâne a fi oază de românism, un fior cultural pentru că este mereu plină cu oameni dornici de frumosul literaturii artistice, de istorie, artă, folclor românesc. Astăzi, Biblioteca „Onisifor Ghibu” face parte din marea familie a Bibliotecii Municipale „Bogdan Petriceicu Hasdeu”, impunându-se prin faptul că e o instituție culturală ce diferă în peisajul spiritual al Chișinăului și chiar a întregii Republici, este o adevărată *Împărăție a cărților* în slujba lecturilor, studiilor științifice, a cercetărilor biobibliografice, a informării și documentării etc.

Prin ce este surprins cititorul nostru la biblioteca? Mai întâi de toate, prin volumul și valoarea colecțiilor de carte (conform catalogului electronic avem ~ 42 de mii de titluri de carte, dintre care ~ 14 mii de titluri de literatură română, dar și 12 mii de titluri de literatură universală etc.), prin diversitatea, multitudinea și complexitatea activităților care se desfășoară – fie în *Sala Nuciferă*, fie în *Sala de Marmură* (Sala de împrumut). Aici am mai menționa, că pe parcursul mai multor ani am fost gazdă primitoare pentru: Festivalul Internațional de Poezie – Primăvara poezilor, a Festivalului Internațional de proză scurtă (ambele manifestări au loc într-un deosebit parteneriat cu Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova, România, Ucraina, Azerbaidjan ș.a.) a Festivalului Republican „Floarea Omeniei”, a Concursului Republican „Ars Adolescentina” ș.a.

Biblioteca „Onisifor Ghibu” oferă cititorilor săi un valoros și voluminos fond de carte, *înmănunchind* acum sute de publicații, colecții enciclopedice, periodice,

documente grafice, ilustrări video și audio-vizuale, purtătoarea de informații din cultura și știința românească și cea mondială. Toate acestea sunt puse gratuit la dispoziția utilizatorilor bibliotecii noastre prin intermediul *Secției de împrumut la domiciliu* – pentru adulți, adolescenți și pentru cititorii începători. Suntem o instituție culturală ce vă oferă în cele două Săli 150 de locuri. Puține Biblioteci, constatăm fără modestie camuflată, se pot mândri cu un patrimoniu atât de bogat și variat cum este cel deținut de instituția noastră, bibliotecă ce își îmbogățește an de an averea printre noi și valoroase achiziții, în consens cu cererea cititorilor și utilizatorilor noștri.

În prezent ne putem mândri și cu volumele editate, concepute, elaborate în *Laboratorul de Cercetări Literare și Bibliografie „Onisifor Ghibu”*, în fond, unicul în Republică – sic!).

Este mult, este puțin? Este onorant pentru o instituție, dar și pentru utilizatori deopotrivă, întrucât se demonstrează, fără putință de tăgadă, faptul că Biblioteca „Onisifor Ghibu” rămâne a fi o oglindă fidelă a Bibliotecii Municipale „Bogdan Petriceicu Hasdeu” și a unui excepțional domeniu de cunoaștere, pusă generos la dispoziția cititorilor al căror număr este – în pofida „*invaziei internetului*” – în creștere!

Existăm, fiindcă perseverăm. Încercăm, ceva mai empatic, să oferim, după caz, în biblioteca noastră, cărți, monografii, studii, dicționare etc. pentru cultivarea intelectuală și perfecționarea cititorului acestui început de mileniu trei. Acestea sunt, evident, recomandabile. Feedbackul și așa e de domeniul ficțiunii, câtă vreme suntem în serviciul cititorului cu recomandări, oferte, examinării etc. pentru lectura particulară sau cea de domeniu. Oricât de *Stimulatoare* ar fi asemenea paralelisme concentrice, ne vedem plener antrenați întru informarea, orientarea și ghidarea Cititorului, pe care-l așteptăm mereu cu inimile deschise.

Insularitate: Până în prezent suntem o instituție culturală care oferă publicului larg, prin intermediul emisiunii „Bună dimineața”, de la TRM – cu rubrica permanentă – „Miercurea cărților din Biblioteca ta” sugestii de lecturi utile, fiind în așteptarea extinderii prin autori autohtoni și străini cât mai mulți a laboratorului nostru de comunicare cu cititorul nu numai din Chișinău. Ecourile, care sunt, ne încurajează și în a ne păstra această *haină inedită* complet necenzurată a volumelor și autorilor recomandați spre lectură, dar și în a căuta împreună, fie și mai *academic*, răspunsuri *serioase*, descriptive, dar mai ambițioase, eventual, cu tentă *a noului competitiv*. Cât valorează ceea ce reușim în Biblioteca „Onisifor Ghibu” ne judecă cititorii și utilizatorii noștri fideli. Deocamdată avem doar note bune și foarte bune.

Dar, liniștita insularitate să știți că nu ne bucură mult, deoarece suntem mereu în căutarea noului, fiind *transportatori* de informații, de publicații, debuturi etc. Ne-am

putea, în steaua proprie, nevenind din alte zări, crea suportul propriului *brand*, dar... noi facem parte componentă din Marea Familie a Bibliotecii Municipale „Bogdan Petriceicu Hasdeu” și împreună creăm Personalități, Cetățeni, Oameni.

Mariana Harjevschi: Activitatea în bibliotecile noastre te impune uneori să faci *slalom* interminabil: de la o lansare de carte, la o vernisare de tablouri etc. Este greu să fii creativ, pentru că, de multe ori, multiplele activități ne consumă. Totuși la Biblioteca „O. Ghibu” e un spirit creativ, iar dl Răileanu, este motorul care face ca echipa să se simtă excelent, să dispună de surse de inspirație pentru a excela. Dl Răileanu mereu găsește curajul de a experimenta noi forme de servicii, care sparg rutina și mecanicizarea bibliotecarului.

Acționând consecvent și îmbinând sollicitudinea față de beneficiari, cu preocuparea permanentă de ridicarea calității serviciilor oferite, angajații Bibliotecii „Onisifor Ghibu” vor aduce și în viitor o contribuție specială la prosperarea Cititorului contemporan, la creșterea eficienței întregii activități a bibliotecii.

NB: Noi scriem o pagină inedită a Bibliotecii Municipale „Bogdan Petriceicu Hasdeu”, dar suntem și o poveste fără sfârșit.

Tamara Gurali, șef, Filiala „Maria Drăgan”:

Eram utilizatorul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, vroiam să fiu bibliotecar, un altfel de bibliotecar, de cel pe care îl cunoșteam eu.

Conexiunea mea cu cartea a avut loc din primele zile ale vieții. Etajera cu cărți a fost mereu omniprezentă în casa noastră. Policerul conținea cărți cu povești, romane istorice pentru copii și reviste. Și acum țin minte revista Alunelul. Aveam abonament pentru un an, beatitudine totală. Lubeam enigma decodificărilor de rebusuri, ocupația mea preferată, pe care o practicam împreună cu mămică, la fel o cititoare înrăită, cred ca de la ea mi se trage „meteahna” cititului.

Sunt copilul anilor '90, astfel, știam a citi și în grafia chirilică. Acest lucru îmi lărgea orizontul de procesare a slovei scrise. Găseam prin vecini cărți cu cele mai frumoase povești, doar că în grafia chirilică. Devoram aceste cărți cu aceeași sete și înflăcărare. La școală șmecherește am făcut tot ce era posibil să devin colegă de

bancă cu feciorul bibliotecarei de la biblioteca școlară. Așa am obținut primul „abonament” la bibliotecă. Un abonament cu all inclusive, acces nelimitat și libertate totală. Cunoșteam fiecare colțișor, toate cărțile, ordinea după cum erau aranjate. Exploram acest spațiu mic, dar cu un conținut atât de mult. Era refugiul meu în caz de chiuleam de la lecții. Oricum nu mă visam bibliotecară. Acum, înțeleg că nici nu înțelegeam pe deplin ce presupune a fi bibliotecar. Biblioteca sătească, din păcate, nu mi-a oferit o experiență frumoasă de utilizator. Nu aveam acces la fondul de carte, rafturile erau amplasate în spatele bibliotecarei și, desigur, nici un pas în stânga sau dreapta. Doar ziarele erau la dispoziția utilizatorilor. Ziare, nici măcar reviste. Astfel, am abandonat drumul către bibliotecă și am ales să cutreier podurile pe la casele vecinilor. Doamne, câte comori nestemate erau acolo. Căram cărțile acasă și mă simțeam bogată, mândră de mine. Da, ca orice copil crescut la țară, aveam responsabilități casnice. Dar, draga mea mămică, o cititoare rapace, ne organiza în așa mod timpul că le reușeam pe toate. Inclusiv cititul, prețiosul timp petrecut în compania cărților.

Mariana Harjevschi: Biblioteca din cartierul Ciocana e în fața unei provocări de integrare în viața culturală chișinăuiană. Prezența ei acolo e văzută drept un remediu pentru dezvoltarea urbană, dar e și un exercițiu destul de provocator pentru echipa de bibliotecari de a atrage la lectură și de a invita cititorii la bibliotecă. Tamara, fire energică, e persoana care abordează optimist și găsește conexiuni în comunitate acolo unde aparent nu sunt observate, creând parteneriate, servicii atractive pentru comunitate.

Nu mi-am ales o profesie anume, am ales să fiu în slujba societății, aspiram la o societate dezvoltată, modernă. Astfel, am ajuns să fiu studentă la Facultatea Relații internaționale, Științe politice și Administrație publică. Cumva mă vedeam un funcționar public ce dorește prosperitate, dezvoltare și bunăstare populației. Nu regret alegerea, doar că nu am ajuns să lucrez măcar o zi în cadrul autorităților publice. Dar, dintr-o întâmplare fericită, am devenit bibliotecar, și lucrez pentru societate, pentru bunăstare, pentru dezvoltare educativ-cognitivă. Sora mea își făcea studiile la specialitatea biblioteconomie și, prin intermediul ei, am făcut cunoștință cu termenul de biblioteconomie și ce presupune profesia de bibliotecar. Desigur, eram utilizatorul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. Mi-am zis că vreau să lucrez cu cartea, să fiu bibliotecar, un altfel de bibliotecar de cel pe care îl cunoșteam eu. Așa am ajuns să fiu parte a unei echipe uimitoare. Echipa Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. S-a întâmplat în toamna anului 2008. În anotimpul când toată lumea strânge roada muncii sale, eu abia îmi cream drum către individualitate. Dădusem

start la grifonarea propriei povești. Am fost repartizată la Filiala „Maria Drăgan”, bibliotecă pentru copii. Biblioteca mi-a oferit oportunitatea de a-mi dezvolta potențialul, de a interacționa cu comunitatea. Am devenit bibliotecar. Un bibliotecar neexperimentat, dar cu o mare dorință de a face schimbare, de a mă conecta cu oameni experimentați, inteligenți și inventivi. Am acceptat în mare parte provocările, astfel adaptarea a fost ușoară. În 2010 m-am aventurat în funcția de șef filială, am devenit masterandă la Managementul Infodocumentar. Și aici a pornit marea mea aventură, o explozie de momente uimitoare, de interacțiuni cu o lume extraordinară. A fost o experiență WOW.

Ludmila Capița, șef serviciu, Filiala „Transilvania”:

Nu faptele succesului sunt importante, ci treptele împlinirii sufletești.

Activez la BM „B.P. Hasdeu” mai bine de 37 ani, o perioadă îndelungată, timp în care am trăit, am crescut, am realizat, am evoluat, am visat, am văzut, m-am implicat cu o părțică din mine în ceea ce este astăzi Biblioteca „Transilvania”.

Drumul profesiei de bibliotecar s-a început în anul 1984, în satul meu natal – Fundul Galbenei, raionul Hâncești, iar în anul 1985 am fost angajată la Secția Prelucrarea documentelor a BM „B.P. Hasdeu”. Ceea ce îmi amintesc din primii ani lucrați în această instituție este că din prima clipă mi-a plăcut ceea ce făceam. Prelucram cărțile noi achiziționate, aveam posibilitate și poate chiar favoarea de a fi prima care ține cartea nouă în mână, de a-i răsfoi filele și de a-i fi primul cititor. Mutându-mă în sectorul Ciocana, în anul 1992 m-am transferat la Biblioteca „Transilvania”, parcurgând asiduu treptele creșterii profesionale continuu, începând cu funcția de bibliotecar, apoi șef oficiu, bibliotecar principal, șef serviciu.

Cei mai frumoși ani i-am trăit aici, am crescut spiritual și profesional, aici mi-au crescut copiii printre cărți. Prin ochii mei au crescut generații de cititori, numai privind la ei văd trecerea anilor.

Totuși, cea mai evidentă, mai frumoasă și mai rezistentă implicare a mea este elaborarea biobibliografiilor. Practic, toate biobibliografiile cu sigla Filialei „Transilvania”, pe care stă logoul BM „B.P. Hasdeu”, au fost elaborate de mine, cu contribuții ale colegilor mei. Mă pot lăuda cu 22 de volume bibliografice... Fiecare biobibliografie

este o poveste frumoasă, o poveste de colaborare dintre personalitate și bibliotecă. Mă simt onorată pentru faptul că am avut posibilitatea de a-i cunoaște mai îndeaproape, nu doar ca oameni ai culturii, ci și ca oameni de suflet, emoționali și deschiși spre comunicare.

Am un mare respect pentru echipa în care activez. O echipă unită cu bibliotecari devotați profesiei, oameni ai cărții, care lucrează cu suflet și care prețuiesc înțelepciunea, respectul reciproc, omenia. O familie profesională, în care fiecare are rolul său bine definit.

Se zice că toate visele devin realitate. Odată am visat că biblioteca va deveni nu doar un centru cultural de agrement, ci și un centru comunitar. Acum este. Am visat că vor exista computere în bibliotecă, acum le avem. Realizez că visele mele s-au împlinit.

Biblioteca s-a transformat într-un centru cultural multifuncțional. Cititorul vine astăzi la bibliotecă nu doar pentru o carte, ci și pentru comunicare, satisfacție și realizarea abilităților, talentelor, ambițiilor social adăugate, pentru petrecerea timpului liber intelectual și informare.

Lidia Kulikovski: O cunosc pe Ludmila de pe vremea când eram șef la secția *Achiziție și Prelucrare*, de tânăr specialist. I-am observat hărnicia și responsabilitatea lucrului bine făcut. Învăța repede, făcea lucrurile repede, era foarte dinamică. Acum cunoaște foarte bine fiecare noutate ce se abate peste domeniul nostru. Se descurcă ușor cu toate provocările lansate de BM. M-am bucurat când a trecut la „Transilvania”. A devenit cercetător de voie, de nevoie, este bibliograful principal al bibliotecii, dar nu unul obișnuit, ci cel mai productiv (are în palmares peste 20 de bibliografii și e coautor la alte volume (tematice, omagiale). Este cea mai longevivă (exceptând-o pe Parascovia Onciu) și fidelă angajată. Există în fiecare colectiv un angajat ca un „cui de osie” și, dacă acesta pleacă, se dărâmă instituția. Ea este *cuiul de osie* al bibliotecii „Transilvania”.

Alexandru-Horațiu Frișcu, fost șef, Filiala Cornului:

E o alinare a sorții să-ți duci viața într-un spațiu de bibliotecă.

Filozoful german Arthur Schopenhauer se mândrea cu faptul că a avut norocul de a trăi mai mult printre cărți decât printre oameni. Parafrazând, aș zice că eu, deși trăiesc parcă mai mult printre oameni, totuși descoperirile, senzațiile, emoțiile, plăcerile cele mai mari le datorez contactului cu lumea cărților. Și acest contact n-a fost chiar scurt, durează de aproape patru decenii, ca să contabilizez doar perioada activității mele ca bibliotecar.

E o alinare a sorții să-ți duci viața într-un spațiu de bibliotecă cu multe mii de autori din diverse domenii, care stau tăcuți și cumiți în fața ta, parcă temându-se să nu te deranjeze, punându-ți cu generozitate la îndemână întreg nectarul muncii lor adunat de secole... Cartea este produsul substratului divin al ființei umane, care l-a ajutat pe individ să nu rămână ostatic în vidul primordial. Dorința de a cunoaște l-a sustras din izolare, l-a ajutat să nu se piardă între bulgărele cosmic și firul de nisip, i-a dat posibilitatea microcosmosului său gregar să se reverse în macrocosmos...

Lidia Kulikovski: Frișcu... L-am numit omul de ziua a șasea. La primul Târg de servicii, organizat de Novateca împreună cu Alexe Rău urmăreau prezentările, standurile și compuneau epigrame haioase, dar ascuțite, un feedback inedit. Asta o făcea și la ședințele noastre la Zilele de dezvoltare, iar la aniversări, la festivitățile consacrate Zilei bibliotecarului compunea epigrame, poeme-felicitări bibliotecii și bibliotecarilor. A.H. Frișcu, nostru frumos, ambasadorul și mesagerul nostru în sferile cele mai înalte ale intelectualității basarabene a colorat inteligent peisajul profesional și colectivul BM timp de 40 de ani. Mi-a fost alături atunci când șovăiam, când o luam razna cu tehnologiile, când reorganizam, aplicam un *rebranding* și renășteam sistemul de biblioteci din Chișinău (mă readucea în echilibru).

Putem spune cu mândrie că prin carte neam înveșnicit. Omul a creat cartea, iar cartea l-a făcut nemuritor... Frumoasă corelație... Deși, repet, am stat o bună

bucată din viață în preajma a mii de autori, totuși cele mai importante lucruri le-am învățat doar de la doi: de la Socrate am învățat că eu nu știu nimic, iar pe toate celelalte le-am învățat de la Autorul Bibliei.

Angela Olărescu, șef, Filiala „Hristo Botev”:

Încă nu fac bilanțul activității mele, pentru că am încă multe proiecte de realizat, sunt noi culmi care trebuie cucerite.

Calea mea profesională a început încă din anul 1988, iar decizia de a deveni bibliotecar calificat a fost luată mai devreme, încă de pe băncile școlii. Biblioteca era pentru mine cel mai atractiv loc de pe pământ

După absolvirea școlii, am intrat la Universitatea de Stat din Moldova, la Facultatea de Biblioteconomie, obținând specializarea de *bibliotecar-bibliograf*, am început cu bucurie să activez la bibliotecă. De-a lungul anilor, mi-am dat seama că nu m-am înșelat în alegerea profesiei, întrucât îmi aducea bucurii, mergeam cu plăcere la serviciu, îmi plăcea comunicarea cu cititorii. În mod deosebit îmi plăcea organizarea și desfășurarea evenimentelor, convinsă fiind că biblioteca este un loc potrivit pentru ca oamenii să comunice, să devină mai sociabili, mai receptivi la părerile altora. De-a lungul anilor de activitate, am lucrat în diverse organizații. Am început, să experimentez, pe adevăratele profesia, la Biblioteca Publică Cricova, această perioadă din viața mea nu o pot uita nici până azi – 25 de ani și 6 luni de activitate, de la funcția de bibliotecar până la șef de bibliotecă, locul în care am trăit multe momente fericite în viața mea profesională. Aici am elaborat și implementat diferite proiecte: de renovare, tehnologizare, cercetare, de relație cu comunitatea.

M-am transferat la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” din Chișinău unde am avut oportunitatea să mă perfecționez cu succes. Alegerea mea a fost Filiala de Arte „T. Arghezi” (septembrie 2014), în calitate de șef al oficiului împrumut. Activitatea acestei biblioteci mă fascina prin mulțimea de personalități notorii din domeniul artei, muzicii. De aici începe activitatea mea de bibliograf...

În ianuarie 2016 am schimbat locul de muncă la propunerea administrației Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, transferându-mă la Filiala „Hristo Botev”, în pofida faptului că aveam unele îndoieli și temeri. Eu nu cunoșteam specificul bibliotecii, colectivul, am avut multe nopți nedormite, înainte de a mă decide. Însă îndoielile și emoțiile mele s-au dovedit a fi zădarnice, s-au spulberat treptat. Eu am făcut

acest pas neștiind că viața mea se va schimba totalmente, că va trece puțin timp și ea va deveni asemenea unei povești profesionale de succes. Din ianuarie 2016 până în prezent sunt managerul Filialei „Hristo Botev”. Din acest motiv, astăzi pot spune cu încredere – această schimbare a fost un noroc în viața mea. Eu m-am integrat lent și responsabil în activitatea bibliotecii bulgare. Sunt îndrăgostită de această bibliotecă, îmi place unde este amplasată...

Am cunoscut cultura, istoria și literatura Republicii Bulgare, prin serviciile pe care le prestează biblioteca bulgară, m-am împrietenit cu oameni renumiți, bulgari basarabeni și cu Societatea Științifică a Bulgaristilor din Republica Moldova. În echipă persistă o atmosferă prietenoasă și stima reciprocă, căci asta este foarte important în viața noastră. Voi menționa cu mândrie că la început de cale am susținut și un examen aici la Biblioteca „Hristo Botev”: profesorul Nicolai Cervencov și dr. Ivan Zabunov mi-au adresat câteva întrebări, probabil vroiau să știe „oare pe cine au mai trimis de la bibliotecă...”. Dl Ivan Zabunov m-a privit cu atenție, mi-a zâmbit molipsitor punându-mi întrebările sale, ca la finele discuției noastre să-mi spună că am susținut examenul de cunoștință cu brio și speră că bulgarii basarabeni, venind la bibliotecă, se vor simți ca la ei acasă, că va fi o colaborare și un parteneriat durabil între bibliotecă și comunitatea bulgară. Sunt personalități care sunt alături de bibliotecă la toate activitățile de valorificare a patrimoniului bulgar basarabean.

Am colaborat fructuos cu Programul Novateca, câștigând mai multe proiecte, unul din care a fost *Modernizarea Serviciului „Българско огнище*, care a adus valoare bibliotecii prin faptul că s-a mărit numărul de utilizatori de etnie bulgară, a crescut numărul lansărilor și prezentărilor de carte, cel al conferințelor științifice cu

Mariana Harjevschi: A dat curs fiecărei provocări a vieții. Angela a știut să se adapteze pentru a îmbrățișa noul ei job la Biblioteca „H. Botev”. Deschiderea ei spre nou a ajutat-o să învețe cultura și istoria Bulgariei, inclusiv a reușit să descopere tradițiile celor care fac parte din etosul urbei noastre. Un succes care l-a susținut cu brio a fost învățarea limbii bulgare, ceea ce a apropiat-o, dar și impulsionat-o să aducă în cadrul bibliotecii importante evenimente culturale.

tematică bulgară, biblioteca este frecventată adesea de multe delegații din Bulgaria.

Am diversificat servicii, am implementat servicii moderne pentru o comunitate modernă. Vreau să menționez că fiecare zi de muncă din viața mea profesională mi-a adus împlinire (desigur, au fost și dificultăți, eșecuri și uneori chiar căderi), dar prin cunoaștere, învățare m-am menținut la nivelul convenit perfecționând continuu ceea ce deja am realizat.

Eu nu fac un bilanț al activității mele, pentru că sunt sigură că mai sunt multe de făcut în viitor, sunt planuri, proiecte de realizat, sunt noi culmi care trebuie cucerite, mai ales că îmi doresc acest lucru, deoarece ceea ce iubești îți dă putere și un imbold colosal ce permite potențialului tău creativ și intelectual să-ți dezvolți viața profesională în continuare.

Tatiana Donțu, șef sector, Filiala „Transilvania”:

Niciodată nu mi-a părut rău, ba mai mult, mă mândresc că sunt bibliotecar la „Transilvania”.

Când m-am angajat la bibliotecă, nu aveam idee cât de interesant va fi să lucrez aici, pentru că eram proaspăt absolventă a USM, chiar a facultății care forma bibliotecari, dar viața a intervenit cu pulsul său, căsătorie, maternitate, s-a ruinat o țară și s-a format alta... Daaa, multe de toate s-au întâmplat, dar firul drumului poveștii mele la Biblioteca „Transilvania” a fost destul de încurcat. Am ajuns totuși, pentru că mi-am dorit cu toată ardoarea, păi cum altfel, chiar și atunci să ajungi, la „Transilvania” era foarte prestigios. De ce? Prima bibliotecă de carte românească, încă cu rezonanța deschiderii ei. E știut faptul că au fost prezente, chiar și au contribuit la deschiderea ei, personalități notorii ale Neamului. Și s-a început cariera mea la această bibliotecă! Tocmai 28 de ani de activitate fructuoasă, totul îmi era interesant: să comunic cu cititorii, să le selectez literatură, să pregătesc expoziții, iar cel mai interesant, Zilele Bibliotecii Transilvania, în fiecare an la 29-31 august se întâmplau evenimente care mi-au marcat viața, ba mai mult sufletul.

Ca să fiu sinceră, nu am visat niciodată să devin bibliotecar. Îmi amintesc vag de biblioteca școlii, în plus, nici nu doream să o frecventez, pentru că aveam acasă o bibliotecă bogată, a părinților profesori. Și nu mă încânta deloc faptul, când o bibliotecară în vârstă ne vorbea despre cărți, cam stângaci, plictisitor... Nu am simțit necesitatea de a vizita biblioteca, deși mi-a plăcut foarte mult să citesc. Am avut noroc – părinții mei aveau o bibliotecă bună. Și lor vreau să le mulțumesc pentru dragostea mea pentru cărți.

Cine sunt eu, bibliotecarul secolului XXI! În primul rând, versat, educat, cu gândire creativă, profesionist, iubitor și care îmi cunosc treaba, în al doilea rând, sunt interesant și plăcut în comunicare, tolerant cu opiniile altora, interlocutor amabil, în al treilea rând, un specialist, care știe să lucreze în echipă, se străduiește să-și

dezvăluie creativitatea și continuă să se dezvolte atât ca persoană, cât și ca profesionist. Acestea ar fi reperele care mă ghidează în activitatea mea de zi cu zi, și mă ghidează cu siguranță.

Sunt bibliotecar! Și sunt mândră de profesia mea! Viața zboară repede, probabil că fiecare persoană, de-a lungul timpului, revine la gândul de ce am ales această profesie? Și cred că este destinul totuși. Se perindau anii, se schimbau serviciile, activitățile, dar niciodată nu mi-a părut rău că o profesiez, ba mai mult, mă mândresc că sunt bibliotecar la „Transilvania”, bibliotecă de carte românească din Chișinău, în sectorul Ciocana, și niciodată nu mi-a fost rușine că am cuprins această profesie. Deși mulți oameni, din păcate, au ideea unei profesii stereotipate: precum că oamenii care lucrează în bibliotecă sunt niște ratați, nu au putut să se realizeze în alte domenii mai promițătoare, sunt plictisitori, demodați și cu ochelari...

Dar nu-i așa, din propria experiență pot să spun că în fiecare zi mă întâlnesc cu cititorul, neștiind pentru ce a venit, ce l-a adus pe el la bibliotecă? Ne descurcăm noi, nici nu se discută, cu vorbă bună, cu un sfat, cu mult pozitivism. Dar știu sigur că trebuie să mă formez în mod constant, pentru a crea idei noi, să urmăresc cele mai recente apariții editoriale, să cunosc operele autorilor contemporani, pentru a-i oferi cititorului cartea potrivită, apropiată de starea lui de spirit, îl interesez, captivez, îi încălzesc sufletul.

Se spune că bibliotecar să fii e simplu, nu necesită cunoștințe. Nu sunt de acord, încerc să infirm iluzia. Mulți consideră că a fi bibliotecar este foarte ușor. Și majoritatea cred, că la bibliotecă, oricine poate lucra. Categorie împotriva! Și unii sunt sincer surprinși, când află că este necesar să studiezi, pentru a fi bibliotecar. Astăzi este necesară dezvoltarea de soluții și abordări non-standard în toate activități bibliotecii, pe care le și aplic.

Tind la nivel ridicat de competență profesională, pentru că un bibliotecar modern este o persoană strălucitoare, stilată, într-o oarecare măsură revoltată, care știe să se promoveze, o persoană creativă, pregătită informațional și deschis către lume, optimist. Și mă regăsesc prin aceste repere, deoarece lucrez în bibliotecă în mod conștient și nu regret, pentru că în bibliotecă găsești o utilizare, o marjă de creativitate, o posibilitate de autorealizare ca să corespund timpului, să fiu creativă.

Iar introducerea tehnologiilor informaționale în mediul bibliotecii, dezvoltarea resurselor informaționale și prelucrarea acestora, abordările moderne ale dezvoltării intereselor de lectură – toate acestea necesită nu doar cunoștințe, ci cele mai moderne prestații, precum cunoștințe de psihologie, pedagogie, sociologie, critică literară, tehnologii internet și web design, fapt care mă provoacă să mă implic și să realizez lucruri minunate.

Lidia Kulikovski: Pe Tatiana am îndrăgit-o pentru zâmbetul ei, am scris despre ea că e bibliotecarul vesel și nonconformist al Bibliotecii „Transilvania”. E destul să privești spre ea – zâmbește, o întrebi ceva, zâmbește. Cred că și dacă ai apostrofa-o pentru ceva, tot ar zâmbi. Nu e o impresie din afară, e din relaționările noastre. Zâmbetul ei e un reflex de relaționare. Așa e construită, să împărtășească voie bună în jur. Asta transmite în orice demers, acțiune, eveniment, relație. Vorbește despre utilizatori cu dragoste și admirație. Când vorbește despre cititori, totu-n jur strălucește, totu-i frumusețe, optimism, culoare, miracol, dinamism, interactiv și voie bună. Puțini bibliotecari numesc utilizatorul Împărat. Tatiana Donțu, da!

A oferi bucurie altora este o mare plăcere. Când văd cum sclipesc ochii de fericire, cum chipurile radiază în zâmbete, apoi simt o mare satisfacție că nu a fost irosită ziua aceea. Făcând ceva mic, dar bun, înțeleg cât de mult viața noastră este interesantă. Trebuie doar să le crezi singur, și lumea va fi fericită și plină de bine!

Mă bucur ca un copil de cele reușite, de dorința copiilor de a veni la activitățile mele, pentru că în suflet sunt un copil, când mă ascultă cu gurițele căscate, când se cer la Biblioteca „Transilvania”. Și asta mă provoacă la noi Everesturi! La bibliotecă m-am creat pe sine însămi.

Anna Bațmanov, șef, Filiala „Ițic Mangher”:

Первые сотрудники еврейской библиотеки были увлечены одной, общей для всех идеей — вдохнуть новую жизнь в еврейскую культуру.

Духовная и культурная жизнь еврейского населения страны стала возрождаться только с конца '80-х годов прошлого столетия. Несмотря на то, что значительная его часть уехала в другие государства, в Молдове осталось довольно много евреев. Молдова стала единственной республикой бывшего Советского Союза, в которой языки иврит и идиш были защищены государством, и где был принят пакет документов, поддерживающий возрождение культуры, традиций и истории еврейского народа. Общество еврейской культуры Молдовы было образовано в апреле 1989 года, объединив представителей различных социальных групп.

С обретением Независимости одним из первых указов молодого государства Республика Молдова стал Указ Президента Республики Молдова Мирчи Снегура «О мерах по обеспечению развития еврейской национальной культуры и удовлетворению социальных нужд еврейского населения РМ» от 12 августа 1991 года. В этом указе постановлялось, что в соответствии с Государственной комплексной программой по развитию культуры и обеспечению функционирования языков на территории Республики Молдова и в целях создания необходимых условий решения социальных вопросов евреев, проживающих в республике, поддержать инициативу Общества еврейской культуры Республики Молдова по развитию еврейской национальной культуры. По этому Указу правительством Республики Молдова была предусмотрена обширная программа возрождения еврейского этнического меньшинства страны.

Более трех десятилетий прошло с того знаменательного дня, когда открылись двери единственной на всем постсоветском пространстве муниципальной еврейской библиотеки им. И. Мангера, филиала Муниципальной библиотеки «Б. П. Хашдеу», ставшей за эти годы подлинным культурно-просветительским центром не только для еврейского населения республики, но и для представителей всех этносов Молдовы.

Одними из первых сотрудники еврейской библиотеки, кроме выполнения традиционных и современных библиотечных функций, взяли на себя труд создать культурный центр, объединяющий еврейскую общину и другие национальности в различные клубы по интересам, творческие и художественные мастерские, группы волонтеров, увлеченных одной, общей для всех идеей – вдохнуть новую жизнь в еврейскую культуру.

Lidia Kulikovski: Ana Bațmanov ne-a convins că e un organizator și manager desăvârșit. Știe a coagula oamenii în jurul scopului Bibliotecii „Ițic Mangher”, e o vizionară și o inovatoare. Exemplu de manager care conduce prin context, neabătându-se de la cauza pentru care a fost fondată biblioteca „Ițic Mangher”, construind imaginea pe care o cunoaște Chișinăul, republica și fiecare cetățean al comunității evreiești. A transformat biblioteca într-un avanpost al rețelei chișinăuiene de biblioteci, demonstrând exemple de muncă eficientă și inovatoare, urmând metodele cele mai înaintate ale domeniului biblioteconomiei la nivel internațional. A fost și rămâne prima bibliotecă care și-a reinventat conceptul de activitate prin comunicarea empatică, atribuind relației cu publicul prioritatea zero a punctului de start.

Mila Șeremet, șef serviciu, Filiala „Transilvania”:

Mă consider o norocoasă alături de echipa din care fac parte.

Am venit la Biblioteca „Transilvania” în vara anului 2012, după o discuție cu o rudă apropiată, lector universitar care a avut o expoziție de pictură în incinta bibliotecii date. Mi-a zis: „Uite, tu ai ce ai cu cărțile, copilăria din tine pare să nu plece niciodată. Poate încerci să te reprofilezi în bibliotecar? Și colectivul pare să fie unul prietenos.” Mi-am zis să încerc. De atunci au trecut 10 ani de activități, diverse proiecte interesante. La o bună parte din ele am fost cea cu ideea. Am învățat din mers, mai mult intuitiv. Colegii au observat că îmi iese și repezior am fost implicată în totalitate în ceea ce înseamnă munca de bibliotecar. Deservirea utilizatorilor este numai vârful aisbergului văzut de unii, cu toate că este un lucru foarte important să poți comunica cu oameni de diferite caractere, dispoziție... În tot ceea ce fac contează rezultatul, aplic metode, tehnici pentru a atrage, menține publicul cu ochii țintiți spre ceea ce se întâmplă în bibliotecă. Bunăoară, prima mea practică cu o responsabilitate majoră a fost proiectul intergenerațional „Vreau să-mi citești”, preluat de la cititorii noștri transilvăneni BJC „Octavian Goga”, realizat în tandem cu buna mea colegă Stela Russu. A fost o experiență de bun augur, după care au urmat „Atenție la trafic”, „Medalia succesului”, „BiblioPicii”, „Generația în papion”, „Eco responsabil”. Un mare mulțumesc adresez administrației BM „B.P. Hasdeu” pentru instruirile oferite pe parcursul acestor ani, pentru aprecierea de care am avut și am parte, pentru oportunitatea de a cunoaște și redescoperi locuri frumoase ale Moldovei. În acest context se pot spune multe, dar vreau să pun accent și pe extraordinara familie din

Lidia Kulikovski: Succesul pe care îl are Mila Șeremet în animația educațională se datorează faptului că învață continuu, dar și pentru că s-a identificat cu Biblioteca „Transilvania”. La „Transilvania”, zice ea, totul se face palpitant, excepțional, fascinant, într-o manieră deosebită, cu farmec, cu interes și entuziasm, cu multe clipe minunate. Recunoașterea și mulțumirile ei vin atunci când cititorii rămân încântați, satisfăcuți și cu dorința de a mai reveni. Muncește pentru utilizatori. Nu mai seamănă cu fata timidă pe care am angajat-o în 2012.

care fac parte deja de 10 ani – „Transilvania”. Cu siguranță, este meritul dnei director Parascovia Onciu, a dnei Ludmila Capița, șef serviciu, care știu să dirijeze munca și echipa pe căile de izbândă. Apreciez omenia, cumsecădenia, prietenia, bunul simț și profesionalismul dumnealor în tot ceea ce fac. Mă consider o norocoasă alături de echipa din care fac parte, pe nume „Transilvania.

Margarita Șcelcikova, șef, Filiala „Mihail Lomonosov”:

А ты иди в «Ломоносовку»! Там все есть!

Бiblioteca russoi literaturii și culturii имени М. В. Ломоносова a atins vârsta reprezentativă – ea este deja «peste șaptezeci». Pentru mulți ani biblioteca a acumulat o experiență solidă de lucru la nivelul culturii și al iluminării, meritând iubirea și respectul locuitorilor capitalei.

Mea cunoaștere cu biblioteca a început în 1983, când la «Lomonosovka» s-a împlinit doar treizeci și cinci de ani. În acest an, târziu în toamnă, după doi și jumătate de ani de lucru ca șef de bibliotecă al sălii de citire «Jdanovka», am fost primită în rândul angajaților «Lomonosovki» în funcția de șef de bibliotecă al departamentului bibliotecar al departamentului. Direcția bibliotecară, care în acea vreme era condusă de Valeria Biuşkina, a decis că cunoștințele mele în domeniul bibliotecar, dobândite la Institutul de Cultură al Academiei de Științe din Moscova, pot fi folosite mai responsabil decât la catedra de citire. Mi s-a oferit să aleg: funcția de șef de bibliotecă № 14 sau cea de șef de bibliotecă al departamentului bibliotecar al «Lomonosovki». Am ales cea din urmă, evitând astfel pentru mulți ani sarcina grea a răspunderii de conducere. Totuși, începând din 2008, mi s-a părut că o pot suporta în întregime. Cred că atunci alegerea a fost corectă, deoarece mi-a permis să acumulez o experiență care mă ajută și astăzi.

La «Jdanovka» a fost interesant să lucrezi, acolo erau tineri, activi oameni, dar și în «Lomonosovka» s-a dovedit că există mulți oameni remarcabili. Am condus biblioteca în acea vreme Ludmila Dmitrievna Hozinskaia, cunoscută ca o femeie foarte strictă, exigentă, dar și corectă. Ea m-a învățat să lucrez creativ la organizarea expozițiilor tematice, deoarece avea o bogată experiență artistică.

способностями, сама рисовала размашистыми буквами названия. Это были первые уроки креативности. В библиографическом отделе вместе со мной работала восьмидесятилетняя Елена Семеновна Беляковская, которая в своем почтенном возрасте продолжала заниматься справочным обслуживанием, хорошо знала фонд отдела, быстро обучила этому и меня. Мы вдвоем выдавали множество сложнейших библиографических справок (по сорок в день), требовавших консультирования в фондах сразу нескольких отделов библиотеки. Но эти сложности только способствовали отличному знанию книжного фонда и очень мне помогли в дальнейшей работе. Надо отдать должное предыдущим сотрудницам отдела – картотеки и фонд были в хорошем рабочем состоянии, а мне в пример постоянно ставились библиографы Надя Белоконь и Наташа Смирнова. Поэтому приходилось «держаться марку». Очереди читателей были невероятно длинными – от входных дверей библиотеки до кафедры книговыдачи. У нас темнело в глазах при виде их. К тому же работали в две смены – с десяти утра до десяти вечера. Но читателям и этого было мало. И однажды мы услышали вопрос: «А не хотите ли вы открыть „ночной читальный зал“, как в Мексике?». Тогда мы еще не знали про возможности «Библионочей» и других услуг...

Изучая, спустя десятилетия, по годовым отчетам хронологию библиотеки для составления «Юбилейного сборника», посвященного ее семидесятилетию, основываясь на своем личном опыте, могу сделать обобщающие выводы: все имеющиеся в распоряжении ресурсы библиотека направляла на удовлетворение культурно-информационных запросов своих читателей и, добиваясь самых результативных показателей, всегда была в числе первых в библиотечной системе. Следуя «велениям времени», в период «развитого социализма» она побеждала в соцсоревнованиях, не раз получала звание «Библиотеки отличной работы». В современную нам эпоху демократии она успешно продолжает выполнять свою информационную, культурно-просветительскую миссию. Объемистый архив почетных дипломов, благодарностей и наград, хранящийся в библиотеке, тому свидетельство. За многочисленными грамотами Министерства культуры республики и администрации Муниципальной библиотеки, отмечающими заслуги библиотеки, кроется огромная умственная, душевная, а порой нелегкая физическая работа ее сотрудников. Внушительная кипа благодарностей от наших гостей и читателей за многие годы также собрана библиотекой. Но самой лестной оценкой нашей работы останется для меня случайно услышанная реплика одного из пассажиров маршрутки, в которой я ехала на работу, в ответ на жалобу его приятеля о том, что он долго не может найти какую-то нужную ему информацию: «А ты иди в Ломоносовку! Там все есть!».

История культурно-просветительской деятельности Ломоносовки насыщена творческими находками, яркими моментами и картинами интереснейших

начинаний, которые складываются в настоящий «калейдоскоп инноваций». Предлагаем вместе с нами заглянуть в этот «калейдоскоп» сквозь призму времени, совершить краткий исторический экскурс, а также познакомиться с самыми свежими «новшествами» библиотеки.

Теория утверждает, а практика доказывает, что любая инновация является следствием необходимости, начинается с осознания целей изменений.

Капитальный ремонт библиотеки близится в настоящее время к своему завершению, его результативность состоит не только в том, что полностью заменены устаревшие системы вентиляции, электроснабжения и отопления, что читатели смогут находиться в помещении, лишенным плесневых спор, без вреда для своего здоровья. Оригинальное, стильное дизайнерское решение интерьера залов, безусловно, станет приятной неожиданностью для наших посетителей. Однако существуют еще более значимые результаты ремонта. Вследствие проделанных перепланировок, одни отделы поменяли свое местонахождение, другие были реконструированы, появились новые зоны – «коворкинга» для взрослых и игровые для детей. Комфортная мебель, удобные рабочие места для читателей и сотрудников, компьютерное оборудование создадут новые возможности. Каждый житель столицы может найти в библиотеке, двери которой всегда для всех широко распахнуты, интересное и полезное на свой вкус в разноцветном калейдоскопе культурно-образовательных мероприятий и услуг.

Lidia Kulikovski: Margarita, pe lângă faptul că are nume frumos, e bibliotecarul frumos al BM. Aparent e omul care nu se grăbește niciodată, dar nu e așa. E omul care ascultă foarte atent, e omul înțelept, e omul inteligent al echipei. Cu deschidere intră în orice inițiativă, în orice proiect, dar nu de dragul bifei, ci de dragul ideii. Îi place să învețe, chiar dacă vorbind cu ea îți dai seama că nu prea are ce învăța, e dotată cu potențial, gata să înfrunte orice provocare. A demonstrat că e un foarte bun și pasionat cercetător. Tot ce se întâmplă la *Lomonosov* e făcut temeinic, pe o profundă bază profesională. Totdeauna mă impresionează serviciile derulate, metodologia și filosofia lor de implementare, colaborările pe care le construiește. Eu așa văd modelul de servicii la BM. Dacă aș fi tânără, în căutare de lucru, aș prefera să lucrez cu ea în echipă.

Parascovia Onciu, șef, Filiala „Transilvania”:

Ce poate fi mai frumos decât viața dăruită, închinată acestei profesii nobile de bibliotecar.

Fiecare om are o poveste a sa, un început de cale spre alegerea drumului vieții sale. Povestea mea profesională este împletită cu firul evenimentelor istorice din viața cotidiană a populației acestui picior de plai numit Republica Moldova. Am absolvit Universitate de Stat în anul 1978 și am îmbrățișat profesia de bibliotecar-bibliograf. În data de două iunie 1980, am devenit angajata Sistemului Centralizat de Biblioteci din orașul Chișinău, la Filiala nr. 23, atunci mi-a fost deschisă prima ușă spre activitatea de bibliotecar. Eram curioasă să aflu multe, să cunosc activitatea bibliotecarului începător. Bibliotecile, în perioada sovietică, au trecut prin diferite reorganizări, redenumiri, indicații metodice cu restricții și multe altele. În anul 1986, într-un sector al orașului Chișinău numit pe atunci Dnestrovschii, pe bulevardul Kutuzov nr. 7, era planificată deschiderea unei biblioteci la parterul blocului. Am decis să vin să activez în acest nou lăcaș. Nu era nimic, doar blocul ridicat, fără geamuri, tencuială... Nu credeam că va fi posibil ca edificiul să fie dat în exploatare repede, dar miracolul s-a întâmplat și, de Ziua profesională a Constructorului, 12 august 1987, și-a deschis larg ușile Biblioteca nr. 32, numită în articolele din ziarele de pe atunci „Casa cărții”. Am fost mereu în mișcare, schimbare, activă, cu dorința de a crea confortul necesar utilizatorilor, de a asigura atragerea la lectură, pe cât era posibil, a mai multor persoane, promovând documentele deținute de bibliotecă. Pe atunci sectorul orașului era nou, infrastructura abia se organiza: școli noi, grădinițe, blocuri locative noi și în mare număr, magazine, farmacii. Totul era nou la acea vreme a tinereții mele. Biblioteca era pe atunci unica instituție de cultură în sector, mai târziu a apărut Teatrul Municipal „Guguță”.

Greu a fost începutul, dar eram captivată de schimbare, cei 600 de metri pătrați ai Bibliotecii mereu aveau nevoie de amenajare, de menținere în stare bună și atractivă, de crearea confortului pentru ca publicul să vină mereu la bibliotecă.

Odată cu Mișcarea Națională și declarația Independenței Republicii Moldova, în ziua de 27 august 1991, toate s-au schimbat. Au avut loc transformări în toate domeniile sociale, culturale, educaționale spre binele populației. Totul era nou și WOW. Am trecut de la alfabetul chirilic la alfabetul latin, străzile au căpătat numele personalităților care au fost înaintașii noștri. Sectorul Dnestrovschii a revenit la denumirea

de Ciocana. Bulevardul central a fost renumit Mircea cel Bătrân. Biblioteca Centrală a orașului Chișinău și-a schimbat patronul, devenind BM „B.P. Hasdeu”. Pentru prima dată în istoria bibliotecilor din Moldova, am decis să fie ales un director și nu să fie numit de către cei de la conducere, un WOW, care a influențat mult activitatea acestei instituții. Adunarea de alegere a directorului general a avut loc în localul Școlii de Arte „Valerii Poleacov”. „Lupta” a fost „bătăioasă”, dar, din trei candidați, a fost aleasă Lidia Kulikovski – un lider care a regândit radical activitatea și funcționalitatea Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” din Chișinău. Filiala nr. 32 a fost reorganizată, renovată și, pe data de 29 august 1991, a fost deschisă cu fast prima bibliotecă de carte românească cu numele „Transilvania”, în Republica Moldova un WOW cu adevărat WOW. Un act de cultură foarte important la acele vremuri de restricție pentru populație, a fost deschisă la a treia zi după proclamarea *Independenței* Republicii Moldova, devenind pe parcursul timpului un Templul al Cărții. Reperul organizatoric al acestui eveniment a fost Biblioteca Județeană „Octavian Goga” din Cluj-Napoca România, condusă de directorul Traian Brad, bineînțeles în colaborare cu Lidia Kulikovski. Ei au știut ce au de făcut și au implicat mulți factori de decizie. Sprijinul a venit și din partea multor județe din Transilvania: Cluj, Mureș, Baia Mare, Alba, persoane particulare, întreprinderi din Cluj-Napoca, oameni de bună credință care au donat cărți cu drag pentru noi basarabenii.

Biblioteca „Transilvania” s-a deschis ca instituție de oportunitate, având scopul și obiectivele următoare: de a asigura / ajuta comunitatea chișinăuiană să accedă la cartea românească, în alfabetul ei firesc, la spațiul informațional românesc, la istoria și rădăcinile comune. Și a rămas instituția de oportunitate pe parcursul a 31 de ani de activitate, croindu-și serviciile pe necesitățile exprimate ale cetățenilor, ale diferitor grupuri socioprofesionale și de vârstă. Cozile la carte erau până în stradă, sala de lectură cu 200 de locuri era neîncăpătoare.

Am fost primii din Republica Moldova care am revenit la reorganizarea la raft a colecției după Clasificarea Zecimală Universală, la indiciile signalactice de podea în fața rafturilor, pentru o orientare promptă. Am fost primii (în domeniul biblioteconomic!) care în anul 2000 am înaintat un proiect către Fundația „Soros”, „Ludoteca”, a fost o mare realizare - un grant de 3000 de dolari, pe atunci sumă destul de mare. Am procurat calculatoare, imprimantă, o colecție de cărți pentru cei mici cu destinație specială de învățare a abilității de a lega și ștețurile, a deschide și închide fermoarul, cum ciripesc păsările și ce sunete imită animalele, acestea fiind procurate din România, pentru că în Republica Moldova nu erau așa tipuri de cărți. Aceste cărți erau solicitate și foarte utile. O absolută premieră a fost cea a lansării primei cărți electronice pentru copii, „Insula Madagascar”, lansată pe aceste calculatoare...

Am îmbrățișat profesia de bibliotecar cu drag, muncind și dăruind publicului energie pozitivă, dragoste de frumos, organizând și menținând conform cererii

prezentului spațiile, serviciile prestate, întâlnirile cu personalități marcante din multiple domenii: știință, istorie, literatură, artă. Formarea și menținerea echipei de bibliotecari competenți, prietenoși, cu dragoste de munca prestată și cu dăruire de sine pentru binele comunității a fost și este pentru mine un obiectiv major. WOW: echipa este formată din 14 bibliotecari cu studii superioare, dintre aceștia: patru bibliotecari cu grad superior, unul cu gradul unu, patru dețin gradul doi de calificare. Patru membri din echipă sunt alături aproape de la înființarea Bibliotecii „Transilvania”. O echipă de nota zece!

Ce poate fi mai frumos decât viața dăruită, închinată acestei profesii nobile de bibliotecar.

Lidia Kulikovski: Dacă ar fi să-i fac o caracteristică Parascoviei Onciu, aş remarca bunătatea, cumințenia, emoțiile de bucurie sau de tristețe (se întâmplă, deseori e o emotivă), responsabilitatea și pasiunea dusă până la sacrificiu, atunci când e vorba de Biblioteca „Transilvania”. A acceptat fără să clipească când am anunțat-o că biblioteca nr. 32 va fi o bibliotecă de carte românească, deși nu înțelegea ce va fi și cum va fi ... Ideea părea venită din cer și nimeni nu știa ce va urma, nici măcar cei responsabili de organizare. O cunoșteam de pe când eram șef la Achiziție, aveam încredere în ea și ea a acceptat pentru că avea încredere în mine ca conducător. A răbdat toate ifosele mele vulcanice pentru idee. Totdeauna am considerat-o eroină pentru că am ales „Transilvania” ca laborator de testare a multor idei de inovare. Parascovia își dăruia inima, timpul, abilitățile și zâmbetul oricât de greu erau vremurile și planurile de reinventare a bibliotecilor, pentru a primi și întreține (câte o săptămână) delegații de peste 20 de oameni (totdeauna veneau mai mulți decât preconizam). Aprecierea și cuvântul bun al lui Traian Brad o electriza și nici un efort n-o speria. Academicianul Mihai Cimpoi a caracterizat-o ca ... *persoană dând dovadă de chemare de bibliotecară și o fermitate de caracter, împrumutată de la ardeleni. Ea ne-a adus în bibliotecă cărți și cântece din Ardeal.*

Natalia Gaina, șef, Filiala „V. Ignatenco”:

Îmi iubesc profesia, la nebunie!

Când eram la școală, am trecut cu gândul prin mai multe profesii: designer, avocat, economist, profesor, medic, medic veterinar, dar nu am găsit niciuna care să-mi fie interesantă. Au fost multe înclinații pentru multe profesii, dar au trecut.

La sfârșitul clasei a XI-a, am decis că vreau să fiu Brutar! Alegerea a fost făcută și aprobată de părinți. Când s-a făcut alegerea, a trebuit să optez pentru o instituție de învățământ în care să-mi continui studiile și să obțin o profesie. Identificarea unei instituții de învățământ nu a durat mult, am luat în considerare variantele cele mai promițătoare, cele care sunt aproape de casă. Au existat puține astfel de instituții, una dintre ele era Școala Profesională nr. 3 din Municipiul Chișinău. Profesia de brutar există încă din cele mai vechi timpuri. Am studiat, am acumulat multă experiență în domeniul dat. În anul 2004, am fost angajată la S.A. „Franzețuța” în calitate de modelator de aluat. Am lucrat cu mare drag și multă pasiune în calitate de brutar timp de 10 ani. În anul 2005, am decis să merg la o facultate și am depus actele la Universitatea Cooperatist-Comercială din Moldova la Facultatea Tehnologia și managementul alimentației publice. În continuare studiam și munceam în același timp.

Anul 2016 a fost un an foarte deosebit pentru mine, fiind în concediu de maternitate, mergeam cu copiii la biblioteca din cartier, la Filiala „Traian”.

Zilnic pășeam pragul bibliotecii și, într-o zi, am primit o propunere de a lucra 4 ore pe zi, a fost o propunere neașteptată, dar am dat un răspuns afirmativ cu mare drag. În anul 2016, în februarie, am fost acceptată de către administrația Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” în rândurile bibliotecarilor și am fost angajată la Filiala „Traian” pe jumătate de zi, a fost ceva nou pentru mine. Primele zile petrecute în calitate de bibliotecar într-o bibliotecă au fost foarte deosebite. Primii ani au trecut ca prin vis, nici nu observam orele, zilele, totul era nou pentru mine. Mereu eram implicată, îmi plăcea comunicarea cu lumea din jur, o lume nouă pentru mine. Și iată așa am intrat în hora bibliotecarilor.

Primele activități petrecute cu cei mici sunt de neuitat pentru mine. O experiență frumoasă am avut-o cu copii și tinerii cu nevoi speciale, realizând un serviciu cu

ei. Acumulând experiență și idei noi pentru a realiza activități pe parcurs frumoase și de succes. Așa am devenit creativă, inovativă, dinamică cu ajutorul familiei BM.

În anul 2020 am fost transferată în calitate de șef la Filiala „V. Ignatenco”. Peste ani pot zice că da sunt Bibliotecar!

A fi bibliotecar înseamnă pasiune, răbdare, pricepere. Să fii mereu surâzător și amabil. De aceea, munca o fac din suflet, nu din obligație. Este vorba de o relație afectivă, fără de care nu se poate spera în ceva viabil și frumos. Eu fac ce-mi place și îmi place ceea ce fac! Nu există bucurie mai mare pentru mine decât atunci când cititorul vine să ia cărți și când le restituie, povestește din ceea ce a citit și am o conexiune uimitoare cu el.

Acum când activez într-o filială amplasată în spital, cu siguranță, afirm că cel mai bun doctor poate fi o carte. Filiala „V. Ignatenco” are o echipă mică, dar cu ambiții mari, suntem foarte prietenoase. În echipă faci multe lucruri frumoase!

Eu mereu sunt alături de cititori, deci folosesc mijloace care mă ajută să mă apropii de ei. Îi întâlnesc cu privirea caldă, sinceră. Îi ascult atunci când au nevoie, le ofer sfaturi.

Există multe profesii pe Pământ, profesii diferite: interesante și monotone, prestigioase și nu foarte, complexe și simple, periculoase și obișnuite, la cerere și la rutină.

Bibliotecarul nu este nici măcar o profesie, ci un mod de viață. Bibliotecarul e un medic al sufletului.

Îmi iubesc profesia, la nebunie!

Mariana Harjevschi: În 2020 lansam inițiativa „Terapie prin lectură”, iar Natalia a acceptat cu entuziasm și curiozitate, invitația de umanizare a spitalelor prin lectură. E interesantă această joncțiune care îi reușește Nataliei prin intermediul cărții – să mute mintea de la suferințe la zone mai frumoase! În parteneriat cu Spitalul Clinic Municipal de Copii „V. Ignatenco” din Chișinău, deschideam prima bibliotecă publică amplasată în spațiile unui spital, scopul căreia prevedea oferirea accesului la informare și lectură pentru copiii-pacienți. Cu o colecție de carte nouă, frumos ilustrată, cu conținut divers din diferite domenii ale cunoașterii; jocuri educative de dezvoltare a logicii și creativității, jocuri de societate – biblioteca a devenit din start atractivă și solicitată. Deschiderea acesteia a reprezentat o inițiativă excelentă pentru pacienți, combinând benefic și eficient tratamentul medicamentos cu cel cultural-educativ. Iar, Natalia, a acceptat provocarea!

Ludmila Barbă, șef, Filiala „Lesia Ukrainka”:

Мы дошли до точки, когда вновь изобретаем себя, оглядываемся вокруг и понимаем, что все изменилось, как и мы.

Каждый из нас постоянно задумывается над тем, как вывести профессиональную деятельность на качественно новый уровень, чтобы сделать библиотеку более привлекательной, современной, необходимой читателю. Постоянно возникает желание иначе представить привычную профессиональную ситуацию, по-новому рассмотреть проблему, изменить рутинную организацию процессов.

Мы понимаем, что нет мелочей в том, какой внешний вид у библиотеки. Ведь читателю должно быть удобно и комфортно работать отдельно или группами, и его должен удовлетворять тот спектр услуг, которые библиотека может предложить читателю. И это не значит, что библиотечная работа требует революционных, коренных перемен. Более рационально провести продуманное, пошаговое обновление, совмещая традиционные и новаторские формы и методы работы – все это вполне реальные задачи. Постепенное превращение библиотек в медиатеки, игротеки, клубы по интересам уже стало общемировой тенденцией, во многом обусловленной изменениями последних лет. От библиотек теперь ждут доступа не только к книгам и ресурсам в аудио- и видеоформатах, но и к услугам, направленным на всестороннее развитие личности и удовлетворение творческих интересов читателей.

Посещение библиотеки для многих граждан перестало быть неотложной потребностью. Сегодня книге приходится бороться за аудиторию с интернетом, телевидением, кино. Для детей, которых не оторвать от компьютерных игр, для подростков, погрузившихся с головой в индустрию развлечений, библиотеки остаются тем мостиком, преодолев который, погружаешься в чтение как в престижный источник получения информации и как в приятную форму проведения досуга.

Библиотечная работа очень творческая. Она постоянно заставляет менять себя, изменять жизнь вокруг себя. Библиотекарь сегодня и педагог, и артист, и психолог, и маркетолог, и специалист в области информационных технологий. Библиотека и библиотекарь – это не пережиток прошлого, что-то скучное и немодное! Здесь весело, интересно, есть, чем заняться и чему поучиться.

Мы открываем новый этап в жизни библиотеки. Мы дошли до точки, когда вновь изобретаем себя, оглядываемся вокруг и понимаем, что все изменилось, как и мы. Каждый день – это новый урок, который мы находим в глазах наших читателей. Планируя свою деятельность на год, мы стараемся учесть весь контингент наших читателей и их интересы. И горды тем, что культура, традиции и обычаи украинцев живут в Молдове, тесно переплетаясь с культурой молдавского народа. Мы против этнической пассивности. Все наши мероприятия направлены на интеграцию украинцев, проживающих в Республике Молдова в культурную жизнь государства. Работа нашей библиотеки направлена на укрепление связей двух культур, двух народов – молдавского и украинского, доказывая, что книга не знает национальных границ и этнических ограничений. Мы, молдавские украинцы, вносим в многонациональный мир Молдовы согласие и обогащаем его духовное наследие красотой родного языка и высоким уровнем культуры.

После обретения Украиной независимости, интерес к национальному творчеству многократно возрос, а также начали возрождаться украинские традиции. А где как не в библиотеке украинской литературы и культуры, которая открылась в Кишиневе, можно устроить украинские вечера, пощедовать, поколядовать, организовать выставку рушников, отметить День Соборности Украины, День матери, День Независимости, День Святого Николая, День памяти жертв голодомора и политических репрессий?

Поддерживая самобытность и культурное разнообразие представителей разных этносов, Генеральный директор Муниципальной Библиотеки им. Б. П. Хашдеу Лидия Куликовски разработала и способствует успешной реализации в течение 31 года беспрецедентного проекта по созданию национальных центров возрождения языка, культуры, традиций и обычаев всех этнических сообществ, проживающих в Республике Молдова, одним из которых является Библиотека украинской литературы и культуры имени Леси Украинки. 16 февраля 1991 года на базе городской библиотеки им. Михаила Лермонтова города Кишинева и была открыта наша библиотека. Названа она была в честь одной из самых выдающихся фигур в истории национальной украинской культуры – Леси Украинки (настоящее имя – Лариса Косач) (1871-1913).

Особенностью библиотеки является то, что это единственная библиотека в Кишиневе, которая удовлетворяет запрос населения на литературу на украинском языке, способствует вовлечению всех желающих в историю и традиции украинского народа, предоставляет возможность общения на родном языке. Взяв на себя просветительскую миссию, коллектив единомышленников сумел мобилизовать местных украинцев и превратить библиотеку в центр духовности и культуры. С первых дней своей работы библиотека была местом, где:

проводились занятия детской Воскресной школы, на которых, через книгу, маленькие украинцы привлекались к родному языку; работали украинские этнокультурные организации; проходили первые олимпиады по украинскому языку и литературе и т. д.

Со временем библиотека стала семейной. Назрела необходимость открытия отдела детской книги. И в 1998 году был открыт такой отдел. В отделе детской книги обслуживались дети, их родители, воспитатели и все работающие с детской книгой. Библиотекари проводили и проводят мероприятия с детьми как в стенах библиотеки, так и в школах и лицеях с преподаванием украинского языка и литературы (в лицеях им. М. Коцюбинского, И. Нечуй-Левицкого, П. Могилы, в лицее «Дачия», школе им. Т. Шевченко, в детских садах «Калинка» и «Солнышко», в Воскресной школе им. Паисия Величковского).

Капитальный ремонт библиотеки, проведенный в 2003 году на средства, выделенные из муниципального бюджета, кардинально изменил нашу библиотеку. Традиционно оформленное для советского времени библиотечное помещение с отдельным закрытым абонементом, отделом детской книги, читальным залом было зонировано по-новому. Оно превратилось в двухъярусное открытое пространство со свободным доступом к книжным полкам. Современный дизайн интерьера, уютные, рационально спроектированные и расположенные читательские функциональные зоны, оборудованные в соответствии с современными тенденциями организации библиотечного пространства, позволяют работать как отдельно, так и группами.

Более чем за 30 лет значительно расширились направления работы библиотеки имени Леси Украинки, которые превратили ее в Центр встреч и общения людей. Наша библиотека, как и все 27 филиалов Муниципальной Библиотеки им. Б. П. Хашдеу, стала не просто библиотекой в традиционном смысле этого слова, а современным культурным центром для всех жителей Кишинева и украинской общины.

Lidia Kulikovski: Venirea Ludmillei Barbă la BM a fost la fel, un loz câștigător. Inteligentă, creativă, inventivă, concentrată pe specificul bibliotecii. Faptul că a oferit spațiu jocului în activitatea bibliotecii vorbește despre cunoașterea tendințelor, ludicul e creat în casa *Lesea Ucraina* cu drept de autor. E o curajoasă. A construit o echipă de ucraineni, conaționali care în timp au devenit ambasadori, parteneri, considerând Biblioteca „Lesea Ukrainka” casa lor. E un profesionist model.

Свое будущее библиотека видит в развитии инновационных методов работы, создании новой информационной инфраструктуры, справочного обслуживания, максимально комфортной библиотечной среды для всех категорий пользователей. Эффективно используя уникальный библиотечный фонд, осваивая инновационные идеи, внедряя новейшие технологии, коллектив библиотеки вступает в четвертое десятилетие своей истории.

Elena Sinița, șef, Filiala „Maramureș”:

Aici mă regăsesc și sunt utilă în tot ceea ce fac, dezvoltându-mi abilitățile manageriale în biblioteconomie.

În drumul meu de realizare profesională am avut onoarea să muncesc cot la cot cu oameni iluștri din domeniul literaturii, a științei și a artei, la Academia de Științe a Moldovei. Apoi viața m-a îndrumat să-mi împărtășesc cunoștințele și experiența cu cei mai mici, așa am ajuns să mă dezvolt și din punct de vedere didactic, să interacționez cu copii de toate vârstele, să însușesc diferite tehnici, metode, culturale și sociale. Pot spune că m-am regăsit în aceasta relație frumoasă dintre copii și literatură, m-am simțit un fel de intermediar, un punct de sprijin și ajutor pentru tinerii îndrăgostiți de carte și frumos, îmi aminteam de mine în copilărie și de faptul că uneori simțeam nevoia unui dascăl, a unui prieten alături de care aș fi putut împărtăși aceleași idei și valori, anume aceasta mi-am dorit și îmi doresc să fiu pentru tinerii cititori.

Activitatea biblioteconomică am început-o în anul 2015, în calitate de bibliotecar în cadrul Instituției Publice Biblioteca Științifică „Andrei Lupan” a AȘM, în funcția de bibliotecar, Secția Comunicarea și Organizare a Colecțiilor științifice. Integrarea în domeniu a fost ușoară, deoarece am avut profesioniști alături, iar eu am activat cu toată perseverența în funcția ocupată.

Viața e atât de imprevizibilă, așa am reușit să ne cunoaștem cu doamna Angela Timuș, fosta șefă a Bibliotecii „Maramureș”, discutând despre toate, dumneaei mi-a înțeles ideile și pornirile spunându-mi că biblioteca ar fi un loc perfect pentru a le dezvolta în folosul comunității.

Astfel, o altă experiență de lucru, pe care încep să o acumulez în cadrul unei noi biblioteci, cu fiecare etapă, fiecare componentă o privesc ca pe un proiect de dezvoltare a acesteia. Abilitățile acumulate anterior mă ajută în activitatea mea de

bibliotecar, activând din luna octombrie 2016 în cadrul Bibliotecii „Maramureș”, filială a BM „B.P. Hasdeu”, pe care o exercit cu dragoste și azi, în funcție de șef filială din anul 2018.

Mărturisesc că am fost ghidată pe parcursul acestor ani de mai multe persoane în activitatea biblioteconomică, oferindu-mi sprijin și înțelegere. Un rol important îl are doamna Maria Cocieru, care și-a petrecut mai mult de 50 de ani printre cărți, fiind mentorul meu principal în dezvoltarea profesională. O astfel de persoană știe cum să învețe, deoarece cunoaște cum este organizată informația, cum s-o găsească și cum s-o utilizeze în așa fel încât ceilalți să poată învăța de la ea. În această perioadă am fost atrasă într-o permanentă căutare a necesității de a implementa, schimba, configura, perfecționa, inova și de a realiza lucruri bune pentru bibliotecă și membrii comunității.

Formula mea de succes ar fi: bibliotecar-comunitate-bibliotecă, astfel, mi-am obținut respectul în societate, simțindu-i și știindu-i nevoile și necesitățile, devenind un tot întreg.

Lidia Kulikovski: S-au perindat mulți bibliotecari și directori prin biblioteca „Maramureș” de la deschidere până acum. O amintim pe Genoveva Scobioală, Svetlana Javelea, Angela Timuș – toți foarte buni. Elena a venit și a iubit-o. Spun asta din observațiile mele, urmăresc activitatea Elenei ca manager și tot mai mult îmi place. În general, urmăresc bibliotecile pe care le-am deschis cu cititori și parteneri din România – în fiecare din ele am lăsat o parte din inima mea. Elena nu mai este șefa timidă, e o creativă care știe a implica parteneri, utilizator, voluntari în toate serviciile din oferta bibliotecii, multe din ele inedite. Printre prioritățile instituționale este și un grup special cu cerințe educaționale speciale pe care Elena îl consideră important și se dăruie, consolidând relația și racordând serviciile la necesitățile specifice acestora. E dificil, dar nu pentru Elena, cel puțin aparent.

Mă bucură foarte mult sprijinul și prietenia oamenilor iubitori de carte, de inovație și creativitate. Mereu mi-au oferit imboldul în căutare permanentă de a aduce carte bună, necesară pentru studiu și cercetare, de a crea noi servicii, de a facilita un studiu eficient și calitativ. Aici mă regăsesc și sunt utilă în tot ceea ce fac, dezvoltându-mi abilitățile manageriale în biblioteconomie.

Municipiul Chișinău a devenit mai bogat cu o bibliotecă românească la data de 13 octombrie 2001. Inaugurarea acestei biblioteci, cu semnificativul nume „Maramureș”, din cadrul proiectului cultural „Carte pentru românii din afara

granițelor”, s-a realizat la inițiativa directorului Bibliotecii Județene „Petre Dulfu” Baia Mare, domnul Teodor Ardelean, și a doamnei Lidia Kulikovski, pe atunci, directorul general al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” din Chișinău. Până în prezent, ctitorul de carte românească, Dr. Teodor Ardeleanu, are grijă să ne înnoiască fondul prin donație de carte, dar puntea de legătură dintre bibliotecile BJ „Petru Dulfu” și „Maramureș” este Alina Lemnean (șef serviciu, Săli de lectură – Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” Baia Mare).

Elena Șendrea, custode-șef, Biblioteca Centrală:

Mi-am început cariera mea profesională în sala de lectură, la Biblioteca Orășenească „A. A. Jdanov”. Din acel moment, am început să descopăr biblioteca din interior.

Biblioteca a fost prezentă în viața mea din fragedă copilărie, permanent aveam cărți în casă, fie cumpărate, fie împrumutate de la bibliotecă. Nu era o problemă, deoarece locuiam într-un bloc la parterul căruia era o bibliotecă a orașului. Era o bibliotecă mare, avea trei intrări separate: una pentru *sala de lectură*, alta pentru *împrumut la domiciliu*, iar intrarea în *oficiul copii* era din scara vecină.

Biblioteca Orășenească nr. 9, ulterior filiala „V. Alecsandri”, azi depozitul Bibliotecii Centrale, a fost prima bibliotecă din viața mea, fiind copil de vârstă preșcolară eram însoțită de părinți sau de fratele meu, de fiecare dată când îi pășeam pragul îmi părea foarte mare, mă impresionau enorm rafturile pline cu cărți. Mare îmi era bucuria când mergeam la bibliotecă! Însă cel mai important era faptul, că avea o colecție de carte foarte bună, fiind deja elevă chiar și în clasele superioare îmi găseam mai toate sursele pentru a-mi pregăti temele, lecturam mult și cu plăcere.

Cu părere de rău, în secolul trecut nu exista Sistemul Informațional de Gestiune a Activității Bibliotecii (SIGA) și utilizatorii nu se înregistrau în modulul *Circulație*, astăzi așa fi avut permis la BM „B.P. Hasdeu” de la vârstă preșcolară! Acum și acea bibliotecă nu-mi mai pare așa de mare, între timp lucrurile s-au mai schimbat. În baza colecției de carte pentru copii a fost organizată o filială pentru copii a BM, în prezent Filiala „N. Titulescu”.

N-aș vrea să vorbesc la modul condiționat, ce-ar fi fost dacă..., însă sunt absolut sigură, că biblioteca ar fi rămas în viața mea pentru totdeauna, indiferent de profesia pe care așa fi ales-o.

Din momentul în care am ratat facultatea (pentru că nu am luat admiterea) n-am stat prea mult să meditez și m-am angajat la bibliotecă și nu la una oricare, ci la Biblioteca Centrală, fiind acceptată de Valeria Biușkina (Биушкина Валерия Георгиевна), directorul Sistemului Centralizat de Biblioteci. Ulterior, a recunoscut că am impresionat-o prin lecturile mele. Eram fericită, dar conștientizam că am de învățat multe lucruri. Așa a început cariera mea profesională, în calitate de bibliotecar în sala de lectură, la Biblioteca Orășenească „A. A. Jdanov”. Din acel moment, am început să descopăr biblioteca din interior, ce să zic: *O altă lume, o altă viață!*

În anul 1979, șefa sălii de lectură era Gorbataia Margareta Nikolaevna (Горбатая Маргарета Николаевна), o persoană tânără, cu multă energie, extrem de generoasă. Echipa în care urma să mă integrez, la fel era tânără, cu excepția dnei Cesalina Nina Borisovna (Чесалина Нина Борисовна). Îmi amintesc, cum Margareta Nikolaevna ne cerea să deservim cititorii repede, calitativ și să evităm orice conflicte. Este adevărat că i-a reușit să creeze în echipă acel spirit de unitate și prietenie. Pentru că eram nou angajată, urma să fie desemnat un mentor, astfel, Nina Borisovna m-a inițiat și ghidat mult timp, alături de ea am făcut primii pași în profesie. Mi-a fost de bun augur, îi sunt recunoscătoare pentru tot ce a făcut pentru mine.

În scurt timp, Margareta Nikolaevna a plecat, deoarece i-au propus postul de inginer, toată lumea o invidia, iar eu am ajuns la concluzia, că profesia de bibliotecar este mult mai bună. Îmi plăcea atât de mult profesia și ceea ce făceam că îmi doream să zbor!

Succesoarea Margaretei Nikolaevna a fost Moscovaia Liuba, puțin severă, dar totdeauna corectă. A lucrat cu multă dăruire o perioadă îndelungată în calitate de șefă la bibliotecă.

Nu era deloc ușor să lucrezi în sala de lectură unde zilnic veneau sute de cititori, fiind cel mai mare flux de vizitatori din rețea. Nu rezistau toți la acel tempo. Pentru public eram deschiși de la 10:00 la 22:00, bibliotecarii din prima tură se prezentau la ora 9:00, cei din a doua la ora 14.00.

Printre cititori prevalau studenții, în top erau cei de la medicină, politehnică și institutul agricol. Cataloagele: alfabetic, sistematic, fișierul *Edițiilor periodice și Ținutul natal (Краеведение)* se aflau în sala de lectură. Zilnic era la deservire un bibliograf, care acorda consultații, ajutorul necesar și explica cum se face o căutare. La biblioteca noastră de atunci, exista o regulă de aur: bibliotecarul nu avea dreptul să refuze cititorul, în cazul în care cartea era împrumutată, bibliotecarul era obligat să-i selecteze alte surse. Ne străduim și în prezent să respectăm această tradiție.

Într-un anumit moment, se eliberase postul de bibliotecar principal, Liuba Moscovaia a invitat-o pe Eva Ivanovna Roșcovan în această funcție, care activa pe atunci la Biblioteca Republicană Tehnico-Științifică. Peste un timp, după plecarea Liubei Moscovaia, Eva Ivanovna a devenit șefă.

Odată cu venirea dnei Eva Roșcovan „a răsărit soarele pa strada noastră”. Competentă, energică, mereu avea idei noi, optimismul debordant și capacitatea ei de muncă ne mobiliza să tindem spre noi realizări. O definea, în special, sentimentul de onestitate și dreptate, când era cazul, avea un cuvânt ferm de spus și în fața administrației.

În acea perioadă obișnuiam să organizăm Zile tematice de informare sau Zile pentru *noile intrări*. Luând în considerație faptul că biblioteca primea în număr mare de cărți noi, era firesc să informăm publicul cititor despre aceste intrări. Participam la organizarea expozițiilor de cărți noi, de regulă, în cadrul Zilei de informare se desfășura și o *revistă bibliografică*, unde informam utilizatorii despre literatura primită. Era o formă eficientă de activitate, iar pentru noi tinerii bibliotecari și o experiență de a comunica în public.

An de an, în luna august participam la organizarea Zilelor tematice de informare pentru profesori (*Lecturile de august*). Tot în acea perioadă au început să se organizeze conferințe literare la care utilizatorii participau în număr mare, deoarece astfel de activități aveau o rezonanță largă în viața chișinăuienilor. Ar fi de menționat că la acele conferințe participanți erau nu doar studenții, dar și intelectualitatea care ne vizita biblioteca, în special, secția împrumut. Cititorii erau dornici de a discuta, de a-și împărtăși impresiile.

Îmi amintesc cu drag de anii pe care i-am lucrat împreună, mi-a fost un model, i-am rămas recunoscătoare pentru faptul, că a intervenit la momentul oportun în cariera mea profesională și a insistat să accept postul de bibliotecar principal (1989). Eu, de fapt, în acea perioadă eram pe punctul de a accepta propunerea de angajare la Biblioteca Națională. Forța de convingere a dnei Eva era una enormă. Argumentele dnei Eva m-au determinat să accept postul de bibliotecar principal, moment care a consolidat pentru totdeauna relația mea cu BM „B.P. Hasdeu”.

Mai târziu, după 1992, am activat în departamente diferite, dar îi simțeam prezența, știam că este cu ochii pe mine, în momentele grele ale vieții a intervenit cu sfaturi utile, fapt pentru care îi sunt extrem de recunoscătoare și are toată stima și respectul meu.

Am venit la bibliotecă, pentru că mi-a plăcut să citesc, am rămas în profesie, pentru că am îndrăgit acest spațiu care este mereu în schimbare.

În anii '90 ai secolului trecut, odată cu Renașterea Națională a început să se schimbe situația și în cultură, inclusiv, în biblioteci. În rețeaua BM „B.P. Hasdeu” se producea marea schimbare, deoarece principalul patrimoniu al oricărei biblioteci este colecția de carte pe care o deține, astfel, urma să ne ajustăm oferta informațională la cerințele utilizatorilor. La Sediul central a fost creat Departamentul Organizarea colecțiilor, eu am fost transferată din sala de lectură unde activam în calitate de bibliotecar principal, iar dna Genoveva Scobioală a venit de la Secția

Achiziție, acceptând postul de manager. Împreună am lucrat ani buni, a fost un manager care aborda lucrurile cu maximă tenacitate și seriozitate. Un șef foarte exigent, care a știut să-și asume responsabilitățile, ne cerea să fim buni în toate, alte versiuni nu existau. Ambiția dnei Genoveva Scobioală și munca perseverentă a personalului au dat roade bune, astfel, s-a reușit într-un termen relativ scurt să unificăm colecția de carte a sălii de lectură și colecția de carte a depozitului. S-a făcut o muncă titanică, dar am reușit! Ar trebui să menționez faptul că biblioteca nu a fost închisă nici pentru o zi, utilizatorii nu simțeau incomodități.

Zilnic ne vizitau sute de utilizatori, nu aveam exemplare suficiente, cărțile în limba română, practic, nu stăteau pe raft. Apoi a urmat perioada, când am început să primim masiv donații de carte din România, pentru departamentul nostru a fost ca o gură de aer. Neavând spații suplimentare, s-a decis revizuirea colecției, la Sediul central trebuia să rămână Colecția uzuală, iar literatura mai puțin solicitată urma să fie evacuată la depozitul de carte „V. Alecsandri”. Zis și făcut! O decizie foarte corectă, deoarece până în prezent utilizăm acest spațiu pe post de depozit. La solicitare, aceste cărți sunt aduse la Sediul central.

În 2002 m-am transferat la *Departamentul Relații cu publicul* (DRP), deoarece, îmi doream să-mi diversific un pic activitatea. Fiind la depozitul de carte, înțelegem, că o bibliotecă este valoroasă prin resursele informaționale, dar strălucește prin evenimentele socio-culturale pe care le oferea publicului chișinăuian. Mare mi-a fost tentația! Astfel, am cunoscut-o pe doamna Tatiana Feodoruc în calitate de manager al Departamentului Relații cu publicul (DRP) al BM „B.P. Hasdeu”. M-a impresionat parcursul ei profesional, o carieră de bibliotecar în ascensiune, care a trecut toate treptele de la tânără specialistă la manager de Departament la BM. Am avut onoarea să lucrez alături de doamna Tatiana aproape două decenii. Îndrăznesc să afirm că acele timpuri au fost perioada de glorie a bibliotecii noastre, iar dna T. Feodoruc era o prezență impunătoare nu doar în departament, dar și în cadrul rețelei BM „B.P. Hasdeu”. Un excelent organizator, în special al activităților culturale, la care antrena tot personalul departamentului, iar la momentul oportun și lucrătorii altor biblioteci, precum și invitați din rândul personalităților culturii, științei și vieții publice a capitalei.

În 2013, după reparația capitală a Sediului Central a fost constituită Biblioteca Centrală, am revenit la Departamentul Furnizarea documentelor în calitate de șef. Începea o perioadă tumultoasă în activitatea mea, dar și a bibliotecii. Deja ne obișnuisem că Biblioteca Centrală era considerată o platformă de testare în cadrul rețelei BM, astfel, în acea perioadă a fost actualizată și implementată versiunea Sistemul Informațional de Gestiune a Activității Bibliotecii (SIGA). Schimbarea pe care a adus-o SIGA a schimbat imaginea bibliotecarului, a bibliotecii, a relației cu utilizatorului – biblioteca se moderniza.

Lidia Kulikovski: Custode-șef era un post foarte important în marile biblioteci ale lumii. În unele biblioteci era egal cu postul de director. Elena Șendrea a muncit în secția-cheie a BM, s-a format și excelat la BM. Este un angajat responsabil educat de Tatiana Feodoruc și Eva Roșcovan, mentori de la care a avut ce învăța. Totdeauna, oriunde își exercita funcția, era omul potrivit la locul potrivit.

La moment, întrunesc peste 40 de ani de activitate în domeniu, eu o văd ca pe o poveste de succes. Un drum parcurs de la cititor la bibliotecar, de la bibliotecar la custode șef al colecției BM. Însă, viața, ca și o carte, este interesantă și imprevizibilă! Sunt sigură, că provocările nu s-au terminat aici. Urmează volumul II, care are și un motto: Haide-ți să citim, deoarece citind ne vin idei strălucite. Cărțile ne dau aripi! Cum bine a zis Dan C. Mihăilescu: „Cărțile ne fac oameni!”.

Oxana Andreev, fost șef, Filiala „Adam Mickiewicz”:

Un lider adevărat este acel care merge mereu primul, dar care întotdeauna este urmat de echipa sa.

Mereu mi-a plăcut să fiu între oameni și mereu în acțiune. „Zvârlugă”, cum îmi zicea bunicul, dar prietenoasă de felul meu și săritoare la nevoie – așa am fost dintotdeauna.

Îmi răsar în memorie câteva crâmpoșe din copilărie (atunci când nu aveam idee de cuvântul lider), dar când „sub conducerea” mea exploram toate grădinile și viile din satul natal cu o gloată de copii pe urme. Bazaconii nevinovate... și nu chiar, tot cu mine-n frunte le făceam. Iar pe fruntea mea am și astăzi un semn de bună purtare, în amintirea vremurilor de „liderism” de atunci.

La școală eram șefa clasei, deși eram cea mai mică. După nouă clase, am plecat în satul vecin la învățat. Și acolo, din prima zi, deși nimeni nu mă cunoștea, am fost aleasă unanim... șefa clasei.

Mai târziu, la universitate, istoria se repetă, sunt aleasă șefa grupei. După universitate, angajându-mă la biblioteca „A. Mickiewicz” (pe atunci „A. Donici”), m-am încadrat foarte ușor în echipă și, la un an de la angajare, am fost numită șef oficiu.

Și acum mă întreb cum de se întâmpla așa?

Anii au zburat la fugă, multe s-au schimbat. Între timp, unele provocări veneau ca un duș rece peste mine. La fel a fost atunci când am fost înaintată la postul de șef filială.

Peste ceva timp după numirea în funcție, m-am trezit prinsă într-o horă grandioasă, care la început a părut doar un dans banal.

Anume așa am devenit și eu o mică parte a familiei Novateca. Întâi un training, apoi un altul, niște teme pentru acasă, o prezentare, filmări, careva teste. Și toate astea, foarte iscusit camuflate sub provocări interesante, care nu puteau fi ignorate și nici refuzate.

Totul era diferit. Noua mea funcție necesita responsabilitate, iar pe de altă parte faptul că devenisem și formator, în rețeaua Novateca, mă solicita și mai mult. Era o perioadă plină de activism, fervoare, nou... Câteodată, dacă era mai liniște, ajungeam să fiu „însetată de adrenalină».

Totuși, se întâmpla ceva ce îmi plăcea. Eram într-o permanentă comunicare cu oamenii. Pe de o parte, la instruirii, pe de altă parte cu colegii mei din filială și pe lângă toate astea, cu bibliotecarii pe care ajunsesem să-i instruiesc. Îmi amintesc foarte bine de emoțiile și fricile care le aveam. Să nu fiu rea, să nu dezamăgesc, să pot ajuta la necesitate, să pot fi empatică. Totuși trebuia să fiu curajoasă pentru că îmi dădeam seama că îmi păsa mai mult de aceste persoane, decât de frica mea. Îmi doream mult ca ei să aibă rezultate bune, asta însemnând că și eu am fost bună.

Și oamenii au început să asculte – la început reticenți, apoi cu entuziasm. Mă simțeam utilă. În plus, învățându-i pe alții și eu am fost cea care am învățat foarte multe. I-am ajutat să se debaraseze de unele stereotipuri, i-am provocat să iasă din zona lor de confort și i-am convins că schimbarea începe cu ei. Am înțeles că schimbările mici aveau beneficii mari. Dacă-s orientate într-o direcție pozitivă, atunci ne redă încrederea, ne îmbunătățește relațiile cu cei din jurul nostru, precum și întreaga stare de bine. Începusem să cunosc mai bine și colegii din filială, știam ce le place să facă, de ce le pasă, care sunt preocupările, visele lor. Am înțeles că oamenii trebuie să-și dorească să mă urmeze din propria dorință, ca să mergem alături pentru un scop comun.

Tot în acea perioadă, grație programului Novateca, eu și alți 11 bibliotecari din RM, în cadrul Inițiativei de Liderism pentru Inovatorii Bibliotecii, am beneficiat de o vizită de studiu, de 3 săptămâni, în SUA, la Universitatea Mortenson, pregătită să obțin noi perspective și idei. O adevărată școală de liderism. Cu fiecare treaptă urcată, prindeam mai mult curaj în realizarea gândurilor și ideilor mele îndrăznețe.

Cu mândrie pot spune că și la locul de muncă multe s-au schimbat și toate doar în bine. Am optat întotdeauna pentru idei creative, inovative, deosebite, care, odată

implementate, să aducă un feedback bun. Rezultatele obținute i-au făcut pe colegi să-mi destăinuie că îi inspir cu ideile mele și de fiecare dată sunt siguri că vor fi de succes. În acest fel și contribuția lor, eforturile comune au devenit mai palpabile, mai vizibile.

Mariana Harjevschi: O înflăcărată bibliotecară! Așa e venit Oxana în echipa BM. Plină de idei creative, jovială în dialogul cu utilizatorii, generoasă în relațiile cu bibliotecarii. Pur și simplu, o prezență revigorantă în activitatea de formare a bibliotecarilor în perioada implementării programului Novateca, care s-a implicat să excelăm ca instituție și să reușim numeroase proiecte, să inițiem diverse servicii moderne la BM.

Și-mi dau seama acum – nu funcția mă face lider sau faptul că sunt mai înaltă decât alții, că port tocuri, nimic din astea. Un lider adevărat este acel care merge mereu primul, dar care întotdeauna este urmat de echipa sa. Și mă tot întreb:

- Dacă n-ar fi fost Novateca, a-și fi devenit bibliotecar-lider?
- Poate că rămâneam doar o zvârlugă...!
- Sunt acum un lider?
- Cu siguranță! Un lider-zvârlugă!

Tatiana Coșeri, director adjunct, Direcția Gestionarea și evaluarea rețelei:

Mă simt confortabil aici. Sunt înconjurată de oameni cu interese similare și pot progresa împreună cu ei. Aici îmi este locul.

Traietoria mea profesională la BM a fost marcată de multe succesiuni de lecții învățate cu demnitate. Prima conexiune cu BM a fost în rolul de voluntar. În cele 2 ore per zi, cunoșteam mai multe decât colegii mei de clasă: scriitori și cărți. Uneori erau geloși, căci aveam acces la resurse. Alteori chiar se creau situații tensionate – pregătirea referatelor, exemplu pentru alți colegi. Peste un timp toate s-au ordonat. Am obținut un statut în clasă, o anumită stimă și, de ce nu, am devenit colacul salvator în situații de urgență. De aceea, când era vorba de concursuri la liceu nici nu se discuta – reprezentam clasa fără a ezita. M-a ajutat mult simplul proces de ordonare a cărților la raft. Timpul liber era investit în dezvoltarea mea intelectuală și cognitivă, iar impactul – examene promovate cu calificative excelente.

La BM era o tradiție. Odată pe an se organiza concursul „Cel mai bun cititor”. La una din ediții am fost nominalizată și eu.

Alegerea viitoarei profesii nu a fost una cu multe dezbateri. Știam cu siguranță că vreau să fiu bibliotecar. A doua conexiune cu BM a fost în rolul de studentă. În anii de studenție am avut parte de un mediu favorabil pentru dezvoltarea personală și pentru studiu. Promoția noastră (1992-1997) a trecut prin reformări esențiale: schimbarea statutului de învățământ biblioteconomic – facultatea devine catedră. Noi am avut o responsabilitate majoră – de a demonstra că suntem oameni cu carte și oameni ai cărții. Profesorii au fost cei care ne-au făcut să înțelegem rolul bibliotecii, al informației și cunoașterii. Prima practică de specialitate și prima teză de an au fost la BM. Interesul sporit de a veni aici a fost dictat și de exemplele oferite de profesori în cadrul orelor teoretice.

A treia conexiune cu BM a fost în rolul de absolvent al Catedrei de Biblioteconomie și Asistență informațională. Examenele și teza de licență au fost o bucurie pentru mine – de asemenea o testare a cunoștințelor acumulate și o apreciere a marilor profesioniști din domeniu – căci membrii comisiei erau personalități notorii din domeniu. Competențele și lucrarea științifică au fost evidențiate de președintele comisiei, dna dr. conf. Lidia Kulikovski. BM recruta la acel moment oameni pentru departamente noi. Aici începe viața mea de bibliotecar.

Parcurgerea traiectului profesional de la manager la director adjunct a fost perioadă în care am învățat mult. Implicarea în obiectivele comune ale BM mi-a permis să cunosc oameni, să „fur” experiențe. Primele realizări au fost modeste, dar noutate pentru mine și implicit pentru BM.

Avem nevoie să excelăm. Astfel, devenind director adjunct am schimbat, după puteri, ceea ce era de schimbat, am învățat din mers. Viziunile erau transformate în acțiuni, convingerile devenind realitate și semnificative cu rezultate concrete. Esența muncii manageriale la nivel superior constă în îmbunătățirea vieții oamenilor la locul de muncă. Premisa de a ajuta și asculta salariații întotdeauna a fost prioritară pentru mine. Așa s-a dezvoltat treptat atitudinea mea față de management. Am înțeles că trebuie să evidențiez cele mai bune calități pe care le are un coleg și să inspir că se poate mai mult. Nu triumf atunci când descopăr neajunsurile altora. Înțeleg că nu există oameni perfecți. Cred în potențialul lor și refuz să-i tratez cu părtinire. Caracteristicile esențiale – noblețea, etica profesională, corectitudinea și responsabilitatea sunt predominante în realizările semnificative. În cazul colegilor mei văd un stejar puternic în ghindă și înțeleg cum să ajut ghinda să devină un stejar. Pentru mine e o împlinire profesională când văd reușitele colegilor și bucuria lor că au trecut la o nouă treaptă de competență.

Au fost făcute multe lucruri frumoase care au adus valoare instituției mele. În crearea, dezvoltarea și menținerea imaginii BM, am avut mai multe conexiuni

interesante – elaborarea manualului calității prin constituirea cadrului de reglementare și normativ; implicarea în recrutarea, atestarea personalului; mediator în conflictele bibliotecar-bibliotecar și bibliotecar-utilizator; redimensionarea logisticii; îmbunătățirea comunicării cu mass-media audio, video și cea tipărită; implementarea conceptelor de andragogie, instituție care învață, voluntariat și calitate; contribuții la elaborarea materialelor promoționale și la rapoartele de activitate tipărite, la evenimentele de însemnătate comunitară; împărtășirea cunoștințelor ca formator și autor de articole etc.

Mă simt bine aici. Nu aștept laude sau recunoștințe speciale. Fac ceea ce simt că ar trebui să fac. Previzionez ulterioare riscuri pentru a asigura o imagine favorabilă BM.

Mă simt confortabil aici. Sunt înconjurată de oameni cu interese similare și pot progresa împreună cu ei. Aici îmi este locul. La BM. Când iubești ceea ce faci, nu mai este muncă, ci pasiune.

Lidia Kulikovski: Cel mai organizat om din echipa managerială. Omul Știe-Tot. S-a identificat cu instituția și o slujește cum știe ea mai bine. Tatiana e bibliotecarul care învață, îi învață pe alții, consiliind colegii. Nu mă temeam să angajez tineri absolvenți și să le ofer posturi responsabile. Astăzi pot spune că Tatiana a mers sigur în sus pe scara ierarhică fără piedici. Este omul cu care poți lucra în orice context. Eu fiind mai împrăștiată (parcă mă născusem cu tot cu secretară) mă consideram norocoasă având-o în preajmă, era cel mai bun *organizer*. Adepta lucrului bine și responsabil făcut. Diriguieste direcția *Gestionarea și evaluarea rețelei*, dificilă direcție, dar e și coordonator al bibliotecilor specializate din rețea. Spun cu mâna pe inimă – altul nu s-ar fi isprăvit. A fost și este un cui de osie la BM.

Elena Caldare, fost șef, Filiala „Alba Iulia”:

Sunt onorată că am făcut parte din Echipa Hasdeu.

Nu m-am gândit vreodată că voi deveni bibliotecar sau, mai bine zis, că îmi voi consacra toată viața bibliotecii, profesiei de bibliotecar. Dar s-a întâmplat... și nu regret. După mai mulți ani de zbucium, căutări, încercări, m-am văzut studentă la Universitatea de Stat, Facultatea Biblioteconomie și Asistență Informațională. Absolvind-o, mi-am dorit să fiu un bun bibliograf, asta îmi plăcea cel mai mult, să mă izolez și să studiez, dar nu am reușit. Nu mi-am dorit nicio zi să mă angajez în „TBS” (abreviere pentru denumirea rusească a Sistemului Centralizat de Biblioteci), cum era numită pe atunci BM „B.P. Hasdeu” de astăzi. Pentru că marea majoritate a studenților, absolvenți ai facultății respective, vedeau în această instituție un mediu de plictiseală, de stagnare, de abordare superficială a profesiei și, nu în ultimul rând, cu cele mai mici salarii. Dar nici de această dată nu am avut noroc. După o lună de stagiu, în cadrul acestei instituții, după anul trei de studenție, am decis să mă angajez pentru perioada vacanței de vară în una din filialele Bibliotecii. Mai târziu, pe parcursul anului 1982, s-a dovedit că această instituție are nevoie de mine și am fost invitată insistent să iau în primire o filială mică din sectorul Ciocana, și anume cea cu numărul 24. Așa am devenit șefa acesteia, după o scurtă perioadă de activitate, în calitate de bibliograf, la o altă filială mai mare, numărul 19. În decembrie 1990, doamna director general al BM, Lidia Kulikovski, m-a numit în funcția de director adjunct al BM „B.P. Hasdeu”, funcție în care am activat până în septembrie 1998. În această perioadă am cunoscut oameni deosebiți, personalități de seamă, scriitori de forță care au acceptat și s-au implicat în frumoase relații de colaborare cu biblioteca și bibliotecarii. A fost perioada de schimbare, reorganizare, dezvoltare a Bibliotecii Municipale și a filialelor ei, a colecției de carte și a contingentului de cititori-utilizatori. Am avut o șansă unică să parcurg această, deosebit de frumoasă, perioadă alături de un director excepțional, de o persoană care chiar și-a dorit și a stăruit mult să reorganizeze vechiul sistem comunist al Bibliotecii, să se implice în proiecte și programe inovatoare, să redea un cu totul alt chip bibliotecii în comunitate, dar și statutului de bibliotecar. Inițierea relațiilor cu biblioteci județene din Țară și deschiderea filialelor de carte românească la Chișinău s-au materializat într-un impact aparte. Filiale surori au devenit și continuă să activeze

ca adevărate focare de lectură, cultură și educație, activitate desfășurată într-un extraordinar parteneriat de colaborare. Acest exemplu a fost preluat, între timp, și de alte biblioteci din republică. Inaugurarea filialelor de carte pentru minoritățile naționale au fost și ele, la rândul lor, proiecte de durată, care au transformat o altă parte din filialele gemene în biblioteci de forță cu relații speciale în comunitatea locală, republicană și internațională, biblioteci spre care au început să privească cu respect și cu dorință de colaborare alte instituții de cultură și educație, ba chiar și utilizatorii. Astăzi, pentru colegii noștri mai tineri, este greu de închipuit că, puțin peste 30 de ani în urmă, Biblioteca Municipală și filialele ei arătau cu totul și cu totul altfel: jalnice, plictisitoare, obositoare, cu colecții și mobilier similar, sumbru, neadecvat etc. Consider, că am avut parte de cea mai frumoasă perioadă din viața Bibliotecii Municipale, perioadă care m-a marcat, m-a mobilizat și m-a maturizat profesional. Această maturizare profesională, foarte benefică pentru mine, o datoriez dnei director Lidia Kulikovski, care, prin propriul exemplu, m-a format, m-a încurajat, m-a susținut și m-a învățat să mă organizez, să mă realizez, să lupt și să înving. Doamna Lidia Kulikovski, astăzi dr. conf. univ., a fost directorul pe care l-am ales noi, bibliotecarii, care ne-a promis schimbarea și s-a ținut de cuvânt până în pânzele albe, o persoană plină de energie, spirit inovațional, dorință de a învăța continuu, de a implementa și a păși doar în ascensiune, de a educa o altfel de generație de bibliotecari, de a schimba atitudinea comunității față de instituția bibliotecară și personalul ei. Am avut rara posibilitate să învăț a munci în așa fel, încât să pot asigura calitatea, integritatea, perseverența, cooperarea, inovarea în oferta instituțională, să pot prezenta, impune, apăra și susține instituția-echipă. Am învățat multe lucruri utile și de la un șir de colegi din cadrul BM – veterani ai profesiei, administratori, manageri sau bibliotecari de rând, colegi mai tineri – oameni care direct sau indirect au contribuit la formarea mea ca specialist și ca intelectual. În calitate de director al Filialei „Alba Iulia”, am acumulat o altă experiență interesantă, în cadrul activității de colaborare cu comunitatea locală. Cu partenerii, prietenii și susținătorii, am inițiat și realizat mai multe proiecte, programe și activități comune pentru publicul urban. Experiența de a conlucra în echipă cu diverse persoane și instituții este excepțională, în special, atunci, când toți cei implicați într-o activitate sau într-un proiect formează un tot întreg – de la idee până la realizare și evaluarea impactului. Sper ca această perioadă, de perseverență continuă întru desăvârșirea profesională, să dureze în timp și să nu-mi pierd, nici eu și nici colegii mei, interesul pentru activitatea zilnică care este tot mai diversă, mai creativă și mai atractivă de la o zi la alta. Cu siguranță, suntem unicii sau printre puținii, noi, cei care formăm Echipa *Hasdeu*, să avem onoarea și norocul de a avea parte de un manager care ne diriguiește nu numai cu vorba, dar și cu fapta, uneori, ne mirăm – de unde atâta energie nesecată într-o singură persoană care a devenit un lider de forță în mediul

bibliotecar din republică nu prin alte mijloace, decât prin autoinstruire continuă și perseverență, ascensiune profesională, fapte concrete, proiecte, programe și politici de reglementare bine argumentate, fiind un exemplu deosebit de urmat, în special, pentru tânăra generație, pe care o susține cu toate puterile sale. Nu mi-am propus să fac o evaluare a activității doamnei directoare, dar, să recunoaștem fiecare dintre noi, că nu putem spune aproape nimic despre BM „B.P. Hasdeu” fără a o identifica cu managerul ei, care a transformat personalul acestei instituții, divers ca vârstă, gen, interes, etnie, capacități, într-o echipă laborioasă, creativă, inovativă de invidiat. Ce a însemnat pentru mine BM „B.P. Hasdeu”? A fost viața mea de la 1982 încoace. Am dedicat timpul, potențialul intelectual, cunoștințele, relațiile personale BM. De fapt, toate realizările oricărei subdiviziuni în care am activat pe parcursul acestor ani, sunt parte componentă a realizărilor BM „B.P. Hasdeu”. Și toată experiența mea, cunoștințele, abilitățile, relațiile de colaborare cu oameni concreți, instituții, societăți, ONG-uri, colegi de breaslă, rezultatele obținute le datorez aceleiași instituții. Sunt onorată să am făcut parte din Echipa *Hasdeu*.

Lidia Kulikovski: Elena Caldare era un bibliotecar de înalt profesionalism. Un bibliotecar neastâmpărat. Mereu căuta ceva nou, inova cu o viteză de care ne miram, oferea servicii moderne, inedite, specifice care nu se regăseau în alte biblioteci. Sub conducerea, ei Biblioteca „Alba Iulia” s-a ridicat pe val, în fruntea rețelei BM. A construit relații durabile cu mulți oameni simpatizanți și loiali bibliotecii, ulterior devenind suporteri, ambasadori, parteneri; participa plener la toate inițiativele lansate de BM în beneficiul utilizatorilor. Muncea cu inima!

Angela Borș, șef serviciu, Filiala „Ițic Mangher”:

Eu nu am devenit bibliotecar, eu m-am născut bibliotecar!

Am început a scrie despre cum am devenit bibliotecar... și parcă m-a tras cineva de mână: nu este corect! Eu nu am devenit bibliotecar, eu m-am născut bibliotecar! Întotdeauna am avut mai multe cărți decât jucării și de mică îmi plăcea să mă joc „de-a biblioteca”. La noi în casă cărțile erau însuflețite, erau membri ai familiei și se aflau peste tot: pe noptiere, pe etajere, pe pervazuri, la podele. Și toate erau deschise, toate erau citite. Și mai erau și diferite: note scrise și memorii ale muzicienilor – cărțile tatei, care cânta în orchestra teatrului de operă; cărți de bucate și despre plantele medicinale – ale mamei-farmaciste; cărți vechi de rugăciuni, cu miros deosebit (de atunci nu mă pot debarasa de obiceiul de a mirosi cărțile) ale bunicului – preot și romanele de dragoste ale bunicii. De altfel anume în biblioteca bunicului am dat pentru prima oară de cărțile în limba română. Le păstra cu mare grijă în Casa Mare.

Primul lucru pe care l-am făcut când am mers la școală a fost să mă „înscriu” la bibliotecă. Țin minte și prima carte împrumutată: o țineam strâns la piept, parcă îmi era frică să nu dispară. Eram tare mândră de mine. Mi se părea că toată lumea din jur știe că am devenit CITITOR. Aici pentru prima oară am trăit senzația atât de plăcută să merg și să îmi iau propria carte. Am iubit școala doar din motivul că acolo era biblioteca.

Au existat în viața mea câteva clădiri care prin vălul de mister, mirosul specific, scârțâitul dușumelei și atmosfera tainică au lăsat o amprentă de neuitat. Una din ele a fost Biblioteca Orășenească pentru copii. Intram în ea ca în templu. Bibliotecarele mi se păreau ca venite din poveste: toate ca una frumoase și înțelepte. Vorba lui Mihai Beniuc: „*Cartea e de o mie de ori mai prețioasă dacă lângă ea, aproape de ea, în bibliotecă stă o călăuză, bibliotecarul. El o știe pe cea mai bună pentru tine, pe cea proaspăt sosită, pe cea care știe a răspunde tocmai la întrebările tale*”. Intrând în bibliotecă, uitam și de timp, și de cum mă cheamă. Anume aici, printre rafturi, am dat de Cartea care mă ține stană până azi. Vorbesc despre „Micul prinț” de Saint-Exupéry. Și acum, peste ani, găsesc în această carte soluții la rezolvarea multor situații de impas. Iar fraza spusă de vulpoiul-filozof: *Se vede clar numai cu inima. Ce este esențial este invizibil ochilor* – mi-a devenit într-un fel motto-ul vieții mele. În această bibliotecă am descoperit profesia de bibliotecar.

Peste ceva timp, destinul, întruchipat într-o rudă de a mea, m-a adus în Biblioteca Cea Mare. Am explorat clădirea de la subsol până la acoperiș. Toate încăperile erau ale mele, nu exista vre-un colțișor pe care să nu îl găsesc cu ochii închiși. Mă simțeam ca Ariadna cu firul magic în Labirint. Îmi părea că mă aflu într-un ținut vrăjtit, un palat cu desfătări, un adăpost în care te poți dosi împotriva vijeliilor din afară.

Așa a fost să fie, într-o BUNĂ zi ruda mea m-a adus într-un subsol cu munți de cărți la podea și mi-a zis să le aranjez pe rafturi: cărțile mari – cu cele mari, cele mici – cu cele mici, cele pentru copii – aparte. A zis și a plecat la serviciu. Eu, conștiincioasă, m-am pus pe treabă. Am stat acolo toată ziua.

Și uite-așa, într-un început de vară, la vârsta de 7 ani s-a născut Marea mea Taină: am să fiu BIBLIOTECAR! Taina aceasta am păstrat-o mai mulți ani la rând. Nici cei mai apropiați nu-mi cunoșteau planurile: părinții mă pregăteau pentru politehnică. În secret de toată lumea am depus actele la biblioteconomie și am reușit.

Cariera mea de bibliotecar tot la Biblioteca Cea Mare a început. În cei 20 de ani de muncă acolo am învățat ce înseamnă să fii bibliotecar, să înțelegi și să respecti interlocutorii și colegii, psihologia și personalitatea fiecărui; am învățat să selectez din multitudinea de documente pe cele mai utile cititorului, să organizez expoziții și activități la nivelul cel mai înalt și încă multe alte lucruri importante. Și mai important, am cunoscut oameni aleși din diferite domenii de activitate: savanți, actori, scriitori, politicieni.

Partea cea mai bună a formării mele profesionale a provenit din Biblioteca Cea Mare.

Apoi destinul m-a adus într-o altă Bibliotecă Mare, care în acest an a ajuns la venerabila vârstă de 145 de ani. Aici m-am cufundat într-un univers absolut diferit. Am descoperit (și mai descopăr încă) istoria, tradiția, literatura și cultura „poporului ales”. Am cunoscut (și mai cunosc încă) oameni aleși din toate colțurile lumii.

Aici, în echipa Bibliotecii Mari am devenit (iertată să-mi fie îndrăzneala) un bibliotecar modern: am însușit și m-am străduit să înțeleg computerul, diverse programe și tehnologii. M-am familiarizat cu forme și metode noi de lucru. În Biblioteca Mare am devenit bibliograf și cercetător. Aici am devenit „bloggeriță” și m-am familiarizat cu rețelele sociale.

Susținută de colegii mai experimentați, m-am încadrat în cohorta formatorilor la capitolul „Povești digitale”. Mă mândresc enorm cu formabilii mei și cu poveștile realizate de ei.

Făcând parte din familia Bibliotecii Mari, nu încetez să cresc, să mă dezvolt, să însușesc și să învăț în continuare.

Să nu-i ascultați pe acei care afirmă că profesia de bibliotecar este pe cale de dispariție.

Ba din contra: meseria de bibliotecar este cea mai frumoasă meserie din lume. Și dacă îți pui sufletul în muncă, poți realiza multe. Profesia de bibliotecar este

situată în acel punct al existenței umane, în care vin zgârcenia și generozitatea, trecutul, prezentul și viitorul, lumea cărților și lumea oamenilor, unde unul trece în altul, necesitând eforturi mari pentru a menține măsura și echilibrul în contactul de fiecare zi.

Și dacă aș putea da timpul înapoi... N-aș face-o. Tot bibliotecar aș fi! Și în ziua când pe cer va apărea o nouă constelație se va numi CONSTELAȚIA BIBLIOTECARULUI.

P.S. Adevăr vorbit-a Neagu Djuvara: *În viața mea niciunde nu am fost mai fericit decât într-o bibliotecă...*

Lidia Kulikovski: Angela Borș s-a născut bibliotecar, dar o specie distinctă de bibliotecar. Întrunește foarte multe caracteristici: e bibliotecarul Știe-Tot, e bibliotecarul care nu poate spune niciodată *Nu*, e foarte spirituală, cu un simț distinct al umorului. E bibliotecarul săritor la nevoie, să ajute. Am nebuniile mele și așa cum sunt *foarte veche* îmi vin din când în când toane, din senin să învăț ceva, de exemplu. Îmi venise trăsnaia să fac trei povești digitale. Am fost la curs împreună cu Angela. Am făcut partea la care sunt bună – text poveste, înregistrare audio, selecție imagini, dar mai departe nu mă ducea capul, nu mă descurcam... am trimis un SOS Angelei. Ca soldatul a răspuns: *Da*. Era o iarnă friguroasă cu multă zăpadă, dar ca în balada „Meșterul Manole” înaintam în troienele până la genunchi spre Biblioteca „I. Mangher”, la magiciana Angela... Tot ce făcea – presărat cu umor subtil, râdeam de noi (mai mult de mine), dar atât de profesionist și repede lucra...

Odată, la un Forum al formatorilor (sau poate la alt eveniment...) i-am propus să joace, alături de Aliona Nosății, alături de mine și încă cineva o scenetă umoristică despre biblioteca modernă, serviciile moderne, tradiționale, statistici etc... A acceptat, dar vroia rolul papagalului, însă mi l-am rezervat mie! Ce vremuri, ce evenimente... Ce nesimțire din partea mea!

Nelly Țurcan, șef, Secția Centrul de formare continuă pentru bibliotecari „Campusul competențelor”:

...Mă alătur opiniei lui Ion Stoica, sunt puține profesiile în perimetrul cărora s-au produs schimbări atât de esențiale și atât de profunde cum este cazul biblioteconomiei.

Armonizarea și adaptarea la schimbarea continuă este văzută ca o necesitate pentru indivizi, societăți și organizații, pentru a-și menține existența. Nevoia întărește interacțiunea dintre educație și viață. Acest proces permite societăților, instituțiilor și bibliotecilor să vină cu inițiative tehnologice, științifice, economice, sociale ș.a. Astăzi, schimbarea este văzută nu doar ca „armonizare-adaptare”, ci și ca o „nevoie-necesitate”.

Schimbările afectează toate nivelurile de educație și obligă bibliotecile să considere învățarea pe tot parcursul vieții ca unul dintre obiectivele lor educaționale. În astfel de circumstanțe, bibliotecile își asumă responsabilitatea de a urmări schimbările din domeniul biblioteconomic, dar și din alte domenii conexe activității bibliotecii. Bibliotecile au început să creeze centre de formare profesională, luând ca punct de plecare principiul accesului la educație continuă pentru toți pe tot parcursul vieții.

Deși conceptul de formare continuă la BM a fost gândit încă la începutul anilor '90, când s-au făcut primii pași pe calea reformei bibliotecare, prin testarea diverselor modalități de instruire a bibliotecarilor s-a ajuns la crearea unei structuri specializate, denumite inițial Centrul Național de Excelență Profesională pentru Bibliotecari (în continuare CC – Campusul Competențelor).

Deschiderea oficială a fost precedată de discuții, brainstorminguri, participări la seminare, conferințe, vizite de studiu etc. organizate pentru a identifica structura organizatorică, forme și metode inovative de formare, dar și pentru elaborarea unei strategii de dezvoltare a Centrului. La inițiativa Novatecii a fost creat un grup, din care am făcut parte, (aș zice grupul dnei Lidia Kulikovski) pentru elaborarea Strategiei CC. A fost o experiență nouă, care s-a soldat nu doar cu elaborarea documentului strategic, dar și cu acumularea unor competențe noi de învățarea activă care se consideră a fi una din cele mai intense și flexibile forme.

Strategia aborda modul în care BM trecea dincolo de simpla schimbare organizațională pentru a deveni un centru de performanță (excelență) în formarea profesională continuă a bibliotecarilor (și nu doar pentru BM). De asemenea, Strategia CC a examinat modul în care Centrul să funcționeze ca spațiu fizic de învățare, ca loc

în care poți să studiezi, să crezi, să colaborezi, să devii creativ și inovativ. Strategia CC a urmărit să abordeze provocările contextului biblioteconomic și să îmbrățișeze oportunitățile, nu doar pentru cinci ani, ci și pentru mulți ani înainte.

O altă experiență care a anticipat deschiderea CC fost participarea la cea de-a 80-a Conferință și Adunare Generală IFLA, august 2014, Lyon, Franța, susținută financiar de programul Novateca. Îmi amintesc cu mult drag de acea plecare la Lyon pentru că am fost într-o companie prietenoasă, curioasă și activă cu dna Lidia Kulikovski și dna Mariana Harjevschi (în 2009 am fost în aceeași componentă la Conferința IFLA de la Milano). Cu siguranță, ceea ce s-a discutat la Conferința IFLA de la Lyon: modelarea viitorului educației și formării profesionale, accesibilitatea educației și formării profesionale, transformările în educația formală, informală și nonformală etc., au servit drept puncte de reper pentru activitatea de viitor a CC. Am vizitat și Biblioteca Municipală de la Lyon (neprogramat, așa din capul nostru), spațiile și designul interior al căreia ne-au impresionat și, posibil, au dat naștere unor idei pentru transformări la BM.

Lidia Kulikovski: Ideea plutea în universul meu profesional în acea perioadă, dar nu găseam o formulă de realizare. Conferința IFLA de la Milano a limpezit conceptul din capul meu. Vroiam să deschid un spațiu formativ de creativitate și educație a spiritului inovativ, către aniversarea a 135 de ani ai BM, în 2012. Spațiul a fost identificat, numele structurii a fost determinat (Campusul Competențelor), a început reparația..., mijloacele financiare, licitația au tergiversat deschiderea... În 2013, am „lepădat” (de bună voie) postul de director general pentru a intra în echipa Programului Național Novateca ca specialist în inovație. Noua conducere a continuat ideea, la fel târăgănată de factori externi, realizând-o până la urmă cu suportul Novatecii. Toate se întâmplă, când le vine vremea: dacă se deschidea mai înainte, nu ar fi fost dotat cu atâta tehnică avansată...

Evident, pentru funcționarea eficientă a CC a fost nevoie să facem un screening al nevoilor de formare profesională. Ceea ce a permis nu doar să stabilim anumite obiective strategice pentru activitatea CC, dar și să identificăm tematica instruirilor, precum și utilizarea unor forme și metode de formare profesională noi. Pentru a înțelege ce competențe profesionale sunt necesare bibliotecarilor și pentru a înțelege mai bine tendințele și nevoile de formare profesională, ABRM, în colaborarea cu Centrul de Formare Continuă (în continuarea CFC) al USM și CC a realizat la sfârșitul anului 2015 cercetarea *Studierea nevoilor de formare profesională a personalului de specialitate din biblioteci*. Demararea cercetării a fost inclusă în

Planul de acțiuni al Strategiei de dezvoltare a CC pentru realizarea Direcției strategice *Dezvoltarea ofertei educaționale*.

Apoi, a urmat o perioadă de colaborare cu BM și CC în formarea profesională a bibliotecarilor. Am prestat mai multe ateliere și seminare pe subiecte noi pentru bibliotecile publice, cum ar fi: accesul deschis, crearea repozitoriilor instituționale, evitarea plagiatului, știința participativă etc. În același timp, CC a oferit spații și resurse pentru cursurile de formare profesională continuă lansate de CFC al USM. În aceste instruirii erau implicați plenar specialiștii de frunte din cadrul BM: dr., conf. univ. Lidia Kulikovski, dr. Mariana Harjevschi, Tatiana Coșeri ș.a.

Intensitatea colaborării cu CC s-a maximizat în anul 2020 (anul schimbărilor generate de COVID-19), când începând cu 1 iulie 2020 am devenit șef al acestui Centru. Prima activitate organizată în această postură a fost atelierul *Structura dosarului de instruire*. Am inițiat această instruire, la propunerea dnei Lidia Kulikovski, pentru a orienta formatorii în metodologia procesului educațional.

Următorul pas care l-am întreprins a fost lansarea unui nou studiu al nevoilor de formare la BM care avea ca obiectiv să scoată în evidență nevoile de formare profesională continuă a bibliotecarilor. Rezultatele au oferit informații esențiale asupra peisajului nevoilor de dezvoltare profesională a angajaților, în baza cărora a fost elaborată oferta educațională pentru anii 2021-2022. Într-o bibliotecă ca BM, eficientă și inovatoare, instruirea nu se oprește niciodată. E un proces continuu pentru a menține competențele personalului permanent actualizate, ca acesta să fie conștient de inovațiile și schimbările din domeniul biblioteconomic. Prin urmare, instruirea trebuie să aibă ca scop ținerea tuturor angajaților la curent cu orice se întâmplă în domeniul de activitate, precum și în bibliotecă, ceea ce și face BM. Anul 2021 a fost productiv pentru CC (86 activități de instruire, 516 ore, pentru 187 participanți). Totodată, a fost un an de provocare și de transformare, fiind lansate instruirii la distanță pe diverse platforme: Zoom, Google Meet, Classroom ș.a.

Asumarea scopului anului *Fortificarea digitalizării activității bibliotecilor* a reorientat activitatea BM spre mediul digital pentru satisfacerea nevoilor comunității, extinderea oportunităților pentru lectură inteligentă, crearea serviciilor cu impact cultural, social, economic ș.a. activitatea de formare continuă a fost orientată către extinderea experiențelor de alfabetizare digitală, de formare a abilităților legate de digitizare și prestarea serviciilor online. În 2021, BM și-a menținut poziția de lider în dezvoltarea educației formării capacității profesionale, punând accentul pe procesul de transformare digitală, pe poziționarea bibliotecilor ca spații atractive și pe facilitarea inovației pentru utilizatori.

Am avut mai multe ședințe cu participarea angajaților CC și a conducerii BM – Mariana Harjevschi, Lidia Kulikovski, Ludmila Pânzari, la care s-a discutat *rebrandingul* CC. Rezultatul acestor discuții s-a soldat cu redenumirea Centrului în „Campusul

Competențelor” – (Centru de Formare Continuă pentru Bibliotecari) – cu deschidere și pentru alte biblioteci. De asemenea, a fost lansat site-ul CC, instrument eficient de promovare și comunicare cu comunitatea de bibliotecari (despre oferta educațională, noutăți privind activitățile educaționale, informații despre resurse educaționale în domeniu etc.

Mariana Harjevschi: Am remarcat excelența-i academică de pe băncile universității, venind cu subiecte valoroase, dar și interesante în cadrul lecțiilor sau întrunirilor profesionale. Cu aceeași admirație, constat stilul competent, abordarea practică, și maniera participativă a dnei Țurcan în cadrul Campusului Competențelor. Nu doar prezența, dar și experiența ei e un privilegiu pentru BM!

În viitor, rolul bibliotecarilor se va schimba și vor fi necesare noi competențe. În consecință, dezvoltarea competențelor va constitui un element esențial în dezvoltarea BM. Competențele actuale ale personalului, precum și cele viitoare sunt dobândite prin educație formală, nonformală și informală, prin experiență practică. Probabil, cel mai important este că BM continuă să acorde atenție sporită formării capacității profesionale ale angajaților. Aici mă alătur opiniei distinsului profesor Ion Stoica, „sunt puține profesiile în perimetrul cărora s-au produs schimbări atât de esențiale și atât de profunde cum este cazul biblioteconomiei și științei informării”, astfel că aceasta va necesita permanent dezvoltarea și actualizarea competențelor profesionale.

Natalia Sofroni, șef, Filiala „Traian”:

Rămân la ideea că profesia de bibliotecar este una frumoasă și nu contează în ce bibliotecă te afli, contează dăruirea și atitudinea față de tot ce faci!

De mic copil, încă de la grădiniță, apoi la școală, îmi plăceau enorm cărțile. La început, desigur, le răsfoiam admirând desenele din ele, care erau majoritatea în alb-negru. Acele desene mă intrigau, îmi trezeau curiozitatea să aflu ce-i cu ele, ce vor să spună, care e secretul pe care îl ascund. Și, ca să aflu asta, era nevoie să le citesc. Abia în grupa pregătitoare, când învățasem fiecare literă din alfabet, am început de sine stătător să formulez silabe, cuvinte și apoi propoziții scurte.

Pentru mine, la acea vârstă, era o descoperire ca din basme, să stai cu cartea în mână nu doar s-o răsfoiești, dar și s-o citești, chiar dacă era un efort enorm pentru mine. Acea pasiune de lectură „a prins aripi” s-a dezvoltat, odată cu clasele primare, în adolescență și tot așa mai departe. Îmi aduc aminte, foarte bine, că aproape în orice joc cu copiii, în curte, ori la școală, era legat de carte, și părea puțin straniu că unii copii ieșeau la joacă cu mingea ori coarda în mână, iar eu cu cartea. Așa îmi plăcea, și vrând-nevrând, îi atrăgeam și pe ceilalți copii să le citesc măcar o poezie.

Fiind deja în clasa a III-a, în a 2-a jumătate de an școlar, împreună cu colegii și învățătoarea Elena Iacovlevna, am plecat în excursie, la biblioteca din sat. O bibliotecă veche, cu doar câteva sute de cărți, rafturi uzate de timp, dar cu o bibliotecară foarte amabilă și asta m-a impresionat. Atunci m-am gândit că cea mai bogată femeie, este acea bibliotecară, fiindcă are la îndemână atâtea cărți minunate și are posibilitatea să-și aleagă orice să citească, în comparație cu mine că aveam doar manualele școlare și încă 3 cărțuli acasă, care erau citite și răsцитite și erau fragmente care le știam pe de rost. Deci, acea excursie la bibliotecă, probabil a fost, un moment marcant din viața mea să descopăr că există în lume, așa o profesie frumoasă și deosebită – bibliotecar. Și, de atunci, toate plecările de la școală spre casă treceau pe la iubita mea bibliotecă. Până a-mi termina studiile gimnaziale din sat, cred că citisem jumătate din volumul de carte de care dispunea biblioteca.

Apoi la vârsta de 17 ani, când urma să plec la facultate, nici n-am stat prea mult la îndoială ce specialitate să urmez, fiindcă eram pasionată de limbi străine și asta am și făcut. La UPS „Ion Creangă”, unde mi-am urmat studiile, la etajul 6, era o bibliotecă imensă cu diverse cărți, enciclopedii, dicționare etc. Și acolo eram cititoare fidelă, mai ales, mă impresionau și admiram pe bibliotecarele de acolo, care lucrau ca niște albinuțe și nu înțelegeam cum pot găsi atât de ușor cartea la raft, din atâtea sumedenii de cărți.

Îmi amintesc, când eram în anul 3 de studii, în luna ianuarie, o colegă de-a mea se angajase la lucru, la bibliotecă. Și, într-o zi, mai în glumă, mai în serios, îmi propune și mie să mă angajez cu ea acolo. N-am stat prea mult pe gânduri, fiindcă îmi era și comod, era aproape de căminul studentesc, unde locuiam. Așa am obținut primul serviciu de bibliotecar cu acte în regulă, angajată la biblioteca „Târgoviște”, filială a BM „B.P. Hasdeu”.

Experiența de acolo, a avut un impact pozitiv și frumos, deoarece am avut posibilitatea să cunosc scriitori și personalități marcante. Cel mai mult, m-au impresionat cozile de cititori care așteptau cu nerăbdare să împrumute o carte ori să le oferim informațiile necesare. Pe atunci, în anul 2008, majoritatea nu aveau acces la internet pentru a-și scoate informație din rețeaua globală. Și tare se mai bucurau studenții, de la liceul profesional, de vizavi de bibliotecă, mai ales la sfârșit de an școlar, când erau în perioada de practică și aveau nevoie de informații nu doar din

cărți. Erau tare fericiți că noi, bibliotecarii, le oferim aceste „servicii”, mai ales că îi ajutam și la referate, pentru tipărirea foilor de titlu și cuprins.

Pe de-o parte, îmi aduc aminte cu nostalgie de acea perioadă cum în fiecare zi, după cursuri, mergeam la serviciu. Îmi erau dragi cititorii, să comunic cu ei, să formez prietenii cu ei, să-i ascult și să le povestesc... Fiind în sala de lectură, după orele de la școală, se formau cozi, la fel și în sala de împrumut. Erau câte 20-30 de cititori la coadă în așteptarea servirii. Învățasem și cunoșteam la perfecție locul fiecărei cărți pe rafturi. Iar seara, înainte de plecare erau „turnuri Eiffel”, pe fiecare masă – de cărți returnate.

Impresii plăcute mi-au rămas despre acea bibliotecă: o bibliotecă spațioasă, luminoasă, cu canapele uzate, dar comode, mesele negre și lungi din sala de lectură lăsaus ușor o impresie sumbră. Însă atmosfera o colorau bibliotecarele de acolo, firi foarte modeste și înțeleghătoare. Veneau zeci de copii, adolescent, maturi, stăteau la coadă... cât de mulți cititori veneau...! Nu aveam timp nici să bem un ceai, să luăm masa, biblioteca fiind „doldora” de cititori, dornici de lectură și informare. Dar era bine, o oboseală plăcută! Se desfășurau activități frumoase, moderate de dna Larisa Ungureanu, apoi activități cu copiii, moderate de Liliana Juc (în prezent, șef Filiala „Târgoviște”). Cenacluri literare, erau organizate în parteneriat cu diverși scriitori și personalități, evenimente interesante care durau și până la ora 22.00. Șefa bibliotecii, doamna Plopa (Gajos) Ludmila, o fire extrem de energică, mega activă, răzbitătoare și îndrăzneată păstra colectivul de bibliotecari uniți și mereu ne încuraja să facem mai mult și mai bine!

După 3 ani și jumătate de activitate la Biblioteca „Târgoviște”, am plecat în concediul de maternitate, cu gândul și speranța că mă voi întoarce din nou, la aceeași bibliotecă, care o îndrăgisem foarte mult. Însă n-a fost să fie așa.

După o perioadă de 3 ani, am revenit să activez doar că la altă bibliotecă – la „Stefan cel Mare”, avându-l ca manager pe dl Dumitru Crudu. Din motiv, că era mai aproape de casă, am ajuns să activez la această bibliotecă. Cu gândul că voi fi transferată la altă bibliotecă, mă răscoleau niște sentimente de frică: oare cum mă voi încadra, oare voi face față...? Însă, am reușit să depășesc îndoielile mele, care mă frământau și m-am încadrat perfect, cred eu, formând un colectiv unit și bun.

Au fost mari emoții, trecând de la o bibliotecă la alta, însă a fost o experiență nouă, colegi noi, la fel de competenți și buni. Într-o atmosferă de frumoasă prietenie și bună înțelegere, lucram cu drag și asta datorită managerului Dumitru Crudu. Un om de omenie, cu inimă mare, deschis pentru toți cei care pășeau pragul bibliotecii. Se desfășurau cenacluri literare cu scriitori și personalități de valoare, unde se discuta și se cânta până târziu.

A trebuit să plec apoi și în al 2-lea concediu de maternitate. După această perioadă, în 2018, am revenit la Biblioteca „Stefan cel Mare”, având-o ca manager pe Lilia

Gamața și o echipă de nota 10. Cu noi forțe de muncă și cu dorință de creare, am făcut față multor provocări, la activitățile organizate în bibliotecă, cât și extramuros. În calitate de șef sector, am fost implicată în mai multe servicii, proiecte, traininguri, mese rotunde ș. a. O frumoasă experiență de lucru, de colaborare, de interacțiune am petrecut-o la această bibliotecă. Experiență competentă, sprijin și ajutor am căpătat de la Lia Canțîr, șef serviciu, și de la managerul bibliotecii Lilia Gamața, o susținere care m-a ajutat să urc ușor treptele carierei mele, spre noi experiențe.

E atât de minunat să te trezești dimineața și să n-ai răbdare să ajungi mai repede la serviciu, pentru că acolo te simți la fel de bine ca acasă. Serviciul este de fapt, ca o a doua casă, unde petrecem mult timp și e perfect să te simți bine: să-ți placă meseria pe care o profesezi, să respecti oamenii cu care interacționezi zi de zi, să ai o echipă de lucru prietenoasă ca să te simți bine și să te respecti reciproc. Toate acestea le-am trăit acolo!

Atât de mult eram atașată de acea bibliotecă, încât nu-mi imaginam cum ar fi să plec, să-mi schimb serviciul.

Dar așa a fost să fie, ca în luna noiembrie, 2021, mi s-a propus funcția de șef filială la Biblioteca „Traian”. Desigur, prima reacție: „Eu..., numai nu eu..., nu cred..., și dacă nu voi face față...?” În urma încurajărilor care le-am primit, am acceptat. Au fost momente de autodepășire, un nou orizont, o nouă provocare și un nou început. Eram conștientă de faptul, că nu este foarte simplu, că necesită mai multă implicare și responsabilitate. Aici la Biblioteca „Traian”, am întâlnit o echipă competentă, demnă de a face împreună lucruri frumoase și creative. Nu pot să trec cu vederea și să nu-mi exprim emoțiile și sentimentele atunci când am venit pentru prima dată la această bibliotecă. Erau detalii, care pentru unii probabil sunt fleacuri, cărora nici nu le acordau atenție, însă în cazul meu, toate detaliile vechi și prăfuite îmi atrăgeau atenția: covorașele de la intrare, vechi și ponosite, floricele, jucărele agățate haotic aranjate pe ață în coridor, posterul de pe perete – „boțit de timp”. Si multe alte lucruri, pe care le-am văzut și m-am gândit, oare cum se simt utilizatorii când intră aici, de parcă evoluția acestei biblioteci s-a stopat cu încă 5-10 ani în urmă ori mai mult. Dar, fir cu fir, pas cu pas, detaliu cu detaliu, încercăm ușor să le corectăm, cu speranța ca într-o zi să auzim un „wow!” din partea utilizatorilor noștri.

E adevărat că o „bibliotecă vie” este apreciată nu doar sub aspect exterior. În ciuda aspectului său nu foarte renovat, biblioteca are însă, poate, cei mai sârguincioși și responsabili utilizatori. Aceasta datorită și serviciilor pe care le prestează biblioteca, programelor, concursurilor și activităților care se desfășoară aici și extramuros. Am reușit să încheiem parteneriate de colaborare cu grădinițe, gimnazii, licee, centre. Sunt convinsă că biblioteca se construiește doar prin eforturi comune și parteneri de încredere, deoarece parteneriatele reprezintă un avantaj esențial în promovarea și dezvoltarea valorilor culturale.

Lidia Kulikovski: Da, Natalia Sofroni, bibliotecile sunt diferite – mari ca structură și spațiu sau mici, colecții generale sau specializate, cu mulți sau cu mai puțini cititori/ utilizatori. Adevărata diferență o fac oamenii bibliotecii – inventivi, creativi, disponibili, empatici, cu un puternic sentiment de apartenență la echipa Hasdeu și comunitatea chișinăuiană. Mă bucură determinarea Nataliei, bibliotecarul angajat să devină bun profesionist.

Este o bibliotecă pentru copii, mai mica, dar la fel de bună, cu utilizatori activi, activități frumoase și lucru în echipă bine pus la punct. E o nouă treaptă în viața mea, un nou început și o nouă experiență, însă prin efort comun și dedicație, sper că voi face față provocărilor.

Rămân la ideea că profesia de bibliotecar este totuși una frumoasă și nu contează în ce bibliotecă te afli, contează dăruirea și atitudinea față de tot ce faci!

Elena Zavtoni, șef, Biblioteca Publică de Drept:

Am îndrăgit Biblioteca ca instituție, ca spațiu, ca atmosferă, ca valori și ca principii de activitate.

Relația mea cu Biblioteca Municipală începuse din liceu, atunci când zilnic după ore mergeam să caut cu colega mea, literatură la istorie și la limba și literatura română. Zilnic după ore petreceam timpul la Biblioteca „Traian” sau la Centrul Academic Internațional Eminescu. Țin minte cu câtă căldură și bucurie ne primea doamna Elena Dabija și cum cu mare grijă ne îndruma le raft ca să căutăm informație. Cumva personalitatea dumneaei mă făcea să am o atitudine serioasă față de bibliotecă, dar nici prin cap să-mi treacă că peste ani vom fi colege :)

Deja când îmi făceam studiile la Facultatea de Psihologie, ULIM, fiind în căutare de mai multă literatură la psihologia judiciară, am ajuns să cunosc și mai târziu, în 2006, să fiu angajată la Biblioteca Publică de Drept.

Urmăream cu mare interes implicarea colegilor și a bibliotecii în promovarea culturii juridice, implicarea în diferite proiecte și consolidarea relațiilor cu mediul academic juridic.

Parcă temporar mă angajasem, ziceam că după facultate și apoi după studiile de master o să-mi găsesc ceva din domeniul psihologiei și am să mă reangajez. Nimic nu s-a mai întâmplat, ba din contra am mai făcut un masterat în domeniul Științe ale comunicării și informării, specializarea - Managementul instituției infodocumentare. Gândindu-mă azi că au trecut aproape 16 ani de când fac parte din această familie mare – Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”!

Rapiditatea, dar și diversitatea activităților, proiectelor la care am contribuit cu toată echipa BPD, au făcut să îndrăgesc și mai mult nu doar Biblioteca Publică de Drept ca instituție, dar și ca spațiu, ca atmosferă, ca valori și ca principii pe care le promovăm.

Vreau să recunosc că traiectoria mea nu doar profesională, dar și cea personală, se datorează astăzi tuturor anilor munciți la bibliotecă, unde am cunoscut mulți oameni de la care am învățat multe, am avut parte de multe experiențe, multe instruiri, multe sfaturi și, cel mai important, cred că am primit toată deschiderea colegilor, ceea ce mi-a insuflat multă încrederea de a rămâne și până astăzi aici. De fapt, nici nu îmi imaginez cum ar fi altfel fără BPD.

Un moment important pentru mine este și faptul că cei 2 copii ai mei – Eduard și Robert sunt mândri că mama lor lucrează la bibliotecă. Și de la ei am toată susținerea!

Mariana Harjevschi: Stimularea echipei spre creativitate ar fi mottoul Elenei în calitatea ei de lider. Creează ea însăși oportunități neordinare de învățare pentru echipă. Deși vine din domeniul psihologiei, ea s-a adaptat la provocări vechi într-un mod nou și să găsească modalități mai eficiente pentru a avea spații atractive pentru utilizatori, servicii pe potrivă membrilor comunității juridice etc.

Ludmila Pânzari, director adjunct, Direcția Resurse și tehnologii:

Am reușit să fac lucrurile să funcționeze – bibliotecarii mă identifică cu tehnologia, blogul și SIB-ul.

Cum am devenit bibliotecar? În copilărie îmi plăcea mult să citesc. În fiecare zi, după lecții, mergeam la librăria din oraș ca să văd ce cărți noi au venit. Stăteam lângă rafturi, răsfoiam cărțile, citeam fragmente și dacă mă interesa ceva, o convingeam pe mama să-mi cumpere cartea dorită. Cel mai mult mă atrăgeau cărțile de aventură, romanele istorice sau de popularizare a științei. La bibliotecă mergeam numai împreună cu clasa sau prietenele, unde împrumutam cărțile din programa școlară. După absolvirea universității, eram în căutarea unui post de lucru și m-am angajat temporar la bibliotecă. Temporarul s-a transformat într-o activitate de o durată de 32 de ani.

Îmi place să învăț ceva nou, fără aceasta, mă plictisesc. În bibliotecă am avut și am ocazia să aflu multe lucruri noi. La început, tot ce făceam în bibliotecă era nou pentru mine, dar colegii mă îndrumau. Galina Georghievna Gerașcenko, șefa Secției bibliografice, în care am venit să lucrez, mi-a pus pe masă toate manualele de biblioteconomie, pe care le-am citit atent, iar în domeniul bibliografic, în afară de manuale, beneficiam în fiecare zi de lecții teoretice și practice.

Cel mai dificil pentru mine era deservirea utilizatorilor la cataloage – erau foarte multe cereri tematice de informații. Ca să poți răspunde concret la întrebare trebuia să cunoști bine colecția. Când nu eram de serviciu, studiam colecția și, în scurt timp, a început să-mi placă, pentru că vedeam bucuria în ochii cititorilor. Cât de diferite după complexitate și corectitudinea formulărilor erau solicitările utilizatorilor. În acea perioadă, am învățat cât de important este să oferi persoanei ceea ce caută, să-l ajuți pe utilizator să formuleze corect întrebarea, ca să nu piardă încrederea în bibliotecar și să revină la bibliotecă.

Cel mai mult îmi plăcea să indexez informația – să analizez textul și să găsesc indexul CZU respectiv, deși scrierea unei adnotări nu era deloc simplă.

Peste câteva luni după angajare eram deja implicată în elaborarea unei bibliografii tematice dedicate lui B.P. Hasdeu. Citind cu atenție manualul de elaborare a bibliografiilor și, fiind îndrumată de colegi, am reușit să organizez această primă lucrare, după care au urmat zeci de ani dedicați acestei activități de cercetare, zeci de lucrări sistematizate, redactate. Chiar și acum, când în obligațiile mele

de serviciu nu mai intră cercetarea bibliografică, îmi este foarte aproape această activitate.

Implementarea tehnologiilor în activitatea bibliotecii a schimbat multe lucruri. Tot ce a urmat era definitiv nou, neobișnuit pentru toți bibliotecarii BM, dar super interesant și uimitor de simplu pentru mine. Lectura profesională, discuțiile cu colegii despre tehnologiile noi, explicațiile IT-iștilor cum funcționează dispozitivele, vizitele în alte biblioteci, susținerea administrației m-au ajutat la implementarea în bibliotecă a sistemului integrat de bibliotecă și mai apoi a serviciilor bazate pe tehnologiile web 2.0. Nu știu dacă am reușit să fac lucrurile să funcționeze – chiar și azi pot auzi că blogurile și rețelele sociale sunt create pentru mine sau pot fi identificată cu SIB (cum era în bancul cu bibliotecarul de referință). Dar sunt ferm convinsă că voi fi și în continuare adepta noului, a inovației ce duce la dezvoltarea personală și profesională.

Lidia Kulikovski: Ludmila întotdeauna a ocupat posturi responsabile. Primul post a fost cel de bibliograf. A îndrăgit această știință și în îndepărtatul an 1989 elaborează primul indice bibliografic consacrat lui B.P. Hasdeu, nume proaspăt atribuit bibliotecii noastre. Lucrările BM încă se tipăreau cu litere chirilice și obligator în limbile română și rusă. A urmat, în același an, bibliografia *Eminescu* și, logic, a apărut bibliografia *Valeriu Cupcea*.

A fost promovată șef la secția bibliografică cu responsabilitate și mai mare. Secția se afla pe subsol, unde acum se află Secția Moștenire, cărți vechi și rare. Toți bibliografii încăpeau în acel micuț spațiu. A trecut prin toate schimbările de spații, de conținut, de structură. Secția bibliografică s-a transformat în Centrul de Informare și Documentare Chișinău, responsabilitatea fiind teaurizarea și valorificarea Chișinăului. Crea conținut, crea resurse. Apoi a devenit șefa resurselor, șefa tehnologiilor... Inteligentă, înțeleaptă, poliglotă, învață continuu, din fiecare schimbare, din orice experiență. Când te uiți la chipul ei parcă vezi cocarda de pe reverul hainei pe care-i scris EXPERT. Ludmila e omul indispensabil al BM.

Această călătorie în lumea tehnologiilor a fost cu multe obstacole pentru bibliotecari. Schimbarea paradigmei, introducerea unor noi instrumente de lucru era dificilă pentru mulți. Este cunoscut faptul că procesul inovațional întâlnește adesea rezistență. Îmi amintesc că atunci când utilizatorii în sala de referințe cereau catalog electronic cu acces direct la conținut, unele colege îmi spuneau: „La ce îți trebuie acest catalog electronic, nu va fi niciodată făcut, dacă cititorul găsește toate în

catalogoagele tradiționale...”. Peste 24 de ani de la acel punct de pornire, colecția integrală a bibliotecii totuși este disponibilă online. Mă bucur să văd că colegile care au învățat cu greu să folosească mouse-ul și tastatura, astăzi fac produse excelente pentru și împreună cu utilizatorii.

Elena Dabija, șef, Centrul Academic Internațional Eminescu :

Nu am mai avut altă oportunitate decât cea de Bibliotecar.

Sunt bibliotecar prin vocație! Munca mea în bibliotecă este cu adevărat destinul meu. Am trăit „timpul dinlăuntru unei biblioteci” de când am prins gustul lecturii și cu fiecare carte pe care o citeam mă simțeam mai aproape de „regina” bibliotecă. În pragul alegerii profesiei, am avut mai multe dorințe sau, mai bine zis, mai multe sfaturi din partea profesorilor dragi, cărora le sunt profund recunoscătoare, deoarece fiecare din ei mă vedea un discipol al său în viitor: profesoară de chimie, de matematică, de literatură, de franceză... Eu i-am împăcat pe toți profesorii și am ales un domeniu care, după părerea mea, le îmbină de minune pe toate câte sunt pe acest pământ – o catedră a tuturor cunoștințelor – Biblioteca, dirijată de Bibliotecar. Nu am mai avut altă oportunitate decât cea de Bibliotecar. Astfel, anii 1978-1982 au fost anii de studii la Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Biblioteconomie și Bibliografie, specializarea – literatura pentru copii.

Istoria mea cu meseria de bibliotecar avea să fie cu totul alta, deoarece au fost alte provocări. În ultimul an de studii, am avut onoarea să fiu recomandată de către profesorul Alexandru Bejenaru, care era șeful catedrei de Biblioteconomie la USM, să-mi continui studiile în domeniu ca doctorandă la Moscova. Eu nu am acceptat și nici nu-mi imaginam cum să plec de lângă părinți, frați și surori în lumea mare. Un alt ghinion a fost după absolvire, cu repartizarea la biblioteca din centrul raional Nisporeni, deoarece nu aveam viză de reședință în Chișinău și la Biblioteca „A.A. Jdanov” pe atunci nu mă angajau fără viză. Mi se părea tristă chiar și plecarea la Nisporeni, dar după multe străduințe am avut norocul și niște factori de decizie m-au ajutat contra plată să am viză de reședință în suburbia Durlești. Iată așa a început cariera mea la Biblioteca Municipală, nu prea neted, cu obstacole, care spre bucuria mea m-au călit spre izbândă și bucurii de durată în timp.

În acest context, dau frâu amintirilor și continui povestea vieții mele și a experienței WOW de bibliotecar cu unele precizări și detalii, pentru a rămâne în istoria Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” peste vreme și pentru bibliotecarii din viitor...

Chiar din primele zile de activitate la bibliotecă, am avut o adaptare și diversitate la viața culturală, probabil hărnicia mea, dar și fizicul au jucat rolul decisiv, căci împreună cu alte colege din instituțiile din subordinea Direcției cultură, am fost alese, îmbrăcate în costume naționale și cu buchete de flori întâlneam la Aeroport delegații și oaspeți din diferite țări, participam la sărbătorile de amploare națională, așa-numitele defilări (parade) și ofeream buchete de flori oficialilor conducători ai țării și de partid. Îmi amintesc cum împreună cu Șeful Direcției, domnul Fiodor Gafin, cu mașina stăteam până la miezul nopții, dacă se reținea avionul, cel mai memorabil oaspete întâlnit a fost președintele Franței, François Mitterrand, și grupul de cosmonauți Soiuz-2.

După absolvire, în 1982, am început activitatea profesională în Biblioteca Municipală. Îmi amintesc cu drag ziua plină de emoții, când am pășit pragul Bibliotecii pentru copii nr. 11, azi Filiala „Nicolae Titulescu”, din sectorul Botanica.

Încep să descriu aventura culturală cu un moment mai deosebit, care a fost chiar în prima zi de muncă la această bibliotecă, unde am activat un an și cinci luni. În ziua de 2 august 1982 a fost botezul în cariera mea. Am intrat în Biblioteca pentru copii cu un buchet de crizanteme, m-am prezentat, am făcut cunoștință cu echipa, am fost primită cu multă bucurie în postul de șef Oficiu, împrumut la domiciliu. Am întrebat unde o să fie locul meu de muncă și ce este mai important să fac. Am primit un sac de hârtie plin cu fișe pentru a le aranja în Catalogul alfabetic, sistematic și indicele de nume și indicele de titluri, care au fost depozitate de mai mulți ani (spun adevărul). Am aranjat toată ziua fișele cărților în cataloage, probabil erau depozitate de ani de zile, iar eu m-am descurcat într-o zi. Șefa bibliotecii, Maria Burbelo – o profesionistă și o împătimită de această profesie – nu credea ochilor că am reușit să aranjez toate fișele. Dumneaei era deja la vârsta de pensionare și dorea să rămân în locul ei în postul de șefă. Cu dumneaei suntem și acum prietene, ne sunăm periodic, ne întâlnim la zile de naștere. Dumneaei ajungând sănătoasă la vârsta onorabilă de 84 de ani, adesea trece pragul Centrului Eminescu, admiră, se bucură de toate realizările și povestește colegilor cum eram eu la începutul carierei de bibliotecar.

Toată recunoștința Academicianului Mihai Cimpoi, care m-a blagoslovit într-un ceas bun să fiu directoare la Centrul Academic Internațional Eminescu. Epopeea este următoarea: era în ianuarie 2000 – an declarat de UNESCO Anul Eminescu – și pregătisem un stand dedicat Luceafărului poeziei românești. În ziua de 3 ianuarie 2000, a fost și marea cotitură în viața mea profesională. Îmi amintesc cum lucram la mașina de dactilografiat, la raportul de activitate pentru 1999 și brusc s-a întunecat pe la geamuri – treceau mai multe persoane și nu înțelegeam ce se întâmplă. Am

ieșit în hol ca să-i văd pe dl acad. Mihai Cimpoi, poezii Iulian Filip, Ianoș Țurcanu, dna directoare a BM Lidia Kulikovski, funcționarii „întru cultură” Tudor Bodrug, viceprimarul Anatol Onceanu. Salutându-i, am intrat în sală nedumerită: ce s-o fi întâmplat de „au dat năvală” așa personalități?... Îmi amintesc de o constatare a dlui Mihai Cimpoi: „Dacă la o bibliotecă mică pentru copii este astfel promovată Eminescu, atunci să știți că merită să fie ea director la Centrul Eminescu.” Nu am înțeles atunci sensul acestor vorbe, abia mai târziu era să le înțeleg... M-am speriat de propunerea de a fi șefă a unei „Biblioteci specializate Eminescu” și am exclamat: „Mă tem!...” Însă mi s-a ordonat să iau cunoștință cu sediul unde se făceau deja lucrările de reparație din bd. Dacia, nr. 20, să dau un răspuns pozitiv și să încep activitatea, deoarece pe 13 ianuarie va fi inaugurarea festivă... Am venit și am văzut cum decurg lucrările și am mers la doamna directoare Lidia Kulikovski să renunț la „șefie”. Refuzul nu a fost acceptat, doar mi s-a dat o sugestie: să încep a dirija lucrările și să amenajăm spațiile, căci timpul ne presează. Atunci, și mie, și altor persoane, ne părea incredibil să reușim. Dar un miracol totuși a fost sau, cred eu, că Bunul Dumnezeu și Marele Eminescu ne-au ajutat să facem tot posibilul ca pe 13 ianuarie, la ora 11. 00, să inaugurăm acest lăcaș cultural. Îmi amintesc cum împreună cu constructorii și colegile din alte biblioteci munceam peste puterile noastre, cum în ultima zi împreună cu doamna Lidia Kulikovski am plecat tocmai spre zori acasă – numai după ce am reușit să amenajăm totul pentru solemnitatea deschiderii. Așa a fost inaugurat Centrul Academic Internațional Eminescu, așa au muncit bibliotecarele atunci când s-au deschis și alte biblioteci, nu în zadar adesea suntem numite „furnicuțele” sau „albinuțele” de la Hasdeu.

Lidia Kulikovski: Elena este bibliotecarul desăvârșit. E bibliotecarul responsabil – nu cred că găsim o altă bibliotecă în care toate procesele sunt puse la punct și profesionist susținute. În egală măsură e și bibliotecarul iubitor de libertate – acționează pe risc propriu, bazându-se pe încrederea de sine (știind că e expert). E bibliotecarul întreprinzător – găsește resurse umane (parteneri, prieteni), oameni de bună credință și-și rezolvă problemele. E o norocoasă în acest sens, dacă nu găsește susținători, ei o găsesc pe ea. E bibliotecarul neobosit de utilizatori, de carte, de personalități, de Eminescu – cred că nu mai găsim în rețeaua *Hasdeu* un bibliotecar care să susțină ritmul și volumul de activitate pe care îl realizează Elena. Și la miezul nopții o găsești la birou. Și te întrebi care de fapt e casa ei? Muncește cu dragoste, cu pasiune, cu dăruire. În orice campanie aș merge cu ea. Și... aș clona-o, ne trebuie mai mulți ca ea.

Viorica Lozinschi, șef, Secția resurse umane:

În expunerea *Cine vrei să devii* – am scris bibliotecară.

Gândindu-mă la cum am devenit eu însămi bibliotecară, aș putea spune că a fost o dorință din copilărie, deoarece îmi plăcea foarte mult să citesc... În expunerea *Cine vrei să devii* – am scris nu profesoară, educatoare, medic etc., profesii „în vogă” la acea vreme, dar am scris bibliotecară. Mai târziu, mulți au rămas uimiți că am devenit bibliotecară, deoarece partea mea forte erau disciplinele reale. Și prima instituție absolvită a fost tot cu profil real. Dar, în urma comasării instituției la care activam, la propunerea șefii bibliotecii din acea instituție, am devenit angajată a BM „B.P. Hasdeu”. Și gândeam că nu pentru mult timp...

Mariana Harjevschi: E o resursă inestimabilă și o adevărată consilieră pentru echipa BM. Deși s-a apropiat cu timiditate de acest sector al *resurselor umane*, observ o performanță ireproșabilă. Găsește justificarea prin norme juridice la evaluarea performanțelor, țintește prin elaborarea unor instrumente legale motivarea și recompensarea angajaților. E pur și simplu persoana potrivită la locul potrivit!

A urmat însă apoi facultatea de Biblioteconomie... Ca și majoritatea, credeam că cei care lucrează la Bibliotecă – toată ziua citesc... Dar chiar de la începutul activității, în Departamentul relații cu publicul, mi-am dat seama că biblioteca și profesia de bibliotecar presupun mult mai mult... La sfârșitul primei săptămâni de muncă, într-o zi de duminică, am fost anunțată că colega cu care trebuia să lucrăm – s-a îmbolnăvit. M-am panicat, fiindcă nu cunoșteam încă bine ce și unde se află. Dar trebuia să lucrez, erau foarte mulți utilizatori. Pe parcursul zilei, un utilizator mi-a solicitat un dicționar, habar nu aveam de unde să-l i-au. Am avut noroc, era un utilizator care frecventa biblioteca în fiecare zi și cu indicațiile lui am găsit acel dicționar... A fost o lecție bună pentru mine... Pe parcurs am învăț principiile teoretice ale biblioteconomiei, am participat la procesul de automatizare a bibliotecii: crearea catalogului electronic, implementarea Sistemului Informațional al BM, testând modulele „Înregistrarea utilizatorului” și „Catalogarea și evidența documentelor”. După renovarea Sediului Central (2013), m-am transferat în

Departamentul dezvoltare și comunicare, unde am studiat partea de marketing a activității BM. Următorul pas a fost activitatea în Departamentul management infodocumentar, fiind implicată în activități privind dezvoltarea și prelucrarea analitico-sintetică a resurselor informaționale ale bibliotecii: identificarea de noi titluri și întocmirea listelor pentru achiziții; crearea barcodelor; lucru cu modulul Achiziții, modulul Rapoarte din SIGA etc.

Recunosc – cunoașterea tuturor proceselor care au loc într-o bibliotecă este un avantaj pentru mine la postul pe care îl ocup acum – Resurse umane.

Liuba Ciobanu, șef, Filiala „Ovidius” :

De multe ori ne întrebăm ce contează cu adevărat în viață? Paradoxal, dar fiecare din noi își pune mai devreme sau mai târziu această întrebare banală.

Pentru mine totul contează, în special, să fac lumea puțin mai bună. De aici a și început viața mea de bibliotecar, am înțeles că pot să schimb lumea. Și, cum schimbarea începe cu fiecare din noi, eu am ales să fiu parte integră a fluxului de cărți bune și de studii esențiale, ceea ce pe timpul meu nu era într-atât de facil de găsit. Era timpul acela îmbâcsit de literatură sovietică, iar pentru o carte bună, cu miez latin, se făceau cozi și nopți albe doar pentru a-i savura românitătea.

Am trecut prin astfel de timpuri și nu am ezitat niciodată să cred că există loc pentru mai bine. Cred că Dumnezeu sau poate Universul, cine știe, mi-a citit dorința și am ajuns să fiu bibliotecarul năzuințelor mele într-un spațiu cu totul și cu totul dedicat culturii românești, o bibliotecă în care se respira aer latin, până și numele-i era latin, „Ovidius”. În această îngrămădire de litere, de colecții vaste de carte românească de la Biblioteca „Ioan N. Roman” din Constanța, care a contribuit pas cu pas la fundamentarea unui lăcaș propriu exilatului de la Pontul Euxin, poetul latin Publius Ovidius Naso, patronul spiritual al bibliotecii de la înființare, 24 aprilie 1994, m-am regăsit eu, angajata Liuba Ciobanu.

Revin la schimbare, totuși... La finele anului 2012, fiind numită în funcția de șef de filială, mi-am propus împreună cu echipa să ne implicăm mai activ și creativ în promovarea lecturii, să construim împreună proiecte noi, centrate pe nevoile oamenilor și, nu în ultimul rând, să creăm o comunitate puternică în jurul bibliotecii și în interiorul ei, astfel încât, biblioteca să fie locul cel mai potrivit în care oamenii învață, descoperă, împărtășesc experiențe, cunoștințe și pasiuni.

Știut lucru, nu e ușor a conduce o echipă în care până mai ieri eram angajat, știindu-i punctele forte și imaginea dinamică în societate, am încercat să le cuprind pe toate mână-n mână cu echipa, astfel menținând echilibrul și reușind să creștem concomitent o variantă aproape de perfecțiune a acesteia.

Însă, cu aportul fiecăruia dintre noi, angajații, biblioteca s-a transformat în instituție cu acces deschis spre dezvoltarea serviciilor tradiționale, de rând cu cele virtuale orientate spre utilizatorii de toate vârstele și toate interesele posibile într-o comunitate de tranziție.

Astăzi, sunt bibliotecar, un bibliotecar fidel profesiei, care acceptă schimbarea, diversificarea, inovarea, căci biblioteca face parte din viața mea, zi de zi, an de an. Ea este o lume magică, bogată în colecții deschise, completată cu ferestre virtuale, cu tehnologii informaționale, cu servicii moderne de bibliotecă, cu cititori pe potri-va așteptărilor.

Sunt mândră de realizările frumoase și mă simt împlinită profesional atunci când cititorii noștri sunt apreciați și consideră că bibliotecarii au contribuit la dezvoltarea lor personală.

Succesul lor este și succesul nostru.

Mariana Harjevschi: Mă apropii de Dna Ciobanu cu respect pentru performanța asigurării unui management al continuității. Alături de o echipă care dovedește că nu există imposibilul, spiritul de manager al Dnei Ciobanu o motivează să fie un agent al schimbării, dar și o garantă a continuității.

1.2. SENTIMENTE ȘI ACȚIUNI DE ECHIPĂ

Lilia Gamarța, șef, Filiala „Ștefan cel Mare”:

... Un singur om nu poate face o echipă.

Un om poate să fie un element foarte important într-o echipă, dar un singur om nu poate face o echipă, am citit asta undeva, într-o carte. M-am convins că avea autorul dreptate. Sarcinile fac munca mai eficientă și ea este mult mai avantajoasă atunci când se muncește în echipă. Și, lucrând în această manieră, poți deprinde multe lucruri care pe plan individual ar fi mai greu de obținut. Dar, bineînțeles, că nu poți să realizezi lucrări mari de unul singur. E de menționat echipa mică a bibliotecii care și-a repartizat obligațiile atent și a parcurs cu succes drumul pregătirilor. Felicitări echipei pentru curaj, energie, colaborare, încredere, respect și pentru comunicare eficientă. Dar toate acestea au fost posibile datorită fostului director, o parte din proiecte fiind inițiate de dumnealui, eu doar am încercat să le mențin sau să le continuu.

Ludmila Dogotari, șef, Filiala „Codru”:

Una din valorile care contează, este cea de a construi o echipă pozitivă și cu spirit familiar.

La conferința „BM142. Inspiră. Implica. Împuternicește. Conectează,” am prezentat comunicarea „O echipă făuritoare de vise”. De ce anume despre echipă? Una din valorile care contează, este cea de a construi o echipă pozitivă și cu spirit familiar. Despre bibliotecari se credea tot timpul că suntem niște „șoareci de bibliotecă”, „îndrumători de lectură”, „cei care aduc la viață cărți, oameni și poezii”, „voce caldă care te îndrumă și-ți dă sfaturi”, „dătători de lumină”, „actori ai imensului tezaur informațional”, „o mână caldă care așază cărțile la raft”. Acum bibliotecarii gestionează priceput resursele tradiționale și digitale, suntem buni

manageri, oferim oportunități și provocăm chișinăuienii la cunoaștere, distracție, experimente, facem marketing, implementăm inovații.

Am fost biblioteca nr. 1, 2, 3, 4... acum suntem : Filiala „Adam Mickiewicz”-STEAM, inovații, colaborare cu Polonia, ne reprezintă peste hotare; Filiala „Alba Iulia” – biblioteca adolescenței cu coding și experimente; Filiala „Alexandru Donici”, un mic cuib de înțelepciune și creativitate; Filiala Arte „Tudor Arghezi”, plină cu resurse de muzică, artă, prietenă cu Academia de Arte și cu artiști vestiți; Biblioteca Centrală – centru unde își dau întâlnire chișinăuienii cu dialogul cultural, artistic și științific, cu oameni notorii din toate domeniile cu personalități din Chișinău și din străinătate; Centrul Academic Internațional Eminescu – cu Eminescu ne judecă și ne educă; Filiala „Codru” – așa cum se cuvine *Codrului*... Lasă-mă, nu mă lăsa, carte bună și aleasă, noi cu provocările pe masă; Filiala „Hristo-Botev” – hub al tradițiilor bulgărești; Filiala „Ițic Mangher”, unde doar profesioniști găsești, unde profesioniștii uimesc prin inovare; Filiala „Lesea Ucrainca”, cu jocuri creative de cunoaștere pe agendă; Filiala „Liviu Rebreanu” – bibliotecă-laborator, bibliotecă-orator. Filiala „Maramureș”, o oază de lumină, unde toți sunt egali și incluziunea e o valoare; Filiala „Maria Drăgan” – ascultând muzica Mariei Drăgan descoperim, călătorim, stăm la o masă cu zeii și aplicațiile, iar știința e pe înțelesul picilor; Filiala „Mihai Ciachir” – un centru vibrant! Dacă dorești să dai un interviu, mergi la Mihail Ciachir; Filiala „Mihail Lomonosov” – un Tekwill de carte, înțelepciune, artă și știință; Filiala „Miron Costin” a rămas vasală cărții, poveștii și cititorului; Filiala „Nicolai Titulescu” – bibliotecă în perpetuă transformare creativă; Filiala „Ovidius” – centru de tradiții și noutate; Biblioteca Publică de Drept, filială a BM – educă cetățeni activi, asigură căi inovative în furnizarea accesului la informația juridică; Filiala „Ștefan cel Mare” – cu sfințenie de Voevod educă, inovează, culturalizează; Filiala „Târgoviște”, plină de creativitate, povești și miracol; Filiala „Târgu-Mureș”- construiește roboți, pregătește vorbitori publici; Filiala „Traian” – mică, creativă, incluzivă; Filiala „Transilvania” – unire de suflet, de cultură și inovație – e fruntea!; Filiala „Visarion Bielinski”- mică, curajoasă, cu meșteșuguri creative.

Secțiunile BM „B. P. Hasdeu”... Ne inspiră să cercetăm și să inovăm – *Studii și cercetări*; Ne formează abilități – *Campusul competențelor*; Ne învață a ordona și a (re)găsi informația – *Tehnologia informației*; Ne orientează în servicii – *Dezvoltarea serviciilor*; Ne oferă personal calificat – *Secția resurse umane*; Ne evaluează – *Secția Monitorizare și Evaluare*; Ne publică, ne redactează, ne duce vestea – *Activitatea editorială*; Ne pune la dispoziție cele mai bune resurse – *Managementul Resurselor Informaționale*; Ne face notorii – *Comunicare și Promovare*; Ne face să îndrăgim Chișinăul – *Memoria Chișinăului*; Ne trimite cantitatea potrivită a bunurilor potrivite, la timpul potrivit, de calitate potrivită – *Secția logistică*.

Lidia Kulikovski: Ludmila, omul echipei, omul frumos al echipei! E din rândul veteranilor, fiindcă a participat și a contribuit la toate proiectele de schimbare structurală, culturală, atitudinală la BM. Biblioteca este practica ei. Ludmila Dogotari a înțeles că tot ce contează e ceea ce a ales să facă, tot ce contează este abilitatea și atitudinea ei, tot ce contează este ceva care poate să o învețe. A învățat tot ce i-a oferit de învățat BM, a învățat de dragul bibliotecii sale – o dorea mai bună; a învățat din dorința de a fi ea însăși mai bună. A trecut de teama de a vorbi în public, teama de a scrie, de teama schimbărilor. Acum acționează încrezută în sine, în competența pe care o are. Și-a câștigat un loc de frunte în echipa Hasdeu prin loialitate, bunătate, dragoste de colegi, un element coagulator al echipei Hasdeu. Acum poate spune : Eu pot orice!

Aceasta e echipa de filiale și secții a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, a oamenilor ei, care îmbrățișează și încurajează schimbarea, o echipă pozitivă cu spirit familiar profund creativ.

Aliona Nosatî, șef, Filiala „Nicolae Titulescu”:

... Acest tot ce se petrece la Titulescu, trece prin mine! Îl respir! Îl trăiesc!
Îl duc mai departe!

De fapt, tot ce se petrece la *Titulescu*, această *Biblioteca ghidușă e Memorabil!* Pentru că acest *tot* îl treci prin tine! Îl respiri! Îl trăiești! Îl duci mai departe! Duc și eu în mine peste ani recunoștința mea față de colegii mei (cei care au activat în biblioteca „N. Titulescu” și cei care activează). Le mulțumesc pentru dedicație, profesionalism, hărnicie, responsabilitate, sinceritate, bunătate, spirit de echipă – calități ce le posedă doar un Bibliotecar bun, un Bibliotecar căruia îi pasă cu adevărat de Bibliotecă! Reușim să facem împreună lucruri frumoase, din motiv că suntem o echipă, începând cu împrumutul documentelor, realizarea serviciilor moderne, verificarea fondului, barcodarea, livrarea ideilor creative, organizarea programelor și proiectelor, desfășurarea Zilelor Bibliotecii și terminând cu, să zicem, curățenia și îngrijitul florilor în grădină etc. Ba mai mult! Suntem o Familie! Unde

fiecare își are obligațiunile sale! Unde se râde, se mănâncă dulciuri, se bea cafea (la ocazii și o cupă de șampanie), se sărbătoresc zile de naștere, se fac surprize, se asortează vestimentația (în aceeași zi se îmbracă, de exemplu, toți în roșu sau în ie) etc. Unde te simți Tu însuți!

Până la urmă din ce e formată o organizație, dacă nu din oamenii pe care îi prețuiești! Cum să nu o prețuiesc pe doamna Ala Tuhari, cea care deja de 10 ani împarte alături de mine aceleași valori și interese, cea care știe cu ochii închiși unde se găsește fiecare carte, cea care cumpără cărți în locul celor pierdute (fără să-i ceară nimeni), cea care le coace cititorilor hulubași și turte dulci, cea care sădește cu duiumul crizanteme și lalele, ghiocei și crăițele?

Sau cum să nu-mi fie dragi și să nu le zic „fetele mele” atunci când e vorba de Cristinica Cosciug și Irinica Sviriniuc? Tinere, frumoase, inteligente, generoase, educate, de o cumsecădenie aleasă. Servicii de calitate prestează, (*Explorăm aplicații, ABC-ul computerului, Ungherașul psihologului, De mână cu creativitatea*) expoziții și povești digitale realizează, scanează și creează (iată și rima). Copiii le adoră, nu alta! Urătura compusă în ajunul unui *An Nou* ne caracterizează întocmai pe toate:

„Eu, Aliona Nosatîi, bibliotecar sadea, / Tare-mi place meseria mea, / Pentru un puști de treabă / Îmi pun și sufletul pe tavă, / Iar pentru o Provocare bună / Mă urc chiar și pe lună.”

„Irina Sviriniuc eu mă numesc / toate aplicațiile și platformele le „îmblânzesc”, / Cu platforma *Canva* și *Publisher* prietenesc, / Proiectul „În drum spre casă” e așteptat / Și asta cu pasiune de 2 ani o tot fac.”

„Cristina Cosciug sunt, / Răspund de orice meșteșug. / De mână cu creativitatea m-am luat, / obiectivele pentru ani înainte le-am punctat. / Un atu grozav aici avem / un serviciu inedit prestăm.”

Lidia Kulikovski: Aliona, bibliotecarul care colorează echipa *Hasdeu*. E în ritm cu fiecare anotimp, dar e primăvărată. Când spui Aliona Nosatîi, vezi un om, dedicat în totalitate bibliotecii, pe care am lipi etichetele: pasionat, inedit, creativ, original, profesionist, empatic, magician, jonglor... A rămas, sub aceste etichete, copilul zburdalnic, curios, năstrușnic care ni-i dragă. Când șovăie, are nevoie de un cuvânt bun, de o încurajare și, îndată, ridică aripile... E o plăcere s-o am la cursuri, la evenimente, în proiecte – întotdeauna aduce un suflu dacă nu nou, atunci unul autentic, precum e ea. Aliona este *ehe-ehe-ehe... voinică*, în sens profesional. Poate mobiliza comunitatea, poate atrage și fideliza, toți utilizatorii sunt prieteni, altcumva nu-i numește.

„Ala mă numesc / colecția bibliotecii o îngrijesc, / O iubesc și o citesc, / Răsuflu de fiecare dată ușurat / Când cititorii cărțile la timp au returnat”.

Acestea sunt vocile noastre, ale celor ce activează cu abnegație la filiala „N. Titulescu”, redade de cititorii noștri copii. / „Foaie verde și-o sipică / Suntem o bibliotecă mica / Mică, dar ehe-he-he..., voinică!”. Corect, zicem voinică, pentru că nu suntem singuri, ci facem parte din echipa mare și prietenoasă a BM „B. P. Hasdeu”. De fiecare data zic asta cu mândrie!

Tatiana Coșeri, director adjunct, Direcția gestionarea și evaluarea rețelei:

La BM lucrurile se fac cu inspirație, echipa accelerează inovația și cooperarea, demonstrând că toți suntem în aceeași barcă, că devenim experți pe măsură ce acționăm.

Eficiența pentru BM întotdeauna a fost prioritară, deseori fiind manifestată prin inovații și invenții biblioteconomice. Oamenii aduc valoare instituției prin talentele lor. Scopul unui lider este de a le descoperi, de a le oferi o șansă pentru dezvoltare și de a forma emoții pozitive pentru instituția sa. Convergența în relaționarea cu colegii în traiectoria profesională este o muncă asiduă focusată pe răbdare și pe formarea profesionalistului integrator.

Obstacolele nu mi-au fost eșecuri, dar, deopotrivă, o șansă de a-mi descoperi colegii și de a elabora portretul lor psiho-profesional. Acest portret valorifică talentele, oferă un feedback pozitiv în vederea utilității în marea familie a BM. Fiecare dorește să fie important chiar dacă nu este la nivelul așteptărilor. Totuși este cel mai bun în unele procese și de ce să nu-i oferim scena pentru a se manifesta. Astfel, oamenii sunt împăcați cu sinele și sunt motivați să descopere, să exceleze și să se implice pentru a demonstra apartenența instituțională.

Convinsă că toți împărtășim valorile BM, întotdeauna am pus accentul pe om și nu pe statutul ierarhic. Câștigam în acest sens, oferind importanță fiabilității și integrității. Oamenii sunt diferiți. Vin cu cultura sa și valorile familiale, tradiții/ practici din cadrul studiilor sau locurilor de muncă anterioare. Evident doresc să se impună că sunt cei mai buni. În cazul dat, integrarea relevantă oferă șanse de a rămâne în echipa BM. Focusarea pe apartenența instituțională, pe competențele oamenilor și pe atitudinea pozitivă față de ei în esență aduce succesul instituțional. Acționând relevant prin susținere, prin ajutor reciproc, prin aprecieri și împărtășirea comună a succeselor, echipa Hasdeu devine excepțională și lider pe piața biblioteconomică.

Viitorul și succesul BM se află în atitudinea respectuoasă față de oameni și în recunoașterea contribuției individuale la cauza comună.

Mariana Harjevschi: Un birou ordonat, o agendă bine organizată, lecturile de specialitate actualizate o caracterizează pe Tatiana și... conturează o imagine din 1997, atunci când abia venisem în echipa BM. Traseul profesional al Tatianeii abia începea. Astăzi e mereu cu o abordare umană a leadershipului, deschisă spre perspective inspiratoare, cu o vocație de formator, aduce o contribuție importantă în fiecare etapă a călătoriilor noastre spre WOW.

La BM lucrurile se fac cu inspirație. Obiectivele sunt stabilite clar și indică direcția bibliotecii de viitor. Problemele sunt identificate, nu suportate, se face față gesturilor ostentative prin înțelegerea cauzelor. Toți se fortifică pentru a obține rezultate și dezvoltare dinamică. Toate acestea, plus atmosferă de încredere în echipă, accelerează inovația și cooperarea, demonstrând că toți suntem în aceeași barcă, că devenim experți pe măsură ce acționăm.

Libertatea de a acționa generează inovații. În cele din urmă, BM își dorește să fie în fruntea inovației, iar acest lucru necesită angajați-actanți creativi. Soluția este urmărirea unui obiectiv comun printr-o cultură organizațională.

Elena Ungureanu, șef, Secția studii și cercetări:

Ivan și Maria (Pilchinii!) nu sunt buni pentru bibliotecă. Sunt prea buni! Biblioteca (adică, tautologic și pleonastic, Cartea) e stihia lor, cum ar trebui să fie a tuturor celor care se declară bibliotecari cu acte în regulă, cu atestări periodice, cu ieșiri la public...

Cititori de profesie, scriitori, foști profesori de facultate, Pilchinii dețin acasă o BIBLIOTECĂ selectă, cred, fără analog în Chișinău. Am văzut-o într-o emisiune la PRO TV, atât de specială, sunt convinsă că stăpânii ei știu locul fiecărei cărți pe acele polițe suspendate, dar mai ales au o idee clară despre locul fiecărei cărți în literatură sau în istorie. Cu astfel de colegi e cam dificil să ții pasul, iar când te cerți din prostie sau din ambăț – simți nevoia să te împaci. Câți oameni cară cu ei (în cap) atâta bibliotecă? Ce să mai zic despre vorbitul în public al celor doi?! Ca să nu idolatrizez, adaug că fierbințeala ideii vine la pachet cu de toate, dar câți au fierbințeala ei, câți gustă din ea?

Despre Claudia ar trebui să vorbesc cu vocea narativă a personajului însetat de perfecțiune. Perfecțiunea îl poate face aproape maniacal pe om. Dar pedant și

talentat, evident, este olarul, pedantă este femeia care brodează sau croșetează, pedant este un scriitor ca Mircea Horia Simionescu. Claudia este redactor bibliografic. Dacă a fi redactor e o meserie dificilă, a fi redactor de bibliografii e o meserie a limitelor. La ce mă refer? Ca și cum ar corecta orice ochi la o broderie, deja făcută! ca și cum ar face toate ochiurile de aceeași mărime, grosime, întindere, spații între ele, legături – Doamne, ochiul sperie, mâinile (de pe tastatură) bucură! Uneori, e ca și cum ciobanul ar pune toate oile de la stână să meargă pe deal în rând. Titluri de/ în rând, capitole de/ în rând, articole de/ în rând, indexuri care sunt rânduri propriu-zise, șiruri-șiruri, șiruri... Niște rafturi imaginare într-o carte-bibliotecă – iată ce sunt bibliografiile. Monumente vegetale unor protagoniști, de la caz la caz satisfăcând adesea orgoliul propriu. E singura formă de a rândui, deci a așeza în ordine traseul unei vieți, cu urmele foarte vizibile sub formă de texte, picturi, melodii etc. E o memorie individuală așezată linear și nonlinear pe un suport.

Cu darul sintezei și al memoriei, Elena Taragan poate face în foarte scurt timp ceea ce unora le cere o veșnicie. Drept că uneori îi scapă diacriticele și se cam irită când încerc să-i dau lecții de corectitudine editorială. Dar e cel mai ușor de reparat, când ai textul pentru blog pe masă a doua zi după solicitare. Elena e și ea o foarte bună cititoare, cum nu sunt prea mulți în cadrul bibliotecii, e unul dintre foarte puțini cu lecturile din marii scriitori făcute.

Oglinda, că tot vorbim de ea. Zinaida Tâmbur îmi dă ocazia (pentru prima dată într-un proces editorial, în cadrul unei biblioteci, care este acum și biblioteca ei: etajera noastră comună multiplicată) să văd cum se muncește la patru mâini, cu două inimi. Cartea pe care o facem în onoarea dnei Cosniceanu e, bineînțeles și bine-cuvântat, o experiență inedită, deoarece e dedicată unui lingvist, fie, unei lingviste care lasă în urmă o operă de luat în calcul – întreg onomasticonul autohton, analizat în cunoștință de cauză, cu țintă spre publicul vizat și interesat de numele pe care îl poartă realmente.

Elena Șendrea, custode-șef, Biblioteca Centrală:

Departamentul Relații cu publicul găzduia nenumărate delegații internaționale, din România și nu numai. Dna Tatiana Feodoruc personal coordona aceste activități, se încadra plenar, ne cerea și nouă aceeași atitudine. În cazul când eram lăudați (departamentul) de administrația BM dna Tatiana zicea: „Am reușit împreună, cu fetele mele am reușit!”

Toți care au cunoscut-o pe dna Tatiana i-au remarcat capacitatea de comunicare, a fost o fire deschisă, protectoare, te cucerea prin sinceritate și dorința de a-ți da o mână de ajutor. Cu ușurință se atașa de noii angajați ai departamentului

nostru, ori de câte ori a fost cazul, s-a implicat în probleme de ordin profesional sau personal, ajutând cu un sfat, încurajând, căutând și găsind soluții – fapt pentru care se bucura de toată stima și prețuirea subalternilor. Toate astea le-am simțit în echipa noastră. Un manager care a schimbat destine!

Lidia Kulikovski: Despre empatie, ajutor și susținere reciprocă în echipa *Hasdeu* găsim numeroase exemple – doar unul mai special am găsit în *Jurnalul bibliotecarului*, carte dedicată de Dumitru Crudu echipei Bibliotecii „Ștefan cel Mare”.

Întotdeauna corectă, manifesta mult spirit colegial, ne susținea pe noi cei mai tineri. Astfel, de-a lungul anilor, s-au legat relații strânse de prietenie și astăzi unii colaboratori își amintesc de acele vremuri cu recunoștință. A știut să constituie, să consolideze o echipă eficientă, dedicată, pasionată de ceea ce făcea, o echipă care înscria succes după succes.

Dumitru Crudu, șef serviciu, Secția studii și cercetări:

Am mers la doamna Feodoruc la o consultație, când mi se dezlipi talpa pantofului. Mai puteam pleca de la ea doar într-un picior. Sau desculț.

Dar cum să pleci desculț pe frigul ăsta? Doamna Feodoruc o trimise pe o angajată din departamentul ei la un atelier de cizmărie, ca să-mi lipească talpa și m-a ținut de vorbă până s-a întors domnișoara. Când am ieșit de la doamna Feodoruc, afară se lăsase un frig de trosneau pietrele. Mulțumesc, doamnă Feodoruc, că nu m-ați lăsat să mă întorc acasă desculț!

Lidia Kulikovski: Un alt exemplu de empatie a echipei *Hasdeu*, în speță a Departamentului Relații cu publicul BM: La un eveniment cultural a fost invitat artistul plastic și cel mai longeviv cititor al BM, Glebus Sainciuc pe care-l așteptam cu drag (făcea schițe de portret ale personalităților, ale participanților) – era un prieten adevărat, un ambasador care a pus în valoare BM și filialele ei (mai ales Biblioteca de Arte „Tudor Arghezi”, „Transilvania” și Sediul Central). A telefonat dnei Tatiana Feodoruc să-i spună că nu poate veni la eveniment pentru că și-a dat papucii la reparație și încă nu-s gata. Unde i-ați dat, la care atelier, preciza Tatiana... Aflând unde, a telefonat și i-a rugat să facă imposibilul, căci artistul trebuie să fie la BM. A trimis pe cineva de la logistică să meargă la atelier, să ia încălțările și să i le ducă lui Glebus Sainciuc. Era o altă atitudine față de utilizatori, erau oameni empatici la BM, întotdeauna!

Elena Butucel, director adjunct, Direcția Lectură și dezvoltare servicii:

Alături de echipa ovidiană am realizat lucruri excepționale, de la cele mai elementare activități de bibliotecă la cele mai complexe.

Îmi aduc aminte și despre interviurile de angajare la serviciu la Biblioteca „Ovidius”, era nevoie de multă încurajare a acelor persoane care aveau dorință să lucreze într-o bibliotecă. Acesta este un capitol aparte al povestirii mele. Pentru că oamenii sunt cea mai mare resursă, am fost mereu în căutarea persoanelor potrivite pentru a contura echipa. Aceasta a fost formată din oameni modești, dar creativi, oameni sufletești și devotați profesiei. O echipă dornică să învețe, care s-a racordat la politica și schimbarea profilului bibliotecii și bibliotecarului și astfel a reușit să ofere servicii pentru comunitate de cel mai înalt grad, să-și propună ferm – nici un vizitator nu pleca fără a obține informația necesară.

Alături de echipa ovidiană am realizat lucruri excepționale, de la cele mai elementare activități de bibliotecă la cele mai complexe. Îmi doream ca bibliotecarul de la „Ovidius” să fie cel mai inteligent, cel mai instruit, cel mai bun profesionist din Chișinău. Să fie cel ce poate să asculte, să recomande și să se comporte politicos cu utilizatorii.

Incredibil, dar am muncit la „Ovidius” aproape douăzeci de ani cu multă dăruire și creativitate. Cercetare, activități cu publicul, promovare, blog, relația cu mass-media... toate acestea au adus beneficii atât bibliotecii în special, cât și utilizatorilor, dar și comunității în ansamblu. În calitatea mea de lider, am condus o echipă profesionistă, inteligentă, bibliotecari pasionați de munca lor, devotați cărții și cititorilor. Am iubit necondiționat oamenii din preajma mea și munceam cu râvnă, ca să ne evidențiem, diferențiindu-ne – un motiv pentru a înainta. Privind în urmă, am un sentiment de nostalgie și, totodată, de împlinire. Nostalgie după anii tineri, plini de speranțe și căutări, împlinire din tot ce am realizat și a rămas înscris în arhivele scrise și nescrise ale celor două decenii trăite la intensitate maximă în acel spațiu din cartierul Telecentru, cu nume atât de sugestiv pentru spiritul nostru latin *Ovidius*. Uneori am senzația că, dacă ar fi să o iau de la început, aș reitera experiența ovidiană exact așa cum mi s-a întâmplat, de la A la Z.

Elena Sinița, șef, Filiala „Maramureș”:

Cea mai frumoasă realizare cred că este echipa bibliotecii. Echipa construiește relații de comunicare relevante în care persistă disciplina, optimismul și entuziasmul.

Am încredere în fiecare persoană și știu că împreună cu această echipă vom realiza încă multe lucruri importante. Sunt mereu alături, mă motivează, îmi dau puteri și mă impulsionează enorm prin curajul, deschiderea către nou și dorința de a schimba atitudinea față de carte, lectură, bibliotecă și cultură generală.

Echipa WOW a bibliotecii „Maramureș” este formată din: Liliana Gașper – are funcția de bibliotecar, cu mult un spirit de echipă, știe foarte bine să se implice în activitățile bibliotecii și nu-i trece nici un moment fără al prinde în obiectiv. Este o persoană creativă, binevoitoare, inovativă, visătoare și mereu gata să ajute pe oricine. Datorită experienței de comunicare, a creat legături cu multe personalități, a regândit formele și mijloacele de interacțiune cu utilizatorii. Copiii își exprimă afecțiunea față de ea prin intermediul desenelor, colajelor, astfel, stabilește o relație între ea-copii-bibliotecă. Împreună inițiem tinerii cu CES în cadrul proiectelor propuse: „Povești terapeutice”, „Sunt priceput la toate”, „Cărți cu benzi desenate”, „Teatrul păpușilor de hârtie”. Pentru ea a fost o provocare, de a lucra cu acești copii. Acești tineri simt căldura și bunătatea oamenilor, așa au primit-o foarte liber și deschis pe Liliana; Oleseă Corjan – bibliotecarul care îi întâmpina cu grijă și ajută să împrumute

Mariana Harjevschi: Empatia este un dar minunat, inclusiv și pentru manageri, ziceam dnei Sinița în debutul angajării dnei. O fire generoasă, deschisă să accepte rolul de manager într-o bibliotecă, găzduită de Centrul de Zi și Activități a Tinerilor cu Dizabilități Mintale „Start”. Observ dedicația Dnei Sinița încurajând și sprijinind această categorie de copii și tineri, bineînțeles contribuind la integrarea acestora în societate prin lectură.

cartea potrivita utilizatorilor; Valentina Cireș (șef sector) și Daniela Toma (șef oficiu) – cu toate că sunt de puțin timp la noi în echipă, s-au acomodat ușor în colectiv și la noile cerințe, fiind bine organizate, profesioniste, creative și au fost bine primite de comunitatea sectorului nostru. Proiectele propuse și efectuate („EcoCreator”; „LecturICI”; „Lumea în obiectiv”; ș.a.) au un succes în ascensiune și sunt preferate de comunitate; Nina Muntean – bibliotecar; de puțin timp în echipă și în activitatea bibliotecii, în schimb tinde spre a face față cerințelor date și creșterea în dezvoltarea profesională.

Liuba Ciobanu, șef, Filiala „Ovidius”:

Noi, echipa ovidienelor, echipa WOW contribuim la formarea imaginii instituției publice „Ovidius”.

Relația mea cu utilizatorii este una prietenoasă. Discutând cu ei, aflu ce doresc să facă în viitor, care sunt planurile, visele... Atunci gădesc de cuviință că acest cititor ar fi un bun angajat și încerc să-l conving, îl încurajez să devină un membru al echipei noastre. Suntem o echipă uimitoare și anume aici va afla lucruri noi, va avea posibilitatea să-și împărtășească ideile unice și originale, să interacționeze creativ și impresionant cu comunitatea, să-și descopere unele talente, să-și realizeze visele. Biblioteca să fie locul dorit în realizarea aspirațiilor de a deveni o personalitate cultă, erudită, rafinată, să-i pună în valoare imaginea, oferindu-i posibilitatea de a se afirma prin activitățile de promovare a cărții și a frumosului.

Prima mea experiență de angajare a unui cititor a fost Aglaia Epure. Era în perioada când fusesem recent numită în funcția de director și eram în căutare disperată de noi angajați. Vroiam să angajez pe cineva care să se adapteze rapid noilor provocări

și anume, de a face schimbări poate mici, pentru activitatea prodigioasă a bibliotecii, dar esențiale într-o eră a globalizării, a dezvoltării vertiginoase a tehnologiilor informaționale. O cunoșteam de pe timpul când era elevă de liceu. Dintotdeauna mi-a plăcut această cititoare educată, cu bun simț, dornică de a face ceva, curioasă de a afla lucruri noi. Venea des ca utilizator, se implica în unele activități culturale. Într-o discuție cu ea, am aflat că este în căutarea unui loc de muncă, la acel moment echipa avea nevoie de o persoană tânără, creativă și cu inițiativă.

S-a integrat foarte repede în echipă. Am avut încredere deplină în potențialul ei și neîntârziat au venit și primele realizări. Biblioteca i-a oferit oportunitatea de a învăța lucruri noi – a creat povești digitale în baza textelor scrise de ziaristul, dar și colegul Ion Borș.

Cea de-a doua experiență de angajare a fost aderarea la echipă a ziaristului Ion Borș. El era prezent la multe evenimente organizate de bibliotecă. Ion avea experiență în domeniul bibliotecilor publice, activase temporar și în alte biblioteci. Un bărbat în echipă? ne întrebam noi, cu suspiciune. Un bărbat în biblioteca noastră între un WOW și o ezitare, răsturna toate prototipurile libertății feminine, cineva era împotriva, cineva era pro, dar nu am regretat nici un minut – ne-am ales cu un Cronicar.

Apoi a urmat Lilia Don-Ciobanu, cititor și voluntar. Pe Lilia o cunoșteam de mult timp, venea cu feciorii la bibliotecă. Grigore, fiul cel mare era participant activ la programul „Ora poveștilor”, moderat pe atunci de voluntara Cristina, apoi a participat activ la proiectul intergenerațional „Vreau să-mi citești”. Cei din familia Ciobanu au fost primii noștri voluntari ca familie care s-au implicat activ în viața bibliotecii.

Dintotdeauna mi-a plăcut inteligența, calmul, creativitatea, răbdarea, dar și perseverența ei. Atunci când i-am propus să devină membru al echipei noastre a acceptat. Majoritatea serviciilor implementate de Lilia au un plan de acțiuni bine determinat la fel ca și firea acesteia. Are spiritul de observație întotdeauna la activ, nu omite niciun detaliu care are relevanță și impact pentru a obține loialitatea utilizatorilor și rezultatul scontat. Ba mai mult, ea dă puls fiecărei activități, aducând originalul în prim – plan, fapt care-l însuflă și copiilor în activitățile pe care le diriguiește.

Am admirat întotdeauna la ea perspicacitatea cu care-și pune ideile în acțiune și ambiția cu care le dă formă.

Majoritatea serviciilor proiectate de Lilia sunt dinamice, fiind fundamentate pe cunoștințe, prietenie, ambiție și bucuria părinților de-ași regăsi copiii încadrați în activitate. Un exemplu este și serviciul STEAM Creativity.

Admir la Lilia perseverența ei în tot ce realizează. Programul estival „Provocarea verii” lansat în anul 2019 ne-a motivat să surprindem cititorii prin lectură, explorare și creativitate. Ideile ingenioase ale Liliei au creat în bibliotecă un mediu laborios, unde copiii au petrecut o vară altfel, au învățat, au legat prietenii, au explorat

la propriu și la figurat, au creat și au dat frâu liber imaginației. Lilia este pentru noi un exemplu minunat care ne arată ce se poate întâmpla când reușim toate lucrurile pe care ni le propunem. Ea este omul potrivit care prestează servicii extraordinare, oferă o creștere inteligentă a cititorilor. Orice idee și proiect pe care îl implementează în bibliotecă este o experiență WOW atât pentru noi, echipa, cât și pentru comunitate.

Într-o zi de vară am intrat la Oficiul copii în timpul desfășurării programului *Ora poveștilor*. Pe atunci practicam să vină o grupă de copii de la grădiniță la activitate. Copiii erau însoțiți de o domnișoară care era atentă la detalii, știa foarte bine să comunice cu toți. Mi-a atras atenția profesionalismul ei de pedagog, studentă la Filologie, angajată pe parcursul verii la grădinița din proximitatea bibliotecii. Mai târziu, am invitat-o la un ceai, mai exact la o discuție sinceră, doream să aflu planurile, visele ei pe viitor. Atunci mi-a venit ideea să-i propun din toamnă să devină parte activă a unei provocări de durată, un voluntar special al bibliotecii la „Ora poveștilor”, să-și antreneze cunoștințele și abilitățile pedagogice cu puștii setoși de povești și activități moderate de tineri energici, cu inițiativă, care știu a învăța și a se distra, învățând concomitent.

Oferta propusă Anei s-a dovedit a fi o dublă provocare care a produs imediat schimbarea și un WOW rezistent în timp. Odată cu Ana, biblioteca a câștigat doi voluntari, doi pedagogi cu spirit de inițiativă și cel mai important cu noi tehnici, metode și mijloace de interacțiune cu cei mici.

Nu am ezitat să fiu de acord cu propunerea tinerei de-a organiza „Ora poveștilor” împreună cu prietena sa, Tatiana, studentă și ea la aceeași facultate. Acceptasem această direcție de perspectivă, fiind sigură anticipat că rezultatele vor fi vizibile și cititorul mic mulțumit.

Așa am oferit experiența WOW prin serviciul „Ora poveștilor”, lăsându-i pe copii în compania jocului și a distracției generate pe margine de poveste de cele două voluntare. În timpul voluntariatului, am descoperit o altă latură a Anei – harul de-a scrie.

De curând angajată a bibliotecii a devenit și scriitoarea, jurnalista Zina Izbaș. Un lucru minunat, ea și așa era în familia ovidienelor chiar de la deschidere. Apreciez enorm hotărârea de-a face schimbarea pe plan profesional și de-a ne alege co-echipă pe Zina Izbaș, cunoscută de o țară întreagă, să fie acum imaginea promițătoare a bibliotecii „Ovidius”.

Într-o eră a globalizării, adaptarea la schimbare și centrarea pe satisfacția necesităților utilizatorului modern sunt două obiective indispensabile activității bibliotecii. Bibliotecarul de succes este cel care reușește să transmită acel spirit de abnegație utilizatorilor săi, să aducă schimbarea comunității. Da, noi echipa ovidienelor, echipa WOW formată din bibliotecarii: Liuba Ciobanu, Viorica Moraru,

Victoria Cebanu, Natalia Cojoharenco, Lilia Don-Ciobanu, Ana Ostașevschi-Ureche, Zina Izbaș contribuim la formarea prestigiului și imaginii instituției publice, numită Biblioteca „Ovidius”.

Anastasia Moldovanu, șef, Filiala de Arte „Tudor Arghezi”:

În zilele ZEN am ajuns să ne cunoaștem, noi, bibliotecarii de la BM „B.P. Hasdeu” și mai bine.

Cum? Prin intermediul jocurilor! Ele ne-au scos din tabieturile obișnuințelor comode zilnice și ne-au pus în ipostaza unora noi, simțind de la început un fel de jenă, uitându-ne „ochi în ochi” sau dansând cu ochii închiși, sau călătorind în maxi-taxi, sau numărând până la trei, sau laudându-ne una în fața celeilalte, sau rătăcind prin pădure, sau spunându-ne povești cu *a fost odată...* Și nici seama nu ne-am dat, că de fapt, aceste simple jocuri ne-au făcut ispită la coeficientul de inteligență IQ sau creativitate CQ. Jocurile în perechi au făcut minuni, am redescoperit îndeaproape, pe sufletista Aliona Nosății, pe frumoasa cu chip angelic Valentina Cheliș, pe extraordinara Ludmila Stoianov și pe Elena Dabija, pragmatistă până în măduva oaselor. Împreună am depistat talentul din noi ca povestitori, dar și mai curios, am aflat și mici secrete din viața bibliotecilor noastre.

Și desigur, *a fost odată...*

- Cine, ce?
- O capră!
- Ce avea ea?
- Șapte iezi!
- Ce făcea capra ziua?
- Pleca cu geanta la magazin după alimente
- Când s-a întors, ce a găsit?
- Ușile deschise și iezii lipsă!
- Unde au plecat iezii?
- În pădure!
- Da de ce?
- S-au ascuns de Nanu Lup!
- Ce ar însemna asta?

- Că iezii îl încurcau pe cumătrul Lup!
- Vroia să se aibă de bine cu Cumătra Capră?
- Așa spuneau vecinii!

Mulțumim Lidia Kulikovski, Diana Ungureanu, Oxana Andreev pentru zilele ZEN.

Liudmila Barbă, șef, Filiala „Lesia Ukrainka”:

Коллектив библиотеки сохраняет и умножает традиции, заложенные библиотекарями разных поколений.

Pервой заведующей библиотекой им. Леси Украинки стала Людмила Ильинична Заимова – безупречный специалист своего дела. В библиотеке было 3 отдела: читальный зал на 80 мест, абонемент и отдел справочно-библиографической и информационной работы. Читателей обслуживали 3 библиотекаря. Со дня создания библиотеки в ней работали и работают замечательные люди, настоящие энтузиасты своего дела – компетентные, инициативные, энергичные. Заведующими библиотекой им. Леси Украинки были последовательно: Людмила Заимова (проработала на этом посту 13 лет, со дня основания библиотеки), Ольга Огий (проработала на этом посту 1 год), Людмила Барбэ (проработала на этом посту 18 лет и работает по сей день).

Значительный вклад в развитие библиотеки внесли работники: Виктория Мазур, Людмила Авдеева, Ирина Мельниченко, Дарья Галюк, Ирина Черногор, Нина Шайдюк, Виктория Коваленко, Валентина Паценко. Расширяются отделы библиотеки, в коллектив приходят молодые специалисты. Каждый из них приносит свой характер и темперамент, свои знания и таланты. Сегодня сотрудники библиотеки – это сплоченный коллектив профессионалов. В коллективе работают библиотекари с разным опытом и стажем работы. У всех разные характеры, увлечения, но всех объединяет одно – это любовь к книге, ставшей в свое время дорогой в профессиональную жизнь. На сегодняшний день в штате библиотеки числится компетентные, эрудированные, неутомимые, творческие личности с безграничной фантазией и вечным стремлением к лучшему! Это заведующая абонементом Ольга Маюк – настоящий фанат и профессионал своего дела, а также молодые кадры библиотеки: заведующая читальным залом Кристина Бирка, библиотекари Ана Бевзюк и Светлана Унгурян.

Mariana Harjevschi: Atunci când se întâmplă lucruri groaznice în comunitățile noastre, în țările noastre și în lume, vrem să întindem o mână de ajutor celor afectați. Am văzut în Ludmila Barbă multă empatie și compasiune pentru a ajuta refugiații din Ucraina. Prin generozitatea, dar solidarizarea cu familiile refugiate și copiilor acestora a reușit să convingă diverși finanțatori să ofere susținere pentru a extinde colecția de carte în limba ucraineană, dar și deschide un spațiu sigur și ofertant pentru jocuri, lectură.

Благодаря своему опыту, профессионализму, энергии, бескорыстной преданности делу, наши библиотекари достойно выполняют свою миссию – сохранять знания и культурное наследие для последующих поколений. Они стремятся к тому, чтобы кишиневская библиотека имени Леси Украинки стала поистине современным научно-информационным библиотечным центром. Коллектив библиотеки сохраняет и умножает традиции, заложенные библиотекарями разных поколений.

Ludmila Gajos, fost șef, Filiala „Târgoviște”:

BM este cel mai important lucru din viața mea... m-am născut pentru a-mi forma destinul anume aici.

De multe ori am meditat asupra expresiei scriitorului Mark Twain cum că cele mai importante două zile din viața noastră sunt cea în care ne-am născut și cea în care am aflat de ce ne-am născut. Cred că anume aceste gânduri m-au făcut să conștientizez și să realizez că eu am apărut pe lume pentru a descoperi BM, pentru a mă angaja în această instituție frumoasă, a mă forma profesional până la gradul superior nu fără ajutorul unor specialiști minunați care activează aici. Mi-am format chiar un nou stil de gândire, muncind peste 10 ani în calitate de director la Filiala „Târgoviște”. Aflarea mea la BM, a fost ca o revoluție, am realizat că activând aici îmi modernizez permanent stilul de activitate împreună cu echipa filialei. Echipa a devenit mai competentă, mai profesionistă prin diferite forme de instruire, cu ajutorul și sfaturilor înțelepte ale specialiștilor calificați de la departamentele BM „B.P. Hasdeu”; oameni deschiși la suflet, întotdeauna pregătiți să-ți dea o consultație în

Lidia Kulikovski: Pasionată de profesie și îndrăgostită de bibliotecă, Ludmila Gajos a muncit cu dăruire ca manager ținând Biblioteca „Târgoviște” printre bibliotecile active din rețeaua BM. A dus pe umerii săi un efort grandios – reparația localului acestei filiale. A adunat în jurul bibliotecii multe personalități, aveau un cenanclu de epigramă specifică, scrisă de medici; artiști de operă, pictori.

plan profesional, dar și personal. Luând în considerație faptul că nucleul echipei BM îl constituie femeile, vreau să afirm încă o dată cu tărie că într-adevăr aici lucrează doamne profesioniste, drăguțe și inteligente, specialiste, cu ajutorul cărora mi-am format o viziune nouă, o atitudine mai specială, mai convingătoare pentru activitatea și destinul meu de bibliotecar. M-au învățat să fac și să accept schimbări radicale, să lupt pentru existența profesiei noastre, pentru existența bibliotecii în era internetului. Atmosfera de modernizare a instituției m-a convins că BM în viața mea este cel mai important lucru și că, în ultimă instanță, m-am născut pentru a-mi forma destinul anume aici.

Elena Dabija, șef, Centrul Academic Internațional Eminescu:

Echipei CAIE zi de zi cercetează, studiază, valorifică și promovează patrimoniul eminescian, *noi suntem mai eminescieni* decât alte filiale și contribuim la fidelizarea membrilor comunității în realizarea proiectelor noastre, mereu să studieze, să descopere și să promoveze moștenirea eminesciană.

La acest bilanț jubiliar al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” și pe parcursul acestor 40 de ani ca membru în echipa-familie „Hasdeu” confirm că au fost ani de muncă asiduă cu dragoste de profesie și patrimoniul național, universal și eminescian, în care am realizat: colaborări, parteneriate fructuoase și vizite de lucru cu multe instituții și personalități remarcabile din mai multe țări; schimbări importante în procesele de lucru; activități și programe culturale inedite; cercetare și editare de publicații de profil; schimb de experiență și deplasări de serviciu în alte țări; inovații și tehnologii moderne în activitate; participare activă la foruri profesionale; proiecte susținute; zeci de mii de cititori/ utilizatori, sute de mii de vizite și documente înregistrate și consultate; multe articole și emisiuni în mass-media; servicii on-line și rețele de socializare; onoruri, diplome și cuvinte de recunoștință... Este imposibil să le enumer pe toate câte le realizează fiecare membru din Echipa diriguță de mine. Nu am avut în acești ani clipe care să nu mă frământa, mereu am

fost în pas cu schimbările provocate de viața cotidiană, iar schimbările necesită și mari eforturi pentru a fi în pas cu timpul. Am avut întotdeauna această responsabilitate – de aceea, consider că, deși am obținut succese și realizări, mai sunt încă multe de făcut pentru a fi împlinită definitiv. Toate câte le realizează fiecare bibliotecar din Echipa CAIE au devenit posibile. Este și meritul că în frunte se află neobositele profesioniste și mărinimoasele doamnele directoare dr. Lidia Kulikovski și dr. Mariana Harjevschi, pentru care le mulțumim și le suntem recunoscătoare. Datorită dumnealor am ajuns unde suntem – formăm Echipa „Hasdeu”, suntem o forță de neîntrecut și de invidiat! Doresc să realizăm în viitor noi obiective și să ținem piept provocărilor și solicitărilor comunității. Doresc ca tinerii să îmbrățișeze profesia de bibliotecar. Doresc ca vizitatorii noștri să fie mereu consumatori de tot ce deține o bibliotecă modernă, să fie alături de noi în tot ce ne dorim să realizăm în comun, să ne provoace și să ne ajute ca bibliotecile să fie o a doua casă pentru ei.

Bucuria mea cea mare este: Stima și respectul, care sunt reflectate în ochii și satisfacția tuturor membrilor comunității, numeroșilor utilizatori și oaspeților din diferite țări, care au pășit pragul împărăției pe nume biblioteca! Toată recunoștința mea tuturor, pentru că ne cunoaștem și toate câte au fost realizate împreună! Pace, sănătate și poftă de toate încă 40 de ani înainte!

Ori de câte ori am prilejul, declar cu mândrie că sunt bibliotecară din Echipa „Hasdeu”, că sunt la locul potrivit, nu regret nici o clipă și declar: eu, subsemnata Elena Dabija, rămân bibliotecară pe viață, cu energie creativă promovez, pe propria răspundere, brandul Mihai Eminescu și miraculoasa cultură românească generațiilor de azi, dar și generațiilor următoare... Vivat! Crescat! Floreat!, draga mea BIBLIOTECĂ la acest jubileu onorabil de 145 de ani glorioși!

Taisia Foiu, șef, Secția „Memoria Chișinăului”:

Formam o echipă de minune, atât în timpul orelor de program, cât și după.

Ce îmi pot aminti azi despre acei primii ani de activitate? Au fost, probabil, cei mai frumoși ani, una din perioadele memorabile ale carierei mele. Îmi amintesc azi, cu mult drag, de colegile mele, care îmi erau, în același timp, și prietene apropiate. Fiind toate, aproximativ, de aceeași vârstă, formam o echipă de minune, atât în timpul orelor de program, cât și după.

Anul 1989. Sunt transferată la Biblioteca Centrală. Din Sectorul Râșcani, dintr-un birou personal, separat, unde eram obișnuită să lucrez în liniște și să nu fiu deranjată de nimeni, m-am pomenit la sediu central al bibliotecii, într-o cameră cu 9 oameni, care băteau neconținut la mașinile de scris. Stăteam vizavi de Ludmila Pînzaru, care a venit cam în aceeași perioadă și până în zilele de astăzi suntem colege... La început a fost un pic cam grea această schimbare de atmosferă și colectiv. Ușor-ușor, însă, m-am obișnuit.

Ivan Pilchin, șef, Secția activitate editorială:

Preocuparea mea pentru literaturile lumii și, în special, pentru spațiul germanofon, a găsit o continuare firească în venirea mea la bibliotecă.

În echipa Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” am venit în anul 2019, la invitația doamnei dr. conf. Lidia Kulikovski. Îi mulțumesc pe această cale pentru provocare și încredere. Inițial, am ocupat funcția de șef al Secției Studii și cercetări. Timp de aproape un an, am avut ocazia să cunosc mecanismele de lucru în BM, am descoperit oameni profesioniști și dedicați domeniului biblioteconomic, am participat la mai multe acțiuni și inițiative de promovare a cercetării științifice în rândul bibliotecarilor. Pentru mine aceasta a fost și o școală biblioteconomică.

Anul 2019 a fost și primul an al derulării Programului estival „Provocarea verii”. M-am bucurat să fac parte din grupul de discuții privind misiunea și oferta programului și să vin cu câteva idei care, ulterior, au prins rădăcini și viață. Am văzut, în cadrul acestui Program, cât de mult efort și suflet depun bibliotecarii din rețeaua BM în activitatea lor, aplicând cunoștințele și abilitățile de animație în lucrul lor cu utilizatorii. Am văzut, la modul practic, ce înseamnă creativitate, inovație și experiență, toate conjugate cu profesionalism, energie, competențe pedagogice sau aptitudini artistice. Toate – componente esențiale ale succesului atât individual, cât și unul colectiv în realizarea programului.

Am venit la BM după mulți ani de lucru la Universitatea de Stat din Moldova, unde am predat literatura universală și germană. Preocuparea mea pentru literaturile lumii și, în special, pentru spațiul germanofon, a găsit o continuare firească în venirea mea la bibliotecă. Din primele luni deja, m-am implicat în coordonarea activității Sălii de lectură germană, pe care am îndrăgit-o încă din anii de studenție. Am participat, cu această ocazie, în toamna anului 2019, la Plovdiv (Bulgaria), la conferința de lucru a managerilor centrelor și bibliotecilor germane susținute de către Institutul Goethe în România, Bulgaria și Republica Moldova. Colaborarea cu Institutul Goethe continuă, foarte constructiv și performant, și astăzi, rămânând una din priorități în activitatea mea la BM. În cadrul acestei colaborări, am dezvoltat relații de parteneriate și de cooperare cu Ambasada Germaniei în Republica Moldova și Centrul cultural „Akzente” din Chișinău.

Din vara anului 2020 și până în prezent, sunt șeful Secției Activitate editoria-lă din cadrul BM. E o pagină absolut nouă în cariera mea profesională. Mai întâi, după plecarea dintre noi a lui Vlad Pohilă, redactor-șef, la acel moment, a revistei „BiblioPolis”, am preluat, la propunerea doamnei dr. conf. Lidia Kulikovski, acest post și această funcție. A fost o mare onoare și, totodată, o responsabilitate enormă pentru mine să preiau activitatea revistei în calitate de redactor-șef și, în paralel, să coordonez activitatea editorială la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”. Veneam după un maestru, toți îl știau și îl apreciau pe Vlad Pohilă. Era o provocare profesională și eu am acceptat-o.

Întâi de toate, am descoperit, în cadrul secției, câțiva colegi absolut minunați, adevărați profesioniști ai domeniului. Este vorba de doamna Genoveva Scobioală, secretar de redacție al revistei „BiblioPolis” (până în 2020), un excelent redactor de carte, care m-a ajutat, cu multă empatie și generozitate, la prima etapă de lucru asupra câtorva numere ale revistei. Este domnul Ion Vârlan, care, cu mult profesionalism și deschidere, cu o enormă răbdare și înțelegere umană, asigură calitatea machetării cărților și revistelor pregătite de echipa BM. Este domnul Valeriu Herța, un talentat artist plastic, caligraf și designer, care oferă o imagine personalizată, inedită și, în același timp, funcțională produselor editoriale ale BM. Este doamna

Raia Rogac, o minunată profesionistă în domeniul jurnalismului cultural, cea care contribuie la conținutul fiecărui număr cu interviuri magistrale sau cronicile ale evenimentelor culturale. E vorba și de doi redactori, dr. Tatiana Luchian, redactor de carte, și dr. Nadejda Ivanov, secretar de redacție al revistei „BiblioPolis” (din 2021), împreună cu care facem o echipă de lucru bine coagulată, bazată pe respect reciproc și profesionalism. În acest sens, sunt ferm convins de faptul că doar atunci reușești să ajungi la o anumită performanță și succes, când faci parte dintr-o echipă consolidată, creativă și dedicată, când există o sinergie și complementaritate umană dintre membrii colectivului. Sunt fericit că am găsit un astfel de colectiv atât la BM, în general, cât și în cadrul secției noastre. Și asta este WOW cu adevărat!

O echipă se vede și prin capacitatea sa de a se reinventa, de a învăța din mers și de a se regăsi în diferite dificultăți. Îmi amintesc de pandemie și de procesele de transformare socială și umană pe care le-am trăit. Perturbările în funcționarea instituțiilor publice care au urmat acestor procese s-au reflectat și în viața Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. Reorientarea activității și comunicării cu utilizatorii spre mediul online a devenit o formă firească de compensare a distanțării fizice de spațiul bibliotecii. Interconectarea digitală globală prin platformele virtuale a constituit un răspuns recuperator la imposibilitatea de a comunica și a interacționa pe timpuri de pandemie. Demonstrând o uriașă calitate de a învăța din mers, dând dovadă de inventivitate și flexibilitate creatoare, bibliotecarii, unii dintre primii în sfera serviciilor publice, au valorificat potențialul aproape inepuizabil al digitalizării vieții moderne prin proiecte de popularizare a lecturii, prin conferințe, traininguri, reviste digitale, transmisiuni online pe rețelele sociale, prin crearea conținuturilor audiovizuale accesibile în orice spațiu și la orice oră. Capacitatea de reinventare a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” în condiții pandemice este un semn sănătos de rezistență și curaj, de imunitate spirituală și culturală care permite bibliotecii, în continuare, să cultive inteligența, rațiunea și pasiunea (lucruri care nu sunt neapărat incompatibile), dorința de viață, de creație și de libertate prin cărți, prin cunoaștere și comunicare.

CAPITOLUL II. CULTURA SERVICIILOR

2.1. CONECTAREA CU UTILIZATORUL

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

Un serviciu remarcabil este o inovație remarcabilă!

Problemele pe care le configurează păstrarea utilizatorilor și obținerea fidelizării lor a fost întotdeauna prioritatea mea numărul unu. Evoluția tehnologică a lumii, dezvoltarea și diversificarea vertiginoasă a formelor de divertisment au rărit numărul utilizatorilor în biblioteci. Ofertele virtuale îi țin în case, în cafenele, baruri, cluburi care au politici agresive/persuasive de fidelizare, iar bibliotecile cu oferte aride caută soluții... Caută sau stau în expectativă? Depuneam efort să conving bibliotecarii că nu există nicio diferență dintre o cafenea, un bar, un teatru, un muzeu, un cinematograful, o discotecă, karaoke și o bibliotecă... Până la urmă fiecare dintre aceste instituții își atrage utilizatorii/ clienții/ spectatorii, să-i servească și să le câștige fidelitatea, furnizându-le produse de calitate și servicii excelente.

Atragerea utilizatorilor, satisfacerea utilizatorilor seamănă cu o alegere care se desfășoară în fiecare zi și în care oamenii votează cu inima sau „cu picioarele”. Dacă sunt nemulțumiți, pleacă la alții, astfel ne aplică o corecție, o penalitate... Eforturile de relații publice pot asigura doar un bandaj temporar.

Bibliotecile au abordat diferit conceptul atragerii și fidelizării utilizatorilor, inclusiv BM... Amintesc aici articolele publicate începând cu 2008..., conferințele

organizate. Plonjam printre formule „utilizatorul – patronul nostru, stăpânul nostru”; „utilizatorul are întotdeauna dreptate”; „utilizatorul – rațiunea noastră de a exista” ca bibliotecă. Însă adevărata provocare pentru mine a fost și mai rămâne în transformarea sloganurilor în acțiuni care transpun aceste sentimente și convingeri în fapte percepute de utilizatori. Indiferent de postul pe care îl ocupăm în bibliotecă sau de experiența personală, sarcina numărul unu este întotdeauna să atragem „utilizatori”, să-i mulțumim și să-i păstrăm.

Dacă BM, într-o oarecare măsură, obține fidelitatea utilizatorilor este pentru că BM oferă un cadru practic pentru implementarea proceselor continue prin care se câștigă fidelitatea utilizatorilor. Cadrul practic BM este construit pe strategii ca: utilizarea oricărei oportunități de atragere a unor utilizatori fideli (campanii, inovații, servicii de excelență); identificarea factorilor de respingere a utilizatorilor și elaborarea unor activități de remediere a situațiilor acolo unde se produc conflicte; recuperarea utilizatorilor nemulțumiți; (amnistii în loc de penalități, dezvoltarea relației de încredere); oferirea serviciilor cu valori excepționale utilizatorilor; atragerea utilizatorilor printr-o personalitate; oferirea prin servicii a unei experiențe avantajoase.

Prin orice acțiune, instruire, inițiative, căutăm, de fapt, diferența imensă, sustenabilă, care ar putea proveni cu siguranță dintr-un serviciu ireproșabil! Un serviciu remarcabil este o inovație remarcabilă!

Atât diferențierea și poziționarea pe care am învățat cum se le facem, cât și inovația nu sunt bastioane pe care le cucerim, arborăm brandul și rezolvăm fidelizarea utilizatorilor noștri. Sunt procese în continuă desfășurare, ca un râu de munte capricios care-și modifică permanent cursul în funcție de debit.

Mariana Harjevschi: Poate sună banal, dar serviciile au devenit esența culturii noastre instituționale. Pasiunea fiecărui bibliotecar a devenit prin conceptele *a crea* și *a inova*, de a găsi constant noi căi pentru a îmbunătăți serviciile, acestea devenind o mentalitate și o forță transformatoare. Pe parcursul anilor, acestea au ajuns un fel de element de accelerare, care facilitează conexiunea cu membrii comunității. Bibliotecarii BM au înțeles că serviciile impulsionează și alimentează spiritul fiecărui utilizator de ași extinde cunoștințele sau de a obține abilități și competențe, pentru a atinge finalități.

Să creăm servicii a însemnat să creăm valoare pentru utilizatori!

Dumitru Crudu, fost șef, Filiala „Ștefan cel Mare”:

Timpul în bibliotecă trece mai lent.

Printre cărți, zilele sunt mai lungi decât în oraș. Cel puțin, așa crede domnul Ilie, care toată viața a lucrat *troleibuzist* în Chișinău și îi place să stea în sala noastră de lectură și să citească. Dar numai joi. Nu știu de ce numai joi, însă domnul Ilie trece doar joi pe la noi. Vine pe la amiază și pleacă acasă cu geanta plină cu cărți după ce închidem biblioteca. Ei bine, dacă domnul Ilie vine doar joi, atunci

Mariana Harjevschi: Este un fapt confirmat că bibliotecarii BM, prin serviciile create, la fel și-au dorit să amplifice sentimentul de dialog cu comunitatea, un fel de al treilea spațiu în care utilizatorii se pot conecta în afara casei, școlii. Iar cel mai important este că au creat și o ambianță primitoare, cu o virare contemporană. Au creat locul perfect și pentru a citi o carte, dar și pentru a utiliza computerul, creionul 3D, tableta etc.

Carolina și prietenele ei trec zilnic, după ore. Ele sunt eleve în clasa a patra și, înainte să meargă acasă, trec pe la noi, pe la bibliotecă, umplând sala de lectură cu voie bună și lumină.

Aliona Nosatî, șef, Filiala „Nicolae Titulescu”:

Cititorul este totul pentru Bibliotecă! Și noi, bibliotecarii, facem tot posibilul și imposibilul ca Dânsul să fie fericit!

De-a lungul întregii mele experiențe la bibliotecă, nu am încetat să-mi iubesc cititorii și să mă gândesc la ei. Pentru Ei am rămas după program ani de zile, am realizat cele mai năstrușnice activități, am copt prăjituri, am cumpărat bomboane, am evoluat profesional, am învățat, m-am instruit... Împreună cu ei am

râs, am plâns, am dansat, am cântat, am făcut glume, am discutat de la suflet la suflet. Pentru ei am fost și sunt în rol de învățător, educator, psiholog, regizor, actor, coregraf, bucătar, moderator, prieten, soră, mamă... Întotdeauna cititorul nostru s-a identificat cu sentimentul de familie, dar unde oare e mai bine decât acasă, în sânul familiei? Am înțeles că ceea ce facem noi, bibliotecarii, nu e doar o muncă, ci sunt emoții, sinceritate, încredere, prietenie...

Deseori unele expresii ale copiilor m-au surprins și, totodată, m-au făcut să zâmbesc: „Se poate să rămânem pe noapte la bibliotecă?”; „La ce oră se dau dulciuri?”; „Vreau să fiu copilul Dvs.!”; „Știți că aveți o afacere prosperă! (adică bibliotecă)”;

„Pot să lucrez bibliotecar în locul Dvs., când o să plecați la pensie?” etc. Să mai zică cineva că nu vrea lumea la bibliotecă!

„Primești ceea ce dăruiești”, deseori repeta buna mea mămică, cel mai generos Om din lume (care și din ceruri veghează asupra bibliotecii). Afirmatia aceasta se referă și la relația mea *bibliotecar-cititor*. Emoțiile, zâmbetele îmbrățișărilor, pupici, mesajele, diversele felicitări realizate *handmade*, dulciurile dăruite fără nici un motiv mă fac un bibliotecar fericit și împlinit. Bănuiesc că nu este vreun copil din sectorul Botanica, care să nu mă cunoască, vedetă, nu alta.

Lidia Kulikovski: Aliona Nosatî permanent a cultivat o relație specială cu utilizatorii, are metodele ei de a crea loialitate pe care le-a împărtășit și în cadrul unei conferințe profesionale. Are un talent aparte de *relaționist*. În constituirea relațiilor ea face teatru, face artă, e un exemplu de clonat!

Țin minte un caz haios pe timpul când îmi petreceam vacanța împreună cu familia pe litoral turcesc. Ca din senin, să se întâmple un copil să mă zărească, să alerge fericit spre mine și să-mi spună bucuros: „Dna Aliona, cartea împrumutată e tare interesantă, mai am de citit 35 de pagini și vin imediat s-o întorc. La care fiecele mele au început să zâmbească: „Mamă, te-au găsit și aici, copiii tăi, ei, dar nu-i de mirare, noi deja am acceptat că mai ai o familie pe nume Biblioteca și mai ai încă mulți copii.” Și asta e purul adevăr!

Îmi amintesc, în 2018, din numele bibliotecii le-am dedicat și un imn utilizatorilor – *Imnul Cititorilor*: „Îți mulțumesc, cititorule, că existi, că vii să citești, să împrumuți cărți, să te implici în activități și servicii, să te informezi, să te instruiesti, să te recreezi, să comunici, să colaborezi, să-ți faci prieteni noi și să-i menții pe cei vechi, să experimentezi, să faci voluntariat, să navighezi pe internet, să explorezi aplicații, să fii ingenios, creativ inteligent, curios, fericit și unic... Îți mulțumesc, cititorule, că faci parte din familia bibliotecii! Ești super tare! Ce așa face eu fără tine?” Ca tot eu să

răspund: - „Nimic”! Cititorul este totul pentru Bibliotecă! Și noi, bibliotecarii, facem tot posibilul și imposibilul ca Dânsul să fie fericit!

Dacă nu v-ați plictisit, dragi prieteni, depăn în continuare firul poveștii bibliotecărești despre cel mai important aspect – ce-i face pe cititori să vină la filiala „N. Titulescu”? Cei mai mulți dintre ei, făcând cunoștință cu activitatea bibliotecii se transformă într-un segment pe care îi numim „cititori fideli”. Iar odată ce se întâmplă acest lucru, rareori ne mai părăsesc. Ei revin iar și iar, devenind ambasadorii bibliotecii noastre. Iată doar câteva exemple ce demonstrează fidelitatea cititorilor:

Familia actorilor Mihaela și Petru Oistric, cu vreo doi ani în urmă s-a transferat cu traiul din sectorul Botanica în centrul orașului. Și ce credeți? Fiica, Sofia, crescută de mică în bibliotecă, ne-a uitat? Ba de loc! Ne vizitează regulat, împrumută cărți și ne mărturisește sincer că-i este dor de noi. Să știi, dragă Sofia, simpatia e reciprocă!

Sau, Mihai Ciobanu, tânărul care luni de zile a promovat cărțile din programul „Chișinăul citește”, mutat acum în România, nu mai face parte din familia bibliotecii? Ba da! Face și încă cum! Prietenia și colaborarea continuă și la distanță! Zice că dacă revine în țară se angajează neapărat în echipa noastră, pentru că e fascinat de noi, iar noi de el. Iată așa conexiuni puternice avem noi cu utilizatorii fideli! Aceasta contează!

Ludmila Dogotari, șef, Filiala „Codru”:

Noi livrăm fericire, facem lumea puțin mai bună.

Proșperăm pentru că evoluăm permanent. Munca bibliotecarilor s-a schimbat radical. Fiecare dintre noi, avem fel de fel de idei nebunești, care nu stau stocate, păstrate în mintea noastră, dar le împărtășim celor din jur. Inima unei biblioteci sunt serviciile, animațiile culturale și sociale cu publicul necesare comunității. Prin ele, noi, bibliotecarii, inspirăm încredere oamenilor că e posibil să-i facem puțin mai fericiți atunci când îi ascultăm, comunicăm cu ei, atunci când întreținem conexiuni umane, personale. Noi livrăm fericire, facem lumea puțin mai bună. Oamenilor le place să se implice în activități, unde ei se simt bine. Noi, bibliotecarii, suntem cei, cu ajutorul cărora se produce asta și o facem prestând un evantai divers de servicii cetățenilor. Ca să obții o reacție WOW, trebuie să faci ceva puțin neconvențional și inovator. Trebuie să uimești prin fiecare interacțiune cu utilizatorii, ceea

Mariana Harjevschi: Deși într-un spațiu retras de gălăgia urbană, totuși Biblioteca „Codru” a reușit să atragă atenția comunității asupra serviciilor sale, fructificând potențialul său din plin.

ce realizăm în cadrul serviciilor pentru chișinăuieni (copii, adolescenți, adulți și persoane peste 65), prin permanentele instruiri.

Dumitru Crușu, fost șef, Filiala „Ștefan cel Mare”:

Cititorii noștri nu sunt doar din Chișinău, dar din toată țara. Chiar și din Șerpeni avem o utilizatoare. Cel puțin, o dată pe lună, aceasta vine să-și schimbe cărțile.

Eo femeie trecută de 50 de ani și e țărăncă. Mai că nu e analfabetă. Nu pentru ea însă vine după cărți, ci pentru fata ei. Și tot timpul vrea cărți interesante. Nu la plezneală, ci cărți captivante și bine scrise. După ce-i întind un roman sau altul, ea mă privește pe sub ochi și mă întreabă: „E chiar un roman bun?” Fiica ei este elevă în clasa a șasea și nu-i place să citească deloc. Or, doamna aceasta vrea să-i trezească pofta pentru lectură. Și, de aia, vrea doar cărți palpitate, pe care să nu le poți lăsa din mână, cărți pline de viață, neobișnuite, antrenante și foarte frumoase. Câteva dintre propunerile mele le-a respins și atunci i-am întins *Ulița copilăriei*, a lui Ionel Teodoreanu, și doamna iar m-a privit neîncrezătoare: „E chiar interesant?” „Da, doamnă”, am asigurat-o eu și doamna a plecat acasă cu cartea lui Teodoreanu în geantă, în geanta în care mai căra ardei și cartofi.

A doua zi, a revenit cu romanul lui Ionel Teodoreanu necitit. *Ulița copilăriei* nu a convins-o pe fiică-sa. După vreo zece pagini l-a aruncat cât colo. Ce vreți, nu i-a plăcut și gata. Dați-mi altceva. Un roman cu adevărat interesant, pe care să nu vi-l restitui a doua zi. Am mers împreună la rafturi. Nu știam ce să-i propun. Ochii îmi fugeau în toate părțile, până când mi-au căzut pe cotorul unei cărți de Victor Dumbrăveanu, *File de adio*, una dintre cele mai citite cărți din biblioteca noastră. Am scos-o de pe raft și i-am dat-o. „Și chiar e bun?” „Sigur că da, doamnă.” Parcă nu-i venea să mă creadă, dar, totuși, l-a băgat și pe acesta în geantă. În geanta în care mai căra acasă vinete și cartofi.

Mariana Harjevschi: În calitatea sa de manager, Dl Dumitru Crudu, a dezvoltat o cultură a relaționării cu utilizatorii. A reușit să se producă în calitate de *energizant* pentru angajați, să-i impulsioneze ca să ofere servicii elevate pentru care utilizatorii doreau să revină. Toate au depins de personalitatea Dlui Crudu, dar și de pasiunea și dedicația echipei.

A trecut o zi, două, trei. În cea de-a patra zi, doamna Maria a revenit, ra-diind. „Să știți că fiică-mea a citit-o cap-coadă. De la început și până la ultima pagină. Ba chiar a și recitit-o. E prima carte din viața ei pe care a citit-o și eu vă sunt foarte recunoscătoare. Strălucea de mulțumire, nu altceva. „Mai dați-mi un roman la fel de interesant”, mi-a spus ea și s-a pornit ca o umbră după mine prin sală. Oare ce ar fi să-i dau *De veghe în lanul cu secară*? I-am dat. Peste o săptămână a revenit la bibliotecă și mai fericită ca ultima oară, fiindcă fiică-sa citise și acest roman. Mai vroia ceva. Și atunci i-am dat *Adolescentul* de Dostoievski.

Doamna Maria îmi amintește de Vitoria Lipan sau de mama lui Grigore Vieru. Datorită ei, fiică-sa a prins gust pentru lectură. Nu este exclus ca, mâine-poimâine, să ne bată chiar ea la ușă.

Anna Bațmanova, șef, Filiala „Ițic Mangher”:

Наша библиотека вот уже тридцать один год открыта для всех, но особое внимание мы уделяем детям. Детских услуг и мероприятий в Библиотеке имени И. Мангера очень много: «Сказка в Шаббат и еврейская традиция», танцы, лепка из глины и рисунок, интересные видео-презентации, часы рассказа и сказки, изучение иностранных языков, летний детский творческий лагерь, студия актерского мастерства «Арлекин» и многое другое.

Большое внимание также уделяется работе с детьми с особыми потребностями. В мероприятиях заняты дети от трех до четырнадцати лет. Хотя казенным словом «мероприятие» это не назовешь. Скорее это дружеско-творческая встреча. У нас всегда по-домашнему теплая атмосфера и каждый ребенок немножечко «наш». К нам приводят своих детей те, кто, казалось бы, совсем недавно носился по коридорам библиотеки в смешной кепочке, держа в руках глиняную поделку или трогательное оригами, сделанное для мамы. И вот он уже стоит в читальном зале со своей маленькой дочкой и гордо показывает ей панно из фетра «Буквы еврейского алфавита»: «А вот эту и вон ту букву я когда-то сделал я сам!» И таких случаев много. Так что мы можем с

Mariana Harjevschi: E ireal câte se întâmplă la Biblioteca „I. Mangher”! Cred că rețeta echipei din această bibliotecă e simplă: toată lumea din instituție împărtășește un set de atitudini, practici, care toate împreună conferă valoare.

гордостью говорить о том, что наша библиотека «воспитала» не одно поколение!

Dumitru Crudu, fost șef, Filiala „Ștefan cel Mare”:

Domnul Gheorghe are 75 de ani și e pensionar, dar, în trecut, a fost șofer de troleibuz pe ruta nr. 8.

De când s-a pensionat și s-a trezit că are foarte mult timp liber, pașii l-au adus la biblioteca noastră și ochii i-au căzut pe cărțile noastre de istorie, mai ales de istorie a românilor și s-a apucat să le citească. O dată, la trei zile vine să-și schimbe cărțile, îi mai plac clasicii. Soției îi plac romanele polițiste. Copiii sunt plecați peste graniță și nu prea citesc cărți. Ei muncesc pe șantierele din Spania. Azi domnul Gheorghe l-a descoperit pe Mihail Sadoveanu.

Liuba Ciobanu, șef, Filiala „Ovidius”:

Utilizatorii fideli devin ambasadorii noștri, deseori pe viață.

Intotdeauna am considerat că în munca noastră de bibliotecari cel mai valoros și mai prețios lucru sunt cititorii. Trebuie să fii deschis cu ei, deoarece atunci se produce acea chimie dintre bibliotecar și cititor. Relația cu ei se bazează pe încredere deplină. O parte din cititorii care fac cunoștință cu biblioteca „Ovidius” se transformă într-un segment pe care noi bibliotecarii îi numim „fideli”. Devin iubitorii bibliotecii, revin iar și iar, devin ambasadorii noștri, deseori pe viață.

Dumitru Crudu, fost șef, Filiala „Ștefan cel Mare”:

L-am întrebat pe un elev dintr-a patra, la câteva zile după ce se terminase concursul de inteligență și erudiție „Cu Vangheli poți ajunge faimos”, dacă nu l-a afectat înfrângerea.

Eu chiar îi pledasem cauza, dar ceilalți membri ai juriului au avut o altă părere. La care el mi-a zis: Dimpotrivă, m-am bucurat. M-am bucurat pentru colegii mei care au câștigat.

Lina Iftodi, șef, Filiala „Liviu Rebreanu”:

Utilizatorii sunt cei care ne fac să ne simțim necesari.

Comunicarea cu mulți cititori în fiecare zi aducea ceva nou, pentru că aceștia deveneau sufletul, punctul nodal, integru în organizarea activităților, evenimentelor culturale, educative și, desigur, așa puteam percepe recunoștința din partea utilizatorilor. Am înțeles că munca mea este utilă și solicitată, aceasta fiind cel mai important lucru!

Utilizatorii sunt cei care ne fac să ne simțim necesari. *Înarmați* cu gadgeturi și dispunând de conturi pe rețelele de socializare, ei se pot informa despre serviciile noastre, ne pot urmări, aprecia, întreba. Publicitatea transmisă de la unul la altul și sentimentele împărtășite față de noi, pe cale virtuală, ne dau aripi, putere de

Lidia Kulikovski: E foarte dificil, în vremuri incerte, în continuă schimbare, să răspunzi prompt și atractiv la dorințele utilizatorului (pe care, uneori nici el nu le știe). Lina Iftodi cu echipa au înțeles esența în ecuația bibliotecă-utilizator, creând teatrul lor de relații și loialitate – unul, cu siguranță, corect!

creație, dorință de explorare, inovație, așadar de supraviețuire într-o lume mereu aflată în continuă schimbare. Tot ceea ce facem este o concentrare pe oferta de servicii, prin care cititorii, regăsindu-și interesele și necesitățile, descoperă lumea, biblioteca și universul său interior. Axarea pe obținerea rezultatelor pozitive ne face să trăim bucuria de a fi apreciați, solicitați. Așadar, inovăm, explorăm, experimentăm, astfel, serviciile se bucură de o mare popularitate din partea comunității.

Dumitru Crudu, fost șef, Filiala „Ștefan cel Mare”:

Uf, cât de delicată și de periculoasă mai e și meseria asta de bibliotecar.

De obicei, noi le recomandăm fel de fel de cărți, adecvate vârstei lor, dar astăzi Carolina și-a ales singură un roman, pe care a vrut să-l ia acasă și să-l citească. M-a chemat o colegă de-a mea, domnișoara Natalia Meșina, și m-a întrebat ce să facem: să-i împrumutăm sau nu romanul. L-am luat și l-am răsfoit și paginile lui au început să-mi frigă degetele. Carolina își alesese un roman pentru adulți, cu o denumire ambiguă „Schimbarea de trup”, un roman scris într-un limbaj foarte direct, presărat cu expresii licențioase, un roman în care se descriu experiențe carnale și erotice la modul deschis, multe dintre care par a fi desprinse dintr-un film porno. E unul dintre romanele pe care le-am primit de curând și eu încă nu reușisem să-l citesc. Și nici Natalia. Chiar dacă are doar zece ani, Carolina ținea morțiș să citească romanul, intrigată de desenul de pe copertă și de erotismul pe care-l emana din fiecare pagină a sa. Mai că nu bătea cu pumnul în masă ca să-i dăm romanul, i-am explicat că nu i-l putem împrumuta fiindcă e un roman pentru maturi, dar ea nu vroia să renunțe, susținută și încurajată și de colegele ei, de aceeași vârstă cu Carolina, care se ițeau în spatele ei. În doar câteva clipe, „Schimbare de trup” deveni cel mai disputat și mai jinduit roman din bibliotecă. Și nu numai de către aceste fetițe, ci și de către câteva eleve din clasa a șasea, care, așijderea, voiau să pună mâna pe roman. Situația era delicată și risca să ne scape de sub control sau să devină și mai albastră. L-a răsfoit și doamna Vera Goldman și s-a convins că romanul abundă în scene încinse și erotice. Nu pentru vârsta Carolinei sau ale fetelor din clasa a șasea. Nodul gordian l-a tăiat tot doamna Vera, mințindu-le pe fete că nu putem să le dăm o carte pe care noi înșine încă nu am citit-o. Din cauza asta, l-am pus înapoi pe raft. Nu peste mult, Carolina a găsit un alt roman, scris într-un limbaj și mai *fără de complexe*, al unei autoare din Franța. Dacă nu mi l-ați dat pe acela, măcar dați-mi-l să-l

citesc pe acesta, ne-a rugat ea, cu lacrimi în voce. Pentru a nu ne răci gura degeaba și pentru a nu ne asuma o decizie pripită, am sunat-o pe mama ei ca să se pronunțe ea dacă îi permite fiicei ei să citească aceste romane sau nu. Nu, firește că nu, a protestat mama ei și ne-a rugat să nu-i dăm cartea și să-i recomandăm cărți mai apropiate vârstei ei. M-am apropiat de Carolina cu „Morcoveața” de Jules Renard, chiar și cu riscul de-a pierde o cititoare. Dar nu, nu „Morcoveața” ar fi vrut să citească domnișoara și a plecat din bibliotecă cu mâinile goale și cu fața scaldată în lacrimi. Teama mea era că, după ziua de azi, nu o să mai revină niciodată la bibliotecă. Sau, poate, mama ei o să-i interzică acest lucru. Fiecare vârstă își are cărțile sale. Nevroza apare din clipa când se încurcă borcanele și când o fetiță de zece ani devorează cărți erotice și un adult cu acte în regulă citește „Morcoveață”, pe când totul ar trebui să fie invers. Uf, cât de delicată și de periculoasă mai e și meseria asta de bibliotecar.

Mariana Harjevschi: Astăzi câmpul de lucru al unui bibliotecar este mult mai larg decât o bibliotecă, deoarece depășește simpla îngrijire a cărților la raft. Acest exemplu ilustrează cât de important este ca bibliotecarul să fie o persoană elevată, dar și cum să capteze atenția utilizatorului. Cea mai relevantă, clasică replică la această situație poate fi una din Legile lui Ranganathan – fiecărui cititor cartea sa. Dumitru Crudu, știe foarte bine cum să propună cărți ! E un guru!

Elena Taragan, șef sector, Secția studii și cercetări:

Biblioteca noastră a rămas mereu un reper cultural solid pentru comunitate.

Ceea ce am făcut în cadrul acestui eveniment a fost să trecem microfonul din mâinile noastre în cele ale utilizatorului bibliotecii. Am făcut acest lucru pentru că modul în care acesta „ne vede” este important pentru noi. Nu putem excela fără utilizatori, fără participarea lor, precum și fără a le cunoaște doleanțele și necesitățile, pentru a le mulțumi.

Utilizatorii de la toate filialele Bibliotecii Municipale au venit să ia cuvântul la microfon pentru ca fiecare să ne relateze „Povestea lui la bibliotecă”, precum și părerea lui privind părțile noastre bune și cele întunecate, dar și ceea ce am putea îmbunătăți. „Cabina sincerității” unde i-am invitat pe utilizatorii noștri să intre și, în fața camerei de filmat (utilizatorul și camera de înregistrat, fără să fie influențat de cineva) să ne destăinuie gândurile lor privind biblioteca noastră, orice și-ar dori să spună în legătură cu aceasta, realizări, sincope, perspective, fără restricții, care a ajuns la 47 de înregistrări video. Ceea ce ne-a impresionat în cadrul acestui eveniment a fost prietenia și receptivitatea cu care cei 408 utilizatori ne-au răspuns.

Marea majoritate a celor întrebați au mărturisit că au sentimente bune față de biblioteca noastră, întrucât aici s-au format, au găsit refugiu, spațiu de dezvoltare și afirmare.

Biblioteca noastră a rămas mereu un reper cultural solid pentru comunitate. Unii dintre utilizatorii noștri mai în vârstă, care frecventează biblioteca de mai bine de treizeci de ani, au asistat la evoluția acesteia de-a lungul vremii, confesându-ne că biblioteca noastră s-a schimbat vizibil în timpul acestor decenii, îmbogățindu-se, perfecționându-se, modernizându-se, dar fără a renunța la valorile ei tradiționale. A încercat să se adapteze ritmului trepidant al lumii moderne, integrând componenta tehnologiilor în activitatea ei. Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” desfășoară servicii de incluziune digitală extrem de utile, în special seniorilor. O propunere originală a fost aceea de a organiza la biblioteca noastră întâlniri cu specialiști din diverse domenii (medicină, drept, psihologie, pedagogie) în care aceștia să discute, împărțându-și taine ale meseriei. Servicii care să consilieze tinerii în carieră avem la bibliotecă, cum ar fi „Viitoarea mea carieră” (Filiala „Târgu-Mureș”) sau „Tinerii și cariera” (Filiala „Liviu Rebreanu”), dar întrunirea specialiștilor din diverse domenii la o masă de

discuții este o idee nouă pe care noi o găsim într-adevăr inedită și originală. Tinerii au venit cu propunerea de a organiza ateliere în care aceștia să își dezvolte talentul de a scrie. De asemenea, aceștia ne-au sugerat să promovăm mai intens scriitorii autohtoni tineri. Unii și-au dorit să avem la biblioteca noastră întâlniri cu „specialiști ai cărții”, nu doar scriitori, ci și editori, traducători, care să vorbească despre drumul parcurs de o carte, din momentul scrierii acesteia până când aceasta ajunge pe raft. Ceea ce cer utilizatorii noștri este să creăm la bibliotecă un spațiu de discuții intelectuale efervescent, un loc unde aceștia să se simtă parte a unei comunități în care să se discute idei și în care să fie apreciată ținuta intelectuală a fiecăruia. Aceste doleanțe coincid cu intenția noastră de a trece de la „biblioteca tranzacțională” la „biblioteca relațională”, în care să punem în valoare fiecare cititor în parte și preferințele acestuia, adică să devenim „a doua casă” unde cititorul să aibă sentimentul de incluziune și apartenență.

Cititorii mai vechi au asistat, la procesul de modernizare a filialelor noastre, bucurându-se pentru faptul că, începând cu anii '90, am beneficiat de donații substanțiale de carte românească. „Biblioteca a fost parte a copilăriei mele”, „Am crescut odată cu biblioteca”, „Mă minunez că de fiecare dată când vin la bibliotecă este o sărbătoare!” – sunt câteva frânturi din ceea ce au mărturisit utilizatorii. Foarte mulți dintre cei intervievați în ziua „Vocii utilizatorului” au ținut să facă remarcă că doamnele bibliotecare sunt adevărate profesioniste. Acestea sunt și psihologi și pedagogi, totodată. „Vocea utilizatorului”, această idee a noastră de a relaționa cu cititorul, a fost pentru noi o experiență unică care s-a dovedit extrem de plăcută. Am putea spune că am făcut un pas mai aproape de cititorul nostru, punând bazele unei relații pe care vrem să o cultivăm cu timpul. Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” se bucură de rolul pe care l-a avut în viața membrilor comunității chișinăuene. Ne bucurăm că pe coridoarele acesteia s-au plimbat mii și mii de tineri, în sufletul cărora a rămas o emoție, o stare, o părere de bine privind biblioteca noastră. Apreciem faptul că utilizatorii au fost atât de deschiși cu noi, urmând să ținem cont de fiecare opinie în parte pentru a o materializa, astfel încât experiența fiecăruia la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” să fie o experiență unică, memorabilă.

Liuba Ciobanu, șef, Filiala „Ovidius”:

Maratonul utilizatorului rămâne a fi evenimentul inedit organizat pentru și cu implicarea utilizatorilor.

În luna octombrie a anului 2017 la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a fost organizat *Maratonul utilizatorilor*. Un maraton al utilizatorilor organizat de bibliotecă e posibil, ne-am întrebat noi cei de la „Ovidius”. În secolul al XXI-lea, totul e posibil. Așa am devenit martorii unei acțiuni de amploare desfășurată în premieră în comunitatea bibliotecară pentru a întruni cei mai activi utilizatori/ cititori. Maratonul a adunat la un loc utilizatori din filialele Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” și suburbiile municipiului Chișinău, precum și din bibliotecile publice raionale: Criuleni, Ialoveni, Dubăsari, Orhei, Strășeni, Hâncești, Nisporeni, circa 60 de utilizatori, care au avut posibilitatea să dezvolte competențe, prin diverse metode interactive. Participanții la maraton au asistat la instruirii și demonstrații, fiind ghidați de bibliotecari la una din cele patru sesiuni: *Wikincubator*, crearea articolelor pentru *Wikipedia*; *ScanLab*, scanarea copertilor publicațiilor din colecția *Moștenire*; *RemakeOpac*, elaborarea unei interfețe atractive pentru *catalogul electronic al BM „B.P. Hasdeu”*; *DesignStudio*, crearea unui prototip de design atractiv pentru un marker space în bibliotecă.

Un eveniment ce se bucură de succes trebuie să aibă continuitate. Astfel, în toamna anului 2018 a fost organizat *Maratonul utilizatorilor*, ediția a II-a. Această ediție ca și precedenta și-a propus prin diversificarea temelor și relaționarea cu utilizatorii să contribuie nemijlocit la dezvoltarea comunitară.

De această dată, la Maraton au participat cititori de vârstă diferită: copii, tineri, adulți, care au asistat la instruirii, fiind ghidați de bibliotecari la următoarele sesiuni: *Chișinăul meu: fotografii din albumul familiei – crearea unei baze de date a fotografiilor digitizate*; *Eu și biblioteca mea - crearea poveștilor digitale*; *Fun Run – familiarizarea cu rețelele sociale Instagram (crearea Instastory)*, *Foursquare (recomandarea personalizată a locurilor din oraș)*, *Google+ (scrierea unei recenzii)* și *QR code (decor rapid)*. Biblioteca „Ovidius” și-a însoțit la maraton cititorii săi fideli.

Maratonul utilizatorului rămâne a fi evenimentul inedit organizat pentru și cu utilizatori, metodă de încurajare a transferului de cunoștințe, experiențe, precum și oferirea oportunităților pentru dezvoltarea profesională, consolidarea rețelei de biblioteci și fortificarea parteneriatelor cu bibliotecile publice.

Parascovia Onciu, șef, Filiala „Transilvania”:

Relația cu utilizatorul este lucru împreună, e un parteneriat adevărat din care ambii – bibliotecarul și utilizatorul – dau și ambii câștigă.

Impactul în aval, dacă facem ceva azi pentru cititor cum se va comporta pe parcurs de o lună, zece...? Am observat că loialitatea și sau valoarea pe termen lung a cititorului crește până la 5 ori. Când procedezi corect, faci toate eforturile să corectezi o greșeală sau eroare percepută și-i oferi cititorului cea mai satisfăcătoare și mai WOW experiență cu puțință, obții o valoare de la două până la cinci ori mai mare. Oamenilor le place să participe la ceva autentic, care-i face să se simtă bine.

Devenind utilizatori fideli, rareori se întâmplă să-i pierdem. Rareori ne părăsesc. Ei revin iar și iar, devenind ambasadori și cei mai buni cititori ai noștri. Deseori pe viață, din generație în generație. E un lucru puternic și foarte real. Dar nu există nici o rentabilitate directă a investiției, în afară de mândria și sentimental plăcut pe care îl răspândim în societate. Nu e vorba de cifre, ci despre valori. E vorba despre dorința noastră de a face lumea mai bună. Și nu a fost vreun angajat să nu fi fost influențat într-un fel sau altul de participarea la aceste evenimente (*Provocarea verii, Jubileul bibliotecii „Transilvania”...*). Aceste lucruri hrănesc dorința de a se conecta și a dăruia, iar apoi vezi acest spirit reflectat în tot felul de moduri, în tot felul de interacțiuni din fiecare zi.

Suntem mândri că spiritul serviciilor/ echipei e prezent în tot ceea ce facem, de la timpul și atenția, serviciile, activitățile... oferite cititorilor până la modurile în care dăm ceva comunității. Ne străduim cu adevărat să oferim tuturor aceeași experiență WOW, care ne ajută enorm nu doar în modul în care ne tratăm cititorii, ci și în

Lidia Kulikovski: La „Transilvania” cultura serviciilor e cap de afiș în activitatea cu publicul. Prima bibliotecă care după anii '90 a cercetat necesitățile chișinăuienilor, a lansat servicii de pionierat, a educat utilizatorilor o cultură a feedbackului, a evaluat prin focus-grupuri serviciile, lectura, percepția publică a bibliotecii și bibliotecarilor ei. Toate acestea le-a ajutat enorm în orientarea serviciilor și activității în general spre nevoile de cultură și dezvoltare a comunității.

maniera în care interacționăm unii cu alții, cu membrii comunității locale... (parteneri, prieteni....). Ne bazăm pe cultura care pune serviciile pe prim plan, de care are nevoie instituția ca să crească și să se adapteze, să păstreze angajații și utilizatorii pentru perioade lungi și să supraviețuiască într-o lume aflată într-o veșnică schimbare. Relația cu utilizatorul este lucru împreună, e un parteneriat adevărat din care ambii – bibliotecarul și utilizatorul – dau și ambii câștigă.

Dumitru Crudu, fost șef, Filiala „Ștefan cel Mare”:

Dacă ai încredere în oameni, ai și cititori... de romane de dragoste.

Chiar cu câteva minute înainte să închidem, a mai venit o cititoare – o studentă de la Academia de Studii Economice – după un tratat sofisticat de economie. Într-adevăr, îl avem, dar îl avem doar într-un singur exemplar și ăla cu bulină roșie pe copertă. Să vrem să i-l împrumutăm că nu putem. Fata totuși insistă. Ne amenință că, dacă nu-i dăm tratatul ăsta, nu o să ne lase să închidem biblioteca. După care ne mărturisă că, după cartea asta, a bătut tot orașul, venind după ea tocmai de la Ciocana. Cum se vede treaba, încerca să ne ia la sentiment. Apoi porni un întreg atac. Să știți că am nevoie de cartea asta ca de aer, ne învălui fata cu confidențele, împiedicându-ne să închidem biblioteca, aprinzând la loc luminile pe care eu le stingeam.

Ad-hoc, am ținut un mic consiliu, cu tema: să-i dăm sau nu cartea? Ne-am împărțit în două tabere: pro și contra. Câteva colegi de ale mele au trecut în revistă toate cazurile de furt de cărți din filiale. Sau de bani, chiar în fața domnișoarei, vrând s-o descurajeze.

Am pledat pro domo, am încălcat legea, lăsând-o să plece cu cartea aia foarte prețioasă acasă.

A doua zi, înainte de închidere, reveni domnișoara de ieri. Cu cartea aia cu bulină roșie în mână. Și plecă acasă cu un roman de dragoste, fără buline roșii pe copertă. Dacă ai încredere în oameni, ai și cititori... de romane de dragoste.

Elena Sinița, șef, Filiala „Maramureș”:

Bibliotecarul este cheia spre inima și necesitățile utilizatorului, cheia care-i deschide izvoarele nesecate de înțelepciune ce se găsesc într-o bibliotecă.

Pentru a fi eficientă în activitatea mea, sunt deschisă noilor orientări și servicii oferite utilizatorilor prin prisma noilor performanțe tehnologice. Activitatea creativă este necesară, având un caracter complex al muncii mele cu utilizatorii, perfecționându-mă continuu într-o lume mereu în schimbare. Dar cel mai important, sunt gata să deschid pentru utilizatori o fereastră spre lumea întreagă și încerc să ofer sprijin pentru a schimba viziuni, idei, vieți doar printr-un cuvânt bun, o carte de căpătâi, un gest frumos prin propriul exemplu. De la copiii mei am învățat iubirea, care înglobează în ea toată grija, atenția și susținerea. Ei m-au învățat să ascult, ca să înțeleg cum gândește celălalt, în loc să cred că știu cum ar trebui să gândească el. Așa am înțeles, că iubirea este cheia spre inimile fiecăruia din noi. Copiii sunt oglinda noastră, iar autenticitatea lor face ca oglinda să fie curată și să ne arate realitatea clară. Este o oglindă de care nu poți prea multe să ascunzi. De aceea relațiile cu copiii sunt cele mai importante din viață, căci anume aceste raporturi îi definesc ca oameni, atât pe ei cât și pe noi, părinții. Conexiunea mea cu copiii este una foarte deschisă, apropiată și călduroasă, nu există nici o zi și nici o întâlnire fără ca ei să nu mă îmbrățișeze și să-mi împărtășească emoțiile și trăirile avute. Este o încărcare pozitivă ce îmi dă un imbold zi de zi de a veni cu multe idei creative pentru copiii din comunitate. Astfel, copilul din interiorul meu mă ajută să fiu mai aproape de ei, devenind un sprijin și o călăuză spre drumul lor de formare.

Lidia Kulikovski: Elena vorbește întotdeauna despre utilizatorii maramureșeni cu iubire, empatie, admirație, cu un sentiment ocrotitor și grijă.

Daniela Cojocaru, bibliotecar, Biblioteca „Transilvania”:

Am învățat să intru în pielea copiilor, să încerc să mă imaginez în lumea lor, în trăirile lor, la provocarea verii am descoperit genialitatea ce poate fi generată de mintea unui copil...

Provocarea verii este un program care necesită implicare atât din partea celor care îl moderează, cât și din partea copiilor participanți. Din perspectiva mea, a unei tinere studente angajate în postul de bibliotecară, implicarea în organizarea programului a fost o poveste cu adevărat provocatoare. O văd astfel din perspectiva a două puncte de vedere, programul e o veritabilă provocare pentru că necesită abilități atât de organizare, de gestionare a timpului, cât și de cunoștințe din diverse domenii sau cel puțin curiozitatea și dorința de a ști. Mai mult însă e nevoie de o dorință, de o necesitate de a interacționa eficient cu cei mici. Să mă implic în lucru cu copiii pentru mine înseamnă, în primul rând, responsabilitate, pentru că ceea ce le oferim copiilor este mereu prelucrat și luat în considerație de creierele lor de oameni în plină dezvoltare.

Din acest motiv, am încercat să mă dedic cum am putut mai bine activităților organizate sau moderate. Din al doilea punct de vedere, care derivă din primul, experiența a fost provocatoare, în sensul că mi-a indus sentimente și emoții pozitive, deopotrivă cu mobilizarea resurselor interioare. La Provocarea verii am învățat să fiu mai empatică, mai răbdătoare, mai eficientă. Am învățat să intru în pielea copiilor, să încerc să mă imaginez în lumea lor, în trăirile lor, la Provocarea verii am descoperit genialitatea ce poate fi generată de mintea unui copil, de ingeniozitatea, de imensitatea ideilor ce se scaldă în marea lor de gânduri. Am descoperit inocența emoțiilor, licărirea curiozității, puterea sincerității. Copiii m-au convins că ei vor să cunoască, să afle, să descopere, să fie activi, să fie sociabili și prietenoși. Povestea mea la „Provocarea verii” a fost o experiență unică în felul ei. A fost o provocare de a vedea lumea așa cum este și de a încerca să adaug o picătură de bine și de frumos în oceanul complexității ei.

Dumitru Crudu, fost șef, Filiala „Ștefan cel Mare”:

Gemenelor nu le place să citească aceleași cărți. Chiar dacă sunt îmbrăcate la fel, nu vor citi niciodată aceleași cărți.

Printre cei mai zeloși cititori ai bibliotecii noastre sunt... gemenii. Foarte mulți gemeni au pasiunea lecturii. În ultimele săptămâni, câteva gemene ne-au deschis ușa. De vârste diferite și de la școli diferite. Dintre toți gemenii care ne calcă pragul, încă nu am întâlnit niciunul agresiv. Cele mai în vârstă sunt gemenele dintr-a șasea, Claudia și Veronica, care sunt și ele mai grăbite. Nu stau prea mult la bibliotecă. Caută să-și aleagă cât mai repede cărți pentru a nu întârzia la ședințele unui club de dans, unde dansează până se lasă seara. Lectura și dansul – acestea sunt cele mai mari pasiuni ale celor două surori. Uneori, acasă, pun magnetofonul și dansează singure, înainte de-a începe să-și facă temele de acasă sau să citească. Claudiei și Veronicăi li s-a urât să semene între ele și încearcă să-și pună în vileag, prin orice mijloace, deosebiri, chiar și dacă acestea sunt mai mult imaginare decât reale. Ca lumea să le poată identifica mai repede, se îmbracă diferit. Dacă una e în fustă, atunci cealaltă obligatoriu va fi îmbrăcată în pantaloni. Dacă una poartă bască, atunci cealaltă va avea în cap o căciulă și invers. Tendința de a se deosebi una de alta o au și gemenele dintr-a cincea – Andreea și Maria –, dar acestea nu au mers chiar așa de departe. De cele mai multe ori, vin la bibliotecă îmbrăcate în aceleași haine, de regulă, într-un costum sportiv de aceeași croială, dar de culori diferite: una poartă un costum sportiv de culoare roșie, iar alta, de culoare verde. Se pare că doar înaintând în vârstă, gemenele caută să se diferențieze una de alta. Pentru că, această tendință nu am observat-o deloc la gemenele dintr-a întâia, la Irina și Margareta, care poartă aceleași haine, de aceeași culoare, sunt tunse la fel, au aceleași genți și lucrul ăsta nu le deranjează deloc. Irina și Margareta caută să semene și mai mult una cu alta, se alintă că lumea nu le poate deosebi și se distrează pe seama celor din jur că le confundă mereu. Totuși, eu le pot diferenția: după cărți. Încă nu am întâlnit nicio geamănă care să nu citească alte cărți decât sora ei. Gemenelor nu le place să citească aceleași cărți. Chiar dacă sunt îmbrăcate la fel, nu vor citi niciodată aceleași cărți.

Azi am mai făcut cunoștință cu încă două gemene, Diana și Cristina, eleve la Liceul „Iulia Hasdeu”. Sunt un menehm una pentru alta, așa încât e foarte greu să le deosebești, dacă nu e chiar imposibil. Au cam aceeași statură și talie, sunt ambele

brunete, au părul castaniu și ochi albaștri. Au același năsuc, același mers, aluniță pe obrazul drept, aceeași bărbie subțire. Dacă ai închide ochii pentru câteva clipe și fetele s-ar schimba cu locul, fără să te prevină, nu cred că ți-ai putea da seama de asta. Unde mai pui că, ceea ce face una, face și cealaltă: citesc aceleași cărți, au aceleași pasiuni și aceleași ticuri verbale (dar nu am să le divulg ca să nu se supere). Într-un timp, ambele s-au apucat de pictat. Se pare că prima Diana. Deși Cristina susține contrariul. Acum Diana și Cristina vor să fie actrițe. Și îmi cer cărți despre cum să devină actrițe.

Lidia Kulikovski: Cu cât drag scrie Dumitru despre cititori, câtă atenție oferă fiecărui cititor – de 7 sau de 70 de ani câtă empatie și ajutor le oferă, cum relaționează cu ei.

Gemenele de la „Iulia Hasdeu” nu mai vor să se facă actrițe. Acum câteva clipe, m-au oprit în sala de lectură ca să-mi recite o poezie. „Da, desigur. Dați-i bătaie!” Și mi-au recitat-o, o strofă Diana și o strofă Cristina. „Și a cui e poezia?” „A noastră.” „Am vrut să spun cine e autorul?” „Noi”, mi-a spus Diana. „Eu și Cristina.” „Voi?” „Da, noi.” „E prima voastră poezie?” „Da, e prima noastră poezie.” „Și cum ați scris-o?” „Un rând eu, un rând Cristina.” „Și de ce ați scris-o?” „Din disperare că nu mai venea Moș Crăciun. Am scris-o ca să-l implorăm să vină.” După ce au scris-o, imediat a sosit și moșul cu cadouri. De atunci, ori de câte ori vor vreo atenție ceva, încep să scrie poezii. Sunt primele gemene poete pe care le-am cunoscut. Până acum, nu am mai întâlnit poetese gemene.

Margarita Șcelcikova, șef, Filiala „Mihail Lomonosov”:

Постоянный читатель библиотеки, Николай Фандофан, посещавший лекторий в течение пяти лет, рассказал в своей «истории успеха» о том, что он «стал разбираться в психологии взаимоотношений людей, узнал о типах характера человека, о здоровых взаимоотношениях в семейной жизни и с детьми».

Лекции Тамары Васильевны, которая, определив психотип Николая, помогла выявить сильные и слабые стороны его личности, уровень стрессоустойчивости, понять себя и других, принять многие ситуации, казавшиеся ему несправедливыми, подняли его интеллектуальный уровень,

Lidia Kulikovski: Am observat un lucru curios: același cititor e preferat și la Biblioteca „Ștefan cel Mare”. Și-a spus și acolo povestea... Sunt oameni care ieșind la pensie recuperează ceea ce nu au reușit să învețe în alte vremi. Își deschid sufletul, își spun povestea în bibliotecile care dialoghează cu ei.

самоуважение. У Николая наладились взаимоотношения с детьми и внуками, но самым важным своим достижением он признал появление оптимизма, исчезновение страха перед будущим. Даже знакомые с Николаем библиотекари увидели произошедшие с ним перемены. Посетители лектория сплотились в дружную, оптимистично настроенную группу, которая активно принимала участие во многих мероприятиях библиотеки. К сожалению, «ковидный» период унес жизнь его руководителя – Тамары Васильевны Тигиняну, но она успела и сумела поделиться с людьми теми знаниями, которыми владела, сотворив благое дело для многих.

2.1.1. Puterea relației utilizator – bibliotecă

Doina Vicol, șef sector, Filiala „A. Mickiewicz”:

Noțiunea pe care ne-o dă atotputernicul și atotștiutorul Google pentru bibliotecă e searbădă – colecție, instituție, clădire, mobilier...

Oamenii, utilizatorii noștri o numesc astfel: *o școală a vieții, o fereastră spre noi lumi și posibilități, locul în care sufletul se odihnește* etc. Una dintre cititoarele bibliotecii noastre a menționat: *biblioteca e aidoma unei farmacii, unde bibliotecarul mereu știe cura de tratament perfectă pentru toți acei care îi trec pragul, chiar și atunci când nici ei nu știu de ce au nevoie...*

Urmărind copiii cum cresc, cum se transformă în tineri cu ochi luminoși și sete pentru noi cunoștințe, adulții grăbiți și obosiți care vin să *împrumute o oază de liniște* și buneii care iau în desagă povești de pe raft, pentru a crea noi amintiri cu ai săi nepoți, am înțeles pe deplin că biblioteca nu e doar un depozit de carte, ci un adevărat centru cultural pentru întreaga sa comunitate. În special, atunci când

interacțiunea cu cititorii se transformă într-o adevărată legătură de prietenie, plină de încredere și respect reciproc. Menținerea relațiilor și loialitatea utilizatorilor ne permit să aspirăm spre noi scopuri și împreună cu aceștia să muncim pentru beneficiul ambelor părți.

Un exemplu de loialitate este povestea tinerei cititoare, Adina Panfil, în viața căreia, cartea și biblioteca au un rol aparte. Fiind prietenă fidelă a bibliotecii „A. Mickiewicz”, evident că aceasta nu a rezistat nici într-un an tentației de a participa la programele și activitățile organizate de biblioteca noastră. Adina, deși a eșuat de patru ori în toți acești ani de a câștiga titlul de „Cititorul anului”, nu s-a dat bătută și, la cea de-a VII-a ediție a Concursului „Bătălia cărților” – 2021, și-a văzut visul împlinit, devenind învingătoarea celui mare tare concurs de lectură din Chișinău.

Mariana Harjevschi: Doina tocmai dezleagă misterul serviciilor BM. Exemplul ei este o incursiune într-o lume a serviciilor care transformă vieți, biblioteca devine un loc de referință, iar bibliotecarii livrează excelență în tot ceea ce fac.

Povestea mea la biblioteca „Adam Mickiewicz”, a început la 7 ani. Am venit la bibliotecă împreună cu mama, deoarece de la o vârstă fragedă am avut un deosebit interes pentru lectură.

O admirație aparte și mulțumire enormă am pentru bibliotecarele care de fiecare dată când aveam nevoie de ajutor mi-au dat cele mai bune sfaturi. Acum, aceste persoane pentru mine au devenit prietene, oameni care au avut încredere în mine atunci când nici măcar eu nu aveam. O situație care demonstrează acest fapt și care îmi va rămâne mereu în memorie, ca unul dintre cele mai frumoase și deosebite momente, este succesul la Concursul de Lectură „Bătălia Cărților – 2021”. Deși am participat 4 ani consecutiv fără nici un rezultat, doar susținerea bibliotecarilor m-a încurajat să particip la ultima ediție și aceasta mi-a adus victoria mult râvnită. Aș putea vorbi multe despre bibliotecă, dar e cert faptul că persoana care am devenit acum se datorează în mare parte bibliotecii.

Adina a recunoscut că pasiunea pe care o vedeam în ochii ei, dragostea pentru viață, setea pentru noi oportunități și provocări, optimismul cu care a învins propriile temeri și dificultăți, sunt oglindirea a ceea ce vedea ea în noi, bibliotecarii. Am crescut, am învățat și am învins împreună!

Asemenea Adinei Panfil, fiecare membru al comunității ce ne trece pragul e o istorie de succes, deoarece, aici, ei își găsesc cartea, activitatea, locul și omul potrivit necesităților sale. Poți absolvi o școală, poți absolvi o universitate, dar să absolutești o bibliotecă nu-ți va ajunge o viață întregă, e infinită.

Lilia Gamarța, șef, Filiala „Ștefan cel Mare”:

„Biblioteca mi-a schimbat viața cu adevărat... dintr-un om bolnav și disperat, am ajuns un om cult, sănătos și dornic de viață” (Nicolae Fandofan, utilizator).

Voi povesti o istorioară de succes a dlui Nicolae Fandofan. Nicolae a avut nenorocul să se nască chiar în primul an al celui de-al Doilea Război Mondial. Nu a reușit să-și cunoască tatăl, care nu s-a mai întors de la război. A avut parte de o copilărie grea, care l-a marcat pentru toată viața. Nevoile și lipsurile s-au ținut lanț. Citez: „Am avut multe probleme, am apucat-o de nenumărate ori pe drum greșit și nici acum nu pot să cred că am supraviețuit acestor vremuri...” – a spus oftând din greu dl Nicolae.

Viața a fost grea și în vremuri parcă mai bune, deoarece sănătatea i-a fost grav afectată. Rămas singur, după un infarct miocardic, „umblatul pe la medici” l-a istovit de puteri. Într-o zi și-a luat lumea în cap și a venit la Chișinău, în speranța că viața lui va lua o altă întorsătură. Deși nu cunoștea pe nimeni, a închiriat un apartament și se gândea de unde să înceapă. „Există o vorbă din bătrâni, care spune că nu le poți avea chiar pe toate, dar cel de sus nu m-a lăsat”, a mărturisit dl Nicolae. A găsit o biserică, s-a rugat și, mergând încetișor spre casă, a văzut pe un bloc de locuit o tăbliță pe care scria Biblioteca. „Imediat m-am înviorat, inima îmi bătea puternic în piept și primul gând a fost: „Iată salvarea mea!”. Știa încă din copilărie că, acolo, la bibliotecă, va găsi răspunsuri la toate întrebările: atât spirituale, cât și de sănătate. Așa a fost, biblioteca i-a fost ghid în toate. Cărțile de religie și psihologie i-au adus liniștea sufletească, unele din domeniul sănătății și igienei – mijloace de păstrare a sănătății și prevenirii bolilor, altele despre modul sănătos de viață i-au adus echilibru fizic, iar cele din domeniul culturii i-au adus satisfacție și poftă de viață.

Da, viața dlui Nicolae s-a schimbat la propriu. Aici, la bibliotecă, a făcut cunoștință cu multe personalități: scriitori, poeți, artiști plastici, care i-au devenit prieteni și model în viața de zi cu zi. Acum, dumnealui duce un mod activ de viață, este prezent

Mariana Harjevschi: Un exemplu extraordinar! Biblioteca care a intrat în inima unui chișinăuian. O misiunea îndeplinită!

aproape la toate activitățile și evenimentele din bibliotecă. Învăță cum să lucreze la calculator, participă la trainingurile de inteligență emoțională, educație mediatică și niciodată nu uită să citească presa periodică. Cunoaște aproape toate bibliotecile din oraș și nu scapă nici un eveniment important.

„Biblioteca mi-a schimbat viața cu adevărat... dintr-un om bolnav și disperat, am ajuns un om cult, sănătos și dornic de viață”, a declarat domnia sa cu mândrie. Istoria de succes a dlui Nicolae este și o istorie de succes a bibliotecii.

Cătălin Barbău, student:

Se spune că una din cele patru regine ale anului, stăpânitoarea soarelui, maiestatea fructelor dulci și crainica vacanțelor, a îndrăgit din totdeauna copiii.

Se numea ea cum se numește și astăzi - VARA. Odrasle de toate vârstele o adora, tânjeau după ea tot anul și îi așteptau venirea cu sufletul la gură.

VARA fiind de o bunătate nobilă și dorind să mulțumească pruncii pentru dragostea manifestată, a decis să le ofere amintiri de neuitat. Astfel a dat ordin și a trimis una din slujnicele ei pe pământ, care să fie mai aproape de inimile puilor de pământeni. Ea se numea *Provocarea*, dar pentru a înțelege de către cine a fost trimisă, VARA i-a oferit blazonul numelui său. Așa s-a născut *Provocarea verii*.

Mariana Harjevschi: Această voce, e un mesaj valoros pentru BM. Contribuie clar și semnificativ la conturarea unei experiențe WOW la BM. Program lansat în 2019, ecoul *Provocării verii* continuă și astăzi să contribuie la succesul nostru actual.

Venită pe pământ aceasta și-a făcut cuibușor și în Filiala „Transilvania” a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, unde a fost primită cu mult drag. Aici de luni până vineri distrează copiii prin jocuri, activități interactive fiindu-le un prieten de neînlocuit. Micuții au adorat-o într-atât de mult, de ajunseră să cânte, să danseze alături de ea. Ei manifestau tot felul de talente, desenau, construiau, pictau, se distrau, ca *Provocarea noastră*, când se va întoarce acasă, să-i spună reginei cât sunt de bravo. Mai mult de atât, ei învățau felurite lucruri, căci am uitat să vă spun, pe cât era de jucăușă *Provocarea verii*, pe atât era și de înțeleaptă, oferind piticilor sfaturi și povețe, povestindu-le curiozități, lărgind cunoștințele și visele lor.

Iar tu de ești micuț și îndrăzneț și vrei să cunoști cum este cu adevărat *Provocarea* verii, vino alături de părinți la Filiala „Transilvania”, și după cum vrea regina VARA, vei petrece timpul numai cu bucurii. Îți vei face noi prieteni și vei avea o vacanță de neuitat.

Crede-mă povestea e adevărată, am văzut cu ochii mei *Provocarea*, m-am distrat și eu cu ea, acum e rândul tău. Citește! Descoperă! Creează!

Lilia Gamarța, șef, Filiala „Ștefan cel Mare”:

Acum a atins un nou nivel de stăpânire a limbii române, reușind performanța de a scrie povești și povestiri scurte în limba pe care a învățat-o recent.

Un alt exemplu al unui cititor, utilizator și partener fidel al Bibliotecii „Ștefan cel Mare” este doamna Lidia Savina, care nu și-a imaginat niciodată că va învăța la un nivel avansat româna, fapt care îi va permite să-i ajute pe alți oameni să o vorbească. Originară din Ucraina, unde a absolvit școala medie, a venit în vizită în Moldova încă în perioada sovietică. I-au plăcut oamenii și locul, precum și limba pe care a receptat-o drept frumoasă și melodică. Pe atunci cunoștea doar limba ucraineană, așa că a fost nevoită să învețe rusa ca să poată studia la Universitatea de Stat, la facultatea de Drept. S-a căsătorit la noul loc de trai, iar la serviciu și în familie vorbea doar rusește, pentru că așa erau timpurile atunci.

După ce Moldova și-a proclamat independența, lucrurile s-au schimbat radical. Au intervenit schimbări inclusiv în viața personală. Doamna Lidia a decis să țină pasul cu transformările care au loc în societate, să fie activă pentru a se menține cât mai mult tânără, pentru a ține la distanță bătrânețea.

După ce a studiat româna în baza metodei lui Cașenco, a constatat că înțelege, dar că nu poate vorbi românește. Au urmat cursurile organizate de filiala „Mihail Lomonosov” a Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”, pe durata a doi ani, după finalizarea cărora a constatat că se poate exprima în limba oficială a statului în care locuiește. Totuși, dna Lidia a înțeles că-și dorește să comunice cât mai mult cu vorbitori de română care se exprimă corect și frumos în limba lor maternă. Respectiv, a venit la Biblioteca „Ștefan cel Mare”, în cadrul căreia, la fel, erau și sunt organizate cursuri de limbă română pentru alolingvi. Aici, spune dumneaei, se simte foarte bine, mai ales și pentru că există un club al vorbitorilor de rusă care își doresc să asimileze limba română și care sunt ghidați de angajații bibliotecii, care intervin și îi ajută atunci când comit greșeli de exprimare.

Deși și-a dorit încă din copilărie să devină profesoară, depunând documentele după absolvirea școlii medii la Universitatea Pedagogică din Poltava, unde nu a fost admisă, dna Lidia simte că acum și-a împlinit oarecum visul, când a devenit voluntară la Biblioteca „Ștefan cel Mare” și contribuie la integrarea în comunitate a vorbitorilor de limbă rusă, după ce a studiat asiduu și un timp îndelungat româna, amintindu-și că dedica studiului cel puțin 3-4 ore pe zi. De altfel, dumneai recomandă insistent tuturor doritorilor de a învăța o limbă străină să depună mult efort dacă vor să-și vadă visul realizat. Acum a atins un nou nivel de stăpânire a limbii române, reușind performanța de a scrie povești și povestiri scurte în limba pe care a învățat-o recent.

Când nu cunoștea deloc româna, își amintește dna Lidia, se simțea o persoană respinsă, neintegrată. Acum, după ce a învățat-o, a prins doi iepuri dintr-o lovitură: se simte de-a locului, printre ai săi, perfect integrată în comunitate, în realitățile locului. Iar când merge la odihnă peste hotare, este moldoveanca care vorbește românește, rusește și un pic englezește.

Valeria Vatamanu, elevă, Liceul Teoretic „C. Negruzzi”:

Un lucru ce m-a luat prin surprindere a fost faptul că doamnele bibliotecare m-au întrebat dacă doresc să fiu voluntar, ceea ce m-a și bucurat.

Biblioteca „Transilvania” este locul unde, în special vara, îmi petrec timpul cel mai mult, iar tot vizitând-o am aflat și de „Provocarea verii”. Am fost foarte încântată de ideea că voi merge la o tabără de zi, așadar m-am înscris și așteptam cu nerăbdare ziua în care voi veni ca participant la „Provocarea verii.” A venit în sfârșit ziua cea multășteptată. Mi-am cunoscut colegii cu care am fost alături timp de două săptămâni și am explorat sala în care urma să aflăm multe lucruri noi. Împreună cu doamnele bibliotecare ne-am înșirat așteptările pe o foaie mare și chiar toate s-au împlinit. În următoarele zile am discutat teme deosebit de interesante, iar cel mai inedit lucru a fost faptul că absolut toate activitățile s-au desfășurat după mottoul programului: „Citește! Descoperă Creează!”. Toți cei 18 participanți am aflat lucruri interesante și utile despre Alimentație, Corpul uman, Cosmos și câte altele...

Următoarea săptămână a fost la fel de interesantă. Am descoperit jocuri educative pe tablete, dar și în aer liber. Ba chiar am și organizat un concurs „În căutare de

Mariana Harjevschi: Pentru a afla ce gândesc utilizatorii și ce simt ei cu adevărat, la BM deseori se solicită un feedback. E un fel de a deschide poarta ascultării active. Vocea Valeriei nu este o statistică, este un mesaj care ne bucură și înobilează. Va reveni la BM!

talente” la care am participat cu toții. Acea zi a fost plină de emoții pozitive și cu toții ne-am simțit deosebit de bine împreună. Am avut și un juriu care era sever, serios, dar și foarte bun la suflet. În ultima zi am organizat o mică petrecere de adio.

Un lucru ce m-a luat prin surprindere a fost faptul că doamnele bibliotecare m-au întrebat dacă doresc să fiu voluntar, ceea ce m-a și bucurat. Dacă „Provocarea verii” se va organiza și vara viitoare mă voi înscrie neapărat și sunt sigură că nu voi regreta!

Stela Russu, șef sector, Filiala „Transilvania”:

Băiețelul cu care nimeni nu prea avea treabă a devenit membrul echipei „Transilvania”.

Zia ceea de gerar ne-a adus nu numai viscol, ci și „o bătaie de cap”. Colega de la recepție a observat un copil la ușa bibliotecii care părea oarecum „suspect”, nici nu intra, nici nu pleca. Se clătina de pe un picior pe altul în vijelia de afară. Bibliotecara l-a invitat înăuntru întrebându-l: *De ce nu intri, dorești să împrumuți sau să returnezi cărțile? Văd că ai înghețat de-a binelea, hai să-ți fac un ceai.* După ce a băut ceaiul cu o tartină parcă se înfiripase un pic. De unde până unde și-a spus povestea. Părinții au divorțat și au plecat care și unde, iar el a rămas în grija bunelului care nu este acasă. Că să-i mai treacă din tristețe, bibliotecara l-a luat de mână și i-a făcut o excursie prin toată biblioteca, apoi băiețelul și-a ales o carte colorată și încet a început s-o frunzărească. Hai să ne jucăm, tu citești, iar eu te voi asculta cu mare atenție. Era în clasa a III-a, dar abia de citea pe silabe. Seara bibliotecara a condus copilul acasă ca să fie liniștită că e în siguranță. Bunicul era acasă, bolnav fiind de diabet zaharat nu a auzit soneria de la intrare ca să poată deschide ușa nepotului. Așa a început prietenia noastră cu băiețelul de care nimeni nu prea avea treabă. De atunci a devenit membrul echipei „Transilvania”. Dacă lipsește vreo zi ne facem cu toții griji, unde este băiatul nostru. Se implică în diferite activități, citește fluent

Mariana Harjevschi: Am observat că Stela a progresat enorm în cadrul echipei. Ea în mod constant a experimentat și a excelat.

și a îndrăgit lectura. Ținem legătura și cu profesoara de la instituția la care învață, care ne-a spus că copilul care toți credeau că nu mai are nici o șansă de a alege drumul corect s-a transformat în unul cu perspectivă. Recent și-a dorit să cunoască mai bine limba engleză și se încadrează cu succes în serviciul „Vreau să știu ENGLEZA”, deschis recent la noi în bibliotecă.

Marius Martinenco, utilizator biblioteca „Transilvania”:

Am rămas tablou când am văzut cu câtă inventivitate a jucat și cât de bine se încadra în spectacol.

S-a întâmplat într-o dimineață de vară la a doua ediție a Programului „Provocarea verii”. În fața bibliotecii, sta o femeie cu un băiețel frumusețel de vreo 7-8 ani. Ne-am salutat și am intrat în discuție. Am auzit că aveți o tabără de vară pentru copii și vă rog să primiți și copilul meu. Este o fire destul de dificilă, e foarte retras și sper că, frecventând tabăra, va deveni mai deschis, mai comunicativ... M-am gândit în sinea mea, că grupul este deja format și... dar l-am acceptat. Doar că nu e o simplă tabără de vară, ci un program estival de lectură cu diverse activități interactive. Ne străduiam să implicăm toți copiii și, desigur, și pe Marius, care nu spunea că nu-i place, dar putea să se retragă undeva mai deoparte și să fredoneze ceva sau să stea la geam sau se ascundea sub masă. Încetul cu încetul băiatul s-a încadrat, prin desen, ghicitori... iar noi am descoperit talentul lui inedit. Fiecare zi avea genericul ei, de exemplu, Ziua Teatrului. Biblioteca dispune de un bun arsenal teatral: marionete, cortină. Copiii își alegeau marionetele și în echipă fără mare pregătire își jucau rolurile. Am rămas tablou când am văzut cu câtă inventivitate a jucat și cât de bine se încadra în spectacol. Seara mama sa a fost plăcut surprinsă de această noutate. *Vă mulțumesc mult pentru tot ce faceți pentru copiii noștri. Acum o să știu unde să-l înscriu ca să se simtă în largul său.*

Svetlana Rotaru, șef sector, Filiala „Transilvania”:

Povestioară care a lăsat o amprentă imensă în viața noastră.

Povestea Elenei Burcenco, mama lui Maxim, participanți la Serviciul „BiblioPicii”: „Mult m-am gândit cu ce să încep această mică povestioară, dar care a lăsat o amprentă imensă în viața noastră. Noi, părinții deseori ne complicăm prea mult căutând postări, reguli după care să educăm copiii, pentru a-i crește așa cum credem că este mai corect, astfel, evitând lucruri simple și elementare.

Astfel, cu totul întâmplător am ajuns și noi la „BiblioPicii”, la început doar pentru a petrece cumva timpul. Când am început să frecventăm, Maxim avea 1-2 ani, de abia începea să meargă. Sincer, prima perioadă chiar nu înțelegeam ce fac acolo, Maxim alerga toată biblioteca... Anume aici aș vrea să-i spun un mulțumesc aparte dnei Aliona, ea m-a îndrumat, spunându-mi să am răbdare, că copiii totul memorează, pe parcurs vor fi rezultate!!! Așa a și fost. Cu timpul a apărut interesul, se ducea cu cea mai mare plăcere. Aș vrea să fac o remarcă: tot colectivul de la această minunată Bibliotecă sunt oameni cu suflet mare! Multe lucruri a învățat, dragostea față de carte, dorința de a asculta povești. La cei cinci anișori ai lui, niciodată nu a rupt vreo carte, ceea ce este specific la copii să facă, dar pe deplin am înțeles cuvântul dnei Aliona. Când a început să frecventeze grădinița nu este o săptămână să nu fie lăudat Maxim, pentru capacitățile lui. Ei bine, a rămas argint viu, la zbântuit el este primul, dar când vine vorba de logică și memorie este pe nota 10.

Plecând în altă grupă educatorii la fel remarcă capacitățile lui. De fiecare dată când aud cuvinte de laudă îmi amintesc de voi. Scumpii noștri, colectivul Bibliotecii „Transilvania”, Vă mulțumim mult pentru baza care ați pus-o în dezvoltarea noastră. Da, a noastră, pentru că și noi ne educăm în rând cu copiii noștri.

A trecut ceva timp de când nu am mai trecut pe la Bibliotecă, am decis să-mi iau o carte pentru suflet. Și intrând am întâlnit acele doamne blânde, cu suflet mare căror le voi datora grațitudine încă mult timp, pentru lucrul minunat pe care îl fac”.

Cătălina Burlacu, cititoare la Filiala „Transilvania”:

Biblioteca mi-a oferit extraordinar de multe oportunități.

Ce reprezintă biblioteca pentru mine? Dacă veți spune că sunt doar o mulțime de rafturi pline cu cărți adunate într-o sală, nu veți greși, dar veți ignora adevărata esență a acestui spațiu. Pentru mine biblioteca reprezintă o evadare într-o lume ireală și, în același timp, cât se poate de adevărată. Citesc pentru a extrage frânturi de vieți omenești, greșeli, dureri, tragedii și clipe de inspirație, speranță și împlinire. Se spune – cărțile sunt adevărații îndrumători ai unui om, deci depinde de acesta dacă va da ascultare poveștelor ascunse printre rânduri sau nu. Încă de la primele povesti pe care mi le-a citit mama pe când abia scoteam primele sunete și până la „Divina Comedie” a lui Dante Alighieri, cărțile au fost o constantă în viața mea, probabil unul din puținele lucruri care nu s-au schimbat pe parcursul evoluției mele ca personalitate. Și, desigur, acest lucru nu ar fi fost posibil în absența Bibliotecii „Transilvania” care a devenit pentru mine o a doua casă.

Chiar și acum îmi amintesc momentul când i-am pășit pentru prima dată pragul, să fi avut nouă sau zece ani. Fețele zâmbitoare ale doamnelor bibliotecare și multitudinea rafturilor pline de cele mai fantastice aventuri m-au cucerit pe dată, cardul de cititor, pentru prima dată, m-a făcut să înțeleg că de-acum încolo, pe aici îmi va fi drumul. Asemeni Matildei din cartea cu același nume de Roald Dahl (prima carte pe care am împrumutat-o), m-am regăsit printre sutele de personaje întâlnite în romanele citite. Chiar și acum, fiind adultă, tot la secția pentru copii mă întorc, pentru că acolo se întâmplă adevărata magie, acolo au loc luptele cu dragoni, întâlnirile cu zâne și confruntările cu pirați. Atunci când am nevoie de materiale pentru cercetare, secția adulți îmi sare imediat în ajutor, cu mulțimea resurselor neprețuite pe care le oferă tuturor cititorilor.

Biblioteca mi-a oferit extraordinar de multe oportunități. Participarea la concursul „Bătălia cărților” mi s-a întipărit în memorie ca primul concurs municipal din cele în care va urma să mă implic, și, deși nu am ajuns la etapa finală, acesta m-a motivat să depun mai multă stăruință și să tind spre mai mult. O altă oportunitate inedită a fost participarea în calitate de voluntar la programul estival „Provocarea verii”. Ideea că copiii aleg să petreacă tot mai mult timp la bibliotecă mă încântă și îmi dă speranța că acest edificiu cultural va avea o continuitate și în generațiile următoare.

Probabil ceea ce face Biblioteca „Transilvania”, cu adevărat unică și valoroasă, ține de bibliotecarele, cele mai blânde, înțelegătoare și înțelepte doamne, mereu dornice să dea un sfat, o sugestie de lectură. Nu o singură dată m-au încurajat când aveam nevoie de susținere și de fiecare dată când obțineam rezultatul dorit, cuvintele de laudă din partea lor mă învăluiau într-o emoție de beatitudine și căldură sufletească. Să fiu parte din acest colectiv a fost o experiență uluitoare și de neuitat, deoarece am devenit mai matură și am dezvoltat un puternic sentiment de apartenență.

Mariana Harjevschi: Bibliotecarii de la Biblioteca „Transilvania” sunt mereu conectați la oamenii din cartier. Captează minți, îmbogățesc vieți. Este vital pentru o bibliotecă să construiască această conexiune.

Când mi s-a oferit oportunitatea de a activa în calitate de bibliotecar în ultimul an de liceu, am fost extrem de entuziasmată și fericită, mi s-a părut și încă o consider un vis împlinit. Momentul în care am înregistrat primul cititor și i-am înmânat cardul m-a făcut să mă simt ca un păstrător al tradiției care transmite valorile și cunoștințele sale altor oameni. De fiecare dată când lucrăm cu fondul de carte, mă simțeam într-o lume aparte, doar a mea, iar când cineva din cititori avea nevoie de o recomandare de carte, eram mai mult decât bucuroasă să îi sar în ajutor cu propria mea experiență de lectură.

Astfel, am ajuns la concluzia că biblioteca „Transilvania” a fost, este, și va fi o parte importantă din viața mea, și nu aș schimba acest lucru pe nimic în lume.

2.1.2. Retroacțiunea relației utilizator – bibliotecar, bibliotecă Biblioteca în creația cititorilor, scriitorilor, bibliotecarilor

Parascovia Onciu: șef, Filiala „Transilvania”:

Nu ne-am supărat, ne-am bucurat, ne-a făcut notorii, dar și a demonstrat că știa pe dinafară Biblioteca „Transilvania” și chiar vocabularul ei profesional

O poveste-întâmplare care relevă excepțional relația noastră cu cititorii. Filialele în una din zilele lunii aveau o zi fără program pentru public, dar angajații se ocupau de igienizarea fondului de carte. Un cititor foarte activ de mic copil, zilnic își pregătea temele la bibliotecă, apoi, când studia la universitate, tot

la „Transilvania” îi plăcea să învețe. A venit în una din zile și a nimerit să fie acest program de igienizare, emoțiile le-a redat prin poemul de mai jos. Unii colegi și utilizatori o luau drept negativă, vezi tu ne-a făcut varză... Nu ne-am supărat, ne-am bucurat, ne-a făcut notorii, dar și a demonstrat că știa pe dinafară Biblioteca „Transilvania” și chiar vocabularul ei profesional. L-am primit ca pe un poem de dragoste, a mărturisit public că ne iubește și că îi e dor de noi. E un feedback dumnezeiesc...

ALEXANDRU BURUIANĂ

Transilvania¹
tu ești vinovată de moartea mea
Cu cele optzeci mii de volume transpirate m-ai stâlcit în 91²
ca pe-o broască râioasă
am sângerat Transilvania
Ți-am spus că nu am ce să citesc
Și tu mi-ai împrumutat patru cărți
patru călăi Transilvania
m-ai pulverizat sub 91²
de atunci îmi cauți cadavrul expediat
tu te joci cu cadavrul meu Transilvania
te urăsc te iubesc
te-am vizitat miercuri³ ca să te bat cu picioarele în burtă
nici măcar nu mi-ai deschis
îți spălai ciorapii creierii asta a fost scuza ta
asta a fost
m-am supărat tare Transilvania și l-am chemat pe Țepeș
Țepeș a venit varză m-am făcut varză te-am făcut o varză
Transilvania te-am bârfit Transilvania
te-am tras în țeapă Transilvania
mi-e dor de tine Transilvania

1 – Transilvania – bibliotecă din orașul Chișinău

2 – 91 număr de permis eliberat de către Biblioteca Transilvania

3 – Miercuri – prima miercuri a lunii – zi pentru curățenie

(Alexandru Buruiană, poet, participant al serviciului „Scriere Creativă” facilitat de Dumitru Crudu).

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

Un alt fost cititor al Bibliotecii „Onisifor Ghibu”, Ronin Terente, participant la *Atelierul de scriere creativă* (în prezent actor) a scris o poezie în cadrul atelierului:

RONIN TERENCE

Scrisoarea Unul Bibliotecar

Sunt copilul tuturor maștrilor
Mi-am pus viața în colbul
Literelor ascunse între filele
Cărților pe care nu le mai citi nimeni,
Pentru că a venit Steve Jobs
Și odată cu el i-a înghițit balaurul
Tehnologiilor moderne pe care toți cei care
Veneau să-mi ție de urât
În biblioteca asta uitată la margine de
Pământ și visele mele
De-ai face pe toți să iubească cărțile
S-au spulberat în fața lor
Pentru că toți scriu și nimeni nu citește
Cărțile au ajuns un accesoriu demodat
Bibliotecile sunt ca niște muzee
Pline de fantomele din epoci și epopei
Poate că aș vrea să le las
Și să plec undeva
Dar unde?
Cărțile mi-au hrănit imaginația
Atâția ani
Dar cărțile nu mi-au ridicat o casă
Nu mi-au adus o femeie
Acum îmi dau seama că nu e nicio diferență
Dintre biblioteca asta
În care nu mai intră niciun cititor
Și calculatoarele din fața lor
Oamenii nu au nevoie de alți oameni

Oamenii au nevoie de alți oameni
Dar oricum vom muri singuri
Indiferent câte ecrane și roboți avem alături
Sau câte cărți am citit
Totuși nu mai pot altceva
Decât să iubesc
Cărțile și
BIBLIOTECA

Biblioteca Municipală are printre angajații săi 12 scriitori (poeți, prozatori, epigramaști, critici literari și esești) foarte prolifici și talentați. Prezența lor adaugă valoare activității și evenimentelor, animației cu publicul, programelor de lectură și serviciilor oferite cu competență culturală, literară, sporind vizibil, prin promovare originală, imaginea BM.

În perioada 2012-2019 angajații-scriitori au publicat peste 60 de opere literare, au câștigat 36 de premii literare, motiv de mândrie pentru ei și pentru Biblioteca Municipală. Apariția publicațiilor nu se datorează exclusiv efortului financiar al BM, 87 de lucrări au apărut prin sponsorizări, proiecte, concursuri la care au apelat sau depus dosare autorii angajați ai bibliotecii. Lucrările au apărut la 50 de edituri alături de cele cu care colabora BM – multe din România.

Amintesc volumul *Jurnalul bibliotecarului* al lui Dumitru Crudu, publicat de BM, despre experiența sa de bibliotecar-manager al Bibliotecii „Ștefan cel Mare”.

Dumitru Crudu, prin experiențe emoționale, scoate în relief interiorul unei bibliotecii: problemele, componentele, avantajele și neajunsurile bibliotecilor. Dumitru Crudu, nou angajat încearcă să cunoască detaliat biblioteca din interior, cunoscând pas cu pas și rețeaua „Hasdeu”, oamenii ei. Percepția lui de consumator și partener (ca scriitor) de bibliotecă se schimbă. Nu mai este omul din afară, este parte a sistemului. Punctele lui de vedere asupra fenomenului biblioteconomiei sunt inedite, sunt în trend, diversifică și modifică, schimbă intuitiv, dar totdeauna original și totdeauna în beneficiul cititorului.

Dumitru Crudu ne oferă un text pozitiv, care emană multă lumină, transmite multă căldură, oferind, totodată, excelente lecții de comportament uman, de bonomie, de dragoste de carte, de cultură, de actul creației...; modele de relație cu utilizatorii/ cititorii. Personajele lui Crudu sunt bibliotecarii, cititorii, scriitorii care vin la bibliotecă, sunt cărțile și eroii cărților.

Volumul *Jurnalul bibliotecarului*, dedicat bibliotecarelor Filialei „Ștefan cel Mare și Sfânt”, este o pledoarie pentru bibliotecă, carte, bibliotecari. *În definitiv*, recunoaște Dumitru Crudu, *de când mă învărt printre bibliotecare, am descoperit că acestea sunt niște ființe foarte fragile și delicate. La fel ca și cărțile din jurul lor.*

Bibliotecarii BM se regăsesc și în romanul său „Margareta noastră” - secretara BM, un șef de secție și directorul general. Cum, încă nu ați citit cartea?

Biblioteca noastră e eroina poemelor semnate de Ianoș Țurcanu, o regăsim la Iulian Filip, Dumitru Crudu, Vitalie Răileanu, Maria Pilchin, Alexandru Vaculovski, Moni Stănilă, Ivan Pilchin, Victoria Fonari, Lidia Grosu, Alexandru Horațiu Frișcu ș.a. cu poemele, medalioanele, epigramele, eseurile lor dedicate bibliotecarilor noștri, dar și în proză, în studiile de istorie culturală. Amintesc încă o dată volumul *Jurnalul bibliotecarului* de Dumitru Crudu, despre experiența sa de bibliotecar-manager a Bibliotecii „Ștefan cel Mare”. Mai jos exemplificăm câteva texte de acest fel:

MARIA PILCHIN **poemul bibliotecii**

sala coloanelor albe ca o casă mare
în care venim în fiecare zi
lumina care scaldă dalbul pereților
e în mine e în tine e în noi
îmi văd tinerețea împrumutând cărți
mă văd la o masă din colț
cu băiatul de altădată
pe bulevardul din inima țării
cu flori la monumentul voievodului
cu sala în care se ascundeau iubirile de frig
unde sunt fiorii tandri de altădată?
stau pitite în rafturile cu acces liber
poftim de luați cărți și amoruri
anii se scurg între zidurile acestei cetăți
am fost și mai sunt un borges de bibliotecă
aici am văzut cartea
aici am fost fericită

MARIA PILCHIN **poemul lidiei**

viața lidiei a fost de bisturiu
viața mereu a tăiat din ea
a mușcat din ea cum rupe leoaica
din carnea cea fragedă
lidia a râs a vorbit și a trecut mai departe
așa cum trec ploile peste praf

așa cum trece soarele peste culmile înghețate
tot privind cum plutesc neprietenii pe gange în indii
„vei fi om mare” îi șoptea o țigancă la bălți
și ca să n-o răpună măreția cea mare
ea și-a construit o cetate
una frumoasă o bijuterie cu ziduri
ziduri din cărți și litere
cu virgule și puncte
ca să reziste în fața mării vanități
așa cum nu îi plac cele trei puncte de suspensie
așa cum nu agreează echivocurile
lidia fata care nu s-a speriat de tăișul rece al vorbelor
lidia care râde și atunci când plânge
a trecut mereu prin viață ca o luptătoare
privind-o drept în ochi direct în față
„o santa lucia”
cântă ea când mută și șterge cărțile
din cetatea ei de semne
din cetatea ei de oameni

MARIA PILCHIN
poemul marianei

maria iese din casă
în strada cea veche
în orașul în care
oamenii sunt mereu alții
oamenii sunt mereu noi
ana aleargă și o ajunge
și merg așa la pas
prin urbea cea veche
maria și ana cele două prietene
maria și ana cele două surori
„să știi să fii frumoasă” – zicea bunica
și mariana știe
și-a dat și teza de doctorat
„efectele și simulacrele frumosului”
s-a și mutat de atunci într-o bibliotecă
pentru disertație a făcut cercetări

a studiat fețe ochi nasuri
a cărat oglinzi și le-a făcut
coridor de reflecții
adevărată țară a minunilor
țara mamei și țara tatii
prin ele își treceau ceilalți
mâinile inimile și umbrele
unele s-au și făcut cioburi
dar ea tot caută
mariana – ariadna de bibliotecă

ALEXANDRU VAKULOVSKI

loc de citit

în sfârșit
nu faci decât să-ți cauți
locul
ești iritat și
nu mai stai în bibliotecă
își târâi cărțile acasă
te duci la pădure la lac
sau la terasa de pe acoperișul
facultății de litere
ești bolnav
nu faci decât să-ți schimbi locul
de citit
definitiv

IVAN PILCHIN

macondo

I
la început a fost
un balcon șubred
singurul
pe pereții
blocului
cu multe etaje
sub el
se întindea

oraşul
tu nu ai dreptul
să ieşi
din această cameră
înainte de a citi
toate cărţile
de pe aceste rafturi
ai spus
şi ai încuiat
uşa

uneori
luând de pe raft
încă o carte
priveam
oraşul
pe care tu îl numeai
beznă
şi mă gândeam
la clipa
când uşa
se va deschide

II

aşezându-ne pe căzutele
frunze de gutui
noi priveam cerul
şi din vorbă în vorbă
purtam dispute despre natura
globurilor portocalii
care zburau deasupra
oraşului
macondo

tu ai spus
priveşte-le
cu ochii mei
şi tocmai prin pupilele tale
mi s-a deschis
sensul globurilor portocalii

care săltau în cer deasupra
acoperișului

casei mele
părintești

III

noaptea în strigătele
păunilor sălbatici

noi făceam
niște puzzle
de fildeș

apoi jucam
zaruri
de fildeș

apoi rezolvam
un cub rubik
de fildeș

fiecare latură a lui
reprezenta
trompa coastele
coada colții
picioarele și ochii
animalului

să rezolvăm
hexaedrele pictate
cu elefanți
am putut abia
spre dimineață

IV

în spatele casei mele
părintești a fost la fel o casă
acum acolo sunt pietre
copaci șanțuri
și iarbă

nu sta în drum
vino mai aproape

șanțul s-a făcut un râu
din care ies
crocodili domesticiți
rinocerii pitici
la umbra copacilor
își fac
cuiburi din fire de iarbă
nu sta în drum
apropie-te

Traducere din limba rusă de Maria Pilchin.

Din volumul „Omul-acvariu” (Chișinău: ARC, 2020), pp. 23-26.

MONI STĂNILĂ

La bibliotecă domnul Burac întreabă retoric de ce nu mai citește Manolescu,
iar Mihai refuză să intre în dialog. Așa că dosesc o țigară,
îmi mut scaunul fără sunet și tot fără sunet mă ridic, privind
țintă
spre ușă, când șiretul bocancului stâng se infiltrează în gaica
metalică
a bocancului drept.
Văd doar vitrinele de sticlă cu cărțile lui Goma și aud
exclamațiile prelungi
ale celor prezenți. Nu știu cum am reușit în cădere o
redresare spectaculoasă, ba
am și ajuns direct cu mâna pe clanța ușii.
Din cădere/ ridicare, îmi aranjez părul cu mâna rămasă
liberă
și zâmbesc spectatorilor. Sunt ca fotbalistul stelist
ce dădea gol din greșeală stârnind ovații,
așa că nu e de mirare că în capul meu un stadion întreg strigă
„nicolițăăă”!

XXXXXX

Zăpada vibrează strălucitor pe mâinile reci.
Limba română nu are un alt cuvânt
care să exprime mai bine sunetul focului decât

ujuit.

Să mă așez pe o canapea din conacul Golescu,
verde satinat, să ascult soba albă de teracotă
cum ujuie, să îl cert pe cățelul Muscel când plânge
din plictiseală, ghiociei
să stea pe loc de teama frigului, să refuze să crească
săptămâna asta.

Dacă aș reuși să-mi desprind mintea
de la ujuitul bombelor de deasupra Kievului
m-aș putea considera o femeie fericită
sub ochii căreia fac ziduri
cotoarele unor cărți din secolul 19.

Arborele de lelea din curte, stăpân
pe metrii lui de pământ, pe metrii lui
sub pământ, ar fi axa unei lumi mărunte
în care întreaga lună martie
să fiu odihnită.

Imaginea munților înzăpeziți de la terasă
să-mi umple sufletul dimineața
când cerul e încă roșiatic, în timp ce botgroși
ca niște aștri pitici se leagănă în ramurile
arbuștilor, dar numai dacă aș putea
întreaga dimineață să văd doar lumea din jurul meu.

Din volumul „Ofsaid” (București: Nemira, 2022).

Victoria FONARI

Biblioteca Municipală
Este nava spațială
Este vară. Ne-mbarcăm
Cu creioane colorate,
Pe un zmeu de hârtie
Înțelegem ce e prietenie.
Cărțile ne fac traseu
Prin care ne distrăm

Tu și eu.
Ne provoacă vara
Să transformăm Biblioteca Municipală
Într-o navă spațială.

Biblioteca, cartea, cititorul sunt eroii volumului *Amuzament cu abonament*, apărută dintr-o colaborare frumoasă a BM cu epigramaștii din RM și România (selecție de Ion Diviza și Alexandru Horațiu Frișcu) către aniversarea de 130 de ani ai Bibliotecii „B.P. Hasdeu”.

GEORGE ZARAFU

Bibliotecarelor

Competente și loiale,
Am s-o spun și-n alte părți,
Merită a fi vestale
Focului ascuns în cărți.

MARIN SORESCU

Bibliotecarei

Ce drăguț cu cititorii
Te porți, dragă! Hotărât,
Dacă n-ai fi tu acolo,
Nici eu n-aș fi citit atât!

MIHAI SĂLCUȚAN

Biblioteca

Pentru care-i portdrapel,
Dar de stai și iei aminte
E o bancă, într-un fel...
Pentru cei cu multă minte.

ION HADÂRCĂ

Unui bibliotecar luat cu ziua târgului

Dlui D. Poptămaș, director al bibliotecii Județene din Târgu Mureș

Scriu pe valuri pătimaș:
Când scădea-va iureșul,
Duce-m-aș la Poptămaș
Să mă iau cu Târgu Mureșul.

ION HADÂRCĂ

Traianisimă

*Fondatorului primei biblioteci de carte românească „Transilvania”
din stânga Nistrului (la 29 august 1991, clujeanului Traian Brad)*

Cuza-Domnclujind cu oca,
Iar Țepeș cu NA! Poca” –
Cel Traian de Brad născutu-i
Să transilvănească Prutul.
P.S.: Astfel cartea transilvană
E, la noi, traian-silvană!

ION DIVIZA

Doamnei Lidia Kulikovski

Șefa Direcției biblioteci a Departamentului
Cultură a mun. Chișinău
Din biblioteci atâta cititori
Spre case merg cu chipuri fericite;
Sunt deserviți frumos de niște flori
Ce-ți împrumută cărți... gata citite.

ION DIVIZA

*Bibliotecarei Elena Roșca, la lansarea volumului său
„O carte deschisă a sufletului”*

Deschisă este cartea ta
Cea plină de învățăminte
Ca să o poată lectura
Și inșii încuiați la minte.

MIHAI SĂLCUȚAN

Ai noștri, ca brazilii

*Lui Traian Brad, director al Bibliotecii Județene Cluj-Napoca,
întemeietor de așezământ de carte la Chișinău*

De la Someș pân-la Bâc
Ai făcut un pașalâc.
Nu cu marfă de-a turcească,
Ci cu carte românească

Elena Taragan, șef sector, Secția studii și cercetări:

sunt păsări de zi și păsări de noapte, păsări ce iubesc mai mult cuibul și cele ale căror aripi se află mereu în mișcare. Și toate aceste păsări au triful lor.

Georgia iubea scriitorii. Erau minți intuitive, prezențe austere, spirite vaste. Unde îl găsesc pe scriitorul X? Își întrebă Georgia amicul din lună. Nu știu, în „labirint”. Dar Georgia nu se lăsă nedumerită de răspuns, ea își dădea prea bine seama ce însemna aceasta. Se îndreptă spre biblioteca localității. Domnul scriitor X era unul dintre administratorii „afacerii”. El se ocupa de buget, resurse umane și logistică în instituție. Astfel încât nici o plată nu se făcea fără știința lui, nu se emitea nici o chitanță, nu se primea nici un bilet și nu se făcea vreun spor salarial. Toți aveau o frică oarecum ascunsă de scriitorul X pentru că își dădeau seama că în el zace o forță mare. Dacă poți scrie versuri și să faci și calcule înseamnă că ești mai mult decât multilateral dezvoltat. Iar o persoană mai mult decât multilateral dezvoltată e de temut. Lucru știut. În același „labirint”, Georgia vru să dea de scriitorul B. Scriitorul B era „tipul șmecher”. Chiulea uneori de la ședințe, trimițând pe cineva care-i semăna la umbrelă și la port, distribuia bomboane gratuit fetelor frumoase din „labirint”, citea mult, era consecvent, și avea aerul acela mișto de „băiatul neînțelept”. Georgia vru să știe mai multe și despre scriitorul C care slujea în „labirint”. C era indulgent, afabil, manierat și nu accepta nici o remarcă negativă la adresa lui, adică, efectiv se pitea undeva și plângea. Lumea era deja la curent cu acest mic defect al lui și nimeni nu îl vorbea niciodată de rău. Iar acest lucru se pare că pe el îl supără și mai mult, ca o „dragoste interesată”, ca ceva artificial, cum se exprima el. Era, după toate aparențele, un tip ambițios. Domnul Leonid era un semi-scriitor,

adică el făcea și scris, și critică literară. Și umbla întotdeauna cu o oglindă. Avea un ritual. Se așeza la masa de scris, punea oglinda în fața lui și spunea: Acum, voi face critică literară. Cine vrea să-mi arate textul pe care l-a scris? Ingenios, elementar de ingenios. Scriitoarea F era o persoană exigentă. Întotdeauna la timp. Spunea că altfel își tulbură bioritmurile. Îmbrăcată frumos, rujată cu stil, nu suporta rutina, rapoartele și, lucru foarte grav, înșuși cititorii. Dar acest lucru era păstrat în secret cu strictețe de către instituție. Și erau mulți alți oameni în „labirint”. Scriitori, poeți și alți „dregători”. Cei care mențineau vie flacăra cunoașterii și aveau grijă ca lumea să „nu o ia complet razna”.

Se iubeau între ei? Se urau? Ajunseseră să se accepte și să se îndrăgească? Un „labirint” e un labirint... O comunitate de oameni, scriitori sau ne-scriitori, cu obiective strategice comune sau ne-comune, pragmatici, realiști, sau visători și idealisti, oamenii care trebuiau să muncească zilnic cot la cot, fără să vrei, uneori sau mai mult deseori, ajung să se coalizeze între ei, să creeze mici alianțe, să formeze nucleee, să construiască o lume numai a lor.

De când intrase în „labirint”, Georgia dobândi o altă percepere a realității. Ea nu învățase la școală să administreze resurse umane, ea nu știa secrete, pași, era doar dornică de a ști cum funcționează o organizație și în special cum resursa umană transformă resursa-capital, generând produs nou, unic pe piață. Am putea trăi, sufletește vorbind, fără apă și fără sare, dar fără perle nicicând, medita Georgia și colegii ei, scriitorii din „labirint”.

În primul rând, Georgia învață că, într-adevăr, sunt păsări de zi și păsări de noapte, păsări ce iubesc mai mult cuibul și cele ale căror aripi se află mereu în mișcare. Și că toate aceste păsări, ca să menținem această metaforă, au triful lor. De fapt, Georgia nu era bună la zoologie, ea doar compara scriitorii cu păsările din pricina faptului că de mică, nu se știe de ce, considera că, cântecul, nu se învață, nicidecum, ori poți, ori nu poți să cânti, iar scriitorul era „însemnatul” (damnatul dacă vreți), alesul divin înzestrat cu „cântec” – e drept, percepțiile ei între timp s-au mai schimbat. Metafora însă a rămas acolo, scriitorii sunt oameni-păsări, poate și dintr-un alt considerent.

Apoi, Georgia se lăsă convinsă, ușor-ușor, de ceea ce spunea Dostoievski (era o cititoare avidă) că oamenii, toți oamenii, sunt în esența lor, buni. Hmm, ingenioasă treabă, mi-ar trebui trei secole ca să mă conving, medita eroina noastră. Dar, tot Georgia spunea, nu putea să nu observe un minim din această însușire în mai toată lumea. Întrucât în „labirint” ea se ocupa de așezarea cărților pe raft la categoria *Exegeză* și o făcea cu zor și cu îndemânare, era privită de mulți dintre colegii ei din „labirint” cu bunăvoință și plăcere. Doamnele de la categoria *Rimă* o vedeau drept o fata ageră și promițătoare, cele de la categoria *Proză* îi ascultau micile istorisiri cotidiene captivate, iar cele de la categoria *Emblemă* îi făceau mereu drăguțe

complimente cu referire la siluetă. Nu, viața în „labirint” nu era grea, nu era nicidecum o teroare, doar că lumea aceasta „a artelor” era o lume uneori greu de înțeles, miraculoasă și mult prea reală. Ea iubea „labirintul”, orele de lectură, concertele în aer liber, lansările de carte, atelierile de scris. Își invita suratele să participe la astfel de evenimente întrucât raportul cost/ beneficiu era net în favoarea clientului. Nicăieri pe piață nu găseai mai multă corectitudine financiară, un management mai moral. Oriunde în altă parte, fie și în managementul cultural, se infiltra domnul Profit tulburând toate treburile. Așadar, într-o zi, lui Georgia îi fu încredințată sarcina de a culege noi idei de la colegii scriitori privind eventuale îmbunătățiri ale sistemului.

Un lucru mai puțin așteptat a fost să constate faptul că scriitorii obișnuiau să se plângă unii de alții, că politica unora îi deranjează pe alții, că 20% dintre ei fac treaba și pentru ceilalți 80 la sută și, mai ales, că se „fură idei”. Adică, nu exista un regulament în „labirint” bine pus la punct în ceea ce privește „patentarea”. E adevărat că acest lucru nu se simte atât de puternic din punctul de vedere „cifric”, dar oamenii rămân sensibili la chestiuni precum „eu am inventat piramida”, „mie mi-a venit să ascut creionul”, „eu măsoar cercul cu compasul” ș.a. Un alt aspect oarecum surprinzător a fost acela că „nu păstrăm cu toții o imagine impecabilă a labirintului nostru în lume”. Scriitorii care nu știu să meargă cu bicicleta distrug creditul de instituție *eco*; „păpușelele” care nu știu să gătească știrbesc idealul femeii cu o „multitudine de calități”, „care știe să le facă pe toate”; cei fără auz muzical încalcă o anumită estetică a literaturii etc.

Un fapt curios a fost acela că între scriitorii din „labirint” există o înțelegere necrisă: nu se face schimb sau nu se împrumută cărți unul altuia. Iar explicația este de-a dreptul bulversantă: pentru detectarea corectă cu minimă eroare a plagiatului. Există teoria potrivit căreia oamenii mai copiază de la predecesori. Pentru a se depista cine a copiat din Joyce, Faulkner, Jonathan Swift trebuie să existe o urmă a faptului că scriitorul sau scriitoarea respectivă a răsfoit în viața lui cartea respectivă. Iar când e vorba de furt de idei ne dăm cu toții seama că în relația scriitor – sursa plagiatului a existat mai mult decât o singură răsfoire, la mijloc e o posesie... Nu, nu e o practică exagerată, face parte din legislația comunității – se caută și se depistează cele mai subtile, mai ne semnificative „preluări de idei” de la predecesori din toate timpurile. Hmm, oua!, își zice eroina, în „labirintul” acesta chiar că trebuie să fii original.

Toți iubesc să apară pe ecrane, toți fac figură bună în presă, talentele tinere sunt încurajate, talentul nu se invidiază, ci se admiră, toată lumea citește și toată lumea e mai modestă decât orice alte categorii sociale din regiune. De unde această modestie? Pentru că „oamenii labirintului” sunt perfecționiști, se tem de greșală, se tem ca aroganța sau narcisismul să-i facă să se rătăcească, astfel că fiecare respectă

competența celuilalt (atunci când aceasta e, bineînțeles, prezentă) coabitând astfel în „labirint”. Oamenii din localitate au o stimă și o urmă de pizmă față de ei. E drept, există o frică de a intra în „labirint”, toți au sentimentul că pășesc pe un teren sfințit, de parcă scriitoarele și scriitorii ar fi posesorii unui har, în fine, oameni aparte.

S-a gândit cineva ce citesc oamenii „labirintului”? Nuvele, poezii, sonete? Unii dintre ei mai îmbracă haina lui Romeo, alții adoptă intransigența proverbială. Ce facem? Ce cărți le oferim cu împrumut oamenilor dinafara „labirintului”? Cine dictează opinia publicului? Suntem formatori de opinii sau niște bieți slujbași? Reneg! Acuz! Constat!

Se spune că între scriitori a existat dintotdeauna o concurență, finută, dosită, dar mereu prezentă. Ei bine, în „labirint”, doamnele de la *Axiologie și Raționament* obișnuiesc să cântărească, la propriu, talentul. Fiecare scriitor își așază capul pe o foaie de hârtie impecabilă, o doamnă mototolește după aceea hârtia și, așa mototolită, o pune pe cântar și înseamnă gramajul. O hârtie identică i se oferă altui scriitor să-și culce capul pe ea. Este, cu adevărat, o tehnică rudimentară, dar toate au logica lor.

Se întâmplă vreodată ca cineva să fie dat afară sau să plece singur din „labirint”? – vă întrebați unii. Foarte și foarte rar. Ca să înțelegeți, vom spune: o dată la o sută de ani. Au o prejudecată extrem de morbidă oamenii „labirintului”: să se găsească toți în același cimitir. Cu sfzile și împăcărilor lor, cu urile și iubirile, cu necazurile și bucuriile și cu toate câte mai sunt pe lumea asta. Paznicul din cimitir e și el scriitor. Scrie romane. Și udă trandafiri. De 60 de ani udă zilnic trandafiri.

Când iau masa, scriitoarele și scriitorii obișnuiesc să uite de toate temele obsedante și vorbesc exclusiv despre bucate: zahărul nesănătos, lămâia proactivă, plăcinta cu dovleac, anii omagiați. Deși bărbații se află într-o vizibilă inferioritate numerică, „labirintul” pare echilibrat, iar în ziua de 8 martie este invitată, neapărat, orchestra.

— Cât de frumos e în acest „labirint”!, gândi scriitoarea D. Oameni de o certă valoare și estimatori adevărați ai talentului.

— Bună ziua!, fu întreruptă din scurta-i reflecție D de o voce.

— Vă ascult, domnișoară.

— Aș vrea să știu, în legătură cu concursul în care trebuie să citim zece cărți timp de o jumătate de an.

— Vi se pare prea mult, domnișoară?

— Nu aceasta ar fi întrebarea. Eu am o pasiune autentică pentru citit. Mă întrebam dacă concursul va consta și dintr-o probă în care participanții să „se dueleze” efectiv, dacă va exista o confruntare.

— Îți mulțumim pentru idee, dar, propriu-zis, ce dorești dumneata nu este prevăzut în regulament. Veți alcătui fiecare, dintre finaliști, un speech, în baza uneia

dintre cele zece cărți și juriul vă va evalua. Desigur, există șansa să adresați o întrebare-două combatanților dumneavoastră...

— Hm, mersi!

Concursul despre care vorbea domnișoara se numește „Lupta pe tărâmul cărților”, de aceea, probabil, gândi, că va exista efectiv un „duel”, o „înfruntare”, dar, ca orice bătălie pe tărâmul cărților aceasta e mai inteligentă, mai temperată, nu face apel la instincte primare. Deși, spiritul concurențial a fost întotdeauna unul bun. Desigur, există pe piață și forme mai agresive de a concura, există forme ale concurenței neloiale, dar ce treabă avem noi, distinși intelectuali, cu ele? Nu obișnuim să furăm „rețete” unii de la alții, fie și pentru faptul că avem, fiecare, un orgoliu imens. Uneori, când ne apare în scâfârlie o idee, ni se pot încețoșa mințile și nu vedem nici în dreapta, nici în stânga, vedem doar cât de genială e propria noastră idee și mergem, cu o viteză incalculabilă în termeni metaforici, înainte și înainte. Apoi, conștientizăm că mai există alături de noi oameni cu idei-trăsnet, și ei porniți să cucerească lumea. Apoi ne aducem aminte, cu o senzație neplăcută, de vorbele din facultate, că nici unul dintre noi nu va fi Tolstoi, Balzac, Arghezi sau Preda. Vorbe făcute să ne taie aripile sau, poate, să ne consoleze. Și totuși, unii dintre noi, sau poate toți, în întinericul dinainte de culcare, ne permitem și astfel de vise, cu intensitatea unor coșmaruri, că, da, eu voi fi de dimensiuni colosale, eu voi atinge apogeul unui Blaga, Călinescu, Thomas Mann, și îndrăznim. E simplu. Și apoi, conștientizăm împăcați că, pe pământ natal, acolo unde ne-am născut, am ajuns chiar mai departe decât ne-am propus, întrucât onorăm aceste circumstanțe, nevoile de aici, frământările, suferințele, averile și sărăciile existente anume aici. Începem să percepem, să conștientizăm, într-un mod intangibil și oarecum aproximativ, ce înseamnă acest „autohtonism”, cât de important este să (re)prezinți limpede ceea ce ești și ce vezi în jurul tău, numai astfel cele expuse de tine căpătând o fermecătoare vitalitate. Și astfel apuci de un capăt infinitul și îți dai seama că te poți juca cu el, cu ani de istorie, că poți împacheta întreg universul, autohton sau cu influențe străine, într-o scoică. Și atunci îți dai seama că celebritatea devine prioritate secundă, că nu vrei decât să fii un pescuitor de perle, că marea a fost cucerită, în lung și în lat, în ciuda imenselor sale pericole. Dar D conștientiză că se lăsă un pic prea mult cuprins de visare, că trebuia să revină la Arghezi, Coșbuc sau Iorga și să caute a potrivi cuvinte, a cunoaște epoci la o scară cât mai redusă, a munci titanice, fără perspective promise. Crudă-i viața de artist, încheie D oarecum consolată.

D își aduse aminte de vorbele Cllarei, amica ei din studenție, care însă renunță să scrie. Prea multe riscuri, dragă C, îi spusese aceasta. E un risc mai mare decât condusul mașinii sau zborul cu avionul. Nu e ca și cum ai trece examenul la școala-auto. Trebuie să mergi alături de foarte mulți „șoferi” neșcoliți. Cu mașini mai bune, mai scumpe, mai luxoase, unii dintre ei dând mită ca să susțină examenul și învățând

regulile pe parcurs. În literatură e un haos și mai mare, e o cursă de fapt, unde n-ai voie să mergi contemplând. Unii eșuează, se accidentează grav, lovindu-i la rândul lor pe alții. De fapt, lumea artei n-are reguli, deși am citit și eu „Regulile artei” a lui Bourdieu, încheie D melancolică. S-a căsătorit, a făcut copiii, lucrează contabil la un centru comercial și citește în timpul liber. Din curiozitate, o avidă curiozitate de a cunoaște „lumea interioară” a colegilor ei de facultate, „reușiți” în arta literaturii. Citise curând romanul „Arnold”, scris de Aurelia Rin. Ai fi crezut că e despre dragoste, dar era mai degrabă un roman doar despre studenție. Aurelia era o fire închisă care devenea foarte energică doar în cercuri de oameni apropiați. Citise multe cărți străine, se pricepea destul de bine în literatură și, așa cum se așteptă Cllara, romanul ei era mai mult decât despre un Arnold sau orice alt personaj masculin. Aurelia vorbea despre integrarea într-un mediu străin, despre ambiția de a fi cel mai bun, despre surprizele pe care ți le rezervă viața, despre idealuri și idoli. Și ea crezuse o mare parte din tinerețe în niște lucruri precum sfârșituri fericite, recompensări ale eforturilor, triumful dragostei, astăzi doar niște metafore epuizate. Cllara nu-și putea da seama ce o făcuse să renunțe, ce-i „deschise ochii”, ce o dezamăgi. Toate, probabil, erau ascunse în spatele acestui Arnold, un personaj cu totul secundar în viața ei. Sau, poate, pur și simplu meseria de contabil îi cerea pragmatism. Apoi, citise „Crimă pe malul Dunării” de E. Augustin Dionisescu. Un tânăr foarte capabil.

Lidia Kulikovski: Elena Taragan a venit la bibliotecă pentru că e îndrăgostită de carte și lectură. Le pune în capul fiecărui demers-cronică, eseu, instruire, cercetare. Doctă, cu masterate în economie, comunicare, cu experiență teatrală, a ales biblioteca. A ales lectura, or, unde, pe ce teritoriu se citește cel mai mult decât în bibliotecă? Cercetează, scrie, redactează, publică articole științifice, dar cel mai bine scrie ficțiune. Are mână, cum zice Maria Pilchin. Citesc cu plăcere povestirile ei. I-am și propus să adune toată truda literară într-un volum. BM beneficiază de talentul ei.

Și-au încercat penița și bibliotecarii, din pasiune pentru munca ce o fac, pentru carte, bibliotecă, profesia de bibliotecar.

LILIANA JUC

Metaforă pentru BM

Un frunzar cu vibrații autumnale
salvator de gânduri și idei,
pentru unii – loc de evadare,

pentru alții – destin
de a fi om al cărții,
cel care ține flacăra înțelepciunii
în secolul informatizării.

VALERIU RAȚĂ

Biblioteca mea

În urbe toată lumea știe:
E pom cu fructele de aur,
Oricine ia din 'cest tezaur –
Îi arde inima făclie.
Și-atâta-i cu mărinimie,
Și strânge mierea ca în fagur –
În urbe toată lumea știe:
E pom cu fructele de aur.
Și vin la el, dar nu mă satur
De cărți frumoase, acalmie,
Ce mi-o oferă zilnic mie
Acest lăcaș de meșter-faur.
În urbe toată lumea știe:
E pom cu fructele de aur...

ELENA DABIJA

Șef, Filiala Centrul Academic Internațional Eminescu

Măria sa bibliotecarul

Are destinul ca plugarul!
Străjer e în cetăți-biblioteci,
Ogoarele îi sunt din cărți!
El grijă are, le adună
La lume multă să ajungă!
Cu bunătate, dragoste pioasă
Comunitatea o fidelizează!
Pe toate el le inventează,
Creativitatea explorează!
Se bucură de a sa breaslă
Onorabilă, universală și aleasă!

ȘTEFAN SOFRONOVICI

Bibliotecara

(De ziua Bibliotecarului și de Ziua Mondială
a Cărții și a Dreptului de Autor, 23 aprilie 2020)

În lumea cărților, prea plină
De a cunoașterii lumină,
De dimineață până seara
Veghează Bibliotecara.
Cu mână gingașă, ușoară
Ea îngrijește o comoară
De veacuri adunată-n carte
Și cititorilor o-mparte.
Din mii și sute de volume,
Semnate de celebre nume,
Avându-le la îndemână,
Ea ne aduce cartea-n mână.
Când stau în taină cititorii
În dialog cu autorii,
Atunci în Sala de Lectură
Se-ntâmplă Actul de Cultură.
Izvoare de înțelepciune –
Biblioteci ce-și au un nume,
Ne-așteaptă zilnic și ne-mbie
Să bem din apa lor cea vie.
În lumea cărții, necuprinsă,
Ținând candela aprinsă,
De dimineața până seara,
Ne-așteaptă Bibliotecara.

2.2. MODELUL BM – SERVICII DE EXCELENȚĂ

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

Noi sperăm că chișinăuienii așteaptă cu nerăbdare și bucurie serviciile, produsele noastre, că ne vor lua cu asalt, că ne vor sprijini, ovaționa, admira... *Ei au acum mult mai multe opțiuni și mai puțin timp ca niciodată... și acum trebuie să ne batem pentru atenția lor.*

A început să ne pese de ceilalți mulți care ne utilizează serviciile, de interesele lor, de starea lor. E o atitudine pe care nu o poți pune nici într-o politică, nici într-o strategie, dar fără ea nu reușește niciun proiect, nicio acțiune și nicio strategie. Toate creațiile, produsele, ca răspunsuri la provocări (indiferent de proporții), le considerăm contribuții-daruri oferite comunității chișinăuiene.

Bibliotecarii noștri nu au pregetat să-și pună la dispoziție competențele și să-și răspândească ideile. Fiecare dintre ei s-au transformat în bibliotecarul care născoceste idei noi și le transformă în realitate, în cineva care găsește noi moduri de exprimare a mesajelor, produselor, provocărilor, noi metode de interacțiune, noi căi de a transmite emoții, noi moduri de a se conecta, noi moduri de a fi împreună și noi moduri de a participa la o cauză comună. Mai mult, ei se transformă în artiști, ceea ce demonstrează că bibliotecarii noștri au atins un nivel superior de muncă: nu se plafonează de aspecte precum „unde”, „cum” s-a făcut lucrul respectiv, ci „cum” prezintă rezultatele, efortul emoțional, „cum” schimbă ceva în bine – aspecte mult mai valoroase.

Noi ne-am elaborat modelul nostru de dezvoltare a serviciilor. Mai întâi, ne-am asumat să oferim chișinăuienilor servicii moderne, calitative, de excelență. Excelența cerea responsabilitate și, deci, ne trebuia un reper, un model, la fel serios care ar fi garantat excelența. Primul model era compus din patru pași:

Utilizatorii – Necesitățile lor – Servicii, produse – Beneficii. Un model simplu, dar care începea cu cel mai important element al funcționării bibliotecii – utilizatorii, și pe necesitățile acestora. E un model clasic abordat cu responsabilitate bazată pe angajament.

Utilizatorul constant – chișinăuiianul – urcat în vârful priorităților BM, este totuși cel mai nesigur și riscant moment pentru statu-quo-ul bibliotecii. Generațiile se schimbă în ritm cu schimbările lumii și complică viața bibliotecilor, mai ales dacă pledăm să furnizăm servicii de calitate.

Am învățat (din experiență proprie) că modelele, inițiativele, bazate pe funcționalitate câștigă rareori, m-am reorientat, după un timp, elaborând un alt model,

bazat, după părerea noastră, pe principii moderne. Modelul existent are la fel patru pași: știam, ca și în primul caz, că modelul trebuie să fie simplu, dar cu substanță:

Utilizatorii: dacă ei nu vin la noi, mergem acolo unde se află ei;

Așteptările: dialogăm, îi întrebăm ce doresc, îi implicăm, le delegăm roluri în activitatea bibliotecii;

Oferim ce doresc ei: dăm mai mult decât doresc, oferim servicii anticipative, urmărind tendințele, prestăm servicii de excelență;

Respectăm promisiunea: livrăm empatie, experiență, WOW!

Aplicarea acestui nou model a solicitat formarea capacității de lucru și a competențelor – cursuri, workshopuri prin care angajații obțineau competențele necesare ca *Servicii moderne, Profesionalizarea serviciilor, Cultura serviciilor...* O bibliotecă de excelență Surprinde, Șochează, Uimește, Înveselește. Angajații BM știu asta, încearcă să aplice și, pentru aceasta, învață.

Mariana Harjevschi, director general BM:

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a căutat mereu să transforme, să cultive, să inspire și să provoace curiozitatea chișinăuienilor.

Așa credem noi, o echipă de magicieni-bibliotecari, că este modul în care construim generații de chișinăuieni. La cei 580 de ani ai orașului Chișinău, biblioteca a inițiat și a dezvoltat, servicii diversificate, apreciate, agende și programe, demonstrând preocuparea sporită a bibliotecii pentru comunitate. Ce ne-am propus pentru a ne renaște și bucura de o popularitate în creștere? Ne-am propus să ne ambiționăm, în mod special pentru rebrandingul serviciilor, testarea a noi concepte și produse, dar și să promovăm intens și să dăm sfoară-n țară prin toate mijloacele posibile de comunicare, inclusiv prin rețelele sociale despre gama de servicii ale bibliotecii. Îmi amintesc anul 2016 care a adus Bibliotecii Municipale agitație și oportunități de diversificare a serviciilor, posibilități de a experimenta proiecte noi și provocatoare. Chișinăuienii înscriși la bibliotecă confirmă valoarea și importanța bibliotecii pentru comunitatea chișinăuiană. Menținerea principalilor indicatori de performanță din bibliotecă, conecși la numărul de utilizatori, denotă implicarea asiduă a bibliotecarilor în a atrage noi segmente de utilizatori, dar și a livra oferte cât mai diverse de servicii. Totuși, vizitele, fiind în diminuare, impun biblioteca să-și amplifice relația cu utilizatorul, descoperindu-i și cunoscându-i

mai profund preferințele și necesitățile, și percepția lui asupra bibliotecii moderne. Studiul realizat, prin organizarea Cafenelelor publice, dar și vizitele desfășurate la Biblioteca Județeană din Brăila, susținută de Programul Novateca, apoi vizitele colegelor în Polonia, Finlanda, Ucraina, România etc., au oferit oportunități de a cunoaște practica de livrare a serviciilor moderne și oferirea bunelor practici pentru implementarea cu succes privind implementarea serviciilor moderne de bibliotecă. Peste 80 de servicii au reușit a fi inițiate, remodelate, furnizate prin intermediul celor 27 de filiale. Unele au demonstrat utilitate și valoare pentru comunitate, altele au surprins prin tehnologiile moderne, altele au fost atractive prin modul de invitație la cunoaștere.

Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului, incluse în Agenda ONU 2030 au adus o contribuție substanțială la dezvoltarea modalităților de implicare a bibliotecilor publice în crearea serviciilor moderne. Filialele, prin participarea la diversele instruiri, au găsit soluții inteligente pentru a conecta și a asigura membrilor comunității un mod sănătos de viață; platforme de educație, inclusiv cea juridică; prin asigurarea egalității de gen; a incluziunii sociale și celei digitale; e-guvernarea, precum și dezvoltarea abilităților creative, de cultură și de recreere. Prezența bibliotecii în 2017 în cadrul Târgului Partenerilor Bibliotecii „Creăm punți spre dezvoltare: bibliotecă modernă”, organizat de programul Novateca și Ministerul Culturii al Republicii Moldova, a demonstrat experiența pozitivă și bunele practici veritabile ale bibliotecii în arealul bibliotecilor publice din țară, a inspirat și a pregătit bibliotecarii să livreze mai profesionist serviciile. Bibliotecile din Chișinău au fost pline de însemnătate pentru comunitatea noastră, deoarece au oferit servicii bazate pe tehnologii, constituite pe arii rezultate din interesele comunitare.

Elena Zavtoni, șef, Biblioteca Publică de Drept:

În scurt timp, Biblioteca Publică de Drept s-a transformat într-un reper esențial al comunității chișinăuiene, oferind acces la informația juridică.

În mod special, în rețeaua Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, ea reprezintă, totodată, o bibliotecă atractivă prin design și prin dotarea sa cu tehnologii informaționale. Cu un potențial uman de invidiat al predecesoarelor mele, prin lansarea primei pagini web a unei biblioteci, dezvoltarea unei versiuni a catalogului electronic cu acces online pentru utilizatori (OPAC), asigurarea unui sistem de securitate a colecției cu aplicarea etichetelor antifurt, disponibilitatea bazelor de

date juridice (Legislația Republicii Moldova, Practica juridică a Republicii Moldova, reviste juridice din SUA prin intermediul HeinOnline, dar și a revistelor juridice din România accesibile prin platforma iDrept etc.), sau prin serviciul online de interacțiune cu bibliotecarul, instituția noastră s-a afirmat din plin. Ulterior, Biblioteca Publică de Drept a putut convinge mai mulți donatori că viziunea instituțională este ancorată în realitate, obținând astfel, prin diverse proiecte de finanțare, lansarea serviciilor de promovare a culturii juridice pentru cetățeni: *Chișinăul juridic, Lecțiile publice* etc.

Mariana Harjevschi, director general BM:

Biblioteca Publică de Drept s-a poziționat ca resursă de calitate, una originală, accesibilă fiecărui chișinăuian.

Biblioteca Publică de Drept pentru chișinăuieni? A început în formatul unui proiect care avea scopul de a căuta un model. Echipa de bibliotecari, implicată să configureze conceptual proiectul, privea acest start-up ca pe un fenomen biblioteconomic ce urma să inițieze practici revoluționare în domeniul bibliotecilor. Pornind de la găsirea unor soluții potrivite, pentru problemele existente, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a transpus în 2000, într-o solicitare de proiect către Fundația Soros-Moldova și Institutul de Politici Constituționale și Juridice din Budapesta, mai multe aspecte, în acest sens. Pătrunsă de energia dinamicului și de un extraordinar spirit organizatoric, asigurat de dr. conf. Lidia Kulikovski, director general al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” (1990-2013), am încercat să dezvolt ideea unei viitoare biblioteci publice specializate în drept. Alături de o echipă de juriști, dar și de bibliotecari, proiectul elaborat de Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a devenit foarte interesant și a obținut ulterior o finanțare valoroasă, oferind oportunități de creare a unei paradigme inovative atât în sprijinul domeniului juridic, cât și în cel biblioteconomic. Oferta proiectului, devenise atractivă prin accesibilitate – deschisă pentru fiecare cetățean, student, cercetător, dar și prin spațiul extraordinar oferit chișinăuianului, astfel la 24 mai, 2001 deschidea larg ușile unei biblioteci moderne, devenind chiar și în spațiul Europei de Sud-Est drept un model de instituție informațională.

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

De fapt, proiectul a fost propus de Fundația Soros Moldova. Era o propunere atât de provocatoare încât nu puteam s-o ratez.

Trebuia să fac mari concesii, condiția era să avem un spațiu adecvat, separat, în centrul orașului. Atât de mult doream acest proiect, încât mi-am asumat curajul de a închide Biblioteca pentru copii din strada Armenească, fără să anunț Direcția Cultură, Primăria și alți decidenți. Mă gândeam că mă voi descurca cumva, dacă v-a trebui să dau seamă. Aveam deja o bogată experiență de acest fel: deschiderea bibliotecii „Transilvania”, „Ovidius”, „Târgoviște”, „Ițic Mangher”, „Lesia Ukrainka”, „M. Ciachir”, „Hristo Botev”, „Ștefan cel Mare”. Au fost proiecte pe care le tănuiam până când nu erau toate puse la punct. Să pui la punct deschiderea unei biblioteci e o muncă titanică – mi-o asumam, știind, la fel din experiență, că dacă spui un proiect unui decident, compromiți proiectul – ei nu ajutau, complicau și tărăgănuau lucrurile. Proiectul a fost aprobat de Biroul Soros din Washington. Nu mai era cale de întoarcere, de tărăgănări. A fost un megaproiect ca grandoare a ideii, a mijloacelor financiare, reparație a spațiului și dotare. Aveam un tânăr specialist pe care l-am atras la BM, Mariana Harjevschi căruia i-am încredințat postul de director al viitoarei biblioteci.

Rapiditatea cu care se mișcau inițiativele, proiectele Bibliotecii Publice de Drept au dovedit că investiția într-un astfel de proiect a meritat. La peste 20 ani de la fondare, Biblioteca Publică de Drept s-a poziționat ca resursă de calitate, una originală, accesibilă fiecărui chișinăuian. Cu siguranță, orașele inteligente simbolizează un nou angajament între oraș și cetățenii săi, iar Biblioteca Publică de Drept poate fi catalogată drept o promisiune, și o realizare a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” alături de partenerii săi.

Maria Pilchin, redactor, Secția studii și cercetări:

Un organizator de evenimente socio-culturale trebuie să fie un bun comunicator, un amestec reușit de filosof, medic și pedagog. El trebuie să fie un mare altruist. Pentru că în centru se află Celălalt.

Pandemia și, mai nou, războiul dus de Rusia împotriva Ucrainei, ne-au demonstrat cât de utile sunt tehnologiile digitale și cele din domeniul online. Unele prezentări de carte, scurte recenzii rostite, întâlniri sau interviuri cu scriitorii au migrat pe YouTube și de acolo pe Facebook.

Internetul conține lucruri diferite în sens axiologic. O știm, o știu... Nu ezităm să folosim blogul pentru a îmbogăți activitatea de pe rețelele sociale cu postări în format lung și să utilizăm rețelele sociale pentru a promova blogul și a cultiva o lectură virtuală a unor texte mai extinse cu un conținut care ar solicita o pregătire umanistă mai profundă în domeniu. Texte critice, prezentări de carte, sinteze despre un anumit gen literar apărut într-un anumit an, cronici de carte ș.a. – sunt cele pe care le promovăm prin intermediul acestuia. În ultimii doi ani, de Ziua Internațională a Cititului cu Voce tare (Citim împreună), am organizat lecturi publice în instituția noastră. În 2019, am invitat opt prozatori (din Republica Moldova și din România) care au citit din textele marilor prozatori universali. Evenimentul a fost transmis live de Radio Europa Liberă Moldova pe pagina de Facebook. În 2020, au fost invitați poeți din cadrul cenaclului Republica coordonat de scriitoarea Moni Stănilă. Biblioteca a promovat evenimentul pe rețele. Și poeții de la atelierul „Vlad Ioviță”, coordonat de Dumitru Crudu, au făcut lecturi publice. Am organizat lecturi poetice cu scriitorii de Ziua Europei, este vorba despre scriitori din Republica Moldova, România și Franța. Pe 1 iunie 2020, am organizat pe pagina de Facebook a filialei Biblioteca Centrală un eveniment de lectură publică a copiilor despre copilărie. Pe 2 iulie 2020, de Ziua Comemorării lui Ștefan cel Mare și Sfânt – un eveniment pe Zoom cu copii care au recitat poezii dedicate voievodului.

Soliloc de bibliotecă și De-ale scriitorilor sunt acele produse care au apărut în acest format. Dr. Mariana Harjevschi m-a încurajat să le fac și eu am făcut. Dr. conf. Lidia Kulikovski este cea cu care mereu mă consult în privința diferitor forme de servicii, programe și evenimente ale cărții și dânsa mereu vine cu o provocare, o idee, o critică constructivă. Trebuie să nu uit că și emisiunea mea *Lecturi à la carte* de la TV Moldova 1 la fel este promovată pe rețelele BM, așa cum de multe ori prezint acolo cărți din cadrul programelor de lectură sau invitați sunt bibliotecarii din rețeaua BM.

Solilocul de bibliotecă este rubrica în care am tot prezentat cărți, 5-20 de minute în care Maria Pilchin, un cap vorbitor, prezintă la Biblioteca Centrală, pe YouTube o carte. Minimalismul conceptual asta și vrea să scoată în față: cartea. Nu vorbitoarea, nu decorul, ci cartea. Lipsește divertismentul, plasarea de produs etc. – un cap vorbitor anunță apariția și existența unei cărți. Criteriul de selecție e unul subiectiv – o axiologie personală, da, sunt cărțile pe care le citesc și le apreciez eu. Dar oare BM nu asta este, o comunitate de subiecți creativi?! Plasate pe YouTube, aceste materiale creează un serial. Îmi mulțumesc aici lui Grigore Rață acel care știe să filmeze aceste emisiuni de bibliotecă. Trebuie să mărturisesc că deja avem o dexteritate a lucrului împreună. El e primul spectator. El și camera lui.

De-ale scriitorilor reprezintă un dialog, un interviu cu scriitorii. La fel e un conținut promovat și arhivat pe YouTube, de unde ajunge pe Facebook. Invitatul este mereu întrebă despre lectură, scris, cărți, bibliotecă. Este o formă eficientă de a valorifica un scriitor și de a-l „furniza” utilizatorului de bibliotecă. Diseminarea masivă pe Internet extinde astfel grupul beneficiarilor. Mi-au mărturisit mulți că au privit aceste produse.

Începând cu martie 2018 și până în prezent, *Lecturi à la carte* este emisiunea în cadrul căreia, am invitat actori importanți ai culturii din Republica Moldova, dar și studenți, tineri care își caută rostul cultural. Filologi, scriitori, bibliotecari, artiști, jurnaliști, bloggeri, economiști, juriști, ingineri, studenți etc., toți ei sunt priviți în cadrul emisiunii drept actanți importanți ai procesului de promovare a lecturii. Cartea este prezentată drept un element prestigios al existenței umane, așa cum invitații sunt persoane realizate profesional sau pe cale de a se realiza, oameni care fac un transfer de imagine favorabilă cărții și lecturii. Astfel, publicul larg percepe lectura drept o ocupație onorabilă și plăcută. Invitații sunt, de fapt voluntari, așa cum nu primesc onorarii pentru participarea la emisiune. În acest sens, atragem în calitate de parteneri edituri și biblioteci care să doneze/ împrumute cărți pentru invitați și publicul larg.

Performanța adevărată a competenței de „lansator” de cărți este rezistența la rutină și capacitatea de a percepe fluxul evenimential drept o atmosferă firească de lucru: telefoane, e-mailuri, discuții, neînțelegeri, disfuncțiuni de comunicare. Toate acestea există și ele trebuie privite ca ceva normal, ca o bagatelă profesională. Abilitatea de a rezista la stres, la solicitarea nervoasă, inteligența emoțională bine aplicată diferitor situații fac dintr-un organizator (gazdă, moderator, facilitator, formator etc.) un profesionist. Da, nervii uneori cedează, conflictele sunt necesare, mai ales într-un colectiv, după cum spunea dr. conf. Lidia Kulikovski în una din cărțile sale, ele catalizează soluțiile, dar atunci când este vorba de utilizatorul de bibliotecă, în cazul nostru, autorii și cititorii lor, care vor veni la evenimentul anunțat pe afiș, conflictele trebuie evitate. Autorul de carte și cititorul său trebuie să plece din bibliotecă mulțumit și să vrea să se întoarcă. Acesta este scopul meu suprem și pare

să îl ating în majoritatea cazurilor. Mă pot lesne certa cu o colegă în privința afișului, a unei postări, dar nu o voi face cu un autor invitat. El, pentru mine, e valoarea strategică a succesului cărții la BM.

Un organizator de evenimente socio-culturale trebuie să fie un bun comunicator, un amestec reușit de filosof, medic și pedagog. El trebuie să fie un mare altruist. Pentru că în centru trebuie să fie Celălalt. E nevoie să aprecieze la justa valoare calitățile cărții și ale autorului, să facă un diagnostic valoric, să identifice originalitatea și actualitatea volumului, pentru a alege adecvat publicul țintă și formatul întâlnirii cu scriitorul. Asta e marea artă pe care o tot învăț și care mă face fericită la BM. Da, consider că, dacă nu ești fericit la serviciu, trebuie să pleci de acolo. Mereu am plecat de acolo unde eram nefericită. Aici, acum sunt fericită! Cu scriitori, cărți și bibliotecari într-o oră a lecturii. Este cu mine și despre mine acest fapt! Dexteritatea pedagogică ajută mereu acolo în sală, în fața publicului. Căci publicul nu acceptă orice și oricum și prin asta îmi este foarte drag. El educă, el solicită, el te transformă și se lasă educat, solicitat și transformat.

Sunt fericită când Sala Coloanelor e plină. Uneori ajung scaunele până la intrare. Ești ca în fața mării. Valuri de energie umană vin înspre tine. Ochii lor, auzul lor e îndreptat înspre tine. Uneori te ia frica. Nu durează mult. O clipă. Dar e clipa în care mori și învii. E momentul care te face să înveți și să te inventezi din nou. Scriitorii umplu sala și ea e vie, ea vibrează.

În ultimii ani, pragul Bibliotecii Centrale, invitați în cadrul diferitor evenimente, l-au trecut mai mulți scriitori importanți. Ana Blandiana, Vladimir Beșleagă, Simona Antonescu, Eugen Lungu, Arcadie Suceveanu, Nicolae Dabija, Iacob Florea, Emilian Galaicu Păun, Iulian Ciocan, Adrian G. Romila, Claudia Partole, Tatiana Țîbuleac, Mihai Ștefan Poiată, Antonina Sârbu, Marcel Gherman, Cătălin Ungureanu, Ioana Isac ș.a. Să nu uităm și de tinerii deținători ai Premiilor „B.P. Hasdeu” pentru debut în literatură: poezie – Veronica Ștefăneț, Elena Chilari, Dumitru Fanfarov, Artiom Oleacu, Dan Negară, Augustina Visan, Tatiana Grosu; proză – Valentina Șcerbani, Ionela Hadârcă, Nicoleta Negrescu; critică și eseu – Constantin Tonu, Oxana Gherman, Nadejda Ivanov, Dorina Khalil-Butucioc.

După întâlnirea cu Ana Blandiana la care au participat scriitori, intelectuali și diplomați din Chișinău, Radio Europa Liberă a postat un album fotografic de la eveniment și o știre despre: *Vineri, la Biblioteca Municipală B. P. Hasdeu din Chișinău invitații Radio Europa Liberă au discutat despre lecțiile trecutului ca șansă de a modela un viitor diferit. Invitată la dezbateră de la Biblioteca B.P. Hașdeu a fost scriitoarea și luptătoarea pentru libertate civică în România, Ana Blandiana. Înainte de revoluția din 1989, a avut curajul să-l înfrunte direct pe dictatorul Nicolae Ceaușescu prin declarații publice în interviuri acordate postului de radio Europa Liberă și unor publicații din străinătate.*

Scaunele ajungeau uneori la intrarea în sala de lectură. Trăiam un sentiment de admirație. Mi se părea că asist *ad hoc* la istoria facerii literaturii și culturii. Biblioteca Centrală mi se părea în acele momente o biserică. Era ceva în ea din altarele anti-ce în care erau săvârșite ritualurile inițierii. Nu există un compliment mai plăcut, o apreciere mai mare pentru carte, autor și organizator precum prezență impunătoare a publicului. Biblioteca e vie, e interactivă, biblioteca respiră, trăiește, vuieste.

Chiar și un microfon sau un proiector în pană, chiar și un copil plângând, adus de mama la eveniment, un utilizator mai guraliv din sala de alături, un geam care scârțâie, o ambulanță urlând pe bulevardul central al țării – toate fac parte dintr-un vacarm al cărții și al oamenilor cărții.

Pe 26 februarie 2021, Radio Chișinău, după Gala Premiilor „B. P. Hasdeu” pentru debut în literatură pentru anul 2020 o cita pe dr. Mariana Harjevschi, directorul general al BM: *Pentru noi ca instituție, devine un bun prilej de a organiza un eveniment dedicat patronului bibliotecii – scriitorul și savantul B. P. Hasdeu. Gala are loc în ziua de naștere a celei mai mari personalități a culturii române din toate timpurile. Dar, fără îndoială acest concurs dedicat debutanților, începe să reprezinte un generator de așteptări, emoții și evoluții în domeniul literar. Felicit pe toți participanții acestui concurs, pentru curaj și pentru startul în literatură. Începutul poate fi pentru Dvs. scrierea unei povești de glorie a unui viitor splendid de scriitor. Felicitări și pentru laureați, mizez pe faptul că într-un viitor Dvs. veți concura și la secțiunile cu scriitori afirmați.*

Și pentru a dilua din sobrietatea scriitorilor, mai aduci un concert rock la bibliotecă, umpli seara sala de lectură de iubitori de rock și pereții vibrează, rockul sparge din tipare și alungă rutina. Cărțile pe rafturi dansează. Există ceva mai mult decât plăcut în acele momente de plenitudine, de mișcare, de fervoare. Bibliotecarii aleargă ca furnicile și asta înaripează. Iată ce scria pe profilul său de Facebook dr. conf. Lidia Kulikovski după acel eveniment: *De un eveniment extraterestru vă zic: Rock The Wax Road la Biblioteca Municipală! Așa ceva na-ți mai văzut! Sunt Rock-istă de azi! Am cunoscut formația Rock The Wax Road care m-a fascinat, care m-a scos din gândirea și starea rutinară... Tineri excepționali : Dan Timofei, Ion Tiuticov; Cristian Budac, Victor Ceban – talentați, inteligenți, cum n-am mai văzut... Au cântat și comunicat atât de prietenos și strâns cu publicul că, la un moment dat, mi s-a părut că nu exista public, că era o singură entitate – muzica, și nu mai conta cine cânta și cine-i susținea pe interpreți... Au cântat dăruind, cu pasiune, cu dragoste pentru cei prezenți... M-am pricopsit și cu un autograf de la Timofei Dan!!! Mulțumim organizatorilor pentru o seară nebun de frumoasă... Bravo, Biblioteca Centrală!*

Apoi am adus la Biblioteca Municipală, la sediul ei central, Quintetul Kaiser Band, Orchestra de Cameră a Teatrului Național „Mihai Eminescu”, dirijor Serghei Racenco, în cadrul evenimentului „Bufnițe Și Pelicani: lansarea blogului BM *BiblioHost*” pe

care l-a organizat secția Studii și Cercetări a instituției noastre. Un eveniment care pe mine organizatoarea m-a fascinat. A fost superb. Au spus-o toți, asta am simțit-o cu toții, împreună cu dr. hab. Elena Ungureanu am vibrat de ce am văzut și am reușit să facem atunci la bibliotecă. Muzica printre cărți e ceva mai mult decât înălțător!

Nu era suficient să ieșim și să spunem: *BiblioHost este un blog susținut de Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”. El conține rezultatele cercetărilor realizate în cadrul Secției Studii și Cercetări și Secția Activitate editorială. Este vorba despre un instrument de găzduire și diseminare a diferitor produse intelectuale despre carte și lectură. BiblioHost este un blog al ideilor. Un blog despre și pentru bibliotecă.*

Noi am simțit nevoia să răsună o muzică a cărților, a ideilor, a simfoniilor umane. Și a răsunat! WOW!

Mariana Harjevschi: Maria a determinat noi acțiuni care au creat și conferit o valoare superioară serviciilor. Acest imbold, vine desigur și din firea creativă a Mariei, dar și din asumarea în cadrul instituției noastre a obiectivului *Biblioteca dezvoltă comunități inteligente* pentru anul 2020, apoi în 2021 - *Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” – platformă de creare și utilizare a conținutului digital chișinăuian*. Prin acestea BM anunța că va menține legătura puternică cu comunitatea și va acorda atenție sporită nevoilor comunității, inclusiv comportamentelor utilizatorilor, va oferi noi oportunități pentru lectură inteligentă, experiențe de alfabetizare digitală, va crea servicii cu impact cultural, social, economic. La fel, grija pentru calitatea și sustenabilitatea serviciilor a fost punctul-cheie pentru dezvoltarea proiectelor de cercetare, de diversificare a resurselor, de lansare a inițiativelor de colaborare și de aplicare a tehnologiilor inovatoare. Maria a pus în aplicare împreună cu echipa Bibliotecii Centrale dezvoltarea produselor, serviciilor informaționale cu suportul tehnologiei informației și comunicațiilor, ceea ce a stimulat extinderea accesului și conectivității cu utilizatorii, a susținut crearea și dezvoltarea conținutului digital și serviciilor electronice.

Liuba Ciobanu, șef, Filiala „Ovidius”:

Am susținut ideea de a iniția proiectul „Micii cercetători ecologiști” în care s-au implicat voluntarii. Aglaia Iepure, cu bicicleta ei magică, a fost protagonistul proiectului „Bicicleta lecturii”.

Cu bicicleta aranjată frumos, plină cu cărți, o adevărată minibibliotecă pe roți, mergea la instituțiile preșcolare din sector pentru a promova cartea... Aglaia a avut o experiență WOW la bibliotecă, a demonstrat ce poate face ea mai bine, a adus diferența bibliotecii de azi cu cea din viitor. A demonstrat și ne-a convins că împărtășim aceleași valori, iar echipa și biblioteca, la rândul ei, i-a dat susținere și curaj continuu pentru a-și desface aripile și a le menține în zbor, căci aceasta e proiecția potrivită a unui bibliotecar cu inițiativă în societate.

Odată cu venirea dlui Ion Borș, blogul bibliotecii imediat și-a schimbat aspectul. Avea un spirit de echipă, știa foarte bine să se implice în reinventarea bibliotecii. Datorită experienței lui de jurnalist, am creat legături cu multe personalități, am regândit formele și mijloacele de interacțiune cu utilizatorii. Astfel, a apărut serviciul de studiere a jocului de șah „Rocada mică”. Amatorii de șah au descoperit că în bibliotecă se poate învăța jocul de șah gratuit. Ion a adus autenticul în bibliotecă, ne-a învățat să scriem corect un articol, cum să lucrăm în echipă pentru a avea succesul scontat. Ion Borș a fost nu doar unicul bărbat care a spart stereotipurile existenței feminine printre angajați, dar a fost și cel care ne-a purtat o admirație de nedescris, împărtășind cu toată lumea îndrăgita sintagmă, pe care cu regret și azi ne-o reamintim: „Acestea-s fetele mele de la bibliotecă”! Avea acest om o bunătate nemărginită, una similară cu a Poetului Copiilor, de care Cronicarul nostru se mândrea până-n măduva oaselor, după cum adesea remarcă: „Eu sunt pereritean, sunt dintr-un sat cu Grigore Vieru.”

Lilia Don-Ciobanu, împreună cu feciorii Grigore și Alexandru, au participat la conferința de totalizare a programului de lectură „Chișinăul citește”, ediția anului 2014, era promovată cartea „În cămașă de cireășă”, semnată de Arcadie Suceveanu. Membrii acestei familii au venit bine pregătiți la conferință, Grigoraș, inspirat de poeziile din carte, a creat un joc intelectual, pe care l-a numit „Cuvinte misterioase” și l-a recomandat publicului. De asemenea, au prezentat Expoziția „Arome din grădina copilăriei” – un coș mare cu de toate: mere, pere, gutui, miere de albine, dulceață de cireșe, spice de grâu și multe alte „amintiri din copilărie”. Ei au preparat acasă cireșe scaldate în ciocolată, pe care le-au adus și le-au împărțit participanților

la conferință. Apoi i-au înmânat scriitorului impresiile Liliei și ale lui Grigoraș despre cartea „În cămașă de cireașă”.

Familia voluntară Ciobanu, împreună cu „Echipa verde”, formată din beneficiarii cei mai fideli ai bibliotecii, s-au implicat în desfășurarea proiectului „Educația ecologică prin intermediul experimentului”, cu genericul „Verde este mai mult decât o culoare, este un mod de viață”, improvizând un laborator de cercetare pentru micii naturaliști. Da, în acest laborator au fost organizate adevărate ore ecologice. Ore la care nu doar copiii au exclamat un WOW, dar și părinții au realizat că aceasta e o experiență WOW, ceva ce nu au mai văzut în altă parte, mite să le fi testat într-o bibliotecă. Conectarea cu cititorii a constat în realizarea diverselor experimente, precum: „Culoarea”, „Magia din palmă”, „Testarea conținutului de amidon din produse”, „Experimentul dulce” și multe altele. Aici, am descoperit vocația ei de profesor, atunci când a început să explice micilor ecologiști anumite fenomene și mecanisme, precum: ecologie, poluare, reciclare, deșeuri, tornadă, peturi etc. Din boomul produs în demararea proiectului și din solicitările venite din partea comunității ovidiene a luat ființă serviciul modern de bibliotecă „Micii cercetători ecologiști”. Implementarea unei astfel de activități a dus la diversificarea conținutului serviciilor existente. Prin exemplul propriu, Lilia a atras, a mobilizat și implicat familiile tinere, cu copii mici, în realizarea lecțiilor de științe altfel, prin intermediul experimentului, activități diferite de lecțiile desfășurate la școală.

Acest proiect a implicat și trecătorii care au asistat involuntar la marșul ecologic desfășurat de participanți în diametrul șoselei Hâncești, distribuind fluturași cu informații, captând atenția pietonilor cu rochițele lor verzi, din material reciclabil și scandând lozinca „Verdele este mai mult decât o culoare, este un mod de viață!”.

Serviciul „Jocuri CuMinti” a fost inițiat și desfășurat de Lilia Don Ciobanu cu tot suportul ei, începând de la concept și finalizând cu jocurile de societate pe care le-a adus de-acasă și care au fost oferite spre utilizare cititorilor ovidieni, fiind bine ghidați de feciorii ei, voluntari ai bibliotecii, frații Grigore și Alexandru, care-și cunoșteau propriile jocuri ca pe cele cinci degete. Inițiativa voluntară a Liliei avea o explicație sobră: *Jocurile de societate oferă o soluție simplă pentru a îmbunătăți aptitudinile emoționale, intelectuale și sociale ale copiilor. Indiferent dacă jocul este unul de strategie sau de noroc, copiii își pot dezvolta abilități de bază într-o atmosferă prietenoasă. Acestea îi ajută pe copii să devină siguri pe ei, ambițioși și să le placă să interacționeze cu alții. Iar această plăcere gratuită de a se juca e însoțită întotdeauna – chiar dacă involuntar sau nestructurat – de un proces de învățare reciproc.*

Serviciile noastre pregătesc copiii pentru situații din viața reală: moderatoarea și autoarea Lilia Don Ciobanu îi învață pe copii să fie curioși, să fie inventivi, să fie proactivi, să se cunoască pe sine, să ceară feedback, să ofere feedback, să facă parte dintr-o echipă, să îi respecte pe cei din jur, să aibă spirit civic, să fie autonomi în

conformitate cu vârsta, să-și exerseze creativitatea în cât mai multe moduri posibile, să testeze și să experimenteze, să-și argumenteze părerile, să-și exprime ideile, să accepte ideile altora. Abordările didactice inter- și transdisciplinare utilizate îi aduc pe elevi mult mai aproape de realitate, dezvoltându-le o gândire flexibilă și creatoare, în măsură să ofere soluții și să-i îndrume astfel spre o carieră școlară și profesională la standarde europene. Un alt proiect moderat de Lilia Don Cobanu este programul educațional „În drum spre casă”. La aceste ore, cu iscusința ei de profesor, transmite cunoștințele necesare copiilor referitoare la siguranța pe străzi, la școală și acasă, încât ei să conștientizeze posibilele pericole, să învețe cum să le evite și cum să procedeze în cazul apariției lor. Creativ și inspirat, folosește metode și tehnici interactive pentru a îmbunătăți jocul, considerându-l adesea prea simplist.

După cea de-a doua ediție a Programului estival „Provocarea verii”, în perioada de „lectură la distanță”, la solicitarea participanților la începutul lunii august 2020, a fost lansat Clubul de lectură „ZOOM-ZOOM”. Acesta e locul în care cei pasionați de lectură pot descoperi ce gen de cărți li se potrivesc și printr-o abordare modernă, prin utilizarea tehnicilor și metodelor de interpretare a textului, copiii împărtășesc cele citite, reușind să-și structureze ideile într-o prezentare video complexă și foarte bine argumentată. Prezentările de carte sunt publicate pe Pagina de Facebook a bibliotecii cu scopul de a-i provoca și pe alți cititori să împărtășească impresiile post lectură. Astfel, la clubul de lectură se adună copiii care au aceeași pasiune: dragostea pentru lectură. Cunoscând foarte bine valoarea lecturii și a cărților, Lilia știe foarte bine cum să-i motiveze pe copii să citească. Prin metode moderne, active, prin proiectarea unor activități interesante, ea îi transformă pe copii, din cititori neimplicați, dezinteresați, în cititori pasionați. La atelierelor pe care le moderează, ea încurajează copiii să vorbească despre impresiile de lectură și să le descrie folosind registrul emoțional. De asemenea datorită eforturilor și a creativității împreună cu membrii Clubului de lectură a fost concepută și elaborată revista bibliotecii *Campus Junior*, destinată copiilor și adolescenților. Proiectele de lectură, toate evenimentele culturale desfășurate la bibliotecă, rezultatele cititorilor la diverse proiecte de lectură, ateliere, își găsesc ecoul în paginile revistei „Campus Junior”, lansată în cadrul Săptămâna Creativității și Inovației.

Mariana Harjevschi: Explorarea unei game atât de diverse de servicii a oferit posibilitatea de a rafina serviciile Bibliotecii „Ovidius”. O echipă de bibliotecari pasionați și devotați lucrează pentru a livra servicii și pentru a îmbunătăți experiența utilizatorilor. Această echipă știe că satisfacția este importantă!

Maria Pilchin, redactor, Secția studii și cercetări:

Da, suntem inteligenți, într-o bibliotecă smart și asta e WOW!

O plăcere deosebită produc lansările de volume publicate de echipa Bibliotecii Municipale. Acel aport al instituției noastre la tot ce înseamnă biblioteconomie, bibliologie, bibliografiere, studii și cercetări literare, lingvistice, socio-culturale, de marketing bibliotecăresc etc. Toate acestea scot BM din rândul unor simple instituții care prestează servicii publice în domeniul infodocumentar și socio-cultural și o plasează în zona instituțiilor culturale care sunt proactive, instituții-pioneri care generează tendințe, care reacționează la nevoile și cererea științifico-practică și culturală a comunității în care trăim.

Bibliografiile, biobibliografiile, monografiile biobibliografice etc. sunt acele produse WOW pe care le-aș scoate din rând. Ele sunt utile comunității de bibliotecari, de cercetători, de culturali. Ele sunt niște biblioWOW-uri ale tuturor aceluia care își aduc aportul la realizarea lor.

Lansările lor sunt adevărate sărbători ale cărții și cercetării, frumoase și mulțumitoare festivități ale breslei. Ele sunt un fel de rapoarte publice, solemne în care echipa de bibliografi, cercetători, coordonatori, îngrijitori, editori, redactori, machetatori, echipa de manageri trage linia și spune: nu a fost ușor, a fost chiar solicitant, uneori chiar foarte greu, dar noi am reușit, noi am făcut. Acesta este un volum. Un proiect curajos. Vor veni alții și îl vor completa, critica, îmbunătăți, dar el e primul, noi am spart gheața. WOW, noi am făcut asta!

Cei care s-au certat pe concepte, cei care au polemizat pe formate își dau mâna și sărbătoresc cartea. Și nu este vorba de festivisme gratuite și prețiozitate inutilă, e vorba de evenimente profesionale care, de cele mai multe ori, se transformă în traininguri și formări necesare pentru bibliotecari. E sărbătoarea utilului și a lucrurilor ce pot fi de folos.

Noi mai citim și public. Un eveniment al cărții, specific în felul său, este lectura publică. Mai degrabă e un eveniment al textelor literare. Așa cum de multe ori sunt citite texte inedite, încă nepublicate. Invitații pot fi un grup de scriitori sau un singur autor. Revin aici la evenimentul organizat de mine la BC pe 1 februarie 2019 – *Citim împreună*, lecturi publice din proză cu 8 prozatori din Republica Moldova și România: Iulian Ciocan, Iacob Florea, Claudia Partole, Grigore Chiper, Antonina

Sârbu, Nicolae Spătaru, Alexandru Vakulovski, Alexandru Bordian. Era asocierea cu acel World Read Aloud Day – Ziua Internațională a Cititului Împreună – o campanie de promovare a bucuriei lecturii inițiată de LitWorld (litworld.org). Aproape un performance literar, o lectură manifest.

Lecturile publice de la Biblioteca Centrală au drept scop cultivarea unui cititor cult, a unui utilizator selectiv prin evitarea unei mentalități de turmă în ceea ce privește gusturile literare. Biblioteca participă la structurarea/ neutralizarea (adesea necesară) acelor cascade informaționale care ne parvin pe rețelele de socializare. Pentru o bună desfășurare și diseminare a lecturilor publice pe rețelele bibliotecii și, respectiv, după distribuire, pe alte profiluri, pagini și grupuri, elaborăm și utilizăm mereu un calendar editorial (ce și când postăm, cât de reprezentativ este ceea ce postăm, corespunde strategiei instituționale produsul digital, răspunde el unei cereri comunitare etc.). Și trebuie să menționăm faptul că mai mereu trecem de „testul distribuirii”.

Poezia. Ah, ce regal! Poezia, regina bibliotecilor!

Noi, bibliotecarii, am înțeles foarte repede că poezia rămâne a fi o metodă eficientă de a propaga o cultură poetică, în particular, și una literară, în general. Lectura unui poem în mediul online, în acel context medical din pandemie, a fost cu siguranță o metodă de a consilia pe utilizatorul aflat la distanță sau chiar nevoit să se autoizoleze sau să intre în carantină. Omul solitar, față în față cu rețelele de socializare nu este cea mai bună imaginea de integrare socială, dar pe termen scurt, este chiar o soluție. Și cele trei luni de izolare socială au confirmat acest fapt. În acest sens, un poem citit de cineva și audiat de omul izolat poate fi o modalitate de comunicare, de susținere morală interpersonală. O lectură poetică (indiferent cine o face, un poet, un actor, un bibliotecar sau un utilizator) este o metodă certă de a stimula dezvoltarea unui vocabular al emoțiilor utilizatorului de bibliotecă, indiferent de vârsta și sexul acestuia. Poezia nu este doar pentru copii și sperăm ca această prejudecată să dispară definitiv din spațiul informațional. Poezia nu este doar distracție și zăbavă pentru cei mici. Poezia este un tip de sensibilitate de care avem nevoie cu toții, indiferent de vârstă. Poemul constituie un colaj de stări care poate încuraja evoluția emoțională a inteligenței individului. Și aici invocăm teoria inteligențelor multiple ale individului, așa cum cititul presupune și alte tipuri de inteligență umană și anume inteligența vizual-spațială, care presupune abilitatea de a percepe vizual ceea ce parvine ca informație în creierul nostru, inteligența verbal-lingvistică, care se referă la abilitatea de a utiliza lexemele. Lectura publică solicită în mod special și inteligența chinestezică, acea abilitate de a-ți controla corpul în cadrul unei acțiuni.

Da, suntem inteligenți, într-o bibliotecă smart și asta e WOW!

Lectura este un semn al civilizației. Este o necesitate a culturii și a cultivării. Omul mereu a căutat să fie mai bun! Cititul e o formă de comunicare, uneori cea mai

eficientă. Un inconvenient ar fi singurătatea necesară, dar e o stare solitară relativă, așa cum se produce un dialog interior, care permite descoperirea sinelui dialogal. Să încurajăm spiritul critic față de carte: ea nu este un vițel de aur, poate fi contestată, criticată, dar nu ideea de carte, ci un produs concret. Shakespeare poate fi criticat, cu condiția că este citit.

Uneori cărțile pot disemina dogme, ideologii, intoleranță. Dictatorii au scris și ei cărți. Atenționez o proastă scriere a cărților în unele cazuri: grafomanii. O lectură mai puțin reușită mereu poate să fie comisă și aici mă gândesc la Madame Bovary, Don Quijote și alții... Lectura ca o călătorie, un card la bibliotecă e un bilet la o agenție turistică extraordinară. Cititul este o formă supremă de libertate. Și aici mă gândesc la cărțile interzise de regimurile autoritare. Amintirile lecturilor mereu provoacă plăcere. Cărțile sunt și o formă a fericirii umane, acel WOW intelectual. Este fericirea devenirii ideatice și a sentimentului comuniunii cu specia. Citiți cărți, nu le citiți pe cele bune, viața e prea scurtă, citiți-le pe cele mai bune! De unde să știm care sunt ele? E deja o aventură a Dvs. personală! Asta spunem la BC, asta spunem cu toții la BM.

Da, a citi este o formă de contract social. Iar biblioteca pentru mine și pentru tot ce fac este locul în care îl tot semnez. O fac și colegii mei și asta e WOW!

Vera Goldman: șef, Filiala „A. Donici”

Participăm activ la cele de rețea, promovând și încurajând lectura ca mijloc de dezvoltare culturală și creativă, valorificând experiența de lectură a chișinăuienilor.

Filiala „Alexandru Donici” face parte din echipa Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, asigurând pe deplin satisfacerea necesităților publicului cititor de toate vârstele dezvoltând și oferind o gamă largă de servicii de interes stringent:

Un serviciu foarte apreciat de utilizatori – „Did you know that?” le oferă posibilitatea de a afla lucruri curioase din lumea înconjurătoare, de a descoperi multe lucruri noi la care nici nu s-au gândit vreodată.

Serviciul Arts&craft, lansat încă în 2018, adună la un loc copiii cărora le place să deseneze, coloreze, modeleze și să confecționeze din hârtie diferite lucrări. Într-adevăr, așa este, aceasta ne-o spun cititorii noștri, dar și noi ne convingem în fiecare zi când vedeam cu câtă trageră de inimă vin la noi să participe la serviciul Arts and Craft.

La dorința utilizatorilor, am lansat serviciul „Battle Chess”, în cadrul căruia utilizatorii au jucat șah online sau utilizând diferite aplicații la tablete, dar și pe table de șah tradiționale. Am rămas plăcut uimiți de cât de interesați sunt copiii de acest joc. Ne-am propus să facem competiții de șah. Împreună cu copiii am convenit că acest serviciu nu doar este distractiv, dar și foarte educativ: îmbunătățește concentrarea, dezvoltă gândirea logică, promovează imaginația și creativitatea, încurajează inventivitatea prin crearea unor combinații frumoase, dezvoltă capacitatea de a prevedea consecințele propriilor acțiuni, ceea ce e un lucru foarte important și în viață.

Programele de lectură sunt numeroase: participăm activ la cele de rețea, promovând și încurajând lectura ca mijloc de dezvoltare culturală și creativă, valorificând experiența de lectură a chișinăuienilor.

Elena Butucel, director adjunct, Direcția Lectură și Dezvoltare servicii:

Animația culturală a dat roade bătătorind cărarea spre altele noi, mai bune, mai captivante, mai pe interesul chișinăuienilor.

În cei aproape 20 de ani trăiți intens la biblioteca „Ovidius”, am oferit servicii pentru toate categoriile de vârstă, în care toți utilizatorii se simțeau importanți în egală măsură. În această perioadă, biblioteca s-a aflat în topul celor mai bune din Chișinău. Sunt de neuitat cluburile și cenaclurile pe interese, așa cum era Clubul „Tinere Talente”, unde tinerii debutanți aveau posibilitatea să se lanseze fie în arta plastică, arta scrisului ori muzică. Pe aceste trei dimensiuni am avut o legătură puternică cu tinerii autori de poezie, proză, muzică, artă plastică etc. Mulți dintre ei au făcut primii pași în domeniul creației, mici, neîncredători poate, dar cărora le-au crescut aripi și le-au dat curajul aspirației spre afirmare anume la biblioteca „Ovidius”, fiind îndrumați și orientați de specialiștii din domeniu prezenți la evenimente. Un elogiu aparte îl merită și un alt cenaclu de o mare rezonanță, ce purta numele patronului spiritual al bibliotecii – „Ovidius”. La ședințele cenaclului se întâmpla o varietate largă de activități culturale, întruniri inedite, lansări și prezentări de carte proaspăt editată. A fost memorabil și cenaclul „Eminescu 2000”, la ședințele căruia au fost valorificate personalitățile notorii trecute în neființă și promovate tradițiile populare. Iar pentru copii a activat cenaclul „Mugurel”, unul de cunoaștere și dezvoltare personală. O mare diversitate de acțiuni menite educației moral-spirituale a tinerei generații s-a produs și grație clubului „Lumină Lină”. Un club deosebit

a fost inițiat pornind de la ideea câtorva tineri utilizatori ai bibliotecii, care vroiau să se întrunească și să discute și alte subiecte în afara acelor cluburi și cenacluri existente deja la bibliotecă. Astfel a fost lansat clubul „Spirit și intelect”, moderat tot de acești tineri.

Mariana Harjevschi: Susțin ideea că BM este instituția care, prin serviciile oferite, contribuie la realizarea unei legături puternice cu utilizatorii. Acest stil stabilește tonul dialogului, iar printr-un spirit uman autentic creează punți și în viitor.

Toate aceste animații culturale cu publicul au dat roade și au bătătorit cărarea spre altele noi, mai bune, mai captivante mai pe interesul chișinăuienilor.

De aici au pornit pe calea creației Dorian Furtună, Nelly Sambriș, Crina Popescu, Cristina Popovschi, Cristina Vlah, Natalia Croitoru, Natalia Dulghieru, Valeria Barbas și alți tineri talentați. Iar celebrul interpret Vali Boghian, fiind elev la liceul din orașul Ungheni, venea la ședințele Cenaclului cu trenul și chitara în spate, pentru a se încălca cu acea emoție de cenaclu și a oferi celor prezenți ceea ce trăia el cu tot sufletul – muzica sa excepțională.

Lilia Gamarța, șef, Filiala „Ștefan cel Mare”:

Mi-am propus, împreună cu echipa, să ne implicăm mai activ și mai creativ în modernizarea serviciilor, în crearea unei comunități puternice de parteneri.

Biblioteca „Ștefan cel Mare” desfășura o activitate intensivă cu specialiști, voluntari și servicii moderne cunoscute de comunitatea chișinăuiiană. Mass-media informa sistematic despre activitățile de anvergură desfășurate la bibliotecă. O bibliotecă modernă cu servicii, cluburi, ateliere atât pentru creatorii de cultură, cât și pentru consumatori. Cititorii au descoperit în mai multe activități liniștea și satisfacția profesională, cum ar fi: concursul-cognitiv „Cu scriitorii români devii faimos”; concursul de erudiție „Roata minunilor”; instruiri: Promovarea modului sănătos de viață; Atelierul „Micii genii”; Cenaclul literar „Orașul pierdut printre cărți”; Clubul „Poeților copii”; Clubul inventatorilor; Atelierul „Teatru la bibliotecă”; „Povești trăite” ș.a. În activitatea Bibliotecii „Ștefan cel Mare” se observa o creștere substanțială a numărului de utilizatori. Managerul bibliotecii, Dumitru Crudu,

scriitor fiind, avea o colaborare minunată cu colegii de breaslă în domeniul scrisului. Aceștia vizitau biblioteca săptămânal în cadrul diverselor întâlniri cu publicul. Erau numiți prietenii noștri dragi.

De la începuturi mi-am propus, împreună cu echipa, să ne implicăm mai activ și mai creativ în modernizarea, îmbunătățirea serviciilor, în promovarea lecturii, menținerea, încheierea a noi protocoale de colaborare cu partenerii, crearea unei comunități puternice în jurul bibliotecii și în interiorul ei, astfel încât biblioteca să fie locul cel mai potrivit în care oamenii învață, descoperă, împărtășesc experiențe, cunoștințe și pasiuni – un lucru important pentru comunitatea chișinăuiană. Astfel, în educația cetățenilor, ca mijloc de dezvoltare a cunoștințelor, s-au produs schimbări, un stil de viață nouă, favorabil sănătății care este unul dintre scopurile principale ale programului inițiat de bibliotecă. Startul s-a dat prin informare, educație și pregătire profesională în domeniile: nutriție, consum de alcool, tutun și droguri, exerciții fizice, sănătate mentală, comportament adecvat. Astfel, comunitatea din sectorul Botanica, dar și din alte sectoare, a frecventat aceste instruiri organizate gratuit și la cel mai înalt nivel de pregătire, destinate pentru toate vârstele. Așadar, încercăm să menținem starea aceea culturală a bibliotecii în continuare, necesară comunității de utilizatori din sectorul Botanica.

Liliana Juc, șef, Filiala „Târgoviște”:

Întâlnirile cu scriitorii, discuțiile complexe, descoperirea de noi volume, valorizarea operelor merituose favorizează o statornicire a serviciului *EcoLectură*.

Ecolectura este cartea de vizită a bibliotecii „Târgoviște”. Întotdeauna ne dorim cărți bune și lecturi de calitate. Acest lucru am îndrăznit să-l facem prin lansarea serviciului *Biblioterapie*, care mai târziu, își schimbă denumirea în *EcoLectură*, fiind astfel, mai aproape de conceptul pe care îl are în sine, – valorizarea operelor merituose, cultivarea și promovarea unei tradiții de a citi *eco*. Așadar, am inițiat un serviciu de cultură și recreere destinat grupului de vârstă adulți. Scopul fiind schimbul de cunoștințe socio-culturale, geo-istorice, interculturale, interdisciplinare și transdisciplinare pentru promovarea literaturii în toată diversitatea ei. Obiectivele prin care ne propuneam să realizăm scopul enunțat erau punerea în circuit a marilor opere, explorarea și proiectarea lor în experiența de viață profesională și personală. Serviciul își desfășoară activitatea în formatul atelierelor literare.

Pentru desfășurarea atelierelor literare ne pregăteam minuțios, nu doar cu lecturi făcute cu creionul în mână, dar elaborând împreună cu membrii echipei „Târgoviște” artefacte, expoziții de carte, creând un spațiu relevant volumului ce urmează să fie pus în discuție. Așa au apărut *capodoperele – oră / timp / spațiu* în baza romanului „Ora 25” de Virgiliu Gheorghiu, *hrușciovka* în baza romanului „Vremuri second-hand” de Svetlana Aleksievici, *șemineul* în „Peisaje de iarnă”, *decor romantic* pentru „Scrisoare de dragoste” de Mihail Drumeș etc. Evident este faptul că, atunci când prestezi un serviciu pe care îl dorești o *carte de vizită a bibliotecii*, e nevoie de timp, forță creatoare și investiție morală, de aceea accesoriile, micile detalii devin și ele parte a complexității. În cazul serviciului *Ecolectură*, ne asumam responsabilitatea de a crea un spațiu *zen*, reconfortant, care motivează și inspiră. Ne angajam într-o misiune dificilă, dar cu atât mai plăcută, de a crea atmosfera propice, or, menirea noastră era și rămâne de a aduce puterea tămăduitoare a cărții și invocarea la *eco lectură*.

Mariana Harjevschi: Un punct de plecare în identificarea unor abordări de stimulare a lecturii au fost serviciile și programele inițiate de Biblioteca „Târgoviște”. Prin puterea cărților, vedem un act de lectură și puterea interacțiunii umane. Oamenii vin la bibliotecă, discută și se cunosc. Biblioteca din sectorul Buiucani devine acel teren comun, confortabil, care produce o conversație plăcută și o legătură între cititori, utilizatori.

Întâlnirile cu scriitorii, discuțiile complexe, descoperirea de noi volume, valorizarea operelor merituose favorizează o statornicire a serviciului *EcoLectură*.

Prin toate aceste ședințe cu discuții literare am reușit să fidelizăm participanții, să incităm curiozitatea cititorilor, să punem în circuit opere valoroase, să le explorăm și proiectăm în experiența de viață profesională și personală, să edificăm o tradiție – cea de a face *EcoLectură*.

Taisia Foiu, șef, Secția „Memoria Chișinăului”:

Chișinăul te surprinde...

În 2009 – *Anul creativității și inovației*, am lansat numeroase inițiative, diverse activități și evenimente, cum ar fi: *Ziua Bibliografiei* (Brevet de invenție nr. 2 la BM), eveniment care a avut loc pentru prima dată și care ulterior a devenit unul anual tradițional pe parcursul a nouă ani, la care, atât eu cât și toți colegii ținem foarte mult; *Decada „Orașul meu”*, transformată ulterior în Zilele Chișinăului (din 2021, *Zilele Chișinăului* sub genericul *Te salut, Chișinău!*), cu participarea nemijlocită a BM și a Secției Memoria Chișinăului; *Elaborarea primului CD* intitulat *Să ne cunoaștem orașul*; Implementarea unui nou modul – *Biblioreferințe*, program testat de către Biblioteca Publică de Drept și „CID Chișinău”; softul *BiblioReferințe* fiind foarte util și binevenit, grație posibilităților sale de culegere a datelor statistice; Brevet de invenție nr. 3; Punerea bazelor *Calendarului anual Date și evenimente memorabile din istoria Chișinăului*, care este un suport necesar pentru a familiariza utilizatorii cu evenimente aniversare și jubilar.

În acest context, vreau să amintesc și de colaborarea de mai mulți ani cu Banca Națională a Moldovei, colaborare ce ține de prezentarea de către noi a informațiilor necesare pentru turnarea monedelor comemorative.

Campania „BM Hasdeu – black and white”, la aniversarea a 140 ani de la fondare: colectarea fotografiilor alb-negru cu imaginea bibliotecii și a bibliotecarilor din perioada anilor '60-'80 și multe altele, pe care le-am realizat împreună cu colegii. În cadrul acestei campanii, a fost efectuată o cercetare inedită – „Expozițiile Bibliotecii Municipale B.P. Hasdeu în timp”. Considerăm că acestea sunt o frumoasă reușită a noastră.

Mă întorc cu gândul înapoi, la anul 2010, cu genericul „Cultura informațională și Biblioteca 2.0”. Îmi amintesc de organizarea pentru prima dată a Master-classului „Cultura informațională a bibliotecarului”, elaborarea materialelor promoționale, de ședința Clubului bibliografilor *BiblioArtis*, de Ziua Bibliografiei la filialele BM transmisă online, de concursul „Cea mai bună lecție bibliografică”, transmis on-line și de multe altele...

Din anul 2012, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” organizează Colocviile profesionale de vară. Tematica colocviilor în fiecare an este diferită. Două ediții ale

Colocviilor de vară (2017), (2021) au avut drept subiect orașul Chișinău: *Istoria locală și contribuția bibliotecii publice la valorificarea memoriei locale*. Colocviile profesionale de vară – 2017 și 2021 au avut ca scop atragerea atenției asupra patrimoniului cultural local, precum și demonstrarea rolului bibliotecarilor în acest proces prin implicarea în diferite proiecte. Au fost evenimente frumoase și memorabile! A fost necesar să ne pregătim serios pentru ele, să arătăm ceva nou, interesant și captivant.

A VI-a ediție a Colocviilor profesionale de vară cu genericul „Chișinăul... ne surprinde” a fost deosebită – primele colocvii în aer liber, într-un loc pitoresc, sub copac, între flori și havuz. Evenimentul a fost găzduit de Filiala „O. Ghibu”. În această zi, publicului i-au fost prezentate trei premiere: Scriitorul, cercetătorul, istoricul literar Iurie Colesnic a prezentat o nouă cercetare despre casele scriitorilor perioadei interbelice din centrul istoric al capitalei; Ghenadie Cernei, de la „Moldova Knowledge Hub”, a prezentat Aplicația inovativă „ChisiKnow – Know Your City”, oferind informații despre cele mai cunoscute monumente arhitecturale și istorice din Chișinău pentru elaborarea QR-codurilor. Un proiect în care Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, Secția „Memoria Chișinăului” au fost parteneri.

Participanții colocviilor au făcut o incursiune în istoria Circului din Chișinău, vizionând premiera filmului documentar „Jonglerii uitați”, realizat de Ana Gurdiș, Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării, USM și Alex Smiricinski, Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică „I.L. Caragiale”, București. Gloria Jigău, ghid turistic al Asociației traducătorilor profesioniști, a împărtășit

Mariana Harjevschi: Pe parcursul anilor, colocviile au devenit marca BM, reunind mai multe forme de animație – dezbateri, lansări de carte profesională, conferințe publice, jocuri cognitive și de consolidare de grup, dar și metode non-formale ca brainstormingul, Open Space-ul ș.a. Îmi amintesc cea mai recentă ediție, care tot despre Chișinău a fost. Inspirația noastră a fost de a încuraja apariția unui număr al ziarelor filialelor care ar permite să completeze în mod creativ tabloul de valorificare a istoriei locale. Importanța acestor ziare la BM joacă un rol major: ele constituie platforme de informare a publicului, dar și deschid drumul către cititori, pe care îi educă și îi introduc în atmosfera culturală a bibliotecii, cărora le permite să-și exerseze condeiul. La fel ne-am propus să exersăm tematica Chișinăului pentru a transmite generațiilor viitoare date despre Chișinău, de a stoca informații despre locuri, fapte, oameni, care au contribuit la dezvoltarea or. Chișinău, de a educa publicul, lărgindu-i orizontul de așteptare și cultivându-i dragostea pentru Chișinău.

impresiile oaspeților capitalei, adunate în timpul excursiilor pe care le organizează cu turiștii din diferite țări. Bloggerul Anetta Dabija, tânără pasionată de istoria și arhitectura Chișinăului, a prezentat o expoziție inedită „Ușile Chișinăului de altădată”.

Trei excursii pietonale organizate de ghizii BM din cadrul proiectului „BiblioTur – descoperim Chișinăul altfel” pentru participanții Colocviilor de vară au finalizat această zi plină de evenimente și impresii plăcute.

Elena Vulpe, fost șef, Filiala „Onisifor Ghibu” :

Spiritul creator este explorat cu intensitate mai ales acum, când prioritare sunt nevoile de schimbare în planul ideilor și al concepțiilor.

Filiala „O. Ghibu”, cu o largă rezonanță în spațiul comunitar, a lansat idei, a implementat și a organizat diverse programe, proiecte, servicii, fiind o instituție creatoare de valori, în concordanță cu spiritul înnoitor al timpului ce-l traversăm și cu necesitățile utilizatorilor. Pasiunea, inspirația de care au dat dovadă bibliotecarii prin inițierea unor cluburi, cenacluri, saloane, au fost procese sistematice, care au impulsionat publicul de a participa la organizarea unor importante evenimente culturale. Acest spirit creator este explorat cu aceeași intensitate și în prezent, mai ales acum, când prioritare sunt nevoile de schimbare în planul ideilor, al concepțiilor. În această lume, care se redimensionează, se reorganizează, misiunea bibliotecii este de a fi pregătită pentru schimbare, venind în fața publicului cu noi strategii și metode de difuzare a informației, cu o nouă generație de servicii utile și necesare utilizatorilor pentru a diminua șocul viitorului și a-i pregăti pentru viață. Începutul anului 2012 a fost marcat la Filiala „O. Ghibu” prin inaugurarea unui nou club pe interese – Clubul „Mithos”. Ideea vine din partea tinerilor utilizatori ai bibliotecii, dornici de a evada din capcanele consumerismului și ale falselor valori care ne strangulează aspirațiile, pentru a ieși din condiția profană a limitelor temporale. Membrii clubului (tineri între 17-22 ani, de la diverse instituții de învățământ), porniți pe drumul căutării de sine prin intermediul tărâmului mitologic, demonstrând că, în pofida tehnicizării secolului, omul are nevoie de poveste și absolut. Este salutară această preocupare a tinerei generații, îndreptată spre cunoașterea și descifrarea miturilor, care joacă un rol esențial în societate, fiind expresia unui mod de a fi în lume. Clubul „Mithos” orientează spre interpretarea miturilor valorificate în literatură, muzică, arte plastice, dar tănuite și în existența de fiecare zi prin ritualuri

sacre, superstiții, datini. Prin activitatea cluburilor „Mithos” și „Multiculturalism”, filiala susține procesul instruirii în instituțiile de învățământ, creând un suport informațional adecvat noilor strategii ale școlii moderne, ajutând elevii în pregătirea temelor pentru acasă și integrării tinerilor în circuitul valorilor universale. Noi am găsit o modalitate de a resuscita interesul pentru frumusețea artei manuale, inaugurând o școală a măiestriei, numită „Meșterul de dantele”. Scopul școlii de dantele este orientat spre promovarea tradițiilor populare naționale prin formarea abilităților de mână a artei dantelăriei, spre dezvoltarea gustului pentru arta manuală prin activități de artizanat, spre cultivarea dorinței pentru revigorarea tradiției străbune întrucât ele vin să răspundă unor probleme stringente și actuale cu care se confruntă omul modern. Biblioteca „Onisifor Ghibu” devine o instituție atractivă și utilă ce contribuie la socializare, comunicare, la dezvoltarea aptitudinilor personale care marchează existența.

Angela Olărescu, șef, Filiala „Hristo Botev”:

Biblioteca „Hristo Botev” este unica bibliotecă din oraș unde se desfășoară ore de studiere a limbii bulgare gratis pentru toți doritorii.

Pentru atragerea cititorilor la lectură, am implementat împreună cu echipa serviciului educațional și culturale orientate să răspundă necesităților lor.

CinemaParc – în cadrul serviciului se derulează filme din tezaurul clasic al cinematecii universale, cel mai des acestea sunt ecranizări ale operelor literare. Cei prezenți sunt admiratori ai literaturii de înaltă valoare artistică și ai celor mai bune opere ale cinematografului mondial, așa că nivelul lor este destul de înalt și cerințele destul de exigente. Participanții serviciului nu doar privesc filmul propus, ci beneficiază și de o informație succintă despre creatorii filmelor, actorii care interpretează rolurile principale, iar apoi neapărat își împărtășesc impresiile, fiecare vorbind despre sentimentele care le trezesc în inimă și în suflet filmele vizionate. Astfel, se poate spune că aici, în bibliotecă, s-a creat un club pe interese.

În baza Serviciului „Connect Plus” *Împreună cu bunicii*, inițiat de Primăria Municipiului Chișinău în parteneriat cu Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” în anul 2018, a fost lansat serviciul *Знакомство с компьютером*, conturat pe necesitatea de a însuși abilitățile calculatorului de către persoane de vârstă 50+.

Serviciul *Pasionați de lectură* este destinat copiilor de 5–6 ani. Acesta se desfășoară în parteneriat cu grădinițele din teritoriu: „Licurici”, „Trofimaș”, Academia

copiilor „FasTracKids”. Scopul Serviciului este de a cuprinde copiii cu vraja lecturii, de a le cultiva dragostea și un respect deosebit față de carte, începând cu această vârstă fragedă, de a le dezvolta gustul pentru lectură, ca aceasta să devină o pasiune pentru întreaga viață și să ocupe un loc de cinste în universul lor de preocupări și distracții.

Copiii au acceptat cu bucurie serviciul *Lumea magică a poveștilor*, deoarece le place mult să asculte și să citească povești. Scopul serviciului *Lumea magică a poveștilor* este cel de a cultiva copiilor dragostea față de lectură prin poveștile colorate și interesante scrise de scriitorii autohtoni și străini, de a-i deprinde să practice jocuri pe roluri, să facă scenete ca la teatru.

Generația tânără a descendenților bulgari, tot mai insistent, își exprimă dorința de a cunoaște limba, literatura, istoria, cultura, etnografia și folclorul, prin aceasta apropiindu-se de patria lor istorică – Bulgaria. Din acest motiv a fost implementat serviciul *Limba bulgară*, susținut de Ambasada Bulgariei în Republica Moldova și de Ministerul Educației din Republica Bulgaria în baza Proiectului „Studierea limbii bulgare de către bulgarii basarabeni”. Suntem unicii din oraș, la noi se desfășoară ore de studiere a limbii bulgare gratis pentru toți doritorii.

Българско огнище, inițiat și desfășurat în parteneriat cu unele asociații bulgare din anul 2017, este destinat publicului de etnie bulgară promovând istoria, cultura, arta, folclorul bulgar prin organizarea și desfășurarea multiplelor activități de amploare: conferințe științifice, simpozioane, mese rotunde, lansări și prezentări de carte, festivaluri, medalioane, vernisaje de pictură, serate literare, discuții tematice însoțite de expoziții de carte, de artefacte și port popular ornamentate în stil bulgar. Membrii clubului se adună pentru a reaminti, revigora în memorie, actualiza unele date istorice și culturale.

Mariana Harjevschi: Biblioteca „H. Botev” a reușit într-o manieră creativă să promoveze memoria colectivă a bulgarilor și să surprindă culoarea locală dintr-o perspectivă culturală. Sunt convinsă că în felul acesta a fost posibil a recupera o parte din memoria culturală locală, iar biblioteca a demonstrat că poate contribui la conștientizarea valorii pozitive a diversității culturale, încurajând dialogul constructiv.

Liliana Juc, șef, Filiala „Târgoviște”:

Vreau să fac ceva inedit, spectaculos, care ar da o notă de fastuozitate evenimentului și l-ar face memorabil pentru spectatori.

Perdeaua roz, asemeni viselor mele de a avea un teatru, face istorie. O istorie frumoasă despre posibilități, șanse, un rost și o chemare, o îndeletnicire pentru fiecare membru al comunității. Perioada de testare a noului serviciu de bibliotecă este una de înalt randament, într-o săptămână am avut peste 150 de spectatori. Mă gândesc să-l lansez festiv în cadrul *Nocturnei Bibliotecilor*, din 30 septembrie 2016.

Încep recrutarea actorilor și nu-mi este greu deloc, îmi amintesc de mulți copii talentați cu care am avut și alte proiecte interesante: Evelina Sopivnic, Bianca Corj, Cătălin Locoman, Cosmin Cazan, Sandu Pădureț, Ionela Manole, elevi în clasa V-a, Andreea Jangă, elevă în clasa VI-a, toți elevi de la Liceul „Dante Alighieri”). Concep un scenariu demn de o seară teatrală. În puținele repetiții, cizelăm fiecare număr artistic. Carolina Locoman, învățătoare la Liceul „Dante Alighieri”, unică în colaborare și mărinimie, cea care a educat aceste talente, îmi mai sugerează un nume, Vlada Mornealo, dornică să-și etaleze abilitățile actricești. Micuța din clasa I-a, vine la repetiții însoțită de bunica, pentru ca să învețe a mânuși o păpușă.

În paralel cu munca de regizor, desigur și una de manager, organizarea unui spectacol necesită multe: decor, muzică etc. Evident, recurg la ajutorul minunaților voluntari Irina Cazan, creator hand made, și Veronica Dumnean, profesoară de muzică, Liceul „Columna”. Nu este nevoie să-i abordez, sunt prietenii bibliotecii, am conlucrat anterior cu ei.

Vreau să fac ceva inedit, spectaculos, care ar da o notă de fastuozitate evenimentului și l-ar face memorabil pentru spectatori, – o cortină montată chiar în inima sălii de lectură. Gândul mă duce la perdeaua vapoasă folosită pe post de cortină de către învățătorii de la Liceul „Dante Alighieri”. O pot împrumuta, sunt excepționali acești parteneri.

...Cum să fixăm de pod perdeaua? De la imaginație până la realitate mai este. Și nu rămân în pană, pentru că voluntara Irina Cazan, asistenta în decorare, are ideea genială de-a îmbrăca în tivul stofei planșe de lemn, legate apoi de ramele plăcilor ce constituie tavanul, fără să mutilizeze pilonii sau altceva. Împreună cu colegile Violeta Lisnic, Marta Moiseev, Natalia Caruntu reușim să agățăm cortina. Nu știu,

dacă cei care privesc fotografiile se întrebă cum am ajustat-o acolo? Muncă chițibușară, dar a meritat!

Evenimentul este plasat și distribuit pe Facebook, însă oricum îi contactez pe cititorii fideli, prieteni, rude, așa cum îi stă bine unei gazde.

Rolurile sunt învățate, *partiturile* muzicale pregătite (e meritul Veronicăi Dumnean), decorul, la fel, cortina e ajustată cu accesorii nostime. Cititorii, care ne vizitează în săptămâna pregătirilor, impresionați de mișcările radicale din bibliotecă, numără orele până la deschiderea cortinei.

La bibliotecă – orice vis se îndeplinește! O cortină aprinsă din culoarea cerului și frăgezimea ierbii de aprilie stă agățată în mijlocul sălii de lectură. Scaune ordonate simetric, alături de ele, canapeaua portocalie pe post de lojă. Ce va fi aici, – se întrebă oamenii care intră în bibliotecă? Dar lucrurile se limpezesc repede când dau cu ochii de afișul sclipitor-purpuriu *Biblioteca Târgoviște vă invită la Teatrul de păpuși!*

Tiptil se lasă înserarea. E ora 18:00. Grăbiți, cei mari și cei mici își ocupă locurile. În aer, planează spiritul sărbătorii – un amestec de emoție cu parfum de crizantemă. Este ora 18:15. Spectacolul nu poate începe, unii dintre participanți, spectatori, sunt blocați în trafic, mă anunță că sosesc imediat. Și iată o voce radiofonică anunță începerea spectacolului.

Micii actori își joacă rolurile, mânuiesc păpușile, de parcă de o viață au făcut acest lucru. Fundalul muzical, sunetele de ambianță intensifică trăirile micilor spectatori, dar și a celor maturi. Pentru a fi mai aproape de noi și de eveniment, încadrez auditoriul într-un joc, căutăm un nume pentru Teatrul de păpuși al Bibliotecii „Târgoviște”. Iată o scenetă, un cântec, un joc de cuvinte, o poezie dramatizată, o cimilitură, o miniatură umoristică. Fiecare număr culege aplauze, spectacolul e pe sfârșite, răsună melodia *Prietenii mei dragi*, dar lumea așteaptă ce va urma. Atunci, improvizăm. Voluntarele Liuba Maxim, jurnalistă și Carolina Juc, studentă USM, delectează publicul cu frământări de limbă, când pe rând, când împreună, publicul se amuză, le admiră. Micii actori îmbracă la fuga câte o păpușică de mână, cui ce-i revine, n-au timp de ales, și ies cu replici inventate instantaneu atât de artistice, de convingătoare. Iar regia de sunete, așa am numit-o pe inventiva Veronika Dumnean, profesoară de muzică, Liceul *Columna*, de altfel, voluntară și ea, îi cheamă la *Hora din Moldova*. Copiii Evelina Sopivnic (prezentatoarea), Bianca Corj, Cătălin Locoman, Cosmin Cazan, Sandu Pădureț, Ionela Manole, Andreea Jangă, micuța Vlada Mornealo, Liuba, Carolina, toți atât de bine se încadrează, conlucrează între ei, de parcă muncesc într-o echipă solidificată de ani.

Astfel, am regizat un alt final. Frumoasele emoții le înveșnicim în poze haioase, fiecare strânge la piept un personaj. Iar lângă buchetele de crizanteme, se odihnesc păpușile. Da, biblioteca e locul unde orice vis se îndeplinește și orice idee năstrușnică este bine primită!

P. S. În următoarele zile, unii dintre cititori, nu neapărat dintre cei prezenți la eveniment, ne sugerează că e foarte frumos cu această cortină. Bine ar fi să n-o scoatem pentru că este foarte romantic, te detașează, îți creează o stare de bine, predispoze la lectură.

Taisia Foiu, șef, Secția „Memoria Chișinăului”:

... Istoria nu înseamnă doar manuale, ci înseamnă și ceea ce trăim noi acum, ceea ce își amintesc oamenii, chișinăuienii.

Dacă cineva caută informații despre Chișinău în Google, primele rezultate găsite sunt din blogul „*Chișinău orașul meu*”. Este blogul nostru cu informații inedite despre Chișinău și chișinăuieni, date despre evenimente istorice, personalități marcante, fapte interesante, fotografii ale Chișinăului etc. Creat încă în anul 2007, blogul pune accent pe personalitățile chișinăuene, monumentele istorice, străzile și parcurile din oraș, curiozități, evenimente din Chișinău. Blogul are, în medie, un număr de aproximativ 3000 de articole și peste 850.000 de accesări și este un mijloc important și eficient de comunicare cu cititorii noștri.

Chișinăul la reportofon. Un alt proiect important care se desfășoară este o rubrică intitulată „*Chișinăul la reportofon*”. Aici sunt înregistrate gândurile și amintirile locuitorilor Chișinăului, a oamenilor care s-au născut sau au trăit mult timp în Chișinău – oameni celebri sau cetățeni obișnuiți pe care îi unește dragostea pentru orașul lor natal.

Pentru că istoria nu înseamnă doar manuale, ci înseamnă și ceea ce trăim noi acum, ceea ce își amintesc rudele noastre, istoria aceasta ne este accesibilă doar prin conversație și fotografii. Intenția de a valorifica poveștile chișinăuienilor în etate a stat la baza acestui proiect, cu toate că multe dintre persoanele pe care le-am intervievat sunt oameni cu renume, prioritar a fost și este să avem conversații cu chișinăuieni care au stat în umbra orașului, fără însă a ieși neapărat în față. Am stat de vorbă cu scriitori, dar și cu lucrători ai gazelor naturale, care au gazificat Chișinăul. Am vorbit cu actori, dar și cu bibliotecari și medici, cu compozitori, dar și cu lucrători ai securității, cu muzicieni, pictori cunoscuți, dar și ghizi turistici și economiști. Personajul principal în interviurile pe care le luăm pentru „*Chișinău la reportofon*” este spațiul, orașul din amintirea chișinăuienilor, dar și a celor care au trăit aici pentru scurt timp. Experiența lor în acest oraș. Proiectul e o încercare de a ne recupera amintirile.

Calendarul „Chișinăul azi”, inițiat pe blog în anul 2021, își propune să adune o listă cât mai complexă de evenimente, aniversări, comemorări care se referă la Chișinău și la personalitățile chișinăuiene. În acest scop au fost adunate peste 3000 de date care au inclus cele mai importante evenimente care se referă la Chișinău și date despre personalitățile care au trăit sau sunt originare din Chișinău. Cu ajutorul acestor date, în fiecare dimineață informăm comunitatea pe pagina noastră de Facebook.

Rubrica *Evocările de miercuri*, inițiată în anul 2020, și-a propus să (re)descopere texte care evocă tema Chișinăului. În acest scop, în fiecare zi de miercuri, au fost postate texte preluate din colecția *Chișinăul în Documente*, dar și din alte surse (reviste din colecția *Moldavica*, apariții editoriale noi ș.a.). Cele 47 de texte selectate (scrisori, interviuri, reportaje, articole, povestiri, fragmente de romane ș.a.) conțin mărturii și evocări ale Chișinăului de altădată.

Aici aș dori să menționez cercetările în „forme mici”, dacă putem spune așa, dar care, după cum s-a dovedit, a avut un feed-back pozitiv. Aceasta este „Strada Chișinăului pa harta lumii” cu mai mult de 50 de orașe indicate, unde există strada Chișinăului/Кишиневская. Scopul cercetării a fost identificarea străzii cu numele „Chișinău” în diferite țări ale lumii. Ideea a apărut după realizarea postării dedicate străzii Chișinău din Praga (Kisinevska ulice). Această inițiativă a avut imediat o mare rezonanță pe rețelele sociale și în presa locală. Ideea a fost abordată în Chișinău și în Republica Moldova. Tocmai 20 de portaluri online au preluat această informație inedită.

„120 de fapte interesante despre Chișinău” de asemenea, a fost o inițiativă organizată în premieră. Faptele au fost lansate în cadrul tururilor cu troleibuzul, unde chișinăuienii au avut ocazia să audieze *fapte interesante despre Chișinău* în lectura actriței Ludmila Gheorghită. Acestea sunt preluate și promovate până astăzi în rețelele de socializare consacrate Chișinăului.

Anual sunt inventate noi forme, metode și procedee pentru a motiva generația tânără să învețe sau să exploreze ceva nou. Din 2018 și până în prezent, Secția „Memoria Chișinăului” a participat necondiționat la dezvoltarea și implementarea animației ludice pentru bibliotecarii filialelor Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” și pentru toți doritorii de a cunoaște. Au fost elaborate multiple teste, jocuri, quizuri care au fost pregătite minuțios pe diverse teme: istoria orașului, personalități chișinăuiene, monumente, străzi, parcuri etc.

Proiectul *BiblioTur: Descoperim Chișinăul altfel*, un proiect de turism social, finanțat și susținut de Ambasada SUA în Republica Moldova implementat în octombrie 2016 în cadrul Tarabei Serviciilor la BM. Ideea proiectului aparține directorului general al BM Marianei Harjevschi, care a fost impresionată de un asemenea serviciu în orașul Kiev. La lansarea serviciului a fost invitată Președintele Asociației

Bibliotecarilor din Ucraina Irina Șevcenko. Proiect „BiblioTur – descoperim Chișinăul altfel” a fost propus pentru a oferi comunității chișinăuene informații relevante despre Chișinău prin excursii pietonale gratuite prin centrul capitalei. A fost o inițiere în scopul salvăării, promovării datelor, cunoștințelor inedite referitoare la Chișinău și chișinăuieni, prin intermediul tururilor, ghidate de către bibliotecari, al materialelor cu caracter general, al informațiilor despre personalitățile marcante care au trăit, au activat sau au vizitat Chișinăul. Au fost prezentate monumente arhitecturale, locuri istorice, fotografii de epocă – toate fiind relatate și prezentate de bibliotecarii-ghizi. Proiectul „BiblioTur – descoperim Chișinăul altfel” a fost inclus în Târgul partenerilor de bibliotecă cu genericul „Creăm punți spre dezvoltare: bibliotecă modernă”, organizat de Programul Național Novateca. Proiectul a fost prezentat ca fiind printre cele mai inovatoare servicii și inițiative realizate de bibliotecile publice din RM și a fost replicat în Republica Moldova de bibliotecile din or. Cricova, Orhei, Hâncești, Cahul, care au organizat excursii în localitățile lor.

Proiectul a continuat cu o inițiativă dinamică prin lansarea proiectului *Velotur*, propus de scriitorul Dumitru Crudu, purtând și un îndemn ademenitor către *Oazele de liniște ale Chișinăului* – tur cu bicicleta prin cele mai pitorești locuri ale capitalei. Ghizii noștri noi au fost tinerii care au participat la inițiativa Primăriei Municipiului Chișinău, în cadrul programului „Cunoaște orașul alături de Moș Crăciun”. Ruta specială a troleibuzului turistic a fost lansată pentru copii și părinți cu excursii prin oraș, cu informații despre atracțiile orașului și povestirea legendelor. Astfel, aceștia au fost invitați în calitate de ghid turistic și în cadrul altor evenimente, cum ar fi Ziua Copiilor, Ziua funcționarului public, Ziua orașului etc.

S-a schițat și un proiect nou *LiteraTUR*: itinerare literare ale Chișinăului în cadrul căruia sunt narate informații despre oraș scrise de scriitori care au vizitat Chișinăul sau au locuit aici. Proiectul *LiteraTUR* pornește de la ideea de comunicare dintre text și spațiu. E o idee foarte frumoasă să aflăm ce au scris scriitorii despre Chișinău, anume cei aflați prin trecere. Textele autorilor români, basarabeni/ străini despre diferite aspecte ale Chișinăului, scrise în perioade diferite, având genuri și abordări diverse, se pot „întâlni” și comunica pe aceleași trasee pe care un chișinăuian este

Mariana Harjevschi: Fără doar și poate, podcastul *LiteraTUR* este o formă de conținut pe care merită să o luăm în considerare și noi bibliotecarii, nu doar cei din domeniul business, jurnalism sau marketing etc. Dacă ne dorim să oferim o alternativă de comunicare pentru BM, ca parte integrantă a strategiei de conținut electronic, atunci aceasta e o șansă.

obișnuit să le traverseze zilnic. Tururi video/ audio: textele sunt recitate de scriitori contemporani sau actori într-un studio profesionist, cu un fundal cu imagini și fragmente video din scurt-metraje documentare preluate din arhivă.

În luna iunie 2022, a avut loc lansarea primului episod podcast din Proiectul „LiteraTur”, „Călătorind cu Geo Bogza”, un proiect promițător care are scopul de a reflecta, într-o formulă accesibilă publicului contemporan, viziunea scriitorilor care au vizitat și au scris despre orașul Chișinău. Proiectul presupune crearea podcasturilor video, iar fiecare episod va aborda opera unui nou scriitor, ale cărui texte au legătură cu viața orașului. *LiteraTur* este un proiect de durată care are un scop bine definit: să descopere Chișinăul în textele literare din toate timpurile.

Anastasia Moldovanu, șef, Filiala de arte „Tudor Arghezi”:

Am înțeles că o importanță deosebită o are colaborarea Bibliotecii cu instituțiile și organizațiile comunitare.

Tematica pe care încercăm să o abordăm în cadrul activităților ne-a determinat să diversificăm programul nostru, înțelegând că o importanță deosebită va avea colaborarea Bibliotecii cu instituțiile și organizațiile de profil. Secția de Grafică a UAP și Asociația Arhitecților din Moldova s-au arătat interesate să lanseze în incinta bibliotecii *Cenaclul de Grafică și Arhitectură*, în cadrul căruia erau coordonate/ organizate și realizate multiple acțiuni: mese rotunde, ședințe, expoziții tematice de grafică, pictură, arhitectură și caricatură, lecții interactive și workshopuri, ateliere profesionale cu prezentări de carte, lucrări de studiu pe subiecte concrete. Ne-a rămas în memorie una din aceste activități – prezentarea în format electronic a cărții „Colina antenelor de bruiaj” de pictorul-grafician Lică Sainciuc. Prin intermediul ecranului și al calculatorului, a fost posibilă expunerea reușită a materialului, după principiul continuității, de la Chișinăul medieval până la cel actual.

Vitalie Răileanu, șef, Filiala „Onisifor Ghibu”:

Cultura lecturii și acumularea culturală presupun în cel mai înalt grad creativitatea originală în ce privește consumul literar-artistic.

Biblioteca „Onisifor Ghibu” – mereu a fost un spațiu în care se cultivă asiduu *educația lecturii*. Deoarece noi creștem, instruiem acest *cititor* ca pe un *magister vital* dublat obligatoriu de un *magister intelectualis*, stăpân pe mari și diverse teritorii de cultură literară – aidoma lui Pico della Mirandola – știa totul și ceva în plus. Azi, o asemenea pretenție e în unison cu universul acestui început de mileniul trei, care propaga zilnic directorul vieții până la vecinătatea lui cu infinitul. Noi educăm respectul față de talent, care... în afara culturii, este astăzi ceva ce nu mai poate fi conceput.

Poate de aceea, atunci când găzduim un dialog, o recomandare sau o lansare de carte în prezența autorului, insistăm asupra stilului ce ține de frumos, original, îngrijit, încărcat de multă puritate, așa încât, *șiruirile* lui (ale autorului!) să încapă în cotidianul nostru, în măsura adevărului raportată la viață. Noi la Biblioteca „Onisifor Ghibu” insistăm să spunem despre el – autorul, scriitorul și opera lui, – care ne dezvăluie *cultura vieții*.

Cu un alt termen, *cultura lecturii* s-ar putea numi și astfel – *documentare*. Frumos cuvânt uitat. Cu atât mai frumos, dacă-l desfrunzim în silabele lui logice și chiar în etimologia lui.

Documentare vine din document, a întreprinde așadar o documentare în vederea scrierii unei cărți, înseamnă a-ți pregăti viza de intrare în *Țara scrierii* acelei cărți, fiind scris imaginar, pentru a-i fi parcurs geografia eventuală înainte de a o străbate și a o reinventa cu prioritatea minții și imaginației personale.

Este limpede că omul de artă, scriitorul de azi nu se află într-o situație mai comodă decât semenul său de ieri. Dimpotrivă, la depozitul cultural al omenirii, mult mai bogat decât pe vremea lui Platon și a lui Petrarca, se adaugă, ca un complex în plus depozitul mult mai vast, al vieții propriu-zise, fapt care noi și îl propagăm.

Astfel, în viziunea noastră, cultura lecturii și acumularea culturală presupun în cel mai înalt grad *creativitatea* originală în ce privește consumul literar-artistic. Între confirmarea celor inserate mai sus, venim și cu câteva argumente ce țin de activitatea Bibliotecii „Onisifor Ghibu”.

Clubul poezilor desculți a fost un proiect care a catalizat statutul debutului literar. Noi am încercat să demonstrăm cine este debutantul, cine se ascunde sub această etichetă.

Pentru membrii *Clubului poezilor desculți*, care au activat în cadrul Bibliotecii „Onisifor Ghibu”, debutul editorial e sfârșitul firesc al unei etape de-al lungul căreia identitatea lor a apucat să se dezvăluie cât de cât cititorilor, spectatorilor, îndeosebi confrăților literari, cei de-o generație fiind și cei mai sensibili și siguri audienți.

Dar există și debuturi stranii – în poezie mai cu seamă! – în care preparativele lipsesc cu totul, iar debutul – total necunoscut și de altfel lăsat de edituri pe mai departe într-un fel de anonim; se ivește în fața noastră brusc, ca printr-o operație de materializare a unui „duh”, într-un film de *science-fiction*. Cine l-a trimis? Cum a ajuns pe planeta-noastră? La ce mai e bună nașterea și anevoioasa creștere, dacă lumea se poate înmulți și astfel? – iată întrebări care s-au potrivit întocmai și unor asemenea apariții antologice (în idiotul sens al cuvântului). Unde mai pui că pentru publicarea multora din cărțile acestea intră în joc și se extinde de la sfera cenaclistă la cea editorială, situație caragialiană din *Lanțul slăbiciunilor*!

Nu-i mai puțin adevărat că tot în cazul *Clubului poezilor desculți*, condiționarea debutului de prezența frecventă în reviste e legată la rându-i de reale dificultăți, născătoare de injustiții. Cine nu cunoaște la noi realitatea *revistelor-fortăreață*, cu acces rezervat familiarilor sau celor angajați într-un fel de tronc foarte profitabil, care asigură anumitor poeți *debușee* ilimitate, cu neputință de realizat, astfel decât după practice do ut des, ceea ce, în situația noastră, se poate tălmăci mai exact cu – *primește-mă ca să te primesc!*

Antologarea meritului literar în forme care să convingă și să îmbie e calea cea mai sigură de a face să fie deschise volumele tinerilor și, totodată, un mijloc de afirmare mai adecvat vârstei, opus tiraniei cantitativului și opticii nefaste a pripitei profesionalizării.

Iată și lista nominală care au debutat în volumul antologic – *Clubul poezilor desculți: Ronin Terrente, Valeriu Țuțuianu, Alexandra Bobu Pavel, Dumitru Galupa, Denis Chirtoacă, Ioana Isac, Ion Coșeru, Artiom Oleacu, Ion Lungu, Mihai Pociumban, Adrian Pâslaru, Mihai Gîțu ș.a.*

Un alt succes meritoriu al Bibliotecii „Onisifor Ghibu” este cel reflectat în luminile rampei *Teatrului – Laborator „Arta și Gândul”*, director artistic – Alexandru Matcovschi, vorbește de la sine despre îngemănarea Poeziei și a Rampei Teatrale, iar spectacolele din Grădina Publică, la Ziua Limbii române, sau reprezentările în Sala Nuciferă a Bibliotecii noastre (poezii, poeme, fragmente de proză scurtă etc.) ne onorează în mod deosebit prin gânduri îmbinate cu emoții, exprimate prin diferite stiluri, antrenate în *vario* tematice, genuri, care și reprezintă o adevărată reflecție a *Artei*.

Spectacolul literar-artistic „Al nouălea val” realizat în parteneriat cu *Teatrul Laborator „Arta și Gândul”* are la bază volumele de versuri cu tematică maritimă, fapt care vorbește de la sine despre îngemănarea Poeziei și a Rampei Teatrale, și că un spectacol literar-artistic are loc într-o Bibliotecă ne onorează în mod deosebit.

Liliana Juc, șef, Filiala „Târgoviște”:

Teatrul de păpuși „Bibliopicii” a devenit un brand și ținem la el cu mare dorință de a excela.

Cum a luat ființă teatrul de păpuși „Bibliopicii”? Îmi doream ca biblioteca să devină locul unde cei mai mici, dar și cei mari, sesizează plăcerea lecturii și se contaminează de ea, năzuim să aduc un text literar-artistic mai aproape de inima cititorului, să transmit emoție și să motivez la lectură. Naram teatralizat poveștile folosind artefacte. De ce doar narez poveștile? Este un crez artistic, o făgăduință sieși. Am văzut că nararea spectaculoasă, ține cel mai mult și, atunci, am decis să-mi extind materialul-ilustrativ, am îndrăznit să confecționez păpuși. Este cel mai lesne să pui o poveste în gura unei păpuși, apoi să porți un dialog în baza textului citit cu ajutorul ei. Ei, și dacă tot eram pe unda împlinirii, am dorit să-i învăț pe copii să facă lecturi teatralizate, să-și exteriorizeze emoțiile în urma lecturii prin intermediul păpușii. Fiind în căutare de noi performanțe, organizăm workshopuri: *Exerciții de plasticitate a mânilor, Exerciții de sincronizare, Conducerea păpușii, Conducerea păpușii, respectând caracterul personajului, Păpușa sunt eu! Exerciții de dicție.*

Așa a luat ființă serviciul Teatrul de păpuși „Bibliopicii”. Menirea acestuia fiind arta de a improviza și a dramatiza un text literar-artistic, de a dezvolta corectitudinea exprimării, spontaneitatea artistică, abilitatea de a transmite un mesaj și priceperea de a mânui o păpușă.

În cadrul *Nocturnei Bibliotecilor 2016*, prin spectacolul literar-artistic *Biblioteca este locul unde orice vis se îndeplinește*, a fost lansat și botezat cu acest nume de către participanții – Teatrul de păpuși „Bibliopicii”, cel mai atractiv serviciu de la Filiala „Târgoviște”. Parcursul acestuia a fost unul plin de culoare, în ascensiune.

Am realizat spectacole în baza cărților, în speță, citite în cadrul Programului *Chișinăul citește*. Am susținut numeroase spectacole în cadrul evenimentelor desfășurate la Filiala „Târgoviște” și cele organizate precum, *Rucsacul de vacanță* (2016), *Ziua*

Familiei (2017), Relansarea Programului *Să Re-azim povestea*, Duplex Profesional BM „B. P. Hasdeu”, Filiala „Târgoviște”, Chișinău – Biblioteca Metropolitană București (2018); Programul estival *Provocarea verii: Citește! Descoperă! Creează!*; *Cititorul și partenerul anului 2019*; *Ziua Radioului la Biblioteca Târgoviște* (2020).

La fel, am participat cu inserțiuni artistice la evenimentele organizate de BM „B. P. Hasdeu”: lansarea cărții *Iulian Filip: Balanța Vărsătorului, vederea Mergătorului* de Mariana Harjevschi; *Târgul serviciilor*; *Creăm punți spre dezvoltare: Biblioteca Modernă*.

Pentru a etala bunele practici din cadrul serviciului Teatrul de păpuși „Bibliopicii”, am mers și la evenimente din alte instituții, precum, Zilele Bibliotecii „Codru”, Zilele Bibliotecii „Nicolae Titulescu” – 30 de ani, lansarea cărții „Chișinăul în teatru” de Larisa Ungureanu, *Comemorarea Poetului Mihai Eminescu* la Brigada de Infanterie Motorizată „Ștefan Cel Mare și Sfânt”. Cea din urmă ieșire a fost o experiență unică pentru copiii, i-a făcut să trăiască emoții deosebite – anturaj diferit, public numeros, aplauze furtunoase din partea a peste 500 de ostași.

Am fost invitați la emisiunea *Acasă devreme* Jurnal TV; *O seară perfectă* Pro TV; *Prima oră. Oameni ca noi*.

Teatrul de păpuși „Bibliopicii” de la „Târgoviște” are un feedback pozitiv din partea cititorilor care își pot manifesta abilitățile actricești și din partea părinților, bucuroși să-și ocupe odraslele cu ceva, interesant, util: Carolina Locoman: *Mulțumim enorm pentru clipele de revelație dăruite spectatorilor, cititorilor, pentru colaborarea frumoasă, care durează de 10 ani. Suntem încântați de toate activitățile organizate de DVS. Bravo micilor actori! Succese!*; Veronika Dumnean: *Aștept noi colaborări!*

Astfel, Teatrul de păpuși „Bibliopicii” a devenit un brand și ținem la el cu mare dorință de a excela. Nocturna 2016 a fost o pistă de lansare, iar acest serviciu – o prefigurare a mărcii bibliotecii „Târgoviște”.

Astăzi, avem două cortine splendide, o colecție impunătoare de păpuși cu tijă (spunem noi ghiduș), de deget și de mână, care stârnesc uimirea și încântarea. Toate sunt trecute prin filiera minții și a inimii, create, cusute de noi, Liliana Juc, șef Filiala „Târgoviște” și Violeta Lisnic, șef oficiu copii.

Copiii participanți au acumulat mai multă experiență în transmiterea unui mesaj, în descifrarea și abordarea unui text literar-artistic, în comunicarea cu publicul spectator. Interpretările de rol în scenete, poeziile dramatizate, îi fac pe participanți să recepționeze mai bine un text, să poată simți și trăi artistic, într-un cuvânt, învăț să descopere frumusețea unei producții literare și să transmită această emoție mai departe. Exercițiile de dramatizare prin intermediul marionetei îi modelează pe copii, îi fac să fie mai dezinvolti, mai creativi, mai siguri pe sine. Participanții au deprins abilități de lectură cu expresivitate, ținută scenică, improvizare. Teatrul îi magnetizează și îi educă pe toți, atât pe cei care învață să fie actori, cât și pe cei care

sunt spectatori, iar spectacolele susținute le-au oferit experiența scenei mari, cea de a fi în pielea adevăraților actori.

Discipolii sunt angajați sufletește în acest serviciu. Fiecare dintre ei perseverează, creează, se depășește pe sine. Ne umplem de experiență toți împreună și ne delectăm cu textele frumoase, fie proză, fie poezie. În felul acesta, deprindem marea dragoste de carte și de limba română.

Da, acest serviciu ne-a conturat identitatea, iar, astăzi, imaginea bibliotecii *Târgoviște* se identifică cu Teatrul de păpuși „Bibliopicii”.

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

Mai întâi să evocăm un episod din istoria acestei biblioteci și din istoria BM. În 2002, Biblioteca Municipală își aniversa 125 de ani de la fondare.

La sărbătoare au fost invitați vreo 15 directori ai bibliotecilor județene din România. Una din sesiunile aniversare a fost organizată de biblioteca „I. Mangher” – Managementul serviciilor moderne. Au rămas atât de impresionați de multitudinea de servicii, de cum arată biblioteca – originală, cu echipă profesionistă și, totodată, serios-ludică – încât până seara târziu au vorbit numai de „Ițic Mangher”. D. C. Zamfir, directorul Bibliotecii Județene Constanța, mi-a zis: „Măi Lidia, m-ai făcut praf, mă simt amețit, nu se poate ca aceste fete să reușească atâtea”. Mai târziu, ori de câte ori ne întâlneam la conferințe profesionale cu Teodor Ardelean (directorul Bibliotecii Maramureș), Constantin Bostan (directorul Bibliotecii Județene Târgu Neamț) sau cu Dimitrie Poptămaș (Directorul Bibliotecii Județene Maramureș), îmi puneau aceeași întrebare: Ce mai fac fetele de la „Ițic Mangher”?

Anna Bațmanova, șef, Filiala „Ițic Mangher”:

Дети мотивированы и могут, в свою очередь, мотивировать других детей читать.

Студия керамики «Я в мире» существует в нашей библиотеке уже очень давно. Ее бессменный «рулевой», дядя Яша, ни много ни мало – Заслуженный Мастер Искусств Республики Молдова, участник многих выставок и вернисажей, талантливейший керамист. Но для детей и взрослых, его бывших воспитанников, он просто – дядя Яша, который поможет, подскажет, направит. И вот уже бесформенный кусочек глины превращается в персонажа еврейской сказки, Ханукию, священную гору Синай, кактус или в любимое животное. От дяди Яши никто никогда не уходит в плохом настроении и без поделки. В студии керамики занимаются дети от 4-х до 12-ти лет.

Студия актерского мастерства «Арлекин» работает с детьми от 4-х до 10-ти лет. Здесь дети постигают азы сценического движения и речи, учатся держаться на сцене. Актер Театра им. А. П. Чехова Денис Перев, педагог нашего театра-студии, раскрепостит и разговорит любого маленького молчуна. Маленькие актеры участвуют в создании костюмов к спектаклям, долго и упорно репетируют каждую постановку. В студии «Арлекин» были поставлены такие спектакли как «Золотой ключик», «Невероятные приключения Маши и Вити», «Волшебник Изумрудного Города», «Золушка», «Снежная Королева» и другие. Премьера – два раза в год: в декабре, под Новый Год, уже по давно сложившейся традиции, и в мае, перед летними каникулами. А с недавних пор к театральным

Lidia Kulikovski: Biblioteca „Ițic Mangher” a devenit un avanpost al rețelei chișinăuiene de biblioteci, demonstrând exemple de muncă eficientă și inovatoare, urmând metodele cele mai înaintate din domeniul biblioteconomiei la nivel internațional. A fost și rămâne prima bibliotecă care și-a reinventat conceptul de activitate și care se referă la comunicarea empatică, atribuind relației cu publicul prioritatea zero a punctului de start. Prima bibliotecă din rețeaua *Hasdeu* care a atras voluntari la bibliotecă, prima care a organizat cursuri de studiere a limbilor (1991), cursuri de învățare a calculatorului (1993).

постановкам стали привлекаться и взрослые: для мам и пап маленьких актеров тоже находится свой сценический образ.

«Сказка в Шаббат» – услуга для детей от 5-ти до 10-ти лет. Она неразрывно связана с еврейской традицией. Дети знакомятся с еврейскими праздниками (Рош-ха-Шана, Суккот, Ханука, Йом Кипур и др.), узнают, что такое Шаббат и Мицва, какие обряды нужно соблюдать в эти дни, что такое хала, и для чего на Хануку зажигаются свечи. Даже если та или иная сказка не связана с еврейскими традициями и обычаями напрямую, в конце обязательно следует вывод и небольшое назидание, но не в поучительно-высокопарном, а в шутливом, добром тоне.

Помимо чтения, услуга предполагает развитие творческих способностей, эстетического вкуса: мы делаем поделки из пластилина, рисуем персонажей еврейских сказок, делаем аппликации на тему прочитанного. Все мероприятия организованы в игровой форме.

Читательский Клуб «Trauminsel» (Остров Мечты) мотивирует подростков старше 12 лет изучать немецкий язык посредством чтения книг и изучения/ прослушивания текстов песен. Книги не привязаны к школьной программе, нет необходимости выполнять дома языковые упражнения и изнурять себя спряжениями глаголов. Работа и предложения Клуба также сосредоточены на коллективном участии в чтении. Дети мотивированы и могут, в свою очередь, мотивировать других детей читать. В конечном итоге, это положительно сказывается на их навыках чтения. Кроме того, участники Клуба делают онлайн-обзоры художественной литературы и советуют понравившиеся книги к прочтению.

В Студии хорового пения «Халом» занимаются дети, начиная с младшего школьного возраста и до 14-ти лет. Воспитанники студии давно зарекомендовали себя на вокальных конкурсах, как на Родине, так и за рубежом и занимают призовые места. Чуткий, опытный педагог Наталья Барабанщикова открывает в детях таланты, о которых они и не подозревали! Очень интересно наблюдать за становлением, взрослением и развитием будущих артистов.

Летний детский творческий лагерь – одна из первых детских программ нашей библиотеки. Участникам от 7-ми до 13-ти лет.

Лучший отдых – это, как известно, сочетание приятного с полезным. И мы с успехом воплощаем этот принцип в жизнь. У нас есть мастер-классы по керамике, рисунку, технике батик, оригами, по изделиям из фетра, мягкой игрушке и даже по мыловарению. Не зря наш детский лагерь называется еще и творческим! Дети играют в шахматы, постигают азы еврейской традиции, читают сказки и рассказы, участвуют в психологических тренингах и интеллектуальных квестах, смотрят интересные видео-презентации на различные

темы, изучают иностранные языки. А еще мы часто выезжаем на экскурсии в интересные места. Где мы только не были: «Орхейленд», Вадул-Рашков, страховая ферма «Бардар», ипподром, Музей полиции, Краеведческий и Музей космонавтики.

Прогулки по Кишиневу – неотъемлемая часть нашей программы. Как и при каких обстоятельствах появилась в городе Триумфальная арка и почему она была так названа? По каким улицам города ходили трамваи? Почему памятник господарю Штефану чел Маре столько раз менял место своего расположения? Ответы на эти и другие вопросы дети, путешествуя по родному городу, получают от эрудированного библиотекаря-экскурсовода Ольги Сивак.

Еще творческий лагерь интересен вот чем: подростки-«старожилы» помогают педагогам в организации мероприятий, отвечают за порядок и дисциплину, утихомиривают расшалившихся малышей. Помощники называются «матрихами», и быть ими очень почетно.

Каждая смена в творческом лагере завершается спектаклем по произведению еврейского автора (роли, конечно же, исполняют сами дети), а потом наступает самая веселая часть праздника – шоу талантов. Ребята гордо демонстрируют родителям то, чему научились за месяц, чего достигли. Связь с участниками творческого лагеря мы не теряем и на протяжении всего года. Ребята принимали участие в Мангеровских чтениях (мероприятии, приуроченному к 120-тилетию Ицика Мангера), неоднократно помогали проводить мастер-классы в Дневном Центре «Atenție» в качестве волонтеров.

Юные пользователи библиотеки могут также реализовать свой творческий потенциал и изучить основы классического и современного танца в Танцевальной студии «KWANTIS». На занятия приглашаются танцоры от 6-ти до 12-ти лет.

Изучить принципы графического рисунка можно в Студии изобразительного искусства «ArtDesen», а услуга «Teatrul cărții» (Театр книги) разовьет эстетический вкус и кругозор тем, кто одержим чтением и искусством. По прочитанной

Mariana Harjevschi: Unii consideră gestionarea unei echipe destul de dificilă, iar rolul unui manager nu este mereu o navigație lină pe mări calme. Cunoșteam capacitățile de lider a dnei Bațmanova, o știa fiecare coleg din cadrul BM. Totuși Dna Bațmanova, e o simbioză reușită a unei persoane care prețuiește oamenii, aceasta fiind vizibil prin echipa care o are alături deja de decenii și abilitatea de leadership, fapt atât de palpabil prin inițiativele și proiectele care au fost realizate la Biblioteca „I. Mangher”.

книге можно поставить мини-спектакль и нарисовать что-нибудь интересное. Как видите, у нас есть, из чего выбрать! Каждый найдет для себя свою нишу и увлечение.

Elena Sinița, șef, Filiala „Maramureș”:

Am reorganizat serviciile Bibliotecii „Maramureș” potrivit cerințelor și aspirațiilor comunității de prosperitate, dezvoltare socială, individuală și de întărire a sentimentului de apartenență comunitară.

Proiectele și serviciile realizate în cadrul filialei „Maramureș” împreună cu partenerii și voluntarii săi au avut un impact semnificativ asupra comunității, contribuind la dezvoltarea personală a utilizatorilor prin educația acumulată de pe urma evenimentelor nominalizate, care le-au îmbogățit cunoștințele și le-au schimbat modul de gândire analitică. Serviciile și programele Bibliotecii „Maramureș” le-am reorganizat potrivit cerințelor și aspirațiilor comunității, cartierului de prosperitate, dezvoltare socială, individuală și întărire a sentimentului de apartenență comunitară.

Astfel, nu am neglijat activitățile precedente, din contra, le continuăm cu persoanele cu Cerințe Educaționale Speciale (CES) și sunt mereu în dezvoltare. De asemenea, susținem creșterea nivelului de incluziune socială prin crearea condițiilor adecvate integrării persoanelor date în societate. Acțiunile noastre se bazează, în primul rând, pe dragostea față de aproapele nostru, această dragoste generează multe alte inițiative care sunt îndreptate întru totul spre binele beneficiarilor noștri. Sunt organizate o serie de activități destinate acestor persoane în parteneriat cu anumite instituții școlare, ONG-uri, *Centrul de Zi, Activități pentru Persoane cu Dizabilități de Intellect „START”, Centrul „Planeta Carității” și Centrul Copilărie Adolescență și Familie*. Aceste activități și servicii sunt bazate pe metode specifice ce includ stimularea atenției, memoriei, gândirii și a imaginației (proces cognitive) în armonie cu suportul și grija pe care o oferă echipa noastră. Beneficiarii dispun de retard fizic și mental, de aceea toate serviciile pe care le oferă biblioteca noastră sunt organizate și dispuse să antreneze abilitățile atât fizice cât și mintale al acestora. Lucrările făcute manual de ei în cadrul serviciilor le dezvoltă foarte bine creativitatea, imaginația și, desigur, atenția.

Munca noastră și contribuția mea la fericirea acestor copii ne face să fim foarte entuziasmați și motivați să continuăm, pentru că în fiecare zi ei ne demonstrează și ne învață cea mai importantă lecție: „să fim mulțumiți de ceea ce avem, să muncim pentru ceea ce vrem și niciodată să nu ne dăm bătăuți”. Cu toate acestea, biblioteca „Maramureș” creează pentru utilizatori cele mai

memorabile momente. Așa le-am denumit noi și credem că este unul din cele mai de seamă servicii oferite de biblioteca noastră.

Aurelia Tincu, șef serviciu, Filiala „Alba Iulia”:

Misiunea acestei tabere era de a aduna în bibliotecă copii din categorie socială vulnerabilă, de a le organiza timpul liber în mod eficient, interesant și captivant.

Cu siguranță, marea majoritate a locuitorilor Municipiului Chișinău au auzit de Biblioteca „Alba Iulia”, filială a BM „B.P. Hasdeu”, care de peste 20 de ani este alături de cititori prin serviciile și activitățile pe care le desfășoară pentru utilizatorii bibliotecii. De asemenea marea majoritate a chișinăuienilor cunosc despre faptul că pe parcursul ultimilor patru ani, în perioada de vară, pe parcursul lunilor iunie și iulie, în toate filialele Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, inclusiv și la Filiala „Alba Iulia”, se desfășoară programul estival „Provocarea Verii”. Desigur, toate acestea sunt bine-cunoscute grație promovării, atât pe rețelele de socializare, cât și la posturile de TV, Radio, în Presa scrisă.

Dar cine dintre cititori își mai amintește că anume la Biblioteca „Alba Iulia” o perioadă lungă a existat Tabăra de Lectură și Agreement, startul căreia a fost dat aproape cu două decenii în urmă? Să revenim în anul de grație 1999. De ce? Pentru că atunci începe povestea Taberei de Lectură și Agreement de aici.

Într-o zi de joi, 25 mai 1999, la biblioteca noastră a fost pus în aplicare un program nou pentru acea perioadă – „Tabăra de Lectură și Agreement” destinată copiilor din familii social-vulnerabile. Această metodă de activitate cu copiii aflați în vacanța de vară era ceva nou. A fost ceva de anvergură pentru că era adresat copiilor din familii social-vulnerabile. Acest ambițios și ingenios proiect aparține dnei dr. Lidia Kulikovski, director general, pe atunci, al BM „B.P. Hasdeu”. Ideea s-a materializat la biblioteca noastră, fiind implementată cu mult suflet și entuziasm de directoarea bibliotecii „Alba Iulia”, Elena Roșca, și bibliotecarele care pe atunci activau alături de domnia sa, dând dovadă de multă perseverență, creativitate, afecțiune și individualitate pentru ca oferta culturală să fie cât mai diversă, atractivă, distractivă și dinamică.

Misiunea acestei tabere era de a aduna în bibliotecă copii din categorie socială vulnerabilă, de a le organiza timpul liber în mod eficient, interesant și captivant pentru a le educa gustul estetic și dragostea pentru carte, lectură, stabilirea relațiilor de prietenie, loialitate pentru bibliotecă – cât timp părinții sunt la serviciu, oferindu-le siguranță deplină copiilor lor.

La distanță de doi ani, acest proiect a fost susținut și de Fundația SOROS din Moldova. Grantul, oferit de această fundație, a îmbunătățit considerabil condițiile de activitate a taberei, a sporit cantitatea și calitatea serviciilor oferite. La dispoziția copiilor erau: 3 computere cu conectare la internet, un televizor și o cameră video, un centru muzical, o colecție de CD-uri, o colecție de casete audio și video, ceea ce reprezenta o adevărată comoară de resurse tehnologice, aceste obiecte moderne și electronice erau adevărate rarități pe atunci în casele noastre.

Astfel, copiii, de la zero, au învățat, pas cu pas, să lucreze la calculator, transmițându-le apoi în familie părinților, bunicilor, fraților și surorilor mai mari. Printre cele mai solicitate colecții digitale erau: „Enciclopedia copiilor”, care conținea informații despre plante și animale, invenții și descoperiri; colecția „Biblioteca școlarului”, ce furniza informații despre scriitori și operele sale; colecția „Povești de aur”, cu valoarea creație a lui Ion Creangă, P. Ispirescu, H. C. Andersen, Frații Grimm, publicate la Editura „Ion Creangă” din București. Copiii au avut posibilitatea să vizioneze și filmele istorice: „Mihai Viteazul”, „Mircea cel Bătrân”, „Nemuritorii”, cunoscând în acest mod personalități și momente de glorie din istoria neamului românesc. Pe CD au auzit muzică populară, ușoară, clasică etc.

Foarte așteptate de copii erau întâlnirile cu scriitorii și cărțile lor. Posibilitatea de a relaționa cu acești oameni ai cărții, față în față, însemna pentru ei o adevărată aventură a inteligenței, a descoperirii posibilităților de lectură, de creștere a bagajului intelectual și artistic, tabăra fiind vizitată și de colective etnofolclorice, precum: *Surorile Osoianu*, condus de Ileana Osoianu, Ansamblul *Ștefan Vodă*, cu Tudor Ungureanu, Ansamblul *Plăieșii*, cu Nicolae Gribincea. A vizitat Tabăra noastră și maestrul Andrei Tamazlăcaru.

Lidia Kulikovski: Aurelia vine cu un text excelent, care prin fiecare buche exprimă mândria pentru biblioteca în care își desfășoară activitatea și, totodată, respectul pentru un trecut profesional de legendă... O bibliotecă *neastâmpărată* cu mulți utilizatori, servicii de excelență, o multitudine (oare cum dovedeau atâtea?) de evenimente, animații cu publicul, prezență activă în mass-media scrisă, audio și vizuală. A fost o perioadă când biblioteca și pe directorul acestei *case a cărții*, cum zice ea, o cunoșteau toți chișinăuienii. Cu echipă cuplată la nou, creativitate și profesionalism, ei reușeau proiecte pe care alții nu îndrăzneau să le implementeze încă. Erau o bibliotecă model de dăruire profesională care a lăsat pagini de istorie culturală în istoria BM și în imensa cultură chișinăuiană.

În același context, colaboratorii bibliotecii organizau excursii pentru copii la Muzeul Național de Literatură „Mihail Kogălniceanu”, la Muzeul de Etnografie, la Muzeul Național de Istorie a Moldovei, la Filiale ale BM „B.P. Hasdeu”, la Grădina Botanică, la Menajerie etc.

Sub semnul colaborării, copiii de la tabără au organizat, sub îndrumarea coordonatorilor, concerte, spectacole cu teatrul de păpuși „Spiriduși”, șezători literar-muzicale, lecturi în voce, concursuri literar tematice, ringuri intelectuale, jocuri cognitive etc., toate axate pe carte, cultură și tradiții.

Vestea precum că Biblioteca „Alba Iulia”, practică o formă nouă pentru biblioteci – Tabere de Lectură și Agrement pentru Copii din familii vulnerabile – a trezit un viu interes în mass media din republică și de peste Prut. Astfel ziarele „Capitala”, „Florile Dalbe” din Chișinău, „Lumina cărții” din Alba Iulia, România, revistele „Magazin bibliologic”, „BiblioPolis” din Chișinău, „Biblioteca” din București, radioul municipal – în cadrul programului „Orașul și oamenii lui”, radioul național în diverse programe informaționale și pentru copii, inclusiv, emisiunea duminicală „Licurici”, „Semnal junior”, „Ora copiilor”, „Diapazon”, „Unda dimineții”, la Antena C, în cadrul programului cultural tematic „Vacanța de vară”, TV Chișinău, PRO TV, programul „Actualități”, au difuzat secvențe, relatări, interviuri cu copiii, oaspeții și coordonatorii taberei.

Iată așa, în fiecare vară, pe parcursul a mai multor ani, copiii din cartier, în mare parte din imediata apropiere a bibliotecii, își petreceau vacanța de vară la bibliotecă, savurând plăcerea unei odihne plăcute, îmbinate cu lecturi captivante, întâlniri cu scriitori, excursii, început de noi prietenii. Tabără adevărată!

Margarita Șelcikova, șef, Filiala „M. Lomonosov”:

Инновацией, которой по праву гордится «Ломоносовка», можно считать основание Клуба любителей истории Кишинева.

Б иблиотечные инновации в информационной сфере начались открытием в 2012 году курсов компьютерной грамотности для пожилых людей – «КомпьюТерра для пенсионера». Нашим читателям повезло, так как в числе друзей библиотеки оказалась преподаватель информатики Лариса Петровская, которая на волонтерской основе, в течение восьми лет, вела эти курсы. Число пользователей, обученных ею, исчисляется не одной сотней. Используя опыт других стран (к слову сказать, в Молдове таких примеров на тот момент не было), Лариса Петровская разработала собственную учебную методическую программу, направленную на формирование у пожилых людей базовых знаний о компьютере и на первоначальное овладение компьютерными технологиями. Таким образом, читатели «зрелого возраста» «Ломоносовки» первыми в Муниципальной библиотеке приобрели навыки и умения в работе на компьютере в соответствии с их возрастными особенностями.

В 2018 году в ряду информационных инноваций появилась еще одна услуга – «Медиамастер: планшет для начинающих», впоследствии ставшая составной частью программы «Connect +» Муниципальной библиотеки им. Б.П. Хашдеу. Автором-исполнителем своей идеи обучения читателей пожилого возраста пользоваться цифровыми технологиями стала заведующая сектором библиотеки Наталья Чорбэ. Число получивших полезнейшие сведения и успешно освоивших практику пользования мобильными приложениями также охватывает несколько сотен читателей.

Оригинальной информационной инновацией стала очередная компьютерная услуга – «Семейный цифровой фотоальбом: сканируем старые фотографии», которую в 2018 году инициировала Тамара Дунаева – заведующая Отделом отраслевой литературы. Идея услуги состояла в том, чтобы помочь желающим научиться сканировать старые фотографии из семейных фотоальбомов и пользоваться компьютерными программами по редактированию фотографий. Пройдя обучение, многие читатели библиотеки создали электронные альбомы своих семейных фотографий, обеспечив тем самым дополнительную сохранность и возможность поделиться ими со своими родственниками.

Распространение знаний, как известно, является первостепенной задачей библиотечной деятельности. Показательным примером инноваций в сфере предоставления образовательных услуг в «Ломоносовке» можно назвать возможность изучения различных языков. Одним из нововведений 2013 года стали «Курсы английского языка для начинающих», никогда прежде не практиковавшиеся у нас. Началось все с того, что читатели нашей библиотеки стали часто обращаться к нам с многочисленными просьбами об организации в «Ломоносовке» курсов по изучению английского языка. Анна Вогельсанг из Штутгарта, владеющая французским и английским языками, профессионально вела занятия, подбирала для своих прилежных учеников зрелого возраста несложные мелодии для лучшего усвоения материала. Очень приятно было видеть, как они, старательно распевая, заучивают иностранные цифры, буквы и слова.

Волонтерская организация «Advita» предоставила нашим читателям возможность изучать также и французский язык с молодым преподавателем Гаэлем Майано. Также с преподавателями этой организации наши читатели изучали еще испанский и немецкий языки. В 2018 году в библиотеке начали успешно работать курсы итальянского языка, которые вела наша коллега Наталья Руссева.

Насущная необходимость овладения румынским языком русскоязычными пользователями библиотеки подвигла нас на открытие (также первыми в системе муниципальных библиотек) курсов по изучению румынского языка. В 2017 году был заключен договор с Домом румынского языка им. Никиты Стэнеску о бесплатной образовательной услуге «Румынский язык для начинающих». Два великолепных преподавателя – Алексей Аксан (автор прекрасного учебника!) и Виктор Гребенщиков – начали преподавание для двух групп начинающих. Курсы сразу стали пользоваться невероятным спросом и успехом у жителей столицы, стремившихся записаться в библиотеку.

Психологическую направленность наших услуг продолжил астролого-психологический лекторий «Познай себя», открытый в 2015 году по предложению преподавателя Кишиневского госуниверситета, психолога Тамары Тигиняну. Познавательными целями лекций были: научить желающих трезво оценивать житейские ситуации и предотвращать возможные отрицательные моменты в жизни.

В перечень познавательных инновационных услуг логически входят клубы научно-популярной направленности. В начале 2014 года в библиотеке появился лекторий «Мир шифров»: цикл научно-популярных лекций по криптографии. Его ведущим стал профессиональный лектор, доктор технических наук, доцент Юрий Анатольевич Пушняк.

Замечательной инновацией 2016 года стал лекторий «Формат 15x4», начавший действовать у нас в рамках Международного образовательного движения популяризаторов науки, возникшего в Украине, и имеющего свое отделение в Кишиневе. Лекторий предназначался молодежи, интересующейся вопросами науки, и проводился в форме четырех пятнадцатиминутных научно-популярных лекций, касающихся любопытных фактов из самых разных аспектов науки и культуры.

Инновацией, которой по праву гордится «Ломоносовка», можно считать основание Клуба любителей истории Кишинева. В июле 2010 года состоялась первая встреча Клуба, который был задуман с целью предоставления возможности жителям столицы изучать вместе с профессиональными краеведами его историю, культуру, архитектуру. Участвовать в нашем проекте согласились искусствовед Ольга Гарусова и краевед Владимир Тарнакин. Первую экскурсию по городу провела Ольга Гарусова. Экскурсия называлась «От истоков...», поскольку начиналась от «Камня основания» города. На базе Клуба развилась исследовательская деятельность в области краеведения на русском языке. Первой представленной широкой кишиневской публике книгой стали *Бессарабские истории*, написанные Владимиром Тарнакиным в соавторстве с журналисткой Татьяной Соловьёвой. Следующей работой стала книга *Учебные заведения Бессарабии*, написанная Владимиром Тарнакиным и Зинаидой Матей. Затем вышла третья книга этих же авторов – *Дворянский род Кристи*. В настоящее время закончена работа над изучением истории Дома Монастырского, в котором располагается Муниципальная библиотека им. Б. П. Хашдеу. К первому пятилетию деятельности Клуба, по эскизу его участника, известного художника и архитектора Григория Босенко, был сделан значок Клуба. «География знакомств», по выражению журналиста Вячеслава Бородаева, не раз писавшего для газеты *Эксперт новостей* о КЛИКе, обширна. Если учесть, что в среднем за двенадцать лет в год проводились по пятнадцать-двадцать мероприятий, а участвовали в них, в среднем, не меньше десяти человек, то, по самым скромным подсчетам, за эти годы было проведено около двухсот мероприятий, участниками которых, по меньшей мере, стали две тысячи человек. Все это – по самым скромным подсчетам. Множество статей, рассказывающих о деятельности Клуба, появилось за эти годы в столичной печати, около сотни видеозаписей расположено на библиотечном канале платформы YouTube. За долгие годы «клубовцы» успели подружиться и всегда встречаются с радостью. Во время пандемических ограничений Клуб не переставал работать. «Ликбез любви к родным руинам» – так определила сущность КЛИКа молодая журналистка Александра Устинова. Благодарные участники нашей услуги отмечают не только ее познавательную значимость, но и считают ее душевной отдушиной для кишиневцев!

Не осталась без внимания библиотеки еще одна область читательских интересов – здоровый образ жизни. Инновацией в этом плане было открытие в 2016 году новой лекторией «Здравушка: врачебные секреты здоровья». Ведущей этой лекторией стала врач-нутрициолог Марина Матушенко. Цель лекторией – изучение принципов здорового образа жизни, рекомендации медиков по сохранению здоровья. Благодаря лекторией «Здравушка» тысячи людей с помощью видеозаписей лекций, расположенных на канале YouTube, узнали о способах исцеления от болезней и об их предупреждении.

Философско-экологическая направленность интересов объединила в 2009 году интересующихся наследием русского философа-космиста Николая Фёдорова и ученого Бориса Смирнова в Общественную организацию «Planeta curatǎ», которая несколько лет проводила у нас ежемесячные лектории под руководством Александра Ковальского, редактора журнала *Общее дело*, посвященного проблемам экологии природы и духа.

Интерес пользователей библиотеки к нравственно-этическим вопросам, рассматриваемых с позиций эзотерических знаний философского наследия Елены Рерих, привел в 2015 году к появлению лекторией «Живая этика». Еженедельно, каждое воскресенье, его продолжает вести Валентина Сандуца.

Еженедельно, по воскресным дням, в библиотеке работал и, надеемся, продолжит свою работу после окончания ремонта и карантина еще один лекторий философско-эзотерической направленности – Рериховский лекторий, рассматривающий вопросы духовно-нравственного усовершенствования личности. Специфика лекторией: демонстрация документальных фильмов, созданных философом и писателем, руководителем Кишиневского Рериховского центра Ларисы Дмитриевой, посвященных философско-поэтическим трактовкам картин Николая Рериха.

Библиотека всегда была заинтересована в том, чтобы в кругу ее друзей было много литераторов и книголюбов, тех, для кого предназначены книжные коллекции ее фондов. Так в библиотеке появилась услуга «Открытая книга», название для которой придумал сам Евгений Рожко. В библиотеке проходят встречи, которые объединяют людей с возможностью чаепитий за круглым столом, людей одного поколения со схожими литературными вкусами и взглядами.

В 2012 году в библиотеке появилась новая форма проведения литературно-музыкальных мероприятий – гостиная «Элегия». Идея возникновения «Элегии» принадлежит Федору Цуркану, экс-режиссеру Молдавского телевидения, который предложил создать формат мероприятия, позволяющий зрителям наслаждаться звучанием лучших образцов классической музыки и

поэзии, причем не эпизодически, а на постоянно действующей основе. Таким форматом стали тематические встречи в гостиной, приуроченные к знаменательным датам месяца.

Еще одной креативной инновацией 2010 года стал «Пушкинский марафон», созданный в рамках «Пушкинской лектория» в сотрудничестве с Домом-музеем А. С. Пушкина. В те годы такую форму мероприятий как поэтический марафон в республике еще не практиковали. Наш марафон стал первым. Опыт российских «Пушкинских марафонов» нам понравился, но мы трансформировали его, добавив к чтению стихов перед «Открытым микрофоном» множество других мероприятий, сменявших друг друга. Тут были и литературно-музыкальные вечера, и лекции, и дискуссии, и театрализации произведений, и выставки рисунков, посвященных поэту. Кроме того, с 2015 года марафоны стали проводиться не только в день рождения Пушкина, а по три раза в год – в день его рождения 25 мая, в День памяти 10 февраля и в день приезда поэта в Бессарабию 21 сентября (по старому стилю). Интерес к пушкинской лирике остается неиссякаемым.

Несколько лет, в последние десятилетия прошлого века, под руководством Аллы Коркиной в библиотеке действовало объединение «Маэстро», выпестовавшее многих современных русскоязычных поэтов республики. Долгие годы в библиотеке ежемесячно проводила воскресные встречи «Чтение стихов по кругу» Ассоциация русских писателей Республики Молдова, которым руководит писательница Олеся Рудягина. В 2012 году в библиотеке работала также «Литературная гостиная» журнала *Наше поколение*, ведущим которой был писатель, главный редактор журнала Георгий Каюров. В Гостиной проводились мастер-классы для молодых литераторов, творческие встречи с писателями, читателей знакомили с лучшими произведениями русской литературы Молдовы.

Еще в 2011 году библиотека, которой наши читатели дарили свои поэтические творения, выпустила несколько номеров библиотечной газеты *Проба пера*, в расчете на то, что «литературные перья» окрепнут и литературные дарования разовьются с помощью наших литературных объединений. Возможность поделиться своими творческими находками, получить поддержку для них появилась в 2016 в Клубе начинающих литераторов «Самородок». Занятия объединения начались по предложению Бориса Захарова – московского поэта и уроженца Кишинева. Поэт пришел в библиотеку с идеей помощи начинающим литераторам, в том числе с замыслом издания впоследствии совместного сборника произведений. Конечно, эту идею мы с радостью поддержали. Руководителем объединения стала автор нескольких книг, литератор и художник Нина Джос. Она так сумела внушить «самородкам» веру в свои творческие силы, зажечь в

душах огонь вдохновения, что объединение действует уже пять лет подряд (в 2021 году был отмечен первый юбилей).

Одна из популярных библиотечных культурных инноваций, появившихся в 2017 году, стал Клуб встреч с интересными людьми «Желтый чайник». Его можно назвать «идейным детищем» известной в республике журналистки Александры Юнко. В один из воскресных дней, когда Александра пришла в «Ломоносовку», чтобы сделать для газеты *Русское слово* репортаж о проводимых в выходные дни мероприятиях, наш разговор проходил за чашкой чая, который наливался из большого желтого чайника, очень впечатлившего журналистку. Мы вместе тут же придумали формат встреч с интересными людьми, когда в дружественной, неформальной обстановке, за чаепитием, общаются представители творческой интеллигенции города, которые могут рассказать о своем жизненном пути, знаменательных встречах и планах на будущее. Изюминка замысла состояла в том, чтобы в список интересных людей попали не только наши выдающиеся современники, но люди, не считающиеся vip-персонами, но при этом заслуживающие того, чтобы о них узнали многие.

Интересным инновационным начинанием 2012 года стал Музыкальный салон «Камертон», который в течение года вела библиолог и музыкант Нора Медвецкая-Кондратьева. Благодаря участию в этих встречах множество учеников музыкальных школ пополнили свой багаж знаний и профессиональных умений.

Во всех отделах нашей библиотеки огромное множество комнатных растений. Наши читательницы, разумеется, часто обменивались с сотрудниками впечатлениями и опытом ухода за ними. Поэтому у библиотекарей и читателей возникла идея организации Клуба любителей цветов. Клуб цветоводов, который назвали «Ирис», действовал в течение 2013 года, провел девять занятий в форме обсуждений и мастер-классов. Кроме того, Клуб не распался, а трансформировался: его участники, объединившись с участницами также прекратившего работу Клуба «Лоскуток», основали новый Клуб «Фантазия» – клуб любителей прикладных искусств.

Клуб любителей лоскутного шитья (или пэчворка) «Лоскуток» – одно из инновационных начинаний 2009 года, в котором желающие могли обучиться искусству создания красивых и полезных в быту вещей из остатков тканей. Его возникновение весьма любопытно. Когда в нашей библиотеке проходила презентация работ самобытного мастера Татьяны Самборской в стиле «пэчворк», а восхищенные зрители высказывали пожелание научиться создавать такие произведения, среди искусствоведов и художников, находящихся в зале, была мастерица Людмила Богопольская, которая давно мечтала о возможности

объединить рукодельниц, поделиться с ними всем, что умела сама. Она объявила, что готова обучать всех желающих, если бы было помещение. Разумеется, со стороны библиотеки тут же и прозвучало предложение создать у нас Клуб любителей лоскутного шитья. Тогда же в газете *Русское слово* было дано объявление, и очень быстро Богопольская собрала группу поклонниц этого вида искусства.

Весьма плодотворными инновациями для библиотеки послужили различные международные проекты, в которых она участвовала.

Инновационными являются и собственно библиотечные проекты, один из которых – «Театр книги» – был начат в 2010 году в сотрудничестве с режиссерами Экспериментального театра «Студия театральной импровизации» Владимиром Шиманским и кинодраматургом Еленой Кушнир, выпускницей ВГИКа. Студия театральной импровизации – сам по себе инновационный проект, включенный в 2014 году Министерством культуры республики в реестр профессиональных театров Молдовы. «Большая импровизация» – один из главных проектов Студии: артисты могут прийти куда угодно с минимумом реквизита и театральных костюмов или вообще без них и сыграть спектакль, в котором и текст, и сюжет актеры находят во время игры. С этим проектом участники студии приходили в «Ломоносовку», где в феврале 2010 года был представлен спектакль *Февральское танго в библиотеке* по эссе *Испанское танго* Хорхе Луиса Борхеса. Актеры театра создавали максимальный контакт с неизвестным, находя и сюжет, и текст во время игры, вовлекали зрителей в действие. Спектакль *Город бессмертных* по произведению Хорхе Луиса Борхеса требовал работы интеллекта, фантазии, вдохновлял неожиданные идеи.

Виртуальный проект 2020 года «В мире сказок, стихов, рассказов», который осуществлялся в течение года заведующей Отделом художественной литературы Натальей Руссовой в сотрудничестве с Верой Гуцул, преподавательницей начальных классов Лицея им. Петру Мовилэ, заключался в знакомстве группы малышей с литературной программой, специально ею разработанной. Каждую неделю, в согласованное с учителем время, Наталья Руссова читала для детей сказки и рассказы в онлайн-формате.

Проект 2022 года «Эко-лекторий» проводит библиотекарь Светлана Ложкина в гимназических классах сразу нескольких лицеев – имени Василия Лупу, Дмитрия Кантемира, Петру Мовилэ и Лицея «Рамбам». Уроки экологии уже пользуются прочным успехом, заинтересованностью учеников и преподавателей этих лицеев.

Рассматривая «калейдоскоп инноваций», нельзя не упомянуть инновации «Ломоносовки» в области библиографических исследований: книга *Константин Шишкан: «Рыцарь Великого книжества»* (2006) отличалась от

других необычным принципом построения и подачи материала. Новым для библиотеки стал формат *Альбома стихов и графики «Под пряным солнцем Кишинева»*, который был составлен в содружестве с Товариществом русских художников М-Арт и Ассоциацией русских писателей Республики Молдова, и издан при поддержке Министерства культуры Республики Молдова. В содружестве с Республиканским клубом флористов «Диана» подготовлена электронная версия оригинального буклета *Цветов живые голоса: флористика участников клуба «Диана» на стихи Валентины Костишар*.

Невозможно в кратком историческом обзоре упомянуть все те интересные и новые идеи, которые были осуществлены в библиотеке. Остались за пределами нашего калейдоскопа услуги, действовавшие в библиотеке непродолжительное время.

В 2018 году писатель и кинодокументалист Сергей Иванов вел в библиотеке кружок «КиноТерра», в котором обучал желающих научиться снимать собственные документальные фильмы.

Инновационные достижения библиотеки напрямую зависят от профессионального потенциала коллектива, способного вырабатывать интересные креативные идеи и претворять их в жизнь. К счастью, такие творческие личности в «Ломоносовке» есть. Это Наталья Чорбэ, обогатившая перечень информационных услуг библиотеки тренингами «МедиаМастера»; Тамара Дунаева, автор оригинальных идей оформления виртуальных и традиционных выставок, а также услуги «Семейный альбом»: сканируем старые фотографии»; Наталья Руссева, разработавшая несколько проектов: «Мы познаем мир», «Читаем стихи, сказки, рассказы», «Литературные даты месяца»; Светлана Ложкина, начавшая работать у нас недавно, но уже успевшая инициировать деятельность нового «Эко-лектория».

Несмотря на то, что для читателей библиотека во время ремонта и карантинных ограничений была закрыта, не обошлось без инноваций и в прошлом, 2021 году. Необычный формат «тротуарных выставок-просушек», который вызвал интерес прохожих и журналистов на примере экспозиции работ художника Сергея Сулина, будет проводиться и в дальнейшем. «Кулинарная карвинг-мастерская», несколько мастер-классов, которые провела поэтесса Нина Авидон, несомненно, заинтересуют наших пользователей. Мастер-классы по декору «Микс-медиа» народного мастера Натальи Иордановой ждут своего развития после окончания ремонта библиотеки.

Anastasia Moldovanu, șef, Filiala de arte „Tudor Arghezi”:

Principalul obiectiv care a stat în fața echipei noastre a fost crearea unei baze de date – *Cântece despre Chișinău*.

Nu pot să trec aici cu vederea faptul că Filiala de Arte, specializată în domeniul artelor, a avut de realizat un pas important în procesul de implementare a conținutului muzical pentru utilizatorii interesați de acest aspect. În cadrul BM „B.P. Hasdeu”, încă din anul 2008, a fost lansat un nou proiect cu referire la cunoașterea orașului Chișinău prin domeniile literatură, pictură, teatru, film și muzică. Pentru biblioteca noastră a fost preconizat pregătirea Proiectului „Chișinăul muzical”. Inițial, a fost lansat sub forma unui serviciu electronic care urma să pregătească informații despre profilul muzical al orașului pe parcursul anilor. Ne-am concentrat pe elaborarea proiectului în formă on-line – crearea unei prezențe atractive și interesante a serviciului în scopul formării la consumatorii de informații a unei percepții pozitive și atrăgătoare despre conținutul produsului – prestarea informației veridice despre Chișinăul muzical de-a lungul anilor. Sarcina principală care a stat în fața echipei de bibliotecari ai filialei a fost crearea unei baze de date a serviciului nostru cu referire la *Cântece despre Chișinău*, perioadă nedeterminată. A fost un proces dificil, divizat în mai multe etape – identificarea și plasarea informației cu referire la text și autor, notele muzicale ale piesei și numele compozitorului, numele interpretului, videoul piesei și plasarea pe canalul de YouTube a bibliotecii. Toate aceste etape conțineau mai multe procedee tehnice – descărcarea fișierelor audio găsite în internet, scanarea notelor muzicale și descifrarea lor, plasarea acestor materiale pe platforma SlideShare sau YouTube. În rezultatul acestei activități, am elaborat o listă de 69 de cântece despre Chișinău cu descrierea bibliografică respectivă. Desigur, piesele muzicale consacrate orașului Chișinău vor mai apărea în compozițiile altor autori/ compozitori. Urmează identificarea surselor și completarea acestei liste. Trebuie de menționat însă că s-a realizat scopul propus pentru o perioadă determinată. Serviciul electronic dat a fost o reușită și pentru teza de master a dnei Aliona Vârlan, Șefă a Bibliotecii de Arte.

Liliana Juc, șef, Filiala „Târgoviște”:

Am înțeles că facem ceva diferit nu numai după reacțiile exprimate pe rețelele sociale, venite din partea părinților care-și exprimau uimirea și mulțumirea, atunci când veneau la bibliotecă, dar și după interesul pe care l-am provocat în mass-media.

Din dorința de a aduce povestea în casa fiecărui copil a venit un mare proiect – *Povestea de seară pe Facebook*. Spațiul Copii era transformat în fiecare lună într-un studio de filmare a poveștilor teatralizate, formasem și echipa de lucru cu regia de sunet, asistent platou, decorator și operator, regizor și narator. Era un joc, unul rezultativ, cu produse majore. Elementele de decor au fost confecționate tot de bibliotecarii pasionați. Păpușile de deget, păpușile de mână, care constituie un important arsenal de artefacte, îl puneam și mai mult în valoare. Poveștile prindeau viață în acel studio improvizat în incinta bibliotecii și în fiecare marți, la ora 20:00, pe pagina de Facebook a instituției, apărea câte un filmuleț nou. *S-a întors Povestea de seară, frumoasă idee*, – ziceau unii părinți! *Am vrea să vorbim despre povestea de seară? De unde v-a venit ideea? Cine este inițiatorul ei? Cum faceți? Ce povești alegeți pentru a fi narate? Câte povești aveți de acum montate/ filmate?* – acestea erau întrebările reporterilor. Atenția sporită a televiziunilor, a fost cel mai grăitor impact al acestui proiect. Am înțeles că facem ceva diferit nu numai după reacțiile vizitatorilor paginii de Facebook, venite din partea părinților care-și exprimau uimirea și mulțumirea atunci când veneau la bibliotecă, dar și după interesul pe care l-am provocat în mass-media. Selectăm povești scurte, dar cu profunzime, povești cu tâlc, care excelează prin povește și sunt interesante atât pentru cei mici, cât și pentru adulți.

Acest serviciu ne face să ajungem și mai repede la inima cititorului și să demonstrăm că arta povestirii este indispensabilă chiar în era tehnologizării. *Povestea de seară pe Facebook*, transformat într-un serviciu WEB, reprezintă un brand al bibliotecii Târgoviște!

Ludmila Barbă, șef, Filiala „Lesia Ukrainka”:

Сюжеты квестов – наши уникальные авторские разработки.

Наша цель в работе с детьми: привлечь, удивить, открыть скрытые от глаз читателя возможности библиотеки. Так, для самых маленьких, с 1998 по 2004 годы, в библиотеке внедрялась программа «Учимся играя». Все мероприятия проходили весело, шумно и эмоционально. Они преподносились в игровой форме, обогащая знания, развивая логическое мышление и смекалку, формируя заинтересованность в результатах совместной работы. Мы убедились в том, что все проводимые мероприятия позволяют детям легче адаптироваться в коллективе, прививают интерес к книге и чтению, помогают полюбить библиотеку как источник положительных эмоций.

Первым шагом в реализации проекта «Библиотечный квест» было создание инициативной группы из участников детского клуба «Кобзарик». Это дети в возрасте от 7 до 12 лет. Благодаря проведению фандрайзинговой кампании и спонсорской помощи украинского этнокультурного общества «Барвинок» были приобретены игры и игрушки для нашей библиотеки, а в ее детском отделе была создана игровая комната. На примере нескольких заданий и викторин мы испытали некоторые шаги квеста. Подросткам понравилось работать в команде. Проект «Библиотечный квест» вступил в силу в 2017 году.

Любой квест-игре предшествует подготовительная работа. Это украшение зала, подготовка реквизита для проведения опытов. Еще дети очень любят переодеться. Элементы игрового костюма, эмблема и хорошее настроение – все это залог успешно проведенного мероприятия. Даже пасмурная осенняя или зимняя погода не помеха для Большого библиотечного квеста. Библиотекари продумали все до мелочей. Да и без сценария тоже никак. Сюжеты квестов – наши уникальные авторские разработки. Этап состоит из 10-15 маршрутов. Он включает цепочку поиска, в которой описаны все загадки, последовательность их разрешения и подсказки. Составляя квест, мы используем разные виды и формы задач. Это кроссворды, лабиринты, загадки, ребусы, пазлы, подвижные игры и многое другое. Развлечь требовательных тинэйджеров, у которых уже пробиваются усики, – задача непростая. Но спортивные соревнования,

упражнения на ловкость, тактические игры, в которых они с удовольствием участвуют, решают эту задачу.

Участники квеста «Тинейджеры любят движение» ходили по лабиринтам, решали логические задачи, отгадывали зашифрованные фразы, упражнялись в сообразительности и ловкости. Некоторые конкурсы проходили под веселую музыку. Квест настолько увлек всех присутствующих, что и взрослые с удовольствием стали участниками некоторых испытаний. Заглядывая за занавески, под бронзовые бюсты Леси Украинки и Тараса Шевченко, читатели решали интересные головоломки, находили утраченные предметы, разгадывали ребусы.

Каждый проект имеет свою историю успеха. История успеха нашего проекта такова: создание новой услуги «Библиоквест+»; формирование команды единомышленников, понимающих друг друга с полуслова, и объединенных общей целью; создание привлекательного имиджа библиотеки для молодежи; популяризация квест-игр как вида современного интеллектуального досуга.

Захватывающие квесты проходят как в стенах Библиотеки имени Леси Украинки, так и на прилегающей территории. В игровой форме, от задания к заданию, дети учатся работать в команде, слышать и понимать друг друга. Для молодых людей, любящих активный отдых и умеющих работать в команде, проходящие в нашей библиотеке квест-игры являются уникальной возможностью наполнить свою жизнь новыми, неизвестными ранее эмоциями и переживаниями. Здесь адреналин бьет фонтаном и заставляет подростков возвращаться сюда снова и снова, чтобы в очередной раз отведать ни с чем несравнимое ощущение погружения в мир квест-игр.

Мы все любим получать подарки. Но как здорово их дарить самому!

Для желающих научиться вязать креативные вещи в нашей библиотеке действовала услуга «Вязалочка». Организатором и модератором этой услуги была библиотекарь Валентина Паценко. Началось все с объединения читателей, увлеченных вязанием, готовых развивать свои творческие навыки и эстетический вкус. Валентина Михайловна помогала каждому оттачивать свое мастерство и вдохновляла на создание всевозможных оригинальных вещей.

Мы все любим получать подарки. Но как здорово дарить их самому! Вещи, связанные своими руками, дарят частицу вашей любви и ваше душевное тепло. Формат «Вязалочки» – это не только получение знаний и обучение навыкам вязания. Это приятное общение в непринужденной обстановке, где можно поделиться друг с другом секретами вязания и не только! Часто занятия заканчивались общением за чашкой чая.

Все мечты сбываются – стоит только заглянуть в библиотеку и, несмотря на занятость, уделить немного времени спицам или крючку.

Lidia Kulikovski : Cunosc un caz interesant referitor la acest serviciu care demonstrează valoarea pe care o oferă utilizatorilor. S-a întâmplat ca un utilizator șomer să citească, să se informeze în sala de lectură, unde se desfășura serviciul. Urmărea cu interes ce fac participanții... După încheierea ședinței de croșetat, s-a apropiat timid de bibliotecare întrebând: „Eu pot învăța să croșetez? Mă gândesc ce cadou să-i fac soției mele dacă nu am bani, îmi caut o slujbă. I-aș împleti un fular frumos.” Împreună cu bibliotecarele, din toate resturile de ață, bărbatul a croșetat un fular frumos colorat, iar bucuria lui nu avea margini. Iată așa experiență memorabilă, de ajutor poate aduce un serviciu care cumva pare banal... ce mai serviciu și acesta? Dar care a fericit doi oameni – cititorul bibliotecii și pe soția lui. Oare unde în ODD-uri l-am clasa? În trei obiective, cu siguranță!

Услуга «Ігрова бібліотека»: Я сопереживаю народу Украины и верю, что большие дела начинаются с малого.

Для меня украинские беженцы – это мои земляки, которые вынуждены бежать от кровопролитной войны, развязанной Россией против сорокаmillionной Украины. Люди остались без крыши над головой и без средств к существованию. Они видели смерть и спасаются от нее. Я сопереживаю народу Украины и верю, что большие дела начинаются с малого. Здесь, в Кишиневе, украинские беженцы нашли понимание и поддержку. А мы, вместе с другими волонтерами, предоставили им возможность проводить с детьми различные интересные мероприятия. Вместе с коллегами по Библиотеке им. Леси Украинки, я работала в качестве волонтера в Центре размещения беженцев, созданном Мэрией муниципия Кишинэу в Moldexpo и в Центре «Orion».

Главным для нас было чувство своей полезности. Наша работа заключалась в организации досуга детей беженцев. Мы испытали небольшую растерянность, когда в первый прибыли день на Moldexpo. Раннее утро: люди просыпаются, умываются, едят... Все растеряны и озабочены своими проблемами. Начали мы с малого – пошли по лагерю, брали детей за руки и собирали их в конце большого коридора. Мы решили создать оптимальные условия для общения и проведения мероприятий с детьми. Нашли столик, попросили у мамочек стульчики и начали заниматься с собравшимися детьми разными интересными занятиями: разгадывали загадки и ребусы, играли в логические игры, занимались креативным творчеством, лепкой, рисованием, аппликацией из бумаги. В следующие дни мы уже отчетливо понимали, что детям интересно, разрабатывали игры с забавными вопросами и ответами, придумывали истории с подаренными детям игрушечными животными. Мы подарили ребятам

детские журналы на украинском языке: «Стежка», «Яблунька», «Барвінок». Дети с увлечением и трепетом моментально их разобрали, с любопытством рассматривали картинки, комментировали и обменивались мнениями.

В Культурном центре «Orion» мы постарались привнести немного весны в детские души. Изготовленные вместе с детьми цветы из цветной бумаги мы крепили на сухую ветку. Букет цветущих весенних веточек стал украшением Библиотеки «Кодру», филиала Муниципальной библиотеки имени Б. П. Хашдеу. Находясь в Центре размещения беженцев на протяжении 12 часов, мы принимали решения в режиме многозадачности. Решали бытовые вопросы взрослых, которые обращались за помощью, оказывали моральную и психологическую поддержку попавшим в беду людям. Ведь часто главное, что нужно, – это принимающий человек рядом.

Со временем украинские беженцы узнали о существовании в Кишиневе библиотеки украинской литературы и стали нашими постоянными читателями. Событием особой значимости стала реализация проекта Международной неправительственной организации гуманитарной помощи IsraAID в партнерстве с Муниципальной библиотекой им. Б. П. Хашдеу, в результате которого была создана услуга для детей украинских беженцев «Ігрова бібліотека». Дружный коллектив нашей библиотеки слаженно и организованно справился с задачей по реорганизации и обустройству помещения для проведения досуга детей из соседней Украины. Для более подходящего антуража нами также было произведено декорирование зала. Открытие состоялось 8 апреля 2022 года при непосредственном участии Марко Шевченко, посла Украины в Республике Молдова, администрации Муниципальной библиотеки имени Б. П. Хашдеу, членов организации IsraAID, а также наших давних друзей, всегда готовых к помощи и поддержке руководителей украинских этнокультурных организаций. И вот... «Ігрова бібліотека» в действии!

Мы благодарны нашим давним и верным партнерам: председателю Украинской общины Молдовы Виталию Мругу, председателю Женской громады украинок Молдовы Валентине Морару и главе Ассоциации Украинского Движения в Молдове Зинаиде Гурской за подарки деткам, которые посещают нашу библиотеку. А еще библиотеку пополнили 200 экземпляров новых детских книг на украинском и русском языках.

Библиотека им. Леси Украинки ежедневно принимает гостей – беженцев с детьми из Украины. Мы проводим различные мероприятия для наших маленьких читателей: викторины, веселые конкурсы, мастер-классы. У нас можно поиграть в настольные и подвижные игры, заняться рисованием и лепкой. Многих привлекает комфортная обстановка, теплая радушная атмосфера, доброжелательное отношение. И, конечно, множество игр и книг... В детском

уголке на столах разложены бумага, краски, карандаши, книги-раскраски, пластилин, мягкие игрушки, красочные детские книги. Здесь дети читают, играют, рисуют, лепят, мастерят.

Игры с пазлами – самые популярные развивающие игры для детей – взрослым тоже интересны! Наша библиотека предлагает книги и журналы для детей разного возраста, в том числе на украинском языке. Родители подбирают для себя зарубежную литературу, научно-популярные журналы...

Организуя работу с детьми, мы стараемся совмещать образовательную, трудовую и игровую деятельность. Выстраиваем работу таким образом, чтобы дети могли узнать что-нибудь новое. Поэтому, прежде чем они начнут вырезать и клеить, мы знакомим их с новой темой, рассказываем о животных, растениях, разных праздниках, сопровождая рассказ демонстрацией книг, отрывками из мультипликационных фильмов, видео-презентациями в форме слайд-шоу. Так, после знакомства с энциклопедией *Бабочки* и проведенного библиотекарями конкурса «Такие разные бабочки», дети с помощью библиотекарей вырезали по шаблону бабочек и разрисовывали их.

После витиеватой экологической игры «Двор, в котором я хочу жить», дети вместе с библиотекарями соорудили макет двора своей мечты с бассейном, песочницей, детской площадкой и многочисленными зелеными насаждениями. Идея изготовления букета в технике коллажа была воплощена в жизнь после полученного в дар от читателей библиотеки большого количества старых открыток с изображением разных цветов. Коллекция творческих работ детей постоянно пополняется все новыми и новыми экземплярами, являясь украшением творческой мастерской библиотеки.

Mariana Harjevschi: Biblioteca „Lesia Ukrainka”, împreună cu Agenția IsraAID, a amenajat un spațiu sigur de joacă pentru copii, care constituie și un răgaz de respiro pentru părinții refugiați din calea războiului. Acest moment ne dezvăluie în mod convingător că echipa ghidată de Dna Barbă empatizează cu utilizatorii prin diferite moduri. Acest loc, alături de spațiile bibliotecilor „I. Mangher”, „Adam Mickiewicz” simbolizează siguranță, lipsă de violență și de riscuri, insuflând speranță pentru un viitor mai bun pentru copii și mamelor lor. Aceste biblioteci, devin locații atractive și prietenoase, având menirea de a facilita educația, lectura cărților în limba ucraineană și română, dar și recuperarea, integrarea refugiaților în urbea chișinăuiană. Astăzi, oferta bibliotecilor prezintă un context protector și atractiv pentru studiu la distanță, socializare, precum și pentru consiliere.

«Ваше мнение для нас важно!» Это звучит современно, подумали мы, и решили креативно подойти к этому вопросу. А гости нашей библиотеки предложили свое непосредственное участие. Беспроегрешный вариант для оформления состоит в том, что на натянутую крафтовую бечевку деревянными прищепками (стиль эко) читатели крепят оригинально вырезанную цветную бумагу, на которой пишутся отзывы. Такой нестандартный подход к кажущейся обычной с первого взгляда идее вызывает желание в этом поучаствовать, что наши гости из Украины с успехом и делают.

Elena Sinița, șef, Filiala „Maramureș”:

Rolul important al creativității artistice este exprimat prin: modelaj, desen, pictură, decupaj, sculptură ș.a.

Serviciile care au un mare succes pentru tinerii cu CES. Unul din ele este proiectul *Povești terapeutice* – parte din programul de promovare a lecturii „Să re-auzim povestea”, în parteneriat cu Centrul Prietenos Tinerilor, sectorul Botanica, municipiul Chișinău, psiholog Svetlana Sîrbu, (beneficiarii proiectului sunt persoanele cu Cerințe Educaționale Speciale). Acest proiect a fost posibil numai datorită stabilirii unui contract de durată cu aceste instituții. Proiectul are la bază mai multe forme și posibilități de realizare, fiind orientat spre educarea copiilor prin lectură, teatru, creativitate și artă. Activitățile sunt organizate cu un fundal muzical, astfel, muzica fiind un atribut fundamental de joncțiune între poveștile terapeutice și teatralizarea lor. Scopul este cel de educare etică, estetică și intelectuală, atmosfera sonoră funcționând ca un mijloc de „vindecare”, iar îmbinarea tehnicilor dă un impuls creativității prin: desen, joc, modelaj, teatru și muzică. O melodie are acces direct pentru a transmite valoarea emoțională a beneficiarilor. Nu este nevoie neapărat de cuvinte pentru ca muzica să aibă sens. Aceasta are rolul de a comunica un mesaj și de a transmite emoții.

Un context bun pentru comunicare și pentru capacitatea de a exploata oportunități sunt atelierelor de creație, care au același scop ca și poveștile date, doar că au rezultate diferite.

Atelierul de lectură este relaxant, ajutându-i să se simtă confortabil, în siguranță. Depunem efort să creăm unele legături speciale cu „cel care le citește sau cu cei care le citesc”, adică cu echipa noastră. Povestirile auzite sunt deseori înscenate de ei pe o scenă improvizată în cadrul serviciului *Teatrul păpușilor din hârtie*. Aceasta

este activitatea lor preferată, una care le întărește încrederea în propriile puteri, le antrenează abilitățile de mimică și oratorică, le dezvoltă memoria și gândirea pozitivă. Dar cel mai important beneficiu al acestor povești este faptul că, în urma fiecărei povestiri, tinerii se aleg cu o învățătură, o concluzie care le poate servi de bine în viața de zi cu zi. Atelierele de creație „*Sunt priceput la toate*” și „*Cărți cu benzi desenate*” presupun realizarea unei cărți prin colorarea eroilor principali, activități care dau frâu liber imaginației. Rolul important al creativității artistice este exprimat prin: modelaj, desen, pictură, decupaj, sculptură ș.a. Acest lucru îi face foarte fericiți și împliniți, lăsând în urmă pentru un moment, toate grijile și nevoile pe care le întâlnesc. Scopul acestui serviciu este de a crea atmosfera de socializare și de afirmare a personalității lor. Aceste activități dezvoltă comunicarea pe cale grafică, alcătuită cu ajutorul imaginilor și a cuvintelor, pentru a ilustra un fir narativ, ce sunt bazate pe stimularea atenției, memoriei, gândirii și a imaginației. Pe parcursul activităților cu tinerii cu CES de la Centrul „Planeta Carității”, am creat trei cărți cu benzi desenate (versurile îmi aparțin): „*Racul, Lebăda și Știuca Altfel*”, „*Fata babei și Fata moșnegului Altfel*”, „*Greierul și Furnica Altfel*”, iar cu sprijinul bibliotecarului, beneficiarul creează povești prin cuvinte proprii sau scriere, desenare, decupare, încliere a imaginilor.

Elena Șendrea, custode-șef, Filiala Biblioteca Centrală :

Vernisajele, expozițiile transformau biblioteca în spații de promovare și valorificare a artei plastice, totodată, se crea un spațiu favorabil pentru un debut expozițional al tinerilor talente.

Mă implicam în perioada când BM „B.P. Hasdeu” lansa primele proiecte culturale, programe de lectură, se implementau servicii noi, multe rămânând viabile până în prezent, altele au fost ajustate la cerințele utilizatorului actual. Cel mai longeviv program de lectură al BM, *Chișinăul citește*, a fost implementat în 2004. Întâlnirile cu scriitorii și conferințele de lectură din cadrul acestui program au rămas în memoria multor utilizatori. Sala mare a bibliotecii devenea neîncăpătoare, doritori de a participa la eveniment erau mai mulți decât locuri în sală.

În 2002, în premieră la BM a fost organizat concursul de ex-libris cu genericul *Cartea. Biblioteca. Comunitatea*. Participanții și-au pus la contribuție aptitudinile și imaginația și au creat obiecte originale care sunt păstrate până în prezent la Colecția speciale. La fel, în premieră, a fost organizat concursul de caligrafie *Crinii Latini*. Evenimentul a avut loc în cadrul aniversării a 130-a a BM „B.P. Hasdeu”. Deoarece

avea priză la public, acest concurs a rezistat mai multe ediții, de fiecare dată adunând numeroși participanți.

O rezonanță majoră o aveau lansările de carte, cenaclurile literare, care au debutat cu *Poesis*, moderator Victor Pânzaru, *Sic cogito*, moderator Vitalie Răileanu, Atelierul de scriere creativă „Vlad Ioviță”, moderator Dumitru Crudu. Sala mare a bibliotecii mai păstrează spiritul expozițiilor de pictură, grafică, sculptură organizate în parteneriat cu Centrul Expozițional „Constantin Brâncuși”, moderator constant fiind admirabilul Tudor Braga. Ne-au trecut pragul nume notorii ale artei contemporane basarabene: Simion Moisei, Vasile Dohotaru, Valentina Brâncoveanu, Mihai Mireanu, Iurie Platon, Ion Daghi, Valeriu Curtu etc. Mulți din artiștii plastici care s-au expus în cadrul bibliotecii ne-au donat tablourile sale, astfel a fost organizată Pinacoteca bibliotecii.

Expozițiile transformau biblioteca în spații de promovare și valorificare a artei plastice, totodată, se crea un spațiu favorabil pentru un debut expozițional al tinerilor talente. Nume care au devenit sonore mult mai târziu, cum ar fi: Victoria Rocaciuc, Ghenadie Popescu, Tudorița Burlacu etc.

În 2005, după modelul Bibliotecii din Boston (SUA), instituție vizitată de directorul nostru, a fost implementat programul: *Lecturile verii*, care a fost preluat de toate raioanele din republică. În perioada estivală, pentru mulți copii din sectoarele orașului, biblioteca devenea un punct de atracție în municipiu.

Ludoteca, Ora poveștilor, Teatrul de păpuși, Bibliodădaca – programe pentru copii de vârstă diversă, dar care aveau un scop nobil de a-i familiariza cu lumea miraculoasă a cărților. Participanții acestor programe s-au maturizat demult, iar bibliotecarii organizează activități pentru alți copii, însă, sunt convinsă că ei au rămas alături de bibliotecă și fac parte din comunitatea de cititori.

BM „B.P. Hasdeu” dintotdeauna a fost preocupată de promovarea imaginii sale în comunitate, astfel, se organizau: *Zilele bibliotecii, Săptămâna ușilor deschise* activități în cadrul cărora bibliotecile își promovau serviciile.

Liliana Juc, șef, Filiala „Târgoviște”:

A spune povești este una dintre cele mai firești activități ale oamenilor.

În fiecare zi narăm și ascultăm povești. Astfel, povestirea este una dintre cele mai accesibile și preferate metode de comunicare. O aplicăm în bibliotecă prin povești digitale. La întrebarea *ce este Povestea Digitală*, am răspunde prompt istorie/ întâmplare/ experiență trăită / eveniment etc. Pe lângă toate, această metodă reprezintă un *mod de a socializa*. Dacă ar fi să definim povestea digitală, am formula didactic – *o narațiune spusă cu și prin imagini, însoțită de muzică, menită să provoace interes*. Cum am defini Povestea digitală? *Un colaj digital de câteva minute prin care creatorul materialului își spune istoria/ povestea*.

Poveștile digitale ies din clișeu transmiterii unei informații, invitând cititorul într-un voiaj în care va afla fie un lucru interesant, fie unul captivant, fie unul amuzant, și care, într-un fel sau altul, îl motivează. Informațiile transmise sub formă de povești împrumută din oralitatea acestora și devin, astfel, mult mai ușor de împărtășit altora.

Prin intermediul poveștilor digitale putem să relatăm despre un fapt, să comunicăm despre un eveniment, să descriem o personalitate, să prezentăm o carte/ operă, să oferim o sugestie, să ne promovăm serviciile etc. Într-un cuvânt, poveștile digitale facilitează munca bibliotecarului și o fac mai atractivă pentru publicul cititor, important este să transmitem un mesaj plauzibil ce ar transpune valori.

Poveștile digitale sânt o îndeletnicire la îndemâna tuturor. Și totuși, pentru a crea o poveste memorabilă, de impact, este nevoie de pricepere, muncă și talent. O idee genială exprimată într-un limbaj precar, cu voce nepotrivită, va diminua din eficiență și calitatea poveștii.

A crea povești digitale este simplu?! Da, foarte simplu, dacă ai dibăcie. Și totuși, este nevoie de multă inspirație, creativitate, simț estetic, artistic și, desigur, de abilități de a lucra în programele terțe ale unei povești digitale – *Movie Maker* și *Audacity*. Poveștile digitale devin și mai interesante când sunt narațiuni proprii istorisite pentru public și ele sunt cel mai facil instrument în transmiterea unei emoții, sentiment sau a unui gând. Fiecare povestitor își lasă amprenta pe povestea sa prin scenografie, dezvoltarea subiectului, prin animațiile și tranzițiile folosite, prin predilecția față de un gen de muzică etc.

Prin povești digitale relatăm despre evenimente, ne promovăm serviciile, programele de lectură, valorificăm cartea și lectura etc. Poveștile digitale sub forma unei prezentări de carte au servit ca surse informaționale și de motivare a lecturii; poveștile care descriu personalități au animat multe dintre activitățile culturale, serbări școlare etc. Aceste producții digitale au captat atenția și au provocat interesul copiilor și cadrelor didactice, îndeosebi pentru noua modalitate de prezentare a informației, solicitând inițiere în acest subiect, altfel spus, au generat ideea unui nou serviciu *Învățăm să creăm povești digitale*.

Cursul Povești Digitale, desfășurat la Campusul Competențelor (pe atunci – Centrul Național de Excelență Profesională pentru Bibliotecari) ne-a fost livrat de către trainerul Margareta Tătăruș, din Focșani, România. Cunoștințele, abilitățile, pe care le-am deprins în cadrul Atelierului profesional *Formare Formatori Povești Digitale*, au fost transmise altor colegi de la filialele Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, în cadrul unui alt atelier profesional *Povești digitale* inițiat de același centru, unde am participat ca formator, împreună cu Angela Borș, Filiala „Ițic Mangher”. Pentru a excela ca formatori de formabili avem și un grup pe Facebook – *Povești Digitale*, unde sunt adunate toate poveștile realizate de formatori și formabili, iar membrii grupului își împărtășesc din experiență, oferindu-și suport informațional necesar, evaluează și recenzează poveștile.

Din experiența de formator putem spune că este una deosebită, e activitatea ce te face responsabil și mândru de formabilii tăi. Folosind tehnica poveștilor digitale, bibliotecarii și utilizatorii serviciilor de bibliotecă înregistrează succese. Asta ne permite să afirmăm că povestea digitală este o metodă simplă de lucru și un instrument eficient de promovare a imaginii bibliotecii.

Parascovia Onciu, șef, Filiala „Transilvania”:

Serviciile noi au adus plus valoare instituției noastre. În pas cu BM am îmbrățișat o cultură a serviciilor.

Serviciile inedite au captat public nou, divers, s-au dezvoltat prin interesul sporit pentru lectură, prin curiozitatea exprimată de utilizatori – ce se întâmplă în bibliotecă? Printr-un proiect câștigat la Novateca a fost implementat serviciul „3 Doodler Summer”. Adevărat WOW! a fost captivant!

Biblioteca „Transilvania” de la începuturi a implementat Cluburile ca formă de animație cu publicul. Mai întâi timid, cu tematică doar literară, dar ne-am convins

că e o modalitate prin care poți coaliza oameni cu aceleași interese din orice domeniu. Câte s-au mai perindat în istoria de 30 de ani în slujba comunității... : Clubul Sănătății, Fantezie și dibăcie, Clubul epigramiștilor *Buturuga mică*, moderat de epigramistul Grigore Drăgan, Clubul francofon *Eu citesc, deci sunt*; Tărâmul creației; Clubul *Senioarele și seniorii pe net*, *Mens sana in corpore sano*, Penelul magic destinat picilor, Clubul *Consiliul Europei*, moderat de poeta Renata Verejanu. Aceste cluburi, nici pe departe nu-s toate, au fost benefice pentru utilizatori, adunând public de diferite vârste și interese, unindu-i în jurul lecturii, cunoașterii, posibilităților de a se împrieteni între ei.

Cinemateca de vineri a atras în aula bibliotecii mulți tineri, deoarece erau rulate filme românești, ecranizări ale romanelor scriitorilor români: „Moromeții”, „Pădurea spânzuraților”, „Ștefan cel Mare” ș.a.

Clubul „Esperanto” (Rondeto de Esperanto), studierea limbii internaționale *Esperanto*, conducător Iurie Grecov, un împătimit al limbii esperanto, filatelist, redactor al revistei „Codru” (varianta în limba rusă). Ionel Oneț, a fost invitat la Zilele Bibliotecii, a prezentat cartea sa în română și în limba esperanto, în august 1996, invitat fiind la zilele Bibliotecii și Iurie Grecov. Din discuții am conchis să organizăm acest curs de studiere a limbii esperanto. Până și azi vin din Rotterdam, Olanda, colete de cărți de la acest prieten drag al Bibliotecii. Drumul lor poate fi și jumătate de an, așa de departe e calea coletelor. Dumnealui este locuitor al acestei țări și lector conferențiar al UEA Universala Esperanto-Asocio.

Cenaclurile literar-artistice la început de activitate au fost întruchiparea tuturor posibilităților de a aduna publicul pentru comunicare, cunoaștere, apropiere de tezaurul cultural universal, al multiplicării activităților și promovării fondului de carte, așa a luat ființă Cenaclul literar-artistic, *Perpetuum*, condus de scriitorul Leo Butnaru (1996 – 2007). „Ar fi de menționat că în structura și activitatea sa, cenaclul *Perpetuum* a fost un focar radiant de cultură, literatură în diversitate și, concomitent, a focalizat talentul și inteligența protagoniștilor săi, indiferent de vârstă. Prin urmare, *Cenaclul Perpetuum* a fost parte coagulantă în manifestările de cinstire a cărții și creatorilor ei, organizând premiere, lansări de noi apariții editoriale, recitaluri de poezie, expoziții de pictură și nu numai, care au avut – menționăm – drept protagoniști tinerii, dar și importante personalități ale spiritualității panromânești”, scrie autorul în articolul său despre Cenaclul *Perpetuum*.

„Rapsozii Ciocanei” un nou început pentru Biblioteca „Transilvania” în promovarea tezaurului folcloric, a melosului popular, a obiceiurilor și tradițiilor poporului român, condus acest cenaclu a fost de doctorul în etnologie, regretatul Tudor Colac. Ședințele organizate de el erau așteptate cu drag și nerăbdare, pentru că se discutau, lansau, cărțile noi apărute în domeniul etnologiei și nu numai din acest domeniu, cu prezența autorilor. Mulți interpreți începători au evoluat aici și și-au

luat zborul anume de la acest cenaclu. Tradițiile poporului român erau promovate la sărbătorile de Crăciun, Anul Nou, Paști. Artiști de muzică populară erau prezenți, fiind acompaniați de taraful „Rapsozii Ciocanei”, ei adunau publicul, care nu dorea să plece de la aceste ședințe. Nelipsite erau și expozițiile de pictură și carte.

Activitatea Salonului literar „Ceaiul de la ora patru”, moderat de profesoara de limbă și literatură română de la liceul „Gaudeamus”, Alexandra Tănase, a durat timp de 15 ani. O bună generație de adolescenți au avut oportunitatea de a cunoaște aprofundat operele literare ale scriitorilor autohtoni, ale clasicilor români și ale scriitorilor nemeritat uitați. O parte din ei sunt cititori fideli ai bibliotecii. Întemeind familii, ei vin la bibliotecă și cu copii lor. Ana Gabor, Cătălina Burlacu au fost și angajatele bibliotecii.

Cenaclul „Traian Brad”, era moderat de către ziaristul, lingvistul și omul de cultură, Vlad Pohilă, care organiza pentru tineri ședințe de promovare a istoriei, limbii române, culturii românești, acțiuni de cinstire a memoriei ctitorului Bibliotecii „Transilvania”. Un alt reper al Cenaclului „Traian Brad” a fost inițierea tinerilor în arta lecturii și în etapele de scriere ale unui articol, eseu: redactarea, analiza și descoperirea tinerelor talente care au vocație literară.

Zilele Bibliotecii „Transilvania” reprezintă o filă memorabilă a istoriei Bibliotecii Publice, ilustrând foarte convingător eficiența activității noastre ca instituție culturală la dispoziția comunității, centru de informare/ documentare și de instruire a

Mariana Harjevschi: Angajament civic: e-transformare @ bibliotecii, o conferință care și-a propus să aducem în vizor subiecte privind aplicarea tehnologiilor informaționale de către biblioteci și mobilizarea comunității de utilizatori în vederea beneficiarii de informații și servicii publice online în cadrul instituțiilor bibliotecare. Ne-am dorit mult să interacționăm, să dialogăm cu experți de dincolo de breasla noastră bibliotecară pentru a exprima disponibilitatea, dar și de a accentua mai profund semnificația iminentă a bibliotecilor ca spațiu unde cetățenii își pot exercita drepturile civile fundamentale. Iar bibliotecarii de la Biblioteca „Transilvania” au susținut în demersul lor de a transforma biblioteca în instituție modernă, performantă, interactivă în baza utilizării tehnologiei informației și comunicațiilor, inclusiv revitalizarea rolului acesteia în promovarea accesului la informații de interes public. Prin promovarea e-platformelor a menținut o cooperare strânsă cu instituții din comunitate pentru extinderea accesului la serviciile e-guvernare pentru a asigura un angajament civic al fiecărui membru din comunitatea Ciocana.

tinerei generații. Au întrunit de-a lungul celor treizeci de ani numeroase personalități de vază ale culturii, literaturii, artei, științei și vieții publice de pe ambele maluri ale Prutului, o prezență cu adevărat remarcabilă constituind-o reprezentanții Clujului.

Aceste „Zile” s-au asociat cu niște întâlniri de suflet, poduri de cărți construite pentru cititorii noștri, pentru satisfacția noastră spirituală și pentru un viitor al armoniei interumane, având ecou și un răsunet mare. Când vorbim despre Zilele Bibliotecii „Transilvania”, trebuie să menționăm că cele mai de amplasament au fost edițiile consacrate aniversărilor de 5, 7, 10, 15, 20, 25, 30 de ani de activitate de la fondare, în ansamblul lor cu multe inovații.

În cadrul Zilelor Bibliotecii „Transilvania” a luat naștere *Salonul de toamnă al editurilor transilvănene și basarabene* (1996), acesta se desfășoară anual. Cărțile expuse rămân în posesia Bibliotecii în majoritate absolută, sunt noutăți editoriale venite de la Cluj-Napoca, București. Ochii multor vizitatori se opresc îndelung asupra acestui patrimoniu de excepție adus din Ardeal pentru publicul din Chișinău, în sprijinul cunoașterii, cultivării, dar și apropierii noastre spirituale.

Liliana Juc, șef, Filiala „Târgoviște”:

Sezonul de vară la biblioangajament civitetică întotdeauna este fierbinte, cu multă agitație: elevi cu liste de lectură obligatorie/ de recomandare interminabile, colegieni cu fișe de achitare care trebuie semnate, beneficiari care urmează tradiția, *aici, se întâmplă ceva frumos întotdeauna!* Tabloul estival este același – torid, doar diferit ca intensitate de culori.

Ne-am făcut bilanțul verii, am conchis că deținem în palmares zeci de activități interesante ca formă, dar și conținut: ateliere de lectură cu diferite tehnici de lectură (lectură cu pantomimă, în ștafetă, în perechi), ateliere de creație, aplicații pe tabletă, jocuri de dezvoltare a inteligenței, experimente, întâlniri cu specialiști în domeniu, personalități, vizite ghidate, excursii etc. Am reușit să depozităm multe în creierașul nostru! În fiecare zi, noutatea se îmbina cu cele parcurse anterior, interpretăm materialul însușit prin crearea posterelor, vizionarea materialelor video, inițierea concursurilor. Am dezvoltat gândirea critică și analitică prin jocurile cognitiv-distractive, de evaluare.

Am continuat tradiția desfășurării serviciului *Micii europeni*, descoperind ce înseamnă Marea Familie Europeană, identitatea și farmecul fiecărui stat din cele 28 de state membre.

În *Ziua voluntarului la Biblioteca „Târgoviște”*, i-am reunit pe invitații care au răspuns solicitărilor noastre, au izbutit să completeze cu activități frumoase Programul

estival *Provocarea verii*. În acest Program estival *Provocarea veri: citește! descoperă! creează!* am ținut ritmul cadentat timp de 12 săptămâni (6 grupuri de participanți).

Componenta *Citește!* am făcut-o atractivă prin tehnici „nonșalante”, valorificând literatura popular-științifică. Aici am enumera *lectură pe laviță, lectură lângă palmier, lectură lângă lampa cu gaz, lectură cu pantomimă*, ele fiind dictate de subiectul zilei. Bunăoară, despre datini și obiceiuri de Duminica Mare, am lecturat *pe laviță*, despre deportări, am citit *lângă lampa cu gaz*, citeam despre știință (soare, mare, curiozități etc.) lângă o plantă gen palmier, cu imaginea și sunetul mării pe videoproiector. Cadrul exotic, îmbietor construit ne sugera uneori denumirile, precum, *lectură lângă palmier* și incita la lectură. *Lectura cu pantomimă* (unul citește, ceilalți mimează) adorată de copii, anima toate activitățile. Lecturând timp de aproape 8 săptămâni, am creat o *școală a lecturii*, unde am crescut performanța lecturii prin lectura exploratorie. Denumirile neordinare (*lectură pe laviță, lectură lângă palmier, lectură lângă lampa cu gaz, lectură cu pantomimă*), crearea unui spațiu adecvat, prezența unor obiecte de artizanat (lampă, lăicer), improvizarea unei plaje prin imagini și sunete ambientale, toate au susținut un mediu favorabil lecturii.

Cunoașterea sau descoperirea le-am realizat prin lectură, experimente, dar și cu ajutorul specialiștilor pentru mai multă credibilitate. La capitolul *Explorează* am cercetat subiecte din domeniile: științele naturii, ajutor medical, financiar, drept, științele comunicării, artă, istorie.

Nici componenta *Creează!* nu a fost mai prejos. Am enumera ateliere, master-classuri, în care am însușit tehnici de lucru în pastel și acuarelă, am desenat în creion, pe asfalt, am confecționat zmei, am elaborat postere la diferite subiecte, precum: reciclarea hârtiei, drepturile și obligațiile copiilor, și, desigur, capodopera – uriașul Zmeu cu aripi/ postere din cunoștințele acumulate pe parcursul a 8 săptămâni.

Mariana Harjevschi: Programul *Provocarea verii*, practicat pentru prima dată la BM „B.P. Hasdeu”, s-a dovedit a fi unul remarcabil prin modul în care a fost gândit și aplicat. *Provocarea estivală* a intrat în ritm alert, atractiv și interesant cu o varietate de tehnici, jocuri, tematici, abordări. Inspirați din conceptul Bibliotecii Publice din Chicago, ne-am orientat spre *Lectură, Creativitate, Tehnologii și STEAM*, acestea formând ingredientele programului: *Citește. Descoperă. Creează.*

Fiecare componentă *Citește! Descoperă! Creează!* din Jurnal a oferit provocări pe care participanții aveau posibilitatea să le realizeze acasă, împreună cu familia sau de sine stătător, ori la activitățile din filiale.

Stela Timofti, șef, Filiala „Târgu-Mureș”:

Biblioteca „Târgu-Mureș” are capacitatea de a-și sincroniza mesajele și activitățile în parteneriat cu mai multe instituții cultural-educative din sector.

Biblioteca „Târgu-Mureș” e într-un proces de modernizare continuă, inițiind servicii de dezvoltare a competențelor pentru întreaga comunitate – fie de arta vorbirii, fie competențe digitale, de mecanică și programare în robotică.

Copiii care ne vizitează sunt niște norocoși – au o sală a lor, bine mobilată și frumos colorată, unde citesc, sunt implicați în servicii și ateliere de lucru, ascultă povești, comunică și se descoperă unul pe altul. Participă cu plăcere la toate activitățile și serviciile din cadrul bibliotecii, însă preferata lor rămâne „Ora TV”. De ce „Ora TV”? Pentru că ne-am dorit să-i învățăm pe micii cititori să scape de complexe, să învețe a comunica, vorbind frumos și corect. Mulți dintre ei chiar se visează prezentatori de știri, reporteri și moderatori de evenimente, dar puțini înțeleg că, pentru a fi credibili și convingători în fața microfoanelor sau a camerelor de luat vederi, trebuie să vorbească corect, expresiv, clar și convingător.

„De pe culmile Râșcanilor” este un program de cunoaștere a patrimoniului cultural și istoric al cartierului Râșcani cu diverse teme, excursii la obiective turistice, teste interactive, lansări și prezentări de cărți despre Chișinău, în special, despre sectorul Râșcani etc.

De o mare popularitate în rândurile adolescenților se bucură serviciul „Viitoarea mea carieră” – program de orientare profesională pentru viitorii absolvenți. În cadrul programului sunt invitați reprezentanți ai diferitor profesii, care au realizat prin muncă, studiu și perseverență succese în domeniile în care activează.

Liliana Juc, șef, Filiala „Târgoviște”:

Scriitorii desăvârșesc evenimentele!

La Provocarea verii, ediția 2021 „Citește și descoperă Chișinăul!”, am pășit prin istorie, admirând și descoperind lucruri interesante, utile, curioase despre orașul Chișinău. Am aflat care sunt galeriile de pictură din Chișinău, ce conțin, ce reprezintă, am învățat tehnica de lucru – pointilismul, care presupune realizarea unei picturi prin mici pete (puncte) de diferite culori și tonuri. Astfel, participanții au punctat Chișinăul, așa cum și-l doresc să-l vadă – verde, frumos, colorat. Frumusețea orașului am descoperit-o și prin volumul „Jurnalul micului călător din Chișinău” de Victoria Fonari, pentru care mottoul *Orașul vieții mele* este unul relevant. Ne-am întreținut în discuții înălțătoare despre poezie, motive de inspirație, sentimente. Am transmis și recepționat mesaje din poeziile semnatei.

Memorabilă a fost *Întâlnirea cu scriitorul Dumitru Crudu*. Momentul de înviore, unde s-a prins și scriitorul, a fost urmat de exerciții de plasticitate a mâinilor, prezentarea participanților, revizuirea cunoștințelor despre Chișinău acumulate la ședințele anterioare, etalarea acestora, prezentarea sumară a biografiei scriitorului Dumitru Crudu. Familiarizarea cu volumul „O bătrână de unsprezece ani” (teatru pentru copii) de Dumitru Crudu a fost făcută prin nararea predictivă și lectură teatralizată a unor secvențe. Am văzut Chișinăul ca text datorită scriitoarei Maria Pilchin, care a desfășurat un atelier de scriere creativă la filiala noastră. Proba orașul *Chișinăul văzut ca text* a ieșit una năucitor de interesantă. Ne-am întâlnit cu scriitoarea Moni Stănilă. Am fost parte a memoriei condeierului imortalizat în romanul „Războiul solomonarilor”. A fost un dialog cordial, cu întrebări interesante, inspirație, cu mesaje frumos formulate, cu multă stare de spirit. Moni Stănilă ne-a mărturisit că orașul verde și frumos, pe nume Chișinău, îi este foarte drag.

Lidia Kulikovski: Liliana Juc, ne spune că se teme de cei care zic că nimic nu merită osteneală (citând-ul pe Octavian Paler). Rezultatele Liliane și cele ale echipei „Târgoviște” demonstrează contrariul.

Am aflat ce au zis *Călătorii străini despre orașul Chișinău*. Personalitățile prezente la activități ne-au făcut vara și orașul mai frumos, iar Programul estival Provocarea verii, ediția 2021, *Citește și descoperă Chișinăul!* datorită dumnealor a fost unul complet și desăvârșit.

Aliona Nosatî, șef, Filiala „Nicolae Titulescu”:

Am conștientizat treptat că fiecare bibliotecă trebuie să vină cu ceva unic și atunci succesul e garantat.

Individualitatea, comunicarea autentică cu publicul e prețuită aici, la BM „B. P. Hasdeu”. Îmi amintesc cu drag și de experiență WOW pe care am avut-o și în 2018, transformând biblioteca într-un *atelier de croitorie*. Ideea a apărut cu venirea noii angajate Olga Aga. La întrebarea „*Ce poți face cel mai bine pe lume?*”, a răspuns sincer – „*Pot coase.*” Atunci mi-a venit un gând – uite omul potrivit pentru un serviciu potrivit. Astfel, am lansat un serviciu inedit cu frumosul generic „*BiblioCroitorașii.*”

Ne-a mai motivat să mergem înainte și un sac dăruit plin cu pânză. Cum să nu ai un serviciu legat de vestimentație când ai un croitor, o mașină de cusut, un sac cu pânză, copii dornici de a învăța meseria de croitor? Zis și făcut, ne-am apucat serios de lucru, încrezuți că „brandul” bibliocroitorașilor va fi recunoscut nu numai la noi în țară, dar și peste hotarele ei. Fără glumă, așa a și fost! „Marfa” realizată a ajuns cu succes, începând de la *Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”*, Biblioteca Publica Raională Ungheni „D. Cantemir” până la Biblioteca Metropolitană București. A admirat publicul bucureștean colecția în întregime: *bentițe pentru fete* (accesorii moderne pentru păr, de diferite forme, mărimi și culori), *truse pentru cosmetică* (spuneți-mi cărei domnișoare nu-i place să aibă o trusă originală), *fuste* (mai mătăsoase, mai vaporose, mai elegante), *trăistuțe pentru cărți* (colorate și frumos ornamentate), *eșarfe de primăvară*, *șorțulețe de bucătărie*, *pernuțe-scăunele*, *jucării moi* etc.

Lista e mare, ajungem înapoi din *București* la Biblioteca noastră, unde toate instruirile serviciului au avut un caracter ludic și au fost însoțite de muzică, dans, prezentări de modă, sesiuni foto, jocuri distractive și umor. Nu întâmplător, impactul „bibliocroitorașilor” a fost unul productiv – copii instruiți, stilați, fericiți, unici și recunoscuți. Așadar, reiese că un serviciu de calitate are posibilități uimitoare și că toți avem șansa de a implementa servicii extraordinare în structura bibliotecii în care activăm.

Liliana Juc, șef, Filiala „Târgoviște”:

Serviciul și-a manifestat utilitatea și atractivitatea în timp.

Pe raftul bibliotecii din Spațiul Copii, sta o carte frumoasă, am deschis-o și m-am pomenit într-o lume a țărilor cu povești. Era volumul *Micii europeni* care reunea ca într-o imensă cutie cu jucării în mii de culori și luminițe, obiceiurile și poveștile celorlalți, unde fiecare țară europeană era văzută de ochii ghiduși ai copilului într-un fel neobișnuit și nostim.

Și tocmai acest din urmă aspect a dus la ideea inițierii unui nou serviciu *Micii europeni*. Descoperirea bogățiilor spirituale din diverse tradiții, apropierea de valorile europene, cunoașterea identității și farmecului fiecărui dintre cele 27 state membre, desemnează obiectivele acestuia. În cadrul lui, participanții sunt familiarizați în linii mari cu istoria, cultura, arta țărilor comunitare, descoperă lucruri inedite, cu titluri captivante.

Vizitele virtuale ne-au prilejuit atâtea ocazii de descoperiri, acumulare de lucruri curioase, dar și demne de a fi memorizate. Bunăoară, de ce Spania este locul vacanțelor eterne; despre ceva fără viitor, fără esență, se zice *a face castele în Spania*; sediul companiei unde se fabrică acadeaua pe bețișor Chupa Chups a fost desenat de marele pictor spaniol Salvador Dali; Don Quijote și Sancho Panza au devenit personaje proverbiale; Biserica *Sagrada Familia* se găsește în inima Barcelonei; *Eu și Platero* de J. R. Jimenez este cartea preferată a copiilor spanioli etc.

Micii europeni este un serviciu estival la a XIII-a ediție, unde participanții descoperă savoarea copilăriei și particularitățile reprezentative pentru fiecare stat european, curiozități, delicii culinare, tradiții și obiceiuri.

Vini cu multiple argumente în favoarea acestui serviciu care și-a manifestat utilitatea și atractivitatea în timp. În primul rând, este unic prin materia însușită și prin abordare, a devenit un instrument de promovare a lecturii, se găsește în topul preferințelor cititorilor (din sondajele participanților la Programul estival Provocarea verii: *Citește! Descoperă! Creează!*, clubul pe interese *Micii europeni* a constituit cea mai interesantă activitate de explorare), are durabilitate, se desfășoară a treisprezecea vară, în fiecare zi de miercuri a lunii iunie și iulie, la ora 11:00, iar argumentul cel mai forte ar fi că doi dintre participanții prezenți de la inițierea acestui serviciu, din 2010, Alex Jangă și Andreea Jangă, elevi la Liceul „Dante Alighieri”, participă și ei acum în calitate de formatori, desfășoară ședințe în cadrul acestui serviciu.

Natalia Kravciuk, șef, Filiala „M. Costin”.

Deseori cititorii ne spun: Aici descoperim sensibilitatea, delicatețea unei atmosfere ce îndeamnă la reflecție, parcă ne întoarcem în trecut – anii 70-80, sec. XX, ceea ce este foarte plăcut; ne propuneți servicii moderne, organizați evenimente și activități interesante.

E de menționat, că numărul cititorilor de la o zi la alta e mereu în creștere. Lor le propunem atât servicii tradiționale, cât și noi, moderne, mergând în pas cu dezvoltarea tehnologică a comunității și soluționând problemele lor de învățare prin crearea de abilități artistice, creative, de orientare informațională, de relaționare și petrecere a timpului liber prin diverse forme și activități de animație.

Connect Plus: instruirii privind bazele calculatorului, aplicațiile din pachetul Microsoft Office, navigarea pe Internet, utilizarea rețelelor sociale, a platformelor online de comunicare, dezvoltarea creativității în crearea unui video, cunoștințe necesare pentru orientarea în resursele informaționale, regăsirea și utilizarea corectă a informației.

Scazkoterapia: cunoașterea poveștilor, dezvoltarea atenției, formarea cugetării și imaginației creative, dezvoltarea abilităților, lucru în echipă, cultivă bunătatea, dorința de a ajuta și de a avea grija de alții, atracție față de lectura.

Vacanța veselă la bibliotecă: încurajarea copiilor la lectură, distragerea de la calculator, telefoane și rețele sociale, prestarea activităților interesante, dezvoltarea abilităților creative, lucrul în echipă.

Club 65+: atragerea seniorilor la bibliotecă, promovarea cărții și lecturii, comunicarea într-o atmosferă relaxantă, noi prieteni, realizarea ideilor creative, dezvoltarea interesului pentru istoria familiei, tradițiilor naționale, pentru a pune în aplicație cunoștințele și abilitățile, împărtășirea experienței, învățarea și acceptarea noului.

Atelier de creație „DecoArt” : pentru copiii cărora le place să lucreze cu diferite materiale în domeniul handmade, să-și dezvolte creativitatea.

Limba engleză pentru copii : Biblioteca mereu este în căutarea unor forme și metode creative, dar și inovații pentru atragerea utilizatorilor.

Terapia basmului

Este cunoscut faptul că lectura poate ajuta nu numai la dezvoltare, dar mai are și o influență terapeutică asupra copilului. Dar ce-i interesează și de ce au nevoie acești copii? De povești. Am tatonat terenul, am vorbit cu vizitatorii, părinții, învățătorii claselor primare, educatoarele de la grădinițele de copii pentru a afla care sunt cele mai importante doleanțe ale copiilor.

Dialogurile ne-au oferit multe sugestii, propuneri și în urma analizei și a discuțiilor cu echipa am hotărât să implementăm programul *Terapia prin basm*. Astfel, a început să funcționeze un serviciu nou pentru copiii de vârstă preșcolară și din clasele primare (septembrie 2016). La început au fost doar 10 persoane, aproape de aceeași vârstă, dezvoltare intelectuală și interese. Conform acestor criterii am trasat direcțiile principale ale serviciului respectiv: citirea și povestirea basmelor, analizarea acestora. Treptat, numărul doritorilor a crescut și atelierele se desfășoară deja în două limbi. S-au desfășurat 303 ședințe la care au participat 5285 de copii.

În timpul vacanței copiii sunt lăsați din capul lor și părinții se gândesc în ce mod să-și rezolve această problemă deloc ușoară. În acest context, biblioteca a lansat un program special, ce include vacanțele de iarnă, primăvară, vară, toamnă, având drept scop să ofere copiilor posibilitatea de ași petrece timpul cu folos. „*Vacanța veselă la bibliotecă*”, având drept scop de a atrage cât mai mulți copii pentru odihna plină de.

Pentru prima dată spațiul nostru a fost neîncăpător pentru toți doritorii. Copiii erau de diferite vârste 6-13 ani. Copiii vin permanent, cu plăcere la bibliotecă, iar părinții nu-și mai fac griji, ci se bucură că odraslele lor sunt ocupate la bibliotecă. La 58 de activități, au participat 470 de persoane. În viitor ne așteptăm alte vacanțe și întâlniri plăcute.

Actualmente, biblioteca organizează un șir de acțiuni, oferind posibilitate locuitorilor să-și petreacă timpul liber și, totodată, își deschide larg ușile unor cluburi și asociații pe interese. Biblioteca „M. Costin” a devenit un centru, unde fiecare își poate găsi ocupații după bunul plac: unii sunt pasionați de lectură, alții de arta de creație, descoperind și noi prieteni cu aceleași interese, se relaxează, uitând de problemele care îi frământă. Pentru majoritatea pensionarilor, în ultimii ani, biblioteca este cea mai accesibilă. Deseori ei se plâng de singurătății, comunică puțin, plâng după trecut, în plus au și o sănătate șubredă. În rezultatul discuțiilor am luat decizia de a deschide un club pentru cei de vârsta a treia care a adunat 73 seniori!

Atelier de creație „DecoArt”. Noi ținem cont de interesele fiecărui copil și aplicăm metode creative. Au avut loc deja 287 de activități, la care au participat 1672 de copii. Atelierele încurajează creativitatea, stimulează imaginația, simțul observației. Copiii sunt inițiați în diferite tehnici de pictură, desen și modelaj, pe diverse teme din povești sau referitoare la mediul înconjurător.

2.3. COLABORARE, PARTENERIATE, VOLUNTARIAT

Aliona Nosatî, șef, Filiala „Nicolae Titulescu”:

Menținem Biblioteca prin Puterea Inovației! Da! E posibil! Cu parteneri de nădejde!

Privind în urmă, îmi amintesc cu mândrie și despre proiectul internațional *Cartea ne unește*. Convinși fiind că ar fi super tare să extindem activitatea bibliotecii și pe plan internațional, l-am atras pe un vechi partener, ONG-ul „Kids Art”, care activa tocmai în Egipt. Negocierea a pus pe temelie solidă realizarea unui produs original și de calitate – o carte animată. Douăzeci de copii de pe ambele continente au realizat douăzeci de desene și texte care au fost adunate la un loc. Spre bucuria participanților: Ina Graur, Evelina Sârbu, Anastasia Alexa, Delia Pîntea, Victoria Pregel, Feruza Tagaev, Irina Sainsus, Farida Mokhtariar, Rana Hussein, Jana Hassan, Malak Elgendy, Anas Metwally etc., cartea a ieșit „de sub tipar” atractivă, dinamică, colorată, vie, internațională... Copiii o lecturează în continuu.

Juriul din Egipt, analizând lucrările participanților, i-a oferit premiul cititoarei din Moldova Evelina Sârbu. Trofeul egiptean a fost înmănat de fondatoarea ONG-ului „Kids Art”, Estela Raileanu, în incinta bibliotecii și în compania utilizatorilor ei. Momentul a emoționat-o pe cititoarea noastră până la lacrimi. „Sunt fericită! Acest trofeu îmi va aminti mereu despre cartea elaborată împreună cu prietenii mei din Egipt”, – ne-a mărturisit Evelina. Cartea animată a adunat grămăjoară cititori și emoții de pretutindeni, iar o bibliotecă mică a ajuns să fie cunoscută de o lume mare. Partenerii ONG-ului au rămas entuziasmați de conlucrarea fructuoasă și am continuat-o prin altă idee originală – realizarea workshopului *Ilustrează-ți cartea*, scopul fiind dezvoltarea abilităților de elaborare a unei cărți ilustrate. Participanții și-au asumat rolul de scriitor, pictor, redactor, machetator, grafician ca doar după două zile de muncă intensă (scrierea textului, ilustrarea fragmentelor îndrăgite, realizarea copertii etc.) să apară la „tipografia” bibliotecii „N. Titulescu” cartea nou-nouță cu genericul *Poveste fără sfârșit. De ce fără sfârșit?* Pentru că suntem dispuși să mergem înainte, să învățăm și să ne dezvoltăm.

Fără sfârșit sunt și produsele noastre – mai mici, mai mari, mai bune, mai puțin bune. Avem și goluri și greșeli pe alocuri, care ne pun pe gânduri și ne fac să le analizăm: „Bine, dacă ceva nu este în regulă, poate ar trebui să facem altceva”. De exemplu, am sesizat că, din păcate, comunitatea nu cunoaște unde este amplasată

biblioteca, din motivul că intrarea nu este destul de vizibilă și atractivă. Nu aveam posibilitatea de a soluționa problema cu resurse proprii, de aceea ne-am adresat după ajutor la APL printr-o campanie de Advocacy. De atunci ne bucurăm de cel mai atractiv, inedit, original aspect exterior al bibliotecii! E unic! E plin de culoare! E un decor super tare! E al nostru! Efectul artei a fost unul grozav! Tot atunci a mai apărut realizată din prundiș și prelungirea decorului colorat și înmiresmat – *Grădina Bibliotecii*, care ne bucură cu splendoarea sa anul împrejur (îmi amintesc cum am comandat o mașină de câteva tone de cernoziom bun).

Sută la sută, culoarea ne caracterizează în tot! E „brandul” tituleștean!

Ne mai caracterizează ca bibliotecă ludică, colorată în idei și alt proiect „Ora să ȘTIM”, (am fost unica filială a BM implicată). Un proiect care a îmbinat perfect cititul cu experimentul. *Călătoria în acest proiect a fost una uimitoare*, ne-au mărturisit-o sincer participanții. Copii au călătorit peste tot: univers, pământ, ocean, corp omelesc, ierburi, stup de albine, flori și copaci, insecte și animale, reguli de sănătate, cifre și culori.

Distanțele ce țin de ȘTIM (*Știință, Tehnologie, Inginerie, Matematică*) au fost parcurse cu popasuri creative, cu teme pregătite, flori, emoții și alte „minunății” ce fac fericit un călător inteligent.

Ne-a făcut fericiți și programul „Orașul meu, Orașul tău”, realizat ani de-a rândul în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Panait Istrati” Brăila, România. *Cum să nu-ți promovezi orașul natal și să nu faci schimb de experiență cu alte orașe la fel de minunate atât din țară cât și din România?*

Cum să nu participi la un alt proiect ce include cuvântul „Vreau”! Să nu credeți că cititorul nostru și-a dorit o bomboană sau o jucărie. Dânsul a cerut hrană pentru suflet, zicând doar atât: „Vreau să-mi citești!” La care, noi, bibliotecarii, bucuroși nevoie mare, am răspuns: „Poftim, dragilor! Aveți toată șansa să participați cu întreaga familie la un proiect preluat de peste Prut „Vreau să-mi citești” (anul 2017). Imediat cinci familii pasionate de lectură s-au avântat în „aventura” lecturii. Iată și impresiile participanților: *Acest proiect ne-a redat buna dispoziție, ne-a îndemnat să citim în continuare, să acordăm și mai multă atenție copiilor noștri (Familia Ababii); Am descoperit și alte familii îndrăgostite de carte, pe propriii copii în altă ipostază, noi texte, sfaturi înțelepte (Familia Cojocari); Mi-a plăcut acest proiect, deoarece am*

Mariana Harjevschi: A fost o experiență minunată la Biblioteca „Titulescu”. Alături și de alte biblioteci-filiale, ne-am propus să creștem atractivitatea lecturii prin dezvoltarea capacității de inter-relaționare între părinți, bunici și copii. Mă bucur să constat că părinții au apreciat aceasta!

fost alături de mama, de bunica, nu numai acasă, dar și la bibliotecă. Împreună ne-am simțit minunat (Corina Leahu). Aceste mărturisiri pot să demonstreze din plin că a fost o experiență memorabilă.

Elena Butucel, director adjunct, Direcția Lectură și dezvoltare servicii:

Dacă lași urme frumoase pe pământ, acestea se întipăresc adânc în memorie.

Un efort aparte, îl dedicam „Zilelor bibliotecii”, care se desfășurau pe parcursul a cinci-șapte zile, anual, în luna aprilie când a fost inaugurată biblioteca. Acest program conținea evenimente de mare importanță pentru comunitate: lansări de carte, simpozioane, expoziții de pictură, medalioane literare etc., cu participarea personalităților notorii de pe ambele maluri ale Prutului. Ce poveste frumoasă se întâmpla atunci! O poveste care îți dădea aripi și te făcea să zbori fără să te oprești, planând deasupra întregului spațiu românesc! Îmi amintesc că au fost organizate mai multe activități și evenimente profesionale și culturale în parteneriat cu Biblioteca Județeană din Constanța, atât cu prezența personalităților din Chișinău, cât și din orașul de la Marea Neagră. Ne întâlneam destul de frecvent pentru a cunoaște cultura, istoria dobrogeană, dar și cea a ținutului basarabean. În acele zile memorabile ofeream comunității chișinăuiene tot ce aveam mai bun. Atunci se reuneau numeroși profesioniști ai cuvântului scris: scriitori, bibliotecari, profesori, istorici, cercetători din diferite domenii pentru a comunica cu utilizatorii bibliotecii. Biblioteca era locul de întâlnire a multor personalități pentru fixarea unor repere culturale comune. Erau implicați și partenerii, voluntarii, utilizatorii. Dacă evenimentul era prezentat la TV, Radio, presa scrisă, era clar că a fost unul de succes. Fără îndoială, multe din acestea au fost reflectate, diseminate de mass-media, pentru că de fiecare dată veneam cu ceva inovativ, interesant, pentru că oamenilor le plăcea să participe la ceva autentic, care-i făcea să se simtă bine, să interacționeze, să cunoască noi personalități. Merită să accentuez că am trăit pe deplin de nenumărate ori sentimentul realizării unor evenimente excepționale și că am reușit să fac lucruri inedite pentru utilizatorii bibliotecii, să aduc adevărate valori în spațiile bibliotecii. Și rezultatul major era obținut datorită faptului că fiecare membru al echipei era implicat, aducându-și aportul în felul său.

Aportul substanțial al constănțenilor a fost, crearea unei colecții consistente de carte în limba română de la Chișinău, care în acea perioadă a anilor '90, era un mare

deficit. Au donat documente de referință din diferite domenii, manuale, analize și sinteze literare, publicații periodice, cărți vechi și rare și nu în ultimul rând multă literatură artistică. A fost o selecție de calitate, oferită prin generozitatea colegilor de la Biblioteca Județeană din Constanța.

Apropo de vizitele colegilor de la Constanța, încercăm și noi să le dăm culoare, apelând creativ la posibilitățile noastre. După șirul de activități culturale cu mulți invitați, desfășurate la Biblioteca „Ovidius”, unde eram cu toții implicați, în calitate de organizatori, cu discursuri, comunicări, prezentări, interviuri oferite pentru mass-media etc., hoinărind până târziu pe străzile Chișinăului nocturn, legasem o prietenie frumoasă cu câțiva colegi din Constanța. Ne bucuram mult de întâlnirile profesionale, care ne ofereau și un spațiu pentru discuții, întâlniri mai personale. Plăcute aduceri aminte îmi trezesc momentele de odihnă alături de colegii noștri de la Constanța, am reușit să facem acea conexiune spirituală perfectă. Era pur și simplu minunat: interacționam, ne spunem poveștile vieții, croiam noi proiecte de activități comune, deveneam și mai apropiați... cu noi idei de desfășurare a noilor evenimente, care ne străduiam să fie cât mai mediatizate, pentru a ne ocupa un loc anume în comunitate, dar și în salba de Filiale a BM. Ne doream mult să fim cei mai buni și la unele capitole chiar ne-a reușit, primeam aceste aprecieri și din partea colegilor din Constanța.

Fiind în vizită la Biblioteca Județeană din Constanța, în spațiile bibliotecii m-am întâlnit cu tineri cititori de-ai noștri, care-și făceau studiile la facultate în acest oraș ospitalier. Cât de frumos era să-i auzi povestind despre lucrurile minunate la care au participat alături de colegii de la Biblioteca „Ovidius” din Chișinău. Fără falsă modestie, dar aceste amintiri m-au flatat. Și imediat m-am gândit ce mică e lumea și încă un lucru minunat: dacă lași urme frumoase pe pământ, acestea se întipăresc adânc în memorie.

Elena Sinița, șef, Filiala „Maramureș”:

Activitatea de voluntariat îți dă posibilitatea să cunoști oameni din domenii variate, să colaborezi și să construiești relații avantajoase în beneficiul utilizatorilor, a comunității.

O componentă esențială în activitatea bibliotecii noastre reprezintă voluntariatul care generează cele mai nobile aspirații ale omenirii – solidaritatea, echitatea, libertatea. În acest sens, tinerii au șanse de a se implica și manifesta într-o varietate de acțiuni în diverse domenii. Voluntarii noștri și-au oferit

în mod liber timpul, talentul și energia în beneficiul altora și anume a tinerilor cu CES. Ei s-au implicat activ în proiectul poveștilor terapeutice cu genericul: „Eu spun un cuvânt, tu scrii o poveste”, aceste activități au întărit relațiile de interdependență dintre bibliotecar, voluntar și beneficiar devenind o istorie de succes. Ca urmare a acestei colaborări am inițiat câteva activități sociale și educative, la care am participat împreună cu un grup de elevi entuziaști din treapta gimnazială, care s-au oferit voluntari pentru a-i ajuta pe copiii cu dizabilități de aici. Cu toate că la început voluntarii au fost puțin speriați și emoționați, în cele din urmă s-au adaptat și au creat o punte de legătură cu aceștia prin atitudine, fiind deschiși și prietenoși, prin jocuri, sprijinindu-i și lucrând împreună cu ei, în final, comunicând prin gesturi adecvate și cuvinte simple, clare, distincte, de laudă. La următoarele întâlniri, activitățile s-au desfășurat din ce în ce mai bine, sub coordonarea noastră directă, așa încât acești copii cu dizabilități s-au bucurat de prezența noastră, iar elevii voluntari au fost mulțumiți că au avut oportunitatea de a-i ajuta pe semenii lor lucrând în echipă și în același timp învățând și experimentând lucruri noi. Este o experiență inovațională binevenită pentru noi, fiindcă însușim deprinderi profesionale. Anul acesta, la acest capitol au venit cu rugămintea de a crea povești digitale terapeutice părinții beneficiarilor și educatorii centrului. În palmares avem multe povești digitale. De Ziua Internațională a Persoanelor cu Dizabilități am avut parte de altă experiență împreună cu părinții, copiii Centrului Serviciului social Asistență Parentală, unde copiii din comunitate au prezentat pentru tinerii cu CES teatrul de păpuși din hârtie, *Sub ciupercă*, scrisă de V. Suteev, *Povestea celor trei fluturași* ș.a. Ne bucurăm mult că copiii din comunitate au fost binevoitori să se implice în activitățile noastre.

Activitatea de voluntariat îți dă posibilitatea să cunoști oameni din domenii variate, să colaborezi și să închei relații de prietenie cu ei. Această activitate non-profit nu înseamnă numai investiție în tine însuși, înseamnă să te conectezi la colectiv, să socializezi, să fii activ într-un mod util și distractiv, înseamnă apartenența la un grup pe care să-l ajuți necondiționat în timpul liber. Din experiența profesională, pot afirma că a fi voluntar înseamnă să dai dovadă de compasiune, de răbdare și înțelegere, de grijă nemăsurată și de dragoste pentru cei pe care îi sprijinim.

Proiectul „*Povești de la bunicuța*” – oră de lectură în voce a poveștilor cu tâlc. Poveștile pentru copii din colecția bibliotecii incluse în ora de lectură în voce au fost selectate cu profesionalism și atenție, pentru a răspunde exigențelor fiecărui copil, părinte, bunic, învățător, profesor sau educator. Cu mare pasiune au fost citite de dna Maria Cocieru, neobosita voluntară a bibliotecii noastre, care până în prezent este căutată și întrebată de utilizatorii noștri, ademenindu-i cu o căldură sufletească, oarecum parentală. În această situație de pandemie, am venit cu un suport de povești online. Acest proiect contribuie la stimularea creativității copilului,

la dezvoltarea vocabularului său, la consolidarea relației și la însușirea unor principii morale esențiale în educația sa.

O altă activitate de voluntariat în care am fost și sunt implicată direct aparține Programului estival „Provocarea verii”, unde prin acțiunile noastre se încurajează participarea și atragerea tinerilor la tot felul de activități ce țin de cultură și creație, interesante pentru copii, iar părinții sunt mulțumiți că au unde lăsa copiii în siguranță. Copiii vin cu plăcere la activitățile noastre. În urma unui program dinainte stabilit și a unui grup format din elevi de vârstă gimnazială din școlile din apropiere, li s-a dat sarcina de a-și demonstra abilitățile de a organiza anumite activități, prin rotație în anumite zile. Prin această acțiune copiii au învățat să lucreze în echipă, să fie solidari și să-și asume responsabilitatea de a duce unele activități la un nivel cât mai atractiv și distractiv. Tinerii voluntari creativi își folosesc talentul pentru a-și dezvolta propriile idei. Ei se pot folosi de talentul lor pentru a face o zi mai plăcută copiilor prin activități de desen, modelare, decupare, muzică, experimente ș.a. Biblioteca s-a transformat într-un laborator de invenții și inventatori. Fiecare descoperire era bazată pe joc sau o serie de activități ludice. Prin acestea am obținut dezvoltarea capacităților profesionale, formarea abilităților de a vorbi corect și clar în fața publicului. Pentru acest compartiment am experimentat și provocat copiii de a face descoperiri împreună cu bunicii și părinții. Pe parcursul activităților în atelierul de creație au fost prezentate produsele creative ce au fost valorificate ca roadele creației copiilor. Așa că fiecare lucrare trebuia să fie originală, să fie valoroasă, să aducă ceva nou, să fie utilă. În acest proiect le place să se implice tuturor copiilor, care vin cu inițiativa de activitate creativă, cu idei și tehnici noi, fiindcă creația schimbă lumea.

Au fost implicați voluntari din Germania, Norvegia, Olanda, Coreea. A fost o colaborare frumoasă și un schimb de idei majore. Am avut activități ocazionale cu voluntarii din comunitate pentru a dezvolta proiecte frumoase atât online cât și offline pentru utilizatorii bibliotecii noastre. Midoni Marin și Constanța Sinița au fost cei mai activi voluntari din cadrul tuturor activităților pe plan muzical și cultural. Ea a realizat și recrutarea altor voluntari creativi de la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice (AMTAP), ne-a înfrumusețat biblioteca cu expoziție de pictură și fotografie și, totodată, a condus mai multe activități de amploare. Alți voluntari activi: elevi de la LT „Traian” - Ana Maria Zastanceanu, Liceul Sportiv „Gloria” – Patricia Cosevaia. Dragobetele au fost mai frumoase împreună cu voluntarii Liceului Republican de Muzică „C. Porumbescu” și Colegiul de Ecologie. Centrul „Copilărie, Adolescență și Familie” împreună cu Alexandra Bulmaga au inițiat ateliere de creație cu copiii din comunitate de sărbători. Lista ideilor din partea voluntarilor creativi este nelimitată pentru tinerii care doresc prin exemplul lor de dăruire și împărtășire să facă lumea mai bună.

Tatiana Coșeri, director adjunct, Direcția Gestionarea și evaluarea rețelei:

La BM s-a format o cultură a voluntariatului.

Voluntariatul la BM este o mișcare acceptată, susținută și recunoscută pentru contribuția sa la coeziunea, incluziunea și solidaritatea socială. Promovarea voluntariatului ca resursă în procesul de modernizare a activității, dezvoltarea programelor și serviciilor destinate publicului chișinăuian este misiunea Bibliotecii Municipale privind activitatea de voluntariat. Biblioteca recunoaște voluntariatul ca un proces bidirecțional, aducând beneficii atât voluntarilor, cât și bibliotecii. Prin intermediul voluntarilor, biblioteca interacționează cu chișinăuienii, devenind promotoare a incluziunii sociale și valorilor culturale. Talentele, abilitățile și competențele profesionale deosebite ale voluntarilor sunt implementate, aplicate în cadrul campaniilor, programelor de lectură și serviciilor de instruire.

Istoria implementării voluntariatului la BM își are începutul de la participarea la Săptămâna Națională a Voluntariatului. Activitatea de voluntariat era cunoscută și chiar desfășurată din plin la BM. Dar mai puțin organizată și înțeleasă prin prisma motivației. Atelierele profesionale, programele, serviciile, mai ales Provocarea verii au convins bibliotecarii de necesitatea recrutării mai multor voluntari.

La BM s-a format o cultură a voluntariatului nonformal. Acest lucru este explicit legiferat în suportul de curs și în Regulamentul de organizare și funcționare a activității de voluntariat. Avem și istorii de succes: voluntarii noștri au obținut burse de studii peste hotarele țării, au trecut concursurile de admitere la studii superioare. Din această perspectivă voluntariatul a adus la Biblioteca Municipală: *Capital cultural* (valori, identitate, apartenență); *Capital social* (creșterea nivelului de încredere între indivizi, diversificarea relațiilor sociale, dezvoltarea organizațională); *Capital uman* (dezvoltarea de competențe, creșterea șanselor de angajare, integrare socială); *Capital fizic* (bunuri, produse, servicii, obiective organizaționale atinse); *Capital economic* (creșterea valorii adăugate) etc.

Anvergura fenomenului voluntariat la Biblioteca Municipală a fost completată de Secretariatul Coaliției pentru promovarea legii și activităților de voluntariat în parteneriat cu Asociația Obștească „Tinerii pentru dreptul la viață” (TDV). În incinta BM a fost inițiat Clubul de Expertiză în domeniul Voluntariat. La ateliere se discuta despre: modalitățile de implicare în activități de voluntariat, cum sunt organizate

evenimente naționale de voluntariat desfășurate în Republica Moldova, care este specificul Săptămânii Naționale a Voluntariatului și ce fel de activități de voluntariat pot fi desfășurate la nivel național. Experții în domeniul aplicării politicilor de voluntariat explicau modalitățile de promovare a voluntariatului, aducând exemple relevante și recomandări de promovare a evenimentelor naționale de voluntariat.

Mariana Harjevschi: Crearea și promovarea conceptului de voluntari la bibliotecă – ne ajută să devenim o bibliotecă dinamică, deschisă tuturor vârstelor și grupurilor sociale, care ține pasul cu nevoile comunității și cu metodologiile moderne de implicare a cetățenilor.

BM a devenit expert în cultura voluntariatului pentru bibliotecile din RM, livrând ateliere profesionale și motivând aplicarea experiențelor în comunitățile lor. Voluntariatul a devenit astfel un indicator de impact inclus în tipizatele de statistică și un criteriu de evaluare a bibliotecilor publice. Considerăm că mișcarea în domeniul voluntariatului la BM a contribuit distinctiv la dezvoltarea infrastructurii de voluntariat din Moldova.

Lilia Gamața, șef, Filiala „Ștefan cel Mare”:

În traseul meu de devenire profesională, îmi plăcea să observ cum erau implicați voluntarii în activitatea bibliotecii.

Îmi amintesc cu drag de activitățile organizate cu voluntari, au fost o mulțime: „Biblioteca spre noi zone de influență”, lecții interactive de informare a tinerilor pe diverse subiecte tematice; Tinerețea – o inimă arzândă, pătrunsă de sentimente de dragoste pentru patrie și neam; Creativitate și inteligență emoțională; Stilurile de gândire și acțiune umană a tinerilor; Puterea celor tineri stă în fața lor: drepturi statale, sociale, politice și civice; Factori de risc: strategii terapeutice de igienă mintală; Adolescenții și toxicomania – stereotipuri, discriminare și relații intergrupale; Tinerii – cetățeni activi ai Europei; Tinerii – identitate, cetățenie și legături sociale; Tinerii o categorie socială vulnerabilă la maladie HIV-SIDA: profilaxia și prevenirea unui flagel al secolului; „Toți diferiți, toți egali” – un amendament social de integrare a persoanelor cu dizabilități; „În semn de solidaritate cu cei mai triști ca noi” – o prioritate a statului și societății; Societatea pentru Dezvoltare Multilaterală

a Personalității Copilului „ARMONIA”; Asociația „Tineri pentru dreptul la viață”; „Suntem alături pentru a schimba în bine”. Voluntariatul se produce până astăzi, multiplicându-se ca reprezentare, ca tematici, ca ajutor bibliotecarilor acolo unde subiectele îi depășesc sau acolo unde bibliotecarul nu ajunge din cauza mulțimii de activității procesuale interne și a echipei mici.

Tatiana Coșeri, director adjunct, Direcția Gestionarea și evaluarea rețelei:

Caracterul distinctiv al BM este de a relaționa cu cei mai buni în vederea obținerii succesului.

Partnerii sunt resurse cu experiențe mari. Eforturile BM sunt orientate spre conectarea oamenilor-specialiști și spre menținerea unor legături strânse. Astăzi experții au o motivație puternică de a fi utili și buni cetățeni comunitari pentru diseminarea practicilor pozitive. Schimbul de experiență fortifică creativitatea și eficiența.

Beneficiile multiple au orientat BM spre relații, spre extinderea actorilor cu potențial în dezvoltarea bibliotecii. BM a atras parteneri printr-o comunicare persuasivă și deschisă.

Impactul parteneriatelor este concludent, ei în timp pot multiplica avantajele. În mod special, pot menționa AO „SOS Autism” prin care am aderat la Campania *Light It Up Blue!*, consemnând Ziua Internațională de Conștientizare a Autismului (masă rotundă cu experții din domeniu, semne de carte cu liste bibliografice cu referire la subiectul dat). Această prietenie emoțională a generat interconectarea cu alte organizații nonguvernamentale. Beneficiul BM: proiecte de investiții în tehnologii și colecții, participarea la foruri naționale și internaționale în vederea promovării misiunii și ofertei BM.

O altă poveste de parteneriat este cea cu Consiliul Național al Tineretului. Echipa de tineri înțelegea rolul bibliotecii, așa încât ei au apelat la suportul nostru pentru desfășurarea evenimentelor comunitare: jocuri intelectuale, Săptămâna Națională a Voluntariatului.

Participarea la Forumul Organizațiilor Neguvernamentale a oferit beneficii îndelungate. Organizațiile neguvernamentale au aflat despre dimensiunile actuale ale bibliotecii și au conștientizat faptul că suntem niște resurse splendide. Biblioteca s-a implicat în elaborarea Strategiei de Dezvoltare a Societății Civile 2018-2020.

Alegerea BM pentru practica studenților și masteranzilor de asemenea este un indicator al credibilității. Aici poți învăța, aici poți obține competențe, aici ai resurse pentru cunoștințe. BM își îndreaptă efortul să-i facă pe studenți sau masteranzi să perceapă practica nu ca pe o sarcină, ci ca oportunitate. Ei descoperă BM și, de cele mai multe ori, instituția noastră, devine obiect de cercetare în lucrările lor. Interesul sporit poziționează altfel în mentalul lor rolul și imaginea BM și, evident, schimbă perceperea individuală și societală asupra instituției bibliotecare.

Prezența în spațiul public profesional pentru BM este esențială. Căci dacă reușești, ajută și pe alții să reușească. În relații cu partenerii profesionali – membru al grupurilor de lucru, autor/ coordonator al inițiativelor, întotdeauna am pus în capul mesei identitatea instituțională. Vin de la BM, sunt BM și trebuie să prezint poziția ei, dar nu a mea personală. Conștientizez că de fapt sunt un ambasador instituțional prin care promovez și valorific inovațiile, asigurând o percepere clară – BM este cea mai bună. Diplomatic și respectuos, fără a diminua competența colegilor mei, ofer întotdeauna poziția bibliotecii mele – altfel nici nu poate fi – BM omniprezentă profesional. Inerent și implicit la orice eveniment biblioteconomic, BM este menționată drept exemplu de practici bune. Comunicările, prezentările și articolele sunt cele mai „vânate” pentru aplicabilitate și schimbare.

Filiala municipală a Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova se manifestă în arealul biblioteconomic cu un pronunțat caracter interactiv. Numeroasă cantitativ și consistentă ca aport, filiala se implică în toate acțiunile de durată, exprimând vocea bibliotecarilor din capitală. Filiala tutelează și bibliotecarii din suburbiile municipiului Chișinău. În fiecare an, preponderent în luna februarie, se organizează campania *Sunt membru al ABRM*. Deja a devenit o tradiție, o cultură a responsabilității de apartenență profesională. Competențele și abilitățile echipei „Hasdeu” sunt utile în cadrul ABRM. Acest imperativ în esență se exprimă prin prezența bibliotecarilor în conducerea ABRM (președinte, vicepreședinte, secretariat, membri de comisii, membri de secțiuni), în organizarea evenimentelor de amploare, în participarea ca experți (legislație, conferirea categoriilor de calificare, strategia de dezvoltare a bibliotecilor, învățământul biblioteconomic, evaluarea bibliotecilor, inovații), în oferirea de consultații și în îndrumarea coerentă a colegilor.

Mariana Harjevschi, director general BM:

Fiind la cârma ABRM în perioada 2012-2019, am contribuit la sporirea dinamicii relațiilor de colaborare dintre filialele ABRM și structurile de guvernare pentru a menține relații funcționale și eficiente în folosul propriu al asociației, dar și asigurând dezvoltarea rețelei de membri, precum și fidelizarea continuă a acestora.

Aceasta desigur nu face decât să ne promovăm noi înșine profesia și să obținem respect de la cei cu care interacționăm. M-am bucurat, să constat că echipa BM a fost garanția succeselor în comunitate, a tuturor ideilor și proiectelor profesionale.

Pentru Filiala municipală a ABRM *angajamentul, lucrul în echipă, eficiența și adaptabilitatea* sunt valori substanțiale cu efecte viabile. Comunitatea poate conta pe noi! Lucrăm împreună, alimentăm curiozitatea, inspirăm creativitatea și oferim noi posibilități de dezvoltare.

Echipa „Hasdeu”, a înțeles că parteneriatele oferă mai multe beneficii: Acces la cunoștințe, prin înțelegerea contextului informațional de la prima sursă; *Acces la experți din varii domenii*, prin implicarea oamenilor cu experiență, cu competențe; *Eficiență*, prin crearea de produse, livrarea de servicii adecvate; *Dezvoltarea resurselor umane*, prin obținerea și/ sau îmbunătățirea reciprocă a abilităților, competențelor profesionale; *Impact*, prin convingerea chișinăuienilor în credibilitatea produselor și serviciilor.

BM continua să inventeze și să producă servicii/ resurse, edificând un adevărat nume de succes și de încredere.

Elena Cebotari, specialist principal, Campusul Competențelor:

Consolidarea și dezvoltarea parteneriatelor se cimentează ca aspect strategic la CC.

Stabilirea unui parteneriat cu USM, Secția formare continuă, în livrarea Cursului *Bazele biblioteconomiei și științelor Informării* este o reușită reală. CC a identificat o serie de traineri consacrați, prestatori de servicii, cu care a stabilit relații de parteneriat în vederea furnizării instruirilor: Andrei Cuciuc, Viorica Ataman, Nicolae Procopie, Mariana Cojan, Lilia Snegureac, Elena Carauș, Lucia Gavrilță, Ilie

Dercaci. A colaborat și cu formatori din România: Margareta Căraruș (Focșani), Ioana Crihană (ANBPR, București), Claudia Șerbănuță (Fundatia Progres; București) etc.

Țin să menționez că un aspect deosebit în activitatea Bibliotecii Municipale a fost parteneriatul eficient cu programul Național *Novateca* și IREX. În total au fost furnizate și găzduite de Centrul de Excelență 19 cursuri: două runde de *Formare Formatori* pentru bibliotecarii din bibliotecile raionale; trei runde de ateliere *Servicii noi de bibliotecă*; traininguri *Raportarea on-line, Identitatea vizuală a bibliotecii*.

În cadrul Programului *Novateca*, angajații Bibliotecii Municipale au beneficiat de instruire la trainingurile: *Joomla CMS, Servicii noi de bibliotecă, Advocacy, parte integră a activității de bibliotecă, Promovarea educației mediatice prin intermediul bibliotecilor*; la follow-upul *Servicii noi de bibliotecă*, follow-upul *pentru formatori*; *networkingul formatorilor*; neconferința *RestartTrain* (prezentare-comunicare: *Viziuni asupra educației formale&nonformale*, L. Kulikovski); Schimb de experiență: *Suburbiile Chișinăului – raionul Anenii Noi*; Atelier regional *Modernizatorii bibliotecilor publice* (Ialoveni).

Formatorii BM au livrat sesiuni de instruire și informare pentru colegii bibliotecari din Republica Moldova: Atelier „Inovarea activității bibliotecare” BP Hâncești – formator Lidia Kulikovski; Cursul „Managementul proiectului” – Biblioteca USM, BRȘTE – formator Lidia Kulikovski; Atelier „Elaborarea Ghidului *Servicii pentru persoanele înaintate în vârstă* (Bălți), *persoanelor hipoacuzice* (Cahul) și *persoanelor cu handicap fizic* (Ceadâr Lunga), formator, expert în domeniul vizat, Lidia Kulikovski; Atelier „Scrierea poveștilor de succes” – Biblioteca Publică Soroca – formator Lidia Kulikovski; Atelier „Eficientizarea prezenței bibliotecii pe rețelele sociale” BP Glodeni – formator Lidia Kulikovski; Atelier „Servicii inovative” BP Ocnița – formator Lidia Kulikovski; Atelier „Creăm povești digitale” pentru bibliotecarii din raionul Orhei – formatori Liliana Juc și Angela Borș; Aplicația Canva (formator Oxana Andreev) și Story Jumper (formator Eugenia Butnaru), pentru Biblioteca Publică Raională Ocnița; Training „Inovația în biblioteci” pentru 55 bibliotecari școlari din Municipiul Chișinău, formatori Elena Răileanu și Eugenia Butnaru.

Bibliotecarii-formatori BM au fost formatori pentru colegii din Republica Moldova. Ei au susținut cursuri de inițiere în profesie: *Bazele biblioteconomiei și științelor informării*; Cursuri de *Formare profesională de scurtă durată* (Ungheni, Leova, Călărași, Bălți), formatori M. Harjevschi, T. Coșeri, L. Kulikovski. Bibliotecarii BM au participat activ la acțiuni de instruire organizate la nivel național.

Biblioteca Municipală a avut și un parteneriat eficient cu programul Național *Novateca/ IREX* Moldova. În colaborare și conlucrare cu *Novateca*, au fost organizate: Atelierul „Bibliotecile, Dezvoltarea și implementarea Agendei 2030 a Națiunilor Unite” (Program Internațional de Advocacy IFLA, Formabilii – bibliotecarii din diferite regiuni ale Republicii Moldovei și României, totodată, membri ai Asociațiilor

– (ABRM) și (ANBPR), în cadrul atelierului ei se familiarizează cu pașii necesari pentru a înțelege agenda de dezvoltare la nivel mondial, regional și își dezvoltă cunoștințele și înțelegerea în ceea ce privește Advocacy. Accentul este pus pe partea practică a atelierului cu privire la Agenda ONU 2030 în propria țară și regiune. Formatorul este Vesna VUKSAN – participantă la programul IFLA International Leaders Program Associate (2016-2018) și membru al Grupului IFLA New Professionals SIG Convenor (din 2017), bibliotecar superior universitar la Biblioteca Universitară Belgrad, Serbia. Activitatea sa acoperă activități precum IFLA IAP, inclusiv promovarea, proiectele, atelierelor de lucru și participarea la forumurile de dezvoltare durabilă (Geneva, New York).

O colaborare sustenabilă a avut CC și cu AISE (*Academia de Inovare și Schimbare prin Educație*). Noul proiect, finanțat de către Programul Novateca: „*Serviciul de Bibliotecă iCAN pentru o Carieră de Succes*”. Proiectul a stabilit un parteneriat durabil între bibliotecile publice din Chișinău, Cahul, Telenești, Căușeni, Ceadâr-Lunga, Orhei, Bălți, Academia de Inovare și Schimbare prin Educație (AISE), Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă și angajatorii din regiunile țintă, prin crearea unui serviciu digital nou care corespunde domeniului prioritar *Bunăstare economică și angajare în câmpul muncii prin educarea tinerilor și adulților* (Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a Națiunilor Unite).

CC a reușit să formeze relații de parteneriat cu alte organizații precum: Europa Liberă, cu formatorul independent: Ion Mocan de la Academia Rockit.

Mariana Harjevschi: Fiecare dintre noi, bibliotecarii toți aspiră spre succes. Printre noi, avem colegi care au reușit să atingă rezultate, fiind inspirați, motivați, dăruți pentru profesie, creându-și un traseu profesional de succes prin instruire. Preponderent cursurile de formare profesională au oferit platforme de dezvoltare a capacităților intelectuale ale bibliotecarilor, a disponibilităților afective și a abilităților practice ale acestora în crearea, monitorizarea și dezvoltarea unei biblioteci moderne prin intermediul consolidării unei culturi inovatoare a personalului, a spațiilor și serviciilor inovative, și prin prisma utilizării tehnologiilor inovatoare în bibliotecile publice, dar și prin cea a aplicării inovației prin parteneriate și fundraising.

Ludmila Barbă, șef, Filiala „Lesia Ukrainka”:

Партнеры для хороших дел.

Практически ни одно мероприятие в библиотеке не обходится силами только самих библиотекарей. Рядом с нами всегда надежные партнеры, помощники-волонтеры, читатели. Наша библиотека творчески использует накопленный потенциал традиционных библиотечных услуг в сочетании с новыми технологиями, в партнерстве с Посольством Украины в Республике Молдова и с украинскими этнокультурными организациями. Среди них: Украинская община Республики Молдова, Национальный Конгресс украинцев Молдовы, Общество «Просвіта» им. Тараса Шевченко в Молдове, Женская община украинок Республики Молдова, Союз украинцев Республики Молдова, Общество украинской культуры в Республике Молдова, Благотворительный фонд профессиональных художников, украинских народных мастеров «Возрождение», Украинская община Кишинева им. Петра Могилы, Ассоциация украинской молодежи РМ «Согласие». Лицеи и школы, где изучаются украинский язык, литература и народоведение, детский сад «Калинка», детская воскресная школа им. Паисия Величковского – это тоже наши верные друзья.

Пытаясь сохранить свою самобытность, проявляя высокий профессионализм, зрелую гражданскую позицию, высокое подвижничество, украинцы Молдовы (второй по численности этнос в республике) ведут плодотворную работу в области культуры, образования, литературы и искусства. Так, представители Посольства Украины в Республике Молдова, участвующие в библиотечных мероприятиях, располагают последними новостями и материалами из Украины, их выступления высокопрофессиональны, они отвечают на многие вопросы по молдавско-украинским отношениям, интересующим читателей. Вместе с Посольством Украины в Республике Молдова мы проводим мероприятия, приуроченные к знаменательным датам в истории Украины.

Главы этнокультурных украинских организаций приглашают к участию в совместных мероприятиях представителей властных структур, своих активистов, музыкальные коллективы. Мы проводим многочисленные общественно-культурно-массовые мероприятия, сближая людей разных национальностей, вероисповеданий, политических взглядов. Это круглые столы, семинары, конференции, встречи с интересными людьми, презентации книг. Мероприятия,

проведенные учеными из Центра этнологии Института культурного наследия Академии Наук Республики Молдова, отличаются фундаментальным подходом к любой теме и проблеме, глубиной изучения и компетентностью подачи материала. Так, в библиотеке были проведены презентации книг Константина Поповича – академика АН Молдовы, директора Института межэтнических исследований, члена Союза писателей Молдовы и Украины, эминесковеда, автора 50 книг и множества публикаций; В. Степанова – доктора исторических наук, автора 3-х монографий и более 50 научных статей.

По инициативе Ассоциации украинской молодежи в Молдове читатели библиотеки с наслаждением и радостью принимают участие в празднике, призванном сохранить исконные народные традиции создания и ношения украинской вышитой одежды. С каждым годом праздник привлекает все больше людей, особенно молодежи.

В последние годы развитие партнерства в деятельности нашей библиотеки стало одним из важнейших направлений. Оно объединило всех, кто неравнодушен к книге, кого волнует судьба библиотеки, кто искренне желает помочь библиотеке в ее повседневных делах и развитии. Это сотрудничество помогает улучшить библиотечное обслуживание, способствует тому, чтобы библиотечные мероприятия стали ярче и качественнее, удовлетворяет потребность пользователей в получении необходимой информации и услуг.

Лучший способ узнать как можно больше о возможностях библиотеки – это посетить ее в Дни открытых дверей. Ко дню рождения Леси Украинки, Международному дню родного языка, Дню основания библиотеки для нас стало доброй традицией устраивать Дни открытых дверей и проводить для наших добрых друзей-читателей многочисленные мероприятия. В эти дни в библиотеку приходят все те, с кем мы активно работаем в течение 30 лет, кому не безразлична украинская культура, книга: представители Посольства Украины в Республике Молдова; украинских этнокультурных организаций; лицеев и школ с преподаванием украинского языка, литературы и народоведения; украинского детского сада «Калинка»; детской воскресной школы им. Паисия Величковского; писатели и поэты.

В течение праздничных дней библиотекари проводят литературно-музыкальные вечера, посвященные родному языку, викторины, конкурсы по украинскому народоведению, мероприятия, посвященные знаменательным и памятным датам в истории украинского народа, дискуссии с молодежью на актуальные темы. Активными участниками этих мероприятий являются ученики лицеев имени М. Коцюбинского, И. Нечуй-Левицкого, Петра Могилы, «Дачия», гимназии имени Т. Шевченко и других. Украшением всех мероприятий являются музыкальные коллективы. Затаив дыхание, присутствующие

слушают волшебные мелодии, которые звучат в исполнении вокальных ансамблей «Веселка» (художественный руководитель Галина Головки), «Родина» (художественный руководитель Ирина Деркач), «Селянка» (село Стэучень, художественный руководитель Елена Малюхович).

Атмосферу праздника и умение библиотеки действовать вместе с общественностью и читателями подтверждают высокий уровень квалификации ее работников. Нами всегда все продумано до мелочей: и оформление, и емкие заголовки разделов, и логическое размещение используемого материала. Каждая Неделя открытых дверей – это не просто достижения, цифры, факты. За ними стоят люди и их труд. Статус библиотеки, ее славу создают ее работники – самое ценное, что у нее есть, наряду с уникальным книжным фондом. Подготовка к празднику осуществляется всеми библиотекарями: от грамотно и интересно оформленных стендов, обновленных и несущих определенную информационную нагрузку лозунгов и заголовков, до подготовленных и проведенных мероприятий. Все наши мероприятия каждый раз становятся праздником радостного общения, открытием новых имен, новых талантов. А еще они способствуют развитию духовных ценностей, развивают культуру речи через красоту и богатство родного языка.

Lilia Gamarța, șef, Filiala „Ștefan cel Mare”:

Biblioteca s-a bucurat și se bucură în continuare de voluntari profesioniști cu experiență excepțională și dorință de a fi de folos societății.

Un partener important și de valoare colosală este Biblioteca Județeană „Duiliu Zamfirescu” Vrancea, care a donat volume semnate de mari scriitori români, dar și cărți din literatură clasică universală, almanahuri și reviste. Totodată, se organizau întâlniri sistematice în cadrul simpozioanelor, conferințelor organizate de parteneri. Așadar, ei sunt temelia bibliotecii „Ștefan cel Mare”, iar eu aveam misiunea să mențin colaborarea. O încercare nu prea ușoară.

Am realizat faptul că un aspect important îl reprezintă semnarea parteneriatelor cu licee, universități și asociații din comunitate. De remarcat câteva colaborări eficiente, cum ar fi cea cu voluntarii Cristina Nour și Viaceslav Cocodan de la „Asociația de sănătate, educație și familie” (ASEF), care au furnizat cursuri aprofundate despre un mod sănătos de viață. Asociația Tinerilor cu Diabet din Moldova DIA, împreună cu Veronica Volcov, au organizat un program de educație terapeutică în diabetul

copiilor și tinerilor, având sloganul: „Învață să rămâi sănătos, având diabet”. Asociația „Orașul Meu”, care a schimbat imaginea bibliotecii cu o pictură modernă în curtea bibliotecii. ONG-ul „Oportunitate”, care ajută și a ajutat să identificăm principalele necesități atât ale beneficiarilor bibliotecii, cât și cele ale bibliotecarilor în domeniile psihologiei, educației și inteligenței financiare. Trainingurile sunt oferite de dna Angela Cojocaru, președintele ONG-ului, expert în psihologie, care ne-a oferit următoarele teme: „Armonizarea vieții de familie cu cea profesională”; „Condiții și factori ai integrării eficiente în societatea modernă” ș.a. În aceste traininguri a fost implicat și dl Valentin Dolganiuc, analist politic, fost deputat în primul Parlament, cu teme: „Succesul – scop al vieții: schimbând mentalitatea, îți schimbi viața” și „Inteligența financiară” ș. a.

Parteneriatul dintre Biblioteca „Ștefan cel Mare” și ONG „Oportunitate” ne ajută să identificăm principalele necesități atât ale beneficiarilor bibliotecii, cât și ale bibliotecarilor în domeniile psihologiei, educației și inteligenței financiare. Colaborarea fructuoasă dintre bibliotecă și ONG contribuie la crearea unor noi oportunități și inițiative impresionante ale tuturor participanților.

A urmat o nouă colaborare semnată cu Platforma Națională a Tinerilor pentru Participare Activă și Consiliul Local al Tinerilor din Botanica, împreună cu care am reușit să organizăm o serie de instruirii în cadrul proiectului „Botanica pentru Democrație Participativă”, precum și o serie de traininguri în domeniul Advocacy și Lobby. O echipă minunată, cu potențial educațional și social.

În contextul faptului că biblioteca trebuie să fie utilă comunității, aici au fost invitați scriitori, actori, sociologi, jurnaliști, lingviști, cântăreți, pictori, preoți, care au participat la întâlniri deosebite cu utilizatorii. Au fost alături de noi: Eugen Doga, Viorica Covalschi, Iulian Filip, Arcadie Suceveanu, Ionela Hadârcă, Victoria Fonari, Nicolae Spătaru, Claudia Partole, Elena Bivol, Ion Anton, Ianoș Țurcanu, Dina Hașcu Ghimpu, Moni Stănilă, Alexandru Arseni, doctor în dreptul constituțional; Chiril Moțpan, colonel de poliție; Inga Druță, doctor habilitat în filologie, Lucia Cucu, director la ANTEM, Nicu Țărnă, director, actor/ muzician la Teatrul Fără Nume; Mariana Rață, jurnalist de investigație la TV8; Alexandru Comerzan, bucătar-șef la restaurantul „Mi Place”, care a primit marele premiu la concursul „Chefi la cutite”, desfășurat în România; Nicolae Tamciuc, comandant de batalion; Igor Mahovici, doctor în medicină, prof. univ., chirurg-plastician ș.a.

Colaborăm cu artiști plastici din sectorul nostru : Ghenadie Jalba, Petru Teodor Coșleț, Grigore Plămădeală, Sergiu Bădrăgan, Emil Cojocaru, precum și cu pictorul amator, Sandu Harabagiu, care-și expune lucrările spre bucuria și educarea comunității de utilizatori ai bibliotecii „Ștefan cel Mare”.

Am reușit să organizez cursuri gratuite de engleză și franceză, cu profesori competenți din țară și din străinătate. În felul acesta, Biblioteca a putut fi solidară cu

acei conaționali ai noștri care-și doresc să se cultive și să fie în pas cu timpul, dar nu au resurse materiale pentru aceasta. Biblioteca și-a mai deschis ușile și către acei care își doresc să devină actori, pictori, poeți, inventatori, meșteri populari, dar nu dispun de bani pentru a-și plăti cursurile. Astfel, organizăm cluburi, ateliere și cercuri gratuite pentru ei. Pentru că, de altfel, în oraș, știm cu toții cât de scumpe sunt cursurile de limbi străine sau altele. Deviza noastră este: *Vrem să fim de folos comunității*. Și comunitatea ne-a răsplătit pe măsură, o bună parte din membri ei devenind utilizatori fideli ai filialei noastre. O bibliotecă modernă nu poate neglija toate categoriile de vârstă. Unde în altă parte s-ar mai putea întâlni cititorii cu scriitorii contemporani, dacă nu la bibliotecă. O bună parte din utilizatori a fost atât de vrăjită de discursurile poezilor și prozatorilor, încât și-au dorit să fie și ei scriitori. Prin toate aceste servicii, ne-am impus în comunitate și utilizatorii noștri au devenit prieteni ai bibliotecii și promotori ai imaginii ei.

Biblioteca s-a bucurat și se bucură în continuare de voluntari profesioniști cu experiență excepțională și plini de dorința de a fi de folos societății. Bravii voluntari sunt parteneri de încredere și mereu în sprijinul instituției, să îi numim: Elena Chirică – ambasador la Projects Abroad și Alliance Française; Steven Leather din Australia, Nicoleta Siminiuc, studentă la Universitatea de Stat, Facultatea de limbi străine, ea activează în cadrul Incoming Exchange Departamentul Matching Team Member (AIESEC) din Chișinău; Robert Moșanu, elev, liceul „Elena Alistar”; Cristina Nor (ASEF); Veaceslav Cocodan (ASEF); Veronica Volcov (DIA), Petru Coșleț, Grigore Plămădeală – pictori, membri ai Uniunii Artiștilor Plastici din Republica Moldova, Iulia Falo (USM); Angela Cojocar-Martaniuc (Asociația Obștească Centrul de Asistență Psihologică și Socială „OPORTUNITATE”); Nicolae Anton (coordonator general al Asociației Obștești „#orașulmeu”); Cristian Bejenaru – pictor; Valeria Maxim – Pictor; Ștefan Hanganu – educator de sănătate (România), Daniela Danu, studentă la Jurnalism, România; Cernolev Milania, elevă în cl. XII-a la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”. Ei au reușit să dezvolte competențe utilizatorilor prin organizarea activităților cu voluntari cunoscuți la nivel internațional. Voluntarii bibliotecii au reușit să sprijine comunitatea sectorului Botanica prin instruire, lecții și traininguri sistematice.

Parascovia Onciu, șef, Filiala „Transilvania”:

Partenerii sunt mereu alături, și la bine și la mai puțin bine.

Pincipalul partener până în prezent rămâne a fi BJC „O. Goga”, care este un bun reper în activitatea Bibliotecii pe parcursul a 31 de ani. Beneficiem de completarea fondului cu noi apariții editoriale, activități culturale, de instruire, vizite de documentare. În acești ani de conlucrare/ colaborare foarte mulți colegi bibliotecari de la BM „B.P. Hasdeu” au fost în vizite de documentare la BJC „O. Goga” cu diferite ocazii, burse, participări la activitățile profesionale. Bibliotecarii de la „Transilvania” mergeau în vizite uneori și câte 3-4 ori pe an. Implementarea proiectelor în comun „Vreau să-mi citești”, „Bătălia cărților”, Participarea la adunările Asociației Bibliotecarilor din România se bucurau de o bună comunicare și instruire. Revenind în Bibliotecă, împărtășeam cu colegii informația despre experiența bibliotecarilor din România. Astfel contribuim la o mai bună organizare a muncii.

Activitatea Bibliotecii noastre nu putea evolua fără implicarea Preturii Sectorului Ciocana, care, la sărbătorile Naționale, la „Zilele Bibliotecii”, erau alături de noi, evident și liceele, școlile primare, grădinițele de copii, Teatrul „Guguță”, Centrul de Creație „Ghiocel” din Sectorul Ciocana, care contribuiau prin participarea la Concursuri, Programele propuse, pictură, cântec, dans, muzică corală, profesorii ne erau și sunt prieteni și acum în ceea ce facem în sector pentru comunitatea noastră. Cu cei 23 de parteneri facem viața comunității mai interesantă.

Nicolae Grițco, director adjunct, Școala Profesională nr.7, mun. Chișinău, partener:

Precum școala de astăzi își are menirea de a-l învăța pe elev să învețe, tot așa și biblioteca trebuie să-l învețe pe cititor să citească...

Bineînțeles, această menire trebuie percepută nu chiar în *stricto senso*, or, scopul bibliotecii rezidă în a-l ghida pe cititor spre carte, în a-l face să conștientizeze importanța contactului „viu” dintre Carte și Cititor). Anume în acest sens, Biblioteca „Transilvania”, filială a BM „B.P. Hasdeu”, răspunde întru totul

imperativului vremii, rămânând un garant a ceea ce numim „iluminarea” populației. De-a lungul timpului, Biblioteca de la Ciocana a devenit mai mult decât o simplă sală bine amenajată cu cărți bune și autori consacrați. A devenit un „laborator” de proiecte și servicii culturale și educaționale pentru cititorii de toate vârstele, proiecte interesante ce au menirea de a le trezi celor ce pășesc pragul Bibliotecii interesul spre lectură, spre plăcerea cititului, începând de la cei mai mici cu „Povești animate”, apoi pentru tineri, inclusiv cei din ÎPT (Serviciul „Generația în papion”, implementat în parteneriat cu Școala Profesională nr.7, mun. Chișinău), dar și multe alte proiecte bine cunoscute pentru toate categoriile de utilizatori. Trăind într-o perioadă în care parcă nu-și mai au loc cărțile, acestea tot mai mult fiind „înghesuite” de tehnologie, nu o dată (în calitate de profesor de limbă și literatură română) mi-am pus întrebarea: oare ce ar trebui să mai facem ca elevii noștri să citească, să vină la bibliotecă. Răspunsul la această întrebare (retorică) ni-l oferă, de cele mai multe ori, personalul de la Biblioteca „Transilvania” în frunte cu șefa Parascovia Onciu, zâne bune ce stăpânesc acest tărâm (bibliotecarele!), prin diversitatea activităților și modernitatea promovată de fiecare dată. Cineva spunea: „Cărțile sunt cărașii civilizației”. Datorită dăruirii și responsabilității acestei minunate echipe de la Biblioteca „Transilvania”, ce are în portofoliul ei realizări de-a dreptul grandioase, mărindu-și în permanență numărul de cititori care se lasă prinși în lanțul întrebărilor și care revin aici pentru a căuta răspunsuri, peste cei 30 de ani de activitate, Biblioteca „Transilvania” este recunoscută drept un Templu al civilizației din sectorul Ciocana al Capitalei. Și asta ne bucură!

Lilia Gamața: șef, Filiala „Ștefan cel Mare”:

Am reușit să mobilizăm o echipă eficientă și empatică în acest proiect comunitar.

Pe parcursul anilor am reușit cu colegii să realizăm mai multe proiecte ca: *E ora poveștilor; 100 de profesii explicate copiilor; Să re-auzim povestea; Știința și arta soluționării conflictelor; Clubul de interese pentru femei „Zebrele”; Club de lectură „Pe aripile poeziei”, Everestul cărților...*

Am inițiat un proiect de alt gen, de amenajare și reparare a bibliotecii, precum și a terenului adiacent, în scopul îmbunătățirii condițiilor pentru vizitatorii bibliotecii și vizibilității acesteia în sector. Odată ce ne-am propus perspectiva schimbării, am

fost conștienți că presupune costuri emoționale și economice, posibilitățile resurselor economice fiind minime. Cu gândul „bate și ți se va deschide”, am cunoscut oameni cu inima mare și cu gânduri bune de susținere a valorilor culturale. Oamenii care au înțeles importanța culturii, au conștientizat necesitățile stringente ale utilizatorilor și cetățenilor. Este îmbucurător faptul că există oameni care pot aprecia omul diferit de ei, care trăiesc într-o altă lume, într-o altă dimensiune.

De neuitat sunt clipele memorabile de bucurie atunci când am reușit să comunicăm cu primul sponsor al bibliotecii – compania de construcție „Basconslux”, director Nicolae Madan. Comunitatea și utilizatorii au fost primii care au acceptat să ne ajute și să ne susțină în demersul nostru de îmbunătățire a condițiilor de acces. Au înțeles și simțit necesitatea absolută ca și cum ar fi trăit-o ei. Au fost solidari cu cei care își doresc să se cultive educațional, cu persoanele cu dizabilități locomotorii, cu mămicile care au copii mici. Au rămas uimiți de mărturisirile noastre: din lipsa unei rampe de acces, mămicile fugeau în bibliotecă pentru a împrumuta o carte, copiii rămânând în cărucioare în fața bibliotecii.

Proiectul inițiat a fost susținut și de Pretura sectorului Botanica, de domnul Boris Prepeliță. El a fost și este omul inițiativelor, al realizărilor practice. Au avut încredere în noi și s-au convins că suntem o bibliotecă activă, vizitată și iubită de cititori. În cadrul lucrărilor executate, au dat dovadă de profesionalism, atitudine binevoitoare și corectitudine. Am fost vizitați mereu de domnul Boris Prepeliță și de persoanele responsabile de executarea acestor lucrări.

Am reușit să mobilizăm o echipă eficientă și empatică în acest proiect comunitar. Au participat toți cu mult drag și devotament. Bibliotecarii, precum și utilizatorii bibliotecii, așteptau finalizarea fiecărei etape de lucru cu emoții, iar realizarea acestuia ne dădea putere și entuziasm.

În prezent, am încheiat cu succes proiectul propus, iar vizibilitatea bibliotecii este remarcată în comunitate prin numărul mai mare al vizitelor la bibliotecă, precum și al împrumutului de carte. Foarte multe persoane mărturisesc că o descoperă pentru prima dată. Creând o ambianță plăcută, suntem conștienți că aceasta sporește productivitatea, aduce bună dispoziție oamenilor, celor care muncesc și oferă produse, precum și celor care primesc sau consumă. Multe persoane vin la bibliotecă și în curtea acesteia doar pentru a se relaxa, odihni, și nu doar pe parcursul zilei, dar și noaptea. Curtea bibliotecii dispune de 2 piloni cu lumină, la care locatarii vin pentru a se relaxa într-un mod mai romantic. Tot aici au posibilitatea să se conecteze la WiFi-ul bibliotecii și să comunice cu cei dragi. Vedem multe cupluri care își dau întâlnire pe banca nou instalată. Un vis împlinit pentru mine. Realizările și problemele bibliotecii au trecut prin inima mea. Bunătatea și respectul ne definesc ca oameni, iar într-un mediu în care aceste calități se întâlnesc din ce în ce mai rar, consider că dorința de a-i ajuta pe cei care au nevoie de sprijin ne înnobilează.

În acest proiect am descoperit oameni deosebiți, minunați, am avut parte de situații și întâmplări, experiențe frumoase datorită oamenilor extraordinari care ne-a fost dat să-i întâlnim. *Grozav lucru relațiile dintre oameni*, după cum spunea Titu Maiorescu. E minunat sentimentul de împlinire și curaj pe care ți-l dau oamenii. E minunat să simți că și datorită ție lucrurile merg un pic mai bine.

Mariana Harjevschi: Bibliotecile de astăzi colaborează intens. Iar Biblioteca Municipală anual spune „da” multor instituții din Chișinău, și nu doar. Suntem abordați în mod constant de diverse agenții comunitare, persoane fizice și instituții publice care doresc să colaboreze cu biblioteca noastră. Suntem mereu prișiți ca un partener valoros pentru a organiza programe și a disemina informații. Observăm parteneriatul poate avea beneficii uriașe, dar poate, de asemenea, să îmbine resursele noastre limitate. O onoare pentru Biblioteca Municipală a fost participarea în 2016 la primul târg al partenerilor de bibliotecă, organizat de Programul Novateca, scopul căruia a fost prezentarea celor mai inovatoare servicii și inițiative realizate de bibliotecile publice din Republica Moldova. Pentru Biblioteca Municipală a fost un mijloc de consolidare a relațiilor dintre parteneri, fie cei care activează la nivel național sau internațional. A fost un adevărat catalizator al proiecte susținute de Biblioteca Municipală, mobilizând ulterior să transforme atuurile în adevărate oportunități de creștere a ofertei de servicii în instituția noastră.

CAPITOLUL III. MAREA TRANSFORMARE

3.1. CERCETAREA, FORMAREA DE CAPACITATE

3.1.1. Cercetarea

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovație:

Am demontat, toată viața mea profesională un clișeu, acela, că o bibliotecă publică nu poate să facă cercetare științifică!

Trecutul nostru științific este orientat spre viitor... Permanent analizăm ce am realizat, ce reperi lăsăm comunității chișinăuiene, ce imagine ne-am construit în mentalul chișinăuian – nu de instituție cuminte, care responsabil cumva își îndeplinește rolul, ci de instituție activă, inovatoare care valorifică trecutul, teaurizează prezentul și pregătește viitorul său și al comunității, prin contribuții substanțiale. Toate trei volume întitulate „Publicațiile Bibliotecii Municipale 2002, 2011, 2019”, aduc contribuțiile biblioteconomice, bibliografice și culturale deosebite în prim plan cu ample sinteze/ analize și evaluări ale acestora. Aceste lucrări (cataloge) sunt, de fapt, cum s-a exprimat Iurie Colesnic, *răbojuri din care comunitatea va desprinde adevărul despre vremurile și faptele noastre*. Mai adaug: și despre personalitățile, oamenii și bibliotecarii Chișinăului care au construit aceste răbojuri prin râvnă, trudă și satisfacții.

De 30 de ani cercetarea este una din direcțiile strategice ale BM și putem, fără jenă, afirma că faptele noastre sunt meritorii. În acești ani, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a publicat peste 500 de lucrări ca rezultat al cercetărilor sale – oricare am scoate-o în față e o contribuție incontestabilă – fie o monografie bibliografică,

o cercetare tematică, biblioteconomică, bibliologică sau exegeză literară – o putem pune fără reținere alături de brandul nostru, o poate purta ca pe o cocardă la reverul hainei sale oricare autor, cercetător, protagonist sau manager al Bibliotecii Municipale.

Am început strategia noastră de cercetare științifică în modul cel mai modest cu putință – cu bibliografii selective, din 1989. După anii '90, a urmat o avalanșă de direcții și subiecte de cercetare și lucrări biblioteconomice și bibliografice, preponderent manuale, cercetări tematice, dat fiind lipsa literaturii teoretico-practice, ne-am propus să le scriem noi pentru noi. Bibliotecarii implicați în procesele de cercetare erau buni, bibliografi cu fundamentale cunoștințe, cu diplome universitare de formare bibliografică, oameni dăruți, le spun, altfel nu aș putea explica atașamentul responsabil față de cercetare și rezultat. Aceasta părea a fi ocupația ideală a unui bibliograf, dată fiind priceperea lui, diferită de cea a unui bibliotecar de la relații cu publicul implicat în studiu și cercetare, însă, a atins măiestria unui cercetător și acesta din urmă.

Experiența și măiestria veneau cu munca sistematică de cercetare prin care eficientizam permanent procesul care devenea mai ușor de manevrat și mai dinamic. Orice apariție editorială ne părea cel mai important rezultat al BM, cea mai importantă reușită cu implicații profunde pentru viitor. Reacțiile la producția științifică a BM au fost pozitive, încurajatoare în domeniu, în țară și străinătate, cum zicea Vlad Pohilă, la Vest și Est, și-n Europa. Acum, privind retrospectiv, recunoaștem că încercarea noastră modestă a adus roade pentru că oamenii noștri implicați au manifestat cel mai înalt grad de conștiințiozitate și ingeniozitate pentru a reuși.

Am devenit un model în domeniu, îmbinând intuitivul cu raționalul și perfecționându-ne continuu. Am demontat toată viața mea profesională un clișeu, acela, că o bibliotecă publică nu poate să facă cercetare științifică.

Putem afirma că cercetarea la Biblioteca Municipală este într-o dinamică interactivă. Experiența de cercetare a BM, reprezintă evoluția cercetării în timp real precum și a aspirațiilor mărețe de instituție de cercetare a unei mari biblioteci... *Mare bibliotecă* a numit-o, la aniversarea de 135 de ani, profesorul Ion Stoica, care urmărirea parcursul BM din anii '90 *Biblioteca Municipală „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Chișinău se poate privi din toate luminile de cuvinte și încă departe, dincolo de ele, cu mândria anilor de existență și cu mărturisirea, aproape neștiută, dar adâncă și întăritoare întotdeauna, a tuturor cititorilor ei.*

Aprecierea activității științifice a BM de personalități biblioteconomice și academice notorii (Gheorghe Buluță, Gabriel Ștrempel, Ion Stoica, Dumitru Constantin Zamfir, Victor Petrescu, Marian Petcu, Zamfira Mihail (România); Mihai Cimpoi, Ion Madan, Ion Șpac, Nicolae Rusu, Vlad Pohilă, Alexe Rău, Iurie Colesnic (RM), trece de orice premiu național sau internațional, or, asta ne impune să fim și mai buni.

Mariana Harjevschi, director general BM:

Cercetarea biblioteconomică și bibliografică la BM, pe parcursul anilor a ocupat teren prin diversitatea de subiecte, explorând, totodată, noi abordări și direcții ale cercetării.

Oportunitățile comunicării și contactul cu specialiștii, dar și cele ale experiențelor avansate în domeniu, posibilitățile asocierii profesionale și participării în cadrul proiectelor de cercetate au condus la apariția noilor studii în domeniu. Biblioteca Municipală prin însăși misiunea sa devenea un laborator de cercetare. Bucurându-se de libertatea de analiză, expresie de cercetare, de posibilitățile de a alege metodele de soluționare prin cercetare, BM a impulsionat crearea în 2013 a Secției *Studii și cercetări* care și-a propus lansarea noilor formule de management biblioteconomic, dezvoltarea direcțiilor de investigație științifică, dar și estimarea rezultatelor activității de cercetare, evaluarea modului de implementare a acestora în activitatea instituției noastre. Într-un context marcat de evoluția bibliotecarului-cercetător, fiecare membru de echipă, se implica în procesul de cercetare, fapt menționat și în fișa postului. Pare neordinar, dar includerea sarcinilor funcției *realizarea și aplicarea cercetării biblioteconomice, prin oferirea de soluții și rezultate de implementare sau inițierea și realizarea studiilor, cercetărilor bazate pe subiecte biblioteconomice, bibliografice etc.* veneau să confirme angajamentul și dedicația asumată față de cercetare a bibliotecarilor. Desigur, această abordare, justifica concepția că cercetarea la BM este o responsabilitate profesională. Un mediu favorabil, pentru cercetători și nu doar, devenea în 2014 actualul Campus al competențelor, deschis și pentru crearea unui spațiu stimulativ de cercetare, care să ofere echipamente, facilități și oportunități adecvate, inclusiv pentru învățare și formare. La fel, relevanța pentru comunitate urma a fi îndreptățită prin lansarea în 2020 a repozitoriului HAPes, care a propus creșterea accesibilității și a vizibilității producției științifice a BM, devenind disponibilă în mediul virtual. Prin aceste abordări, Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, îi revenea un rol de instituție inovatoare prin cercetare.

Vitalie Răileanu, șef, Filiala „Onisifor Ghibu”:

Știința nu este în stare să rezolve nicio problemă, fără să pună vreo zece noi, Biblioteca „Onisifor Ghibu” își propune un astfel de generic imperativ.

Trebuie să recunoaștem că știința este un amestec de rezervă și îndrăzneală, de exactitudine și imaginație, iar angajații Bibliotecii „Onisifor Ghibu” mereu își îngăduie anumite construcții sub controlul permanent al experienței. Iată de unde și rezultă deosebitele noastre performanțe la acest capitol: din 2011 până în prezent, aproximativ 36 de conferințe științifice, republicane și internaționale cu o diversitate tematică; nouă volume de exegeze literare; o monografie biobibliografică etc.

Cheia pentru orice știință este semnul întrebării, noi mereu purtăm provocarea acestui *De ce?*, cea mai înțeleaptă întrebare umană, căutând răspunsul care poate fi întregit între faptul că, orice știință este previziune. La timpul prezent suntem axați pe cercetarea literară a manuscriselor lui Nicolae Esinencu, scriitorul care ne-a lăsat moștenire aproximativ toate manuscrisele sale, care întrunesc – romane inedite, scenarii de filme, studii, eseuri, memorii, corespondența etc. La acest capitol, doctorul în filologie Marin Postu elaborează o monografie – *Critica în actualitate. Ineditele lui Nicolae Esinencu*. Vom menționa și o deosebită intenție a noastră ce ține de *Didactica lecturii*, moderată, prezentată de doctorul habilitat Vlad Pâslaru,

Mariana Harjevschi: Biblioteca, de fapt, poate deveni cel mai potrivit loc în comunitate pentru realizarea cercetărilor. Încorporarea *Laboratorului de cercetare* în cadrul Bibliotecii „Onisifor Ghibu” a demonstrat această poziție unică, pe care o reprezintă instituția bibliotecară, cu personal capabil să cerceteze viața literară: *Petru Cărare - scriitor nonconformist, Anatol Ciocanu și senectutea teiului, Sergiu Pavlicencu. Cartea unui destin etc.* sau alte subiecte demne de atenție, precum cele ce urmează – Biblioteca „Onisifor Ghibu” : Două decenii de istorie, Pro Senectute : În obiectiv vârsta a treia, Lector in Libris : Scriitori basarabeni despre lectură, carte, bibliotecă etc. Prin acest serviciu, biblioteca a reușit să relaționeze cu personalități, cercetători, ceea ce îi atribuie o poziționare favorabilă în centrul domeniului de cercetare biblioteconomic și literar.

iar *Colocviile interdisciplinare privind rolul Bibliotecii în educarea noilor generații* sunt incontestabile.

Știința nu este în stare să rezolve nicio problemă, fără să pună vreo zece noi, Biblioteca „Onisifor Ghibu” își propune un astfel de generic imperativ.

Parascovia Onciu, șef, Filiala „Transilvania”:

Specific activității Bibliotecii „Transilvania” este munca de cercetare, elaborare și editare a diferitelor publicații din domeniu și a unor cercetări colaterale biblioteconomiei.

Simpozionul anual: „Basarabia – Transilvania: repere culturale” a fost lansat în 1992 (an de an până în 2002) din necesitatea de a cunoaște adevărul istoric, de a asigura acces la documentarea din resursele tot mai valoroase pe care le dețineam (din donațiile care veneau din Cluj). Au trecut anii, dar despre suita de evenimente și de animație culturală pentru publicul căutător de adevăr persistă cele mai frumoase amintiri și impresii atât în rândul nostru bibliotecarilor, cât și al utilizatorilor noștri. Pavel Balmuș a fost coordonator, apoi moderator și vorbitor în cadrul instituției noastre. A putut aduna și mobiliza personalități notorii ale literaturii, culturii, științei de pe ambele maluri ale Prutului. În acest context, îl voi menționa pe Traian Brad, care a găsit limbă comună cu Pavel Balmuș transformând Simpozionul în ceva captivant, interesant, spre încântarea participanților. Comunicările științifice au fost rostite de nume notorii din domeniul biblioteconomico-bibliologic, de scriitori și istorici din Transilvania: Doina Popa, Mihai-Mircea Zeicu, Dimitrie Poptămaș, Adrian Trif, Octavian Petrașcu, Elena Anghel, Florentina și Emil Suci; scriitori și zia-riști, Teodor Tanco; Mircea Popa, Ioan Buzăși, Virgil Bulat; Pompei Cocean, Domițian Cesereanu, Ionuț Țene, Constantin Musteață, Nicolae Mocanu; prof. univ. dr. Mircea Muthu, acad. Ioan Aurel Pop, Gelu Naum, Ioan Chindriș, profesori și cercetători din domeniu istoriei și din diferite domenii umanistice. S-a întreținut un dialog sincer, fratern, dar și științific, documentat. Dintre participanții basarabeni s-au produs acad. Mihai Cimpoi, prof.univ. Sergiu Pavlicenco, dr. Alexandru Burlacu, dr. Anatol Petrencu, din cadrul Academiei de Științe – Anatol Gavrilov, Veronica Bâtcă, Dorina Surugiu-Negrei, Lazăr Ciobanu, Ala Zavadschi, Alina Ciobanu, Ion Negrei, Svetlana Korolevski și mulți alții.

Sesiunile de comunicări stârneau interes și au fost mediatizate în presă atât la Cluj-Napoca, cât și la Chișinău. Unele comunicări au stat la baza unei culegeri de articole și studii întitulate „Lumini modelatoare”.

Mariana Harjevschi: Astăzi avem o instituție infodocumentară cu bibliotecari înzestrați, antrenați într-un proces de continuă modernizare prin cercetare. Fiecare activitate sau serviciu inițiat de bibliotecă poartă amprenta moștenirii culturale, dar și a cercetării biblioteconomice a predecesorilor, precum și un puternic accent inovațional care leagă trecutul de prezent și prezentul de viitor. Prin monografia *Biblioteca „Transilvania”: trei decenii de contribuție comunitară* scrisă de Lidia Kulikovski, Parascovia Onciu și Ludmila Capița, autoarele pun în valoare contribuția fundamentală a Bibliotecii „Transilvania” la dezvoltarea comunitară chișinăuiană, spunând, totodată, o poveste de succes prin analize, studii și cercetări.

Un specific al activității BM este munca de cercetare, elaborare și editare a diferitelor publicații din domeniu și a unor cercetări colaterale biblioteconomiei. Filiala „Transilvania” s-a încadrat activ în această muncă de cercetare, situându-se pe un loc de frunte cu un total de 33 de lucrări elaborate și editate ca bibliografii de recomandare, reperi bibliografice; bibliografii exhaustive tematice, biobibliografii, bibliografii sursă, monografii bibliografice, monografia instituției: Kulikovski, Lidia. Onciu, Parascovia. Capița, Ludmila. *Biblioteca „Transilvania”: trei decenii de contribuție comunitară: Monografie*; ca Hronicul Zilelor Bibliotecii „Transilvania” 1991-2001; *Gazeta bibliotecarului: Buletin informativ al Bibl. Naționale și al ABRM. Ed. specială (10 ani)*.

Un loc aparte la acest capitol îl ocupă bibliografia „Transilvania, țară de dor” (2006), în care au fost prezentate și descrise toate cărțile din colecția Bibliotecii „Transilvania”, volume de autori originari din Ardeal sau trăitori în acel spațiu. Aceste documente incluse în volumul bibliografic reprezintă o colecție aparte păstrată pe rafturile bibliotecii noastre.

Vitalie Răileanu, șef, Filiala „Onisifor Ghibu”:

În prezent ne putem mândri și cu volumele editate, concepute, elaborate în *Laboratorul de Cercetări Literare și Bibliografie „Onisifor Ghibu”* – în fond – unicul în Republică – sic!).

Vom menționa doar unele cărți editate de noi, care au ridicat Premiile Internaționale și Naționale în cadrul diferitor Expoziții, a Saloanelor și Festivalurilor de carte etc. – București, Iași, Cernăuți, Chișinău: *Melopee pentru început de mileniu trei* (2012); *Academicianul Mihai Cimpoi Savantul timpului*

prezent (exegeze literare) (2012); *Pavel Balmuș sau forța inepuizabilă a unui intelectual* (exegeze literare) (2013); *În dialog cu Omul și despre Om* (carte de dialoguri și interviuri) (2013); *Petru Cărare scriitor nonconformist* (exegeze literare) (2013); *Ion Ciocanu. În marginea și-n miezul poeziei* (volum antologic de critică literară) (2015); *Eugen Cioclea în dioptria criticii și studiilor literare* (exegeze literare) (2015); *Nicolae Esinencu viața și opera literară (ca) într-o carte* (exegeze literare) (2016); *Ion Vatamanu: scriitor al existenței* (exegeze literare) (2017); *Ineditul Eugen Cioclea* (exegeze literare) (2018); *Esinencu Nicolae. File din Jurnalul unui scriitor* (2019); *Esinencu Nicolae. Evreii* (roman inedit) (2020); *Nicolae Esinencu – Fulminantă performanță literară* (monografie bibliografică) (2021).

Taisia Foiu, șef, Secția „Memoria Chișinăului”:

Din 1990, pot spune, că munca mea cuprindea două genuri mari de activitate: cercetarea bibliografică și studierea și promovarea patrimoniului local – Chișinău.

Nu pot spune care din ele îmi place mai mult, îmi este mai aproape și-mi este preferată sau cărei îi acord prioritatea. Punându-le pe cântar, voi obține un echilibru perfect.

Îmi amintesc că atunci, la începuturi, această activitate reprezenta ceva absolut nou, atât pentru mine, cât și pentru colegii mei. Era ceva dificil, de neînțeles, dar, în același timp – interesant și copleșitor! Primele încercări de elaborare a bibliografiilor datează cu anul 1989. Bibliografiile de referință elaborate atunci erau de o calitate poligrafică mediocră, cu un conținut selectiv. Cu multă stăruință și ambiție, avansam în ceea ce făceam și cred că îmi reușea.

Studierea și promovarea patrimoniului local „Chișinău” se confrunța, pe atunci, cu mai multe probleme, le-am putea zice „specifice”, de ordin organizatoric și de logistică, cum ar fi lipsa unei subdiviziuni specializate de istorie locală, lipsa de spațiu în bibliotecă, lipsa personalului calificat și multe altele, care nu ne permiteau să începem desfășurarea în plină forță a unei activități de cercetare a patrimoniului local. Cu toate aceste impedimente, am mers înainte și am făcut primii pași în procesul de cercetare locală – Bibliografia Municipiului Chișinău (primele selecții), fișierele Personalii, Letopisețul orașului, baza de date „Primăria Municipiului Chișinău. Primarii”...

BM „B.P. Hasdeu”, Secția „Memoria Chișinăului” a organizat o serie de evenimente istorico-științifice. Remarcabil s-a produs conferința științifică, organizată în 2011 – „Carol Schmidt – primarul orașului: 1877-1903”, consacrată aniversării

a 165-a de la nașterea celui mai longeviv primar al Chișinăului. O conferință dedicată lui Carol Schmidt era organizată în premieră în Chișinău, și anume de către Biblioteca Municipală, Secția „Memoria Chișinăului”; O altă conferință cu genericul „Carol Schmidt: un primar al culturii, un primar european” a fost dedicată aniversării a 170 de ani de la nașterea primarului Carol Schmidt, eveniment organizat în anul 2016. Conferința s-a desfășurat cu prezența unor invitați speciali – ambasadori, savanți-istorici, colaboratori ai muzeelor și chiar descendenți ai lui Carol Schmidt. Conferința a debutat cu prezentarea în premieră a videoproiectului – *Un primar al Chișinăului readus în actualitate: moștenirea lui Carol Schmidt*, proiect realizat de SMC. SMC a elaborat și o Culegere cu 109 surse, articole intitulată „Carol Schmidt: Un primar în urme de legendă” (expusă on-line).

Lidia Kulikovski: O curiozitate... TOCAMO e titlul dat de Alexe Rău. În acei ani, noi colaboram foarte strâns cu Ministerul Culturii, cu BNRM. Alexe mă ajuta să fac politicile pe când era la Minister, iar pe când era director ne ajutam reciproc la orice eveniment. El, împreună cu Eugen Martin, venea în pauzele de masă la noi, la vestita cafea *Hasdeu*. Într-o zi, au plătit cafeaua cu găsirea titlului la inițiativa BM și a CID-ului. Au parcurs materialele și Alexe instantaneu propuse o abreviere din două litere a fiecărui cuvânt-cheie, Chiar ne-a plăcut TOCAMO.

Echipa SMC a participat activ, cu contribuții substanțiale, la organizarea Conferinței Internaționale „*Chișinău – între trecut și viitor*” consacrată aniversării a 575 de ani de la prima atestare documentară a orașului. În cadrul Conferinței, au participat invitați speciali din România, Macedonia și Franța. Cu ocazia aceluiași eveniment, au fost organizate în premieră expoziții inedite cum ar fi: Chișinăul în filatelie, expoziție de timbre, plicuri și cărți poștale; Chișinăul în suveniruri, expoziție de obiecte decorative; „Chișinăul delicios” – expoziție vie de produse alimentare cu însemne simbolice „Chișinău”, alimente care puteau fi degustate. Acestor conferințe le-au urmat câteva lansări frumoase de publicații precum „Chișinăul în teatru” și „Chișinăul în filme” (lucrări elaborate de BM, „Memoria Chișinăului”) cu participarea elitei teatrale și cinematografice din Chișinău.

Angela Olărescu, șef, Filiala „Hristo Botev”:

În cercetare, nu sunt novice...

Biblioteca „Hristo Botev” a devenit în timp un centru de cercetare a bulgaristicii, grație colaborării cu Academia de Științe din RM, care a implicat participarea instituției noastre în cercetările demarate de cercetătorii AȘRM și de cei de la Societatea Științifică a Bulgariștilor din Republica Moldova.

În cercetare, nu sunt novice, până a veni la BM, am elaborat volumul omagial *Cronicar și pedagog prin vocație – Iacob Voldman* (2007), publicație consacrată profesorului de istorie, care a cercetat și a descoperit rădăcinile înființării localității Cricova.

Experiența acumulată mi-a permis să mă gândesc la o monografie a Cricovei. Am început-o încă în 2013 cu titlul *Orașul Cricova în ascensiune continuă*, volum trudit, căruia i-am consacrat cinci ani de zile din viața mea profesională. Împreună cu dna conf. univ. dr. Lidia Kulikovski, coordonator științific, am elaborat concepția. Lucrarea conține peste 600 de pagini. Volumul robust ne-a determinat să elaborăm șapte indexuri auxiliare care permit o ușoară regăsire a conținutului expus, maximizându-i accesibilitatea. Volumul este pentru generația viitoare ca o arhivă ce depozitează evenimentele timpului, un îndrumar pentru locuitori, cititorii și utilizatorii bibliotecii noastre.

Împreună cu Natalia Ciorba, șef oficiu sala de lectură, pe atunci la Filiala de Arte „Tudor Arghezi”, am elaborat Biobibliografia *Două fenomene ale culturii naționale: Maestrul Vladimir Curbet și Ansamblul „Joc”*, pe care o consider cea mai frumoasă realizare. Lucrarea este dedicată aniversării a 85-a a directorului artistic și prim-maestru de balet al Ansamblului Național Academic de Stat de Dansuri Populare „Joc”, Vladimir Curbet, și aniversării a 70-a a Ansamblului „Joc” .

La o întâlnire cu bulgarii basarabeni, am venit cu ideea de a aduna într-o culegere de studii toate materialele științifice ale profesorului Nicolai Cervencov, materiale publicate în diverse ediții. Partenerii noștri au acceptat ideea. A fost constituită echipa de lucru în frunte cu dr. Ivan Duminica (vice-director al Societății Științifice a Bulgariștilor din Republica Moldova) și munca a început. Astfel, suntem unica bibliotecă care, în perioada implementării Proiectului „Modernizarea Serviciului „Българско огнище” la Biblioteca „Hristo Botev”, am elaborat și editat o carte

împreună cu partenerii noștri – Societatea Științifică a Bulgariștilor din Republica Moldova și Institutul Patrimoniului Cultural – *Cervencov, Nicolai. Bulgaristica istorică din Republica Moldova = Историческа българистика в Република Молдова: сборник.*

Activitatea de cercetare la Biblioteca „Hristo Botev” ia amploare și ocupă tot mai mult teritoriu în preocupările comunitare ale bibliotecii. Cercetările sunt axate pe trei direcții: *Cercetarea culturii, istoriei personalităților marcante* de etnie bulgară.

Biblioteca, cu sprijinul specialiștilor din domeniu biblioteconomic de la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, cercetează, elaborează biobibliografii, prezervând sau valorificând opera și activitatea unor personalități ca: *Gheorghii Barbarov – Am ce pierde – trăiesc!*; *Petar Burlak-Vâlkanov – patriarhul poeziei contemporane bulgare din Basarabia*; *Biblioteca „Hristo Botev” – 30 de ani de lectură publică multiculturală*; *Nicolai Cervencov – om al științei.*

Mariana Harjevschi: Volumul întregeste agenda aniversară la cei 30 de ani ai Bibliotecii „Hristo Botev” care marchează trei decenii de la înființare. Prin această lucrare, biblioteca aduce un omagiu scriitorului Petar Burlak-Vâlkanov, care a știut să își dedice viața poeziei. Demersul bibliografic poartă și amprenta bibliotecii, o instituție ce a demonstrat că poate contribui la conservarea mozaicului cultural al bulgarilor basarabeni.

Colaborarea fructuoasă a Bibliotecii „Hristo Botev” cu Asociațiile bulgare din Republica Moldova este un punct forte în activitatea sa. În parteneriat cu Societatea Științifică a Bulgariștilor din Republica Moldova, echipa Bibliotecii „Hristo Botev” a participat la elaborarea volumelor: *Bulgaristica istorică din Republica Moldova = Историческа българистика в Република Молдова* (2017), *Священник Михаил Чакир: публикации автора и материалы о нем в журнале „Кишиневские епархиальные ведомости”* (2021), *Мария Великсар – телевизията е моят живот* (2022). În rezultatul unei munci asidue, a fost elaborat și editat volumul *Мария Великсар: телевизията е моят живот* împreună cu Научно дружество на българистите в Република Молдова, lucrarea făcând parte din seria *Да бъдеш полезен на българския род*. Evident că la scrierea unei cărți există mereu o echipă de profesioniști în spate.

Taisia Foiu, șef, Secția „Memoria Chișinăului”:

O activitate importantă și vastă, în cadrul căreia am avut câteva realizări importante, după părerea mea, sunt proiectele de cercetare a patrimoniului local.

Biblioteca Municipală, în fiecare an, venea în fața publicului cu câteva contribuții biobibliografice. Despre cercetarea noastră bibliografică s-a vorbit mult: în studii introductive, articole și comunicări... Am realizat (echipa CID Chișinău, SMC) în jur de 100 de bibliografii consacrate scriitorilor, savanților, ziariștilor, actorilor, pictorilor, criticilor și altor personalități chișinăuene. Trebuie neapărat să menționez și buna noastră colaborare cu colegii de la filialele BM „B.P. Hasdeu”. Am realizat împreună multe lucruri frumoase, pe această cale le mulțumim pentru prompta și sincera colegialitate. Îmi amintesc azi și de multe activități organizate de-a lungul anilor, la care am muncit cot la cot cu colegii – elaborarea unor lucrări, premiate ulterior la Concursul Național ABRM

„Cea mai reușită lucrare în domeniul bibliologiei, informării și documentării”.

O preocupare permanentă, care cere cercetare, în cadrul căreia am obținut câteva realizări importante, este Proiectul „Colecția Chișinăuiană” care s-a materializat în câteva volume impunătoare. Acest proiect este de lungă durată și prevede elaborarea de lucrări și publicații ce țin de istoria Chișinăului și a patrimoniului său cultural. Mă refer aici la o serie de lucrări care reprezintă un proiect inedit în comunitatea noastră de specialitate și comunitatea chișinăuiană : studii, monografii,

Lidia Kulikovski: Un proiect impresionant ca idee, conținut și simbolică: volumul cuprinde 130 de autori (130 de ani avea să împlinescă BM); conține 575 de pagini (câți ani împlinea Chișinăul).

cercetări, sinteze, bibliografii, cronici despre istoria și cultura orașului. În cadrul acestui proiect, am dat lumii o serie de publicații, cum ar fi: *Chișinăul în creații artistice*: prezența Chișinăului în literatură și artă, volumul adună în premieră opere literare, muzicale, arte plastice, spectacole teatrale, filme (documentare, artistice) și descoperă mai multe fațete ale orașului: *Chișinăul în literatură* (o selecție de proză, poezie, eseuri, versuri cântate ale autorilor care au scris în limba română sau în alte limbi despre Chișinău); *Chișinăul în pictură*; *Chișinăul în teatru*; *Chișinăul în filme*.

În cadrul Zilelor Chișinăului – 2020, au fost în premieră organizat Maratonul literar „Citim Chișinăul!” (din volumul *Chișinăul în literatură*) cu transmisiune directă pe contul YouTube al instituției.

Catalogul-bibliografie „Chișinăul în pictură: peisaje, portrete” cuprinde 1400 lucrări create de 131 de pictori. Toate lucrările au un singur subiect – „Chișinăul” și sunt realizate în genurile plastice „peisaj” sau „portret”.

O altă cercetare bibliografică, o publicație inedită, este „*Chișinăul în teatru*”. Publicația ne reamintește de spectacolele, 53 la număr, montate pe scena teatrelor din Moldova, în care este reflectată imaginea Chișinăului și a locuitorilor săi.

Un alt volum este cel care continuă seria de publicații dedicate Chișinăului – „*Chișinăul în filme*”. Publicația cuprinde 114 titluri de filme, documentare și artistice, turnate timp de aproape 70 de ani la studiourile din Chișinău. Vreau să menționez că lucrarea este scrisă într-o manieră absolut originală, fapt care a trezit interes și ecouri pozitive din partea cititorilor.

Lidia Kulikovski: Activitatea de cercetare bibliografică la „Hasdeu” chiar de la începuturi avea componenta sau subiectul Chișinău. Până la Colecția „Chișinăuiana”, a fost colecția *Bibliografia Basarabiana* în care s-au publicat pentru prima dată primii și cei mai vestiți bibliografi, volume autorii cărora erau, apropo, chișinăuieni: Alexandru David, Gheorghe Bezviconi și Nicolae Moghileanschi, repunând în circulație bibliografii publicate în perioada țaristă și interbelică a Chișinăului. Apoi a fost instituită colecția *Scrieri despre Chișinău* în care a apărut prima *Bibliografie a Chișinăului* elaborată de CID Chișinău. Chișinăul era subiectul prioritar pentru BM „B.P. Hasdeu” regăsindu-se aproape în toate lucrările biobibliografice – toți protagoniștii erau chișinăuieni –, cu mici excepții (B.P. Hasdeu, dinastia Hasdeu, Iulia Hasdeu, Duiliu Zamfirescu, Liviu Rebreanu, Onisifor Ghibu, A.S. Pușkin, Ion Mărgineanu, Theodor Codreanu), dar erau personalități, instituții, evenimente care aveau legături istorice și culturale cu Chișinăul. Dificil să trasezi granițe Chișinău – Ne-Chișinău în activitatea de cercetare a bibliotecii noastre, cu atât mai mult în cercetarea bibliografică.

Proiectul *Cercetarea locală* preconiza realizarea lucrărilor care reflectă istoria și cultura orașului ca: *Bibliografia Municipiului Chișinău* (anii 1995-2012). În ceea ce privește cercetarea bibliografică locală – *Bibliografia Municipiului Chișinău* a suferit la fel o transformare: edițiile vor fi anuale, în format tipărit și digital. *Bibliografia* oferă informații despre diferite aspecte ale vieții social-politice, economice și cultural-artistice ale Municipiului Chișinău.

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” în presă: Aici vreau să revin la anul 2002, când au fost elaborate primele bibliografii consacrate instituției noastre : *Biblioteca*

Municipală în presă 1877-2002 și Cărțile cu autografe din colecțiile BM, care continuă să apară până în zilele de azi.

Sub egida BM, istoricul literar și cercetătorul Iurie Colesnic, angajat al CID, a semnat o serie de cărți care reflectă istoria și cultura orașului Chișinău: *Chișinăul din Amintire; Chișinăul și chișinăuienii, Chișinăul din inima noastră, Chișinăul nostru și vraja neuitării.*

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

E greu a spune acum cine pe cine a influențat, Iurie Colesnic cercetător și valorificator al Chișinăului și Basarabiei, el pe noi sau noi pe el, la scrierea acestor volume.

Lucrările erau incluse în planurile editoriale ale BM (la începuturi, Iurie Colesnic a fost o perioadă șeful secției Studii și cercetări), apoi a fost mai mulți ani angajați la Secția Memoria Chișinăului, drept urmare, cărțile au apărut cu suportul financiar al BM, chiar și atunci când plecase deja de la bibliotecă.

Prima încercare a noastră de a elabora o enciclopedie este volumul *Chișinău: Bulevarde, străzi, piețe, parcuri: Ghid enciclopedic*. A ieșit o cercetare solidă care este rezultatul muncii unui grup de autori, bibliografi-cercetători ai Secției „Memoria Chișinăului” a BM „B.P. Hasdeu” în colaborare cu specialiști din cadrul Primăriei Municipiului Chișinău. Ghidul enciclopedic cuprinde informații succinte atât despre bulevardele, străzile, piețele, parcurile orașului, cât și despre evenimente, localități, simboluri, oameni în memoria cărora au fost numite. Ghidul a apărut în ajunul Hramului Orașului Chișinău și la aniversarea de 140 ani de la fondarea bibliotecii publice în Chișinău. Nu este prima cercetare despre toponimia orașului Chișinău, dar este prima încercare de a aduna într-o volum toate 807 de toponime ale urbei noastre. Este un proiect editorial al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” prin care este continuată activitatea de identificare, cercetare și promovare a patrimoniului cultural al capitalei noastre.

Elena Butucel, director adjunct, Direcția Lectură și dezvoltare servicii:

Nu credeam că mă voi preocupa vreodată de cercetare în bibliotecă.

Dar în cazurile în care instituția era închisă pentru public (reparația sediului), căutam căi de a fi de folos comunității. O parte din colegi se ocupau de colecții și returnarea cărților, iar două colege și eu am învățat să facem cercetare și să elaborăm biobibliografii ale personalităților din sectorul nostru (scriitori, oameni de știință) precum și publicații tematice pe subiecte de interes instituțional. Prima lucrare elaborată a fost consacrată lui *Ovidius*, poetul latin exilat la Tomis, numele căruia îl poartă biblioteca – într-un fel, patronul spiritual al bibliotecii în care activam cu mult entuziasm. Împreună cu colegele am realizat vreo 10 lucrări de cercetare bibliografică, lucru ce putea fi făcut doar de o echipă foarte bună căreia i-a plăcut ceea ce face, pentru că a urmat cursuri de formare a abilităților de cercetare, pentru că a vrut să se manifeste, să crească profesională, să se implice. Astfel, am realizat biobibliografiile Alexandru Gromov (scriitor SF, traducător); Nicolae Rusu (scriitor, prozator, cercetător) etc.

Mariana Harjevschi: Între timp, Elena Butucel, a reușit să elaboreze o lucrare ce demonstrează demersul și capacitatea BM de a identifica și a aplica instrumente cât mai eficiente de stimulare a interesului chișinăuienilor pentru lectură. Izvorâte din experiențele acumulate de-a lungul anilor, acestea au convins că lectura, după cum menționează Elena Butucel, a devenit „o sarcină foarte incitantă și atractivă, abordată de Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, care de-a lungul timpului și-a perfecționat constant activitatea cu cititorii, oferindu-le cunoștințe și resurse, programe și proiecte de lectură captivante și motivaționale”.

Ivan Pilchin, șef, Secția activitate editorială:

Nu societatea pentru bibliotecă, ci bibliotecă în serviciul societății.

Atunci când, în toamna anului 2021, am fost invitat să fac parte din echipa de conducere a Uniunii Scriitorilor din Moldova, am văzut un imens potențial de cooperare între breasla scriitorilor și Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”. În cadrul proiectului „Scriitorii pentru Capitală, Capitala pentru scriitori”, realizat în parteneriat, am încercat să construim o platformă de promovare a creației scriitorilor autohtoni, precum și a experienței creatoare și a viziunilor artistice ale acestora. Importante pentru noi, în cadrul acestei colaborări, sunt promovarea culturii lecturii și a dialogului literar dintre comunitatea cititoare a capitalei și scriitorii, facilitarea accesului locuitorilor capitalei la interacțiune și formare culturală continuă în cadrul filialelor Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, informarea publicului cu privire la procesul literar actual, sporirea vizibilității și prezenței scriitorului în viața comunitară. Cu siguranță, colaborarea Uniunii Scriitorilor din Moldova cu Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” are și va avea încă un impact cultural considerabil, ceea ce va rezulta în crearea unui mediu cultural consolidat, pașnic și fertil pentru inovație, creație și dialog.

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” este un spațiu comunitar cu adevărat multifuncțional, deschis atât studiului și informării, cât și cultivării sensibilității și gustului artistic prin diverse evenimente social-culturale (expoziții, proiecții de filme, concerte, simpozioane, festivaluri, lecturi publice, lansări de carte și reviste) cu participarea scriitorilor, artiștilor plastici, a muzicienilor, cineaștilor și actorilor de teatru. Antrenarea artiștilor și intelectualilor într-un dialog și în acțiuni comune cu utilizatorii bibliotecii (inclusiv în cadrul serviciilor de valorificare a abilităților creative, dar și de cunoaștere a tradițiilor artistice populare autohtone) garantează durabilitatea și eficacitatea impactului colaborării bibliotecii cu artiștii, aducând beneficii atât locuitorilor capitalei, cât și reprezentanților sferei culturii. Aceasta, cu siguranță, este cea mai bună și rezistentă investiție pe care Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” și echipa ei o poate face în prezentul și în viitorul comunității chișinăuene, o contribuție incontestabilă la dezvoltarea comunității și la formarea ei intelectuală și culturală.

Prezența literaturii, a culturii, prezența artelor, ca parte componentă a patrimoniului uman universal și autohton în viața bibliotecii de azi, reprezintă, fără îndoială,

un element fundamental și indispensabil însăși ideii și rostului unei instituții de cultură și de informare publică. O confirmă și *Manifestul bibliotecilor pentru Europa* (2019), care definește bibliotecile drept „locuri-cheie pentru învățare și angajament civic; ferestre deschise pentru toți spre cultură și patrimoniu; instituții stimulative pentru cercetare și inovare”. Miza și finalitatea acestui ideal instituțional constă și în edificarea unei societăți mai puternice, mai inteligente și mai echitabile. Deci, nu societatea pentru bibliotecă, ci bibliotecă în serviciul societății. Și conștientizarea vizibilă a acestui fapt la BM este WOW!

Elena Ungureanu, șef, Secția studii și cercetări:

Trebuia să fac bună de plutit în spațiul informațional corăbioara pe numele ei: *Nicolae Mătcaș: Risipă și măsură : Biobibliografie*.

Primile idei ale viitorului manuscris cu care avea să mă lansez în noua instituție bibliotecară și care trebuia scos pe linie de plutire – spre *bun de tipar* – fusese plămădit în capul meu încă pe ultima sută de metri în fotoliul acela adânc și voluminos de la Academie. Era singurul lucru care mă făcea să mă simt utilă, dar care nu trebuia nimănui în instituția din care tocmai ieșisem. Chit că protagonistul viitoarei cărți fusese, nici mai mult, nici mai puțin, primul Ministru al Învățământului și Științei! Vârful Academiei nu avea pe agendă personalitățile din recenta istorie a științei din RM, ci se interesa mai cu seamă de modul de organizare a audierilor veșnicilor rapoarte privind rezultatele științifice ale veșnicilor cercetători. Trebuia să fii *bun de mână, bun de gură, bun de plată*, dacă e să utilizăm un motiv pe întinsul acestei narațiuni.

Trebuia să fac bună de plutit în spațiul informațional corăbioara pe numele ei: *Nicolae Mătcaș: Risipă și măsură : Biobibliografie*. Atenție: *risipă și măsură* erau două metafore dintr-un poem al viitorului protagonist al biobibliografiei la care munceam (domnul profesor trebuia să fie omagiat pe la un sfârșit de aprilie 2020): *E-o risipă și o măsură-n toate...* Citisem cele 4 volume cu creionul în mână. Rezonam cu multe idei, cu unele nu, parcă-l și vedeam pe dl profesor gesticulând larg la catedră, cu o intonație și un ritm pe care nu le mai cunoscusem în altă parte. Mai târziu, peste ani, am înțeles că ajunsei să fiu și eu produsul acelor gesturi, acelor texte, acelei voci, acelor dojene, acelor laude pe care le-am tot sorbit în sala de curs. Eram (eu, ca și toți ceilalți studenți) contextul lui. Acum, dl profesor... era contextul meu. Serios, m-am văzut pe mine risipind, măsurând. L-am văzut pe dumnealui măsurând,

risipind. Cu rost și fără. Cu talent. Și fără. Alert sau fără grabă. Părul cărunt, dar totuși des și vălurând ca în poemele romanticilor târzii; umărul drept mai ridicat decât umărul stâng, vizibil și prin sacoul care trebuia să fi ascuns efortul muncii unui împătimit de scris și lecturi; și o seninătate pe fața distinsului dascăl întocmai ca a maicii mele, simplă ca aerul și ca apa, când era în dușii cei mai buni și mai blajini din câți o fi existat pe pământ. Deci îmi era ca o rudă de pe mamă. Una aprop(r)iată.

Între a-ți planifica ceva și a apropia ziua când ceea ce ai planificat devine realitate e o distanță... cum să vă spun: cam cât poate încăpea în acest text, comprimat; tot textul redactat, corectat, machetat, remachetat, ilustrat, tipărit – deci întreg traseul unui text până ajunge într-o carte; toate textele însoțitoare care s-au produs în timpul editării lui (un fel de macro-con-text). Acest drum (context) nu e doar drumul în sine: în marginile lui stau toate experiențele noastre non-textuale.

Cu aproximație, vreme de mai bine de un an am adunat manuscrisul, care tot mai mult și mai mult seamăna cu ceea ce numim *bun de editat* (în acest proces editorial redactarea era ca și cum datoria implicită a alcătuitoarelor volumului omagial). Zic alcătuitoare, deoarece volumul este semnat atât de umila mea persoană, cât și de prima bibliografă a scriitorului – Maria Cudlenco (bibliotecar din satul de baștină a profesorului N. Mătcaș). Punând la bază bibliografia editată în 2010, la acea nouă ediție dublam numărul intrărilor, ceea ce trebuia să facă lucrarea mai importantă decât precedenta.

Bunul de tipar trebuia să fie semnat pe la începutul lui aprilie 2020, astfel încât momentul omagierii să fie încununat și cu o apariție editorială, cum se obișnuiește. Ca să fiu corectă până la capăt, trebuie să recunosc că nu a fost gata, surpriza nu a mai fost surpriză.

Vorbeam, în cadrul unui Atelier organizat la solicitarea dnei Lidia Kulikovski, despre pretinsa magică formulă *manuscrisul este gata!*, cu care îl însoțim când intenționăm a-l preda, adică îl dăm editurii și nu prea, îl dăm, dar nu de tot – e ceva aici legat de dreptul de autor, să știți!. Și spuneam tot acolo, în fața colegilor mei, niște banalități de la care unora prezenți și nerăbdători li se cam strâmba fața, dar i-am iertat, căci ei ar fi spus aceleași lucruri. Pe care le cunoaștem cu toții, dar le respectă doar redactorii și corectorii. Deci: Înaintea scrisului – cititul!

A citi înseamnă a învăța. E o formă de experiență sau, mai bine zis, un multiplicator pentru experiențele noastre...” (Manolescu, *Cititul și scrisul*, p. 197). Cu o experiență în spate de 10 ani de editură Știința și cu alți doi ani la Biblioteca Municipală, îmi permit să spun că înainte... (...mult mai este) de a prezenta un manuscris pentru editare e bine și chiar foarte indicat: A confrunta cu modelele existente; A urma un model/ mai multe modele; A înnobilă/ a actualiza/ a fragmenta și a uni din nou (post-modernist) modelul/ modelele; A nega/ a contesta un model/ mai multe modele; A depăși modelul. A gusta din originalitate; A promova cartea. A o mișca spre cititor.

Instrucțiunile pentru lucrul asupra unui manuscris nu vor fi niciodată suficiente. Trebuie să mănânci chiar tu, autorule de bibliografii și dicționare, pudul acela de sare, să împingi tu stânca aceea de foi, ca un Sisif al textului în drumul lui spre nemurire. Până la a ajunge *bun de tipar*, adică *bun de imprimat*, manuscrisul trebuie să aibă toate ale lui acasă. Pe lângă o *Pagină de titlu* (obligatorie), orice manuscris trebuie să fie însoțit de un *Sumar* sau *Cuprins* (chiar dacă va fi plasat, admitem, la sfârșit), de o *Listă de abrevieri* (dacă este cazul) și/ sau (foarte important) de o *Notă asupra ediției*, de o *Prefață* sau de un *Cuvânt-înainte*. Poate fi și o *Postfață*.

Cât de important este sumarul unei cărți? Sumarul de asta și se numește așa, că el constituie realmente o *sumă* a celor mai importante cuvinte-idei din carte. M-am convins: este una dintre cele mai grele, responsabile, dar și creative întreprinderi pe care o are autorul de făcut după ce și-a găsit un titlu pentru cartea sa, fie și provizoriu. Ușor e a spune: trebuie să reflecte întocmai conținutul, cu evidențierea clară a nivelurilor de titlu (părți, capitole, subcapitole etc.). Dar câte variante se vor perinda prin fața ochilor sărmanului autor! De câte ori va blestema clipa în care i-a încolțit în cap păcătoasa idee de a face o carte!

Dar până atunci să mai zăbovim asupra manuscrisului în faza lui de *manuscris* (adică scris de mână, ei, fie, scris la calculator). E mai mult decât indicat ca dedicațiile sau mulțumirile să figureze la începutul manuscrisului, în vederea unei paginări corespunzătoare. Va fi clară din start o intenție personală, care va radia o undă de lumină exact înspre contextul scrierii – toți acei care au ajutat, au încurajat, care o vor citi, poate, peste ani. Nu puține sunt cazurile când o carte conține o dedicație explicită unui eveniment, unei întâmplări, unui animal domestic sau... puteți continua chiar dumneavoastră, dragi cititori.

Revin la modelul de elaborare. De o importanță mai mare decât se crede, *Indexurile* reprezintă, într-o plată formulă explicativă, un instrument de căutare pus la dispoziția cititorului și este necesar mai ales în cazul lucrărilor bogate în informații. Dar ce instrument! Voi repeta, ori de câte ori va fi cazul, că un Index cu adevărat performant e, în era tehnologiilor, cel dotat cu hyperlinkuri! Am încercat unul, în volumul dedicat lui Mățaș. Cel de publicații periodice. Am tras din el destul de mult, căutând pe Google internet-căsuța tuturor revistelor și ziarelor, făcându-le, poate, mai importante decât sunt. Le-am dat o șansă de diseminare și prin cartea noastră. Indexul poate fi de foarte multe feluri, în funcție de zonele de interes pe care le prezintă cartea. Intrările și „subintrările” trebuie ordonate alfabetic. Apoi iată această ordonare alfabetică poate crea o sumedenie de probleme numai și numai din cauza, să zicem, a lipsei diacriticelor. Chiar și cu diacritice, editorul automat care listează/ ordonează alfabetic o listă am impresia că e puțin debil, căci cu cât lista e mai lungă (închipuiți-vă că volumul bibliografic dedicat scriitorului Nicolae Dabija, la care au tras în plug Claudia Tricolici și Lidia Kulikovski, are peste 5000 de

surse bibliografice!!!), cu atât mai problematică și mai haotică e această ordonare automată care trebuie corectată... manual.

Pentru orice manuscris care se respectă, există și o asemenea rubrică obligatorie: *Lucrări finanțate/ sponsorizate*: în cazul în care editarea (scrierea, traducerea, cercetarea etc.) a fost finanțată, acest fapt trebuie menționat în primele pagini.

După un text de bază consistent, desigur, urmează (ar trebui să urmeze) nevino-vata Bibliografie. Sunt îndrăgostită de ea. Jur, de la etimologie până la numerotare. Biblio-grafie. Nu-i așa, că e un cuvânt eufonic? De-ar fi după mine, aș pune bibliografia consultată, atunci când e vorba de o lucrare care trebuie s-o poarte – înaintea textului. Serios! Un cititor în temă oricum când deschide o astfel de carte, merge mai întâi la finalul cărții, să vadă bibliografia. Iar noi, în Secția studii și cercetări, facem mai ales astfel de cărți, în care adunăm munca de-o viață a celor care scriu. O muncă nobilă, dar ingrată.

Dacă m-ar întreba cineva de-mi doresc o bibliografie, să știți că nu. Nevoia halucinantă de a lineariza viața noastră nonlineară face scurtcircuite în capul nostru! Mă sperie gândul.

Așadar, Bibliografia: Orice trimitere din text sau din notele de subsol, respectiv din notele finale trebuie să se regăsească în totalitate în referințele bibliografice. Pentru fiecare lucrare citată, în referințele bibliografice se precizează *autorul/ autorii, titlul, volumul/ tomul, ediția* (dacă nu este o ediție nouă), *editura, locul și anul apariției*. Este important ca toate aceste date să fie corecte și redade uniform pe parcursul lucrării, avându-se permanent în vedere corespondența text/ note/ bibliografie. Ordinea de redare a informațiilor în cadrul unei referințe bibliografice (nume, prenume, titlu... sau prenume, nume, titlu...) trebuie să fie aceeași în întreaga listă, iar ordinea referințelor în cadrul bibliografiei, e de regulă, cea alfabetică. În cazul în care se folosește forma prescurtată a prenumelor, este important ca același prenume să fie prescurtat în același fel.

Când am aterizat în Biblioteca Municipală, directorul adjunct pentru cercetare și inovație, Lidia Kulikovski, mi-a pus în mâini *biblia*. Fac eforturi supranaturale asupra memoriei mele de scurtă și de lungă durată ca să poată reține măcar fragmente din ea, dar totul este în zadar. Pentru umila mea făptură, STAS-ul aprobat de înaltele instanțe bibliotecărești autohtone rămâne în continuare o cetate de necucerit. Ceva mă face să cred că modelul rusesc pe care l-a preluat (și care o fi fiind el bun în comparație cu cel românesc, cum se vehiculează pe interior) îl face abordabil (penetrabil?) doar de către un mic grup de scutieri, printre care Claudia, Ludmila, Taisia.

Mi se pare un adevărat supliciu acest exercițiu căruia mă supun în acest moment. Ca să nu-l simt ca pe o obligație de serviciu, scriu exact ceea ce cred, nu ceea ce, probabil, se așteaptă.

Apropo, despre manuscrisul care ajunge pe masa noastră sau pe care îl manu-scriem chiar noi. Există o astfel de cerință referitoare la textul cules, și anume: „Este important să fie folosiți aceiași parametri pentru text și paragraf (font, dimensiune, spațiere) în toată lucrarea.” O regulă pe care, iată, dacă o încălcăm, deliberat, adică cu bună-știință, devine design – operă de artă. Nici măcar nu trebuie să ne ducem prea departe: Cartea *Ludicul în activitatea bibliotecii publice* a directorului adjunct pe cercetare, inovare și-a permis câteva jocuri ale mărimii de literă, care i-au dat savoare și diferențiere. A sfida regula este egal cu a mușca din interdicție. Cu ceva noroc – o apropiere de originalitate.

Coperta nu e doar pagina de deasupra unei cărți, ea are 4 părți. Ziceam dnei directoare că un scurt cuvânt pe coperta a 4-a are șansa să devină citat pe Amazon.com. Deoarece... nimeni nu are timp să citească un manuscris, nu-i așa, o carte, doar poate citi la fuguța ce e scris pe spatele unei cărți. Pe spatele, auzi? Când vedem un înscris pe spatele tricoului vreunui ins – nu-i așa că citim rapid și ne mirăm de identificarea pe care acel text i-o conferă imediat purtătorului?! Sau tatuajele! Sunt mesaje pe care nu le putem spune cu gura și le spunem cu corpul.

Lidia Kulikovski: Dacă e să perifrazăm citatul lui M.H. Simionescu cu referire la disciplina bibliografică, am putea spune exact ca scriitorul și bibliotecarul citat: În bibliografie... trebuie să te învecinezi cu nervul viu al creației autorului, aș spune mai mult – a te împrieteni cu creația autorului, raportând-o la întregul domeniu cultural, astfel, îi vei afla locul distinct al creației valorificate în acest domeniu, la cum domeniul cultural sau științific și comunitar îl receptează, ce cântece îi cântă și ce povești i se dedică, astfel, lăsând un volum de memorie comunitară, culturală prin adăugarea lui la patrimoniul cultural, iată sarcina bibliografului. Se aseamănă? Poate de aceea sunt domeniile învecinate care se interpătrund – biblioteconomie, bibliografie, bibliologie...

După lectura pe diagonală și cruciș și cu dinaintea înapoi și cu revenire la prefață, apoi iarăși peste o pagină și peste 20, și tot așa, și tot așa, m-am tot gândit la dicționarele și bibliografiile pe care le facem de ani buni (am și eu în lista atașată CV-ului meu vreo câteva), după obositoarele și sâcâitoarele și pedantele și chioarele procese editoriale însoțitoare, căroră trebuie să le elaborăm metodologii speciale. Chiar m-am gândit la tandemul Mariana Kulikovski și Lidia Harjevschi, la falsul Dimitrie Crudu, la neînlocuitul redactor-bibliograf. Deci numele nostru nu e doar... numele nostru...

Fără să ne plângem că profesia de bibliotecar nu e apreciată, ne mulțumim la gândul că această nedreptate strigătoare la cer se răscumpără cu vârf și îndesat prin contribuție la memoria umană.

„În bibliologie, (...) a pătrunde dincolo de coperti, de calitatea tiparului și a legăturii, a te învecina cu nervul viu al cărții, raportând ideile la întreaga cultură omenească, la evoluția ei multiseculară, iată sarcina bibliologului.” (Mircea Horia Simionescu. *Bibliografie generală*, p. 5-6). Sarcină irealizabilă, dragi cititori din toate timpurile, dragi bibliotecari, o nebunie adevărată! Tocmai de aceea cunoscând – râdem. Râdem de memoria umană, foarte redusă în esența sa, râdem de modeștele posibilități ale omului de Rând de a „colecționa, colaționa, combina, colabora, conota” (p. 6), așa cum o fac bibliotecarii, respectiv scriitorii cei mai buni.

Conceptul de știință deschisă, cel mai probabil, va obliga în timp ieșirea de pe arena publicațională a monografiilor tipărite sau oricum le va înghesui pe rafturi la care vor ajunge tot mai puțini. În schimb, formatele de carte pdf (sau poate altele) vor ieși la vitrina online ca ciupercile după ploaie și, după beneficiile webului semantic care va lega orice cuvânt-cheie de orice alt cuvânt-cheie, copleșind cu informație căutările insistente ale cercetătorilor.

Lidia Kulikovski: Deși trăim deja în acest context, BM nu abandonează editarea tipografică a lucrărilor sale. E devreme, dar e și o credință că încă mai trebuie. Un volum bibliografic are concepția de a prezenta figura bibliografiată în totalitatea sa (vezi mai sus). Autorii o fac diferit, în funcție de capacitatea bibliografică, culturală, de numele supus bibliografierii, de contribuțiile lăsate urmașilor, de imaginația și călătoria autorului prin opera lui. Aici susțin ideea expusă de Elena Ungureanu: *Întâi cititul...* Nu poți elabora o lucrare cu nerv, miez, poezie și povești fără să citești opera pe care o teaurizezi.

Ceea ce face bine BM e că susține varianta tipărită și pdf plasat pe repozitoriul HAPes BM – voila, pentru toate gusturile și în trend cu toată lumea. Dar nu pot admite un volum bibliografic secționat doar în cuvinte-cheie. E bun în indexurile bibliografiei tipărite. În web duce doar la citat, rând, aliniat, nu vezi lucrarea integrală. Ceea ce face bine BM e că tot mai mult utilizează în bibliografiile elaborate linkul pentru a onora și vitrina online...

Mariana Harjevschi, director general BM:

Pe măsură ce țările se confruntă cu accelerarea transformării digitale, ele întâmpină dificultăți ce țin de modul în care pot identifica și păstra documentele de patrimoniu.

În ultimii ani comunicarea științifică produce schimbări de paradigmă: de la publicarea tradițională la crearea de arhive electronice deschise pentru comunitate. Un model de comunicare științifică îl reprezintă accesul liber la rezultatele cercetării prin crearea de repozitorii instituționale.

Pentru a se adapta la era digitală, Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu” și-a propus creșterea accesibilității colecțiilor sale. În 2021 biblioteca a setat următoarea prioritate instituțională – Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” – platformă de creare și utilizare a conținutului digital chișinăuian. Aceasta a permis inițierea primelor documente strategice ale BM „B.P. Hasdeu”, care au reușit să stabilească biblioteca – cu o rețea extinsă de structuri (ex., filiale, secții), parteneri și utilizatori – să organizeze și să desfășoare cercetări, studii, analize, utilizând cele mai inovative căi de difuzare a rezultatelor științifice și a cunoștințelor (instrumente digitale și tradiționale). În acest context, biblioteca s-a focusat pe aplicarea în practică a conceptului de acces deschis, știința deschisă, știința participativă, știința cetățenilor. Primele documente, printre care Politica Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” privind accesul deschis, Politica de cercetare și Regulamentul de organizarea și funcționare a Repozitoriului Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, au susținut dezvoltarea conceptului și realizarea repozitoriului electronic al memoriei instituționale – HAPes. Prin aprobarea multitudinii de politici, Biblioteca Municipală a acceptat și recunoscut importanța strategică a Accesului Deschis la informație; exprimă viziunea instituției privind beneficiile și impactul Accesului Deschis asupra comunității academice și își asumă angajamentul de a disemina cât mai larg posibil rezultatele activității științifice finanțate din fonduri publice și din proiecte colaborative pe baza principiilor Accesului Deschis.

O reușită strategică a Bibliotecii Municipale este ralierea la inițiativa privind Accesul Deschis prin organizarea mai multor ateliere, instruirii, inclusiv și creionarea de documente, politici, toate orientându-ne spre dezvoltarea primului Repozitoriu instituțional în cadrul unei biblioteci publice – HAPes. Desigur, primul motiv pentru a înainta spre dezvoltarea arhivei electronice a fost soluționarea problemelor comunicării științifice: colectarea, diseminarea și stocarea tuturor publicațiilor

Bibliotecii Municipale, începând cu anii '90 până în prezent. Lansarea în cadrul Săptămânii Creativității și Inovației reprezintă prima arhivă electronică deschisă, cumulativă, constituită și gestionată de Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, gata să acumuleze, să stocheze, să conserve și să disemineze rezultatele activității de cercetare și comunicare, în domeniul biblioteconomic și științei informării, din cadrul instituției noastre.

Pe parcursul anului 2021 HAPes s-a dezvoltat considerabil, deținând circa 285 de publicații: monografii, bibliografii, reviste, culegeri, materiale didactice, planuri și rapoarte, articole, prezentări, infografice, clipuri video etc., care reflectă diverse aspecte ale activității Bibliotecii Municipale, structurate în mai multe colecții tematice. Documentele publicate, reprezintă publicații atât în format digital (born digital), cât și digitizate prin contribuția și efortul conjugat al echipei de bibliotecari din cadrul instituției. Edițiile au fost scanate, prelucrate și convertite în fișiere .pdf și, ulterior, încărcate în repozitoriul instituțional HAPes.

Repozitoriul permite conservarea și asigurarea accesului operativ și eficient la conținuturile digitale ale producției editoriale instituționale, precum și creșterea vizibilității bibliotecii în spațiul global. Biblioteca Municipală a reușit să conceptualizeze structura repozitoriului, evidențiind structura organizațională, dar și oferta produselor editoriale instituționale. Structura repozitoriului este constituită din comunități, subcomunități, colecții și subcolecții: Cercetare bibliografică, Cercetare bibliologică, Cercetare biblioteconomică, Cercetare critico-literară, Cercetare de marketing, Cercetare statistică, Cercetare tematică „Chișinău”, Diverse (Politici, rapoarte, strategii, planuri, Revista „BiblioPolis”, Revista „Buletin Eminescu”, Studii de eminescologie, Studii de hasdeologie, Studii necesități informaționale, culturale ale comunității, Studii servicii). Datorită tehnologiilor informaționale avansate, repozitoriul permite creșterea numărului de utilizatori cu abilități avansate de regăsire și furnizare a informației științifice, dar și impune necesitatea identificării unor noi mecanisme pentru reducerea barierelor de promovare, accesare și utilizare a informațiilor științifice pe suport digital create de Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”.

Credem că bibliotecile vor rămâne mediatori de încredere. Acestea pot ajuta publicul și cercetătorii să navigheze prin colecții pentru a găsi informații. Având în vedere explozia recentă a dezinformării online, accesul la documente prin biblioteci, cu sprijinul bibliotecarilor instruiți, poate ajuta la verificarea autenticității și a calității sursei. Aceasta totodată înseamnă contribuția la creșterea gradului de conștientizare cu privire la patrimoniu. Astfel, crearea repozitoriului cu prisosință oferă un nou model de comunicare științifică, care poate avea un impact benefic asupra procesului de cercetare, poziționând instituția nu doar ca instituție educațională, dar și ca un important centru științific.

Ivan Pilchin, redactor-șef, revista „BiblioPolis”:

Încercăm, într-un spirit comun de echipă, să creăm o revistă cu materiale inedite, utile din punctul de vedere profesional, interesante atât specialiștilor în domeniul biblioteconomic, cât și publicului larg, cu materiale rezistente în timp, reprezentative pentru întreg spectrul activității BM „B.P. Hasdeu”.

În calitate de redactor-șef al revistei „BiblioPolis”, susținut și încurajat de doamna dr. conf. Lidia Kulikovski, director-fondator al revistei, și doamna dr. Mariana Harjevschi, director al revistei, am încercat atât să continui cele mai bune practici în elaborarea unei reviste de specialitate, cât și să ofer, începând cu anul 2020, un concept nou al revistei. Am făcut, de comun acord, câteva schimbări în stilistica interioară a publicației. Totodată, începând cu anul 2020, fiecare număr al revistei „BiblioPolis” se concentrează asupra unor probleme sau teme, abordate, în mare măsură, în materialele-cheie ale numărului. Astfel, am publicat numere care au reflectat subiectul diferențelor în bibliotecă (alteritate), problemelor și soluțiilor legate de lectură, artă, digitalizare, de activitatea bibliotecii în condiții pandemice etc. Am editat un număr special dedicat dlui Vlad Pohilă, un număr aniversar dedicat doamnei Lidia Kulikovski, un număr aniversar dedicat Chișinăului (585 de ani de la fondare).

Biblioteca și revista ei este despre deschidere și dialog. Biblioteca este un loc ideal al întâlnirilor umane. Cărțile, lecturile, oferta evenimentelor de bibliotecă – toate configurează o dimensiune propice dialogului. Ideea modernă de spațiu prietenos utilizatorului presupune de la sine existența Celuilalt. Cititorul de la masa alăturată, participantul la o lansare zoom de carte, invitatul la o lansare offline, utilizatorul care lasă un comentariu pe rețelele sociale, cititorul acestei reviste – toți sunt alteritatea imanentă, diferența necesară pentru a constitui o comunitate inteligentă și inteligibilă. O societate de înțeles, de studiat, de analizat – iată ce are în vizer momentul în care ne întrebăm cine este cel de alături, cel cu care împărțim, spre exemplu, oferta unei instituții info-documentare.

Am introdus și câteva rubrici noi. Spre exemplu, rubrica „Ancheta BiblioPolis”, prin care am încercat să sondăm viziunile și atitudinile bibliotecarilor, oamenilor de cultură, a scriitorilor privind anumite evenimente, aniversări, subiecte de actualitate. Este și rubrica „Revista presei”, menținută, timp de aproape doi ani (2021-2022), de regretata Natalia Zavtur, o excepțională și devotată profesionistă a domeniului biblioteconomic de la noi. Pregătind materialele pentru publicare, Natalia Zavtur a încercat mereu să faciliteze lectura profesională a colegilor de breaslă,

atenționându-i asupra problemelor actuale ale teoriei și practicii biblioteconomice. Lucrând împreună, am avut bucuria să descopăr în Natalia Zavtur, cea care a purtat cinste profesiei de bibliotecar în spațiul nostru, o personalitate de o rară onestitate și corectitudine, omenie și bunătate.

În general, încercăm, într-un spirit comun de echipă, să creăm o revistă cu materiale inedite, utile din punctul de vedere profesional, interesante atât specialiștilor în domeniul biblioteconomic, cât și publicului larg, cu materiale rezistente în timp, reprezentative pentru întreg spectrul activității BM „B.P. Hasdeu”. O revistă care, și peste 100 de ani, să poată reflecta o imagine vie, autentică și umană a celor care gândesc, scriu și creează în cadrul Bibliotecii Municipale.

Revista BiblioPolis poate fi un spațiu al dialogului și, după cum vedeți, chiar este!

3.1.2. Formare capacitate

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

Dacă într-un spațiu avem mediul și circumstanțele potrivite, oportunitățile se întâlnesc cu atitudinile și creativitatea dă roade.

Era un timp când întâlneam, tot mai des, în presa de specialitate abordarea bibliotecii ca incubator. M-a intrigat, am studiat și am considerat subiectul bun pentru o dezbatere și, din aceste considerente, l-am inclus pe agenda Cafenelei biblioteconomice „Chindii profesionale”.

Accesând sintagma *biblioteca incubator*, Mister Google mi l-a scos în prima linie pe Sir Kenneth Robinson, cu un discurs de keynote speaker, la Festivalul Științei din Wisconsin. Deși abordasem acest subiect înainte de audierea discursurilor lui, fac trimitere la el pentru că a punctat foarte bine contextul (din patru aspecte) pentru modul în care vorbim despre biblioteci ca incubatoare. Noi, la BM pe toate le respectăm și le practicăm: 1. Creativitatea este încurajată prin tot ce întreprindem; 2. Creativitatea este, inerent, pentru toată lumea (viziune managerială); 3. Creativitatea este un proces care se învață; 4. Cultivarea unui spațiu pentru creativitate este un fel de *control al climei* instituționale.

Dacă într-un spațiu avem mediul și circumstanțele potrivite, oportunitățile se întâlnesc cu atitudinile și creativitatea dă roade. Aici ilustrez cu un exemplu instituțional, cel al bibliotecii „Onisifor Ghibu”: mediul e unul propice cercetării – colecție calitativă, ambianța, designul și aranjamentele interioare cheamă, incită, inspiră

la cercetare și documentare, potențialul profesional, publicul select din profesori școlari și universitari, doctori în știință, doctoranzi, masteranzi. Biblioteca a intuit bine, condusă de necesitățile, interesele de cercetare ale publicului utilizator al bibliotecii, susținută de dorința de a diversifica activitatea, de a răspunde necesităților utilizatorilor tineri, a creat *Laboratorul de Cercetări literare și biobibliografice „Onisifor Ghibu”* și a *Atelierelor de traductologie*, iar rezultatele nu s-au lăsat așteptate. Acest exemplu poate fi completat cu cele de la Biblioteca „Ițic Mangher”, sau „N. Titulescu”, „Târgoviște” sau „Rebreanu”, „Maramureș” sau „Arte”, „Adam Mickiewicz” sau „M. Lomonosov” ș.a.

În creativitate și educație, rolul educațional e asemeni rolului incubatorului.

În traseul meu profesional, am întâlnit multe biblioteci care se înscriu în categoria *biblioteca incubator*. Unele le-am descoperit în diversele mele călătorii profesionale, la conferințele IFLA, la diferite stagii profesionale sau vizite de documentare. În unele am învățat!

Bibliotecile prin care am trecut au fost pentru mine incubatoare, motiv pentru care le amintesc aici. Prima mea bibliotecă-incubator a fost biblioteca mea din sat, biblioteca publică. Incubator am numit-o pentru bibliotecara Liza, care asigura acel mediu care te îndemna să crești, prin lectură, felul ei de a asigura prin comportament și amenajare interioară (mare lucru nu puteai oferi în anii '50-'60 – asta ea a înțeles și oferea căldură, suport, dragoste de carte). Biblioteca școlii nu oferea nici căldură, nici suport... dar eu, educată în spiritul serendipității de către bibliotecara Liza am citit absolut tot despre viața și activitatea cronicarilor, a clasicilor, bineînțeles ce se editase la vremea ceea și tot ce au scris și publicat scriitorii noștri basarabeni.

Ajunsă la universitate, nu am mai avut nevoie de bibliotecă. Tot ce ni se recomanda spre lectură era déjà lu. M-am axat pe literatura universală. La Biblioteca USM am fost de două ori și de câteva ori în excursie. Nu m-a atras, nu m-a impresionat, nu am simțit un mediu propice creativității, nici pe departe nu asigurau un mediu serendipicos și deci, nici pe departe nu ofereau o experiență de serendipitate, or, fără asta biblioteca te suprimă. Așa erau vremurile. Câteodată mă gândesc, poate eu eram din altă lume, fantastică, imaginară....?

Mergeam, cât am fost studentă, la Biblioteca Națională, atunci „N. Krupskaia”, dar nu-mi plăcea, nu a fost pentru mine a doua universitate cum spune academiciantul Mihai Cimpoi. Dacă intram, numai în sala doctoranzilor, cercetătorilor, căutam un mire nu altceva.

În rest, cărți erau în librării și mi le cumpăram. Acest obicei îl am și acum: îmi cumpăram cărțile de care aveam nevoie când eram directorul BM, mi le cumpăr și acum, altele în două exemplare.

Poate vă întrebați cum percepeam BM? Nu am citit niciodată aici până în 1973, când am venit tânăr specialist la Biblioteca nr. 24, cu centrul metodic la Biblioteca

„Jdanov”, nu-mi plăcea – era o bibliotecă de elită ca personal – aici lucrau bibliotecari de legendă pe care i-am cunoscut când am început cariera de bibliotecar, însă era prea comunistă – numai slogane comuniste pe pereți, se prezentau numai cărți de-ale lui Brejnev, achiziționate cu miile...

Asta-i povestea mea de utilizare și percepție a bibliotecilor ca incubator. Incubator era acel spațiu care oferea empatie și căldură în relaționarea cu utilizatorii. Când am ajuns director al BM cu atâtea filiale, mă întorceam mereu la amintirea mea din copilărie care devenise, în timp, standardul meu pentru o bibliotecă bună. Căutam acel mediu și încercam să-l fac unde nu era. Termenul l-am întâlnit târziu și l-am asociat cu biblioteca care oferă experiența procesului de învățare, de căutare și de regăsire, experiența descoperirii, satisfacției, a imaginației. Serendipitatea se definește prin „darul de a găsi lucrurile valoroase și plăcute fără să fie căutate”, și, dacă e un dar, să știți că-l am, l-am moștenit de la tatăl meu. Ah, dar ce vroiam să spun: BM este o bibliotecă incubator.

Noi, la BM, la fel, deși domeniul biblioteconomic ne consideră bibliotecă modernă, bibliotecă inovativă, încercăm de a găsi acea poziție în comunitatea chișinăuiană care ne-ar permite să fim cât mai aproape de chișinăuieni și de necesitățile lor culturale, sociale, de divertisment și dezvoltare.

Ultimele abordări în domeniul biblioteconomic vorbesc despre bibliotecă ca *Platformă* și despre bibliotecă ca *Incubator*. Una din temele „Chindiilor profesionale” din luna august a fost *Biblioteca – incubator*, în cadrul căreia s-a desfășurat un experiment-cercetare perceptuală a acestui termen de către bibliotecari.

Pentru o mai bună structurare, dezghiocare și livrare a acestui subiect, am lansat o provocare-experiment-cercetare, prin urmare, am rugat bibliotecarii să răspundă la două întrebări: *Cum Vă închipuiți biblioteca ca incubator? Ce face biblioteca ca incubator? Ce înțelegeți prin expresia „incubator”? Cu ce o asociați?*

A fost o bună ocazie pentru a cunoaște ce spun, cum își imaginează bibliotecarii noștri *biblioteca incubator* și cum ne imaginăm noi bibliotecile noastre ca incubatoare. Răspunsurile obținute din experimentul sociologic *Biblioteca incubator* conțin opinii diferite și de toate – de la „nimic” la „cred că face pui”, de la răspunsuri ca la carte, științifice, la răspunsuri lirico-mioritice și poezii. Comparând rezultatele obținute de bibliotecile din străinătate și bibliotecile noastre (filiale ale BM), ne-am convins că răspunsurile sunt comune, indicator că bibliotecile de pe mapamond gândesc la fel, că bibliotecarii din țările dezvoltate sunt la fel de lirici ca și noi, atunci când vine vorba despre bibliotecă.

Cum se încadrează bibliotecile din rețeaua BM „B.P. Hasdeu” în acest tablou? Drept exemplu pot servi toate filialele, mari și mici, specializate sau de cartier.

Am intervievat și 20 de scriitori și 5 artiști plastici (tot în perioada 27 iulie – 27 august, un răstimp mai lung). Recunosc, doar cei cu care colaborăm la BM au fost

întrebați ce fac la bibliotecă și dacă biblioteca îi inspiră (toți cei 25 scriitori și artiști plastici au fost întâlniți la activitățile organizate de BM în această perioadă). Zece dintre ei au răspuns franc că folosesc biblioteca pentru inspirație, cincisprezece o folosesc doar pentru promovarea operelor lor. Aproape jumătate, 12 persoane, au mai spus că ei colaborează fructuos cu biblioteca, că găsesc inspirația la bibliotecă, dar își creează/ construiesc proiectele lor în altă parte. Îmbucurător este faptul că toți 25, la întrebarea „Asociați cumva biblioteca cu un incubator?”, au răspuns că biblioteca, prin menirea sa este un incubator de cultură, iar filialele BM „B.P. Hasdeu” sunt incubatoare de idei, de inspirație pentru tineri, de oportunități pentru adulți, de creație pentru copii. Ceea ce se cere de menționat este faptul că nimeni nu a fost surprins de asocierea cu incubatorul (interviul a fost oral: întrebare-răspuns prompt).

Răspunsurile bibliotecarilor BM se referă la spații, necesități, inovare, căldură (ca stare), creșterea tinerei generații, tehnologii performante, servicii noi, deprinderi, climat psihologic confortabil, mediul care favorizează condiții de dezvoltare a copiilor, a adolescenților, a tinerilor și a celor maturi, dezvoltă embrionul curiozității, frumuseții, eticii, esteticii, binelui, adevărului, libertății; despre dezvoltarea comunitar-participativă, de parteneriat, de promovare a valorilor social-umane, forme de colaborare prin care pot fi realizate proiecte ce sunt relevante pentru comunitate; despre locul care „încălzește”, ajută, susține, dezvoltă capacitățile, unește; despre bibliotecă, casă primitoare și caldă pe timp de ger sau un copac umbros pe timp de arșiță, un oarecare „loc” în care ești ferit de primejdii.

Bibliotecarii participanți la experiment (deși nu s-au documentat în prealabil precum am făcut eu) au răspuns rezonabil, rațional, au pus la contribuție imaginația, intuiția, creativitatea pentru a descrie acest nou concept. Și dacă serendipitatea este o punte între litere, arte și științe, la fel credem în răspunsurile raționale, rezonabile, sincere ale oamenilor de artă și de litere care vin în susținerea rezultatelor generate de bibliotecari.

Până când cercetările transdisciplinare vor ajunge să explice acest concept științific, bibliotecile îl experimentează, îl asigură, îl susțin prin fiecare activitate, amenajare, prin fiecare atelier, training pentru utilizatori, prin valorificarea fiecărei vizite colective sau individuale, transformându-se în instituții remarcabile, în biblioteci incubator.

Drept concluzie generală, pot servi următoarele trei segmente rupte din contextul unor răspunsuri oferite de bibliotecari:

(1) „*Biblioteca incubator*” este instituția în care se poate asigura educarea, dezvoltarea, culturalizarea comunităților fără nici un impediment, iar expresia „incubator” m-a adus cu gândul la incubatorul de ouă – care, într-un termen anume asigură condiții favorabile de dezvoltare înăuntru a puilor, în așteptarea eclozării unor păsări sănătoase. Așa este și Biblioteca Municipală”;

(2) „...Rețeaua B. M. Hasdeu are deja o experiență de bibliotecă-incubator – au fost implementate diferite forme și metode de animație cu publicul, idei noi și proiecte realizate împreună cu cititorii. Săptămâna Creativității și Inovației a fost o experiență nouă pentru biblioteci. În această perioadă toate bibliotecile au devenit adevărate incubatoare de idei noi”.

Mariana Harjevschi: Biblioteca devine un spațiu unde pot lua naștere idei în diverse domenii, precum artă, inginerie, medicină etc.; e o formă de colaborare prin care, totodată, pot fi realizate proiecte care sunt relevante comunității; similar, vedem incubatoarele de afaceri care reprezintă o organizație creată pentru a sprijini dezvoltarea afacerilor aflate la început de activitate. Bibliotecile devin instituții care pot ajuta membrii comunității să descopere idei, să inițieze proiecte, să obțină deprinderi care să îi ajute fie să-și dezvolte afaceri proprii, fie să-și extindă rețeaua de persoane ce pot oferi consultanță/ instruire etc.

(3) „Biblioteca „B.P. Hasdeu” experimentează și implementează cu succes multe elemente de bibliotecă-incubator și mă refer la instruirea bibliotecarilor noștri care au avut permanent și au, în continuare, experiența serendipității – la „Învățăm concepte inovatoare” (2013-2014), la „Zilele FedEx@Hasdeu” (2014-2015) și la Cafeneaua biblioteconomică „Chindii profesionale” (2015), la „Formare formatori”, „Povești digitale”, la care metodele nonformale de educație fac corp comun cu creativitatea, inovația, experimentul, descoperirea, jocul și implicarea pentru creșterea noastră profesională”. CC este un incubator în incubator (BM).

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

Volumul „Explorarea metodelor de cercetare în biblioteconomie și știința informării” aduce schimbare, sugerează acțiune, e un studiu rezistent prin trănicia documentării și eleganța expunerii.

Subiectul *biblioteca și cercetarea* este de o complexitate de netrecut în viziunea bibliotecarilor noștri... Cu cât activitatea devine mai complexă, cu atât mai mult se cer metode care sunt forme de acțiune. E o primă publicație la tema dată în biblioteconomie, e un volum cu o acoperire aproape totală a metodelor de cercetare; e scrisă de un bibliotecar cercetător, om de știință, colega noastră Nelly Țurcan, omul care lămurește foarte bine orice subiect pe care-l abordează, ne

spune clar de ce această cercetare, care-s avantajele, rezultatele cercetării, problemele principale ale cercetării biblioteconomice, beneficiile cercetării – documentat, practicat, citat din cei mai notorii autori... recunoscând, totodată, că nu e simplu să desfășori activități de cercetare, dar poate fi interesant, curios și util.

Metoda autoarei de a prezenta problema, de a analiza problema și de a diseca subiectul oferă multe șanse, îndemnându-ne să profităm de ele. Nelly creează conexiuni și legături dintre conținut – realitate; istorie – percepție; conexiuni și relații cu conținutul altor cărți, altor autori, plasând ideea, supoziția, crezul într-un circuit cultural și valoric care depășește domeniul biblioteconomic, dar găsimu-i locul în habitatul domeniului nostru și în habitatul domeniului de cercetare. O astfel de abordare arată imensa cunoaștere a subiectului, cât și mișcările și evoluțiile domeniului de cunoaștere/ cercetare.

Volumul aduce schimbare, e scris în așa manieră care sugerează acțiunea, e un studiu rezistent prin trăinicia documentării și eleganța expunerii. E cartea științifică de primă mărime a domeniului nostru din ultimii ani, da poate chiar din toți anii... Cercetarea aplicativă, istorică, bibliometrică, experimentală etc., specifică bibliotecilor noastre, care vor avea, cu siguranță, de câștigat în urma lecturii și aplicării. Prin editarea acestui volum BM a suplinit un gol din domeniul biblioteconomic.

Apar lucrări fundamentale la BM!

Elena Taragan, șef sector, Secția studii și cercetări:

Bibliotecarii devin mai competenți și mai profesioniști cu fiecare nouă ediție a Campaniei de Comunicare a Științei desfășurată la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”.

După cum afirmă Vlad Pohilă, cu referire la conținutul revistei instituționale a BM, „BiblioPolis”, știința și cultura sunt aidoma unor vase comunicante: se defectează unul, are probleme de funcționare și celălalt. „Știința biblioteconomică și cultura, în accepția cea mai largă a acestui ultim termen, au numeroase conexiuni, intersecții, fire și firicele ce le unesc”.

Pe lângă faptul că este o instituție de cultură, unică în spațiul biblioteconomic autohton, așa cum îi șade bine unei biblioteci municipale, BM „B.P. Hasdeu” este o bibliotecă care promovează știința în domeniul socioumanului, valorifică oameni de știință autohtoni și creațiile lor, realizează acțiuni de popularizare a științei. Astfel, de-a lungul timpului, comunitatea basarabeană, mai mult sau mai puțin specializată în științele informării, a avut posibilitatea să participe la o serie

de evenimente organizate de Biblioteca Municipală, la sediul central în istorica Sală cu coloane sau la cele desfășurate în păienjenișul acesteia de 27 de filiale în cadrul campaniei ce are loc în fiecare an sub genericul Săptămâna de Comunicare a Științei.

Specialiști precum dr. Lidia Kulikovski, dr. Mariana Harjevschi, Maria Pilchin, Ivan Pilchin, dr. hab. Elena Ungureanu, dr. hab. Nelly Țurcan, Claudia Tricolici, dr. Natalia Goian, dr. hab. Ludmila Șimanschi, dr. hab. Elena Prus s-au produs în prezența bibliotecarilor cu o serie de tematici la zi, precum: știința participativă, hypertextul, „amenințarea” tehnologiilor, nota ludică în activitatea bibliotecilor, absurdul limbajului, tendințe ale științelor socioumane, perspective ale revistei instituționale BM „BiblioPolis” ș.a.

Această campanie dedicată științei la Biblioteca Municipală s-a transformat într-un bastion, a devenit o flacără vie care luminează calea bibliotecii pentru menținerea unui rol stabil ca instituție de cultură și știință, dar și pentru mișcarea sa persistentă înainte.

Biblioteca Municipală, prin evenimentele, mesele rotunde, atelierile pe care le desfășoară în fiecare an în cadrul Săptămânii de Comunicare a Științei trage unele semnale de alarmă privind necesitatea comportamentului deontologic în practicarea științei, privind confruntarea dintre ființa rațională și tehnologia expansivă, privind necesitatea reinventării ofertei de bibliotecă migrând spre nonformal ca notă caracteristică mediului bibliotecii în special, sau pune în discuții aspecte privind „facerea”, „refacerea” poeziilor, având, deseori, așa cum își propune și este de așteptat, rezultate palpabile. În același timp, în filiale, în perioada Săptămânii de Comunicare a Științei la BM „B.P. Hasdeu”, se valorifică întreaga colecție cu conținut științific a bibliotecii, atât pentru cei mari, cât și pentru cei mici.

Lidia Kulikovski: Știința și cercetarea la *Hasdeu* este o prioritate și, în egală măsură, un angajament de a susține activitatea de cercetare, astfel demonstrând mereu că BM e o bibliotecă cu potențial științific și de cercetare, aspect confirmat de sutele de lucrări elaborate și publicate.

Știința este susținută în zona de interes a rețelei de biblioteci și a echipei *Hasdeu*, e suscitată periodic prin Campania Hora științei sau Zilele științei în cadrul căreia sunt scoase în evidență concepte, rezultate înregistrate, probleme, dificultăți, eșecuri în promovarea științei. Știința deschisă, Știința participativă, Știința cetățenilor, implicarea Chișinăului în cercetare și în proiectele științifice ale BM – iată întreg palmaresul de acțiuni.

În ceea ce privește „spiritul” campaniilor cu tematica științifică, întotdeauna spațiul bibliotecii se transformă în laboratoare și ateliere de creație, adunând public, generând atmosferă și fidelizând cititorii.

Cum se scriu recenzii, cum se elaborează liste bibliografice, cum dinamizăm biblioteca, parcurgând traseul dinspre tranzacțional spre relațional, în cele din urmă – cum făurim împreună o bibliotecă modernă – iată competențele achiziționate de către bibliotecari din întreaga rețea în urma desfășurării Campaniei de Comunicare a Științei.

Este de subliniat faptul că bibliotecarii devin mai competenți și mai profesioniști cu fiecare nouă ediție a Campaniei de Comunicare a Științei desfășurată la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, își fortifică aptitudinile intelectuale, achiziționează acel ceva necesar care transformă rolul bibliotecarului, care îi conferă acestuia statut de profesie intelectuală, scoțându-l din ignoranță, lene și rutină.

3.2.CREATIVITATE, INOVAȚIE, SCHIMBARE

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

Noi, la BM am fost și suntem convinși că realizarea Programului de Inovare depinde covârșitor de dezvoltarea capacității profesionale a angajaților.

Pentru a rămâne biblioteca chișinăuienilor, BM își dezvoltă relații puternice cu comunitatea care ne permit să cunoaștem prioritățile locale de dezvoltare socio-economică, să le includem în prioritățile instituționale, căutând soluții de realizare a acestora. Ca să putem contribui la acestea, abordăm învățarea constantă de noi abilități sau le îmbunătățim pe cele formate deja, astfel încât să fim capabili să oferim cu încredere servicii noi și inovatoare pentru a răspunde necesităților chișinăuienilor.

BM a început prin a crea o structură de formare continuă a bibliotecarilor – Campusul Competențelor. Strategia de dezvoltare a CC a identificat oportunități de îmbunătățire a procesului formativ la care participă toate secțiile BM în scopul consolidării capacității rețelei/ echipei. Noi, la BM am fost și suntem convinși că realizarea Programului de Inovare la BM depinde covârșitor de dezvoltarea capacității profesionale a angajaților.

Dezvoltarea de noi servicii care formează capacitatea de educare a comunității, de proiectare, bugetare și implementare de proiecte se bazează la BM pe urmărirea

tendințelor globale, europene, prin învățarea din exemple inspiratoare, de advocacy, de strategii de comunicare cu comunitatea din alte țări.

Pentru a obține rezultate mai bune, am adoptat învățarea creativă – de la viziune la manageri, la formatori, la șefi de filiale, la bibliotecari – până la noii și tinerii angajați. Noi învățăm bibliotecarii pentru a-i măiestri, pentru a-i face persoane învăță-tot, dar și persoane cărora le place să învețe. Misiunea noastră e să educăm mentalități de dezvoltare. Bibliotecarii s-au exprimat că vor să învețe ca să-și poată exercita, corect și, totodată, creativ, profesia, munca, punând accent pe exercițiu. Dar, dacă am face o listă cu subiectele la care trebuie să se priceapă bibliotecarii unei biblioteci moderne, transformatoare, incluzive, civice, ar fi nevoie să atribuim un număr extraordinar de mare de ore de instruire. Novicii, sesizați ca grup vulnerabil, recunosc că nu reușesc să țină pasul cu bibliotecarii care au trecut toate programele de instruire. La nivel de management formativ, BM încearcă să schimbe, simplificând ecuația instruirii tinerilor și noilor angajați la *Hasdeu*, incluzând cele mai utile și mai dătătoare de încredere aspecte pentru ei. BM a depus eforturi susținute pentru a-și construi un sistem, al ei, de învățare. A reușit! Ceea ce evidențiază bibliotecarii noștri în feedbackul oferit sunt lucruri pe care le putem remedia fără mari transformări și sacrificii – doar efort intelectual, măiestria formatorilor, dorința de a fi mai buni și dorința de a dăruii bibliotecarilor, de a contribui la a-i face mai buni. Autoevaluarea sinceră, adeseori dureroasă, s-a produs. Noi știm aspectele pasibile de îmbunătățiri, iar bibliotecarii au înțeles că învățarea îi face puternici, că exersarea îi face experți, că performanța trebuie mereu îmbunătățită; că nu există nicio altă variantă!

Începem orice proiect cu mândrie și cu bucurie, asumându-ne noua formulă de eficientizare a învățării instituționale și un scop strategic clar – BM, biblioteca inovatoare, biblioteca care învață! Suntem de acum prinși în acest cerc virtuos în care învățarea produce învățare.

Anastasia Moldovanu, șef, Filiala de Arte „Tudor Arghezi”:

Tare am îndrăgit o expresie din titlul conferinței aniversare la 135 de ani – *regândire!*

Procesele de învățare a tot ce făceam în bibliotecă (din 2008 am început activitatea mea la Filiala de Arte) se referă nu doar la sistemul electronic, care ne-a oferit posibilitatea să interacționăm cu cartea și utilizatorii, dar și la tot ce ținea de programul de activități, întrebări ce țineau de spațiu și utilizarea

echipamentului, lansarea unor noi servicii de interes pentru comunitate. După care, împreună cu echipa de atunci, am început să căutăm modele și metode noi de gândire și schimbare a mediului tihnit, tradițional în care activasem anterior și aceasta era imperios necesar. Pe parcurs tare am îndrăgit o expresie din titlul conferinței aniversare la 135 de ani – *regândire!* Am început să mă dezmoțesc și eu, căci alții de lângă mine o făceau mai demult și cu mai multă siguranță, mă transferam timid în cealaltă dimensiune, ba chiar am prins glas și mai multă îndrăzneală. Am început să mă dau cu părerea. Scriam experiențe personale la acest proces de transformare, revitalizare, reinventare...

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

Viețile noastre sunt definite de oportunități, inclusiv de cele pe care le ratăm.

De câte ori un tren numit „oportunitate” oprește lângă tine, viața ta o poate lua într-o nouă direcție. Pornind de aici, eu aș spune că sunt trei categorii de oameni: 1) Cei care, cum văd un tren, sar în el și află pe parcurs încotro merge; 2) Cei care încep să se învârtă în jurul lui, așteaptă să vadă dacă se mai urcă și alții, încep să calculeze dacă e sau nu cel pe care îl așteptau și... se trezesc că a plecat din gară; 3) Cei care, atunci când vine trenul, merg direct la conducător sau însoțitor de vagon, îl întreabă unde merge, cât staționează apoi se decid foarte repede dacă urcă sau așteaptă următorul, pentru că au suficient curaj încât să știe dacă acea călătorie este sau nu despre ei. Din receptarea colectivă, dar și din experiența practică a managementului, credeam că bibliotecarii sunt din grupul doi, cei care vor să mai vadă dacă se mai urcă și alții... La începutul carierei eram din primul grup și eu, dar, fiind isteată, am sărit repede din primul în grupul trei...

...Un tren a oprit în stația *Catalog* ... și Anastasia Moldovanu a urcat. Știa perfect încotro se îndreaptă și că e anume pentru ea!

Capacitatea de a demonstra încredere în sine este mai importantă decât competența (studiul Carnegie Mellon). Și totuși, competența trebuie să fie prezentă și demonstrată. Cum o demonstrăm? Pregătirea unei prezentări cu public este locul perfect de exersare a gândirii critice, pentru că, atunci când pregătești un speech, trebuie să te gândești cum pot fi combătute argumentele tale. E o abilitate esențială pentru viitor pe care bibliotecarii noștri silitori au învățat-o la cursul Ignite.

Biblioteca e locul în care înveți cum să îți schimbi viitorul! Este o călătorie cu sute de stații, la capătul căreia nu vei mai fi același care ai urcat.

Când vrei să fii apreciat, recunoscut pentru munca ta, atunci apare nevoia să fii mai mult decât un bibliotecar. Trebuie să înveți să-ți prezinți munca, să explici de ce ești tu mai bun. Bibliotecarii BM au trecut testele de *teamă și timiditate*, știu a vorbi în public, a-și prezenta munca, abilitățile, produsele, știu a se prezenta așa cum sunt, punând accent pe competențele pe care le dețin, caracteristicile native sau educate care-i diferențiază! Își cresc categoric stima de sine. Încrederea unui profesionist este mai importantă decât reputația, anume setul de abilități e important atunci când vrei să câștigi încrederea unui om sau a unui grup de oameni.

Capacitatea de a proiecta încredere și siguranță de sine este o pre-condiție pentru continuarea oricărei conversații. Or, această carte pe care o scriem împreună e o conversație cu sine și cu locul de muncă.

Anastasia Moldovanu, șef, Filiala de arte „Tudor Arghezi”:

Am conștientizat faptul că neparticipând (din varii motive) la unele din cele mai importante verigi de învățare, pierzi mult...

În vara lui 2010 mă aflam în concediu când în incinta bibliotecii, la decizia administrației „Hasdeu” a fost realizat unul din primele ateliere de formare și evaluare a competențelor și aptitudinilor bibliotecarilor conform instrumentului modern în baza Euroreferențialului european. În cadrul atelierului s-au format grupurile: tehnologie, comunicare, informare. Încă de atunci am conștientizat faptul că neparticipând (din varii motive) la unele din cele mai importante verigi de învățare, pierzi mult și că ar trebui să existe o cale de conexiune la ele. Era un nou început și iată așa, prin biblioteca Web 2.0, ne-am consolidat ca echipă cu capacități formate în cadrul culturii instituționale de interacțiune între bibliotecari și utilizatori. Inițial aplicam cele învățate în contextul rețelelor sociale, prin care realizam expoziții de artă, de publicații, de artizanat. Am dorit să ne adaptăm rapid noilor reforme de interacțiune și relaționare la toate aspectele de activitate a bibliotecii cu utilizatorii săi, ceea ce tocmai prindea contur în spațiul virtual – rețelele sociale, care în același timp s-au dovedit a fi și cele mai relevante pentru comunicarea instituțională. Am creat pagini ale bibliotecii pe aceste platforme, prima fiind cea de Facebook, lansată în 2010. Prin blogul bibliotecii expuneam conținuturi și informații despre activități, personalități, programe. Utilizatorii noștri, din consumatori se transformau

în formatori de conținut. Prin blogul/ blogurile create în 2010, prin rețelele de socializare, biblioteca a început să ofere utilizatorului această șansă. Scriam în acel an următoarele: *Biblioteca de Arte „Tudor Arghezi” vine în întâmpinarea acestor inițiative, citând din Nadia, Maria Carmen: „O bibliotecă modernă poate fi constituită din toate blogurile, în special cele de socializare, unde poți pătrunde în sufletul fiecăruia, acestea oferind o mină de aur unui scriitor, unui detectiv sau chiar unui avocat ...”* (Biblioteca. 2011, nr.4, pp.103-104).

Conform programului de formare continuă la nivel instituțional, la capitolul *comunicare eficientă*, au fost realizate pentru bibliotecari ateliere, traininguri, workshopuri, instruirii IT de învățare și formare a capacității de cultivare a acestei comunicări care pentru început includea crearea contului, sugestii de conținut, exemple de bune practici, dar și rezultate de succes în comunicarea online – cum să creezi grupuri și pagini și să distribuie informația, cum să creezi evenimente, cum să elaborezi informații despre colecții, despre activități și servicii și cum să promovezi informație despre aceste subiecte, cum să-ți gestionezi pagina, completarea rapoartelor statistice ale paginii – vizite, vizualizări, interacțiuni, impact ș.a. Prin rețelele sociale am învățat cel mai bine să ne promovăm colecția, noile achiziții, expozițiile virtuale, promovarea tinerilor în cadrul activităților. Aici se produce nu numai interacțiunea cu internauții, dar și cu cea a colegilor de breaslă în baza utilizării noilor aplicații. Astfel am recomandat și prezentat cărți, am replicat servicii moderne, am împrumutat experiență.

Tatiana Coșeri, director adjunct, Direcția Gestionarea și evaluarea rețelei:

În transferul de cunoștințe, m-am orientat spre maximizarea dezvoltării potențialului colegilor mei – de a face, de a pivota, de a reinventa și de a experimenta.

Dezvoltarea profesională la BM întotdeauna a fost o prioritate esențială. Investițiile în oameni este una corectă în cadrul aplicării managementului participativ. Traiectul meu ca formator a fost prin multă lectură: forme și metode de învățare, aspectul psihologic al adultului în procesul de învățare, activități ludice pentru înțelegerea mesajului, durabilitatea aplicabilității. Orientarea spre rezultate și aplicabilitate mi-a format și stilul de învățare.

În transferul de cunoștințe m-am orientat spre maximizarea dezvoltării potențialului colegilor mei care duce la o mai mare abilitate de a face, de a pivota, de a reinventa și de a experimenta. Prima experiență de formator a fost în primul an de

activitate la BM. Abia se încetățeneau tehnologiile informaționale. Emoțiile au avut conotații multiple: testarea competențelor personale, evaluarea de către directorul general a capacităților de a livra concis, convingător subiectul dat, formarea relațiilor puternice, și, nu în ultimul rând, să fiu memorabilă, să produc acțiune. De aici începe povestea mea ca formator. Accentuez susținerea BM: încurajare, oportunități de a exersa. S-a format un angajament de a investi în oameni, conștientizând că aici se formează bibliotecari puternici.

Subiectele alese, cu semnătura T. Coșeri, – cultura instituțională, conflicte și negocieri, cultura calității, managementul voluntariatului, indicatorii de impact și de performanță, evaluarea bibliotecii publice, gestiunea resurselor umane, gestiunea financiară etc. – au devenit autentice în oferta de formare profesională a bibliotecarilor la BM.

Suportul didactic întotdeauna îl însoțesc cu exemple practice, cu aspecte ludice. Utilizarea platformei Classroom asigură procesului formativ accesibilitate și interacțiune. Investițiile în cunoștințe ajută la dezvoltarea încrederii în potențialul uman și mobilizează spre succese individuale extraordinare. Filozofia BM „învăț ca să învăț pe alții” nu numai încurajează bibliotecarii pentru perfecționare, dar și inspiră capacitatea de a acționa.

Formatorii BM au fost primii care s-au implicat în livrarea cursurilor „Tendințe actuale în activitatea instituțiilor infodocumentare”, „Bazele Biblioteconomiei și Științelor Informării”, „Managementul Inovațional în instituțiile infodocumentare”. Incontestabil este aportul meu la dezvoltarea Școlii de biblioteconomie din Moldova, Școlii de Vară „Biblioteca publică în serviciul comunității”, primului ciclu al cursurilor de formare profesională de scurtă durată „Diversificarea serviciilor și resurselor informaționale ale bibliotecii ca vector de imagine în comunitate” din Soroca, Tabăra de instruire pentru bibliotecari organizată de Biblioteca Publică Raională „D. Cantemir” din Ungheni. Tezele de licență și de master se bazează praxiologic pe BM. Iar dorința de a realiza practica la BM s-a extins și pentru alte specialități – filologie, drept, sociologie, pedagogie, traducător, asistent social etc. A devenit o tradiție în mediul biblioteconomic – formatorii BM aduc valoare formării bibliotecarilor din RM. Entuziasmul formatorilor de la BM este apreciat și de colegii din România. Stagiul de informare și documentare „Adaptarea Bibliotecii Municipale la necesitățile în schimbare a comunității chișinăuiene”, destinat bibliotecarilor din Biblioteca Județeană „Duiliu Zamfirescu”, Focșani, a avut un impact atât profesional, cât și emoțional. Implicarea formatorilor în programul de mobilitate a studenților și profesorilor de la Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Științe Politice, Filosofie și Științe ale comunicării (Secția Bibliologie) în parteneriat cu Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Jurnalism și Științe ale comunicării, a permis testarea posibilităților experimentale.

Prin campaniile „O oră de formare în fiecare zi”, „Biblioteca Municipală – instituția care învață” s-a evidențiat prioritatea BM – investiția în oameni. Campaniile au conturat dimensiunile învățării pe parcursul vieții și au oferit individualitate BM. Iar realizarea mai multor ediții ale Zilei europene privind promovarea competențelor profesioniștilor din informare și documentare prin simulări, testări de cunoștințe, team building a oferit resurse pentru studierea necesităților de formare continuă. Concentrarea pe rezultate este, fără îndoială, importantă. De asemenea contează și stimularea orientării strategice de a fi mereu în ritmul schimbărilor și de a merge înainte cu îndrăzneală. Este o bucurie excepțională când vezi că colegul, prin setul de abilități obținute, are capacitatea de a atinge obiectivele. O mândrie fără margini te cuprinde atunci când excelează la locul de muncă și îi inspiră pe alții. BM devine un mediu de lucru sigur cu obiceiuri bune, menite de a evalua pe termen lung și cu capacitatea de a găsi noi soluții.

Biblioteca Municipală și-a asumat procesul de educație pe parcursul vieții ca angajament instituțional. Rezultatele obținute reflectă gradul de maturitate instituțională și atitudinea perseverentă față de managementul cunoștințelor: identificarea domeniilor neclare, analiza și aprecierea informațiilor, gestionarea și aplicarea propriilor cunoștințe, constituirea unui spațiu informațional profesional, diseminarea și/ sau replicarea practicilor bune, inovative, utilizarea rațională a capitalului intelectual, în special, la BM și, în general, în comunitatea biblioteconomică.

Oamenii sunt veriga prioritară în sinergia instituțională. Ei sunt cei care determină valoarea și apartenența la o echipă puternică precum este BM.

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

O formă interactivă și animată de cunoaștere, formare, promovare prin combinarea sarcinilor cu provocările de căutare, identificare, recunoaștere este City Quest-ul.

Am experimentat, prin City Quest, tematica „Consolidarea echipei Hasdeu” de Ziua competențelor profesionale. Această formă interactivă de dezvoltare și învățare poate fi aplicată cu orice grup demografic – de la copii la adulți – adaptând-o la necesitățile și caracteristicile de grup; poate fi aplicată în orice domeniu – cultură, educație, business, dezvoltare comunitară, formare profesională. În domeniul biblioteconomic a fost abordată pentru prima oară.

Organizat în scopul consolidării și dezvoltării abilităților profesionale ale echipei manageriale *Hasdeu*, City Quest-ul a avut următoarele obiective formative: Să

exploatăm 5 din cele 33 de domenii de competență (câte una per grup); Să punem în valoare 10 din cele 20 de aptitudini conform Ghidului de competențe; Să facilităm interacțiunea creativă și de colaborare între participanți; Sa petrecem timpul interesant și diferit.

Rezultatul așteptat: Să se cunoască mai bine, să capete abilități, să își dezvolte talentele, să obțină loialitatea colegilor, să-și vadă echipa și să se definească ca echipă.

Mariana Harjevschi, director general BM:

Conferințele BM, mereu aduc în vizor variate proiecte ce promovează implementarea tehnologiilor în biblioteci, precum și necesitatea stabilirii unei comunicări între membrii comunității.

Conferințele BM au devenit și ele o busolă de orientare spre viitor a echipei. În 2014, realizăm că e nevoie de o resuscitate, așa că tematica conferinței anuale ne-a orientat către un alt nivel *Acceptăm provocările – celebrăm succesele*, eveniment care a devenit ca un incubator de inovații și idei, împărtășind inițiativele și experiențele filialelor „O. Ghibu”, „M. Lomonosov”, „A. Mickiewicz”, „N. Titulescu”, „Târgu-Mureș”, „Liviu Rebreanu”, „Transilvania”, abordând probleme ale cercetării literare și bibliografice, ale practicilor inovative de animație cu publicul, de promovare a cărții și lecturii ș.a. Au trezit un viu interes comunicările pe subiecte precum „Percepția publicului tânăr despre biblioteca modernă”, „Strategii de eficientizare a interacțiunii Bibliotecii cu utilizatorii pe rețelele de socializare”, susținută de managerul de la „Creatego” Andrei Cuciuc, „Cea mai bună experiență de promovare a cărții și lecturii pe rețelele sociale”, „Catalogul partajat al BM „B.P. Hasdeu” – instrument de interacțiune bibliotecar-utilizator”, „Cuantificarea valorii informației pe rețelele de socializare@C(unoștințe), A(ctualitate), I(ndicatori), E(ficiență)”. Ne-am interesat și de ce teme ar fi interesați colegii noștri. Aceștia ne-au relatat pentru conferințele de viitor subiecte precum: design în biblioteci; utilizarea e-book; biblioteca în afara bibliotecii; Organizarea activităților cu publicul: proiecte ale bibliotecarilor; promovarea lecturii.

Prinși de nevoia de a resuscita activitatea bibliotecilor, în următorul an am setat un alt generic, la fel de incitant – Conferința *Descoperă. Conectează. Arhivează* în cadrul căreia bibliotecari din diferite structuri au împărtășit din inovațiile, inițiativele și experiențele acumulate. Conferința a cuprins trei sesiuni, care au fost destul de motivante și deschizătoare de noi idei creative pentru echipa BM: Laboratorul

conceptelor: Descoperă! (moderat de dr. Lidia Kulikovski, director, Departamentul Studii și cercetări); Hub-ul provocărilor: Conectează! (moderat de dr. Mariana Harjevschi, director general) și Călimara ideilor: Arhivează! (moderat de Tatiana Coșeri, director adjunct, Gestionarea și evaluarea rețelei). Probabil, dacă aș relua firul unei noi conferințe, aș pedala pe identificarea noilor proiecte ce promovează rezultatele studiilor, cercetărilor realizate de biblioteci care reușesc să demonstreze necesitatea unor noi servicii sau unei acțiuni ce aduce schimbarea în comunitate.

Conferințele BM, mereu aduc în vizor variate proiecte ce promovează implementarea tehnologiilor în biblioteci, precum și necesitatea stabilirii unei comunicări între membrii comunității pe diverse segmente: social, cultural etc. La fel, tind să aducă pe agendă, practici și experiențe în utilizarea tehnologiilor în biblioteci. Nu știu dacă s-a întâmplat vreodată excluderea unor teme precum – valorificarea și promovarea conținutului local, atât prin utilizarea tehnologiilor, cât și prin alte modalități – acestea au fost mereu discutate în cadru variatelor dialoguri profesionale la BM.

Tatiana Coșeri, director adjunct, Gestionarea și evaluarea rețelei:

În fiecare an conferința anuală este tot mai expresivă, iar prin subiecte mai semnificativă.

Conferința anuală a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” a devenit o tradiție și un eveniment așteptat cu multă aspirație. Scopurile conferinței sunt de a analiza realizările și de a identifica domeniile-cheie de dezvoltare a BM, în contextul constituirii societății bazate pe cunoaștere; de a disemina cele mai bune practici privind implementarea inovațiilor, produselor, sistemelor și tehnologiilor informaționale în spațiul infodocumentar; de a consolida eforturile profesionale pentru identificarea și stabilirea unor mecanisme de formalizare, acumulare și creare a unui sistem de gestionare a cunoștințelor. În așa mod se stimulează o competiție între filiale; se determină contribuția filialei la realizarea obiectivelor și priorităților Bibliotecii Municipale; se promovează servicii și produse; se stabilesc ariile de activitate ce necesită îmbunătățiri; se învață a face lucrurile calitativ; se îmbunătățește activitatea de ansamblu a BM. Conferința urmărește în final impresii și emoții de împlinire profesională, interacțiuni sincronizate, întâlniri cu personalități notorii. În fiecare an conferința este tot mai expresivă, iar prin subiectele abordate și mai semnificativă.

Biblioteca Municipală este mereu în căutarea soluțiilor noi cu o semnificație mai profundă și cu un impact mobilizator. *Duplexul profesional* a devenit o nouă formă de comunicare profesională, încurajat și dezvoltat de filiale în parteneriat cu colegii din România. Diapazonul discuțiilor denotă practici de perspectivă și de succes: parteneriate culturale și profesionale; inovații; educația pe parcursul întregii vieți; profilul bibliotecarului. Originalitatea dialogului profesional constă în conturarea viitorului bibliotecii printr-o gândire globalistă, integratoare și sinergică. Duplexul devine astfel un eveniment indispensabil și o carte de vizită a BM, valorificând din plin tendințele progresive.

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

Bibliotecarii Sistemului Național de Biblioteci recunosc *Colocviile de vară* ca marcă *Hasdeu*.

Tin la acest format pe care l-am gândit ca să ne diferențiem prin ceva de alte biblioteci, să diversificăm, să reinventăm formele de învățare prin diseminarea rezultatelor (pe atunci se făceau doar conferințe). Consideram că BM a atins un nivel profesional care-i permite acest format specific de învățare neprac-ticat de biblioteci, că avem potențial pentru a avea formatul nostru mai complex. Primul Colocviu a avut loc în 2012, la 130 de ani ai BM cu un program de patru zile, cu implicarea filialelor și cu participanți notorii. Ca să vă convingeți reproduc afișul Colocviilor 2012:

COLOCVII DE VARĂ
la
Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”

Bibliotecile nu dispar!
Se revitalizează, se reinventează!
19-22 iunie

Câțiva ani am respectat conceptul colocviilor de vară de 3-4 zile. Așa cum trăim în timpuri comprimate se comprimă și colocviile, acum sunt câte 1 zi, mai mult de jumătate de zi și mai nou de 1-2 ore. Suntem grăbiți? Opinia mea e că ar trebui, atunci când e vorba de supraviețuirea/ transformarea bibliotecilor, să dezbatem mai amănunțit problemele cu care ne confruntăm.

Ideea a fost frumoasă și de mare impact... Domeniul biblioteconomic apreciază *Colocviile de vară BM* ca marcă *Hasdeu*.

Mariana Harjevschi, director general BM:

... Ocazii bune de a cunoaște subiecte noi sau experți pentru a interacționa și a extinde rețeaua profesională...

Colocviile de vară pentru Biblioteca Municipală au devenit în timp un brand. În spiritul curiozității profesionale, BM a inițiat oportunități unice de învățare, de dezvoltare, dar și de networking pentru bibliotecari. Am observat pe parcursul anilor, atât organizatorii, cât și participanții sunt fie interesați în identificarea unor tematici interesante pentru a fi anunțate spre discuții, fie caută ocazii bune de a cunoaște subiecte noi sau experți pentru a interacționa și a-și extinde rețeaua profesională.

Îmi amintesc, ediția a II-a a Colocviilor de vară din 2013, care a avut ca generic *Transbordarea bibliotecilor&bibliotecarilor în social media*. Pe parcursul a trei zile au fost analizate, oferite noi viziuni, abordări ale comunicării instituționale pe rețele de socializare, cu noi propuneri de atragere a utilizatorilor pe bloguri, de creare a unor conținuturi interesante, captivante, informaționale. Un accent special a fost pus pe utilizarea Facebookului la bibliotecă. În urma acestui eveniment, 15 biblioteci din cele 27 și-au transformat profilurile în pagini instituționale.

Parascovia Onciu, șef, Filiala „Transilvania”:

...O metodă-școală a învățării unii de la alții...

Duplexul Profesional este organizat anual în cadrul Zilelor Bibliotecii „Transilvania” de către Bibliotecile patroane: Ateliere Profesionale cu comunicări de către bibliotecari de pe ambele maluri ale Prutului și din diferite tipuri de biblioteci din întreaga Țară. Tematicile sunt axate pe aspecte importante de primenire profesională: *Educație pe parcursul întregii vieți: Relații și tendințe* (2009), *Digitizarea – calea spre cunoaștere: proiecte și parteneriate* (2010), *Servicii inovative – biblioteci inovative* (2011), *Servicii inovative pentru tineri și copii* (2013), *Valențele formării profesionale pentru bibliotecari* (2014), *Managementul voluntarilor în bibliotecă* (2015); *Integrarea profesională a noilor bibliotecari* (2016), *Rețete inovative din meniul BM „B.P. Hasdeu”: MOOC – HORĂ – STEAM și al BJC „Octavian Goga”* (2018), *Reinventarierea Bibliotecii* (2021).

Am avut de câștigat toți participanții la această cursă lungă, comunicând unul altuia experiența acumulată pe parcurs și învățând unii de la.

Mariana Harjevschi, director general BM:

Ideea creării Centrului de Excelență a fost implementată pentru a ne reinventa profesia și a da un nou suflu instruirii continue.

Pe parcursul anului 2013, s-a reușit semnarea Memorandumului de înțelegere cu IREX Moldova, parte a programului *Novateca* în vederea constituirii unui Centru de formare pentru bibliotecari ce ar corespunde necesităților de dezvoltare profesională a bibliotecarilor, promovând concepte noi și idei moderne de dezvoltare a bibliotecilor pentru asigurarea cetățenilor cu accesul liber la informație.

Îmi amintesc și acum discursul de la deschiderea acestui centru cu prezența dnei Debrah Jacobs, director al Global Libraries din cadrul Fundației Bill și Melinda Gates, dar și cu cea a dlui Evan Tracz, director al Programului *Novateca* și IREX Moldova.

Biblioteca Municipală este un centru remarcabil – situat în inima Chișinăului, un lux – exact specificului locației Hotelului Swiss, care era vizitat de nobili, personalități remarcabile. Avem un centru – inovator – pentru dotarea sa tehnică oferită de către Programul Novateca (calculatoare, laptopuri, tablete, tehnică asigurarea conferințelor video, multiplicarea și imprimarea materialelor necesare). Avem un centru sustenabil – pentru disponibilitatea Primăriei Municipiului Chișinău și a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” de a aplica resursele sale umane și financiare în menținerea acestui centru. Avem un centru dinamic – pentru că formatorii ABRM și iată, în curând, cei instruiți de către Novateca sunt gata de a lansa și implementa programele sale de instruire. Un centru atractiv – pentru că ne-am propus pentru Dvs acele trei săli distincte, stimulative de a fi pe potrivă tendințelor în domeniul biblioteconomic – Sala cunoștințelor, Sala inovației și Sala Creativității. Avem un centru participativ – pentru că partenerii acestui Memorandum de Înțelegere sunt deschiși pentru toată comunitatea de bibliotecari – bibliotecari publici, universitari, școlari, dornici de instruire.

Recunosc, că ideea creării Centrului de Excelență a fost implementată pentru a ne reinventa profesia și a da un nou suflu instruirii continue!

Elena Cebotari, specialist principal, Campusul Competențelor:

Conceptul Biblioteca Municipală instituția care învață a intrat plinar în drepturile sale odată cu deschiderea Centrului Național de Excelență Profesională pentru Bibliotecari.

Nu voi vorbi despre cum am devenit bibliotecar... voi spune povestea Campusului Competențelor (la fondare numit Centrul Național de Excelență Profesională, așa gândit de Programul Novateca, pentru că i-a delegat responsabilități de nivel național). Destinul meu profesional s-a împletit frumos cu povestea CC. Muncesc aici din prima zi, de la fastuoasa, mirabila sa deschidere cu oaspeți (ca în poveste) de peste mări și zări. A fost primul Centru de instruire continuă, de formare competențe din Republica Moldova. Fiind din fire responsabilă, am muncit cu sârg, ca să nu dezamăgesc fondatorii care au investit în dotarea CC pe care doar puteam s-o visez într-o bibliotecă publică; am muncit cu dăruire pentru ca să ajut bibliotecarii, am muncit cu satisfacție pentru că-mi plăcea tot ce se întâmpla la CC, totul era nou – alte orientări profesionale, alte valori și foarte, foarte mulți bibliotecari dornici să învețe a fi mai buni, dornici să-și modernizeze bibliotecile, activitatea și eu contribuam ca aceste dorințe să se realizeze. E

împlinitoare contribuția prin care ajuți pe cineva. E puțin să spun că a fost interesant, a fost mirific, eram în proces, împreună cu ei, trăiam emoțiile, bucuria, frica bibliotecarilor (de calculator, de a vorbi în public, de a se promova – ziceau cum să ne lăudăm?). Sunt mulțumită pentru ocazia, oportunitatea și provocarea care mi s-a oferit în punctul culminant al carierei mele să fiu parte a unui proiect frumos de formare și transformare a bibliotecarilor nu numai de la BM, dar din întreaga republică. Era un iureș profesional care m-a copleșit și nu mă mai uitam la ceas, la zile libere, la pauze – era un flux continuu de activități și oameni. Eram în linia întâi întotdeauna.

Conceptul *Biblioteca Municipală instituția care învață* a intrat plener în drepturile sale odată cu deschiderea Centrului Național de Excelență Profesională pentru Bibliotecari (deschis cu abreviatura CNEPB, în continuare CC (Campusul Competențelor cum se numește acum): un centru inovator, dinamic – asigurat de formatorii instruiți de Programul Novateca, care au implementat programele de instruire în domeniul IT, biblioteci moderne, servicii noi; un centru atractiv – cu trei săli distincte, stimulative de a fi pe potriva tendințelor în domeniul biblioteconomic; un centru participativ pentru toată comunitatea de bibliotecari – bibliotecari publici, universitari, școlari. CC dispune de o bibliotecă, ca suport didactic și informațional în activitatea de formare profesională, care oferă acces la publicații din domeniul biblioteconomiei și științelor informației (cărți, CD-uri, DVD-uri, jocuri de societate, ediții periodice profesionale locale și internaționale etc., în română, rusă engleză, franceză, italiană). Chiar din primul an de activitate, CC a susținut un program eficient și variat de dezvoltare profesională, contribuind astfel la creșterea performanțelor angajaților, la adaptarea acestora la schimbările structurale, sociale și tehnologice.

Instruirea personalului se organiza în funcție de necesitățile de dezvoltare profesională ale diferitor categorii de angajați și se axa pe subiecte și tematici din domeniile concrete de activitate, deci, cu caracter aplicativ de formare a competențelor. Spre exemplu: Atelierul *Formarea Formatorilor de Povești Digitale* a avut un impact benefic asupra participanților. Participanții au conștientizat că povestirea digitală este o nouă pistă de a promova și valorifica imaginea bibliotecii în comunitate (formator Margareta Tătăruș, Focșani, România). Bibliotecarii continuă să exerseze, realizând noi povestiri digitale.

Activitățile de formare profesională au acoperit o tematică destul de diversă: *Managementul comunicării; Managementul timpului; Managementul conflictelor* (S. Macrinici, S. Bicenco, T. Coșeri); *Strategii de eficientizare a interacțiunii Bibliotecii cu utilizatorii pe rețelele de socializare* (L. Kulikovski); *Expoziții virtuale; Resurse informaționale pe blogurile bibliotecii* (L. Pânzari, G. Scobioală, M. Gonța); *Zece reguli pentru o fotografie de succes* (Cristina Evtodi, trainer invitat, fotograf, Margarita

Ursu); *Paradigma designului în activitatea biblioteconomică; Zilele FedEx@Hasdeu; Învățăm concepte inovative: Fidelizarea utilizatorilor; Biblioteca bazată pe talent* (Lidia Kulikovski).

BM a lansat noi forme de instruire în procesul de formare profesională, încetăținind metode de educație non-formală chiar de la începuturi: *Învățăm concepte inovative* (Design, Wow, Fidelizarea utilizatorilor, Proiectizarea activității ș.a.); Zilele FedEx@Hasdeu (Zile de dezvoltare a creativității și colectare a ideilor de la angajați) proiect care a durat doi ani; Chindii profesionale (metoda de învățare – *cafenea*); Duplexul profesional „*Valențele formării profesionale pentru bibliotecari*” – formă de comunicare profesională prin care se discută și se analizează subiectele comune între colegii de domeniu organizate anual cu bibliotecile partenere din România.

Creșterea numărului de activități de instruire și a numărului de bibliotecari instruiți se datorează în cea mai mare parte CC care a coordonat profesional acest proces. Posibilitățile oferite de CC s-au extins odată cu elaborarea Strategiei de dezvoltare a CNEPB și a Planului de activități de realizare a strategiei care prevăd instrumentele necesare de dezvoltare și asigurare a durabilității activității formative. CC, definindu-și viziunea, înregistrând rezultate performante, având o echipă de buni formatori și o ofertă diversă atrăgătoare, a depus dosarul de acreditare la Ministerul Educației, pretinzând rolul de Prestator de servicii educaționale. Avea dreptul cu toate datele necesare: un sistem managerial de calitate, parteneriate durabile pe plan național și internațional, responsabilități de acoperire națională.

În 2015 s-a dovedit a fi un Centru competitiv și a ținut an de an stindardul îmbunătățindu-l mereu. BM a câștigat Concursul Programului Novateca „Dezvoltarea Centrelor Regionale de Excelență Profesională”. Și-a dezvoltat activitatea de instruire, diversificând cursurile, studiind (sociologic și în persoană) necesitățile de instruire ale bibliotecarilor. Biblioteca Municipală a lansat noi forme de instruire și noi subiecte, ținând cont de tendințele internaționale în procesul de formare profesională. De exemplu, noua metodă de instruire nonformală a bibliotecarilor BM – Cafeneaua biblioteconomică *Chindii profesionale*.

O premieră au fost cursurile de *Formare formatori* pentru bibliotecarii BM. Altă premieră a fost atelierul *Formarea formatorilor în metodologia poveștilor digitale*. A avut continuitate noul format de instruire *Zilele FedEx@Hasdeu*, metodă menită să încurajeze inovarea activității profesionale.

A demarat cu succes instruirea bibliotecarilor de la bibliotecile din localitățile suburbane pentru care CC a oferit cursurile *Conceptele bibliotecii moderne, Tehnologii informaționale, Servicii noi* realizate de formatorii BM Irina Tutun și Oxana Andreev. Pentru realizările frumoase pe acest tărâm au fost desemnați de Novateca: *The Global Libraries Program in Moldova, Trainerii lunii* respective.

Lidia Kulikovski: Dinamica activității încă din primul an de funcționare a fost un fel de camerton ce durează până acum, încetățenindu-se ca element al culturii instituționale a CC.

CC din punctul de start s-a racordat la ritmul dinamic al activității BM, adăugând plus valoare culturii instruirii imaginii instituționale, în general. Scopul CC a fost supra-realizat.

Solicitarea crescândă a ofertei de formare BM, a spațiilor CC determina, dacă era nevoie, să organizăm activități și în zilele de sâmbătă și duminică. Cu adevărat o fabrică de formare BM!

Anul 2016 a fost anul consolidării capacității BM. Procesul de instruire la Biblioteca Municipală a contabilizat în istoria procesului formativ 617 acțiuni de instruire internă și 87 de acțiuni de instruire la nivel de rețea la care au participat 1253 de bibliotecari. CNEPB a intrat într-un ritm alert, dinamic, având capacitatea sa internă, și-a identificat un ritm, al său, de instruire continue.

CC a devenit locul care transformă bibliotecarii, locul care încurajează, motivează, susține și dezvoltă angajații.

Recunoscut ca entitate cu capacitate formativă bună, cu o curricula modulară, cu o diversitate de forme și metode de instruire, CC a fost acreditat de Ministerul Educației, prin Ordinul 1101 din 20 februarie, 2016 ca prestator de servicii de formare profesională continuă a bibliotecarilor. A fost selectat câștigător în competiția Programului de dezvoltare a Centrelor Regionale de Excelență ca Centru Coordonator al Centrelor regionale de Excelență Profesională (Telenești, Orhei, Bălți, Căușeni, Cahul, Ceadâr-Lunga) cu un specific distinct de prestare a serviciilor de formare a competențelor de inovare a activității care, la rândul lor să formeze competențe creative și de inovare membrilor comunității. CC a fost, pe durata implementării educației nonformale în bibliotecile publice, inițiativă susținută de Novateca, coordonator al raioanelor arundate Hâncești, Strășeni, Criuleni, Dubăsari, Ialoveni și Nisporeni. Pentru ei a fost oferit Atelierul *Cum elaborăm documentele curriculare pentru acreditare în domeniul formării*.

Au fost organizate reuniuni profesionale care au oferit cunoștințe și au inițiat discuții bazate pe inovații: *Cafeneaua publică „Servicii noi”*. Participanții s-au convins că viitorul bibliotecii sunt serviciile noi, moderne, prin care au început să reorienteze politicile, strategiile, prioritățile activității instituționale. Cel mai important rezultat al *Cafenelei* a fost cunoașterea exactă a ce vor face, când vor face bibliotecarii ceea ce au învățat și conștientizarea că trebuie să schimbe modelul de activitate existent. Au fost motivați la transformări rapide pentru a onora prioritatea *Servicii noi comunității chișinăuene*.

În acest scop, CC a oferit cursuri noi, prin tematici și diversitate de forme. Câteva exemple:

- *Scrierea proiectelor, Formare facilitatori*. Ca rezultat al acestor cursuri s-au format: bibliotecari-designeri de proiect și bibliotecari-facilitatori (formator Lidia Kulikovski).
- Cursul *BiblioTur – descoperim Chișinăul altfel*, a avut ca premisă formarea de bibliotecari-ghizi ai Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” care să organizeze excursii pietonale gratuite pe 5 itinerarii turistice (formator Ion Pirojoc, expert profesionist în acest domeniu – profesor universitar, replicat de Taisia Foiu pentru suburbii (Vadul lui Vodă, Cricova, Ghidighici) și pentru centrele regionale Orhei, Cahul).
- A fost organizată a doua rundă *de Formare formatori* pentru bibliotecarii BM (formator Lidia Kulikovski).

CC a extins inițiativele BM, implicând Centrele Regionale și raionale în *Săptămâna instruirii nonformale* alături de filialele rețelei noastre cu contribuția trainerilor BM formați la CC. Prima ediție a *Forumului Formatorilor Hasdeu* a avut în discuție planuri, rezultate, contribuțiile individuale și instituționale, educarea comunității, dificultăți în activitatea formativă și aspectul formativ al serviciilor prestate. A fost lansată Campania *Biblioteca Hasdeu zâmbeste* ca strategie de interacțiune și fidelizare a utilizatorilor, ca strategie a schimbării BM. A fost creat grupul „*Traineri Hasdeu*” ca platformă de discuții profesionale, referitoare la noul rol al bibliotecarului, cel de trainer/ formator, facilitator, moderator, animator.

CC a reușit să realizeze mai multe decât și-a propus. Principalele accente au fost puse pe diversificarea activității Centrului și Inovația printr-un șir de instruirii care dovedesc tendința inovațională: „Inovația în Biblioteci” prin care au fost instruiți bibliotecarii din Centrele Regionale de Excelență, suburbiile mun. Chișinău, raioanele arondate și filialele BM „B.P. Hasdeu” în formă *cascadă*. Fiind instruiți mai mult de 60 de bibliotecari, cu mult peste numărul estimat cu rezultate, la fel peste măsură – au implementat mai mult de 60 de inovații în rețeaua *Hasdeu* și în raioanele arondate.

Formare Inovatori – un curriculum inedit ca forme de predare (*trăsnite*, în viziunea unor participanți (în sens bun, de nou, de WOW!) – a avut ca obiective dezvoltarea unei culturi a inovației în bibliotecile lor, formarea unei comunități de inovatori în bibliotecile publice (formatori Lidia Kulikovski, Mariana Harjevschi, Oxana Andreev).

CC a constituit un repozitoriu de curricula. A lansat blogul cneihhasdeu.wordpress.com, instrument de relaționare și promovare a ofertei, prin care utilizatorii și bibliotecarii se înregistrează online la instruirii – peste 500 de persoane au beneficiat de înregistrarea online.

Livrarea atelierului Conceptul „Biblioteca Modernă pentru părinți și copii” a fost o experiență de anvergură a CC – primul curs transmis online integral. A durat o oră și 30 minute, perioadă în care ne-au vizualizat 1.111 persoane, evenimentul online a înregistrat un impact de peste 2800. Acest atelier a fost tot ceea ce trebuie să învețe bibliotecarii, este ceea ce contează în Conceptul Biblioteca Modernă. Îndemnul a fost să reseteze ceasul intern al bibliotecii moderne la ceasul utilizatorului, omului, la ceasul comunității.

La al cincilea an de activitate, Centrul Național de Excelență Profesională a devenit lider în cadrul rețelei de biblioteci a Republicii Moldova, promovând un management formativ inovativ, axat pe integrarea tendințelor biblioteconomice de maximă actualitate.

Activitățile organizate de CC sunt orientate spre a transforma bibliotecarii în adepți ai instruirii continue, în elaborarea și oferirea de metodologii, tematici și materiale de instruire necesare activității de formare, oferirea consultanței de specialitate: mentoring, coaching. Astfel CC a reușit să organizeze cursuri eficiente și necesare bibliotecarilor pentru participare activă în vederea realizării obiectivului principal: Accelerarea implementării serviciilor inovatoare relevante comunității chișinăuene (Prioritate locală); Diversificarea resurselor, produselor și serviciilor; Implicarea în realizarea Agendei ONU 2030; Dezvoltarea competențelor prin instruiri nonformale (Bibliotecarii – Utilizatorilor).

BM, prin fiecare activitate, contribuie la creșterea performanțelor angajaților, la adaptarea acestora la schimbările sociale și tehnologice, în permanență lansând noi forme de instruire în procesul de formare profesională ca: *Atelierul „Laboratorul de experimente nonformale Hasdeu, multiplicator al metodelor de educație non-formală”* (și online, formator L. Kulikovski). Atelierul a fost gândit să aducă forme inovative, nonformale, pe care bibliotecarii să le poată integra în activitățile lor; a fost transmis online, la care au participat peste 80 de bibliotecari din bibliotecile arondate și din Centrele Regionale Cahul, Căușeni, Orhei, Telenești, Bălți și tot atâtea de la BM; *Neconferința „Biblioteca relațională – abordare inovativă a viitorului”*, (78 de participanți din afara rețelei BM și 56 de angajați BM, formator L. Kulikovski). Evenimentul a adus în atenția publicului și a comunității biblioteconomice tendința actuală în managementul bibliotecilor de schimbare a conceptului învechit a relației cu utilizatorul, participanții au învățat cum să pună în valoare utilizatorul ca ființă umană, înlăturând vechea tradiție a unei interacțiuni reci, nepersonalizate. *Atelier de Copywriting* (5 ediții, formator L. Kulikovski). Pentru a reuși în această lume digitală, biblioteca trebuie să adopte un comportament de business, care înseamnă atragere de cititori/ utilizatori, înseamnă convingere, persuasiune – prin metode eficiente de marketing digital. Bibliotecarii și-au îmbunătățit abilitățile de promovare digitală și rezultatele le sesizăm pe rețele sociale; *Campania „1Lib1Ref”* (un

bibliotecar - o referință) – prima ediție organizată la BM în care bibliotecarii și-au exercitat expertiza și au învățat să introducă o referință bibliografică în Wikipedia, realizat de Secția Tehnologia informației); *Atelierul „Improvizația în educația non-formală”*. Participanții au aflat mai multe despre improvizație, care este „un act ce se întâmplă aici și acum”, „un act irepetabil”. S-a improvizat în cadrul unor jocuri extrem de originale și bine gândite, au conștientizat cât de importantă este emoția pe care trebuie să o exploateze în beneficiul propriu și al utilizatorului (formator Diana Drozdovschi, Filiala „L. Rebreanu”).

Lidia Kulikovski: SPRINT-ul ca format de instruire ne permite să ne întoarcem ori de câte ori la cărămidile și căsuțele noastre și să le revedem, să le reformulăm, să le completăm, să le substituim, pentru a răspunde provocării lansate de dr. general M. Mariana Harjevschi. Toți sunt experți în domeniul lor și sunt convinsă că suntem în stare să creăm un produs cuvântul-cheie al căruia e inovație...

SPRINT-START-UP. Managerii Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” au participat la un SPRINT – proces utilizat pentru a răspunde provocărilor anului 2019 printr-un șir de tehnici și metode inovative, strategii, inovații, științe comportamentale, design și alte strategii de top, nepractice de BM. Participanții, prin tehnica cărămidii, tehnica celor 5 căsuțe, au elaborat și prezentat prioritățile pe domeniile lor de responsabilitate profesională.

O prioritate a anului au fost instruirile pentru formarea competențelor IT cu scopul de a asigura servicii de calitate în cadrul Programului CONNECT PLUS. Astfel, trainingurile APP Literacy (Coding. Programare pentru copii); Atelierele „Coding și robotică” au fost organizate pentru a susține acest demers. Livrate de Secția Tehnologia informației și cu voluntari antrenați din afara bibliotecii.

Curs de formare a vorbitorilor publici – Vorbitorium susținut de formatorul Lidia Kulikovski a avut 5 ediții: bibliotecarii din proiectul *Împreună pentru comunitate BiblioTalks, 2 ediții* (BM, Academia Tinerilor bibliotecari); 3. *LudoTalks* (bibliotecari BM, bibliotecari din România); 4. *Ignite liderism* (Novateca, BM.)

Lidia Kulikovski: Evoluțiile calitative ale procesului de instruire la CC listate de Elena Cebotari reprezintă un CV-model (european sau chiar internațional) al unei structuri de formare care a funcționat la cote maxime a capacității, formând și consolidând capacitatea BM și cea a domeniului biblioteconomic.

Mariana Harjevschi: Prin organizarea activităților de mentoring sau coaching în filiale, prin activitățile de instruire organizate de departament, dar și prin susținerea CNEPB, formatorii au reușit să stimuleze, să inspire, să motiveze bibliotecarii pentru inovare. Impactul și evaluarea constantă a serviciilor bibliotecii, constituie o condiție indispensabilă a oricărei instituții. Frumoasă colaborare BM a avut cu voluntarul Zakharia Boudhar (Casablanca, Maroc) care ne-a ajutat să elaborăm cercetarea online *Păreră ta contează*, pentru a afla opiniile și sugestiile utilizatorului virtual, cu scopul îmbunătățirii serviciilor prestate, a calității produselor noastre, dar și a dezvoltării ei de ansamblu. Chestionarul a fost plasat timp de trei luni pe pagina web a BM, acumulând diverse răspunsuri ce au vizat serviciile de bibliotecă.

Crearea poveștilor digitale. Participanții au devenit membri activi ai grupului de povești. 91 de povești au fost create în urma cursului! Au fost create povești de promovare a serviciilor, a lecturii și diverselor experiențe proprii. Din poveștile despre locurile de baștină se poate de întocmit un Manual de istorie, din cele cu tentă aniversară – un calendar al aniversărilor și o galerie de portrete. Acest curs a fost livrat la solicitare și colegilor bibliotecari din raionul Orhei, de către formatorii Liliana Juc – Filiala „Târgoviște”, Angela Borș, Filiala „Ițic Mangher”.

Intervievați, cu diferite ocazii de cercetare, bibliotecarii răspund franc că au determinare și pasiune, aduc contribuții la dezvoltarea și progresul instituțional, că sunt oamenii care produc schimbarea, sunt deschiși spre dezvoltare personală și profesională, în mare, sunt satisfăcuți la locul de muncă.

Produsele CC arată clar că, alături de organizarea educației non-formale, echipa elaborează lucrări metodologice ca: Strategia CC; Curricula modulară; Dosarul activităților de instruire; Blogul, <https://cneihasdeu.wordpress.com>; Revista CC+; Gazeta „Triumful instruirii la Hasdeu” (periodicitate sporadică, apare la aniversări, evenimente de formare, ZEN, schimbări etc.); 62 de Formatori cu experiență/ 10 formatori de excelență – Super trainer; Șase cursuri distincte de TOT: Formare Inovatori, Formare facilitatori, animatori; Formare vorbitori publici, Formare ludotecari, Servicii moderne, Biblioteca Modernă, Advocacy; Materiale metodice: Scara învățării inovatorului; Matricea procesului de Formare Formatori; Matricea procesului de Formare Inovatori; Codul deontologic al instruirii la *Hasdeu*; Cursuri on-line: 7 (1 pe platforma UDEMY; 6 live-uri); Suporturi de curs (12 cursuri).

Nelly Țurcan, șef, Campusul Competențelor:

Evident, pentru funcționarea eficientă a CNEPB, a fost nevoie să facem un screening al nevoilor de formare profesională.

Ceea ce ar fi permis nu doar să stabilim anumite obiective strategice pentru activitatea CNEPB, dar și să identificăm tematica instruirilor, precum și utilizarea unor forme și metode de formare profesională noi.

Pentru a înțelege ce competențe profesionale sunt necesare bibliotecarilor din diferite tipuri de biblioteci, inclusiv de la BM, precum și pentru a înțelege mai bine tendințele și nevoile de formare profesională a specialiștilor din domeniul infodocumentar din Republica Moldova, Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova (ABRM), în colaborarea cu centrul de Formare Continuă al USM și Centrul Național de Excelență Profesională pentru Bibliotecari (CNEPB), a realizat la sfârșitul anului 2015 cercetarea Studierea nevoilor de formare profesională a personalului de specialitate din biblioteci.

Motivul pentru abordarea problemei nevoilor de formare profesională a fost determinat de dezbaterile ce au avut loc în comunitatea profesională în legătură cu participarea bibliotecilor la diverse proiecte și programe naționale și internaționale, cum ar: participarea bibliotecilor publice în Programul Novateca și a bibliotecilor universitare în proiectul TEMPUS „Servicii informaționale moderne pentru îmbunătățirea calității studiilor” („Modern Information Services for Improvement Study Quality”), Proiectului „Modernizarea serviciilor bibliotecilor universitare din Moldova”) ș.a. Totodată, realizarea sondajului a fost inclusă în Planul de acțiuni al Strategiei de dezvoltare a CNEPB pentru realizarea Direcției strategice 1: Dezvoltarea ofertei educaționale a CNEPB.

Concluziile la care a ajuns acest studiu au constat, inclusiv, în faptul că:

- Asupra peisajului locurilor de muncă și a competențelor pentru viitor influențează o serie de tendințe, cum ar fi: schimbarea mediilor de lucru, modelate de tehnologia informației și comunicațiilor, tehnologii convergente și abilități interdisciplinare, digitalizarea producției, schimbarea perspectivelor economice ca urmare a globalizării și a schimbărilor tehnologice etc.
- Diversificarea constantă a nevoilor societăților, schimbarea tehnologiilor, creșterea cerințelor față de cunoștințele profesionale, toate acestea cer extinderea cunoștințelor și actualizarea în mod continuu a competențelor bibliotecarilor și ale altor profesioniști din domeniul infodocumentar.

- Dezvoltarea și actualizarea competențelor profesionale este motivată de asigurarea succesului în activitatea profesională și dezvoltarea unei cariere în biblioteconomie.
- Bibliotecarii au considerat că aspectele principale care necesită a fi actualizate sunt competențele tehnologice, competențele de comunicare și relaționare, competențele de specialitate și competențele digitale.

Elena Cebotari, specialist principal, Campusul Competențelor:

De anvergură a fost Campania *Biblioteca Hasdeu zâmbește* – precedată de Kick-off meeting (metodă, de lansare a unui produs, serviciu, eveniment, utilizată în premieră la BM) Biblioteca zâmbește de după ferestre... (de altfel și Campania era organizată în premieră la BM și în domeniul biblioteconomic).

În cadrul Kick-off meetingului a fost creat un Grup de discuții și de împărtășire a rezultatelor pe rețele în susținerea Campaniei „*Biblioteca Hasdeu zâmbește*”, pentru a motiva, inspira și susține zâmbetul, ca element al culturii instituționale, ca strategie de interacțiune și fidelizare a utilizatorilor, ca strategie a schimbării tacticilor de relaționare cu utilizatorii. Campania, lansată la CC a întrecut orice așteptare, a demonstrat solidaritate profesională, competență, creativitate, inventivitate și profesionalism. Experiența campaniei a fost prezentată, povestită, publicată pe bloguri, în revista instituțională BiblioPolis și gazeta electronică BiblioCity, a fost și subiectul unor comunicări. Contribuția CC la Campanie a fost prezentată la conferința Ignite, BiblioTalk de Elena Răileanu „Strategia Zâmbet în experiența formativă a Centrului Național de Excelență Profesională” .

O noua metodă de instruire nonformală a bibliotecarilor BM a fost Cafeneaua biblioteconomică *Chindii profesionale*, în cadrul căreia au fost abordate subiecte inovative ca: *Branding pentru biblioteci, Eșecul culturii, Biblioteca Serviciilor profesionale, Biblioteca modernă, Biblioteca-incubator, Biblioteca-platformă, Tipologia serviciilor în biblioteca publică, Biblioteca vie* și altele care au inclus dezbateri profesionale, ateliere, lecții de design interior și maker space, total 35 de ore de instruire *per capita*, 233 de bibliotecari unici instruiți și implicați, inclusiv din bibliotecile raionale, rurale, universitare, școlare (interesul pentru tematici de anvergură era imens).

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

În orice an, aniversar sau obișnuit (greșit, la BM nu există ani obișnuiți), BM învață, mai ales vara!

Starea perpetuă de creativitate și inovație, de căutare a noului face fiecare an neobișnuit, distinct, remarcabil și ca experiență memorabil. Aducem o dovadă-document prin care ilustrăm forfota învățării la Cafeneaua Chindii profesională:

Buna ziua stimați membri ai Cafenelei „Chindii profesionale”,
Vă informez că următoarea ședință a *Chindiilor* va avea loc luni, 16 februarie, la ora 15:00. Data a fost aleasă reieșind din zilele/ orele libere la Centrul de Excelență. În legătură cu faptul că instruirea bibliotecilor din suburbii ocupă 10 zile spațiul nostru de învățare, Novateca ocupă o altă saptamână și jumătate, nu avem alte opțiuni. Îi așteptăm cu drag pe acei care pot veni.

Tema : *Transformarea bibliotecarilor în profesioniști ai inovației.*

Vă rugăm să comunicați prezența, dacă alegeți să participați, până vineri la 14.00 la tel. 022 22 05 76 sau prin e-mail chindiiprofesionale@gmail.com pentru a organiza cât mai bine desfășurarea întâlnirii noastre.

La bună vedere, Lidia Kulikovski.

Elena Taragan, șef sector, Secția studii și cercetări:

Educația nonformală rămâne o formă de educație, prin urmare, componenta sa accentuată este învățarea.

Dacă Sala cu coloane a Bibliotecii Municipale a găzduit o serie de evenimente pline de inedit, nici filialele nu au dus o existență tihnită în aceste zile ale ZEN-ului. E o constatare mai veche că bibliotecarii filialelor prestează muncă de calitate mereu, iar modalitățile lor de a răspunde provocărilor sub forma evenimentelor instituționale sunt de asemenea demne de laudă.

În rețeaua noastră vastă a fost forfotă mare generată de ZEN „B.P. Hasdeu”. Filiala „Ovidius” accentuează componenta nonformalului: „Robotica”, Cercul de creație „Grafica de carte”, „Jocuri CuMinți”, clubul de lectură Zoom-Zoom, serviciul STEAM Creativity, cu elevii Liceului Teoretic European, care elaborează o Hartă Conceptuală.

Educația nonformală rămâne o formă de educație în primul rând, prin urmare, componenta sa accentuată este învățarea. Iar la Centrul Academic Internațional Eminescu se petrec zilnic astfel de inițiative, care cultivă știința de carte și modalitățile de asimilare a ei în rândul tineretului.

Realizând o „Odă formatorului”, Filiala „Târgoviște” intră în hora ZEN, menținând perfect ritmul în ceea ce privește promovarea educației nonformale în cadrul bibliotecii. A fost organizat atelierul „Învățăm să creăm o hartă mentală”, formator Carolina Dodu-Savca, dr., conf. univ., decana Facultății de Litere, ULIM. S-a desfășurat lecția publică „Tipuri și tehnici de lectură” cu participarea studenților Facultății de Litere, USM, anul III ș.a. Este de notat faptul că și spațiul a fost amenajat în spiritul ZEN-ului la această filială, cu elemente de ludic și teatral.

Ședințe de suflet și pline de emoții pozitive la Biblioteca „Transilvania”. Și acești bibliotecari preiau ideea „hărții mentale” și realizează instruirii cu cititorii. Teoretici, foarte documentați se prezintă ca de obicei bibliotecarii Filialei de Arte.

La Filiala „Liviu Rebreanu” formatorii inspiră copiii, tinerii, adulții să învețe bazele programării și să utilizeze tehnologiile pentru învățare și dezvoltare. Utilizatorii bibliotecii și-au încercat abilitățile în calitate de programatori în crearea propriilor jocuri, anume „Minecraft, „Petrecere dansantă” ș.a.

Este de apreciat la maximum suportul organizatoric și tehnic oferit de Biblioteca Centrală și Secția Tehnologii informaționale. Iar Campusul Competențelor oferă zilnic cronici de eveniment și se ocupă de întreaga agendă a evenimentului. Șeful Campusului Competențelor, dr. hab. Nelly Țurcan este unul dintre jurații care au apreciat evoluția formatorilor pe scenă din actuala ediție.

În cadrul Zilelor Educației Nonformale, „Ițic Mangher” elaborează un nou număr de revistă a filialei, „Arhivarius”. Sunt multe aspecte ale nonformalului de menționat la această filială: Studioul „Arlechin”, Art Studio „Kwantis”, cercuri teatrale, ateliere de creație, tabere de vară, Library cafe, clubul cantautorilor ș.a.

„Educația nu înseamnă cât de mult ai reținut, și nici măcar cât de multe cunoști. Este capacitatea de a diferenția între ceea ce știi și ceea ce nu știi” specifică Filiala „Maria Drăgan”, citând din Anatole France. O serie de informații precum cea despre „Ziua internațională a scrierii scrisorilor” propun ei spre atenția publicului în aceste zile.

Filiala „Titulescu” promovează biblioteca drept spațiu bun pentru învățare, aplicând metode nonformale, aici se organizează ateliere de creație, foarte necesare mai ales în preajma sărbătorilor.

Jocuri educative și jocuri de logică se desfășoară și la Filiala „Traian”. Printr-o abordare ludică, promovează educația Filiala „V. Ignatenco”. Ședințe ale clubului „Socrate” formează specificul ZEN-ului la „Ștefan cel Mare”.

Aceasta este imaginea care s-a conturat în ceea ce privește viața filialelor în cadrul evenimentului instituțional Zilele Educației Nonformale la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, ediția 2021.

Elena Taragan, șef sector, Secția studii și cercetări:

BM poate fi privită drept un laborator de interacțiune socială, o democrație în miniatură, poate cea mai veritabilă dintre democrațiile existente...

Biblioteca Municipală, cu păienjenișul său de 28 de filiale, păianjenul fiind un simbol al inteligenței, țese firul culturii de care trebuie să ne ținem. Ne bucurăm să avem în calitate de „ambasadori ai cărții” oameni de valoare ai Republicii Moldova, care se alătură Campaniei noastre *Fii deștept! Ia un card inteligent la Biblioteca „Bogdan Petriceicu Hasdeu”* de a atrage cititori de toate vârstele la bibliotecă. BM poate fi privită drept un laborator de interacțiune socială, o democrație în miniatură, poate cea mai veritabilă dintre democrațiile existente care rămâne necesară în era informațională, în ciuda pragmatismului care ne domină existența. Ce gânduri au pentru noi și pentru utilizatori „ambasadorii” filialelor noastre?

Scriitorul Emilian Galaicu-Păun susține că lectura este, în primul rând, o plăcere imensă. Copilul care descoperă plăcerea lecturii nu o va schimba apoi pe nimic. Prin lectură ai posibilitatea de a recrea lumi. Cartea reprezintă o călătorie în imaginarul cuiva. Prin lecturi îl descoperim pe celălalt și ne descoperim pe noi înșine celuilalt.

Eminescologul Mihai Cimpoi este de părerea că îndemnul venit din partea bibliotecii ar fi foarte bine să se îmbine cu un îndemn lăuntric, de a citi, de a cunoaște. Dacă vrem să fim deștepți, civilizați, europeni și să dialogăm cu lumea pe picior de egalitate, trebuie să cunoaștem cât mai mult. Cartea este instrumentul de comunicare.

Se alătură îndemnului *Fii deștept! Ia un card inteligent la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”* și vocea de aur a radioului basarabean, Vera Mereuță, care reamintește cititorului că acest card îi va asigura o relație stabilă cu biblioteca, iar această relație este fundamentală în conturarea propriei individualități.

Victor Ghilaș, doctor habilitat în studiul artelor afirmă: „Campania este una binevenită, e o invitație care „se va ramifica”, oamenii vorbind unul altuia despre

biblioteca. Cunoașterea este una schimbătoare și de aceea nu putem rămâne cu bagajul de cunoștințe pe care l-am acumulat. Trebuie să ne alimentăm în permanență cu informații. Lectura este o componentă de formare a personalității. Lectura este elementul cognitiv de a cunoaște. Am putea miza și pe funcția cathartică a lecturii. Când există atâtea tentații ca la ora actuală, lectura este foarte importantă. Cartea ar distra utilizatorul de la lucruri nedorite din societatea noastră. Sunt convins că această campanie este binevenită și necesară, mai ales, în zilele noastre”.

Acad. Nicolae Dabija, în dialog cu criticul literar, director al Filialei „Onisifor Ghibu”, Vitalie Răileanu, oferă răspuns la întrebarea „Ce te învață cartea?” Dacă unii susțin că „orice carte te învață să gândești”, Nicolae Dabija spune că, în primul rând, „cartea te învață să visezi”. Iar visele sunt foarte importante în viața omului. Omul își visează destinul citind, îl vede anticipat. Ce mai înseamnă cartea? Eu am întâlnit foarte multă lume singuratică, oameni sperați de singurătate, spune Nicolae Dabija. „Eu nu am fost niciodată singur și nu am avut niciodată acest sentiment. De ce? Pentru că cine descoperă taina lecturii, nu va fi niciodată singur”, au fost cuvintele scriitorului. Totodată, Nicolae Dabija a subliniat faptul că niciodată, în nicio epocă, nu s-a citit mai mult ca acum. Problema o constituie însă calitatea acestor lecturi. Internetul superficializează, mediocretizează. De cele mai multe ori, internetul nu oferă o cunoaștere în profunzime, nu educă răbdarea de a face față unor lecturi extinse. Internetul este rece și fură timp. Cărțile mari rămân reperele noastre eterne. Dumnezeu e în toate timpurile. Iar cărțile mari ale omenirii se află în biblioteca lui Dumnezeu.

Scriitorul Iulian Filip, un alt ambasador al lecturii și al bibliotecii, spune că biblioteca te ajută în „mergerea spre cel mai frumos Everest omenesc: spre tine”. Atunci când ești încă foarte tânăr și relația ta cu tine însuși nu este foarte clară, o bibliotecă care are mii de cărți cu răspunsuri la întrebările esențiale, cu răspunsuri la îndemână, e un mare noroc. Noi pledăm pentru ca omul să se realizeze în privința dimensiunii sale umane. În momentul în care omul se întreabă „Ce-i cu dânsul?”, acesta caută uneltele de împlinire, de realizare. Or, toate uneltele-s aici, într-o bibliotecă, în imediata apropiere a cărților.

Maria Pilchin, în calitate de scriitoare și director al Bibliotecii Centrale a BM, reamintește cititorului că biblioteca nu mai este de mult un simplu depozit de carte. În ultima perioadă ne-am redefinit oferta de servicii de bibliotecă, putem spune că am ajuns să concurăm cu televiziunile, luând hotărârea ca unele servicii ale noastre, cluburi și ateliere, să fie trecute pe diverse platforme on-line, astfel încât să păstrăm securitatea necesară și, totodată, să corespundem cerinței comunitare.

La bibliotecă, sufletul se descătușează de balast și își regăsește un fel de *acasă* al lui, precum spunea Nichita Stănescu, sunt cuvintele lui Traian Vasilcău. A venit o perioadă nefastă pentru cititori, dar bibliotecile nu stau pe loc, cărțile trebuie

să ajungă și pe timp de război la inima cititorului. De aceea campania „Fii deștept! la un card inteligent la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” este una importantă. Biblioteca vă așteaptă, cu un spațiu și o atmosferă total prielnică pentru sufletul unui cititor pasionat. Să fiți mereu bolnavi de carte și să vă vindecați de toate celelalte boli, este mesajul eseistului Traian Vasilcău.

În contextul social, economic și cultural în care ne aflăm, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” cheamă noi cititori să se înscrie la bibliotecă, demarând campania *Fii deștept! la un card inteligent la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”*. Începând cu 7 septembrie și finalizând cu 30 septembrie, chișinăuienii sunt așteptați în conformitate cu programul pe care biblioteca îl oferă: de la carte științifică la cea cu subiect istoric, de la romanul clasic la poezia universală, de la folclor la evenimente ale actualității. Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” este gazdă a numeroase evenimente cu caracter literar și științific, aici organizându-se pe parcursul anului diverse conferințe, simpozioane, mese rotunde, ateliere, discuții cu personalități din varii domenii.

Suținerea ambasadourilor ne consolidează convingerea că biblioteca rămâne un spațiu prielnic verbului „a fi” și aforismului „cuget, deci exist”.

3.3. MAREA TRANSFORMARE

3.3.1. Brand

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

Mă preocupă neostenit ideea-lift de a ne crea un brand care să ne diferențieze, care să ajungă pecetluit în mintea fiecărui chișinăuian.

L-am creat implicând designeri graficieni, artiști plastici, consultând experți în domeniul brandingului. Doream un brand de succes, așa încât am racordat strategia de activitate la ideea brandului – *BM calea ta spre cunoaștere*. Cunoaștere, este termenul care generic exprimă educație, resurse, conținut, experiență, acces, gratuitate, asistență în a obține cunoștințe și abilități de a se descurca în viață, de a reuși în carieră și a deveni un om inteligent. Logoul exprimă ideea de transformare, cartea în transformare, țintește schimbarea... de la cartea tradițională la cartea digitală. Acesta a fost creat de artistul plastic Simion Zamșa, după multe discuții în care el căuta să afle ce dorim noi. Are logoul nostru ceva din Borges, din *Biblioteca Babel*, din *Aleph...* din *Nemuritorii*, *Zahirul...* exact cum l-am dorit, cum mi l-a inspirat Borges. Are brandul nostru atâta viitor cât îi permite logoul nostru – o transformare nemărginită...

Apoi am dezvoltat o strategie capabilă să redea și să respecte ideea brandului. Am înțeles că brandul nostru va fi la fel de bun pe cât îi va permite strategia noastră să fie. Consider, pe proprie responsabilitate, că Strategia de dezvoltare BM 2008-2017 a fost cea mai bună din istoria ei. Prin acea strategie ofeream exact ceea ce spunea ideea brandului că vom oferi. Am înțeles de la experți un lucru foarte important: calitatea brandului este sinonimă cu *experiența* pe care acesta o poate oferi. Odată cu dezvoltarea brandului, implementam și conceptul de experiență în activitatea cu publicul. La aniversarea de 130 de ani a BM am ținut și o conferință publică *Modelul activitate experiențială în activitatea bibliotecilor*.

La fel, am mai înțeles că Brandul este ideea, iar Brandingul constă în transmiterea acestei idei. Ceea ce nu înțelegeau încă mulți bibliotecari, nu neapărat de la noi, ci și cei din instituții mai mari ca noi. O istorie care trebuie povestită aici, demonstrează această afirmație. Am elaborat, cum se cădea, un *Manual de identitate*, primul în domeniul biblioteconomic din RM. Mândri de realizare, l-am prezentat la *Concursul pentru cea mai reușită lucrare din domeniul biblioteconomic al*

ABRM. Membrii juriului l-au clasat la materiale promoționale... Dacă nu intervenea Gheorghe Erizanu, directorul editurii Cartier, care era membru al comisiei din afără... El a reacționat lămurind celorlalți ce este un manual de brand elaborat după toate regulile, subliniind că în domeniul cultural încă nu există așa ceva. A insistat să i se ofere Premiul I lucrării noastre, ceea ce s-a și întâmplat.

BM avea resursele, serviciile și o echipă de oameni capabili, profesioniști de înaltă calificare de care era nevoie pentru a susține realizarea strategiei de brand. Am făcut activități de branding utilizând semnalele de brand în toți acești ani (logo, nume, cromatică, semnătură, fonturi și imagini, elementele care rezultă în urma experienței și utilizării brandului). Am realizat cu succes strategia de dezvoltare 2008-2017, care a reflectat plener ideea brandului. Sunt mândră de această contribuție transformatoare, sunt mândră de echipa care a înțeles și a susținut inițiativa cu contribuții personale: Genoveva Scobioală, Ludmila Pânzaru, Tatiana Roșca.

Dumitru Crudu, fost șef, Filiala „Ștefan cel Mare”:

A doua zi (din programul aniversar BM), la Biblioteca „Onisifor Ghibu” conferența doamna Kulikovski.

A *i venit să faci act de prezență*, m-a luat la balon o colegă din altă filială și m-a îndemnat să radem putina. Îndată, i-am zis, o ascult un pic pe doamna Kulikovski și imediat plecăm. Stai să văd despre ce povestește. Dar discursul doamnei Kulikovski m-a prins atât de tare că am rămas s-o ascult până la capăt. Ceea ce povestea doamna Kulikovski – și ea vorbea despre nevoia de a transforma biblioteca într-un spațiu al experiențelor fundamentale – era exact ceea ce aș fi vrut și eu să realizez la „Ștefan cel Mare”. Din cauza doamnei Kulikovski, am rămas flămând.

Tatiana Coșeri, director adjunct, Gestionarea și evaluarea rețelei:

Brandul nu este doar logo și slogan, este percepția colectivă asupra identității BM. Este un nume, simbol, design prin care se distinge BM de alți actori culturali.

Printr-o muncă enormă a unei echipe, în 2009 s-a definitivat conceptul reprezentativ al BM printr-un logo și slogan. Urma o nouă etapă – înregistrarea lui. Portofoliul de înregistrare a fost elaborat cu multă exigență. Doar pentru prima dată o bibliotecă din Republica Moldova trece prin așa experiență. Expertul în domeniul mărcilor de la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a privit inițiativa noastră fără interes, ba chiar cu îndemnuri – de ce vă trebuie? Multe provocări au fost – *De ce două culori? Ce înseamnă carte stilizată? Explicați esența sloganului?* Manualul de identitate explicit a oferit răspunsuri la utilizarea corectă a logoului.

Portofoliul de înregistrare a fost un model pentru experții în protecția mărcilor. Un exemplu bun de urmat și de alte instituții. Și aici BM a fost creativă și excepțională.

În ultima zi a anului, toată lumea era în forfotă mare. Afară frig și ghețuș, dar la BM se întâmplau lucruri mărețe – înregistrarea mărcii în Registrul Național al Mărcilor și obținerea protecției pe teritoriul Republicii Moldova pe termen de 10 ani. Acest moment a avut o conotație spirituală și emoțională. A fost greu, dar s-a făcut tot posibilul ca brandul să fie înregistrat. Universul răsplătește eforturile, nu scuzele. Gândirea originală, perseverența și creativitatea au fost apreciate de către grupul de lucru. La rândul său, oamenii cu care s-a interacționat în această perioadă au devenit prieteni și promotorii importanței bibliotecii. Am simțit gustul victoriei.

O perioadă extrem de interesantă. Obstacolele minore dictate de stereotipurile față de bibliotecă au fost depășite. Lecțiile învățate – fiecare bibliotecar din Echipa BM este ambasador al identității instituționale. Felul cum se comunică, cum se face pledoarie inerent influențează viitorul bibliotecii.

Imaginea BM reprezintă identitatea, precum și configurarea în conștiința chișinăuienilor a personalității bibliotecii noastre. Elementele distinctive ale identității sunt: misiunea, valorile, resursele umane, identitatea vizuală, cultura instituțională, calitatea serviciilor și gradul de încredere al cetățenilor în acestea.

„Ambițiile sănătoase”, „ambițiile de campion” sunt caracteristice pentru instituții orientate către rezultate. BM acționează. Nu așteaptă indicații. Caută idei, soluții pentru a anticipa provocările. Se află într-o mișcare perpetuă. Viteza și flexibilitatea sunt cheile succesului în mediul dinamic de astăzi.

BM și-a asumat angajamentul de a continua tradiția, punând accente pe inovații și beneficii tangibile, de durată. Identitatea BM s-a dezvoltat în timp printr-o bună atenție la detalii – angajamentele și valoarea pe care o aduce. Primele rapoarte publicate într-un volum aparte din 1877 până în perioada interbelică au devenit un model de interacțiune cu publicul chișinăuian. Atunci s-a modelat cultura organizațională. Această practică a fost reluată în 1989.

Din anul 2003, raportul de activitate a început să fie tipărit și pentru utilizatori. Conținutul și ținuta tipografică elegantă a atras multă atenție. Utilizatorii și fondatorii au redescoperit biblioteca lor – o platformă de obținere a competențelor. Raportul a devenit atât o demonstrare a realizării angajamentelor, cât și un instrument de promovare. Colegii de breaslă nu au ratat șansa să le răsfoiască. S-au inspirat din exemplele noastre. Și de această dată ne-am întrecut pe noi. O experiență fascinantă, dar și o responsabilitate impozantă.

Strategia Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. 2008-2017, Planul de acțiuni de realizare a Strategiei stabilește vectorul de dezvoltare viitoare a BM. Au fost primele în comunitatea biblioteconomică. Modele pentru bibliotecile ce doresc să se alinieze la schimbări și care tind spre perfecțiune, utilitate comunitară. Ritmul agil de elaborare a marcat fiecare membru al echipei. O adevărată fascinație și experiență de neuitat.

Anul 2009 a fost Anul Imaginii Bibliotecii Publice în comunitate. Biblioteca Municipală a elaborat *Planul de imagine*, care a conturat oportunitățile orientate spre promovarea serviciilor și produselor informaționale. În esență, planul reflecta gândirea logică privind prezența bibliotecii în comunitate, asigurarea responsabilităților sociale, demonstrarea relevanței, flexibilității și disponibilității. Capitolele ofereau preocupările de imagine, de formele, metodele de asigurare a progresului și dezvoltării: *Instruirea personalului; Promovare. Forme și metode; Prezența Bibliotecii Municipale în comunitate; Studiarea comunității; Studii și cercetări; Menținerea spațiilor*. Elaborarea planului a indus multă adrenalină. Căci în Republica Moldova domeniul cultural nu a mai cunoscut așa produse nuanțate.

Conceptul materialelor promoționale la BM întotdeauna a fost gândit în scopul fidelizării utilizatorilor.

Echipa învăța să facă imagine. Orientarea spre rezultate, dorința de a crea inovații în interacțiunea cu comunitatea au fost premisele esențiale. În ultimii ani, BM a venit și cu elementele personalizate ale indentației pentru a fi memorabilă în comunitate – promovare inscripțională (orientarea în spațiile bibliotecii, indicatoare, pictograme), obiecte cu însemnele bibliotecii (tricou, geantă, pungă, calendar, lanternă, pix, breloc, cană, termos, umbrelă, chipiu, carnet etc.), promovarea în transportul public. Pentru a orienta utilizatorii, au fost elaborate bannere și programul de activitate pentru toate filialele într-un stil unic. Aceasta a oferit claritate în perceperea

BM ca bibliotecă a capitalei cu o rețea logică de filiale. E o mândrie când auzi în transportul public discuții cu privire la asocierea bibliotecii tale cu stația – „Cobor la bibliotecă”, chiar dacă pot expune un alt indiciu ca „cinematograful Patria”, „Teatrul de Operă și Balet” etc. E simpatic când companiile își promovează ofertele și produsele, utilizând spațiile bibliotecii. E desăvârșit când cele mai originale publicații sunt lansate la BM, când autorii ne aleg pe noi.

Cu multe emoții s-au realizat primele *signage* în filiale. Concepte inedite, personificate. Utilizatorilor le plac, deoarece sunt atractive. Spațiul de lectură, studiu și joc este ușor de găsit. Momente cu emoții nemărginite au fost. În vizor era utilizatorul și facilitarea accesului lui la resursele bibliotecii. O experiență prin care s-au obținut noi competențe, prin care s-a conștientizat importanța atractivității bibliotecii.

Participarea bibliotecii la evenimentele comunitare – Târgul inovațiilor de bibliotecă, Târgul Partenerilor Bibliotecii „Creăm punți spre dezvoltare: biblioteca modernă”, Campania Națională „Ne vedem la bibliotecă”, Campania națională de promovare a bibliotecilor publice „E Biblioteca Mea” a oferit posibilitatea de a se evidenția și a transmite clar mesajul de instituție matură.

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

O formă susceptibilă să conducă la optimizarea poziționării Bibliotecii Municipale în comunitatea chișinăuiană și peste hotarele ei a fost colaborarea cu mass-media.

Am mai avut campanii importante, de pionierat, în *Anul Imaginii*. BM a câștigat un proiect „Campania Biblioteca contează”, finanțat de Ambasada SUA din Republica Moldova, prin intermediul Programului Granturi mici pentru absolvenți. Scopul lui era de a promova BM prin vocea personalităților notorii ale Chișinăului. O campanie de anvergură care, de fapt, a pus bazele unei alte idei, cea de a crea o echipă de ambasadori care să ducă vestea și povestea noastră.

Anul promovării imaginii bibliotecii publice în comunitate a fost o oportunitate pentru BM pe care aceasta parcă o aștepta. S-a avântat cu tot potențialul disponibil; și-a structurat activitatea pe prioritățile planului strategic, punând accentul pe promovarea bibliotecii în comunitate, pe noua sa identitate, pornind de la istoria, tradiția BM, diversitatea culturală a oamenilor ei, pe susținerea și întreținerea motivației angajaților. BM a făcut o analiză a imaginii bibliotecii, a instruit angajații referitor la constituirea, menținerea, dezvoltarea imaginii și precizându-și rolul în aceste procese: au dezbătut pe marginea subiectului *Ce imagine avem? Ce*

image vrem? ; au efectuat mai multe cercetări sociologice privind percepțiile utilizatorilor și ale angajaților, analizându-se vizibilitatea comunitară a BM, examinându-se din punct de vedere calitativ și cantitativ prezența BM în mass-media pentru a afla decalajul dintre imagine și activitate; au analizat parametrii imaginii bibliotecii: personalitatea, valorile, identitatea, reputația, notorietatea în cadrul unui masterclass; au analizat și învățat componentele imaginii BM; au identificat factorii determinanți ai imaginii BM; au reliefat dimensiunea umană a imaginii BM în cadrul unei mese rotunde cu angajații; au organizat *Forumul utilizatorilor* în încercarea de a-i apropia și mai mult de bibliotecă, propunându-le să fie de ajutor bibliotecii.

BM, având oameni profesioniști care aveau și cursuri la USM, a utilizat și această ocazie să întreprindă un șir de cercetări de imagine prin intermediul studenților de la licență și de la masterat.

O formă susceptibilă să conducă la optimizarea poziționării Bibliotecii Municipale în comunitatea chișinăuiană și peste hotarele ei a fost colaborarea cu mass-media. În anul 2009, BM și-a asumat un obiectiv îndrăzneț și anume *transparentizarea activității BM*, angajându-se să fie prezentă zilnic în mass-media: ziare, reviste, radio, TV etc. Prin articole, reportaje, interviuri, comunicate s-a conturat, s-a întreținut și s-a desăvârșit consistent imaginea BM atât în comunitatea locală, cât și în cea profesională. *Anul Imaginii* ne-adus recunoaștere, am câștigat concursul Ministerului Culturii dedicat anului imaginii, locul I! A fost și Anul consolidării Echipei *Hasdeu* – fiecare angajat, de la ușier la director general, au contribuit la promovarea și consolidarea imaginii BM.

Maria Pilchin, redactor, Secția studii și cercetări:

Cu volumul pe rețele sau o formă de eternitate...

Înainte de eveniment, în momentul producerii lui și posteveniment, conținuturile digitale (text, fotografii, video, podcast) ajung pe rețelele sociale ale instituției noastre: rețele sociale, bloguri, site-uri, pagini și grupuri. Și există o valoare comună a instituției noastre, cea de furnicar sau stup în acest sens, lucrurile bune sunt preluate, distribuite și diseminate astfel. E o zumzăială sănătoasă, e marele furnicar al cărții. E ceea ce provoacă interesul intraorganizațional, ceea ce stimulează concurența și competitivitatea.

În economia atenției în care trăim, suntem conștienți de faptul că utilizatorii noștri acolo sunt și acestea toate nu sunt secundare. Cine nu crede astfel pierde în cursa pentru a avea un impact real. Nu este cazul BM. Impactul nostru este vizibil. O simt în ultimii patru ani de când mă ocup de evenimentele cărții pe aici. Noi de mult am înțeles că YouTube-ul este și o arhivă utilă, comodă pentru a stoca, a arhiva aceste evenimente, pe lângă funcția nemijlocită de a le promova. Stocarea este o chestiune cu o finalitate teleologică, este despre dăinuire. Și noi vrem să rămânem acolo. Canalele de YouTube ale BM și BC îmi servesc drept argument.

Social media s-au impus tot mai mult ca un instrument de comunicare și de exprimare a propriei identități. Și noi o știm! Comunitatea virtuală a devenit un spațiu în care persoana se poate manifesta. Interacțiunea imediată cu ceilalți membri ai grupului facilitează după postarea conținutului o posibilă comunicare și diferite posibilități de colaborare în viața reală. Așa cum rețelele sociale au asigurat fiecăruia dreptul la un studio propriu în care se pot produce materiale video, podcasturi, texte, fotografii etc., noi toți am devenit potențiali social-media jurnaliști. Și aici ținem să amintim despre gândirea creativă, dar și despre spiritul critic, despre nevoia de discernere a fiecăruia dintre noi, cel care apasă butonul „Postează” sau „Distribuie”.

Din martie 2020, lecturile publice, prezentările de carte, întâlnirile cu autorii, concursurile și programele de lectură, toate au fost transferate în mediul online. Activitatea cenaclurilor, a cluburilor de lectură și de creative writing e susținută de diferite platforme și aplicații digitale. Bibliotecile produc conținut virtual: interviuri cu scriitorii, ședințe ale cenaclurilor și cluburilor, materiale video de promovare a cărților, podcasturi ș.a.m.d. Din *Babilonul* scris ne-am mutat în *Babilonul* virtual și din simpli bibliotecari a trebuit să devenim deodată jurnaliști culturali, prezentatori, interpreți de texte, promotori literari. Și totul a devenit deodată afișat, distribuit și la vedere. Toți au migrat spre rețelele sociale. Chiar și academiile, uitând de elitism, sunt acolo. Literatura, cultura toată, era deja acolo, marea majoritate a scriitorilor în ultimul deceniu deja avea un cont pe una dintre ele, iar rețelele sociale arată a niște alei cu busturi de scriitori contemporani care se distribuie și se apreciază reciproc. Cine nu este acolo nu există!

Lidia Kulikovski: Astăzi promovarea se face pe rețele, mai ușor, cu o cuprindere mai largă. Ne bucurăm de impact, de vizualizări, postări, dar e tot mai greu să găsești *cârligul* care ar atrage mai mulți utilizatori la bibliotecă. Schimbarea s-a produs, am acceptat noi teritorii, noi hărți, suntem și noi acolo, trebuie să fim, așa cum spune Maria Pilchin. Ne mai trebuie o strategie de valorificare a online-lui în beneficiul nostru.

3.3.2. Memoria instituțională și transformarea

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

Căutam idei care să aducă o schimbare demnă de dăinuire în memoria instituțională.

Împlinirea creativă a unui manager se produce atunci când are o echipă care nu doar vine cu idei noi, ci are o echipă pe care o ajută să le îmbrățișeze și să le execute. E o viziune de-a mea pe care o aplic la orice demers de formare, de imagine și brand, mai ales în campanii de socializare, animație științifică sau culturală, cercetare, mentorat etc.

BM totdeauna era cu steagul creativității arborat.... Când bibliotecile abia de discutau să aplice, să nu aplice ceva nou, cântăreau, șovăiau ... BM era deja în vârful muntelui. BM a fost biblioteca care împărtășea tot ce realiza din faza de intenție, nefiindu-i teamă de plagiat sau furt intelectual. În primul rând, anunțând intenția unui serviciu, de schimbare structurală, de implementare a unor inovații procesuale, spunea lumii biblioteconomice că BM se orientează în domeniu, cunoaște tendințele și merge în ritmul lor, inventează rezolvând probleme, găsind soluții creative. Știam că orice idee împrumutată devine ideea ta, dacă o *rebranduești* în stilul tău, instituțional sau personal – o *ampretezi* în realitatea contextului tău și o realizezi cu altă capacitate și altă experiență profesională. Prin acestea ne diferențiem. Impactul împărtășirilor le evaluăm prin numărul de biblioteci care implementau servicii inspirate de BM. Domeniul biblioteconomic apreciază efortul BM de a se ține în frunte cu inovarea și creativitatea, noi eram pentru bibliotecile publice „novateca”, cu zeci de ani înainte de programul Național Novateca. „Novateca” noastră găsea sâmburi de inovație pe care le valorifica... De exemplu, Biblioteca „Transilvania”, cea nou transformată, era modelul preferat de bibliotecă modernă a *Programului de modernizare Novateca*.

Crearea mediilor de colaborare pentru dezvoltarea de produse și servicii inovatoare, pentru a accelera tranziția de la modelul tradițional bazat pe tranzacții, funcționale pe pilot automat (model care nu cerea mult decât evidență – oamenii erau statistici, raportau statistici, performanța se măsoară cantitativ), la un model antreprenorial. Aceste medii erau mobile și se încadrau în diverse formate: *Biblioteca Mov*, *Chindii profesionale*, *Învățăm concepte inovative*, *Zilele Creativității și Inovație*,

Zilele Științei, Zilele ZEN, Săptămâna Zâmbim împreună... toate având același scop – învățare și formare competențe.

Clubul „Biblioteca Mov” (CBM în continuare) a fost formatul expres, a fost gândit ca o platformă de promovare a bunelor experiențe, practicate de BM, pentru a demonstra autoritatea profesională de instituție inovativă și creativă în domeniul biblioteconomic. Odată ce am declarat acest scop, ne-am asumat preocuparea de motivare, stimulare și alimentare a creativității echipei, proces ce a influențat mai multe aspecte ale managementului ca: atitudinile bibliotecarilor, cultura organizațională și funcționarea operațională, în alți parametri ai echipei, cu altă stare de spirit. Iată ce susține un membru CBM (Ludmila Corghenci), din afara BM: „... dr. Lidia Kulikovski (eram președintele clubului), în colaborare cu echipa BM „B.P. Hasdeu”, ar trebui să insiste „pe dreptul de autor” pentru un subiect nou, promițător și incitant în știința și managementul biblioteconomic din Republica Moldova (poate nu numai?) – creativitatea instituțională și individuală depinde în mare măsură de îmbinarea organică a muncii cu amuzamentul și distracția...”

CBM avea doar 25 de membri din diferite tipuri de biblioteci care învățau experiența noastră. BM, din 2011, a încercat și a aplicat un șir perpetuu de inițiative, proiecte, programe de creare a stării de creativitate. Clubul *Biblioteca Mov* a fost o reuniune care învață. Astfel, membrii CBM au sintetizat pe parcursul primului an de funcționare a acestuia *abecedarul* creativității și comunicării, culturii și tehnicilor manageriale, al brandului personal și instituțional, cel al determinării coeficientului de prezență profesională etc. Fără a exagera, putem spune că participarea la ședințele Clubului amplifică în noi dorința/ tendința de a fi mai buni, de „a nu sta locului”, de a nu lăsa ce putem face azi, mai ales, în carieră. Ce am mai învățat la Club? Am însușit noi termeni, îmbogățindu-ne vocabularul uzual general și profesional. Cum să promovezi identitatea instituțională cu prilejul, de exemplu, cel al sărbătorilor de iarnă. Metode mai bune de interacționare cu utilizatorii bibliotecii. Și multe alte lucruri utile și frumoase... Șirul succeselor, impactul înregistrat de Clubul „Biblioteca Mov”, în perioada primului an de funcționare, ar putea fi extins. Este foarte reușită activitatea CBM la compartimentul *Lecturi profesionale*. Iată doar câteva titluri de carte pe care le-am citit/ discutat la ședințe: *Client o dată, client mereu* de Chris Daffy, *Profioniștii: stil și etichetă* de Susan Bixler și Lisa Scherrer Dugan, *Cum să ne bucurăm de capitalism* de Kjell Nordstrom etc. În calitatea mea de membru al CBM nu m-am oprit aici: multe dintre publicațiile recomandate au fost achiziționate pentru colecțiile Departamentului Informațional Biblioteconomic al ULIM. Apreciem mult portofoliile pregătite profesionist și cu mult gust și cu mare drag pentru fiecare ședință (L. Corghenci).

Lectoriul interactiv *Învățăm concepte inovatoare*, a fost un instrument de învățare a conceptelor emergente, pentru managerii bibliotecilor-filiale, ai secțiilor

și administrației, elementul ludic fiind primordial în asimilarea conținutului sau în dezvoltarea unor abilități de dezvoltare a creativității, cunoașterea noilor tendințe și realizări biblioteconomice și un bun stimul motivator pentru inovarea activității. Pentru a înțelege mai bine perioada de mari transformări, procese deja demarate, am inițiat un ciclu de ateliere. Aici au aflat de tendințe globale, de *Strategia WOW*, de *gândirea design*, de conceptul *munca ca teatru*, de *saboții utilizatorului* și *animația ludică*... și câte și mai câte. Gândită ca o introducere generală la acțiunile ulterioare de dezvoltare a creativității și inovării activității care deja pornise motorul.

Toate bibliotecile simțeau schimbarea și se avântau să se reinventeze, regândească, să inoveze. Câteodată aveam impresia că oameni de diferite profesii, națiuni sar să apere și să ghideze bibliotecile spre supraviețuire, numai bibliotecarii așteaptă să vadă dacă apocalipsa se va adevăra sau nu. Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” nu aștepta – dacă nu găsește metode, acțiuni de transformare, de modernizare a activității, le inventează.

Ciclul de învățare se reunea sub formula de Zile – Ziua designului, motivării, fidelizării, proiectizării, WOW-ului! etc., concepte care, mă gândeam, vor da randament eforturilor de transformare a bibliotecii în biblioteca indispensabilă chișinăuanului la vremea cea. De aici și scopul *Educarea pentru inovare a angajaților BM urmărind surmontarea comodificării cu schimbări de atitudini, acțiuni în efortul comun de inovare a activității*. Conceptul era orientat spre directori de filiale, departamente, servicii, bibliotecari principali, formatori ai BM. Formula Zilelor *Învățăm concepte inovatoare* erau atelierele cu o durată de 1,5 ore în care cursanții se familiarizau cu concepte de inovare a bibliotecilor, elaborau, cu ghidaj, materiale de consolidare a cunoștințelor, primeau, la fiecare atelier, o *Trusă de oportunități și instrumente* ale designului, motivării, fidelizării, proiectizării, talentului etc. cu ajutorul cărora puteau replica, în aceeași zi, atelierul pentru angajații bibliotecii/ departamentului/ serviciului lor. În acest fel, în ziua respectivă, ipotetic presupunând, toți angajații BM învățau un concept inovator. S-au realizat, din ianuarie până în decembrie, 11 ateliere: *Ziua designului. Designul e șmecheria: Trusa oportunităților; Ziua WOW. Pași importanți pentru a deveni UAU!!!; Ziua serviciilor profesionale: Trusa instrumentelor de conversiune în biblioteca de servicii profesionale; Ziua proiectelor: Trusa instrumentelor de proiectare a activității în biblioteci; Ziua talentelor: Trusa instrumentelor de stimulare, de reînnoire a talentelor bibliotecarilor; Ziua fidelizării: Trusa instrumentelor de fidelizare a utilizatorilor și partenerilor; Ziua marketingului: Trusa marketingului 3.0; Ziua motivării: Trusa motivării 3.0; Ziua inovației: Trusa bibliotecarului inovator.*

Aveam nevoie de capacitate – de bibliotecari conștienți de necesitatea inovării activității lor; bibliotecari inițiatori al proceselor de inovări instituționale; bibliotecari

cu instrumente de reînnoire a activității; biblioteci dinamice, activități originale; bibliotecari și structuri contribuitoare la realizarea strategiei BM de transformare *Biblioteca Municipală 2017*. Consider că *Zilele învățăm concepte inovatoare* și-au atins scopul. La sfârșitul anului aveam capacitate, bibliotecari inovativi și biblioteci dinamice. Cunoscând tendințele și conceptele de inovare a domeniului, ei și-au format o bază solidă de cunoștințe, competențe aplicative și atitudinale care i-au ajutat să răspundă la avalanșa de schimbări ce survineau din interiorul instituțional și din afară, inovația devenind prioritate.

Alt mediu creativ au edificat Zilele FedEx@Hasdeu, care au lăsat cărări durabile în cultura noastră instituțională, demonstrând că învățarea la BM este orientată spre căutarea excelenței prin inovație.

Activitatea mea managerială a fost întotdeauna orientată să fac BM o instituție căutătoare a excelenței și inovației. Ideea Zilelor FedEx@Hasdeu a fost inspirată de Daniel Pink, dar nu aveam o metodologie de organizare. Am survolat munți de informații ca să găsesc exemple. Repere am găsit la autorii metodei – niște programatori din Australia. A fost ușor s-o transpun în practica BM ca metodă de învățare nonformală și de experimentare prin care se provoacă, stimulează, colectează și promovează ideile angajaților. N-am greșit. Colectarea, promovarea și valorificarea ideilor angajaților sunt, astăzi, competențe-cheie, esențiale pentru managerii instituțiilor. Motivarea angajaților să genereze idei la „comandă”, la fel, este în lista competențelor-cheie, dar și unul din elementele conceptului de motivație 3.0.

Am instituit o zi în care bibliotecarii lucrează la orice își doresc, iar a doua zi prezintă o idee, un produs, un serviciu, orice, dar nou să fie. Funcționa pe principiul – azi pregătesc, împachetez, mâine livrez – ca poșta rapidă FedEx. Ideea s-a dovedit a fi sustenabilă, devenind o componentă a culturii instituționale.

Eu am văzut viitorul bibliotecii. Am văzut chiar cum funcționează la Aarhus, la Copenhaga, Helsinki, Amsterdam, Salt Lake City, la Boston, Salonic, Londra, Austin, Milano, Florența, Lyon, New York, Washington, Chicago, Beijing, la Cluj, Amsterdam, Rotterdam, la Brăila, am văzut pe Facebook, pe YouTube, la Next Library, la Future Library. Dar eram nemulțumită. Scânteile noastre mici nu conturau viitorul BM în culorile pe care le-am văzut în alte biblioteci...

Metoda de a li se da direcțiile de activitate, formele, metodele prin care pot realiza obiectivele, până și datele comemorabile ale anului care urmează, i-au dezvățat de a gândi creativ, de sine stătător. Ei sunt plafonați de cerința de a face mai mult cu mai puține mijloace... Consumându-se la „foc continuu” și străduindu-se să răspundă solicitărilor pe termen scurt, le rămâne foarte puțin timp să gândească la dezvoltarea capacității.

Reieșind din acest context, am adus o schimbare demnă să dăinuie în memoria instituțională. Zilele FedEx@Hasdeu au generat o reformă structurală a BM – am

lichidat secția metodică care era responsabilă de indicațiile și controlul instituției. Am delegat funcție metodică fiecărui departament structural pe direcția sa profesională. Și azi consider că am procedat corect.

A obține idei de la oamenii bibliotecii este o componentă-cheie în coordonarea învățării organizaționale, fiind acel proces de acumulare care implică, în mod natural, pași mici de investigare, colectare de informații, testare și feedback. Am gândit un sistem de idei care poate încuraja și pune în aplicare ideile minore și instrumentele eficiente de învățare și dezvoltare. Știam că orice idee, chiar și una proastă, conține o formă de descoperire.

Comportamentul inovațional, m-am convins în experiența mea de conducere, se manifestă atunci când oamenii se bucură de autonomie în privința a patru elemente: *sarcinile, timpul, metoda și echipa* lor. Zilele FedEx@Hasdeu, prin concept, răspund anume acestor patru elemente.

FedEx-ul nostru avea un obiectiv pentru mine personal – să dezvăț bibliotecarii de așteptarea indicațiilor, pentru a-i scoate din rutina zilnică, pentru a-i învăța să facă ceva diferit de munca lor obișnuită. Această inițiativă de instituire a zilelor speciale de colectare a ideilor marca BM – Zilele FedEx@Hasdeu – m-a convins că problemele și oportunitățile rămân invizibile pentru oamenii care nu sunt conștienți de existența unor alternative mai bune sau de faptul că acestea ar putea exista – au fost clar exprimate în feedbackul colectat, exprimat fără să-l cerem.

Scopul Zilelor FedEx@Hasdeu: *Provocarea reală a angajaților la inovarea activității, ajutându-i să vadă dincolo de ce este evident și să facă din idei esența activității lor.*

Prima ediție a Zilelor FedEx@Hasdeu a fost despre inovație – încercări, experimente, idei, eșecuri, proiecte. Dar a fost și despre dragoste, cultură, biblioteconomie, schimbare și teamă. Teama de a depăși conspirația seculară de subminare a creativității lor. Bibliotecarii au conștientizat că lumea care le trece pragul vrea altceva de la ei și instituția lor. Angajații BM, prin Zilele FedEx@la Hasdeu, deprindeau un nou mod de a vedea lucrurile din jur, un altfel mod de a gândi, de a aborda realitatea și de a acționa în acest reality show. Experimentul FedEx@Hasdeu i-a provocat să regândească modul în care își desfășoară activitatea.

A doua ediție a fost, la fel, despre inovație și schimbare, dar fără teamă. A fost despre transformare profesională și personală.

Impactul obținut m-a bucurat, vedeam că BM nu mai este locul în care oamenii așteaptă ca managerii de vârf să le spună ce să facă; că s-au dezbatut de așteptarea indicațiilor metodice, că BM are destulă perspicacitate și creativitate de a-și reinventa activitatea; că timpul evaluării prin statistici a trecut și că ne orientăm pe abilități și interacțiuni care ne permit să ieșim în evidență.

Experiența FedEx, după cum s-au exprimat participanții, a fost epuizantă, dar a meritat, a fost, ca experiență și ca produs, ceva valoros. FedEx@Hasdeu pune în lumină echipa și limpezește ideile...

A treia ediție n-a mai fost – m-am pensionat, dar cu inima împăcată că au desprins un nou model de învățare organizațională activă.

Aliona Nosății, șef, Filiala „Nicolae Titulescu”:

A fost o experiență uimitoare, una care a demonstrat că nu ne temem de schimbare, experimentare, evoluție...

Gândurile și emoțiile se îndreaptă primăvăratice spre unele evenimente memorabile din viața mea de bibliotecar. Iată-ne în 2015, când fiecare filială implicată în cadrul *Zilelor FedEx@Hasdeu* (o metodă nonformală de învățare a acțiunii, proiectului, creativității și inventivității, a schimbării și transformării...) trebuia să-și demonstreze individualitatea prin idei grozave! Cred că și noi am fost grozavi prin produsul creat cu genericul *Transformarea bibliotecii în ceva deosebit*. Astfel, în luna lui *Faur* am transformat biblioteca în *Casă Mare*, cu un titlu frumos și tradițional: *Vă invităm în casa mare a Bibliotecii „Nicolae Titulescu”* ! Promovarea tradițiilor naționale am realizat-o prin șezători (cu flăcăi și fete mari, cu cele mai vechi cântece și dansuri populare, cu bucate tradiționale) unde am unit gluma, dansurile, cântecele cu munca: (împletitul, croșetatul, brodatul, depănatul) întocmai cum o făceau strămoșii noștri. În luna *Mărțișor* biblioteca s-a transformat în *Muzeu*, promovând meșteșugăritul popular (lemnăritul, fierăritul, brodatul, olăritul); Luna lui *Prier*, când totul reînvie la viață, a modificat aspectul filialei, instituția devenind *Biblioteca Verde*! În luna *Mai* biblioteca s-a transformat într-un *Atelier fotografic*, în luna *Iunie* a devenit *Biblioteca Surprizelor*, în luna *Iulie* biblioteca a servit drept *Ring de dans*. Luna *August* a ajuns să fie *Biblioteca Omagiaților*. Evenimentul s-a produs la *Trollebookul* pe roți din Parcul de odihnă *Valea Trandafirilor*. O zi de naștere într-un *Trollebook al cărții* o poți petrece doar o singură dată în viață! Trăsnită idee, dar frumoasă! *Septembrie* a fost timpul pentru *Erudit Café*: jocuri interactive, șah, integrale, puzzle, rebusuri. În luna *Octombrie*, s-a început *Biblioteca-Școală*, iar genericul lunii *Noiembrie* a fost *Biblioteca-Centru de Cultură pentru Studenți*. În luna *Decembrie*, biblioteca a fost gazda *Cetelor de Colindători*.

Nu ne-am oprit doar aici, pentru că a fost o experiență uimitoare și pentru că nu ne temem de schimbare, experimentare, evoluție! *Transformarea* a continuat de-a

lungul timpului. *Laboratoarele de știință, cluburile de lectură, huburile de tehnologii, sălile de experimente, atelierile de creație* fac parte și azi din activitatea bibliotecii.

Parascovia Onciu, șef, Filiala „Transilvania”:
FEDEX Hasdeu, cheia reinventării serviciilor.

Cheia reinventării serviciilor pentru copii oferită de FEDEX în cadrul Zilelor FedEx@Hasdeu, ediția a II-a, Filiala „Transilvania”, bibliotecarii au fost inovativi, creativi, ingenioși, propunând spre realizare un nou proiect „Cu Motănică în aer liber”, având ca scop valorificarea colecțiilor, a serviciilor și facilităților pentru preșcolari, atragerea lor în diverse activități educative prin joc, carte și lectură. Un preț semnat Donțu/ Șeremet o ilustrează cu lux de amănunte.

Elena Cebotari, specialist principal, Campusul Competențelor:

Proiectul-Laborator Fedex@Hasdeu, era bazat pe metodologia de a livra lunar o nouă idee inovativă de îmbunătățire a activității, un nou proiect de serviciu pentru utilizatori, un nou produs video, un nou spectacol pentru public.

Ozi din lună, 24 de ore, întreaga echipă făcea brainstorming, alegea ideea, o conceptualiza și o proiecta. Mai întâi toți treceau cursul „Managementul proiectului”. Proiectul Fedex@Hasdeu a durat doi ani în care și-au activizat gândirea, și-au dezvoltat creativitatea, au devenit stăpâni pe starea lor de creativitate.

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

Evident, reiese din opiniile bibliotecarilor că au conștientizat necesitatea de reinventare, inovare a activității și nevoia de modele, de proiecte, de inovații, de idei noi.

Alt format inedit de dezvoltare a creativității și de stimulare prin experiență a inovației a fost Cafeneaua biblioteconomică „Chindii profesionale” (în continuare CP), o inițiativă-magnet – invitam bibliotecari, oameni ai cărții, scriitori, cercetători cărora le place să experimenteze, să se diferențieze, să încerce lucruri noi, să se laude cu succesele, să critice și să fie criticați pentru eșecuri. Era gândită ca o platformă de dezbateri profesionale, ca un spațiu de discuții nonformale, ca un mediu de învățare continuă, de cercetare și inovare, dezvoltare, creativitate și de diseminare a unor practici inovative în domeniul bibliotecilor.

Cafeneaua CP, entitate cu identitate, avea logo, ștampilă, poștă electronică, grup de discuții, cu același nume ca și Biblioteca Mov. Avea peste 8 mii de urmăritori și impact foarte mare, ceea ce demonstrează că subiectele *învățare nonformală, creativitate, inovație, practici noi* erau imperativ necesare domeniului biblioteconomic. BM a știut cum, într-un mod original, să răspundă.

Cafeneaua biblioteconomică CP a fost o nouă formă inedită de învățare nonformală, în format de cafea adevărată, care permitea lejeritate în relații, comunicare și abordări. Spațiul transformat în cafea, devenea mai stimulat, dispunea la comunicare facilă, incita la acțiuni. Aceste aspecte se regăsesc în feedbackul colectat.

La una din ședințe au participat 29 de persoane. Formularul de feedback conținea trei compartimente: *Încântare, Supărare, Așteptări*. Formularele, aproape în totalitate, aveau *Supărarea* ignorată de către participanți... Doar câțiva (patru dintre ei) au făcut glume: *Cine se supără i se taie nasul; La BM nu-i supărare; Supărare? Da ce-i asta? Noi, cei de la BM, nu suntem din categoria supărăcioșilor; Supărări nu sunt – totul a fost organizat perfect!* În cele ce urmează oferim spicuri din formularele completate.

Toți au semnalat că i-a încântat atmosfera. O parte destul de semnificativă au evidențiat conținutul interesant, captivant și util: Mi-a plăcut ideea încă de la sfârșitul anului 2014, de când am aflat de *Cafeneaua biblioteconomică...*; Impresionant, nou, inedit!!! Să implementăm în practică și să demonstrăm că ne putem schimba; Încântată de design, conținut, de invitatul-formator!; Elemente WOW! O mulțime de idei, doar pozitivism!; Concept minunat!; Atmosferă relaxantă, subiect interesant, prestație excelentă, invitata la fel; Totul m-a încântat la cafeaua de astăzi...,

și sinceritatea invitatului; Amenajarea, atmosfera, totul radia căldură; M-au încântat metodele de promovare a brandului și instrumentele care pot fi folosite la promovare...

Câțiva participanți și-au semnat formularele și le reproducem cu semnătură: *Ne-a uimit plăcut interiorul de cafenea, neordinar și amenajat cu mare gust. Totul a decurs dinamic, accesibil, interesant. Mulțumesc Vioricăi Ataman pentru atelierul foarte util și Lidiei Kulikovski pentru idee și concept* (Margarita Șcelcicova); *Aspectul, amenajarea, culorile, ambianța! Lumea! Subiectul discutat!* (Elena Dabija); *Încântare!!!, o inițiativă excelentă!!!* a scris Dumitru Crudu, clasându-se în categoria celor mai laconici respondenți, dar cu o reflecție de superlativ. Cineva a scris în cheia unei cafele: *M-au încântat ingredientele – inovație, dăruire, dragoste, sinceritate, schimb de experiență... Mulțumesc!*

Trecând peste patetismul primului compartiment *Încântare*, care prin titlu incită la exprimare în grad superlativ, consemnăm că participanții au fost foarte receptivi la mediu și la conținut, foarte atenți la relațiile dintre cei implicați, percepându-se ca parte a unei comunități – a Cafenelei biblioteconomice CP și destul de exigenți la *Așteptări*, plinu-le pe aceeași scară de superlativ profesional : *lucruri excepționale, calitate continuă, la fel de bine, idei trăsnet, teme variate, numai lucruri inovative, util, extraordinar, schimbarea locației de fiecare dată* etc. Unele așteptări sunt ușor de satisfăcut și de depășit, orientând CP spre inovație, creativitate, dezvoltare, iar altele cer mai multă responsabilitate, competență și atitudine profesională. Însă cu puțin efort le-am potrivit să fie conform așteptărilor.

O concluzie evidentă ce reiese din opiniile bibliotecarilor, se simte chiar dacă nu a fost exprimată în unele cazuri, este conștientizarea necesității de reinventare, inovare a activității, este nevoia de modele, de proiecte, de inovații, de idei noi. Un argument peremptoriu sunt așteptările lor de la această cafenea-comuniune pe care ei vor s-o exploateze în acest sens. Alt argument, la fel, peremptoriu, este că au nevoie de forme noi de instruire – nonformale, ludice, experiențiale –, forme pe care le-am practicat permanent la *Chindii profesionale*.

Exemplele atestă că vara BM nu doarme (perifrază a melodiei *Eu vara nu dorm...*). În această vară de jăratec, toată suflarea bibliotecărească contribuie la scrierea volumului omagial *Puterea inovației la Hasdeu*, un exercițiu din care, la fel, învață, e vorba de cartea consacrată aniversării de 145 de ani ai bibliotecii. Ca dovadă ilustrăm forfota învățării văratice la Cafeneaua *Chindii profesională*:

Buna ziua, dragi colegi!

Un început de săptămână remarcabil! Avem *Chindiile profesionale* în data de 17 iunie, la Centru Național de Excelență Profesională, la care Vă invit și vă aștept, ca întotdeauna cu dragoste, respect și apreciere. Deși e vară

fierbinte, instruirea, dezvoltarea nu are niciodată vacanță! Vom fi mai puțini, dar vom fi cei interesați de dezvoltare profesională și de subiectul ședinței.

În anexă găsiți Meniul Chindiilor.

Vă aștept cu tot ce am și tot ce doresc să Vă împărtășesc.

Dragi colegi, cine mai este..., bună ziua!

Vă reamintesc că „Chindiile profesionale” nu au vacanță. Următoarea ședință, la care vă invit cu mare drag, va avea loc pe data de 15 iulie, cu începere de la 14.00, la Centrul Național de Excelență.

Vom vorbi despre Biblioteca Modernă: „Biblioteca modernă în viziunea IT-iștilor sau teoria spațiilor funcționale” (Lidia Kulikovski); *Transformarea bibliotecilor în spații de acțiuni publice și discuții* (dr. Mariana Harjevschi); *Auditul inovațional la Biblioteca Municipală „B.P.Hasdeu”*, susținerea publică a rezultatelor tezei de master efectuată în baza BM (Elena Golban, Ministerul Afacerilor Interne).

Sperăm ca până miercuri să se potolească puțin căldura. Dar, dacă va fi căldură mare, nu ne putem supăra pe luna lui Cuptor. Mai bine veniți la Chindii! Aici îi răcoare, avem gheață, băuturi răcoritoare de sezon, de iulie, subiecte interesante și necesare...

Vă așteptăm cu tot ce avem mai bun. Chiar de veți fi puțini, nu veți regreta!

Cu drag de voi, Lidia Kulikovski

Exemplu de meniu (program), la fel văratec :

Cafeneaua biblioteconomică *Chindii profesionale*, 28 august 2015.

Meniu

1. Viitorul bibliotecii

1.1. Tendințe și prognoze (Lidia Kulikovski);

1.2. Next Library. Viitorul bibliotecilor există în Danemarca (Mariana Harjevschi).

2. Beneficii: cunoașterea tendințelor de dezvoltare a bibliotecilor, dezbaterea deschisă a viitorului BM, învățare din experiența Danemarcei, din exerciții și activități, exemple și recomandări.

3. Toate acestea: se servesc cu limonadă, ghimbirată cu gheață, ceai, cafea marca *Chindii profesionale* și alte surprize, aseasonate cu zâmbet și multă voie bună...

4. Un altfel de feedback...

5. Dress code: Albastru – orice nuanță, orice element vestimentar în gama albastrului, a mării, a oceanului la care visăm, dar n-am ajuns.

6. Intrarea gratuită, benevolă: Face control: Se intră doar cu zâmbet!

Mariana Harjevschi: Inovația și dorința de schimbare a ofertei de servicii pe care biblioteca le oferă comunității aduc plusvaloare serviciilor Bibliotecii Municipale, transformând-o într-o bibliotecă de top. Cred că în edițiile campaniilor *Biblioteca „B.P. Hasdeu” zâmbește*, *Săptămâna Creativității și inovației* și *Ne vedem la bibliotecă* acestea au fost instrumentele forte pentru a motiva, a inspira și a susține zâmbetul, ca element al culturii instituționale, dar și ca strategii de promovare și fidelizare a utilizatorilor, inclusiv de apropiere firească profesională, cu multă competență, creativitate, inventivitate și profesionalism în raport cu membrii comunității. Esențialul acestei campanii a fost: să explorăm creativitatea și să îndrăznim din ce în ce mai mult. Echipa BM, ca de fiecare dată, a fost generoasă în activități.

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

Bibliotecarii noștri au fost pregătiți pentru orice fel de vorbit.

CC a oferit un nou curs de instruire nonformală *Ignite Hasdeu Vorbitorium*. Drept un temei de dezvoltare și lansare a acestui serviciu a fost aniversarea BM (140 de ani de activitate). Am inclus în programul aniversar o zi de „Ignite” consacrată experienței de prestare a serviciilor.

Ignite (Ignite Talks) reprezintă o serie de evenimente în care participanții aveau cinci minute pentru a vorbi despre un subiect însoțit de 20 de diapozitive, expuse timp de 15 secunde fiecare, tranzitate automat către public.

Ignite a început în 2006 și s-a extins în toate țările, în toate domeniile (la BM a ajuns în 2016). Înainte de a implementa acest format de conferință, m-am documentat, am învățat. La Chișinău, *Ignite* se mai desfășoară la Tekwill (ei au fost primii). Am mers cu Mariana Harjevschi la un *Ignite Tekwill* și am hotărât să facem și noi *Ignite*. Am elaborat cursul de 12 sesiuni *Vorbitorium*. Scopul evenimentelor *Ignite* din întreaga lume este promovarea vorbirii publice. *Ignite Hasdeu* aniversar

avea un scop cu două ținte – de a face publică experiența serviciilor livrate comunității chișinăuene și să le ofere bibliotecarilor șansa să se producă ca vorbitori publici profesioniști.

Ca să atragem mai mulți bibliotecari, a fost constituit și *Ignite Hasdeu Club*, un grup de discuții, de schimb de idei și de diseminare a produselor și activităților.

Pregătiți pentru *Ignite Hasdeu aniversar*, bibliotecarii noștri au fost antrenați pentru orice vorbit public. Au învățat cum să treacă peste blocajele psiho-emoționale, cum să-și construiască și să transmită un mesaj valoros, cum să-l prezinte eficient, atribuindu-i substanță și stil. Au învățat prin diverse metode : dezbateri, dicție, respirație, dezvoltare socială și personală, simulări, discursuri, filmări, audieri de discursuri celebre, însușirea unor tehnici de comunicare nonverbală, prin feedback constructiv – toate acestea într-o atmosferă de creativitate, joc, relaxare și antrenament.

La Hasdeu au fost organizate 3 ediții de *Ignite : BiblioTalk (2), LudoTalk (1)* și trei ediții la cerere, în afara bibliotecii. BM, CC a oferit două cursuri și a organizat două ediții *Ignite* pentru participanții Academiei Tinerilor Bibliotecari; a instruit și format vorbitori pentru *Ignite-ul LiderismTalk*, desfășurat la evenimentul de închidere a Programului Național de modernizare a bibliotecilor publice din RM, „Novateca”.

Foarte frumos, liric, suav a scris despre experiența *Ignite* (prima, din conferințele *Ignite*) nimeni alta decât Liliana Juc.

Liliana Juc, șef, Filiala „Târgoviște”:

Cine dacă nu eu avea să cronicizeze o altă sintagmă a amintirii?!

Toți se frământă frumos. E molipsitoare această stare. Fiecare încearcă să-și țină dârz spiritul. A sosit ora. Primul iese Dumitru Crudu. Nu se teme de microfon. Ba chiar folosește două, lavaliera și unul portativ. Cu discursul interesant despre scriitori și ...porumb. Aceasta auzim cei care suntem într-un eșantion, în culise. Urmează Oxana Andreev, o ființă în care Dumnezeu a pus cele mai frumoase culori de pe paleta-i. Zice că are emoții, dar în scenă povestește tare frumos despre *Happy Toddlers. Experiența noastră cu părinți și copii*. Urmează o altă frumoasă ființă, Daniela Vrabie, care ne uimește prin pledoaria tonifiantă *Tinerii rebeli și ambițioși*, dar și printr-un accesoriu – o mască senzuală. Un mic defect tehnic, nu se pierde cu firea, ba chiar aruncă o replică ce stabilește situația „omu-i om și tehnica-i

tehnică”. Intră în scenă Angela Olărescu. (Ne salută în limba bulgară). Foarte sârguincios a pregătit discursul, diapozitivele, ea însăși e foarte străduitoare. Tot cu străduință relatează despre *Tradiții bulgărești la Biblioteca „Hristo Botev”*.

Veni și rândul meu. Coechipierii mă ajută cu viteza luminii să urc pe scenă accesoriile și acareturile – două scaune pe care va sta cartea-machetă. Ies în scenă, sunt însoțită de minunații copii Alex Jangă și Andreea Jangă, formatori din vara acestui an, mândria mea. Mă încolțește pe loc o stare, o impresie și o spun (aici gafez, pierd la minute). Mă simt atât de bine, de parcă m-am întors în anii de școală, moderatoare la serate, mă simt dezinhibată. Îmi stăruie în minte privirile afectuoase ale doamnelor Elena Butucel, Elena Cebotari, Mariana Harjevschi, Claudia Tricolici, Liuba Ciobanu etc. Bunele mele colege de la Filiala „Târgoviște” Violeta Lisnic, Natalia Țurcan, Larisa Ungureanu sunt atente, mă fotografiază. Am în față un public receptiv cu care interacționez, mă joc cu întrebările. Îi scald pe toți în bucuria ochilor mei și pe cei din dreapta mea, care stau cuminți după paravan, de parcă au lansat o rachetă în cosmos, și pe cei din sală, și pe copiii care se sincronizează, prin acțiunile de ilustrare a uriașului volum-machetă, cu discursul meu. Împreună didacticizăm pledoaria *Micii europeni. Un serviciu perfect*. Și aș face-o la nesfârșit, dar timpul mă taxează. Văd cum îmi fac semn că trebuie să închei dr. Mariana Harjevschi și Oxana Andreev (cea care a stat nedezlipită de noi toți până la ultimul vorbitor). Nu pot finaliza oricum și o fac cum trebuie, chiar dacă ceva omit.

După pauza muzicală, intră al doilea grup. Ce zic, cum se simt?

Valentina Botea Tira, fenotipic italiancă, ne încântă prin ținuta-i de stewardesă, eleganța ei și a discursului *L'italiano per te*. Cu o pledoarie consistentă, sobră, condensată, cu lume bună și personalități marcante, „Dialogăm și ne cunoaștem”, vine eleganta și rafinata doamnă Larisa Arseni. Timidă, dar sigură de astă dată, Viorica Moraru ne vorbește liric, cu căldură despre *Șezători de altădată*. Impunătoare prin statură și trăsături proeminente, o altă vorbitoare Maria Burcovschi ne relatează despre utilitatea și frumusețea serviciului *Ora TV la bibliotecă*. (Colegele de la „Târgu-Mureș” stau în rândul întâi și o susțin cu ardoare). Haios, sclipitor, sincer și captivant este discursul Angelei Borș. L-a ticluit după structura ei sufletească – *Eu și poveștile digitale*. (Pe ecranul de proiectare apar și copiii noștri, cei care ne susțin în toate activitățile de bibliotecă, nu doar în cele de Formator în povești digitale – Constantin Borș și Carolina Juc).

După o altă pauză muzicală, intră al treilea grup. Oare își mai fac emoții?

Blândă și cumpătată ca nimeni alta, doamna Ludmila Dogotari ne povestește despre *Senectute* – un serviciu pentru persoanele trecute de tinerețe. Strălucește prin inteligență Elena Taragan, uimindu-ne prin discursul personalizat, structurat, bine punctat – *Bătălia Cărților*. Suavă, mereu cu pantofi cu toc, Lilia Gamarța pledează pentru *Engleza de la mic la mare*. Reușește! Cât de diferiți, speciali au fost ghizii din

proiectul, serviciul „Biblio Tur – descoperim Chișinăul altfel”, redă cu rafinamentul firii Taisia Foiu. Natalia Ciorba, o persoană cu un mod de viață activ și sănătos, are o comunicare prin care ne dovedește utilitatea și eficiența serviciului *Media Master*. Elena Osipova, nostimă fată, cu multă atitudine vorbește despre *Clubul cineaștilor*.

Iarăși pauză muzicală. Se pregătește grupul al patrulea. Cum se simt? Sunt isto-viți de așteptare?

Margarita Șcelcikova, elegantă, cu ținută de profesoară, cu multă demnitate, ne demonstrează cum poți învăța istoria Chișinăului cu un singur click. Gingașa Elena Răileanu ne aduce *Strategia Zâmbet în experiența formativă a CNEPB*. Și vine mult inspirată, cu forța ei inepuizabilă de a uimi publicul, vorbitoarea Aliona Nosatîi, cu serviciul de makerspace *Croitorașul*. La final, frumos, liric, dar și academic, își privește vacanțele prin „lupa mamei” însăși dr. Mariana Harjevschi. *Și bicicletele pot promova ... serviciile de bibliotecă* o pledoarie care ne poartă prin România mare, ne elucidează în formula zen, esența unei vacanțe. Mesajul este recepționat, nu o poți „uimi cu o vacanță la mare”, dar cu un serviciu modern de bibliotecă, da!

Lângă paravan sau la microfon le orânduiește pe toate, și oblăduiește pe toți, doamna ce poartă o cămașă albă sobră, cu un delicat ornament pe manșete și buzunarul din piept. (Cumpărată aseară, ne-a mărturisit dumneaei la instrucțiunile matinale). Abia după fiesta *Biblio Talks*, observ bijuteria de pe buzunar, o pasăre care-i reprezintă ființa – mereu într-un zbor, căutare de nou, întotdeauna la înălțime, doamna Lidia Kulikovski, proiectantul navei spațiale *Biblio Talks: Experiența serviciilor în format Ignite* cu 20 de ignitiști la bord. Pe parcursul pregătirii de către lansarea obiectului, am fost asistați de ingeniozitatea și înțelepciunea dumneaei.

P. S. Cine dacă nu eu avea să cronicizeze o altă sintagmă a amintirii?!

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

O formă de animație profesională (cea mai eficientă metodă de învățare) devenită, la fel, simbol, marca Hasdeu sunt campaniile.

Deși au și componenta promovare, BM are multe categorii de campanii, nu-s campanii de promovare, la noi accentul se pune pe tematică, iar subiectele care se perpetuează sunt Creativitatea, Inovația, Învățarea nonformală, Utilizatorul, Comunitatea, Brandul, Imaginea, Știința/ cercetarea.

Avem campanii de o zi, de o săptămână, de o lună, de un an (Anul Creativității și Inovației, Anul imaginii, Anul culturii informației ș.a.), campanii tranzitorii (de o

singură dată, de regulă la cererea fondatorilor, a partenerilor sau aniversare, omagiale). Tematicile amintite mai sus sunt adânc impregnate în cultura instituțională, în mentalitatea bibliotecarilor, în imagine și brand. Au trecut testul de probă, de retenție, de reziliență, au ajuns la maturitate și se simt la ele acasă.

Inovația la *Hasdeu* nu a venit de curând. Biblioteca noastră a inovat continuu. În 2007 ne-am revizuit misiunea orientată spre servicii moderne, ne-am limpezit viziunea bazată pe inovație, creativitate și incluziune, ne-am definitivat valorile printre care chișinăuianul, schimbarea, excelența, diversitatea – ne-am creat instrumentele necesare realizării Strategiei de dezvoltare a BM 2008-2017. În 2009, BM a decretat Anul Creativității și Inovației, an în care ne-am testat capacitatea și disponibilitatea de a inova. Realizarea Strategiei era un proces continuu de modernizare și inovare spre ținta – BM, Biblioteca digitală.

I-am propus Marianei, într-o doară (în 2014) să aderăm la mișcarea mondială de celebrare a creativității și inovației și a acceptat. Dar știți regula, cine vine cu ideea o și realizează ... nouă ani am susținut campania Săptămâna Creativității și Inovației (în continuare SCI). Nu a fost un început timid, precum... poate să testăm, să vedem cum merge..., ne-am aruncat în oceanul rece (necunoscut, adică) în forță. De la an la an, SCI se ridică la înălțimea care trebuia cucerită, cereau creativitate și inovații, provocările, mai mari și mai complexe ... Dar ce am observat, fiind cronicarul, motivatorul, facilitatorul și cel cu conceptul SCI, echipa BM parcă aștepta această campanie, s-au dezlănțuit inventând, improvizând, oferind, descoperind, creând și experimentând. Au înțeles din prima ediție că e o școală a creativității și inovării activității.

În anul pandemic 2020, am fi putut contramanda campania care s-a instalat ca în casa ei în cultura instituțională, în mentalitatea angajaților, devenind atât de familială și așteptată. Am gândit un alt concept, adaptat la circumstanțe, fără așteptări, indicatori de impact, cu un singur scop: *Să creăm împreună, să învățăm împreună*. Nouă, echipei *Hasdeu* ne trebuia doar un imbold ca să ne organizăm, să ne „zdruncinăm”, cum a zis Angela Borș. Cunoscând puterea profesională și creativă a bibliotecarilor noștri, eram convinsă că SCI va reuși pe un nou teritoriu – online. N-am greșit – pornirea creativă și bunăvoința de a coopera a fost simțită din prima acțiune.

Avem la BM circuite care ne fac să cooperăm. SCI e unul dintre cele mai eficiente dintre acestea. Cum zice Seth Godin, cele mai bune interacțiuni profesionale nu sunt cele cu străinii, ci cele cu tribul (în sensul de echipă). Tribul nostru se manifestă și demonstrează că legăturile mai strânse produc rezultate mai bune.

Munca noastră e, în general, o platformă, în care ne exprimăm eul (talentul, abilitățile, generozitatea, darul), realizând servicii, produse și relații. SCI e, la fel, o platformă, dar una vremelnică și de aceea e una intensă. Fiind limitată temporal, cere efort emoțional: să dovedești, să demonstrezi capacitate, abilitate, agilitate,

creativitate și inventivitate – dificilă sarcină. SCI oferă, în schimb, oportunitatea de a exersa dificilul și arta stării de a fi împreună, o ocazie de a concepe ceva nou, unic, pe care nu l-au mai făcut anterior. Schimbarea pe care o face SCI este educarea și instruirea oamenilor ca să fie capabili să muncească fără a fi ghidați, este crearea unei echipe capabile să identifice soluții – cel mai pregnant aspect observat.

Adeseori mă întrebam de ce participă, an de an, atâția bibliotecari și biblioteci-filiale? Biblioteca Municipală nu oferă nici bonus și nici performanță pentru aceasta... Participă, pentru că își doresc acest fel de experiență. Aș compara SCI cu teatrul de stradă – au multe în comun: participativ, surprinzător și spontan, limitat în timp, creează o atmosfera pozitivă, atrage copiii și implicit părinții (modelul live SCI 2021 cu utilizatori implicați), provocator prin nonșalanță, experimental, acțiuni concertate, multă improvizație și creativitate ...

Bibliotecarii noștri sunt pregătiți pentru săptămâna creativității înainte ca SCI să prindă conturul unui concept. E săptămâna lor. Sunt creativi și au instinctul educat să caute ocazii, lucruri la care să reacționeze sau să răspundă. O așteaptă. Creativitatea este cauza noastră unificatoare. BM și echipa au obținut mai multe avantaje de pe urma SCI, unul dintre care este faptul că deținem acest instrument de educare a creativității legat deja indisolubil de cultura noastră și de devotamentul bibliotecarilor noștri.

Noi provocăm bibliotecarii și bibliotecile, dar adevărata provocare este cum să determinăm (noi, organizatorii) echipa noastră să se alinieze pe o foaie de parcurs numită campanie, de fiecare dată într-un format neexperimentat anterior. Ne-am convins că, organizată profesionist și corelată cu efortul unei echipe creative, e de o eficiență nebună. SCI a devenit o necesitate!

SCI ține bibliotecarii într-un perpetuu stand-up, gata de înrolare. Echipa noastră are întotdeauna nevoie de o scânteie sau de o chemare la noi experiențe, perspective, provocări și aptitudini, prin care putem să aducem bibliotecii și Chișinăului o contribuție pe care nimeni altcineva, în afară de noi, nu ar putea să o aducă.

Mariana Harjevschi, director general BM:

În condiții de izolare socială și debusolare pandemică, bibliotecile au elaborat un concept specific modelului virtual pentru Săptămâna Creativității și Inovației.

Deși a fost o primă tentativă de implicare a bibliotecarilor într-un eveniment tematic online, bibliotecarii s-au adaptat rapid și eficient, cu multă creativitate și abnegație. Ulterior, instituția noastră s-a poziționat în dialog cu diaspora, prin crearea unei colecții de conținut video și/ sau audio în care s-au citit cărți pentru copii de vârstă 7-12 ani în diverse limbi de circulație internațională. Inițiativa Lecturi cu voce tare, disponibilă 24/24 pe site-ul bibliotecii, oferită de părinți, prieteni din 8 țări care au citit cărți într-o limbă străină, a încurajat și a consolidat abilități verbale și scrise de lectură, comunicare, gândire pentru mulți cititori ai bibliotecii și nu numai.

Totodată, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a purces la construirea unei platforme bazate pe tehnologii pentru a susține o comunicare mai prietenoasă cu utilizatorii chișinăuieni, furnizându-le servicii noi, inclusiv soluții inteligente care au permis să îmbunătățească calitatea comunicării și obținerii de noi cunoștințe. Un exemplu elocvent a fost inițiativa *Voi stați acasă, noi povestim* care a reușit să aducă mai aproape satisfacția lecturii, semnificația profundă a povestirilor și a basmelor pentru cei mai mici cititori. O echipă de bibliotecari, împreună cu părinți, bunici și prieteni ai bibliotecii, au citit 45 de povești, însumând peste 300 minute, cu cele mai frumoase și terapeutice texte pe o platformă interactivă, în format audio și video, însoțite de exerciții practice și interactive.

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

Bunurile sunt tangibile, serviciile intangibile, experiențele sunt memorabile.

In ultimul deceniu tot mai mulți specialiști din domeniul managementului, au abordat experiența ca ofertă pentru a se concentra pe afectele umane. Astăzi, mai mult ca niciodată este necesar, pledez pentru aceasta, să țintim și latura emoțională a individului – partea lui afectivă.

Biblioteca este un teritoriu al posibilităților, ea poate fi generatoare sau ofertantă, în toate sensurile cuvântului – să creeze noi idei, să asocieze semnificații în mod conștient, să contribuie și să se plieze pe diferite situații. Experiența apare când o bibliotecă utilizează serviciile în mod intenționat ca scenă, iar bunurile ca recuzită cu scopul de a implica un utilizator. Bunurile sunt tangibile, serviciile intangibile, experiențele sunt memorabile.

La BM sunt multe activități cu experiență memorabilă, o spun și utilizatorii noștri: „Bibliotecii «O. Ghibu»... pentru clipele de mângâiere și împuternicire spirituală pe care le-am trăit aici” (scriitor, filosof al culturii, Andrei Vartic); „Bibliotecii «M. Lomonosov» de la cel mai înveterat fan și pământean” (Kiril Kovalgi, poet și traducător, stabilit la Moscova); „Bibliotecii «Adam Mickiewicz», cu mulțumiri pentru ajutorul la editarea antologiei” (Eleonora Meșcereakova, economist); „Bibliotecii «M. Lomonosov», local în care au fost aprobate multe romane și cântece intrate în această antologie, care tot aici a fost pregătită spre editare” (Serghei Pojar, muzicolog); „Bibliotecii «Hristo Botev» cu recunoștință pentru descoperiri, care m-au schimbat, m-au transformat...” (doctor în medicină Tatiana Handrăbura); „Bibliotecii «Transilvania», aceste clipe din experiența cenaclului «Iulia Hasdeu»” (Aurelian Silvestru, scriitor). Sunt foarte multe experiențele trăite la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” de către personalități, de către simpli cititori. La BM se încearcă să se creeze o imagine a brandului care să sublinieze experiența pe care o pot avea utilizatorii în raport cu utilizarea serviciilor ei. Continuu cu încă unele exemple: „Bibliotecii «Ștefan cel Mare și Sfânt», care mi-a prilejuit momente frumoase și amintiri de neuitat” (scriitorul și cititorul Vladimir Beșleagă); „Bibliotecii «Vasile Alecsandri» cu mulțumiri pentru ajutorul acordat la definitivarea acestui dicționar” (filologul și cititoarea Victoria Braga); „Bibliotecii «Maramureș» – Maramureșului meu din Chișinău”; „Bibliotecii de Arte, unde mi s-au întâmplat atâtea clipe frumoase...”

(Iulian Filip); „Dragei noastre case a cunoașterii și delectării prin lectură (Biblioteca «Târgu-Mureș»), de la o cititoare devotată, în speranța unor neuitate întâlniri cu cititorul” (poeta Radmila Popovici-Paraschiv); „Bibliotecii «Târgu-Mureș», un loc drag inimii mele, un loc în care prietenii noi – oameni și cărți – te fac să uiți de trecerea timpului” (Alexe Rău); „Bibliotecii «B.P. Hasdeu», cu multă considerație, în amintirea unei lansări de carte foarte interesante” (Irina Nechit, poetă, critic de teatru, dramaturg);

La BM mai există o practică de atragere a utilizatorilor – cea de a aduna lumea în diverse cluburi pe interese în care participanții vin după experiența pe care o trăiesc aici. Modelul experiențial a pătruns în secolul XXI, ocupând multe teritorii. Bibliotecarii își dau seama că realizarea lui nu este deloc ușoară, dar, totodată, sunt conștienți că vor supraviețui bibliotecile care își tratează oferta ca pe o experiență, ca pe o experiență prestată în moduri în care captivează oamenii, lăsând în inimile utilizatorilor amintiri plăcute. Noi, la BM, ne întrebăm cum le-ar plăcea utilizatorilor noștri să descrie experiența cu biblioteca? Aflând răspunsul lor, conjugăm toate elementele activității noastre în așa fel încât să genereze o anumită experiență, o experiență memorabilă. Doar așa rămânem relevanți în aglomeratul spațiu al ofertelor. Noi dorim ca utilizatorul să ne aleagă pe noi din spațiul exuberant al ofertelor nemaiauzite, nemaivăzute. Omul vine, vede, simte și decide.

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

Exelența în servicii (angajament asumat de BM) nu se dobândește și nici nu se asigură, doar respectând standardele, procesele, regulamentele sau portofoliile...

BM și-a asumat să aducă emoția, voia bună și umorul în activitatea sa. Istoria noastră abundă de exemple. *Chef de umor* a fost un program de destindere intelectuală, unul ce și-a propus utilizarea umorului în practica de comunicare biblioteconomică pentru ca, prin remediul umoristic și cultivarea lui în toate procesele de activitate, să dezvolte simțul umorului, favorizând comunicarea pozitivă și eficiența la toate nivelele. Programul avea ca scop de a imprima comunicării instituționale o tonalitate originală, stimulatorie de resorturi emoționale, folosind umorul de calitate și comunicarea umoristică în relația cu publicul și comunitatea.

Pentru a crea un mediu care predispune spre buna dispoziție, pentru a învăța bibliotecarii să utilizeze metode neordinare în activitatea domeniului înțepenit în acțiuni serioase, am inițiat programul *Chef de umor*, cu sloganul *Să râdem împreună*

În cadrul căruia au fost organizate întâlniri cu actorii Teatrului Satiricus – „Ion Luca Caragiale”; au fost prezentate secvențe din spectacolele umoristice. Publicul a fost delectat cu umor și voie bună. Filiala „O. Ghibu” a inaugurat Comedy Clubul *Siesta cu papion*, descifrând sintagma umoristică, care semnifică: *siesta* – odihna (și somnul) de după amiază, cu concretizarea timpului când se vor desfășura activitățile, și *papion* – un accesoriu de îmbrăcăminte, ce se înnoadă la gât în forma aripilor de fluture, pe care biblioteca și l-a propus ca mascotă a clubului umoristic. Memorabile au fost, în viziunea celor prezenți, serile de umor, prin conținut și prin prezența masivă a oamenilor în căutare de voie bună.

Inedite, pentru timpuri incerte, au fost *Cluburile epigrafiștilor* la Sediul Central al BM, la Biblioteca Alba Iulia, la „Ștefan cel Mare” și la „Transilvania”, cu un mare impact de vindecare, contaminându-ne de umor – pe acele vremuri nu existau decât virusul *Criză, Sărăcie și Umor*, ultimul anihilându-le pe cele două din frunte.

Colaborarea strânsă cu epigrafiștii ne-a ajutat să trecem peste vicisitudini, dar și ne-au învățat să râdem de noi, de domeniul în derivă, de cititorii care își căutau de pe atunci loc în barca *Tehnologie...* Astfel, în colaborare cu ei, am realizat (către aniversarea de 130 de ani ai BM) două volume excepționale *Biblioteconomia/Bibliotecomania*, volum de caricatură și *Amuzament cu abonament*. Ambele aveau ca țintă – biblioteca, cartea, cititorul, bibliotecarul. Bineînțeles, ne-am inspirat de la Bibliotecile Județene din România care aveau cluburi sau cenacluri de epigramă (Baia Mare, Brăila, Cluj) și căutau relații cu epigrafiști de la noi. Recunosc, ne-a molipsit Traian Brad, directorul BJ Cluj, care aducea anual în echipa sa la Zilele Bibliotecii „Transilvania”, unu-doi sau chiar mai mulți epigrafiști. Astfel, epigrafiștii din România au aflat de BM și filialele ei. În 1995, Traian Brad a venit cu Elis Râpeanu, clasată printre cei mai talentați epigrafiști. Elis ne-a lăsat foarte multe autografe pentru „Transilvania”, CAIE și alte filiale. Vizitele epigrafiștilor din România adunau la eveniment și pe epigrafiștii noștri. Așa a luat naștere o colaborare de care am beneficiat. Am rămas cu o colecție impresionantă și unică de volume de epigrame cu autografe și cu o colaborare la volumul editat către aniversarea de 130 de ani ai BM „Amuzament cu abonament”.

Noi, la BM, am abordat serios *Umorul*, ca și *Jocul* în bibliotecă asupra cărora s-au făcut cercetări și au fost publicate articole (abordare în premieră a subiectului în contextul domeniului biblioteconomic din RM): *Umorul în actul managerial* (preluat de alte reviste biblioteconomice de la noi și din România), *Caricatura ca test instituțional și individual*, *Biblioteca și epigrama*.

Campania *Biblioteca Municipală zâmbește* (în continuare BZ) nu a venit din cer și nici pe loc gol, am gândit-o ca un remediu de fidelizare a utilizatorilor, dar și de comunicare pozitivă a BM cu comunitatea. Caracteristice acestei campanii au fost relaționarea, cultura serviciilor, fidelizarea utilizatorilor, apropierea de bibliotecă

prin implicare emoțională: de exemplu, tematica ediției a II-a a BZ a fost *Cultura serviciilor*.

Excelența în servicii (angajament asumat de BM) nu se dobândește și nici nu se asigură, doar respectând standardele, procesele, regulamentele. Excelența este asigurată și alimentată de experiența pe care o trăiesc utilizatorii în momentul în care beneficiază de servicii, în momentul de interacțiune cu bibliotecarii, cei din prima linie de relație cu utilizatorii serviciilor noastre. Ei asigură excelență serviciilor noastre! Măiestria, pasiunea, profesionalismul, atitudinea și competența lor aduc satisfacție și valoare utilizatorilor. Serviciile nu ating nivelul excelent dacă nu există: *Relație excelentă, Stare de bine, Surprindere, Bucurie, Încântare, Zâmbet*. Scopul urmărit era *de a crea experiențe extraordinare de utilizare a serviciilor prestate comunității de utilizatori BM*. Bibliotecarii au creat o săptămână veselă, haioasă pentru utilizatorii noștri, o atmosferă în care s-au simțit bine, au fost apreciați, încurajați, veseli, fericiți.

Lina Iftodi, șef, Filiala „Liviu Rebreanu”:

Cel mai bun mod de a obține o idee bună este să ai o mulțime de idei.

Munca unui bibliotecar este una uriașă, doar la prima vedere pare că este atât de ușor să fii un bibliotecar. Realitatea este, de fapt, alta, îndeosebi în epoca digitală în care trăim, un bibliotecar nu poate face față provocărilor dacă nu are aspirații, cunoștințe și multă creativitate.

Cu câțiva ani în urmă, la întrebarea: „Cum credeți, sunteți o persoană creativă?”, adresată colegilor de la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” (în cadrul focus-grupului *Creativitatea – o caracteristică definitorie a bibliotecii și bibliotecarului*), majoritatea din ei au afirmat că sunt creativi, alții abținându-se să rostească cu acea îndrăzneală care le-ar fi confirmat încrederea în forțele lor creative desăvârșite. Eu, care la fel ezitasem atunci cu un răspuns răspicat, astăzi îmi adresez aceeași întrebare și nu mă mai simt surprinsă de răspunsul: „Da, sunt creativă!”.

Viața, inclusiv și cea din bibliotecă, este o luptă, o continuă competiție în aria creativității, calitate fără de care nu te poți menține într-un secol al vitezei. Numai un bibliotecar creativ poate ține pasul în ritmul amețitor al evoluțiilor din societatea informațională.

La auzul cuvântului *bibliotecar*, unii oamenii asociază instantaneu imaginea postului de lucru cu depozitul de carte, iar imaginea bibliotecarului – cu cea a omului

care are grija depozitării cărții, a căutării ei sau a lecturării în timpul activității. De fapt, biblioteca este o instituție de cultură, o lume în care bibliotecarul coexistă cu informația pe care o gestionează, iar bibliotecarul este un inițiator de relații culturale și, pentru a fi eficient în activitatea sa, trebuie să aibă (sau să-și dezvolte) un spirit creativ, absența acestuia conducând la ruperea de acest tot unitar – biblioteca – instituție cu un mediu foarte favorabil pentru inovație și creativitate. Creativitatea este cel mai bine cultivată într-un climat permisiv, care încurajează explorarea noilor idei. Un asemenea mediu, sunt convinsă, este Biblioteca Municipală, spațiu în care noi, bibliotecarii, propunem noi idei, conștientizând că inovarea este terenul ce trebuie cucerit cu asalt, iar schimbarea este esența întru sporirea interesului pentru asigurarea calității diverselor servicii, implementarea a noi programe, proiecte în care ar fi accentuată eficiența și originalitatea noutății aplicațiilor respective.

...Se spune că cel mai bun mod de a obține o idee bună este să ai o mulțime de idei. Recunosc: am multe idei, de obicei, o notez pe fiecare care mă intrigă, pe unele, analizându-le și dezvoltându-le, la altele revenind mai târziu, fiind notate în agendă, inclusiv cea telefonică. Revenind la unele dintre ele, se pot declanșa altele – în șir. Un număr sporit de idei, oricât de nebunatic ar părea, pot da naștere unor lucruri colosal de importante. Avea dreptate cel care spunea că ideile sunt asemenea pietrelor pe care pășești pentru a trece o apă – chiar și cea mai neînsemnată poate duce la ceva extraordinar.

Lidia Kulikovski: Lina e foarte creativă, iar instruirile la care a participat i-au dezvoltat competențe și i-au trezit abilitățile native. Dar poate pentru că vine din alt domeniu, cu altă gândire, altă atitudine față de muncă..., e creativă!

Deseori îmi împărtășesc ideile cu colegii, ei sunt cei care mă ajută să le realizez și tot ei vin cu unele sugestii, drept urmare, creăm împreună ceva deosebit și original care ne bucură nu doar pe noi.

Majoritatea activităților din bibliotecă necesită creativitate, mai ales în comunicarea cu utilizatorul, avem nevoie de această distinctă abilitate – creativitatea, pentru că fiecare utilizator cere o abordare aparte, trebuie ascultat, reacționează diferit, au necesități de o diversitate necuprinsă. De exemplu, decorul în bibliotecă, pentru mine rămâne a fi un lucru foarte semnificativ în captarea atenției și în crearea unei atmosfere calde, plăcute fiecărui vizitator. Mereu am grijă ca decorul să fie actualizat, îmbunătățit și îmborsătat, de asemenea, sălile trebuie să fie decorate cu elemente atractive și diverse artefacte.

Sunt conștientă că există anumite piedici artificiale în manifestarea imaginației, creativității, precum ar fi „teama de a greși”, neîncrederea și, uneori, chiar lipsa de

inspirație. Dar, de la o zi la alta, aceste obstacole pot fi ușor depășite. Afirm cu certitudine: sunt creativă! Activitatea bibliotecii cere creativitate, iar noi, bibliotecarii, suntem cei care schimbă cursul obișnuit al lucrurilor în procese instructiv-educative și în acțiunile obișnuite. Fiecare dintre noi are în dotarea sa biologică gena creativității, dar ea trebuie orientată să vibreze la maximum, starea ei de somnolență fiind abuzată de imaginație și ingeniozitate.

Lidia Kulikovski: Creativitatea stă la baza inițierii fiecărui serviciu modern. Biblioteca educă, dar nu e școală, iar serviciile nu sunt procese didactice. Chișinăuienii (copii, adolescenți) vin la bibliotecă, în cel mai democratic spațiu, teritoriu din comunitate în care aflarea lor nu e din obligativitate, ci e mai degrabă descoperire – de sine, a lumii, a comorilor de pe raft, a oportunităților nebanuite pe care le poate oferi o bibliotecă. Învață fără să-și dea seama că învață, își formează abilități și deprinderi cu amuzament... și asta pentru că bibliotecarii și-au format competențele creative necesare de educare nonformală, participativă și distractivă. La acest capitol Lina Iftodi excelează.

Bibliotecarii au învățat și cum să-și etaleze, promoveze, împărtășească creativ serviciile inovative.

Mariana Harjevschi, director general BM:

Doream să ne conectăm diferit cu comunitatea bibliotecară și cu a cea utilizatorilor de bibliotecă. Ne-am propus să mergem în pas cu aspirațiile și nevoile comunității chișinăuiene într-un cadru neformal.

Voi mărturisi că acest model de eveniment nu s-a produs din întâmplare, ci anume ca parte a zilelor BM, dedicate celor 139 ani ai BM. Pentru mine aceasta a fost povestea perfectă prin care o echipă BM, de fapt, de bibliotecari-eroi, care au dorit să împărtășească micile și marile, dar uneori și neștiutele istorii din cadrul filialelor noastre, servicii din cadrul Bibliotecii Municipale din Chișinău.

Taraba serviciilor de bibliotecă a fost o invitație pe care am făcut-o colegilor de a spune ce se poate de făcut într-o bibliotecă modernă. Bibliotecile pot fi pline de însemnătate pentru nevoile comunității noastre, bibliotecile pot oferi o gamă de

servicii distincte ce pot să contribuie la fortificarea chișinăuianului. Mă refer la servicii care oferă oportunități bazate pe tehnologii, constituite pe arii rezultate din interesele comunitare: incluziune socială, sporirea competențelor digitale, sănătate, justiție, e-guvernare, educare, cultură și recreere și altele. Dar *Taraba* a fost tocmai locul unde am setat cadrul de conectare între biblioteci și comunitate: elevi, studenți, părinți, bibliotecari și parteneri pentru a descoperi care sunt serviciile pe care le poate oferi o bibliotecă modernă, pe care o are fiecare sector al orașului Chișinău.

A fost o adevărată aglomerație care s-a asociat cu viața orașului. Probabil vă întrebați de ce în formatul *Tarabei* am decis să organizăm acel eveniment. Credem că piața face parte din spațiul urban. Piețele erau create și construite, de obicei, în dependență de ceva la care membrii unei comune se raportau – biserica, primăria sau, de ce nu, și o bibliotecă. Piața (agora) era locul de adunare a cetățenilor, unde se discutau problemele orașului. Astăzi, biblioteca existând într-un cadru modern, ne-am propus să fim martori ai semnelor de globalizare. Am văzut biblioteca ca o piață unde sunt intercalate tot mai mult domeniile precum cel social și economic. Iar noi bibliotecarii credem că biblioteca face parte cu siguranță din acel spațiu.

Lidia Kulikovski: La un Târg cu două nume *Tarabă și servicii moderne* (2016), Liliana Juc a prins subtil creativitatea în acțiune.

Liliana Juc, șef, Filiala „Târgoviște”:

E o forfotă îndulcită de aroma câtorva gutui, de un compliment șoptit la ureche, de rostogolul unei bobite de poamă, pe care toți o ocolesc de frică să nu-i strivească mustul. Se prefigurează un târg, deși nu astea sunt elementele lui componente.

Este o dimineață frumoasă, galbenă. Pe ușa Bibliotecii „B. P. Hasdeu” intră lume, unii țin în brațe cutii enorme, alții – rulouri de hârtie, cogeamite machete, nu prea îți dai seama ce anume. Grăbiți, se îndreaptă fiecare spre locurile sale, dar, spre mirarea lor, marcajele de ieri nu mai corespund cu cele de astăzi. După câteva minute de nedumerire, lucrurile se limpezesc.

...Fiecare țese cu îndemănare pânza lui de păianjen, aleargă în frenetică zăpăceală, nu cumva să omită cel mai prețios detaliu. Deși e multă rumoare, cei prezenți nu vorbesc, doar taie, înclieie, măsoară. Și, în marea înghesuială, țin să respecte și tehnici Feng shui – mesele sunt întoarse când spre dreapta, când spre stângă. Pe lângă

coloane, poți vedea și elemente de acrobație, tinde lumea spre înălțime, fiecare se vrea văzut. Și, dintr-un haos frumos, încep să se contureze opere de artă. Dar nimeni încă nu se uită peste umăr, la cel de alături, toți se uită cercetător la propriile creații.

E o forfotă îndulcită de aroma câtorva gutui, de un compliment șoptit la ureche, de rostogolul unei boboite de poamă, pe care toți o ocolesc de frică să nu-i strivească mustul. Se prefigurează un târg, deși nu astea sunt elementele lui componente.

Culorile se îmbină cu vocile care tălmăcesc fără încetare privitorilor, admiratorilor perplecși, năucii de fantezia bibliotecărească, produsele probate – *Servicii Moderne pentru comunitatea chișinăuiană*.

Liliana Juc, șef, Filiala „Târgoviște”:

Spațiul Copii devine atractivitatea bibliotecii.

Îmi făceam ordine într-un șifonier. Ordonam lucrurile în pungi: *de asta am nevoie, de asta nu*. Când deodată am dat de trei perdele. Atunci, mă încolți gândul, – o cortină pentru scena din Spațiul Copii, un nou serviciu de bibliotecă – *Teatrul de păpuși*. Ajunge, ore de lectură cu elemente de teatru, ore teatralizate de povești, teatrul este ceva aparte, – mă gândisem eu. Acest serviciu ar înlesni satisfacerea mai multor solicitări: fie în rol de spectatori, fie în rol de actori. Păpuși de deget am, o bună colegă, Violeta Lisnic, dintr-o frumoasă pornire de a mă ajuta în crearea marionetelor pentru teatralizările poveștilor, a confecționat mai multe personaje. Atunci, la treabă! Împrospătez perdeaua, improvizez un afiș – pun culoare atractivă – roșie, panglici albastre, vreo două ghidușii, înhățate de pe capul unor creioane simple, ... iese bine.

Marți, 13 septembrie, se lansează Campania *Ne vedem la biblioteca*. Asta mă motivează și mă determină să nu zăbovesc cu data și ziua implementării noului serviciului. Împreună cu minunatele colege, care-mi susțin orice idee, Violeta Lisnic, Violeta Moraru și Marta Moiseev, *montăm* perdeaua împodobită cu măști vesele și triste, care repede își capătă alura unei cortine impetuoase. Scoatem pe pragul bibliotecii suportul-tablă cu afișul confecționat în grabă, dar foarte frumos *Biblioteca Târgoviște vă invită la teatru* și așteptăm reacția trecătorilor și vizitatorilor. ...Toți îl remarcă, unde mai pui că are și baloane, ce flutură ademenitor. Vânzătoarea de la magazinul din apropiere, iese de după teighea, să vadă ce se va mai întâmpla la bibliotecă, se bucură, una din ele promite să-și aducă cei trei nepoți. O mămică cu

landoul, un cuplu, care se plimba prin împrejurimi, întrebă când pot veni la spectacol. Doi cititori spre vârsta a treia, unul care vine matinal să consulte presa, și altul, care a învățat la bibliotecă computerul, privesc zâmbind la afiș, clatină încurajator din cap, semn că vor transmite, au cui. Un grup gălăgios de elevi, veniți să-și facă temele pentru acasă, trec direct la întrebări vizavi de noul serviciu. O fetiță, care-și ține de mână frățiorul, se interesează dacă e gratis. Îi răspund că la bibliotecă toate serviciile sunt gratuite.

Pe 15 septembrie, Spațiul Copii devine atractivitatea zilei (pentru o mai mare vizibilitate a noului serviciu, sunt invitate grupe de preșcolari, clase de elevi.) Sosesc pe rând, preșcolari, de la grădinița nr. 119, apoi elevi, de la Liceul *Dante Alighieri*, la fel și în următoarele zile – mai întâi pici, apoi elevi, și tot așa mai departe. Duminică, invităm pe acei care n-au reușit în timpul săptămânii, la o premieră – *Cartea electronică versus cartea tipărită*.

Scurtele improvizări pentru cititorii din sală o magnetizează și pe Liuba Maxim, jurnalista de la Prime TV. Astfel, teatrul de păpuși al bibliotecii devine protagonistul secvenței *Rendez-vous la bibliotecă* din cadrul emisiunii *Prima Oră*.

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

Ce îi determină pe oameni să încerce ceva nou?

În cultura instituțională a oricărei biblioteci sunt primordiali doi factori: modul în care biblioteca valorifică inovația și colaborarea și modul în care colectează feedback.

Talciocul științific „Rezultatele activității științifice 2018: suport teoretic și experimental procesului de implementare a inovației la BM”. Talciocul a fost inițiat ca eveniment coroborativ. S-a dorit o reuniune profesională în care să se prezinte rezultatele științei și derivatele acesteia. Au răspuns inițiativei Oxana Andreev, Liliana Juc, Aliona Nosatîi, Angela Borș, Maria Pilchin, Taisia Foiu, Claudia Tricolici, Tatiana Borodatîi-Iovu, Genoveva Scobioală, Vlad Pohilă, Vitalie Răileanu, Alexandru Moraru. Pe parcurs, s-au aliniat inițiativei angajații Bibliotecii Centrale și ai filialelor: Elena Bivol, Tatiana Fiodoruc, Valentina Popa-Burcovschi, Elena Șendrea, Doina Vicol, Liliana Manoilova. Dificultatea nu i-a speriat. Noi, cei cu ideea, am acționat exact după scenariul în trei pași al lui Seth Godin. Am motivat, am conectat și le-am dat puterea.

Eu am gândit conceptul, scopul și obiectivele – ei au făcut restul. Reușita le aparține – a fost viziunea lor de prezentare, de design butic, de intervenții, de relaționare. Acest grup a asigurat vivacitatea, noul, umorul, starea, conectivitatea, implicarea, inspirarea și împuternicirea participanților. Noi, cei cu ideea, umblam cu penelul să mai aprofundăm o linie, să conturăm un fundal (muzical de exemplu), să adăugăm un cocktail, să identificăm corespondența dintre comunități, să moderăm..., de fapt, ei și moderau! Un eveniment bine pregătit, inspirat construit, cu campanie de promovare exemplară. Rețelele sociale, radio, TV au semnalat și promovat evenimentul, ne-au invitat la emisiuni TV și interviuri radio.

Doream un eveniment cu un final fericit, or, aceasta depindea, desigur, de punctul în care închei povestea. Așa-i la TED, *Ignite*, la povești digitale, la orice poveste. Evenimentul Talcioac a fost o poveste – o poveste despre bibliotecarii BM și preocupările lor – știință, cercetare, comunicare a științei, vorbitul în public, editare, cercetare, promovare a Chișinăului. Trecând imaginar prin derularea evenimentului mă întrebam: „Ce îi determină pe oameni să încerce ceva nou?”. Încercau să-și măsoare puterea, talentul, perseverența. Au reușit să se sincronizeze, să stabilească ritmul, să evedențieze sentimentul de apartenență care a creat coeziune și a asigurat succesul. Evenimentul Talcioac științific s-a desfășurat sub genericul *Știința descoperă, Inovarea dezvoltă, Instruirea schimbă*.

Sala cu coloane a BM s-a transformat într-un veritabil Talcioac, cu toate componentele lui... Ce a fost în premieră? Forma evenimentului. Formatul coroborativ. Caracterul cognitiv. Caracteristica experiențială a activităților. Libertatea implicărilor. La Talcioac s-au conferit pentru prima dată titluri și insigne celor care s-au implicat în activitatea științifică și au înregistrat succese. Bibliotecarii care s-au manifestat prin abordări inovative a activității, s-au evedențiat prin atitudine de inovator și au promovat și educat inovația utilizatorilor au obținut titlurile: *Inovator al anului, Cercetător al anului, Formator al anului, Creator al anului, Povestaș al anului*, sunt calificative acordate angajaților BM „B.P. Hasdeu” care s-au manifestat prin crearea poveștilor digitale, prin care au promovat servicii, au împărtășit idei, au popularizat activitatea, inovațiile, resursele și experiențele trăite de chișinăuieni în bibliotecă, prezervând crâmpoie din prezentul BM pentru viitor.

Ce a mai fost nou, inedit? Jocurile, testele, metodele de colectare a feedback-ului.

Provocarea Talcioacului a fost să unească trecutul, prezentul și viitorul laolaltă. Fiecare butic avea o carte-ceas care arăta aceeași oră – 10.15, începutul evenimentului. A fost mult zgomot, dar nu un zgomot care te obosește. Zgomotul era o ru-moare care o puteai traduce ca voie bună, surpriză, interes, mirare, responsabilitate, mândrie, experiență inedită, inovație, știință, promovare, dialog – toate la un loc – adevărat Talcioac. Zgomotul Talcioacului era cu tâlc – era locul unde oamenii vorbeau fără să le pese de cei din jur, vindeau, negociau, cumpărau. Talcioacul științific

a fost un eveniment cu suflet, cu viață. De aceea a plăcut. Talciocul a demonstrat că suntem artiști! Participanții parcă au perceput Talciocul ca pe o piesă de teatru și s-au avântat pe scenă. Pasiune era peste tot în ce vedeau participanții. Talciocul a fost un eveniment a cărui interactivitate a oferit minunatul declic al recunoașterii participanților și saltul de bucurie al reușitei echipelor care au împărtășit succesele.

Bibliotecarii vin la evenimente profesionale în căutarea noului, a ideilor, modelelor, practicilor de urmat... Se schimbă formatele, tehnologiile, dar nu neapărat și filosofia legată de ce-și doresc oamenii de la evenimentele profesionale. Ne-am convins că preferă, de fapt, complexitatea – până în punctul în care nu mai reușesc să înțeleagă ceva. Ei caută și apreciază dacă găsesc ceva deosebit, ceva care le oferă o emoție sau o senzație bruscă de înțelegere, le plac misterele complexe, cu enigme narrative care ajung la o rezolvare, adoră evenimentele care spun o poveste familiară într-un mod nou și ingenios. Rumoarea cognitivă care plana în spațiu confera Talciocului caracteristica unei platforme de învățare interactivă și experiențială: atât de repede circulau ideile, rezultatele, informația, cunoașterea, schimbul de opinii, de experiențe..., o demonstrează spiritul hazardat cu care s-au aruncat să cumpere idei.

3.3.3. Transformarea digitală

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

Nu poți șterge ADN-ul culturii unui popor, precum și a unei biblioteci pentru ca să construiești alta.

În istoria sa de 145 de ani, BM a trecut prin multe transformări, dovadă este faptul că era permanent preocupată de îmbunătățirea, extinderea sau eficientizarea activității cu un unic și permanent scop – de a oferi acces la informații, cunoștințe și educație pentru comunitatea chișinăuiană. BM a fost întotdeauna inovatoare. S-a evidențiat prin inovații încă pe vremea vasalității rusești, pe timpul sovietic al RM, când toți construiau, nici mai mult nici mai puțin decât comunismul. Dar oricât efort și indicații/ rezoluții ni se ofereau, comunismul nu se muta mai aproape, rămânea la orizont. Voi exemplifica transformările profesionale, biblioteconomice la care am participat în anii '70-'80 ai secolului trecut, tânăr angajată la BM. Uniunea Sovietică (în continuare URSS) a programat câteva reforme referitoare explicit la bibliotecile publice: *Crearea sistemelor de biblioteci publice, Crearea*

spațiului unic informațional al URSS (în scop de apărare, dar tălmăcit însemna de izolare) și *schimbarea*, reieșită din această reformă, a *clasificării cunoașterii* – abandonarea Clasificării Zecimale cu un nou sistem din cifre și litere a BBK (Clasificarea bibliotecar-bibliografică a cunoașterii). BM, fiind avangardistă și pe timpul URSS, a fost selectată ca laborator de testare a acestor două proiecte. Rușii testau pe rețele mici, orașe mici, astfel, în 1976 s-a format Sistemul Centralizat de biblioteci în Municipiul Chișinău cu 61 de biblioteci-filiale. Timp de un an, am fost monitorizați, obținând un raport pozitiv de funcționare.

Celălalt proiect, de schimbare a clasificării a fost mai dificil, cu implicarea tuturor bibliotecarilor din fiecare bibliotecă – un mare efort de instruire întru cunoașterea BBK, schimbarea în cataloage pe fiecare fișă, pe fiecare carte, cheltuieli financiare pentru schimbarea tipizatelor bibliotecii de la ștampilă la fișa cărții, editare a recomandărilor metodice și a volumelor de BBK, traducerea lor. Practic, se muncea la greu pentru realizarea obiectivelor slobozite de reformă. Bibliotecile au uitat un an de zile de comunitate, de cititori și de activități cu publicul, pentru ca să raporteze – sarcină îndeplinită!

Bibliotecile localităților suburbane și BM au o istorie. În anii '80 ai secolului trecut, în urma reorganizării administrative a Chișinăului, toate bibliotecile din satele arondate Chișinăului, din diferite raioane mărginașe cu Chișinăul, au fost incluse în sistemul, deja funcțional, de biblioteci publice al Chișinăului. BM a mai făcut un efort de un an de zile pentru a aduce și colecțiile acestor localități la BBK, instruind bibliotecarii.

Reforma administrativă din anii '90, delega autonomie și autoadministrare suburbiilor. BM a înaintat un demers către Consiliul municipal de a trece bibliotecile din localități în subordinea administrațiilor locale, cu argumente fiabile, de vreme ce localitățile suburbane aveau buget pentru cultură direcționat din bugetul municipal. Astfel, bibliotecile iarăși au trecut din structura Sistemului Centralizat de biblioteci la administrația locală. Reforma a reprezentat o oportunitate care a eficientizat activitatea BM, devenind o rețea de 32 de filiale din 60, rolul metodologic în domeniul bibliotecilor rămânând în seama BM.

Schimbarea, transformarea nu sunt întotdeauna întâlnite cu flori și bucurii – așa e ființa umană să se împotrivescă. Biblioteca BM a căutat mereu căi de a îmbrățișa noul, schimbarea, dar și reinventarea trecutului, a tradițiilor, a căilor de păstrare, actualizare, de a recrea prin căi noi, inventive cu mijloace tehnologice de astăzi. Unii, în valul schimbărilor, pierd sau, cu bună știință, taie și rădăcinile, trecutul... Un exemplu excelent e volumul *Povestașul* de Mario Vargas Llosa, pe unele locuri îmi părea că povestașul se identifică cu bibliotecarul – școlit, cu școală doctorală... lasă cariera și se dedică păstrării culturii machiguenga. Mario Vargas Llosa l-a scris în plină actualitate, pe care o numește civilizația spectacolului, anume pentru

a atenționa umanitatea. Nu poți construi o cultură nouă, nu poți șterge ADN-ul culturii unui popor pentru a construi alta... Doar V.I. Lenin a declarat „Noi vom construi a noastră lume nouă” (Мы наш, мы новый мир построим) și nu a reușit!

Parascovia Onciu, șef, Filiala „Transilvania”:

Primul proiect de anvergură și de bun pocinog (în sens de bun augur), a fost reorganizarea, mai bine zis reinventarea și transformarea Filialei nr. 32 în Biblioteca „Transilvania”.

După adoptarea Declarației de Independență a Republicii Moldova în ziua de 27 august 1991, toate s-au schimbat, au avut loc transformări în toate domeniile.

Am trecut de la alfabetul chirilic la alfabetul latin, străzile au căpătat numele înaintașilor noștri. Sectorul Dnestrovschii a revenit la denumirea de Ciocana. Bulevardul central al cartierului a fost redenumit Mircea cel Bătrân. Biblioteca Centrală a orașului Chișinău și-a schimbat patronul, devenind BM „B.P. Hasdeu”.

Pentru prima dată în istoria bibliotecilor din Moldova am decis să ne alegem noi directorul nu Ministerul Culturii să-l numească – acțiune care a influențat mult și pozitiv asupra activității acestei instituții. Adunarea de alegere a directorului general a avut loc în localul Școlii de Arte „Valerii Poleacov”. „Lupta” a fost „bătăioasă”, dar a fost aleasă, din trei candidaturi, Lidia Kulikovski – un lider care a reorganizat radical activitatea și funcționalitatea Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” din municipiul Chișinău. Primul proiect de anvergură și bun pocinog (în sens de bun augur), a fost reorganizarea, mai bine zis reinventarea și transformarea Filialei nr. 32 a cartierului nostru, Ciocana (mă mândresc că anume cu noi s-a dat startul marilor transformări)

Lidia Kulikovski: Are dreptate Parascovia, încă din perioada sovietică bibliotecile chișinăuiene au trecut prin diferite reorganizări, de nume, de structură, de cenzură, dar BM a fost în toate regimurile inovativă, a fost un laborator pentru multe inițiative ale Uniunii Sovietice în materie de biblioteconomie. BBK, Sistemul Centralizat de biblioteci... cercetări sociologice etc... Ai dreptate și la aspectul curaj. Deschiderea acestor biblioteci a fost făcută la fel cu fast și bucurie și pentru conaționali noștri de alte etnii înaintea existenței *Legii cu privire la drepturile altor etnii din RM.*

al cărui director eram. În doar două luni și jumate a fost renovată și pe data de 29 august 1991 a fost deschisă cu fast prima bibliotecă de carte românească cu numele „Transilvania”, în Republica Moldova, o realizare cu adevărat WOW din punct de vedere cultural și geopolitic. Un act de cultură foarte important la acele vremuri de restriște, a fost deschisă la a treia zi după proclamarea *Independenței* Republicii Moldova, devenind pe parcurs un model de bibliotecă pentru rețeaua *Hasdeu*.

A urmat deschiderea treptată, an de an, în cele cinci sectoare ale orașului Chișinău, a bibliotecilor de carte cu caractere latine în limba română: „Onisifor Ghibu”, „Ovidius”, „Târgoviște”, „Alba Iulia”, „Maramureș”, „Târgu-Mureș”, „Ștefan cel Mare”, „Liviu Rebreanu”. A fost asigurat accesul la informație, cultură și identitate minorităților naționale prin deschiderea bibliotecilor cu specific etnocultural, la fel din 1991, precum: „Ițic Mangher” (evreiască), „Hristo Botev” (bulgărească), „Mihail Ciachir” (găgăuză), „Lesia Ucrainca” (ucraineană), „Adam Mickiewicz” (poloneză), „M. Lomonosov (rusească), proiecte curajoase și inovative, implementate, organizate de către noul director al BM „B.P. Hasdeu”.

Taisia Foiu, șef secție, Secția „Memoria Chișinăului”:

Anul 1990 aduce un nou suflu, o nouă pagina de istorie.

Dna Director al Bibliotecii Municipale, Lidia Kulikovski, și cercetătorul în istoria locală, scriitorul Iurie Colesnic, au fost *imbolul, catalizatorul, motivatorul* activității de cercetare derulate la BM. A apărut prima bibliografie editată poligrafic, – bibliografia selectivă *Alexei Mateevici* (prima colaborare cu Iurie Colesnic), studiu urmat de un șir de publicații în *Colecția Bibliografia Basarabeană*.

În 1996, când Chișinăul celebra 560 de ani de la prima atestare documentară, a văzut lumina tiparului prima ediție a Bibliografiei Municipiului Chișinău – un proiect unic al bibliografiei orașului, care conține momentele-cheie ale istoriei urbei, cronică și „radiograma” pulsului vieții capitalei, prezentate prin prisma surselor bibliografice, în retrospectivă, care (sperăm) va continua atâta timp, cât va exista Biblioteca Municipală.

Tot în acest an Biblioteca Municipală înființează o subdiviziune specializată nouă – Centrul de Informare și Documentare „Chișinău” (din 2013 Secția „Memoria Chișinăului”), cu obiect distinct de activitate – cercetarea, identificarea, valorificarea, păstrarea și conservarea de surse, informații, evenimente, personalități.

Lidia Kulikovski, , director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

Conceptul Biblioteca conector comunitar, pe care-și clădește BM activitatea, permite bibliotecii să-și sporească capitalul social prin formarea abilităților digitale tuturor categoriilor de cetățeni.

Tehnologia avansează, schimbă și domină lumea... Sunt mulți chișinăuieni care se simt vulnerabili, rămași în urmă timpului, așa cum se întâmplă de obicei, după orice schimbare sau inovare tehnologică (ne-o dovedesc experiența serviciilor de instruire tehnologică la bibliotecile „M. Lomonosov”, „Transilvania”, „Adam Mickiewicz”). BM, se încadrează, prin rolurile ei, prin capacitățile umane pe care le are, în noua imagine modernă a unui oraș inteligent precum s-a declarat Chișinăul.

BM a avut o avanpremieră a conceptului „oraș inteligent” în 2021. Experiența anului 2021 încurajează BM să devină un fel de hub pentru formarea inteligenței digitale în comunitatea chișinăuiană. Chișinăul și-a asumat ca prioritate (una dintre multele... pentru 2022) să devină un oraș inteligent. Conceptul de oraș inteligent este despre conectare – integrează tehnologia informației și comunicațiile pentru a optimiza eficiența operațiunilor și a serviciilor orașului și pentru a se conecta la cetățeni. În trecut, cunoașterea colectivă era stocată în biblioteci și, în esență, acesta este rolul pe care BM îl continua să îl joace în noua lume.

Biblioteca inteligentă este instituția în care rețelele și serviciile tradiționale sunt eficientizate prin utilizarea soluțiilor digitale în beneficiul cetățenilor. Modelul conceptului *Biblioteca conector comunitar*, pe care-și clădește BM activitatea, permite bibliotecii să-și sporească capitalul social prin formarea abilităților digitale tuturor categoriilor de cetățeni.

Într-un oraș inteligent, bibliotecile, la fel, sunt inteligente – cu management inteligent, infrastructură (rețea) inteligentă, tehnologie inteligentă și cetățean inteligent. BM practică un management inteligent (mergem pe calea cea bună: avem sistemul de management de rețea și intern SIGA, managementul evenimentelor, colectarea datelor despre funcționarea sistemului/ rețelei (vizite, împrumut, referințe, site etc.) bloguri, catalog electronic; infrastructură (rețea) inteligentă; tehnologie inteligentă (mai puțin) și cetățean inteligent (chișinăuianul instruit de BM). Acest ultim aspect, formarea cetățeanului inteligent e chiar responsabilitatea noastră profesională care reiese din rolul bibliotecii de instituție educațională. Biblioteca inteligentă atrage și educă un spectru foarte larg

de rezidenți (120 de mii de chișinăuieni cu card BM), indiferent de nivelul lor de educație sau abilități. Prin formarea cetățenilor inteligenți, BM oferă durabilitate culturală orașului.

BM funcționează în Chișinău, oraș inteligent în devenire, ca un hub care prin oferta de servicii educaționale ajută oamenii să-și înțeleagă problemele și să se conecteze cu oamenii față în față, mai degrabă decât virtual. Oamenii trăiesc într-o lume conectată cu mii de prieteni și conexiuni virtuale, dar și într-un oraș super inteligent, omul are nevoie de o comunitate de viață reală, aspect foarte important pe care BM, cu toate filialele sale, îl realizează printr-o gamă largă de animație culturală, științifică, de divertisment și educație.

Chișinăul este un oraș hibrid – o combinație dintre o conurbație fizică și un oraș virtual legat de spațiul fizic. Această relație este una virtuală și, totodată, una de prezență a unei mase critice de participanți ai comunității virtuale într-un spațiu urban fizic. Spațiile hibride ale bibliotecilor servesc la actualizarea proiectelor de viitor pentru servicii și integrare în *smart city*.

Mariana Harjevschi: Biblioteca Municipală a propus utilizatorilor un nou instrument de promovare și descoperire a colecției cu ajutorul catalogului electronic – *Raftul virtual*. Această platformă online este disponibilă și acum pe un panou tactil instalat la Biblioteca Centrală. Datorită aplicației, catalogul electronic devine mai atractiv prin expoziții tematice, iar cititorii BM pot încerca un nou mod de accesare și rezervare a documentelor. Rămânem în continuare dedicați utilizatorilor noștri, afirmând că Biblioteca Municipală este mai mult decât cărți și computere, este, de asemenea, un loc pentru a găsi inspirație, suport și un viitor mai luminos, iar vocea utilizatorilor este importantă pe măsură ce continuăm să creștem.

Inițiatiile BM de lectură, artă și cultură sunt proiecte de interes comun în planificarea inteligentă a orașului. Inovația este asociată cu creativitatea și curiozitatea intelectuală, iar diversele proiecte derulate în comunitatea chișinăuiană au demonstrat că BM, ca entitate a cunoașterii, susține un amestec divers de activități culturale, științifice și artistice. Acest amestec conferă BM rolul de hub cultural. La fel, învățarea și cunoașterea rămân a fi niște ancore în dezvoltarea orașelor inteligente și aici BM și-a identificat nișa – formarea și sprijinul disponibil pentru forța de muncă a orașului, formarea abilităților pentru a se descurca în viață, a putea utiliza resursele și abilitățile asimilate în activitatea zilnică precum și dezvoltarea și schimbul cultural al acestuia.

BM s-a angajat să fie centru de servicii emergente utilizând valoarea inovației, bazându-se pe experiența de contribuitor activ la dezvoltarea comunitară a orașului

Chișinău, alături de alte entități locale. În lunga sa istorie de 145 de ani, BM a fost instituția de stocare și partajare a cărții și informației. Acum le identifică, stochează și partajează inteligent, elaborează o memorie locală, valorificând trecutul și prezervând prezentul prin mijloace digitale.

Ludmila Pânzari, director adjunct, Direcția Resurse și tehnologii:

O condiție primordială era crearea infrastructurii tehnice.

Transformarea digitală a activității Bibliotecii Municipale poate fi raportată la anul 1998, când a fost lansat proiectul *Catalogul partajat al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”*, care presupunea achiziționarea sistemului informatic Tinlib, menit să asigure accesul la colecția integrală a BM prin catalogul electronic. Incapacitatea acestui sistem, precum și a SIB MARK, Irbis, utilizate la bibliotecile „I. Mangher” și „M. Lomonosov”, a provocat biblioteca să caute noi soluții, să planifice elaborarea unui sistem propriu și, în final, să implementeze un sistem open source, care a permis realizarea proiectului „Catalogul partajat” și automatizarea proceselor de achiziții, circulația documentelor, înregistrarea utilizatorilor, oferirea accesului publicului la colecție. Toate aceste au declanșat schimbări de infrastructură – achiziționarea echipamentului tehnologic: servere, calculatoare, imprimante, scanare de tip barcod, sisteme antifurt, ecranelor tactile etc.; introducerea cardurilor de acces pentru utilizatori și, respectiv, utilizarea cititorilor de carduri; codificarea de tip barcod și securizarea colecției cu etichete antifurt; crearea rețelelor în filiale etc.

Sistemele de gestionare a bibliotecilor ajută nu numai bibliotecarii să gestioneze achiziția, catalogarea și inventarierea, circulația documentelor, dar și utilizatorii. Utilizatorii bibliotecii folosesc SIB pentru a găsi, a rezerva și a împrumuta documente. La momentul oferirii accesului publicului la catalogul online (OPAC), în 2001, publicul era curios să folosească tehnologiile noi, dar, în același timp, și confuz, din lipsa accesului la colecția integrală a BM, a numărului insuficient de calculatoare (2) și, cred, în cea mai mare măsură, din lipsa competențelor de utilizare a unui calculator și a sistemului. Întrebarea cel mai des adresată bibliotecarului era: *De ce nu este textul integral al cărții?* Nu era suficientă opțiunea de a vedea o descriere a cărții în catalogul electronic. Din punctul de vedere al utilizatorului, Catalogul electronic nu era considerat *bun*. În aceste condiții, miza se punea pe un bibliotecar competent,

care asista utilizatorul. În această perioadă, și bibliotecarii învățau cum să introducă corect datele în sistem și cum să asiste utilizatorul în căutarea informației.

Primul sistem utilizat în Republica Moldova a fost Sistemul Integrat de Bibliotecă Tinlib – sistem implementat la Biblioteca Municipală în 6 filiale și în Secția Achiziții. Problemele de ordin tehnic, asistența la distanță (prin e-mail sau telefon) nu au permis sistemului respectiv să devină un catalog partajat – bazele de date erau separate în fiecare bibliotecă. Imperfecțiunea acestui sistem ne-a obligat să continuăm căutarea soluțiilor ce ar ajuta să ne realizăm dezideratul.

Mariana Harjevschi: Pentru a face față noilor provocări sociale și tehnologice, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a dezvoltat un alt concept pentru promovarea și comunicarea serviciilor și programelor bibliotecilor-filiale și, anume, platforma *Evenimente. Programe. Servicii*, amplasată pe <http://evenimente.hasdeu.md/>. Deși exista o agendă complexă a evenimentelor livrate chișinăuienilor, totuși instituția nu dispunea de un instrument unic, care să ofere oportunitatea de a efectua căutarea după diverse criterii: tematică, oră, loc etc. Elaborarea acestei aplicații, disponibile și de pe telefoanele smart, cu informații actualizate despre toate evenimentele și serviciile întregii rețele de biblioteci, a suscitât interesul chișinăuienilor pentru participare atât online, cât și offline.

La începutul anilor 2000, dezvoltarea tehnologiilor a lărgit și posibilitățile sistemelor integrate de bibliotecă, care, plus la operațiile de catalogare a cărților și serialelor, permiteau accesul utilizatorilor la catalogul OPAC. Tinlib nu oferea accesul publicului la date, dar fiind o bibliotecă care urmărea noutățile din domeniu, în 2001, la BM a fost creat un prototip de OPAC pe site-ul instituțional, actualizarea căruia se făcea manual.

Directorul BM era ferm convinsă că trebuie să creăm un sistem propriu de gestionare a activității Bibliotecii Municipale. Dezvoltatori de sisteme de bibliotecă în Republica Moldova nu erau, precum nu sunt nici azi. Totuși pe parcursul anului 2004, am colaborat cu firma IntLab, care a efectuat o analiză a necesităților, a calculat cheltuielile, a elaborat un caiet de sarcini împreună cu responsabilii de tehnologii din bibliotecă, numit BIMUN. Dar să alegi un sistem de bibliotecă sau să contractezi specialiști poate nu este dificil, atunci când ai un buget asigurat. O condiție primordială era crearea infrastructurii tehnice, care ne-a luat câțiva ani. În 2005, un grup de tineri programatori s-a angajat să lucreze la proiect. Utilizând cele mai avansate tehnologii din acea perioadă, intrând în detaliile cele mai minore din activitatea bibliotecii, făcând cunoștință cu regulamentele, politicile, standardele biblioteconomice, trei tineri au realizat Sistemul informațional METRO – Catalogul partajat al BM, care a unit toate filialele și a fost primul sistem de bibliotecă în țara noastră care a permis să se

catalogheze cărțile, să se înregistreze utilizatorii, să se producă evidența achizițiilor și, în scurt timp, a oferit accesul utilizatorilor la catalog. Perioada de implementare a sistemului a fost una foarte productivă și, în sensul dezvoltării tehnologice a bibliotecii: au fost proiectate rețele în filiale; pentru a putea lucra în comun, filialele au fost conectate la Internet; s-a schimbat și procedura de înregistrare a utilizatorilor – preluând experiența băncilor, carnetul (permisul) de cititor s-a transformat într-un card din plastic cu bandă magnetică, pe care era criptată informația despre utilizator; bibliotecile au fost dotate cu card readere – dispozitive de citire a benzii magnetice de pe cardul de acces și camere web pentru a face fotografia utilizatorului; bibliotecarii au fost instruiți să folosească sistemul, fiind asistați de dezvoltatori.

Sistemul Informațional al Bibliotecii Municipale, fiind elaborat pe platforma ORACLE, tehnologia DotNet (soft de ultimă generație), avea cerințe înalte față de echipamentul tehnic. Bibliotecile, care dețineau calculatoare cu capacitate mai joasă de Pentium 3 și memorie operativă mai mică decât 256 Mb, au avut probleme în utilizarea sistemului. Viteza Intranetului – 1 Mb pe calculatoarele slabe, nu era suficientă.

În perioada de testare a sistemului, pe parcursul lunilor iunie-august (6 iunie-25 august 2006) la Sediul Central al BM a demarat proiectul *Catalogul partajat al BM* : 26 de studenți din diferite instituții de învățământ și 30 de bibliotecari din filialele instituției au catalogat 52 000 de titluri din colecția Sediului Central, ceea ce a reprezentat 1/3 din colecția Bibliotecii Centrale. Pentru început, persoanele implicate au fost instruite, familiarizate cu standardele biblioteconomice. Fiecare grup de catalogatori avea un asistent-bibliotecar, iar specialiștii IT urmăreau comportamentul sistemului. A fost această „campanie” benefică pentru Biblioteca Municipală și pentru catalogul partajat? Pentru catalog – da – sistemul a trecut printr-un stres test, ceea ce a îmbunătățit funcționalitatea lui. Iar pentru conținut – la 30% : erorile umane (participarea în proces a nespecialiștilor) se resimt și astăzi.

Cât de bun ar fi acest sistem, dar nici el nu a avut viitor pentru că solicita resurse financiare mai multe decât putea asigura biblioteca. Aceasta a provocat destrămarea echipei și necesitatea de a căuta noi soluții pentru sistemul integrat de bibliotecă. Soluția a fost găsită în 2010 și se numea Koha, un sistem integrat de gestiune a activității bibliotecilor, 100% „cloud”. Primul lucru pe care l-am făcut – am căutat de la cine să învățăm și cine ar putea să instaleze și să configureze sistemul. În Republica Moldova, specialiști în sistemele de bibliotecă nu erau, din acest motiv am contactat Biblibre, o companie din Franța care oferă suport bibliotecilor în servicii informaționale. Resurse pentru oferta Biblibre nu erau. Atunci, grație entuziasmului unicului membru al echipei de programatori care au lucrat la sistemul METRO, și a dorinței de a avea un sistem funcțional în Biblioteca Municipală și susținerea directorului, am pornit pe un „itinerar” necunoscut. Timp de doi ani, după câteva tentative

de instalare a sistemului împreună, am studiat formatul UNIMARC, am configurat sistemul, am creat șabloanele necesare pentru catalogare, am testat fiecare operație, discutând cu bibliotecari din diferite sectoare de activitate, am elaborat instrucțiuni de utilizare a modulelor, datele din sistemul anterior au migrat în noul sistem: utilizatorii bibliotecii și colecția de documente; am instruit bibliotecari și, în 2012, am intrat în perioada de testare a sistemului, cu implicarea treptată a filialelor.

Acum, peste 10 ani de utilizare a SIB Koha, putem spune că este practic unicul sistem integrat de bibliotecă din RM care automatizează operațiile de bibliotecă și oferă acces la 100% din colecția BM. Fiind un sistem open source în continuă dezvoltare, Koha permite să se efectueze operații cotidiene de catalogare, evidență a documentelor, inventariere, mișcare a colecției, organizare și partajare a informației, încărcarea și distribuire a documentelor digitale la cererea utilizatorilor, înregistrare a utilizatorilor și circulația documentelor etc. OPAC-ul performant, cu o interfață intuitivă și funcționalități avansate, facilitează accesul utilizatorului la documentele din bibliotecă, oferindu-i posibilitatea de a se înregistra la bibliotecă, de a căuta, rezerva, prelungi sau a propune spre achiziție cartea necesară, a scrie o recomandare și, în ultimul timp, a citi textul integral etc.

Cât de *bun* consideră utilizatorii bibliotecii această versiune de catalog electronic ne spun rezultatele sondajelor efectuate. Cert este faptul că așteptările utilizatorilor încă nu sunt realizate în totalitate.

Implementarea acestui SIB în Bibliotecă a schimbat activitatea bibliotecii, a schimbat modul de lucru, a contribuit la formarea competențelor digitale ale bibliotecarilor, la deschiderea accesului la colecțiile bibliotecilor. Unele biblioteci din Republica Moldova au urmat exemplul BM, implementând de sine stătător sau cu ajutorul nostru SIB Koha.

Anastasia Moldovanu, șef, Filiala de Arte „Tudor Arghezi”:

Catalogul electronic a readus în prim plan impactul muncii bibliotecarului, salvând timp și asigurând randament serviciului prestat de bibliotecar.

Când acumulasem deja experiență de lucru în catalogul integrat al BM „B.P. Hasdeu”, aflându-mă în componența echipei de la Filiala de Arte, am muncit tot la cataloage... de la catalogul pe subiecte la cel alfabetic al notelor muzicale, care, la rândul lui, era repartizat după autori, compozitori, interpreți, după denumirea piesei muzicale, după primul vers al cântecului ș.a. Catalogul electronic

a readus în prim plan impactul muncii bibliotecarului, obținând astfel timp și randament serviciului prestat de bibliotecar. A fost un parcurs considerabil pentru bibliotecari. La modul practic am reușit să ne convingem de acest fapt atunci când am trecut la împrumutul electronic al documentelor. Echipa Filialei de Arte a început acest proces la 10 iulie 2017, și, spre marea bucurie, aveam alături studenți de la facultățile de informatică, înrolați pe timpul de vară în activitatea bibliotecii și am trecut ușor peste acest proces.

Astfel, în cadrul echipei de la „Arte” am parcurs calea inovației, experimentând constituirea catalogului electronic al BM, învățând întregul proces tehnologic – catalogarea, codificarea de tip barcod, conținutul, toate elemente principale în evaluarea și gestionarea colecției. Relația bibliotecar/ utilizator se rezuma la interacțiunea cu acest catalog prin module. Mai mult ca atât, bibliotecarul are posibilitatea să ghideze și să aplice cunoștințele utilizatorului la completarea catalogului electronic cu liste bibliografice, tematice ș.a. Colecția *Documente de muzică tipărită* la Filiala de Arte, fiind una specială în colecția generală BM „B.P. Hasdeu”, a constituit o treaptă de învățare, cunoaștere și aplicare în practică a noilor tehnici și metode de avansare în procesul de inovație și schimbare a echipei bibliotecii.

Mariana Harjevschi, director general BM:

Un stimulent important în digitizarea colecției de fonduri culturale din bibliotecă a fost organizarea Conferinței anuale cu genericul „Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” – de la text la biți”, care a avut loc în perioada 19 – 20 octombrie 2021.

Evenimentul a reunit specialiști în biblioteconomie, cercetători științifici, manageri de biblioteci din România și Republica Moldova, precum și experți în domeniul drepturilor de autor, cu scopul de a discuta cele mai actuale tendințe în crearea platformelor cu conținut digital. Evenimentul a mobilizat specialiștii să pună în aplicare soluțiile tehnologice inteligente deja elaborate, dar și să își canalizeze eforturile pe investirea de resurse și forțe pentru crearea și dezvoltarea patrimoniului informațional și a conținutului electronic, ce vor susține îmbunătățirea calității în domeniul competențelor digitale și vor consolida prezența bibliotecii în mediul virtual. Finalitatea evenimentului a reprezentat organizarea *Maratonului Biblioteca digitală*, o metodă complexă de animație profesională, ce a inclus lansarea procesului de arhivare a unui segment din colecția de carte a Bibliotecii Municipale. Peste 30 de cărți au fost scanate simultan și incluse în catalogul electronic, oferind acces deschis tuturor celor interesați de lectura acestor cărți. Un nou salt spre virtualizarea colecțiilor bibliotecii, nu-i așa?

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

Connect Plus e exemplul perfect pentru a forma competențe și abilități.

Mega programul BM *Connect Plus* este un agregator de activități educaționale care reunește toate serviciile formatoare de competențe digitale, necesare rezidentului unui oraș smart fiind, totodată, programul de bază pentru toate celelalte programe, metode și forme de animație educațională sau recreativă cu publicul. *Connect Plus*, elaborat în scopul formării unei culturi a incluziunii digitale comunității chișinăuiene și comunității de bibliotecari, educă, în același timp, spiritul creativ, inovativ, de avangardă. *Connect Plus* confirmă rolul educațional și formator de competențe digitale ale BM pe care îl desprindem din obiectivele sale: 1) includerea, ca prioritate, pe agenda BM a creării unei comunități digital-incluzive; 2) actualizarea sistematică a instruirii bibliotecarilor-formatori de competențe digitale; 3) monitorizarea, sub aspectul relevanței, a actualității și eficienței, a serviciilor formatoare de competențe digitale; 4) comunicarea și expunerea produselor digitale elaborate de utilizatori la expoziții, în campanii de promovare interne și externe; 5) promovarea programului *Connect Plus* până când va pătrunde în mentalul colectiv comunitar.

Connect Plus e exemplul perfect pentru a forma competențe și abilități. Venim cu câteva exemple: 1) formarea abilităților de creare a conținutului digital; 2) dezvoltarea abilităților de programare ale copiilor în limbajele *Scratch*, *Python*, *HTML* și educarea încrederii în capacitatea de a programa, asambla, crea roboți; 3) formarea unor abilități de gândire logică, de gândire design (vizuală, în imagini), de configurare a unui produs; 4) familiarizarea seniorilor cu instrumente noi, inovative de comunicare și formarea abilităților de utilizare a tehnologiilor cu care interacționează zi de zi.

BM este parte a infrastructurii orașului dar și o instituție-sistem, o infrastructură flexibilă cu ansamblul ei de elemente care-i susțin funcționalitatea: 1) baza tehnico-materială (tehnologii, echipamente, spații, softuri); 2) ansamblu de relații (utilizatori, parteneri, voluntari); 3) oamenii ei (împreună cu utilizatorii, partenerii, voluntarii creează cunoaștere și capacitate colectivă) care, condiționează alte elemente de la nivelul structurii unui sistem de rețea (rețeaua metropolitană – municipiul și orașele, localitățile-satelit, suburbii) orientată spre servicii pentru a conecta persoanele și dispozitivele într-un oraș inteligent. BM are toate datele necesare susținerii serviciilor inovatoare pentru a satisface nevoile de formare și dezvoltare a cetățenilor.

Ludmila Pânzari, director adjunct, Direcția Resurse și tehnologii:

Introducerea tehnologiilor informaționale în activitatea bibliotecilor a dat startul unui proces continuu de alfabetizare digitală, în primul rând, a bibliotecarilor și, ulterior, a utilizatorilor.

Familiarizarea bibliotecarilor cu tehnologiile informaționale la BM a demarat în anii '90, mai exact în 1996, atunci când biblioteca, participând la proiecte susținute de Fundația Soros, a obținut calculatoare și un server. Apariția calculatoarelor era o provocare. Nu toți bibliotecarii, obișnuiți să lucreze cu un creion și un registru, erau încântați de această noutate. Bibliotecarul avea nevoie de cunoștințe noi pentru a ajuta utilizatorii să treacă peste teama lor față de calculatoare și față de informația digitală.

Având o experiență personală de utilizare a calculatorului (pe atunci fără mouse, gestionarea fiind efectuată prin coduri), am fost impresionată de facilitatea – mouse-ul – care te ajuta să deschizi ușor fișiere și de sistemul operațional cu o interfață vizuală prietenoasă în comparație cu MS-DOS, în care am învățat să lucrez. Mouse-ul era cel mai greu de mânuit. În scurt timp, directorul îmi dă un număr de telefon și îmi spune că tot personalul CID-ului va merge la o instruire. A fost o săptămână foarte productivă în care am aflat lucruri noi, care m-au ajutat să inițiez în continuare colegii din secție și din filiale în utilizarea calculatorului. Având un management inovativ, în activitatea bibliotecii se introduceau activ nu numai echipamente IT, dar și softuri și resurse informaționale: site-ul bibliotecii, baze de date externe (Moldlex, EBSCO), sistemul integrat de bibliotecă (Tinlib). Ca bibliotecarii să poată utiliza mijloacele IT și să poată oferi asistență informațională utilizatorilor, ei erau familiarizați cu noile tehnologii. Pentru a face acest proces mai organizat, am propus ca zilele de marți și joi să fie zile de alfabetizare IT.

Bibliotecarii veneau să învețe funcțiile tastaturii, ale mouse-ului, operarea în redactorul Word, poșta electronică și navigarea în Internet. Alfabetizarea digitală a utilizatorilor a început odată cu crearea în 2001 a Bibliotecii Publice de Drept, a bibliotecii de tip nou pe atunci, care avea în gestiune stații de lucru destinate utilizatorilor. Utilizatorii erau ajutați să folosească echipamentele și să navigheze prin resursele informaționale în cadrul consultațiilor individuale oferite la solicitare de bibliotecari. Odată cu crearea în anul 2008 a serviciului de asistență informațională Infobirou la Biblioteca Centrală, procesul de alfabetizare digitală a continuat, utilizatorii fiind îndrumați în folosirea catalogului electronic și a resurselor Internet.

Doar în 2013, în urma unei propuneri de colaborare din partea Uniunii Meșterilor Populari din Moldova, a fost elaborat un curs de instruire TIC (21 ore cu 7 subiecte) fiind realizată instruirea meșterilor populari – familiarizarea cu tehnologiile informaționale. În perioada 22 iunie-20 iulie 2013, 13 meșteri populari au făcut cunoștință cu componentele calculatorului, Sistemul de Operare Windows, Procesorul de texte Microsoft Word, Procesorul tabelar Microsoft Excel, Navigarea în Internet, Poșta electronică, Skype, crearea contului în Facebook și promovarea produselor prin postări pe blog.

Educarea culturii digitale a utilizatorilor în format structurat, pe 10 cursuri specializate, a fost realizată în programul Connect Plus (2018). Oferta de servicii bazate pe tehnologii Connect Plus a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” a fost creată pentru a răspunde unei cereri sporite de formare în domeniul tehnologiei și educației digitale. Scopul principal al serviciilor – oferirea unui suport tehnic persoanelor de toate vârstele în obținerea și dezvoltarea abilităților în domeniul calculatoarelor și al tehnologiei, folosirea lor în comunicarea cu familia și prietenii, în carieră, extinderea cunoștințelor. Acest program (din momentul lansării până în prezent) a contribuit la obținerea și dezvoltarea competențelor digitale a 15562 de chișinăuieni.

Mariana Harjevschi: Toate acestea au fost făcute pentru a pune în aplicare soluții tehnologice inteligente deja create, dar și ca să reușim să investim în formarea abilităților pentru crearea și dezvoltarea resurselor electronice. Aceste aspirații ne-au ghidat spre dezvoltarea produselor și serviciilor cu suportul tehnologiei, dar și spre stimularea extinderii accesului și conectivității cu utilizatorii. O reușită strategică a Bibliotecii Municipale a fost ralierea la inițiativa privind Accesul Deschis prin organizarea mai multor ateliere, instruirii, inclusiv, creionarea de documente, politici, toate orientându-ne spre dezvoltarea primului Repozitoriu instituțional în cadrul unei biblioteci publice – HAPes. Desigur, primul motiv pentru a înainta spre dezvoltarea arhivei electronice a fost soluționarea problemelor comunicării științifice: colectarea, diseminarea și stocarea tuturor publicațiilor Bibliotecii Municipale, începând cu anii '90 până în prezent.

Anastasia Moldovanu, șef, Filiala de Arte „Tudor Arghezi”:

Catalogului electronic, instrumentul de bază al activității bibliotecarilor, ne-a determinat să muncim la alte înălțimi și cu alți parametri.

Munca de pomină, începută la DOC (Departamentul „Organizarea colecțiilor”), a rămas pentru mine și pentru toți câți eram atunci angajați în câmpul muncii, un capitol din istoria reformelor de modernizare la biblioteca „Hasdeu”. De aici a început așa-zisa comunicare, altfel spus, relaționarea mea și a colegilor mei cu utilizatorul, căruia, cu ceva timp înainte îi spuneam cititor. Eram prietenă cu ei, indiferent cum îi numeam, se arătau interesați și chiar aveam o conexiune cu ei, imediat ce identificam cartea prin acel cod de bare, pe care l-am învățat, *festina lente*, în timpul instruirilor de asistență, gestionate de către dna Ludmila Pânzaru și operatorul tehnic al sistemului electronic Alexandru Covaliov. În acest context, aș dori să menționez că datorită catalogului electronic, instrumentul de bază al activității bibliotecarilor ne-a determinat să muncim la alți și cu alți parametri. Trebuia să însușim opțiunile pe care le punea în fața bibliotecarului sistemul electronic. De la el începeau acțiunile automatizate ale proceselor necesare în elaborarea și aplicarea codului de bare, în căutarea și identificarea sursei, în editarea și completarea descrierilor bibliografice. Spre deosebire de perioada anterioară, când pentru identificarea sursei în catalogul tradițional se trecea pe cale succesivă, de la o sursă la alta, în catalogul electronic identificarea sursei se făcea și de la distanță și acesta oferea concomitent mai multe variante de răspuns.

Mariana Harjevschi, director general BM:

Biblioteca este un organism viu, așa încât multele mele dorințe de a schimba și a aduce un nou suflu interiorului, arhitecturii interne a bibliotecii, tocmai s-a cuplat cu celelalte idei.

Menționam, la una din întâlniri cu colegii din cadrul Bibliotecii Municipale despre serendipitate – citindu-l la acel moment pe Steven Johnson, *De unde vin ideile bune*. Serendipitate, fiind fenomenul sesizării anumitor

chestii prin descoperiri întâmplătoare, bineînțeles, astea fiind conectate și cultivate la fel de bine și prin intermediul trăirilor personale și profesionale.

Cred că trebuie să mă confesez – au fost câteva momente care m-au propulsat/proiectat spre a organiza un astfel de eveniment.

Și aici e firesc să recunosc că totul a pornit și de la faptul că mi-am asumat că în ADN-ul BM, există inovația, și, la nivel de instituție, inovația a fost promovată și în continuare la nivel de echipă sprijinim inovația și această se reflectă inclusiv și în aplicarea modelelor nonformale de interacțiune cu utilizatorii.

Iar anul 2017 putea fi altfel trăit, mai ales că instituția împlinea 140 de ani – un excelent prilej de bucurie și de a petrece și marca această aniversare într-un mod diferit, neconvențional. Deci să revenim, la serendipitate – frunzăream pe Internet, așa cum a devenit un mod firesc astăzi de a-ți umple ziua și am citit un banc în care dialogau printre cele mai mari portaluri/ medii, în fine, un banc pe care s-ar putea să-l fi văzut, pentru că fusese viral în acea perioadă.

- **Wikipedia: Eu știu totul!**
- **Google: Eu am de toate!**
- **Facebook: Eu știu pe toată lumea!**
- **Internet: Fără mine nu aveți valoare!**

La care eu m-am întrebat: SERIOS, ce știe oare Wikipedia despre Bibliotecile din Chișinău, aceasta fiind de multe ori sursa de start în căutarea informației, poate Google-ul bibliotecar, mă refer la catalogul electronic să ne facă să înțelegem că ceea ce am găsit e tocmai ceea ce căutam etc.

Și-atunci mi-am setat creierul că trebuie să facem ceva în acest sens. Și, așa cum uneori nu poți să pui frână gândurilor tale, ideile au început să prindă contur și, bineînțeles, să producă combinații cu alte idei existente, am făcut o conexiune imaginară cu cele 5 legi ale lui Ranganathan. Desigur, pentru colegii mei bibliotecari, aceasta poate avea o explicație, fiind unul din cei mai mari teoreticieni biblioteconomiști care a enunțat cele 5 legi ale biblioteconomiei (*Cărțile sunt pentru utilizare; Fiecărui utilizator – cartea sa; Fiecărei cărți – utilizatorul său; Salvează timpul cititorului; Biblioteca este un organism viu*).

În acest algoritm serendipos, ideile continuau să mă direcționeze spre un alt punct – prezența bibliotecilor în mediul virtual, aici fiind vorba și despre catalogul electronic al bibliotecii – la modul în care arată, conține sau nu suficiente metadate etc. – desigur legea *Salvează timpul cititorului* a fost cea care m-a prins în horă. Iar această frunzărire imaginară, m-a silit să mă conectez și la cea din ultimă lege *Biblioteca este un organism viu*, așa încât multele mele dorințe de a schimba și a aduce un nou suflu interiorului, arhitecturii interne a bibliotecii, tocmai s-a cuplat cu celelalte idei.

Așa a apărut idea acestui maraton, când biblioteca vrea să fie mai conectată, mai centrată pe utilizator și aceasta este și tendința bibliotecii moderne, iar modelul evenimentului de atunci venea să susțină aceasta.

Așa s-au conturat cele 4 sesiuni: 1) crearea articolelor pentru Wikipedia; 2) scannarea copertilor publicațiilor din colecția Moștenire; 3) elaborarea unei interfețe atractive pentru catalogul electronic al BM „B.P. Hasdeu”; 4) crearea unui prototip de design atractiv pentru un maker space în bibliotecă.

Motoul acestor sesiuni paralele este *Aprinde ZEN-ul din tine* – invitație pentru aplicarea în activitatea bibliotecii a principiilor Zenului, pentru a redescoperi armonia, echilibrul, firescul, pacea, adevărata noastră natură dintre utilizatori și bibliotecari.

Anna Bațmanova: șef, Filiala „Ițic Mangher”:

Целевой задачей журнала стал просветительский межэтнический диалог с вовлечением детей всех возрастных групп и их семей, а также воспитателей и педагогов.

Происходил процесс переосмысления библиотеки как публичного пространства, шел постоянный поиск новых направлений и проектов. Подлинно революционным прорывом, совершенным еврейской Библиотекой им. И. Мангера в культурно-образовательном комплексе страны, стало появление в 1998 году первого номера журнала для детей *Радуга* одновременно с выпуском сборника *Еврейский календарь: месяц за месяцем*. И это далеко не случайно. Долгие годы еврейское население Республики Молдова всех возрастов было оторвано от традиций, религии и культуры своего народа. Остальные этносы в республике так же мало знали о своих соседях по совместному проживанию. Все было окутано мифологией самого разного толка. Огромная задача первичной социализации личности встала перед создателями этого специализированного литературно-художественного и публицистического журнала для детей, их родителей, дедушек и бабушек. Начать хотя бы с того, что это было первое издание на еврейскую тематику для детей, появившееся на постсоветском пространстве. Спустя год название журнала *Радуга* было заменено на *Кохавим* («Звездочки»), который издавался с 1999 по 2005 год включительно, и на страницах которого можно было найти информацию об еврейских праздниках и традициях, об истории местной общины,

об организациях города и республики и еще о многих удивительных и ранее неизвестных вещах.

Первым редактором журнала стала библиограф Елена Ромм, которая вела одновременно и музейную программу. Затем, после ее отъезда, руководство журнала перешло к Александре Юнко, известному в Молдове поэту, переводчику и публицисту, человеку огромного таланта. В редакционный совет входили ведущие специалисты библиотеки: Галина Финкель, Инна Свободина, Ольга Сивак, Наталья Потемкина, Полина Бацманова, Валерия Ешану, Ефим Гольдшмит и другие. Следует сказать, что журнал иллюстрировался и готовился к печати сотрудниками библиотеки и волонтерами, а его вдохновителем и координатором являлась директор библиотеки Анна Бацманова. Надо было учесть всё – прежде всего, то, что добытые с огромным трудом средства для выпуска этого издания в новых экономических условиях, следовало направить на обширную читательскую аудиторию, охватывающую на сравнительно небольшой журнальной площади сразу несколько возрастных групп: дошкольников (3-6 лет) и младших школьников (7-10 лет), подростков (11-15 лет) и старшеклассников (15-17 лет). Таким образом, надо было объединить тематику журнала: от развития мышления, выработки навыков чтения у дошкольников и более серьезных тем, характерных для младших школьников, до многочисленных проблем подростков и старшеклассников, связанных с анализом человеческих отношений, моральных и нравственных вопросов. Необходимо было учитывать и гендерный аспект, так как интересы мальчиков и девочек имеют свои отличия. На вопрос, поставленный учредителями издания, «Где объединяются интересы всех?», ими же был дан ответ: «В семье!». Именно в еврейской семье раскрываются возможности общения разных возрастных групп, с учетом как семейной иерархии, так и взаимодействия и взаимного уважения, ибо семья является стартовой площадкой для подрастающего поколения.

Так была найдена формула объединения читателей – «Журнал для будущих взрослых и бывших детей». Целевой задачей журнала стал просветительский межэтнический диалог с вовлечением детей всех возрастных групп и их семей, а также воспитателей и педагогов.

Содержание журнала составлялось с учетом новых тенденций в сфере информации, когда интернет стал вытеснять из повседневности книгу. Клиповое сознание, настроенное на ускоренное «потребление» сведений обо всем и отовсюду в коротких заметках и комиксах, отторгает прежнее обстоятельное повествование. Поэтому создатели *Кохавим* взяли на вооружение тенденцию к краткости изложения, максимально наполняя его разносторонним содержанием, в котором были учтены следующие направления: познавательное, воспитательно-образовательное, рекреационное, информационное, креативное

и т.д. Причем учитывалась общая увлеченность читателей, независимо от возраста, игровыми элементами подачи материала в доступной форме и с немалой долей остроумия и веселья. Следует отметить оформление журнала, сделанное его создателями и участниками творческих студий и мастерских... с учетом интересов читателей разных возрастных категорий.

Детский журнал, издаваемый библиотекой, основывал свое содержание на знаменательных датах еврейского календаря, на общении детей с известными им личностями – писателем Ихилом Шрайбманом, композитором Златой Ткач, музыковедом Зиновием Столяром, театральным режиссером Юрием Хармелиным и многими другими выдающимися деятелями культуры. Одной из главных заслуг издания было творческое присутствие детей на его страницах. Это были сказки, рассказы, рисунки, первые попытки журналистской работы в описании событий школьной жизни. Необычными были и рубрики журнала: «Семейный сундучок», например, в котором предлагались не компьютерные игры, а восстановленные взрослыми и детьми живые игры прошлых времен. Рубрика «Войди в еврейский мир» давала представление о народе Книги книг, его традициях, а «Твоя библиотека» – о новинках литературы и классиках еврейской литературы (И. Башевисе-Зингере, Шолом-Алейхеме, Переце Маркише и многих других). Отдельные страницы посвящались «азам» изучения языков иврит, румынского и русского.

Следует отметить появление журнала-дайджеста на румынском языке *Curcubeul* («Радуга», 2005), в котором были представлены самые впечатляющие материалы из ранее изданных выпусков.

Журнал *Кохавим* стал настолько популярным, что его тираж (первоначально – 1000 экземпляров) распространялся по еврейским общинам СНГ и во всех

Lidia Kulikovski: Exemplul Bibliotecii evreiești „Ițic Mangher” demonstrează responsabilitatea echipei *Mangher* pentru scopul declarat al bibliotecii la înființare. Biblioteca „Ițic Mangher” a fost și este un model autentic de funcționare pentru comunitatea evreiască (dar și pentru oricare bibliotecă), mereu în căutare de forme noi de activitate, de contribuții comunitare. Au ținut un standard înalt al unei reviste cu scopul de educație în tradiția evreiască, fără personal adițional, doar cu implicarea tuturor departamentelor și a cititorilor, participanți ai serviciilor. Căutarea noului era orientată spre educație, cunoaștere și amuzament, ceea ce a atras sute, mii de cititori și contributory. Cu o echipă competentă care debita, în sensul direct al cuvântului, forme și activități noi, ei erau deschizători de drumuri pentru rețeaua *Hasdeu*.

еврейских детских учреждениях Молдовы. Издание было очень востребовано среди школьников, так как давало им возможность первой «пробы пера». Журнал привлекал своих читателей жизнерадостным настроением: в нем было много юмора, загадок, кроссвордов и обязательно «книжечка страничка».

При всем при этом учредители журнала были вынуждены приостановить его выпуск из-за отсутствия материальной поддержки. Так, еврейский детский журнал *Кохавим* стал страницей истории СМИ в Молдове. Его архив бережно хранится в библиотеке, а многие номера до сих пор с интересом читаются школьниками.

Anastasia Moldovanu, șef, Filiala de Arte „Tudor Arghezi”:

Cum să facem schimbarea? Prin învățarea continuă a bibliotecarilor și utilizatorilor.

Întreaga echipă doream foarte mult să ne reinventăm activitatea și am aderat la lista serviciilor moderne lansate de „Hasdeu”. Spun „întreaga echipă”, dar, de fapt, a fost o perioadă dificilă din momentul în care m-am pomenit că am rămas unicul bibliotecar prin care exista puntea de legătură cu tradiția, colecția, și alte acte fizice, intelectuale, culturale ale bibliotecii de odinioară. Dar oricum, a fost menținută această legătură și noii angajați au reușit multe, ba chiar au spus au atins performanțe. Pe la sfârșitul anului 2017 se cerea de la noi să lansăm altfel de activități – servicii moderne. Încercam, eșuam nu numai că eram începători în multe privințe, dar și din motivul că ne aflam în căutarea unor activități ce să reflecte poziția noastră. Și nu prea aveam experiența necesară. Atunci am apelat la tradiția care a existat în această bibliotecă, cu ghinion, așa zice eu. Pe parcursul a cinci decenii, în serviciul comunității biblioteca și-a luat (în pofida unor argumente existente) mai multe nume – bibliotecă teatrală, bibliotecă muzical-teatrală, bibliotecă muzicală, bibliotecă de arte. De publică nici nu mai amintesc, că așa a fost de la începutul fondării ei. Da, oricum s-ar fi numit ea, totuși rămâne a fi foarte clar – o bibliotecă cu activități de specialitate, profesionale, artistice și de artă. Și atunci mi-am dat seama – să continui ce au conceput bibliotecarii care au fondat biblioteca. Deci, acesta a fost deznodământul – servicii speciale pentru cititori/ utilizatori. Ajungând aici, cred că ar fi cazul să spun că biblioteca a fost modernă și revoluționară încă din anii '70, când bibliotecarii de atunci s-au reorientat spre beneficiarii săi, grupuri concrete de membri interesați să cunoască arta altfel, nu din lectură sau învățare, dar

din percepere, din tendințele moderne ce copleșeau atunci întreaga comunitate. În acele condiții, biblioteca deja presta servicii moderne de audiere a materialului muzical, de vizionare, de multiplicare a muzicii scrise, de creare a ambientului confortabil pentru utilizatorii acelor ani în compania muzicii. Astăzi se poate spune că am depășit acest impas, ne-am determinat ce ar trebui să facem, doar că societatea întreagă a devenit altfel, fiind într-atât de influențată de tehnologiile care se transformă în ceva mai avantajos, într-un mod vertiginos. Biblioteca în permanență a fost și este asaltată de schimbări, în ultimii ani chiar unele radicale. Dar, să nu uităm, misiunea ei rămâne aceeași – în serviciul comunității! Cum să o facem? Prin învățarea continuă a bibliotecarilor și nu așa putea spune că suntem niște restanțieri, ci invers, niște învățați. Instruirile de tot felul – sesiuni, ateliere, formări în stil hackathon, traininguri, conferințe și neconferințe, maratoane, campanii, iarmaroace, evenimente nonformale, sisteme de raportare – toate din cadrul generoasei „Hasdeu” ne învață pași concreți, alcătuind o întreagă metodologie pentru bibliotecarul modern. Nouă, ne rămâne să replicăm/ implementăm prin cunoștințe, abilități, metode, interacțiuni și empatie. Cu o condiție, în capul tuturor să fie pusă *inovația*! Toate acestea ne ajută, în primul rând pe noi, bibliotecarii, să redescoperim biblioteca, a noastră, a fiecăruia. Și cum o facem, de unde să știm că s-a produs rezultatul? O, da, prin schimbarea la față a utilizatorilor, și, mai bine spus, prin percepția bibliotecii de către ei. Pentru asta ieșim afară din bibliotecă ca să ne cunoască comunitatea, transformând-o într-o *Biblioteca altfel*: modernă, atractivă și interactivă, cu participări la diverse activități demonstrative și masterclassuri, coding, virtual reality, fabricare digitală a produselor noastre, activități de profil artistic ș.a.

La 23 septembrie 2018 scriam pe rețele sociale:

Dragi prieteni și vizitatori ai bibliotecii, azi, 23 septembrie, între orele 11:00 –13:00 ne aflăm în Grădina Publica „Stefan cel Mare”, Vă invităm cu drag să fiți alături de noi, să ne facem ziua mai frumoasă, să interacționăm, să aflăm mai multe despre biblioteca de astăzi, să demonstrăm că nouă ne pasă. Dorim să vă facem cunoștință cu serviciile pe care le prestăm pentru comunitate, să exersăm, să ne implicăm pentru cauza unei societăți consolidate, pentru cultură, pentru prietenie. Biblioteca de astăzi este o bibliotecă altfel, a fiecăruia dintre noi!

Să zic, că de atunci am redescoperit prietenii Liceului Republican de Muzică „Ciprian Porumbescu” ar fi tare spus, însă da, așa a fost, și astăzi promovăm tinele talente în cadrul activităților complexe și a serviciului „Exersăm la instrumente muzicale”.

Sau, cu ocazia celor 140 de ani ai BM „B.P. Hasdeu” spuneam: *Astăzi s-a lucrat la biblioteca BM „B.P. Hasdeu” altfel, prin sesiunile abordate în cadrul laboratoarelor, sesiuni de instruire pentru utilizatori, s-a produs o nouă interacțiune între bibliotecari și utilizatori, fapt care v-a conduce spre susținerea comunitară a bibliotecilor*

publice. Astăzi am fost deschiși unii pentru alții. Utilizatorii din partea Bibliotecii de Arte s-au implicat la secțiunea DesignStudio sau cum să proiectezi un spațiu atractiv pentru o bibliotecă modernă. Discuțiile la acest subiect au fost interesante, concluzia a fost, că spațiile actuale ale bibliotecilor, cu un minim de investiții pot fi utilizate dacă ele sunt regândite conform conceptului modern de bibliotecă, și pot fi transformate în zone de utilizare după necesități, spații închise, spații deschise, agrement, comunicare ș.a.

„Cum să realizăm acești pași” a fost următoarea întrebare și am decis să despicăm firul în patru la Colocviile de vară, eveniment profesional organizat de „Hasdeu”, care se află la cea de-a 11 ediție în prezent. Subiectul discuției a fost „Cum să ne adaptăm într-o lume tehnologizată?: provocări, acțiuni și oportunități”. Desigur, au urmat acele răspunsuri, care nici pe departe nu le poți aprecia ca precise sau satisfăcătoare, mai bine zis, ar trebui să le spunem promițătoare: *Tehnologia viitorului va fi una umanizată; Datele vor fi interconectate; Robotizarea este inevitabilă; Biblioteca va rămâne, dar va fi una puternic tehnologizată; În contextul Open Space, bibliotecarul va fi un multispecialist (Virtualitatea – cel mai înalt produs tehnologic al civilizației); Biblioteca de mâine va fi o bio- sau ecobibliotecă; Inteligența artificială va conlucra cu inteligența naturală.* Așa sau altfel, dar deja ne-am prins în elaborarea unui nou concept modern al Bibliotecii de Arte, după reparația capitală. Am elaborat strategia spațiilor deschise multifuncționale, după necesitate și interes. Între timp, alte activități, vechi prin tradiție, dar cu totul altfel prin prestație, cuceresc ofertele noastre. *Săptămâna Ușilor Deschise* a fost și rămâne a fi cartea de vizită a bibliotecii pentru chișinăuieni, și nu contează cum îi spunem acum *Zilele Bibliotecii*, pe câtă durată de timp se va desfășura, mesajul a rămas același – cine suntem noi și ce facem pentru voi. S-a modificat *conceptul* și învelișul formelor de prezentare, care contabilizează reformele legate de activitatea virtuală, cum ar fi resursele electronice, serviciile moderne, divizate pe domenii, cu un scop bine determinat – cunoașterea. În prezent, nu mai putem să purcedem la procesul de cunoaștere fără a apela la tehnologiile moderne. Doar prin activitatea practică și cea cognitivă are loc cunoașterea. Și acest proces complex l-am învățat zi de zi la Biblioteca Hasdeu. Am fost asistată atât eu, cât și întreaga echipă a Filialei de Arte, conform programului de instruire continuă a bibliotecarilor. Am învățat în cadrul sesiunilor de instruire conectarea cu cititorul/ utilizatorul pentru ca să desfășurăm servicii pentru ei, or, asta înseamnă formarea reciprocă a abilităților și capacităților în utilizarea practică a tehnologiilor în domeniul indicat – fie în alfabetizarea digitală, fie în comunicarea virtuală de la distanță, fie în învățarea aplicațiilor, fie în formarea conținuturilor, a recomandărilor de carte etc. Treptat, am cultivat și în activitatea Filialei *formarea capacității instituționale între bibliotecari și utilizatori*, elementul de bază fiind învățarea prin instruire și cunoaștere. Nu voi considera de prisos să reamintesc în acest

context ce beneficii avem din comunicarea internă a BM, ele sunt enorme. Creăm evenimente cu noi concepte. În trecut fie spus, mulți colegi, care au decis să se re-găsească în alte sfere de activitate, utilizează cu succes abilitățile și cunoștințele pe care le-au învățat în cadrul BM „B.P. Hasdeu”.

Și mai nou, am aderat la grupul podcasturilor, ca rezultat al atelierului la care am participat în perioada programului *Săptămâna Creativității* și, după părerea mea, este un produs foarte reușit, deoarece într-un timp limitat, redă real ceea ce se întâmplă la momentul actual. Nici că nu se putea altceva mai bine de inventat la *Zilele Bibliotecii*, podcastul a făcut față la toate câte doream să le spunem atunci comunității – despre bibliotecă și numele ei, despre colecție și tipul documentelor pe care le avem, despre servicii și echipa pe care o reprezintă. Aș vrea să mă opresc puțin la zilele unei săptămâni în șir din luna aprilie, când întreaga echipă *Hasdeu* creează și inventează. Probabil că anume în acest timp are loc primenirea la față a bibliotecarilor, deoarece se plonjează în nevoile sociale ale susținătorilor și asta ne ajută să supraviețuim. Cum o facem? Prin creativitate și, dacă e la modul serios, atunci căutăm/ găsim toate dedesubturile și le dăm un nou suflu de originalitate prin imagine/ formă/ sens/ impact/ viață. Nu ne-am lăsat de ea nici când ne-am aflat la distanță, ba din contra, am creat o ditamai *Mapă cu idei* online, care ne-a inspirat să ne re-gândim ofertele și serviciile. Prin astfel de acțiuni ne redescoperim pe noi înșine, am fost provocați să ne mobilizăm în gândire pentru a crea noi concepte, iar Zilele FedEx@Hasdeu au avut ca rezultat servicii noi la Filiala de Arte – „Clubul amatorilor filmului de Animație”, „Arta Vorbirii”, „Compozitorul Lunii”. Dar cea mai mare provocare a fost activitatea Filialei vizavi de ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă) și impactul în beneficiul comunității. Am dovedit prin toate resursele disponibile că retrospectiva acțiunilor științifice de cercetare și promovare a patrimoniului cultural pe care le-am realizat se află în raport direct cu obiectivul nr. 17 de întărire a mijloacelor de implementare și revitalizare a parteneriatului global. Avem organizate întâlniri cu ambasadori ai culturii altor popoare, cum ar fi Japonia, Polonia, Slovacia, Cehia, România. Grație acestor evenimente, în colecția bibliotecii au apărut noi donații de cărți – Catalogul „Toate păpușile noastre” (Wszystkie nasze lalki) în 2 volume, un exemplu pentru noi în domeniul graficii de carte și de promovare a tezaurului cultural. Cu deosebit interes a fost promovată în incinta bibliotecii cultura poloneză pentru comunitatea polonezilor din Chișinău. Deja avem întemeiată o tradiție de organizare, în contextul *Zilelor Europene ale Patrimoniului*, a Simpozionului Național de Studii Culturale, în cadrul căruia Biblioteca de Arte „Tudor Arghezi”, *acumulând în timp un bogat patrimoniu cultural*, își expune poziția sa ca centru activ de valorificare a patrimoniului cultural național. Vorbind aici despre procesul cunoașterii, menționez că este foarte important calea pe care o parcurgem. Am făcut referire la aspectul practic în rețeaua *Hasdeu*, dar să nu uităm că rezultatele

bune la care scontăm în activitatea bibliotecară se obțin și din activitatea teoretică, or, bibliotecarii sunt unii din cei mai vizați în a cunoaște literatura pe care o avem în colecțiile noastre pentru a satisface necesitățile utilizatorilor. Aici, la cunoștințele practice de promovare, împrumut, comentarii, propuneri, trebuie să mai persiste și cunoștințele despre conținuturi, cărți, istoria cărților, bibliografii, critică etc. Ca să fiu mai explicită în acest context, voi readuce în vizor părerea exprimată în cadrul evenimentului *Ziua Culturii Naționale* de scriitorul și cărturarul Vladimir Beșleagă ajuns la vârsta de peste 93 de ani și care viața întreagă a consacrat-o cărții și cunoașterii: *fac un apel de responsabilitate către bibliotecile ce poartă nume de personalități notorii. Bibliotecarii trebuie să exceleze în studierea, cunoașterea și promovarea cu bună știință a operelor de creație a patronilor spirituali. Și nu doar a patronilor spirituali!*

A intrat în vogă unul din cele mai palpitate programe „Provocarea verii”, preconizat pentru grupul țintă de la 6 ani+, în care învățarea și dezvoltarea copiilor reprezintă concepte multidimensionale. Este momentul perfect când bibliotecarul, prin competențele obținute în cadrul procesului de învățare continuă instituțională, cultivă instruirea, formarea capacităților și abilităților utilizatorilor. Altfel spus, bibliotecarii oferă noi provocări copiilor de redescoperire a bibliotecii prin resursele sale. În rezultatul acțiunilor desfășurate, are loc elaborarea de noi produse electronice, manuale, creative, literare care pot fi utilizate în alte programe. *Puterea a fost în WOW!* – cum aflăm, cum obținem, cum să reușim? „Ora poveștilor”, „Lecturile verii” și „Rucsacul de vacanță” sau primenit și au devenit ceea ce avem astăzi de înfăptuit în perioada estivală. Desigur, ghidul *provocării*, elaborat de sufletistele ce au dat viață acestui program dr. conf. Lidia Kulikovski și dr. Mariana Harjevschi, care au pus bazele unei noi strategii de activitate în biblioteca publică. Și deși anul 2022, anul aniversar al BM „B.P. Hasdeu”, 145 de ani de la fondare se consideră un an al descoperirii bibliotecii, părerea mea este că programul „Provocarea...” este un punct important în sloganul *redescoperim biblioteca*, fiindcă am văzut și simțit la propriu schimbarea pozitivă, întoarcerea către noi a utilizatorilor – aprecieri cu duimul, comentarii, interacțiuni, interviuri, testimoniale, credite fotografice, albume, impresii.

Silvia Antufiev, șef serviciu, Biblioteca Publică de Drept:

Atât Colecția digitală, cât și Serviciul LawDocs, în scurt timp au devenit populare și apreciate de utilizatori.

Serviciul LawDocs a permis acoperirea unui segment mult mai amplu de utilizatori, inclusiv nonutilizatori ai bibliotecii și a crescut considerabil accesul la resursele digitale.

Criza, provocată de pandemia COVID-19 a avut un impact enorm și fără precedent asupra activității, asupra modului de deservire a utilizatorilor BPD, comparativ cu alte perioade dificile, dar nu au atins relația de comunicare bibliotecar/ cititor, utilizator. Fără un plan special de depășire a crizei, am luat măsuri operative necesare pentru asigurarea utilizatorilor cu informație și documente juridice.

Am organizat un serviciu on-line nou – *LawDocs* – *livrarea documentelor solicitate prin e-mail*. Serviciul permite utilizatorilor aflați la distanță, să primească în varianta electronică, prin e-mail, informația solicitată, documente cu text integral, doar prin completarea unui Formular web, în care sunt precizat detaliile – tema, sursa etc. Documentele livrate sunt selectate din Bazele de date juridice, la care biblioteca este abonată: *MoldLex*, *Sintact.ro*, *Monitorul fiscal FISC.md*, *EBSCOhost*, *Heinonline*.

Paralel a fost elaborată platforma online – *Drept. E-resurse – din cărți, culegeri și ediții periodice*. Platforma oferă acces la texte integrale/ parțiale ale unor documente, articole, manuale, monografii, note de curs etc., selectate din surse cu acces liber, precum și documente digitalizate, cu caracter juridic, din colecțiile de carte și edițiile periodice ale Bibliotecii Publice de Drept.

Comunicarea cu utilizatorii nu s-a întrerupt nici măcar pentru o zi – prin intermediul Facebookului, al telefonului, prin e-mail etc.; pe alte pagini sociale ale BPD au fost operativ postate informații despre posibilitățile utilizării serviciilor noi oferite online.

Atât Colecția digitală, cât și Serviciul LawDocs, în scurt timp au devenit populare și apreciate de utilizatori. Criza a pus creierul în mișcare și BPD a devenit și mai inovativă, cu servicii noi de informare și promovare a colecțiilor.

Serviciul LawDocs a permis acoperirea unui segment mult mai amplu de utilizatori, inclusiv nonutilizatori ai bibliotecii și a crescut considerabil accesul la resursele digitale. Am primit de la utilizatori foarte multe mesaje de mulțumire și apreciere a serviciului nou oferit.

Mariana Harjevschi: Rolul esențial al instituției a devenit mai vital în perioada pandemică, decât oricând, aceasta adaptându-se rapid la mediul pandemic în mod creativ și inovator, ajutând utilizatorii să aibă acces la informație și la servicii necesare. Constrânsă de situația pandemică, Biblioteca Municipală a rămas cu ușile închise din martie până în mai, deși rețeaua de filiale livra deja la distanță informații, oferea servicii de lectură ghidată copiilor și adolescenților, învăța, prin intermediul internetului și altor tehnologii, familii și copii. Asumarea priorității *Biblioteca dezvoltă comunități inteligente* anunțată la început de an, tocmai a poziționat biblioteca să susțină legătura cu comunitatea și să acorde atenție sporită nevoilor comunității prin diverse platforme online, rețele sociale etc. Ad-hoc, bibliotecarii au reinventat noi oportunități pentru lectură inteligentă, au încercat noi experiențe de alfabetizare digitală, au creat noi servicii cu impact cultural, social.

Una din primele opinii referitor la utilitatea serviciului LawDocs: „Sunteți printre puținele biblioteci care au implementat în mod solidar această idee de a transmite online diverse documente care ne interesează. Despre acest lucru trebuie de spus public, la radio, pe internet, la TV. Noi suntem martori care putem confirma că sunteți extraordinari. După părerea mea, din lipsă de timp, care se va simți după carantină, recomand ca și atunci să transmiteți legi, articole solicitate de studenți. Iar pentru acest lucru să aveți un adaos la salariu, în funcție de numărul de solicitări!!!”

Serviciile online rămân ca instrumente de lucru și în perioada postpandemie, fiind utile și eficiente – oferă operativ, calitativ, profesionist informație juridică, surse și activități relevante.

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

Educația digitală nu trebuie neapărat să ia forma unor evenimente cu perioadă fixă, dedicată, ea face parte din serviciile și inițiativele existente.

BM reușește să ofere servicii de alfabetizare digitală comunității chișinăuiene, fie chiar sub formă de cursuri introductive. Puține filiale au clase de calculatoare, dar se consideră că masa critică a cetățenilor cunosc deja ustensilele tehnologice, astfel, serviciile de digitizare trec încet în servicii tradiționale. De la educația

în grup la educație individuală, la necesitățile specifice ale utilizatorului care dorește să se implice în mod activ, sigur și creativ într-o lume din ce în ce mai digitală. Alfabetizarea digitală este contextuală. Modul în care susținem alfabetizarea digitală este, de asemenea, contextual – ceea ce reprezintă alfabetizarea digitală pentru un adult în câmpul muncii nu este neapărat același cu cel al unui pensionar sau al unui student. BM ajută oamenii să devină cetățeni digitali, asigurând acces liber la învățare, de vreme ce interesul pentru educația digitală continuă să crească.

La BM, suportul pentru alfabetizarea digitală se întâmplă de fiecare dată când cineva interacționează cu catalogul, împrumută un audiobook, folosește biblioteca, WiFi pe telefon, vizitează site-ul bibliotecii. Nu mai este logic să se separe digitalul de domeniul nondigital. Acest lucru prezintă câteva noi modalități interesante de abordare a alfabetizării digitale, care permite oamenilor să învețe noi competențe în moduri sociale, colaborative și sensibile.

Oamenii au propriile motivații (ne-o spun în diversele conversații cu ei sau în cercetările necesităților de instruire) pentru care doresc să se imbarce în trenul online sau să-și îmbunătățească cunoștințele și abilitățile. Educația digitală nu trebuie neapărat să ia forma unor evenimente cu perioadă fixă, dedicată, ea face parte din serviciile și inițiativele existente. De exemplu, proiectele de istorie orală se bazează pe o serie de aptitudini, inclusiv producția și editarea media, metadatele, confidențialitatea și publicarea pe web. În mod similar, există o mulțime de spațiu pentru a sprijini alfabetizarea digitală în biblioteci – nu toată lumea care desfășoară o mică afacere are încredere în abilitățile lor online.

Avem o mulțime de modalități de a oferi asistență pentru alfabetizare digitală în timp real pe care BM le-a testat, implementat – afișarea unor tutoriale, servicii de tipul *Întrebă bibliotecarul*, unele elemente de interactivitate a catalogului electronic și alte facilități electronice – sunt doar câteva exemple. Cunoașterea digitală la BM este omniprezentă în informarea și educația în domeniile: cultural, literar, cel al sănătății, al incluziunii sociale, al civismului, în general, al petrecerii timpului liber și al jocului.

Învățarea de noi competențe și utilizarea noilor tehnologii este înfricoșătoare și dificilă pentru unele categorii de utilizatori (subiect discutat la Colocviile de vară a BM din iunie). Concluzia participanților la Colocviile de vară precum că o abordare mai personalizată și mai participativă poate ajuta la atenuarea temerii care îi face pe oameni să renunțe să se angajeze cu tehnologii noi și necunoscute a fost acceptată unanim.

Există la BM modalități prin care sprijinim oamenii să își îmbunătățească abilitățile digitale în afara orelor standardizate, inclusiv prin învățarea Just-in-Time și într-un mod activ. Principala cerință a unei abordări unificate, persuasive și ludice a alfabetizării digitale este crearea spiritului de experimentare și colaborare – vorbim

cu utilizatorii, vorbim cu alte organizații din comunitate și discutăm cu alți membri ai bibliotecii. Există o mulțime de resurse și experiență atât în bibliotecă cât și în comunitate pentru a ne inspira.

Cine va conduce cea mai mare schimbare în transformarea bibliotecii – utilizatorii, profesioniștii din biblioteci sau guvernul? Există un sondaj global care conține această singură întrebare. Rezultatele au arătat că marea majoritate a respondenților consideră că utilizatorii vor avea cel mai mare impact în transformarea bibliotecii. Concluzie ce sugerează să ne întoarcem cu fața spre ei cu tot arsenalul de resurse și competențe disponibile la BM.

Mariana Harjevschi, director general BM:

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a fost mereu axată pe dezvoltarea de infrastructuri tehnologice, cât și pe infrastructuri intelectuale care dezvoltă diverse oportunități pentru comunitate.

Recunoscută ca o instituție inteligentă, deține deja instrumentarul necesar și a reușit să dezvolte servicii, programe eficiente, sustenabile, echitabile, credibile, interconectate la comunitate, aplicând în 2020-2022 o abordare multidimensională ce a contribuit și la crearea unei comunități inteligente. Aceste caracteristici convergente constituie un mediu conceptual nou pentru dezvoltarea serviciilor inovative, a produselor creative și a managementului intern inteligent, orientându-și agenda spre dezvoltarea comunităților inteligente. Astfel găsim o afinitate cu acest concept încetățenit în mentalul instituțional – oraș inteligent.

Prin asumarea acestui deziderat biblioteca a menținut legătura puternică cu comunitatea prin servicii electronice (ex. *Lecturi în voce, Livrare electronică a documentelor etc.*) și a acordat o atenție sporită nevoilor comunității, inclusiv comportamentelor utilizatorilor, oferind noi oportunități pentru lectură inteligentă (ex. *Voi stați acasă, noi povestim*), experiențe de alfabetizare digitală (ex. Instruiri online), care au avut un impact cultural, social, economic. La fel, grija pentru calitatea și susținabilitatea serviciilor a reprezentat punctul-cheie pentru dezvoltarea proiectelor de cercetare, de diversificare a resurselor, de lansare a inițiativelor de colaborare și de aplicare a tehnologiilor inovatoare.

Totodată Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a construit platforme bazate pe tehnologii pentru a susține o comunicare mai prietenoasă cu utilizatorii, furnizându-le servicii noi, inclusiv soluții inteligente care au permis bibliotecii moderne să îmbunătățească calitatea comunicării și obținerii de noi cunoștințe chișinăuienilor.

Un exemplu elocvent, a fost serviciul *Voi stați acasă, noi povestim*, care a reușit să aducă mai aproape satisfacția lecturii, semnificația profundă a povestirilor și a basmelor pentru cei mai mici cititori, invitând părinții, bunicii să se bucure împreună cu echipa de bibliotecari și prieteni ai bibliotecii care narează și împărtășesc sfaturi de alfabetizare timpurie. Acest serviciu a fost creat pe o platformă interactivă care întrunește poveștile narate de bibliotecari, în format audio și video, fiind însoțite de exerciții practice și interactive pentru bibliotecari.

În această cursă agitată de transformare inteligentă, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” s-a bazat pe facilitarea accesului la comunicarea în mediul online cu utilizatorii poziționând biblioteca în dialog cu diaspora, prin crearea unei colecții de conținut video și/sau audio în care au citit cărți pentru copii de vârstă 7-12 ani în diverse limbi de circulație internațională. Serviciul *Lecturi în voce* fiind disponibil 24/24 pentru mulți cititori ai bibliotecii oferite de părinți, prieteni sau admiratori/urmăritori care au dorința de a citi cărți într-o limbă străină pentru a încuraja, dar și consolida abilitățile verbale și scrise de lectură, comunicare, gândire.

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” considerată și bibliotecă modernă a Chișinăului avansează și se adaptează la noi oportunități sociale și tehnologice, punând accent pe dimensiunile sociale și umane, interconectate la mediul urban al orașelor inteligente. Pentru a face față noilor provocări sociale și tehnologice, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a dezvoltat un alt concept pentru promovarea și comunicarea serviciilor/programele bibliotecilor-filiale, și anume platforma *Evenimente*. Deși există o agendă complexă a evenimentelor livrate chișinăuienilor, totuși instituția nu dispunea de o agendă unificată, care să ofere oportunitatea de a efectua căutarea după diverse criterii: tematică, oră, loc etc. Elaborarea acestei aplicații disponibile și de pe telefoanele smart, dar și cu informații actualizate despre toate evenimentele, serviciile întregii rețele de biblioteci, a suscitat interesul pentru participarea din partea chișinăuienilor la evenimente, atât online, cât și offline.

Accentul pus pe informație și multidimensionalitatea, fac ca conceptul de bibliotecă inteligentă să devină atractivă pentru dezvoltarea variatelor servicii de bibliotecă. Cu toate acestea, este mai presus de orice, dimensiunea umană a bibliotecii inteligente, rolul și dezvoltarea creativității, educației, învățării și cunoștințelor, ceea ce face ca conceptul să fie atractiv atât pentru bibliotecari, cât și utilizatori. Un concept incluziv și multidimensional care descrie transformarea serviciilor bibliotecii publice într-un punct de dialog și comunicare pentru toți. Un avut impact major, dar și aprecieri din partea utilizatorilor de bibliotecă, serviciul Life la bibliotecă au reușit să ofere un model de serviciu de interacțiuni și dialog cu scriitorii. De asemenea, sunt relevante dintr-un alt motiv: componentele principale au afinități cu caracteristici de bază ale orașului inteligent.

Totul s-a produs ca Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” să ajungă în mai multe dimensiuni, valabile pentru cele 27 de filiale: servicii inteligente, lectură inteligentă, spații inteligente, învățare inteligentă, resurse inteligente, tehnologii inteligente, produse inteligente, abordări și comunicare inteligentă pentru a dezvolta în final o comunitate inteligentă. Iar aceasta este tocmai viitorul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”.

Lidia Kulikovski, director adjunct, Direcția cercetare și inovare:

Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu” este catalogată ca bibliotecă de succes pentru că oamenii ei au descoperit modul în care pot să creeze valoare pentru utilizatori. Continuă să inoveze ca să-și mențină succesul.

Chișinăuienii utilizează serviciile noastre ca să le aducă în viața lor, să facă progrese, ca să-și rezolve problemele. În acest sens BM a devenit o contribuție importantă pentru chișinăuieni, punând la dispoziția comunității potențialul imens de talent și creativitate care există deja la BM. Noi, cei de la BM, suntem într-o continuă căutare a combinației de atribute și avantaje care să- atragă pe utilizatori, într-o continuă încercare de perfecționare a produselor existente, astfel încât să fie mai diferențiate de cele ale altor instituții culturale.

Biblioteca Municipală are potențialul de a schimba modul în care privește inovația.

Și pentru că prezentul făurește viitorul BM și-a asumat responsabilități și angajamente civice, culturale, educaționale pentru anul 2023 trasând câteva priorități care vor schimba modul de a munci și inova pentru a stăpâni schimbările pe care le aduce timpul. Trăim o perioadă volatilă și haotică care nu se va sfârși curând.

Anul 2023 va fi anul formării capacității de reziliență, ca la rândul nostru, să oferim servicii reziliente comunității, să oferim ajutor oamenilor să treacă peste crizele, schimbările, adversitățile vremii.

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a ajuns la 145 de ani de existență. De toate au fost în lunga cale până aici, au fost vremi de glorie, și decădere, a fost, în 1945, bombardată, arsă..., dar de fiecare dată a reușit să se refacă.

Evenimentul aniversar pe care tocmai l-am trecut nu a fost altceva decât celebrarea viitorului! Ceea ce au adus bibliotecarii la aniversare au fost trecutul și prezentul BM.

Ce-i dorim în continuare?

La trecutu-i Mare / Mare viitor!

INDEX

1. Andreev Oxana: 81
2. Antufiev Silvia: 392
3. Barbă Ludmila: 72, 123, 234, 267
4. Barbău Cătălin: 153
5. Bațmanov Anna: 61, 136, 217, 384
6. Bălănescu Alina: 47
7. Borș Angela: 89
8. Burlacu Cătălina: 159
9. Buruiană Alexandru: 161
10. Butucel Elena: 42, 117, 197, 256, 289
11. Capița Ludmila: 58
12. Cebotari Elena: 264, 319, 328, 347, 365
13. Ciobanu Liuba: 107, 119, 137, 143, 191
14. Cojocarui Daniela: 147
15. Coșeri Tatiana: 83, 113, 260, 262, 311, 315, 336
16. Crudu Dumitru: 116, 132, 135, 137, 138, 139, 145, 148, 335
17. Dabija Elena: 103, 125, 179
18. Diviza Ion: 172
19. Dogotari Ludmila: 22, 109, 134
20. Donțu Tatiana: 59
21. Foiu Taisia: 15, 127, 201, 208, 282, 286, 371
22. Fonari Victoria: 170
23. Frișcu Alexandru-Horațiu: 56
24. Gajos Ludmila: 124
25. Gamarța Lilia: 18, 109, 152, 154, 198, 261, 269, 273
26. Ganganu-Mândru Ludmila: 37
27. Găină Natalia: 70
28. Goldman Vera: 196
29. Grițco Nicolae: 272
30. Gumeni Svetlana: 24
31. Gurali Tamara: 52
32. Hadârcă Ion: 172
33. Harjevschi Mariana: 10, 13, 14, 20, 22, 25, 27, 28, 30, 31, 35, 47, 49, 52, 53, 58, 71, 83, 95, 100, 106, 108, 114, 119, 124, 131, 132, 135, 136, 137, 140, 151, 152, 153, 156, 157, 160, 182, 184, 190, 193, 198, 200, 202, 205, 210, 219, 238, 245, 247, 255, 261, 264, 266, 278, 279, 281, 285, 289, 297, 304, 314, 317, 318, 326, 351, 357, 363, 373, 375, 378, 381, 382, 393, 395
34. Iftodi Lina: 31, 138, 361
35. Juc Liliana: 14, 178, 199, 206, 214, 233, 242, 246, 249, 251, 352, 362, 364, 365
36. Kravciuc, Natalia: 39, 252

- 37. Kulikovski Lidia:** 7, 17, 23, 24, 33, 36, 38, 41, 48, 55, 56, 61, 62, 63, 66, 69, 74, 76, 81, 85, 88, 91, 93, 99, 102, 105, 111, 112, 116, 117, 125, 133, **130**, 125, 138, 144, 146, 149, 150, **162**, 178, **181**, **185**, **216**, 217, 222, 236, 249, 276, 283, **286**, **287**, **288**, 295, 296, **300**, 304, **306**, **307**, **309**, **313**, **316**, 322, 325, 329, **334**, **338**, **340**, **341**, **348**, **351**, **354**, **358**, 359, **362**, **363**, **364**, 366, **368**, **370**, **372**, **379**, 386, **393**
- 38. Leahu Valentina:** 26
- 39. Lozinschi Viorica:** 106
- 40. Matinenco Marius:** 157
- 41. Moldovanu Anastasia:** 27, 122, 211, 232, 308, 310, 377, 382, 387
- 42. Nosatâi Aliona:** 12, 111, 132, 250, 254, 346
- 43. Olărescu Angela:** 57, 204, 284
- 44. Onciu Parascovia:** 67, 144, 160, 243, 272, 280, 318, 347, 370
- 45. Ostășevschi Ana:** 34
- 46. Pânzari Ludmila:** 101, 374, 380
- 47. Pilchin Ivan:** 127, 166, 290, 299
- 48. Pilchin Maria:** 28, 164, 165, 186, 194, 339
- 49. Rață Valeriu:** 179
- 50. Răileanu, Vitalie:** 50, 212, 279, 281
- 51. Ronin Terente:** 162
- 52. Roșca Elena:** 86
- 53. Rotaru Svetlana:** 30, 158
- 54. Russu Stela:** 49, 156
- 55. Sălcuțan Mihai:** 171, 173
- 56. Sinița Elena:** 75, 118, 146, 220, 239, 257
- 57. Sofroni Natalia:** 95
- 58. Sofronovici Ștefan:** 180
- 59. Sorescu Marin:** 171
- 60. Stănilă Moni:** 169
- 61. Șcelcikova Margarita:** 64, 149, 224
- 62. Șendrea Elena:** 77, 115, 240
- 63. Șeremet Mila:** 63
- 64. Taragan Elena:** 141, 173, 305, 329, 331.
- 65. Timofti Stela:** 248
- 66. Tincu Aurelia:** 221
- 67. Țurcan Nelly:** 92, 327
- 68. Ungureanu Elena:** 2, 114, 291
- 69. Vakulovski Alexandru:** 166
- 70. Vatamanu Valeria:** 155
- 71. Vicol Doina:** 150
- 72. Vintilă Angela:** 36
- 73. Vulpe Elena:** 203
- 74. Zarafu George:** 171
- 75. Zavtoni Elena:** 99, 183

Chişinău - 2022 •

